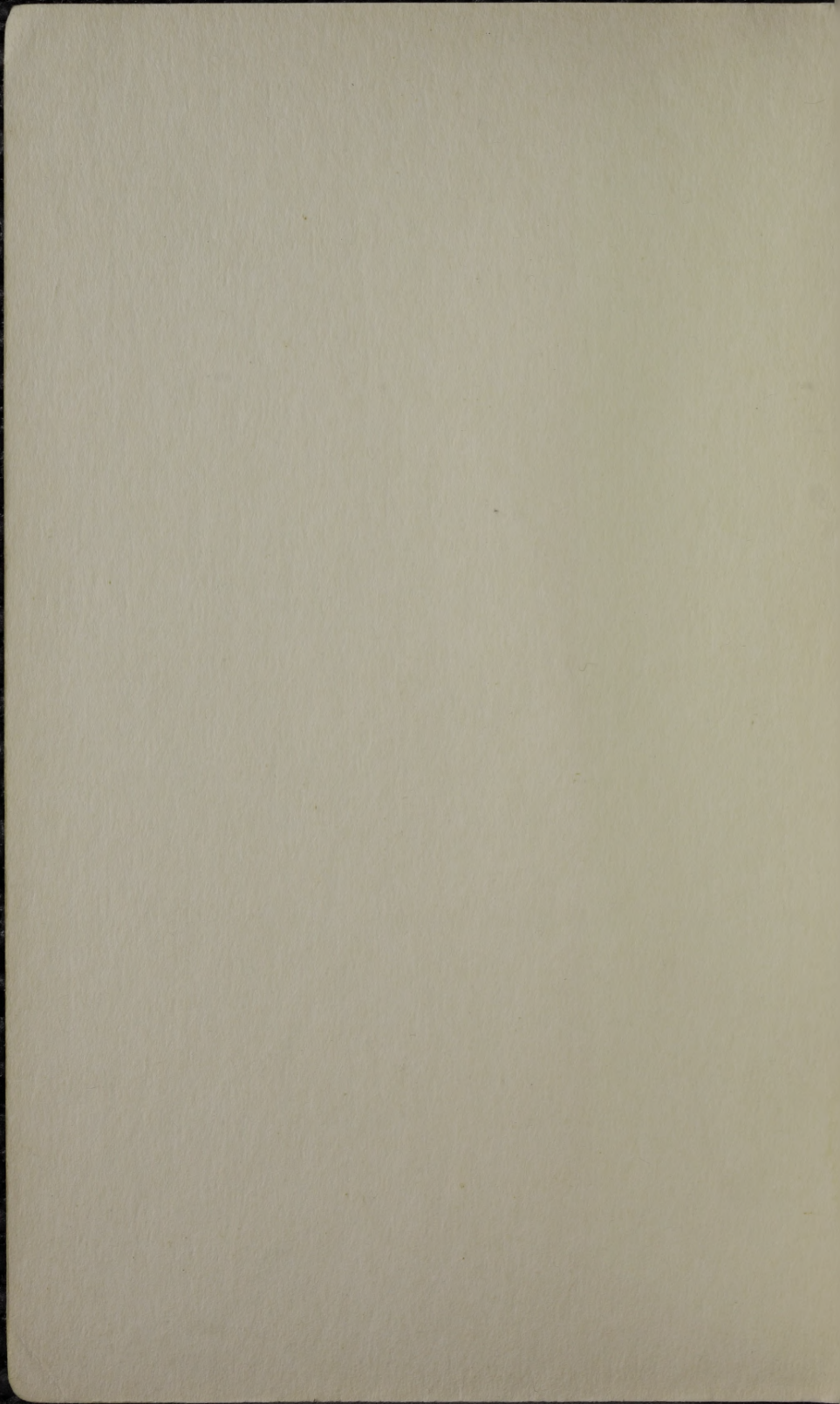

OĻGERTS GUĻĀNS

**PAR KO KLUSĒ
VĒSTURE**

AVOTS

98-4

135

O L G E R T S G U Ļ Ā N S

L
9

PAR KO KLUSĒ VĒSTURE

®
AVOTS

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

~~98-14-927~~

0304015034

Ilzes DUŠELES mākslinieciskais noformējums

ISBN 5-401-01044-3

© Avots, 1998
© O. Guļāns
© I. Dušele

S A T U R S

IEVADS 5

1. *nodaļa*. PARADOKSI 15
2. *nodaļa*. ČŪSKA KĀRDINA IEVU 27
3. *nodaļa*. SENO LATIŅU KĻŪDA 51
4. *nodaļa*. APOKALIPSE - PAREĢOJUMS VAI ŠIFROGRAMMA? 77
5. *nodaļa*. ROMAS IMPĒRIJAS SAGRĀVE 123
6. *nodaļa*. VIKINGI TVER EIROPU 157
7. *nodaļa*. KARĀĻI 181
8. *nodaļa*. TREŠĀ ROMA 213
9. *nodaļa*. MELNAIS BRUŅINIEKS 267
10. *nodaļa*. NO TICĪBU KARIEM LĪDZ PASAULES KARIEM 297
11. *nodaļa*. PIRMAIS PASAULES KARŠ 329
12. *nodaļa*. DIKTATORI 363
13. *nodaļa*. OTRAIS PASAULES KARŠ 395
14. *nodaļa*. ORGANIZĒTĀ NOZIEDZĪBA 433

Analizējot vēl nopietni nepētītās slepenās operācijas un deduktīvi izvērtējot faktus, ir iegūstama principiāli jauna vēstures versija. Salīdzinot Bībeli ar pagātnes faktiem un modernās fizikas atziņām, var secināt, ka gadu miljonos cilvēce dzīvoja pilnvērtīgu dzīvi. Bet pēdējie 6000 gadi ir piesātināti ar negēlībām, ko izraisīja reizē ar krāsaino metalurģiju dzimušais sātanisms – *zemes ķēniņu* paaudžu paaudzes. Tādēļ pirms 2000 gadiem civilizācija gandrīz aizgāja bojā. To izglāba Jēzus Kristus pestīšanas misija. Kristiānisms sātanisko Romas impēriju sagrāva. Eiropā tika atjaunota tradicionālā kārtība, kuras vārdā savas galvas nolika daudzi grieķi, teitoņi, jūdi, arābi un citi varonīgi cīnītāji. Impērijas kalpi – vergturi – izklīda pa Eiropu kā vikingi – laupītāji. Taču sātanisti revanšējās, Eiropā ievazājot absolūtismu un divas jaunas Romas impērijas. Pēc Lielās franču revolūcijas *zemes ķēniņi* mainīja taktiku – cilvēces pašiznīcināšanas kariem veidoja pseidostrādnieku partijas un to ekstrēmistiskus triecienspēkus – komunistus, nacistus, fašistus un fundamentālistus. Šo jauno spēku vēsturiskā opozīcija ir kristiānisms, jūdaisms, muhamedānisms un senā dievturība.

Izrādās, ka vēstures pirmavoti tika viltoti jau sirmā senatnē – Sokrata manuskriptu nav, Flāvija jūdu vēstures avoti ir pretrunā ar grieķu tulkojumiem un Kumranā atrastajiem tīstokļiem, bet citi pirmavoti vispār nav atrasti. Latviešu Indriķa hronikas pašreizējā versija ir pretrunu pilna. Atklājies, ka mūsdienu krievu senči nebija slāvi, vikingi nekad nav bijuši skandināvu senči. Mūsdienās sātanisti ir apvienojušies slepenajā *Eirāziešu ordenī*. XIII gadsimtā Baltijas jūras austrumu krastā tautas labprātīgi kristījās, un stāsti par piespiedu kristīšanu ir izdomājums.

I E V A D S

Profesionāli vēsturnieki parasti nemēdz pieskarties slepeno operāciju tēmai. Retajās publikācijās varam redzēt to diskrēto raksturu, jo tās aptver tikai nelielus laika posmus, atsevišķu valstu slepeno dienestu vai atsevišķu operāciju aprakstus, vai arī konkrētu personu varoņdarbus un nedarbus, bet kopskata joprojām nav. Tomēr slepeno operāciju pierādījumi ir atrodamī to sekās. Arī tad, ja arhīvi tiek slēpti vai likvidēti. Faktu analīze ļauj atklāt šādas operācijas, tajās iesaistītos dalībniekus un ieinteresētos politiskos spēkus.

Un tas ir loģiski, jo slepeno operāciju būtība ir pēc iespējas neatstāt nekādas pēdas un pierādījumus. Mūsdienu vēsturniekiem ļoti retos gadījumos ir pieejami speciālo dienestu arhīvi, taču arī tad tik ierobežotā veidā, ka pat izredzētajiem nevar izveidoties vispārējs priekšstats par to vēsturi un likumsakarībām. Vēstures studentiem slepeno operāciju likumsakarības netiek mācītas. Tāpēc šī vēstures gaitas izpratnei svarīgā joma paliek ārpus profesionāļu redzesloka. Slepeno dienestu funkcionāriem savukārt par vēsturi tiek pasniegti tik primitīvi priekšstati, ka viņi tic sava darba nozīmīgumam un svētumam.

Par zinātniskām varam uzskatīt tikai tās vēstures nozares, kuras ir vērstas uz konkrētu vēstures faktu vai laika posmu notikumu izmeklēšanu un izpēti. Tomēr nereti arī tās ir piesārņotas ar lokālpatriotismu, lokālkonfesionalismu un uz nepārbaudītām hipotēzēm balstītām koncepcijām. Patiesībā mums nākas samierināties ar to, ka realitātei atbilstoša vēstures notikumu skaidrojuma vietā mēs redzam surogātu, no kura nav iespējams izdarīt pareizus secinājumus un gūt mācību priekšdienām.

Mums jābūt modriem, kad runa iet par tā saukto slāvu zemju savākšanas politiku, jo garnadži nav atteikušies no domas padarīt Balti-

jas valstis par *iskonno russkij kraj**. Tāpēc ir nepieciešama ne tikai īpaša piesardzība ārpolitiskajos sakaros ar Krievijas ārlietu resoru, bet arī pret vienu otru pašmāju politiķi, kura pārgalvīga bezatbildība, diletantisms vai pat tīši konstruēti argumenti nekavējoties tiek izmantoti Maskavas politikā un pat iegrāmatoti vēsturei, lai nākotnes pirāti varētu prasīt asiņainu atbildību no visas tautas.

Vēstures viltojums kopš XII gadsimta ir ieinteresēta austrumu militāristu virsotne, jo tie no viņu viedokļa it kā rada tiesības uz visu slāvu zemju savākšanu viena kņaza (cara, ģenerālsekretāra, prezidenta) paspārnē – sak, ja tu esi slāvs (vai vismaz par tādu esi nosaukts), tad tava vieta ir tikai Krievijā, un tavs pienākums ir pārtapt par krievu, nemaz nejaudājot, kāpēc tas vajadzīgs. Šāda politika tēmē uz perspektīvu tālākā nākotnē – ne tikai uz Polijas, Čehijas, Slovakijas un citu slāvu zemju okupāciju (savākšanu) un to iedzīvotāju asimilāciju vien.

Pamācošs piemērs – 1957. gadā, kad Baltijas valstis jau 17 gadus atradās okupācijas jūgā un krievi nevarēja nezināt šo tautu etniskās īpatnības, ģenerālis Razins savā krievu karaskolām domātajā *Karamākslas vēsturē* rakstīja:

"Piebaltijas zemēs," rakstīja Markss, "no Vislas līdz Ņevas deltai (dzīvoja): esti, līvi vai latvieši, kūri, lietuvieši un prūši, kas, izņemot somu tautības estus, bija slāvi ... " [1;150.]

Igauņus kā somugrus pārdēvēt par somiem, bet somugru lībiešus, kā arī baltu latviešus, kurzemniekus, lietuviešus un prūšus pārdēvēt par slāviem, uzveļot par to atbildību Marksam, – tas ir klasisks paņēmiens, lai sagatavotu tautu iznīcināšanas pamatojumu.

Razins cēlies no muižniekiem. Viņa īstais uzvārds ir Ņekļepajevs [2;21. sēj., 418.]. Pilsoņu kara dalībnieks sarkano pusē. Pēc kara viņš nomainījis *feodālu* uzvārdu pret *revolucionāru*, Staļina laikā uzkalpojies līdz sarkanās armijas ģenerālim. Lieki atgādināt, ka pretizlūkošanai nevarēja būt nezināma Razina patiesā biogrāfija – lai iegūtu ģenerāļa uzplečus, personas biogrāfijā nedrīkstēja būt nekādu aizdomīgu sīkumu, kuri ir neizbēgami, ja savu patieso pagātņi aizstāj ar izdomātu. Un tomēr viņam pat matiņš no galvas neno-

---

* No laika gala krievu novads - krievu val.

krita 1937. – 1938. gada genocīda laikā, kad par piederību *ekspluatoru šķirām* cilvēki tika masveidā šauti nost, tostarp netika saudzēti arī *proletārisķas* izcelsmes spējīgākie virsnieki. Toreiz Neķļepajevs-Razins darbojās karamākslas zinātnes laukā un dabūja tiesības pētniecības nolūkiem apmeklēt vēsturisko kauju laukus visas padomju impērijas teritorijā [1;5.]. Cik liela uzticība viņam tika parādīta, to rāda fakts, ka viņš bija tiesīgs lasīt caru un komunistu laikā aizliegtu K.Marksa grāmatu *Astoņpadsmitā gadsimta slepenās diplomātijas vēsture* (*Secret diplomatic history of the eighteenth century*, London, 1899) [1;57.,75. u.c.]. Ne tikai kā īpašas uzticības ģenerālim viņam bija pieejama arī cara laikā izdotā *Enciklopēdiskā vārdnīca* (*Энциклопедический словарь*), kur par baltiem un somugriem skaidrojumi kaut arī ir tendenciozi, tomēr pietiekamā līmenī, lai ģenerālis šādas muļķības aiz nezināšanas vien nerakstītu.

Šādi rusifikācijas sagatavošanas paņēmienu nav komunistu laika izgudrojums un ir domāti ne tikai krievu virsnieku niknuma celšanai vien*. Ļaunprātības ir atrodamas arī cara laika vēstures mācību grāmatās, kuras sarakstīja tik redzami vēsturnieki kā D. Ilovaiskis un citi. Tā ir tikai daļa no slepeno operāciju kompleksa.

Novērošana okupācijas karaspēka izvešanas laikā pēc PSRS sabrukuma atklāja Krievijas izlūkdienestu paaugstinātu aktivitāti mūsu zemē. Kamēr vārgulīgi krievu zaldātiņi ar slotu slaucīja putekļus tukšajās kazarmās un ar dzeloņstieplēm apjoztajos laukumos, bet it kā bezdarbībā sēdošie virsnieki pa labi un pa kreisi pārdeva un nodzēra armijas īpašumu, pie reizes lasot arī pretizlūkošanai netikamo *buržuāzisko* literatūru, tikmēr Valdemāra-Elizabetes ielas stūra, Maiznīcas-Šarlotes ielas stūra, Veidenbauma-Ģertrūdes ielas stūra, Ērgļu ielas un citi svešzemju emisāru perēkļi, tēlodami kooperatorus-biznesmeņus, intensīvi braukāja pa Latviju un citām valstīm, veidojot jaunus šķietami autonomus tīklus. Bet ko tur runāt par šiem tīkliem, ja vēl pirms *Helsinki-86* grupas demonstrācijas pie Brīvības pieminekļa **krievu armijas vadība zināja, ka Latvija būs jāatstāj**, un jau tad pretizlūkošana uzsāka svešvalodu skolo-

---

* Mūsu paaudze atceras, ka okupācijas gados daudzi krievu virsnieki publiski zākājās par vietējām tautām un brīnījās par to, ka, piemēram, krieviem *it kā piederošajā* Rīgā nez no kurienes esot saradušies tik daudz latviešu.

tāju personīgo lietu pārbaudi, lai labāk sagatavotos gaidāmajiem notikumiem! Toreiz pēc 2000 uzskaitē esošo lietu pārbaudes lūriķu vadība nāca pie secinājuma, ka neviena persona no šī kontingenta nav politiski uzticama, arī krievu tautības skolotāji ne.

Lūk, tā! Lai amerikāņu publicista Dž.Barona vārdi skan kā brīdinājums tiem, kuri pēc strausa parauga slēpj galvu smiltīs un negrib atzīt slepeno operāciju analīzes iespējamību tikai tāpēc, ka viņiem par to nav sajēgas:

Bez tā Savienotajām Valstīm nāksies veikt tās „dubultgrāmatvedības” un dubultās morāles atmaskošanu, kuras izplatīšanā Padomju Savienība iemānījās pasaulē pārspēt visus. Atbilstoši šai dubultgrāmatvedībai tiek uzskatīts, ka Padomes ir tiesīgas zagt, melot, blēdīties, nodarboties ar graujošu darbību, iejaukties citu valstu iekšējās lietās, uzpūst terorisma liesmu, uzsākt un uzturēt karus jebkurā zemeslodes punktā. Pēc padomju definīcijas visas šīs akcijas „kalpo miera lietai”. Tikmēr protesti pret Helsinku vienošanās neievērošanu padomijā, pret patieso miera aizstāvju un citādi domājošo piespiedu uzturēšanu un „ārstēšanu” psihiatriskajās iestādēs tiek kvalificēti kā „nepieļaujama iejaukšanās padomju valsts iekšējās lietās”. Pēc padomju viedokļa šādi protesti grauj saspīlējuma mazināšanu un grūž cilvēci uz kodolkaru. [3;453.-455.]

Kaut gan V.Bakatins ir sarakstījis grāmatu *Atbrīvošanās no KGB*, nevar būt nekādu šaubu, ka ir notikusi tikai vairākkārtēja izkārtnes maiņa un to vadošo kadru atlaišana, kuri sevi izgaismoja pirmspuķa un puča laikā, vai arī jau sevi izsmēluši un nav spējīgi adaptēties demokratizācijas imitācijas apstākļos. Vecie kadri, struktūras, darba stils, darba mērķi ir tie paši vēži, tikai citā kultūrē. Tāpēc šis citāts ir spēkā arī pēc PSRS krišanas.

Mūsdienu vēstures zinātne Rietumos un Austrumos ir naida un vardarbības pedagogijas piedēklis, kurš vērsts vai nu uz jaunās paaudzes samaitāšanu ar nacionālo vīzdegunību un starptautiskās neuzticības vairošanu, vai arī uz nepilnvērtības kompleksa iepotēšanu tās vai citas lielvalsts valdošo aprindu interesēs. Un uz ko mēs varam cerēt, ja jaunatni mācām apbrīnot un godāt Senās Romas vergturu, laupītāju un dīkdieņu impēriju, Maķedonijas Aleksandra galvu reibinošās asiņainās uzvaras plašajās teritorijās, viduslaiku monarhu greznību un impērisko politiku, mūsdienu liel-

valstu bruņotas sadursmes un *varoņdarbus* kaujas laukā, bet neie-
mācām līdzcietību pret šo nejēdzību upuriem?

Autors Atmodas laikā labvēlīgu attiecību veicināšanai nosūtīja
Baltslāvu biedrībai apsveikumu, taču pretī saņēma *plauku*, sak,
pirmskara Latvijas krievu avīzē *Segodņa* bija rakstīts, ka latvieši esot
apspieduši krievu skolas. Tās pašas Atmodas laikā mēs smējā-
mies par to, ka Rubiks un citi sarkanie fašisti blefo, apgalvojot, ka
uz internacistu mītiņiem esot sanākuši 10 tūkstoši, 50 tūkstoši,
100 tūkstoši un vairāk piekritēju, kaut gan pat vislabāk organizētos
mītiņu dokumentālajos videoierakstos bija redzami tikai 1-5 tūk-
stoši klātesošo. Afēristi pazemīgi pacieta smieklus un izskatījās
nožēlojami, taču turpināja melot. Kāpēc? Vienīgais loģiskais izskaid-
rojums – viņi gatavoja materiālus nākotnei *par lielo tautas atbalstu*
komunistiem, lai nākamajām paaudzēm pasniegtu falsificētu vēstu-
res versiju. No vēstures miskastes izvilktu līdzīgu blefu PSRS no-
rieta laikā, kad savā jūgā mūs mēģināja noturēt Maskava, laida
darbā pučistu komanda, starp kuriem bija arī bēdīgi slavenais afē-
rists Boriss Pugo:

No britu vēstnieka Latvijā K.Orda 1940. gada 18. jūnija šifrogrammas Nr.
286 Lielbritānijas Ārlietu ministrijai: „Vakar vakarā Rīgā notika nopietnas ne-
kārtības, kad iedzīvotāji, kuru ievērojama daļa sagaidīja padomju karaspēku ar
saucieniem un ziediem, uzsāka sadursmes ar policiju. Šorīt viss ir mierīgi ...”

1940. gada 21. jūnija šifrotelegramma Nr. 301: „Iedzīvotāju un padom-
ju karaspēka brāļošanās sasniedza ievērojamus apmērus.” [4;Nr.11.,112.]

Nav grūti iedomāties, ka šie vēsturei sagatavotie meli tiktu uz-
tverti nopietni, ja padomju impērija būtu sākusī sabrukt tad, kad tā
laika notikumu aculiecinieku paaudze būtu jau izmirusi.

Diemžēl vēsturnieki, ja nav citu pierādījumu, tic rakstītajam un
nonāk līdz pārpratumiem, kā, piemēram, godājamais Arveds Švā-
be, kas patriotisku jūtu uzplūdos ar sajūsma atsaucas uz kāda Mas-
kavas muzeja eksponāta liecību par pirmo (!?) latviešu rakstītpra-
tēju jau XIII gadsimtā:

Tai pašā laikā latgaļu pareizticīgā mācītāja dēls Jurgis 1270. g. sarakstījis
slāvu valodā kādu evaņģēliju. Tas glabājas vienā Maskavas muzejā un ir

pirmā grāmata, kuru uzrakstījis latvietis. Pēc vācu ienākšanas Jurga tēvs atstājis Latviju un izceļojis uz Naugardas (Novgorodas – O.G.) draudzi, kur arī šis darbs ir paveikts. [5;108.]*

Bet vai Jurgis tiešām bija pirmais? Un kurš bija otrs latviešu rakstītpratējs? Neredzīgais Indriķis? Ansis Līventāls? Kronvaldu Atis? Jānis Rainis? Tā mēs dabūjam shēmu, pēc kuras iznāk, ka latviešiem kultūru it kā tiešām mācījuši tikai senkrievi. Vai tas varētu nozīmēt, ka no vakarpuses nākusi tikai iznīcība, un mūsu sentēvi bijuši galīgi nejēgas? Bet kāpēc latviešu etnogrāfija un folklorā runā pretī tādai nostādnei, kāpēc līdz šim esam lepni par piederību savai tautai, un kāpēc Krievijas centieniem okupēt un rusificēt mūsu zemi gadsimtos tauta izrādījusi tik niknu pretestību?

Absurds, vai ne? Par spīti loģikas trūkumam secinājumos, A. Švābes pieminētais fakts izsaka ļoti daudz – mēs varam secināt, ka pa mūsu vēstures dokumentiem ir vandījusies sveša roka, kurai bija interesanti ietekmēt mūsu domāšanu par labu kaut kādiem spēkiem, konkrētāk, Krievijas impērijam. Atmetot A.Švābes pārsteidzīgo secinājumu, varam jautāt - kur ir palikuši tie dokumenti, kuri neatbilst Krievijas centieniem mūs *audzināt, izglītot un saukt vienotajā brālīgajā saimē?*

Konkrētajā gadījumā godājamais vēsturnieks nav saskatījis, ka latvietis Jurgis, ja tāds tiešām eksistēja, bija sapinies ar apšaubāmām aprindām, kuras kalpoja tiem, kas mūsu kaimiņzemes bija pakļāvuši Zelta Ordai. Tā, starp citu, dīvainā kārtā nav pieminēta *Atskaņu hronikas* mums zināmajā versijā par spīti tam, ka tajā laikā tās ekspansija bija aktuāla visai Eiropai. (Tikai *tumšajiem* letiņiem ne?)

Ja *Atskaņu hronikā* ir it kā noklusēts starptautiskais stāvoklis saistībā ar Zelta Ordu, tas nozīmē, ka vēstures viltošanas prakse ir sena, un komunistiem šajā jomā nav ne mazākās prioritātes.

Ja mēs turpināsim pārmērīgi uzticēties avotiem, tad mēs būsim spiesti pilnīgi paļauties arī uz sociālisma laika arhīviem, kur ar pierakstījumiem un izdomājumiem pilno dokumentu izpēti nonāk-

---

* Šo pārpratumu nav grūti atspēkot – 13. gs. krievu valodā vārda 'latvietis' mūsu tautas apzīmēšanai nemaz nebija (tekstā 'lotiš'). – Red.

sim līdz absurdam slēdzienam par komunistiskās partijas it kā pozitīvo lomu plānveida saimniecības vadībā un tautu dzīves līmeņa celšanā, lai gan paši no pieredzes zinām, ka tā laika atskaitēs bija tikai vēlamais, nevis reālais. Tāpēc tur neredzēsīm ne mazākās liecības par to, kā nomenklatūra ar zemām aldziņām tika pie tā laika deficīta – melnajiem ikriem, automobiļiem un lepnām vasarnīcām. Arī aiz sociālistiskās sacensības pārskatiem redzēsīm tikai sociālisma *priekšrocības*, jo nekur netika dokumentēts, ka *uzvarēja* nevis labākie darbinieki un godīgākie cilvēki, bet gan tie, pret kuriem tobrīd bija labvēlīga komunistu vadība. Neatradīsīm liecības arī par to, ka tā sauktā darba varoņu godināšana pārsvarā bija tikai viņiem izrakstīto prēmiju nodzeršana, kas praktiski gandrīz vienmēr beidzās ar partijas un *arodbiedrību* bonzu seksuālām dēkām.

Līdz šim nav skaidrs, kādā veidā kaut kāda boļševiku sīkpartija spēja pārņemt varu tik hipertrofētā impērijā, kāda bija Krievija, un pastrādāt asinis stindzinošus noziegumus agrāk nepieredzētos apjomos. Vai Ļeņins un Staļins tiešām ir bijuši tik ģeniāli organizatori, jeb aiz viņu mugurām stāvēja kādi slēpti spēki? Pagaidām izziņas avoti ir tikai viņu *Kopotie raksti*, kuri šo kungu ģeniālas prāta spējas neapliecina, vai dažādu autoru publikācijas, kurās mudžēt mudž galējības – tur redzam vai nu tikai pārmērības slavinājumos vai pārmērības lamāšanā, kā arī dažādu kompromitējošu dokumentu kopijas tādos izdevumos, kuriem ir visai vāja ticamība kaut vai tāpēc, ka izdevēji ir bijuši komunisti paši.

Ar Ļeņina un Staļina vārdu ir saistīti baismīgi noziegumi arī pret mūsu tautu un valsti. Bet ar Staļina nāvi svešas valsts negantības pārtrauktas netika – viņa dzīves laikā nelietības tika strādātas, viņu cildinot, bet pēc tam turpinātas, viņu lamājot.

Ko mēs zinām par ebreju tautu, kurai, kā izrādās, bija izšķiroša loma monoteistiskā uzskata veidošanā un vergturu valsts vājināšanā?

Un ko mēs zinām par masoniem? Komunistu varas paspārnē viņi faktiski tika noklusēti – toreiz varēja dabūt zināt tikai to, ka viņi pārstāv *reakcionāru šķiru*, un iepazīties ar viņu lamāšanu, bet būtību izlobīt nebija iespējams.

No kurienes nāk mūsdienu sektas un kaut kādas fantastiskas jaunas reliģijas? Šodien, kad dažādi blēži sevi uzdod ne tikai par

sludinātājiem, bet pat par dieviem, ar aklu ticību vien ir par maz. Piemēram, Ukrainā kāda komjauniete sevi uzdeva par dievu *Mariju-Devi-Hristos* un samusināja prātus ievērojamai jauniešu daļai. Dažādi *pašdarbīgo* sektu **kaktu sludinātāji** cilvēkiem jauc prātus gan ar televīzijas starpniecību, gan aicinot viņus uz dažādiem saietiem, kur tiek stāstīti fantastiski izdomājumi, un to apstiprināšanai tiek nekaunīgi piesaukta Bībele. Šarlatāni ļaunprātīgi izmanto apstākli, ka daudzi tiešie pierādījumi (protokoli un citas rakstiskas liecības) par Kristus laika notikumiem gājuši bojā.

Ja tad kas jums sacīs: Redzi, šē ir Kristus, vai tur, tad neticiet. Jo uzstāsies viltuskristi un viltuspravieši un darīs lielas zīmes un brīnumus, lai pieviltu, ja iespējams, ir izredzētos. Redzi, es jums to esmu teicis jau iepriekš. Tāpēc, kad tie jums sacīs: Redzi, viņš ir tuksnesī, tad neizeita ārā: redzi, viņš ir kambaros, tad neticiet. (Mt 24:23-26) Šie vārdi acīmredzami nozīmē, ka Jēzus Kristus vairs nekad šajā saulē nenāks kā fiziska persona, un tāpēc sacītais ir jāsaprot kā brīdinājums neticēt blēžiem. Viņa jaunā parādīšanās nozīmē, ka civilizācija pārvarēs melno spēku varu un pasūtēs tik ilgi, līdz visas dvēseles būs izgājušas molekulārās pasaules dzīves skolu. Evaņģēlistu izklāsts par spožo Kristus tēlu, kurš nāks otro reizi, nav jāsaprot sinhroni mūsu laika ritējumam un konkrētā veidolā, bet gan kā gara atklāsme.

Šarlatānismu apkarot varētu vēstures zinātne. Tomēr pat fundamentālos vēstures pētījumos ir grūti saskatīt Kristus lomu cilvēces vēsturē. Labākā gadījumā tā reducējas uz kristiānisma dzimšanu. Taču arī tad paliek asociācijas – dzimusi vēl viena reliģija starp daudzajām iepriekšējām, un kāda gan tam nozīme, vai viena kustība vairāk vai mazāk. Šāds stāvoklis ir izveidojies tāpēc, ka mūsdienu laicīgie pētnieki ir visai bikli attiecībā pret teoloģiju kā zinātņi.

Līdz vēlajiem viduslaikiem visas zinātņu nozares bija vienās rokās – garīdznieki iedziļinājās gan teoloģijā, gan dabaszinātnēs. Vēlāk abu izpētes virzienu attīstības ceļi šķīrās, radās disproporcijas uzskatos, savstarpējās difūzijas un ietekmes iespējas zuda, bet tas neveicināja harmoniju atziņās par gara un materiālo pasauli. XX gadsimtā planētas plašajās teritorijās sāka trakot atklāts fiziskais un garīgais terors. Jautājums par Kristus realitāti un Viņa vēsturisko nozīmi kļuva ļoti aktuāls, jo pašā saknē tika grauta ticība Svēto

Rakstu patiesīgumam. Tas nozīmē, ka ir svarīgi teoloģiska rakstura jautājumus salīdzināt ar atziņām, kuras nav svešas komunisma gūstā bijušajiem cilvēkiem.

Pašreizējā vēstures zinātnē situācija atgādina stāvokli ķīmijas zinātnē pirms elementu periodiskā likuma atklāšanas. Tā kā vēsture ir mācība par cilvēces pagātņi un tās attīstības likumsakarībām, tās pamatā ir cilvēks kā pamatelements. Cilvēks piedzimst kā bioloģiska un domājoša būtne bez pieredzes, taču instinktu pilns. Cilvēks vecumā nomirst ar pieredzi un iztukšotiem instinktiem. Ja viņš atstāj pieredzi mantojumā, sabiedrībai ir attīstības cēlonis. Ja viņš to nav spējis izdarīt subjektīvu vai objektīvu iemeslu dēļ, pieredze zūd neatgriezeniski, un tā ir jāiekrāj no jauna. Cilvēks manto fizisko apveidu no saviem vecākiem, taču garā ir neatkarīgs no viņiem. Cik lielā mērā jaunā paaudze pārmantos pieredzi, atkarīgs no vecāku gara ietekmes spēka.

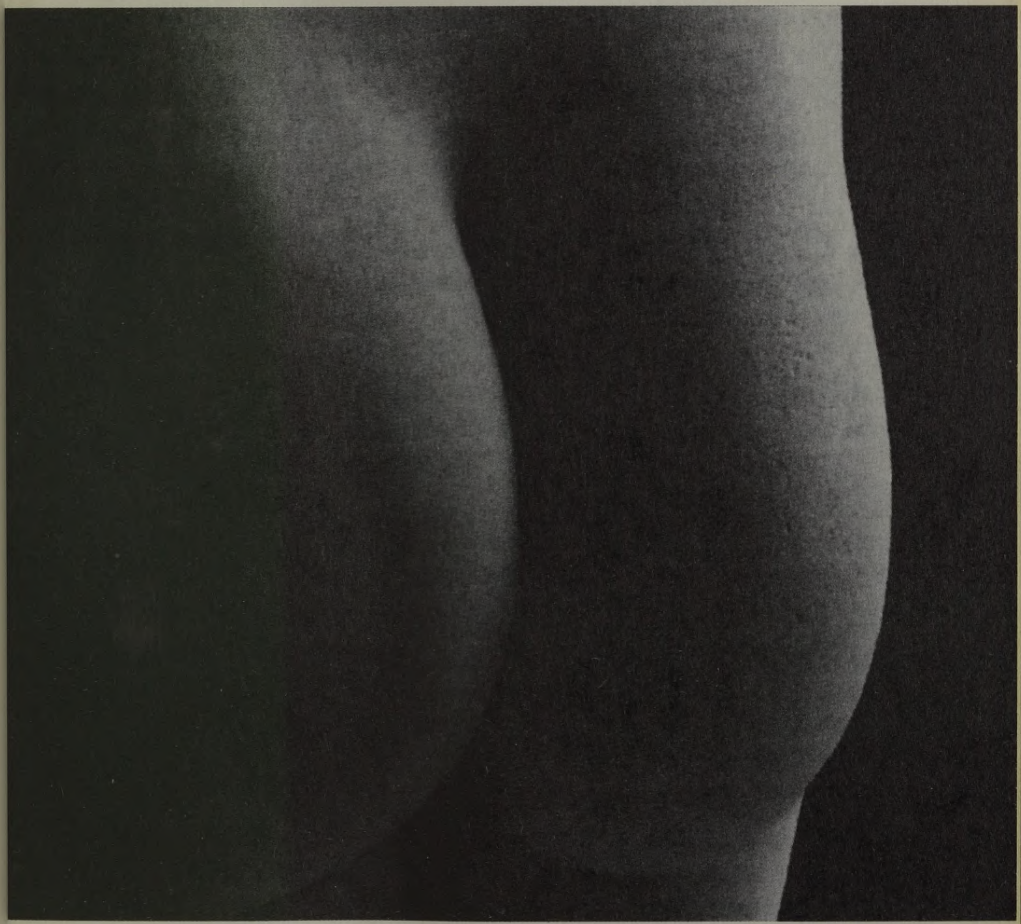
Tāpēc ir veltīgi meklēt kaut kādas mākslīgi izdomātas likumsakarības par sociālajām, ekonomiskajām, kulturālajām un citādām parādībām vēsturē, ja nav nodrošināti cilvēku paaudžu normālas dzīves apstākļi. Nav adekvāts arī vēstures mākslīgs sadalījums laikmetos – seno, vidus un jauno laiku posmos, jo tad, piemēram, VI gadsimta Austrumroma (Bizantija) vairs netiek skatīta kā vergturu impērija, bet gan kā feodāla valsts, lai gan pēc Rietumromas krišanas tur nekas būtiski nebija mainījies.

Tādai pieejai autors pretstata vēstures līniju, kur mākslīgam laikmetu sadalījumam nav tādas primāras lomas. Tas ļauj izmantot jebkurus izziņas avotus, tostarp arī sātānisko (komunistisko, jehovistisko u.tml.) literatūru faktu vākšanai un, šaubu gadījumos, to atsijāšanai, ja ir pretrunas ar konkrētā laika situāciju, psiholoģiskajām īpatnībām un citiem būtiskiem apstākļiem. Tas nozīmē, ka, cenšoties izveidot stabilu mugurkaulu civilizācijas vēsturei, autors metodes pamatā ir licis faktu interpolāciju, iztrūkstošos pagātnes posmus aizstājot ar deduktīvi ticamākajiem pieņēmumiem, izejot no tā, ka, piemēram, šaha spēlē nozaudētās figūras mēs taču aizstājam kaut vai ar gadījuma priekšmetiem, nevis apmierināties ar nepilnu figūru komplektu. Tāpēc šis darbs nepretendē uz absolūtu patiesību, jo, strādājot ar faktiem, nācās nemitīgi mainīt viedokli katrā atsevišķā gadījumā un autors pārliecinājās, ka pilnīga

vēstures revīzija nav vienā cilvēka spēkos. Puslīdz izvērsta analīze tiek sniegta tikai atsevišķos gadījumos, piemēram, sakarā ar I Mo-
zus grāmatas, Apokalipses, Pagājušo laiku stāsta, Indriķa hronikas aprak-
stītajiem notikumiem, taču vairumā gadījumu notikumu vērtējums
ir tikai ieskicēts, bieži vien pat bez komentāriem, jo autors cer, ka
ar izklāstīto ir pietiekami, lai lasītājs uztvertu galveno domu un
tiktu rosināts izdarīt savus secinājumus.

Un, ja tas tā notiktu, autors uzskatītu savu iecerēto mērķi par
sasniegtu, pat ja lasītājs patstāvīgi nonāktu pie uzskatiem, kas ne
vienmēr atbilstu autora paredzētajām konsekvencēm.

1 . N O D A Ğ A

PARADOKSI

PARADOKSI

Kāpēc KGB žņaudz arī krievu tautu?

Ar krievu šovinismu tas nav izskaidrojams. Ar to varētu izskaidrot KGB noziegumus pret Krievijas mazākumtautām, arī pret Baltijas, Viduseiropas, Centrālāzijas un citām pasaules valstīm, taču ne pret krieviem. Tomēr šis paradokss ir realitāte, neskatoties uz to, ka KGB un tās filiālēs – GRU, milicijā un citur – pastāv ne mazāks šovinisma gars kā krievu armijā. Krieviskais šovinisms šajā organizācijā lieliski sadzīvo ar antirusicīsmu, sak, *krievu Vaņa* esot pļēgurs, tumsoņa un muļķis, tāpēc viņu vajāgot daudzīt, lai nāk pie prāta, bet viņš nekad pie prāta nenāks, tāpēc daudzīt vajāgot mūžīgi.

Diemžēl šāds cinisms spriedumos par tautiešiem, kuru drošību sargāt it kā esot KGB sūtība, ir skaudra realitāte. Tas ir kuriozi, jo KGB dominē krievu virsniecība, un tai vismaz pret tautiešiem būtu jāizjūt elementāra cieņa. Taču pat pēc komunistu režīma krišanas XX gadsimta nogalē tās attieksme nav mainījusies. Krievijas pilsoņi joprojām tiek izsekoti, dosjē mapītes tiek papildinātas ar *stukaču* informāciju par reāliem un šķietamiem *nelojalitātes* aktiem, notiek vēstuļu perlustrācija.

Tiesa gan, masu terors pēc Ivana IV, Pētera I vai komunistu parauga Lubjankas tipa moku kambaros vai pagalmos vairs netiek īstenots starptautiskās sabiedriskās domas dēļ. Tagad ir modernāki paņēmieni politiski aizdomīgu krievu masveida fiziskai iznīcināšanai. Viņu vairošanās iespēju mazināšanai KGB uzskaitē esošo ģimenēs dzimušie zēni tiek koncentrēti īpašās karaspēka daļās, kuras neapmācītas tika sūtītas uz kaujas laukiem Čečenijā, Tadžikijā un citos *karstajos punktos*. Izrikošanās ar šo zēnu līķiem ne ar ko neatšķiras no kņazienes Olgas (IX gs.), Ivana III (XV gs.), Pētera I (XVIII gs.) un komunistu (XX gs.) attieksmes līdzīgās situācijās. Bez kādas vainas noslepkavotie puisi mēnešiem ilgi gulēja Groznijas ielās un laukumos par barību bez saimnieka palikušiem suņiem un kaķiem. Viņi demonstratīvi netika novākti arī tad, kad

čečenu brīvības cīnītāji vairākkārt deva tādu iespēju un prasīja, lai Krievijas puse izrādītu vismaz elementāru cieņu pret saviem aizsaulē aizgājušajiem tautiešiem. Bet vēlāk politiski aizdomīgo karavīru liķi ar buldozeriem tika sadzīti kopīgās tranšejās. Gluži tāpat to darīja, piemēram, viens no vadošajiem PSKP *bonzām* Jegors Ļigačovs, kas komunistiskā terora upurus Sibīrijā šādā veidā sadzina upē.

Neticami, tomēr fakts, ka krievi mononacionālajos reģionos atrodas stingrākā KGB slēptā uzraudzībā nekā nekrievi savos mononacionālajos novados. Izskatās, ka krieviem tīšuprāt rada tādus apstākļus, lai viņi pamestu dzimto pusi un izklīstu pa pasauli meklēt sev mierīgāku stūrīti starp citām tautām. Tomēr patvērums svešās malās rada tikai iluzoru drošības sajūtu. Kad 1994. gadā Krievija iebruka brīvību atguvušajā Čečenijā un uzsāka Groznijas dzīvojamo kvartālu bombardēšanu, čečenu sievietēm un bērniem bija radi lauku apvidos, un viņiem bija iespējams atstāt pilsētu. Krieviem radi un paziņas atrodas tūkstošiem kilometru attālumā no šīs galvaspilsētas, tāpēc viņi bija spiesti palikt uz vietas. Tas Gračova gaisa pirātus neatturēja no precīziem punktveida triecieniem pa dzīvojamajiem namiem un uzlidojumu laikā patverties nepaguvušām krievu sievietēm un bērniem. Varētu likties, ka šīs vardarbības iemesls bija krievu diasporas publiskie izteikumi čečenu tautas aizstāvībai, kas izskanēja Krievijas televīzijā un Rietumu radoraidījumos.

Patiesībā tam bija cits iemesls – genocīds kā pašmērķis. Krievijas ārpolitikas galvenais virziens šajā reģionā ir forsēta rusifikācija, iznīcinot ne tikai pamatiedzīvotājus, bet arī cittautiešus, tostarp krievus, lai vēlāk Krievijas valdošo aprindu noziegumiem pret cilvēci nebūtu dzīvu liecinieku. Šāds risinājums vājinātu izklīdināto čečenu izredzes atgriezties dzimtajā zemē, un tad Krievija varētu uz višiem laikiem nodrošināt savu suverenitāti pār nozagto zemi un tās naftas bagātībām.

Krievija ir ņēmusi vērā PSRS sabrukuma laika pieredzi. Toreiz atradās krievi, kas 40. gados karadienesta laikā bija iesaistīti masu deportācijās Baltijas valstīs, un to neatkarības atjaunošanas laikā palīdzēja kā aculiecinieki ar vērtīgām liecībām par komunistiskā terora negēlībām.

Tāpēc krievu un tā saukto *krievvalodīgo cilvēktiesību aizstāvība* ir visai savdabīga. Tā tiek īstenota tādā formā, kas pastiprina pretrunas un veicina pamatiedzīvotāju aizdomīgumu pret krievu diasporu jebkurā pasaules malā. Bet tas ir seno romiešu *skaldi un valdi* princips. Starp citu, krievvalodīgajos Krievijas valdošās aprindas ieskaita arī nerusificētās minoritātes bez viņu piekrišanas un patvaļīgi runā viņu vārdā.

Ir zināms, ka cilvēks vislabāk jūtas dzimtajā pusē starp saviem tautiešiem. Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas daudzi krievi devās uz dzimto pusi. Vieni to darīja, sapratuši, ka tika piekrāpti ar demagoģiju par *vienoto lielo dzimteni* un ka faktiski bija iebraukuši svešā valstī. Citi uzķērās uz čekistu propagandas āķa, noticot izdomājumiem par to, ka pret krieviem it kā tikšot vērsts revanša terors par okupantu zvēribām. Trešie bēga, apzinoties pašu noziegumus pret suverēnu tautu un valsti. Lūk, šie otrie un trešie pēc repatriācijas veselu mēnesi zākāja latviešu tautu, cik tik ļāva viņu fantāzija. Taču, repatriācijas prieka eiforijai pierimstot un ieskatoties Krievijas realitātēs, viņi radikāli mainīja savus uzskatus un sāka runāt pretējo. Tas, protams, nepagāja secen KGB ausīm.

Acīmredzot tāpēc Krievija maksimāli ierobežo tautiešu repatriācijas iespējas ar ierēdņu patvaļu, diskriminējošiem likumiem un normatīviem aktiem, toties ārzemēs tā realizē dzeguzes politiku, zem cilvēktiesību aizstāvības maskas pieprasot privilēģijas krievu diasporai, protams, uz pamatiedzīvotāju rēķina. Taču patiesībā ne jau krievu strādniekam vai inteliģentam tiek kaulētas šīs privilēģijas. Tās ir nepieciešamas KGB un it sevišķi GRU tīklam, kas ir atstāts visās zemēs, no kurienes krievu okupācijas karaspēku piespieda aiziet starptautiskās domas spiedienu.

Tāpat KGB ir vienlīdz naidīga visām tautām, arī krieviem, jo tā tikai formāli ir krieviska, bet patiesībā atrodas kaut kādu specifisku spēku stingrajās rokās. Tāpēc ir dabiski jautāt – kas ir KGB un kas ir tai pāri stāvošie spēki?

Padomju varas gados tika izplatīts viedoklis, ka 1917. gada 20. decembrī KGB esot izveidota ar Ļeņina dekrētu cīņai pret kontrrevolūciju un kaitniecību. Tādu pārliecību potēja visiem komunistiskā bloka valstu iedzīvotājiem.

Toties triju slāvu tautību topošajiem KGB virsniekiem bija *tiesī-*

bas zināt, ka KGB it kā nākot no cara Ivana IV opričņiku laikiem. Tas PSRS pastāvēšanas gados kļuva zināms arī Rietumos, gūstot īpašu izplatību pēc K.Endrjū un O.Gordijevska grāmatas KGB, *ārpolitisko operāciju vēsture no Ļeņina līdz Gorbačovam* iznākšanas.

Šī versija ir patiesa tikai tik lielā mērā, cik tā atklāj, ka nevis Ļeņins radīja KGB, bet gan ohranka radīja Ļeņina fenomenu. Pārējais ir tikai puspatiesība, kas domāta čekistu saturēšanai savā orbitā ar pseidopatriotiskas pārliecības iepotēšanu.

Leģenda par opričņikiem kā KGB pirmavotu ir loģiski nepieciešama, jo orgāni savus kadrus kopš Hruščova laikiem komplektē no domājošiem un augstu kvalificētiem speciālistiem. Tādiem neizbēgami rastos jautājums – kā tautā nezināmā boļševiku sīkpartija spēja sagrābt varu tik hipertrofēti milzīgā impērijā, ja to pie varas nevestu ohrankas aparāts? To miljonu vācu marku, ko Ļeņins un viņa kompānija saņēma no Berlīnes izlūkdieneņa par valsts nodevību, pietiktu tikai labas muižas vai jaudīgāka uzņēmuma iepirkšanai, nevis valsts aparāta pārņemšanai. Ohrankai taču bija plaši sazarots spiegu tīkls, kas aptvēra vai katras mājas sētnieku, un tāpēc tās spēkos bija visā impērijā saglabāt carisko režīmu, atbalstīt pagaidu valdības partiju koalīciju vai izvēlēties boļševikus. Tātad lēma nevis sētnieki vai ierēdņi, nedz arī Ļeņins ar saviem boļševikiem, bet gan tie, kas stūrēja šo aparātu. Savukārt šāds domu gājiens izvirzītu vēl vienu jautājumu – sak, vai tik vācu un krievu izlūkdienešti nekalpo vienam un tam pašam kungam? Tātad mūsdienu čekistiem stāstīt niekus par Ļeņinu kā KGB dibinātāju ir muļķīgi un riskanti.

Bez tam ir vēl viena zemūdens klints – kā boļševiku lumpeni spēja Indijas gubernatora dēlam Kimam Filbijam iestāstīt pasakas par *komunisma gaišo nākotni* un marksisma *ļeņinisma visvarenību*? Vai tiešām tikko radītie čekistu orgāni ir varenāki un gudrāki par britu veco un pieredzējušo izlūkdienešu? Ja ņemam vērā Kima Filbija iespējas gūt labu izglītību, acīmredzami atkrīt pieņēmums par to, ka izdevies viņam iestāstīt muļķības. Boļševiki par komunismu varētu stāstīt pasaciņas tikai kāda uzņēmuma strādniekiem, kūdot uz streiku. Arī uzpirkšana ir bezjēdzīga, jo Kims no tēva mantoja pasakainas bagātības.

Pēc pavirši nolasītā lekciju kursa (kur tik un tā nav iespējams snaudošiem klausītājiem kaut ko iestāstīt) topošajiem slāvu tautību

KGB virsniekiem dziļā slepenības atmosfērā tika noformētas īpašas atļaujas (*dopuski*) izmantot PSRS bibliotēku specfondus, tai skaitā arī Maskavas Ļeņina bibliotēkā, kur glabājas no vienkāršajiem mirstīgajiem slēptā literatūra. Un šādām manipulācijām bija liels efekts, jo katru taču interesē izzināt kaut ko citiem ļaudīm nepieejamu. Bet vēl lielāks efekts ir pašam pārliecināties, ka *orgāniem* ir *tēvzemiska* izcelsme un ka tie ir nevis starptautiskas nekrievu izcelsmes, bet pašu krievu mafijas rokās. Tādā veidā čekistu virsnieki nonāca pašhipnozes varā, sak, lūk, no kā vajag mācīties – no cara Ivana IV! Un viņi mācījās ar, attīstot sevi imunitāti pret labestību, izkopjot viltu un cietsirdību. *Dopusku* sistēma izrādījās efektīvāka par klasisko lekciju kursu.

Tāpēc nav jābrīnās par to, ka 70. un 80. gados no KGB dzīlēm nāca visdzēlīgākās anekdotes par krieviem, Brežņevu un Čapajevu, un tās bija ļoti populāras arī padomju armijā. (Protams, ja civilisti tās pārstāstīja publiski, viņi varēja tikt represēti.) Un tikai politorgāni pūlējās aizstāvēt anekdošu varoņu godu, apgalvojot, ka amerikāņu izlūkdienestu uzdevumā šīs anekdotes sacerot krievu baltgvaru diaspora Parīzē ar nolūku diskreditēt komunistisko partiju, padomju varu un padomju bruņotos spēkus. Citiem vārdiem, čekistiem nebija nekādas cieņas pret tautu un pret režīmu, kuram viņi kalpoja, un viens no šāda stāvokļa cēloņiem, neapšaubāmi, ir *opričņiku* versijas ietekme uz čekistu apziņu.

Taču ir vēl kāda **versija, kuru ir atļauts zināt tikai īpaši uzticamiem krievu ģenerāļiem.** (Tādu tiesību nebija, piemēram, ģenerālim O. Kaluginam, kurš joprojām ir pārliecināts par *opričņiku* teorijas pareizību. [6;5.-10., 35.-56.]) Šiem kungiem ir pieejami arī monarhu arhīvu un specfondu specfondi. Tieši šī elitārā ģenerāļu grupa ir daļa no tautu likteņu lēmējiem. Tāpēc sevišķi interesanti būtu zināt, kas šajos specfondu specfondos ir īpaši slēpjams, ko ne tikai mēs, bet pat slāvu tautību čekisti nedrīkst zināt. Tomēr ir velti cerēt, ka *izredzētie* mums laipni ļaus ieskatīties savos noslēpumos un uzzināt patiesību.

Tātad pastāv zinību monopols, kas ir kaut kāda noslēpumaina grupējuma privilēģija. Vai šāda privilēģija dod kādu labumu tautām? Protams, nē! Tā nedod nekādu labumu arī čekistiem, kuri ir šo *izredzēto* gribas akli izpildītāji.

Pirmkārt, viņi bez nopietnas personīgas vajadzības riskē ne tikai ar savu godu, bet arī ar dzīvību. Cik daudz čekistu dabūja galu uz elektriskā krēsla vai karātavās ārvalstu sodītavās! Cik daudzi no viņiem dabūja galu no tautas atriebēju rokām savā dzimtajā pusē! Uzskaitījums nebūs pilnīgs, ja neņemsim vērā nogalinātos čekas moku pagrabos unikālu noslēpumu garantētajai saglabāšanai pēc izpildītiem uzdevumiem vai uz aizdomu pamata par it kā izdarīto *nodevību*.

Otrkārt, ar dienesta nepieciešamību it kā attaisnojamie ētikas pārkāpumi ar laiku kļūst par ieradumu un dzīves normu, tāpēc *spēka struktūrās* parasti notiek personības degradācija un kriminalizācija.

Aģentūras vajadzībām KGB vervē jebkuru personu, kura ir gata-va sadarboties vai par tādu izliekas, – tas var būt gan zinātnieks vai strādnieks, gan arī bijušais gestapo vai abvēra spiegs, vai pat sevišķi bīstams noziedznieks–recidīvis. Taču virsnieku atlase notika rūpīgi, lai kandidātiem un viņu radiem nebūtu ne mazākā traipa biogrāfijā. Protams, par traipiem netika uzskatīta dalība komunistiskā terora noziegumos, savukārt rehabilitētiem padomju cilvēkiem un viņu pēcnācējiem kļūt par KGB virsniekiem vairs nebija nekādu izredžu. Pirmkārt, nav dūmu bez uguns, un, otrkārt, kas var garantēt, ka sirds dziļumos tādiem nav saglabājies naidis pret padomju iekārtu.

Tāpat par čekas virsniekiem varēja kļūt no padomju krimināltiesību viedokļa tikai gandrīz ideāli godīgs cilvēks. Taču dienesta gaitā tika darīts viss, lai viņu padarītu par nelieti. Ja par tādu nespēja kļūt vai kaut izlikties, pa dienesta kāpnēm viņš augstu netika. Tāpēc padomju varas gados vairākums pensijā aizgāja ar pakāpi, ne augstāku par kapteini. Nereti par nespēju kriminalizēties virsniekus ar provokācijām vispār padzina no *orgāniem*.

Piederība KGB pati par sevi ir diskreditējošs faktors, kas godīgus cilvēkus no čekistiem atbaida. Un šeit nav nozīmes aparātu spēlēm un nosaukumu maiņai. KGB var saukties par opričņikiem, slepeno kanceleju, trešo nodaļu, ohranku, VČK, OGPU, NKVD, MGB, FSK un citādi. Jo tik un tā tās dzīlēs turpinās politisko slepkavību plānu, indīgu preparātu, masu apziņas aptumšošanas metožu, faktu viltošanas un citādu noziedzīgu izstrādņu risinājumu meklējumi.

Orgānu īpatnējais raksturs ir zināms arī aiz Krievijas robežām.

Piemēram, Dž.Barons grāmatā KGB šodien parāda politiskās medicīnas sasniegumus KGB laboratorijās:

Pulkveža paziņa no 'X līnijas' viņam pastāstīja par neredzamu pulveri. Ejot uz tikšanos ar upuri, šo pulveri ierīvē delnā. Pēc tikšanās tas ir steidzami jānomazgā ar neitralizējošu vielu. Bet upuris bez mazākām aizdomām pēc dažām dienām mirst sirds apstāšanās dēļ. [3;222.]

O.Kalugins nez kādēļ apšaubā Dž.Barona grāmatas patiesīgumu [6;6.]. Tomēr darba stingri kritiska analīze rāda, ka autors ir pielaidis neprecizitāti tikai vienā teikumā attiecībā uz saimniecisko uzņēmumu direktoriem [3;54.]. Pat tad, ja šo sīko neprecizitāti uzskatām par briesmīgu kļūdu, grāmatas KGB šodien ticamība ir neparasti augsta un sastāda 99,98% pēc apjoma.

Pilnīgi iespējams, ka šāds pulveris arī Latvijā tika laists darbā pret grupu, kas bija saistīta ar Latvijas PSR kara komisariāta majoru Gunāru. Tā regulāri lika šķēršļus Latvijas iedzīvotāju iesaukšanai uz *sboriem*, t.i., rezervistu iesaukumam okupācijas karaspēkā. Tomēr Černobiļas avārijas seku *likvidācijai* iesauktos izraut neizdevās (arī krievus), toties grupas dalībnieki 1988. un 1989. gadu mijā viens pēc otra ar dažu nedēļu starplaiku mira ar sirdslēkmi. Pagaidām mīkla ir arī Saharova, Volkogonova un citu redzamu politiķu pēkšņas nāves gadījumi.

Psihiskais un psihiatriskais terors (šajā jomā gandrīz vai vadošu lomu impērijas KGB sistēmā ieņēma divas medicīnas iestādes Rīgā), saindēts lietussarga uzgalis, šāvieni aiz stūra un spridzekļi – tā ir daudz aprakstītā un visiem zināmā ikdiena, par kuru šeit vairs nav vērts pat runāt. Toties KGB specvienības joprojām veic operācijas dažādās pasaules malās, ja tās ir vajadzīgas *tēvijai*. Ir zināmi gadījumi, ka vēl 80. gados jau Gorbačova *perestrojkas* laikā vienības nenosakāmos tērpos no dažādām debess pusēm ar sporta lidmašīnām ielidoja ASV gaisa telpā, izdarīja uzbrukumu kādam objektam vai personai un tūdaļ pameta valsti – sak, lai tagad FIB meklē arābu teroristus. Šo komandu ētiskā īpatnība bija neatstāt dzīvus lieciniekus, tāpēc arī savējos pat viegli ievainotos biedrus viņi uz vietas nogalināja un liķus atstāja par *piemiņu* amerikāņu policijai. Šādai rīcībai bija sava loģika – pat viegli ievainotā asinstraipi nozieguma vietā var kļūt par pierādījumu, ja robežpārkāpēja lidmašīna tiek pārtverta.

Pēc Krievijas slepenās statistikas datiem, padomju varas gados tieši KGB bija lielākais pārbēdzēju avots, kas *kriminālo* statistiku

bagātināja ar *dzimtenes nodevējiem*. Tas nozīmē, ka ne visi čekisti pēc dabas ir ļaundari. Tiklīdz rodas iespēja pamest *orgānus*, viņi to dara. Taču atklāti atteikties no dienesta nav iespējams, jo *neredzama roka* tūdaļ pasteigsies izrēķināties. Komunistu diktatūras gados KGB iekšējā saliedētība balstījās ne tikai uz seklu fanātismu un gara trulumu, bet arī uz bailēm.

Taču bailes čekista un viņa ģimenes drošību nevairo, un ierindas virsnieku materiālā labklājība ir iluzora. Pat nepamatotas aizdomas var būt par iemeslu, lai ne tikai pats kļūtu par visnožēlojamāko cietumnieku un nāves kandidātu, bet arī pakļautu briesmām ģimeni un draugus. Tad tiek atņemts viss – gan sagrabējusi automašīna, gan dzīvoklis, gan mantotais no tēva un mātes, gan sievas pūrs, gan arī pēdējā grīdas lupata. Šādi paņēmieni ir zināmi vēl no Sullas proskripciju laikiem.

Gatavojot *perestrojku*, izdomātas stiprākas sviras KGB stiprināšanai – šķietamais materiālais stimulē. Zinot, ka jebkuri ārējie sakari bija iespējami tikai KGB uzraudzībā, varam nešaubit, ka kontrabandā un *farcovščiku* (kontrabandas preču pārdevēju) kustībā iesaistījās attiecīgo dienestu pārstāvji un tie, kas ar viņiem sadarbojās. Kaut arī šie zēni un viņu *peļņa* joprojām ir stingrā uzskaitē un aizdomu faktors kā Damokla zobens joprojām viņus apdraud, tomēr cerības stariņš sasniegt labklājības virsotnes tagad viņus tur kopā stingrāk nekā bailes par savu kailo dzīvību un ģimeni.

Šie čekisti zina *orgānu* tikumus, taču cerību eiforijā, alkohola dvingā un intīmkлубu meiču apkampienos aizmirst, ka arī viņu priekštečiem 1937. un 1938. gadā bija dota brīvība lemt par ļaužu dzīvību un nāvi, tika ļauts apzagt apcietinātos. Bet iekšējie pretizlūkošanas dienesti to visu slepeni protokolēja. Un tad pienāca diena, kad paša nopelnīto un visu sazagto kopā ar dzīvību atņēma, neaizmirstot izrēķināties arī ar šo čekistu ģimenēm.

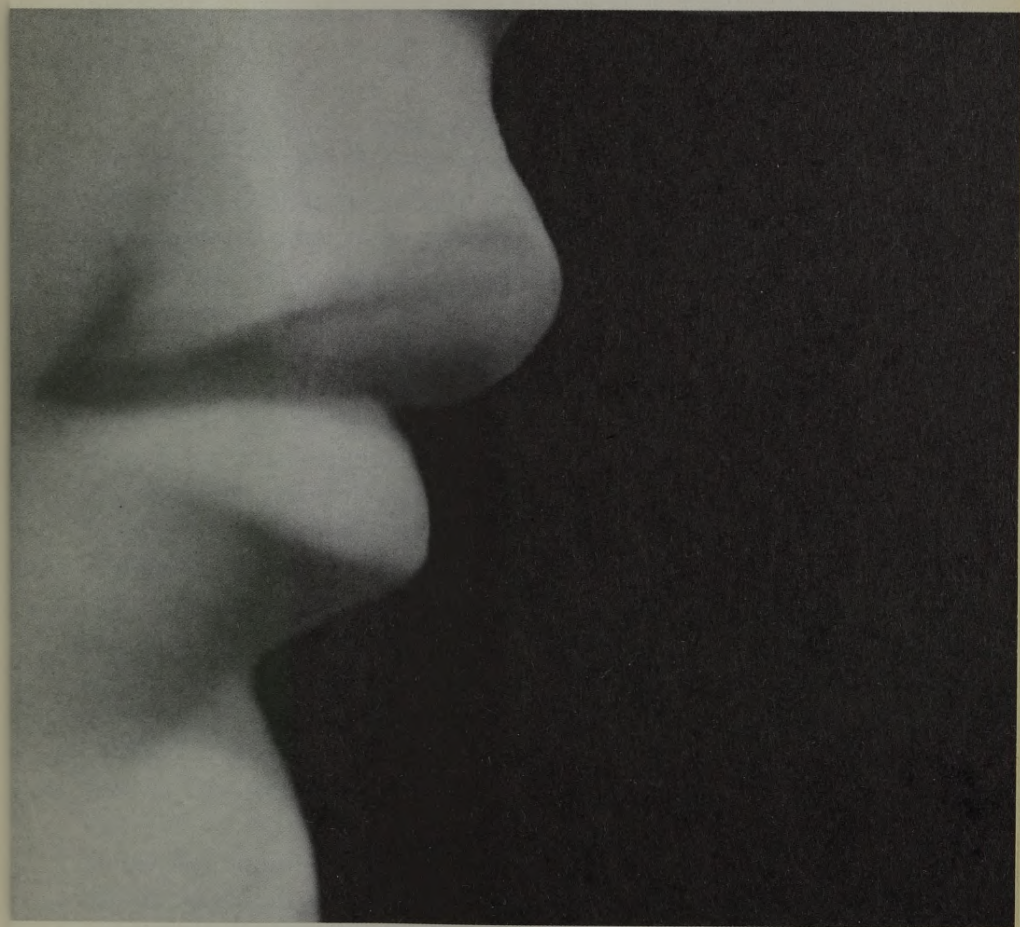
Pašreizējai čekistu paaudzei nākotnes prognoze arī ir visai drūma, jo KGB noziegumi joprojām tiek daudzināti un vilkti dienas gaismā. Pat A. Ņevzorovs Krievijas sabiedriskajā televīzijā rādīja apkaunojošas epizodes no Krievijas agresijas Čečenijā. Piemēram, 1996. gada 31. maijā viņš parādīja krievu armijas bandītus, kuriem jāpilda sadistiski uzdevumi. Tiesa, viņu īstie vārdi netika atklāti tāpat kā reportāžās par bandu *naši Viļņā* un Rīgas OMON

noziedzniekiem 1991. gadā, taču gaidāmajai tiesai par noziegumiem pret cilvēci pagaidām pietiek ar viņu sejām un palamām – Kobra, Ģirza un Vecpuišis. Visai pamācošs postkomunisma zemēm ir viņa stāstījums par nodevēju Ruslanu Labazanovu, kurš kā krievu spiegs bija iefiltrēts čečenu brīvības cīnītāju rindās par lauka komandieri un veica noziedzīgu darbību, par ko tika sodīts ar nāvi. Vēl agrāk Ņevzorovs parādīja kādu bandītu grupu, starp kuriem viens bija izvarotājs ar sievietes nagu skrāpējumu pēdām uz visas sejas. (Pēc krievu vēsturnieku pētījumiem, kas izskanēja televīzijā no Maskavas, PSRS un Vācijas 1941. – 1945. gada karā vairāk nekā 90 % Padomju savienības varoņa kavalieru bija nelabojami kriminālie elementi.) Ne mazāk satraucoša ir šī žurnālista reportāža par kādu popu, kurš ieradies bandītus *svētīt* jauniem noziegumiem pret citādi ticīgajiem. Acīmredzami šādā veidā sabiedrība tiek gatavota jaunam STRĒĻU SODA RĪTAM, kad pēdu slēpšanai arī mūsdienu noziegumu tiešie izpildītāji tiks nolemti fiziskajai iznīcināšanai.

Tas nozīmē, ka Krievijā KGB nekalpo tautas drošībai un godam. Tās tikumi ir saskatāmi senās Romas vēsturē un XII gadsimtā Ņestora sarakstītajā hronikā *Pagājušo laiku stāsts*. Tāpēc Krievijas neoficiālais nosaukums *Trešā Roma* vedina šo vēstures apskatu sākt ar senās Romas vēstures analīzi, jo mūsdienu realitāšu sakritība ar tiem tumšajiem un drūmajiem laikiem ir daudzkārtēja. Bet vai tā ir ļaunuma pirmdzimtene, un kas bija noticis, pirms tās vēl nebija?

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

2 . N O D A Ļ A

ČŪSKA KĀRDINA IEVU

СЪСЪДЪ НА ПЪРВОТО КЪРЪМНО

Kaut kādas slēptas mafijas diktāts ir neapšaubāms mūsdienu ļaunums, taču tas nevarēja pastāvēt no laika gala. Bet vēstures literatūra neatbild uz jautājumu, kā radās ļaunums cilvēku vidū. Dažādās valstīs izdotajās grāmatās ētiski jautājumi ir sekundāri, jo tiek cilāti tikai politiskas nepieciešamības gadījumos. Parasti ētika ir aizmiglota ar lokālpatriotismu, bet dažkārt pat ar lokālšovinisma pilnajiem ienaidnieka tēliem un lokālkonfesionālismu. Globālu skatījumu uz vēsturi līdz šim atrast nebija iespējams.

Koncentrētā veidā savstarpēji sasaistītas vēstures un ētikas problēmas ir atrodamas gandrīz vai tikai Bībelē. Tāpēc vispirms vajadzētu tikt skaidrībā ar civilizācijas pirmsākumiem un šai tēmai būtiskākajiem Svētajos Rakstos skartajiem jautājumiem.

Pastāv vairākas pasaules un civilizācijas izcelsmes versijas.

Eiropā līdz XIX gadsimtam vispopulārākā bija doma, ka pasaule radīta sešās kalendāra dienās un pirmie cilvēki bija no zemes radītie Ādams un Ieva. Attīstoties dabaszinātnēm, praviešu izklāsts un zinātniskie atklājumi nonāca it kā savstarpējās pretrunās.

Reāli taustāmie arheologu atradumi un Čārlza Darvina pētījumi noveda līdz evolūcijas teorijai, no kuras izriet hipotēze, ka cilvēks ir cēlies no pērtiķa. Savukārt XX gadsimtā, izmantojot Doplera efektu, astronomi atklāja sarkano novirzi zvaigžņu staru spektrā un izskaitļoja, ka šie spīdekļi no mums nemitīgi attālinās. Bet tad taču iznāk, ka pirms 20 miljardiem gadu tie visi ir atradušies vienā telpas punktā! Tā vairs nav hipotēze, bet pamatots risinājums*.

Bībele ir nevis homogēna hronika, bet gan dažādu notikumu aprakstu, pārdomu, likumu un reliģiski-mākslinieciski radošu apcerējumu krājums. Arī pravieši taču bija reāli un dzīvi cilvēki ar

---

* Tomēr, pirms vēl nav izskaidrota parādības fizikālā jēga (bet varbūt ne tikai fizikālā), *Lielā sprādziena* hipotēzi nevar uzskatīt par pilnīgi pierādītu. – Red.

savām rakstura, uztveres un savu domu izklāsta īpatnībām, katrs dzīvoja savā laikā un rakstīja nevis pēc kādiem iepriekš pieņemtiem noteikumiem, bet gan tā, kā to paši atzina par vajadzīgu.

Senie talmudisti, nonākot līdz nepieciešamībai izstrādāt pasaules radišanas kalendāru, neņēma vērā, ka arī pravieši bija spējīgi uz abstraktu domāšanu, un tāpēc burtiski uztvēra I Mozus grāmatā attēloto pasaules radišanas ainu kā sadalītu 24 stundu ilgos laika ciklos. Bet šādi cikli taču ir zemeslodes rotācijas periods, un pasaules radišanas laikā vēl nebija nedz Zemes, nedz tās rotācijas. Tāpēc atliek secināt, ka šeit ar dienām ir nosacīti apzīmēta darba secība.

Teologa Jāņa Vaivara grāmatā *Mūsu ticības dārgmanta* ir teikts:

... *Radišanas grāmatas* (I Mozus grāmata – O.G.) *inspirētā autora nolūks nav bijis ar zinātnisku precizitāti attēlot lietu uzbūvi un radišanas aktu kārtību, bet gan sniegt informāciju populārā, sava laika valodai un nezinātniskai izpratnei piemērotā veidā, tāpēc viņa vēstījums nav vērtējams tā, it kā tas būtu izteikts stingri zinātniskā valodā. Šādā sakarībā arī pasaules radišanas aprakstā lietotais vārds "diena" nav jāņem burtiski – kā mūsu parastā 24 stundu diena, bet to var saprast arī pārņestā nozīmē – kā garākus laika posmus. Pašos Svētajos Rakstos ir teikts: "Jo tūkstoš gadu Tavās acīs ir it kā vakarējā diena, kas ir pagājusi, un it kā sardze naktī" (Ps 90:4). Vai arī: "Bet tomēr viens, vismiļie, lai nebūtu jums noslēpts, kā viena diena tam Kungam ir kā tūkstoš gadi un tūkstoš gadi kā viena diena" (2.P.3:8). Atkārtojot Dr.P.Cirša vārdus, varam teikt, ka "Bībelē aprakstītā radišanas kārtība un atsevišķu aktu ilgums ir tikai literārs ietērs reliģiskai patiesībai, ka Dievs radīja pasaules būtnes. To aprakstīdams, autors ņēma palīgā sava laika nezinātnisko pasaules priekšstatu. Lai darītu Dieva darbību labāk saskatāmu, viņš to iztēlojās pēc cilvēka darba kārtības, dodams radišanai sešu darbdienu shēmu un darba pabeigšanu nosaukdams par sabatu jeb atpūtas dienu. Šim literāram paņēmienam bija arī jāparāda, ka Dievs piekrīt nedēļas darbam un svētdienas atpūtai. Svēto Rakstu krievu tulkojuma Briseles izdevumam pievienotajos komentāros ir teikts, ka aprakstā par pasaules radišanu sešās dienās katra paaudze atrod savas kulturālās un tikumiskās attīstības pakāpei atbilstošu atklāsmi. [7;99.]*

Tātad mēģinājumi līdz galam atšifrēt Bībelē šifrētu tekstu līdz šim beigušies bez panākumiem. Tās dziļāka izpēte parāda, ka Bībelē viscaur apbrīnojami lakoniskā un koncentrētā veidā ir sniegtas

zinātniski stingri precīzas ziņas, varbūt arī tādas, līdz kurām zinātne vēl nav tikusi. Tā kā Svētie Raksti ir teoloģijas zinātnes auglis, to uzdevums nav dublēt dabaszinības, bet gan sniegt Dieva atklāsmi un tās pierādījumus.

Fizika, astrofizika, ģenētika ir atradusi pierādījumus Vecās Derības I Mozus grāmatas I.nodaļas patiesīgumam, kā arī tam, ka Jaunajā Derībā aprakstītās Kristus dzimšanas, nāves pie krusta un augšāmcelšanās ainas, kuras ir saistītas ar mīklainām dabas parādībām un ekoloģiskiem satricinājumiem, saskaņojas ar dabas likumiem. Pārējais ir attiecināms uz gara fiziku, vēsturi un citām sfērām. Tāpēc, ja tiešām minētās dienas ir numerācijas apzīmējums, pasaules radīšanas ainā starp mūsdienu zinātnieku atziņām un Bībeli pretrunu nav:

1. *Iesākumā Dievs radīja debesis un zemi. Bet zeme bija neiztaisīta un tukša, un tumsa bija pār dziļumiem, un Dieva gars lidinājās pār ūdeņiem. Un Dievs sacīja: "Lai top gaisma." Un gaisma tapa. Un Dievs redzēja, ka gaisma ir laba, un Dievs atšķīra gaismu no tumsas. (1:1-4)*

Ūdeņradis ir divu elementārdaliņu – elektrona un protona pāris. Tas ietilpst ūdens sastāvā. Taču Mozus laikos nebija tādu terminu – ūdeņradis, kosmos, kosmiskā telpa, masa, elektromagnētiskais starojums un izlemšana. Tāpēc tie ir aizstāti ar vārdiem – ūdeņi, debesis, dziļumi, zeme, gaisma un sacīt. Aizstājot terminus, varam saskatīt, ka pravietis runā par hipotētiskā megaatoma masīvu ķermeni kā vielas elementārdaliņu izejvielu zvaigžņu pirmatnējā atrašanās punktā, kur tās bija pirms 20 miljardiem gadu. Šī megaatoma sprādziens ir elementārdaliņu un elektromagnētiskā starojuma plūsmas sākums.

2. *Un Dievs izveidoja izplatījumu, lai tas šķirtu ūdeņus, kas bija zem izplatījuma, no ūdeņiem virs izplatījuma. (1:7)*

Līdz ar starojuma un elementārdaliņu plūsmu sāka plesties plašumā arī mums tik pierastā trīsdimensiju telpa. Tam sekoja sprādziena izkaisīto protonu-elektronu pāru koncentrēšanās ap tuvākajiem smaguma centriem un līdz ar to zvaigžņu veidošanās.

3. *Un Dievs sacīja: "Lai saplūst vienkopus ūdeņi, kas ir zem izplatījuma, lai sausa zeme tiktu redzama." Un tā notika. (1:9)*

Tad Dievs sacīja, lai zeme izdod zaļu zāli, stādus, kas nobriedina sēklu, un augļu kokus, kas nes katrs savus augļus ar savu sēklu. Un tā notika. (1:11)

Tas ir laiks, kad lielu masu sakopojumos kodoltermisko reakciju gaitā bija izveidojušies arī smagākie atomi, un no kosmiskajiem putekļiem dzima planētas, kas zvaigžņu gravitācijas laukā pēc debesu mehānikas likumiem ieņēma stabilu vietu orbitās. Tam sekoja augu valsts (pirmās dzīvības) radīšana.

4. Tad Dievs radīja divus lielus spīdekļus: lielāko spīdekli, lai tas valdītu pār dienu, un mazāko, lai tas valdītu pār nakti, kā arī zvaigznes. Un Dievs lika tos debess izplatījumā, lai tie spīdētu pār zemi. Un valdītu pār dienu un nakti un lai šķirtu gaismu no tumsas. (1:16–18)

Šis pants var radīt iebildumus, jo objektīvi notikums būtu ievietojams starp otro un trešo dienu, kad patiesi veidojās debesu spīdekļi. Ceturtās dienas epizode varētu būt subjektīvi redzama tikai novērotājam, kurš tobrīd atradās uz Zemes. Izklīstot aptumšojošajiem kosmisko putekļu melnajiem mākoņiem, tiešām pavērās skats uz zvaigžņotajām debesīm, Sauli un Mēnesi. Tātad Dievs Mozum ir atklājis, ka Zemi ir izvēlējis par cilvēka mājokli un pats apstākļus uz tās ir vispusīgi vērtējis, arī vizuāli. Tāpēc viduslaiku dogmai par Zemi kā Visuma centru ir dziļa jēga. (Nesajaukt ar fizikālo jēgu!)

5. Tad Dievs sacīja: "Lai ūdenī mudžēt mudž dzīvo radījumu pulki, un putni lai lido pār zemi zem izplatījuma." Un Dievs radīja lielos jūras zvērus un visus dzīvniekus, kas rāpo un pulkiem pilda ūdeņus, katru pēc savas kārtas, un visus dzīvniekus, katru pēc savas kārtas, un visus spārnainos putnus, katru pēc savas kārtas. (1:20–21)

Piektā diena tātad ir domājošās būtnes trīsdimensiju čaulas (ķermeņa) formas izveides laiks.

6. Tā Dievs radīja zvērus, katru pēc savas kārtas, un lopus pēc to kārtas un visādus rāpuļus, katru pēc savas kārtas. Un Dievs redzēja to labu esam. Tad Dievs sacīja: "Darīsim cilvēku pēc mūsu tēla un mūsu līdzības; tas lai valda pār zivīm jūrā un pār lopiem, pār putniem apakš debess, pār visu zemi. Un Dievs radīja cilvēku pēc sava tēla un līdzības, pēc sava tēla Viņš to radīja, vīrieti un sievieti Viņš radīja. Un Dievs tos svētīja un sacīja viņiem: "Augļojieties un vairojieties! Piepildiet zemi un pakļaujiet sev to, un valdiet pār zivīm jūrā un putniem gaisā, un visiem dzīvniekiem, kas rāpo pa zemi. Un Dievs sacīja: "Redzi, Es tagad esmu jums devis visus augus, kas nogatavina sēklu, kas vien ir zemes virsū, un visus kokus, kas nes augļus ar savu sēklu, lai tie jums būtu par ēdamo. Bet visiem zemes zvēriem un visiem putniem gaisā un visiem rāpuļiem, kas rāpo pa zemes virsu, kam ir dzīvība, Es dodu visu zaļo par

barību." Un tā notika. Un Dievs pārbaudīja visu, ko Viņš bija darījis, un, lūk, viss bija ļoti labs. Un tapa vakars un rīts – sestā diena. (1:25–31)

Kā redzams, modernais uzskats par kosmiskajiem procesiem nerunā pretī pirmās, otrās un ceturtās dienas aprakstiem, savukārt darviniskā dzīvo būtņu evolūcijas teorija nav pretrunā ar trešajā, piektajā un sestajā dienā aprakstītajiem notikumiem. Cilvēks nevienai minētajai epizodei nevarēja būt par aculiecinieku, un ne ar kādu smadzeņu piepūli sešās dienās notikušās desmit epizodes ar tīru prātošanu precīzi uzskaitīt un tās salikt pareizā secībā nav iespējams. Tātad **I Mozus grāmatas 1.nodaļa ir Dieva atklāsmes auglis.**

Ar 2.nodaļu sākas Bībeles šifrējums ar duālu un varbūt pat ar multiālu nozīmi, kas aptver garīgo, laicīgo, mūžības un sakrālo tēmu. Šādi paņēmieni nav sveši arī laicīgajā dzīvē. Tos lieto daiļliteratūrā (dzejā, aforismos un citos žanros, kur autors izvēlas Ezopa valodu), šifrogrammās, kur acīmredzamais teksts vai arī it kā haotisks zīmju sakopojums slēpj kādu citu informāciju.

Bībeles garīgā jēga no seniem laikiem ir skaidra. Taču arī pasaules laicīgais saturs ir Radītāja kompetencē, tomēr šādā skatījumā pētījumi nav tālu virzījušies. Bet, ja esam saskatījuši Bībeles teksta dualitāti, nav grūti aptvert, ka cilvēka radīšana notika, nevis no māliem veidojot cilvēku pāri, bet gan secīgi attīstot floru un faunu molekulāri ģenētiskās transformācijas līdzekļiem, kamēr no elementārām vieniņām būtnēm tapa mugurkaulnieki, attīstoties līdz cilvēkam, kas ģenētiski bija sagatavots mērķtiecīgai darbībai izdzīvošanas nodrošināšanai, savas kultūras attīstīšanai un vispusīgai realitātes izzināšanai, ieskaitot arī iedzimtas spējas izveidot reliģiju ētiskās skaidrības uzturēšanai.

Kā redzams, Dieva varenība izpaužas neaptverami kolosālajā enerģētiskajā diapazonā, kas parādās gan kosmosa radīšanā, gan ģenētikas sfērā, kā arī apbrīnojama dabas likumu harmonijā. (Lai nebūtu pārpratumu, autors norobežojas no **Hēgeļa "Absolūtās Idejas", Rēriha "Dzīvās Ētikas", "Kosmiskās Enerģijas"** un citām līdzīgām teorijām, kuras nesaskan ar dabaszinību atziņām.) Un Viņa atklāsmē nāca pār ticīgu jūdaistu Mozus un Einšteina, pār kristiešu garīdznieku Kopernika un Mendeleja prātiem.

Var fantazēt par kosmiskajiem iecerotajiem, kas sāka apdzīvot

zemi. Var no lidmašīnām un kosmosa fotografēt divainas konfigurācijas uz zemes reljefa un tajos meklēt līdzību ar kosmodromiem, kosmiskajām raķetēm un astronautiem. Taču ar to nevar atsaukt *sešu dienu teorijas* un zinātnisko atklājumu sakritību.

Pastāv arī hipotēze par kādreizējām augstākā līmeņa civilizācijām, kuras esot iznīkušas kodolkaru dēļ, un tikai tie, kas patvērās džungļos, no jauna atsāka civilizācijas attīstību. Arheologi ir atraduši pierādījumus par procesiem pirms dzīvības rašanās un primitīvo dzīvības formu laikā. Atrada arī to, ka Zemes vecums esot 5 000 000 000 gadu, tikai ne pierādījumus šādai hipotēzei.

Ja Dievs radīja matēriju, tad garam un matērijai ir jābūt savstarpēji enerģētiski saistītai, citādi gara ietekme uz matēriju nebūtu iedomājama. Mātes dažkārt jūt nelaimi, kas piemeklē viņas bērnu, neatkarīgi no attālumiem. Tātad arī gars ir realitāte, nevis abstrakta ideja. Citādi nav iedomājama gara ietekmes spēja uz vielisko pasauli.

Dieva kontaktos ar praviešiem, piemēram, ar Mozu un apustuļi Pāvilu, atklājas elektromagnētiski (gaismas) efekti. Savukārt **elektriskais un magnētiskais lauks ir realitāte**, kuras pastāvēšanu mēs nenoliedzam, kaut arī ar saviem maņu orgāniem tieši uztvert nespējam. Ar modernās fizikas atziņām atšķirīgu, mums netveramo telpas dimensiju reāla līdzāspastāvēšana ir momentāni pierādāma, jo, piemēram, CGS un MKS sistēmā elektriskais lādiņš tiek formulēts kā $M^{1/2} \cdot L^{3/2} \cdot T^{-1}$, kur ar M ir apzīmēta masas vienība, L – garuma vienība un T – laika vienība. Šeit parādās kvadrātsakne no masas un kvadrātsakne no trīsdimensiju telpas. Bet kurš no mums šādus *brīnumus* ar saviem maņu orgāniem ir izjutis? Nevienš! Un tomēr elektriskais lādiņš ir sen pierādīta realitāte.

No fizikas zinām, ka molekulas un atomi pat Brauna kustībā savā starpā nekad nesaskaras – to savstarpējo atgrūšanās pēc maksimālās pietuvošanās nosaka čaulas ārējā apvalka lādiņu *lauks*, nevis korpusu mehāniskā saskare. Mūsu nervu gali no apkārtējās vides ir izolēti ar ādu, un tomēr pat tumsā, aptaustot priekšmetu, varam pateikt, vai tas ir silts, no kāda materiāla izgatavots u.tml.

Tāpēc dabas procesus mēs izjūtam tikai ar elektromagnētiskā starojuma starpniecību optiskajā (redze) un infrasarkanajā (dzirde, tauste, oža un garša) starojuma diapazonā.

Ja Dievs radīja cilvēku pēc sava tēla un līdzības nevis vizuāli, bet garīgi, tas varētu nozīmēt, ka ar ķermeņa čaulu cilvēkam ir uzlikti spēcīgi kairinātāji, kas ierobežo realitātes uztveri tikai piecu maņu orgānu ietvaros ļoti šaurā elektromagnētiskā spektra diapazonā, un tāpēc bez īpašas Dieva svētības cilvēks vairāk par esošo trīsdimensiju telpā neuztver. Būdams pilnīgi neatkarīgs domās un rīcībā, viņš gribot negribot atklāj savu iekšējo kvalitāti.

No tā, ka atomāri molekulārajā pasaulē krāsu un skaņu nav, bet ir tikai elektromagnētisko un mehānisko svārstību haosveidīga gamma, izriet, ka šie fenomenī pieder gara pasaulei, kurai jābūt bezgala skaistai.

Tāpat arī gars ir šajā pašā telpā un ar molekulāro pasauli ir saistīts elektriski magnētiskā ceļā. Tā īpašības jau sen tika pētītas tādās zinātnes nozarēs kā teoloģija, filozofija, psiholoģija, pedagogija, ētika, estētika, loģika, psihiatrija, socioloģija, filoloģija. Arī gars ir substance, tikai ar citām īpašībām, kas nepakļaujas mehānikas likumiem.

Modernās skaitļošanas un kibernetikas tehnikas un teorijas attīstība pierāda, ka vulgāri materiālistiskais uzskats par smadzenēm kā apziņas generatoru nav reāls. Smadzenes, tāpat kā mikroprocesors, ir vadības līdzeklis, kur tās vada reāls gars.

Marksistiskā filozofija Darvina teoriju pārtvēra un pielāgoja savām interesēm pretēji viņa gribai un uzskatiem. Izslēdzot Dievu no aktīvas līdzdalības evolūcijā, radās teorija, kur dabas attīstībai nav nopietna dzinējspēka. Pērtiķis par cilvēku esot pārtapis tikai tāpēc, ka bads, aukstums un karstums esot licis viņam strādāt [8:2. sēj., 372.].

2.nodaļā Mozus parāda, ka sākotnēji uz zemes cilvēces attīstība ritēja kā paradīzē. Bet varbūt tā tiešām arī bija paradīze?

Dodot iespēju izskatīt gadus no Ādama un Ievas pārkāpuma pie labā un ļaunā atziņas koka līdz grēku plūdiem un citiem joprojām neatšifrētiem notikumiem, Mozus nepasaka, cik daudz laika aizritēja no viņu radīšanas līdz grēkā krišanai.

Paleoloģija liecina, ka šobrīd atrastā vissenākā cilvēka – **arhantropa** mirstīgās atliekas, kam galvas smadzeņu iespējamā masa 600 gramu, ir vērtējamas kā 3 miljonus gadus vecas. Laikmets no šī cilvēka dzīves laika līdz 10.–9. gadu tūkstošim p.m.ē. tiek dēvēts par paleolītu jeb agrīno akmens laikmetu [2:2. sēj., 279.]. Šī perioda

visvecākā kultūra nosaukta par **Oldovajas kultūru**, kas pastāvēja no 1800. līdz 600. gadu tūkstošim [8;7. sēj., 302.]. Grāmatās rakstīts, ka tai ir raksturīga cilvēku dzīve zem klajas debess vai alās, un šādas apmetnes atrastas Āfrikā, Dienvidāzijā un dažviet Eiropas dienvidos un tās centrālajā daļā. Mēs to laiku saucam par akmens laikmetu ar tādu pret sentēviem vērstu nicinājumu, ka tas asociējas ar kaut kādu mežonību un tumsonību. Un mēs it nemaz neiedomājamies, ka akmens rīki bija instrumenti, nevis speciāls pasūtījuma darbs XX gadsimta muzeju izstāžu zālēm. Tie nevarēja būt domāti tikai medībām vien, jo mamutu vai citu zvēru nogalināt var arī ar neapstrādātu akmeni. Jādomā, ka tie bija vajadzīgi kokapstrādei un tekstilizstrādājumiem, tostarp arī senajiem nardariem. Koka mītņu un citu izstrādājumu paliekas, kuru ilgmūžība nav bezgalīga, nav atrastas, taču tas nav pierādījums, ka to nav bijis. Starp citu, arī mēs sevi varam saukt par akmens laikmeta cilvēkiem, jo turpinām izmantot akmens laikmeta tehniskus sasniegumus – dzirnakmeņus, tecilas un dažādus cita veida instrumentus.

Oldovajai sekoja pie Parīzes atrastā **Šelas kultūra** (700. – 300. gadu tūkstošis), kurai raksturīgi rupji darbarīki, prasme iegūt uguni, medības un augu valsts dabas dāvanu vākšana [8;9. sēj., 397.].

Šelas kultūras laikabiedrus pēc atsevišķu mirstīgo atlieku izpētes dēvē par **pitekantropiem** un **sinantropiem**, kuru smadzeņu apjoms ir 800 – 1000 gramu [8;7.sēj., 727]. Viņus sauc arī par prasmīgo cilvēku, jo tie prata paši radīt apstākļus izdzīvošanai. Nevaram izslēgt, ka konkrēto arhantropu un pitekantropu mazais smadzeņu apjoms varētu būt kaut kādas ar kalcija pārpilnību saistītas patoloģijas sekas, kas ļāva kauliem gan tik ilgi saglabāties, taču ne attīstīties konkrētiem atrastajiem subjektiem līdz pilnvērtībai. Arī mūsdienās taču ir vērojamas dažādas patoloģiskas novirzes.

Nākamās – **Ašelas kultūras** (400. – 100. gadu tūkstošis) apmetnes ir atrastas Āfrikā, Āzijā un Dienvidēiropā, pat Anglijā (!), un tās īpatnība ir apstrādāti akmens rīki, bet mājoklis tā laika cilvēkiem joprojām it kā esot zem klajas debess vai alās [8;1. sēj., 427.]. Un tomēr tik plaša savstarpēji līdzvērtīgu akmens izstrādājumu ģeogrāfiskā izplatība liecina par augstu kultūru un iespējamiem cilvēku savstarpējiem starptautiskajiem sakariem, domājams, vismaz tādā

līmenī, ka, daļai no dzimtas aizklīstot svešumā, tās piederīgie dalījās zināšanās ar tālajās zemēs sastaptajiem cilvēkiem.

Savukārt **Mustjē kultūras** (100. – 80. gadu tūkstošis) apmetnēs izdarītiem atklājumiem it kā vajadzētu būt sensacionāliem, jo te parādās visai smalki apstrādāti akmens instrumenti – naži, cērtes, urbji, šķēpu uzgaļi, tehnoloģiski pilnvērtīgi cirvji un citi izstrādājumi, bet laikabiedriem ir jau arī mākslīgi veidoti mājokļi no mamuta kauliem un zvērādu pārsegumiem. Atrastās harpūnas liecina par jūras un upju kuģniecības pirmsākumiem [8;7. sēj., 53.–54.].

Visvecākais atrastais šī laikmeta cilvēks, saukts par **neandertālieti**, ir 55 tūkstošus gadus vecs. Viņa smadzeņu apjoms ir tāds pats kā mūsdienu cilvēkam. Atrastie apbedījumi satur sakrālu rituālu pazīmes, bet tas rāda attīstītu reliģiju [9;7.], kas savukārt liecina par tā laika cilvēku augstām novērošanas spējām, prasmi abstrakti domāt un izdarīt tālejošus secinājumus. Nav izslēgta praviešu būšana un pat Dieva atklāsme. Bet tas ļauj izdarīt pieņēmumu, ka Mozus pieminētā Dieva svētība cilvēkam nāca ne vēlāk par 55 tūkstošiem gadu pirms mums, ja ne stipri agrāk.

Pieminēto Mustjē kultūras instrumentu izplatība dažādos kontinentu nostūros ir visai nopietna liecība par tā laika starptautiskajiem sakariem gandrīz vai ārējās tirdzniecības jeb diplomātijas līmenī. Bet garīgās un praktiskās dzīves izpausmes runā par to, ka agrīnā paleolīta noslēguma posmā civilizācija bija sasniegusi garīgās kultūras un tam laikmetam atbilstošu tehnikas augstu attīstības līmeni.

Pieņēmums, ka toreizējie alu cilvēki esot bijuši tumši mežoņi, ir apšaubāms un ir pretrunā Bībelei, kura runā par Ādama un Ievas dzīvi Paradīzē. Bet oponentiem autors ieteiktu izvēlēties kādu no civilizācijas izolētu nostūri un tur mēģināt izdzīvot ar modernajām zinībām un iegūtajām praktiskajām iemaņām. Tad redzēsīm, kas no tā iznāks un cik ilgi šāds eksperiments varētu turpināties! Vai modernais cilvēks spēs pat Oldovejas kultūras līmenī sagādāt sev iztiku un saglabāt dzīvību, kur nu vēl uzturēt veselību un dzīvesprieku? Diez vai viņš pat Ašelas kultūras līmenī spēs sev izgatavot darbarīkus! To nespēj pat izdzīvošanai ekstremālos apstākļos (tuksnesī, džungļos, taigā un tundrā) speciāli apmācītās diversantu grupas.

Akmens instrumenti un mums šķietamie *primitīvie* mājokļi nav cilvēka gara kultūras, bet gan eksaktās zinātnes un tehnikas attīstības līmeņa rādītājs.

Vēlā paleolīta sākuma posmam (**Oriņakas kultūra**) laikā no 33. līdz 19. gadu tūkstošim p.m.ē. ir raksturīgi gan rūpīgi apstrādāti krama un kaula instrumenti, gan ilgtermiņa mājokļi. Līdz augstam līmenim sāka attīstīties arī māksla [8;7. sēj., 351.–352.]. Atbilstoši hipotēzei šajā laikā Veco Pasauli atstāja vairākas tautas, pārceļoties uz Amerikas kontinentu pa zemestiltu tagadējā Bēringa jūras šaurumu vietā, taču sakari ar sentēvu zemēs palikušajiem ļaudīm sarauti netika. To redzēsīm vēlāk. Ir ļoti nopietns pētnieku secinājums – Oriņakas kultūra Rietumeiropā ienesta no malas [8;4.sēj., 233.]. Tātad starptautiskie sakari turpināja attīstīties uz augstiem ētiskiem principiem. Tas ir **Kromaņonas** cilvēka laikmets [8;5. sēj., 510.–511.].

(Ņemot vērā, ka faktiskais Kristus dzimšanas laiks nav precīzi zināms, šeit un turpmāk tiek lietota abreviatūra p.m.ē.)

Par šo laikmetu ir saglabājušās liecības mākslas darbu formā, kas noliedz secinājumus par tā laika cilvēku zemo kultūras līmeni, *pērtiķcilvēku* mantinieku primitīvismu. Augšējā paleolīta slāņos atrasti ne tikai līdz pilnībai attēlotie un pat stilizētie dzīvnieku attēli, piemēram, *Peldošais alnis*, bet arī sieviešu skulptūras [2;19. sēj., 355.], kas pēc sava satura un būtības ir laikmeta skaistuma iemiesojums.

Protams, var strīdēties par skaistuma ideāliem. To sevišķi var darīt tie, kas atzīst tikai slaidas vai tikai dūšīgas sievietes, jo paleolīta laika akmenī pārsvarā izkaltas bija korpulentas *levas*. Izejot no prezumpcijas, ka starp normāli attīstītām sievietēm neglītu būtņu nav (katrai no viņām ir savs specifisks, neatkārtojams un individuāls skaistums neatkarīgi no slaiduma vai korpulences), ir neprāts viņas dalīt skaistajās un neglītajās. Šodien konformistiskas tendences it sevišķi ietekmē Miss tipa skaistuma konkursi. Tā kā komisijās pārsvarā darbojas vīrieši un, tas nav noslēpums, lielu lomu spēlē arī nauda un aizkulišu spēles, sieviešu skaistuma ideāls neatspoguļo un nevar atspoguļot visu ārpus šādām komisijām esošo vīriešu gaumi.

Tāpēc paleolīta *levas* korpulence nav primitīvisma, bet gan pārticības rādītājs. Pārāk smalki un precīzi ir iestrādātas frizūras sprogas

un intīmais skaistums detaļās, bet sejas panti nav pat ieskicēti, un tas ļauj domāt, ka senais mākslinieks ir veidojis vispārinātu sievietes tēlu. Ja pirmatnējā māksla būtu tikai tā saukto *pērtiķmežonu* ne visai koordinēto kustību garlaicības un laika kavēkļa auglis, kaut ko tādu varētu izstrādāt kurš katrs no mums. Pat mūsdienu tā sauktās *naivās* mākslas principi ir joprojām pieejami tikai profesionāliem māksliniekiem. Ja mums māte, tēvs, skolotājs vai līdzcīvēks neiemācītu, mums nebūtu priekšstata pat par visvienkāršāko cilvēka attēlu pēc formulas *punktiņš, punktiņš, komatiņš, domu zīme, ritentiņš*. Un mēs nevarētu iedomāties, kas ir punkts, līnija un aplis. Tāpēc pirmatnējā māksla ir tā laika civilizācijas augstas kultūras rādītājs.

Starp citu, mūsdienu mākslinieki laiku pa laikam atgriežas pie *pirmatnējās* mākslas principiem un veido mākslas šedevrus. Arī Rubensam un Rembrantam taču nebija sveši sengrieķu slaido sieviešu attēli, tomēr viņu gaume bija citāda.

Par tālāko kultūras atziņu un tehnikas attīstību runā **Solitrē kultūra** (18.–15. gadu tūkstotis p.m.ē). Attīstās akmens, kaula un raga izstrādājumu kvalitāte [8;9. sēj., 142.]. Bet **Madlēnas kultūra** (15.–8. gadu tūkstotis p.m.ē.), kas noslēdz paleolītu, jau dod bagātu tēlotājmākslas darbu klāstu visā pasaulē. Ne tikai mono un polihromie alu zīmējumi, bet arī līdz pilnībai apstrādātās skulptūras un skulptūriņas ir izplatītas visdažādākajos planētas nostūros [8;6. sēj., 326.]. Gara un tehniskā kultūra jau ir sasniegusi tādu līmeni, ka ir nepieciešamība pēc skolām, jo krāsu dažādība runā par **ķīmijas pirmsākumiem**, bet formu pilnība mākslā un rīku apdarē liecina par attīstītu loģiku, kas ir matemātikas pamatu pamats.

Vai skolas bija dzimtas (ģimenes) ietvaros, jeb tās organizēja starptautiskajā līmenī – tas ir cits jautājums. Taču tas tomēr ir fakts, ka nu jau ar acīm vien darbu iemācīties diez vai vairs varēja. Katrā vēstures muzejā ir eksponāti par šo laikmetu, tāpēc mums ir iespējas tos aplūkot un novērtēt. It īpaši tiem, kam ir saskare ar tehniku.

Mezolītu (vidus akmens laikmeta ēra) atklāj Francijā un Vācijā atrastā **Azilas kultūra** (9.–8. gadu tūkstotis p.m.ē.) [8;1.sēj., 588.] un **Maglemoses kultūra** (8.–5. gadu tūkstotis) [8;6. sēj., 333.]. Tai sekojošā Rietumeiropas **Tardenuā kultūra** (7.– 4. gadu tūkstotis p.m.ē) jau atnesa lokus un bultas kā medību rīkus [8;9. sēj., 508.] .

Bet vēlāis mezolīts un agrais neolīts (vēlāis akmens laikmets) Viduseiropā ir zināma kā **Ertebeles kultūra** (5.–3. gadu tūkstotis p.m.ē.). Par šo laikmetu Dānijā, Vācijā un Dienvidzvidrijā ir atrasta virtuves atkritumu apmetne, kā arī smaildibena māla podi, ovālas bļodiņas [2; 30. sēj., 244.], savukārt Austrumbaltijā 8.–6. gadu tūkstotī p.m.ē. pastāvēja **Kundas kultūra** un drīz ķemmišu un bedrīšu keramikas kultūra, kas bija visai izplatīta arī kaimiņzemēs [8; 5–1. sēj., 574., 632].

Neolīts, kas Tuvajos Austrumos beidzās jau 5.–4. gadu tūkstotī p.m.ē., Eiropā turpinājās līdz pat 2. gadu tūkstotim p.m.ē. Apstākļi rāda, ka šādu it kā *atpalcību* izraisīja traģiski notikumi Vidusjūras baseina austrumu reģionā, un tos šajā nodaļā apskatīsim. Bet, runājot par zinību nodošanu nākamajām paaudzēm, šķiet, būtu jāatzīst, ka tās tika saglabātās ne tikai mutvārdu formā, bet, iespējams, arī citādā veidā, kas atvieglo atmiņas darbību. Jo neolītam raksturīgas izsmalcinātākas darba formas – **slipēšana, urbšana, zāgēšana, vērpsana, aušana. Zvejā jau tiek lietoti makšķerāķi, bet trauki reizēm jau ir krāsoti** [2; 17. sēj., 472.].

Akmens laikmeta beigās Tuvajos Austrumos ap 8000. gadu p.m.ē. parādījās **pirmais zemkopju ciemats Jērika** Palestīnā [9; 7.], un 5500. gadā zemkopju ciemati bija arī Balkānos. 5000. gadā p.m.ē. attīstīta lauksaimniecība – zemkopība, lopkopība, dārzniecība un kulinārija – ir aptvērusi visu Tuvo Austrumu reģionu. Tanī laikā bija plaši iecienīta produktu un darbarīku maiņa, un nekādi aizsargvaļņi nevienam nebija vajadzīgi [9; 8.].

Ap 5000. gadu Mezopotāmijā parādījās šumeri, kas pēc antropoloģiskajām pazīmēm bija eiropēidi. Viņi atrada nišu reģionā un deva lielu ieguldījumu tā laika zinātnes un tehnikas attīstībā [2; 29. sēj., 518]. Šādu progresu un dzīves līmeņa krasu kāpumu veicināja attīstīta teoloģiska doma, kura, kaut arī nesaskatīja monoteismu, tomēr deva pozitīvu ieguldījumu garīgajā dzīvē.

Ap 5000. gadu p.m.ē. **sāka attīstīties metalurģija, irigācijas sistēmas, darba tehnika un transports (ar darba lopiem – zirgiem, vērsiem un ēzeļiem), amatniecība, zinātne**. Augstā godā ir garīdzniecība, kas ne tikai veic reliģiskus rituālus un pilnveido rakstību (pastāv iespēja, ka tā varēja rasties neolītā vai pat paleolītā), bet arī spriež taisnīgu tiesu. Ziemeļeiropas somugri no

Ziemeļurāliem līdz Baltijas jūrai attīstā zvejniecību un medniecību. Ap 3500. gadu p.m.ē. ne tikai Tuvie Austrumi, bet arī visa Eiropa kļūst par augsti attīstītu lauksaimniecības reģionu [9; 8.]. Tas liecina par augsti attīstītiem starptautiskiem sakariem un augstu savstarpējo attiecību kultūru un liek apšaubīt uzskatu par tā laika cilvēkiem-mežoņiem, pērtiķu pēctečiem, kuriem esot vajadzējis iziet grūto un ilgo attīstību caur šķiru cīņu, lai civilizācija beidzot sasniegtu mūsdienu līmeni.

Pēc 3300. gada Rietumeiropā jau **ir attīstīta būvniecības industrija**, it īpaši darbs ar sevišķi smagām konstrukcijām – milzīgiem akmens blūkiem (megalītie monumenti). Nozīmīgi ir tas, ka arī šeit tām ir nevis militāra, bet gan **sakrāla jēga** [8; 6. sēj., 553].

Ap 3100. gadu p.m.ē. Mezopotāmijā attīstījās lētais **upju ūdenstransports** [9; 8.]. Tālejošs bija arī apvērsums **krāsainajā metalurģijā un tehnoloģijā**. Lietpratēji jau apguva dārgmetālu apstrādi, vara izstrādājumu un sakausējumu liešanu un kalšanu [8; 6. sēj., 638.]. Izstrādājumu skaistums acīmredzot bija patikams visiem, taču sākotnējā dārdzība un kārdinājums tos pat nelegāli iegūt savā īpašumā varēja rosināt šumeru garīdzniecību veikt pretpasākumus – uzlikt kontroli un veikt organizatoriskus pasākumus ētisku pārkāpumu novēršanai. Tādā veidā varēja rasties šumeru teokrātiskās pilsētvalstis.

Pēc 100 gadiem, 3000. gadā p.m.ē., arī Ēģiptē notika apvērsums lauksaimniecībā, un tā kļuva par attīstītu labklājības zemi. Krētā metalurģi atklāja bronzu – vara un alvas sakausējumu, kas ir viegli apstrādājama un mehāniski izturīga. Bet šumeru pilsētvalstīs parādās ķīļu raksts, jo līdz ar strauju upju ceļu tirdzniecības un krāsaino metālu industrijas attīstību radās nepieciešamība pēc uzskaites un grāmatvedības [9; 8.].

Nepieciešamību pēc grāmatvedības acīmredzami diktēja **pirmais briesmīgākais ļaunuma precedents – zādzības un krāpšana**, kas varētu būt I Mozus grāmatas 3.nodaļā aprakstītā aizliegtā augļa baudīšana no *labā un ļaunā atziņas koka*. Epizodes garīgais saturs skar cilvēka brīvās gribas fenomenu, kuru cilvēks ne vienmēr grib vai prot adekvāti likt lietā. Tā šeit parādās **iedzimtā grēka** sekas.

Tomēr administratīvi birokrātiskas struktūras izveide bija acīm-

redzama kļūda, jo deva iespējas negodprātīgākiem administratoriem un viņu ierēdņiem zagt citu cilvēku saražotos labumus, ļaunprātīgi izmantojot savu stāvokli.

Grāmatvedības rašanās un attīstība ļāva šos gadījumus atklāt un vainīgos sodīt. Savukārt blēžiem šādos gadījumos kļūst nepieciešams monopolizēt tiesības uz uzskaites informāciju. Bet tas visvieglāk ir realizējams diktatūras apstākļos. Domājams, ka tāpēc šumeru valstīs 2800. gadā p.m.ē. sākās cīņa par varu [9; 9.]. Tādā veidā dzima **otrs jaunums – varaskāre, kas kļuva par savdabīgu priekšnoteikumu vēlākajam impērislam – sērgai, no kuras joprojām netiek vaļā arī mūsu sabiedrība.** Iespējams, ka pasaulē pirmās impērijas galvaspilsēta Akada ir Bībelē pieminētās pilsētas Ēnohas prototips.

Igauņu vēsturnieks Arvo Megi *Eiropas tautu hronikā* min, ka 2800. gadā p.m.ē. esot dzimis mīts par ūdensplūdiem [9; 9.]. Taču diez vai tas ir tikai *mīts*, jo zelta, sudraba, vara, alvas un to sakausējumu ieguve varēja rosināt arī citu metālu meklējumus. Vilinoša varēja būt urāna rūdas apstrāde. Neparasti smagā metāla pielietojums tiešām varētu likties vilinošs, jo it kā ļautu izgatavot smagus un miniatūrus priekšmetus. Cilvēkiem šī metāla vēl nezināmās nāvējošās radioaktivitātes graužošā iedarbība uz cilvēka organismu varēja būt tas, ko Mozus sauc par Dieva brīdinājumu *Noasam*.

Spožo tehnoloģisko sasniegumu tūkstošgade bija pietiekams laika posms eksperimentālās metalurģijas attīstībai. Tāpēc ir iespējams, ka senie pētnieki varēja sākt arī urāna vai citu elementu radioaktīvos izotopus saturošās rūdas apstrādi un attīrīšanu, neapzinoties sasniedzot kodolsprādzienu izraisīto kritisko masu.

Urāna vai cita metāla ieguves tehnoloģija varēja būt zināma arī šobrīd mīklu pilnajā Atlantīdā. Vidusjūrā, kaut kur Herkulesa stabu apkaimē vai arī Mazāzijas tuvumā, šo slaveno zemi apdzīvoja acīmredzami gudri un talantīgi ļaudis. Taču to mēģinājumi jau pirmajā tūrē saražot metālu daudz tonnu apjomā varēja dot tādu sprādzienu, ka pēc visiem toreiz vēl nezināmajiem hidrodinamikas likumiem ūdens masa tika izspiesta no Vidusjūras baseina un ar joni traucās līdz pat Araratam.

Acīmredzot pēc trim katastrofām darbs ar krāsainajiem metā-

liem tika aizliegts; jo Babilonijā krāsainā metalurģija atsāka attīstību tikai ap 2000. gadu p.m.ē. un Eiropā bronza izplatījās tikai ap 1900. gadu [9; 10.]. Pretstatā zemkopības, rakstniecības, transporta, enerģētikas, medicīnas, melnās metalurģijas attīstības straujajai izplatībai bronza izcīnīja sev tiesības uz dzīvi tikai gandrīz pēc gadu tūkstoša. Šajā sakarībā sengrieķu reliģija liecina par Faetonu, kas esot pacēlies līdz saulei un sadedzis. Tiek pieminēts arī Prometejs, kurš Dieviem esot nolaupijis uguni un atdevis cilvēkiem, par ko tika piekalts pie klints, lai ērglis viņam plosītu aknas [8; 8. sēj., 164.]. Arī Babiloniešu reliģijā ir personifikācijas saistībā ar ūdensplūdiem [8; 6. sēj., 639.].

Nevēriba pret ekoloģiju, to pakārtojot mantkārei un godkārei, ir trešais ļaunums. Dieva sods piemeklēja cilvēkus par vardarbīgu attieksmi pret Viņa radīto dabu. I *Mozus grāmata* atklāta dziļa ētiska krīze Sodomā un Gomorā (I Moz. 18:19), kas ļauj secināt, kādi spēki tur bija ņēmuši virsroku, un ar to gūstam iespējas saskatīt ekoloģijas postīšanas cēloņus tieši mantrausībā.

Par labu *urāna* (plutonija vai citai) versijai runā arī tas, ka ap to pašu 2800. gadu p.m.ē. sākās strauja matemātikas un ģeogrāfijas attīstība [9; 9.]. Ja ūdens fronte iznīcināja iebrauktos ceļus un pat varbūtējās ceļa zīmes, nerunājot par reljefa izmaiņām (Mazāzija tagad ir kalnaina zeme, un augstais ūdens spiediens taču varēja izraisīt arī tektonisku katastrofu un augsnes aizskalošanu), pēc ģeogrāfijas tiešām varēja būt ārkārtēja nepieciešamība (tas nenozīmē, ka bez tās iztika akmens laikmetā).

Tomēr, kā liecina arheoloģiskie izrakumi, Šumeras un Akadas valstī darbs ar krāsainajiem metāliem pārtraukts netika [9; 9.]. Un te varam runāt **par ceturto ļaunumu – monopolu.** Agrāk taču jebkuras jauniegūtās zinības un tehnoloģija tūdaļ guva rezonansi visā pasaulē.

Mozus grāmata atklāj vēl vienu svarīgu faktu, runājot par pēcplūdu laiku.

Noa sāka kopt zemi un iestādīja vīna dārzu. Un Noa dzēra vīnu, un viņš piedzērās un gulēja kails savā teltī. Kad nu Hams, Kanaāna tēvs, redzēja sava tēva kailumu, viņš to pateica saviem divi brāļiem. Tad Šems un Jafers paņēma tēva virsvalku, un abi uzlika to uz saviem pleciem un atmuguriski iegāja un apsedza tēva kailumu, savas sejas nepagriezdami, tā ka tie sava tēva kailumu

neredzēja. Kad Noa pamodās no sava skurbuma, tad viņš dabūja zināt, ko viņa jaunākais dēls tam bija nodarījis. Un viņš sacīja: "Lai Kanaāns ir nolādēts; viņš lai kļūst par kalpu savu brāļu kalpiem. (9:20–25)

Šo tekstu mūsdienīgi varētu lasīt šādi:

Tauta, kura nosacīti apzīmēta ar simbolu Noass, un kurai laimējās nekļūt par grēku plūdu upuri, ūdens stihijas izpostītajās zemēs atrada jūras mēslojumiem kļātu augsni. Vīnogulāji deva necerēti bagātu ražu, kuru nebija iespējams pārstrādāt un patērēt. Pārpalikums sāka rūgt, un ļaudis iepazinās ar alkoholu, kuru lietojot cilvēku pārņēma agrāk nezināma eiforija. Šī tauta, nezinot alkoholisma graužošās sekas, labprāt lietoja rūgšanas produktu, un tas noveda līdz degradācijai un nabadzībai. Arī daļa jauniešu kļuva par alkoholisma upuriem un šajā netikumā iesaistīja arī vienaudžus. Tomēr bija arī tādi ļaudis, kas saprata nelaimju cēloni, un pasargāja visu tautu no nodzeršanās, kamēr žūpu bērni savu vecāku vainas dēļ nespēja ieņemt sabiedrībā pienācīgu vietu, jo tie neparūpējās par savu pēcnācēju audzināšanu un materiālo nodrošinājumu.

Tādā kārtā cilvēces vēsturē parādījās **piektais ļaunums – žūpība**.

Domājams, ap 2600. gadu p.m.ē. **akadiešu dzimta no austrumsemītiem** [9; 12.], redzot lielo saimniecisko rosību, ko izvērsa šumeri pa sauszemes un ūdens ceļiem, karavānu un flotes neaizsargātību, iespējams, sāka ar laupīšanām uz lielceļiem un beidza ar agresiju pret Mezopotāmijas šumeru valstīm, pārņemot viņu kultūru un varu. Akadieši bija atpalikuši zemkopji, kas nespēja tikt līdz tehnikas attīstībai un citu tautu labklājības un kultūras līmenim. (Bībelē arī tiek runāts par Kainu – zemkopi, kas nogalināja savu brāli Ābelu – lopkopi aiz skaudības, ka Dievs nav pieņēmis viņa upuri (1 Moz. 4:1–16).). Citu bagātība izraisīja akadiešu **skaudību kā septīto ļaunumu**. Tas savukārt dzemdē **septīto grēku – vardarbīgu laupīšanu un pēdu slēpšanai ar nodomu izdarītās slepkavības**. **Slepkavību precedents kļuva par ļaunu piemēru un deva impulsu cilvēka ētiskajai devalvācijai**.

Nīlas auglīgajā ielejā izveidojās Ēģiptes valsts ar ambiciozu faraonu kā Dieva vietnieku priekšgalā. Un faraoni sāka sev būvēt kapenes kā milzu piramīdas, jo būvindustrijas toreizējais līmenis bija sasniedzis arī Ēģipti. Tiek uzskatīts, ka piramīdu būvē tika izmantots vergu darbs. Tomēr ir jāšaubās, vai Ēģiptē toreiz bija verdzība šī vārda klasiskajā nozīmē. Faraonu kapenēs atrastie zīmējumi varētu liecināt par

augstu darba organizāciju. Verdzība varēja rasties vēlāk, kad parādnieki un karagūstekņi kļuva par precī.

Tajā laikā arī Ēģiptē sākās rakstība (hieroglifi). Kālab ēģiptieši nepārņēma šumeru ķīļu rakstu? Iespējams, ka bija nepieciešams, lai ārpusaulei rakstītais teksts nebūtu saprotams. Taču hieroglifu rakstu apgūt bija grūti, tāpēc vajadzēja organizēt pašiem savas skolas (vai atceramies slaveno aforismu – *puikam ausis ir uz muguras?*). Pareizu vai daļēji pareizu pasākumu komplekss tomēr veselu gadu tūkstoti sargāja Ēģipti no akadiešu ekspansijas.

Tomēr, nebūdamas garīdznieks, faraons kā *Dieva vietnieks* izplatīja **astoto ļaunumu – personības kultu, kad Dieva radīto cilvēku godina vairāk par Radītāju, un tā jau ir elkdievība.**

Ap 2500. gadu p.m.ē. Tuvo Austrumu pilsētas tika apjotas ar aizsargvalņiem, lai pasargātos no briesmām, ko nesa noslēpumainie *tuksnešu laupītāji* [9; 9.], bet nedaudz vēlāk – ne mazāk noslēpumainās *jūras tautas*.

Ņocietinājumu būve izraisīja ļaundaru interesi iepriekš izpētīt, vai kārojamajos objektos aiz mūriem ir kaut kas vērtīgs, lai tur ielauztos ar bruņotu spēku, un vai tas ir cīņas vērts. Bija arī jāzina, kā var šos mākslīgos šķēršļus pārvarēt. Tas nozīmē, ka pirms uzbrukuma ir jāizzina mūru konstrukcija, pilsētas aizstāvju skaits, to prasme cīnīties un viņu apbruņojums. **Tas bija ārējās izlūkošanas jeb spiegu dienesta dzimšanas laiks.**

Ja laupītājiem izdevās pilnīgi salauzt pilsētas aizstāvju pretestību, viņi kļuva par iekarotās vietas saimniekiem.

Tautu sajaukuma gaitā radās divas jaunas bīstamas valstis – Babilonija un Asīrija [8; 1. sēj., 409., 593.]. Un tām jau tika uzspiesta vardarbības kulta reliģija, kur *dievs–vīrietis*, ko varētu interpretēt kā *īstus vīrus*, uzveic *dievieti–sievieti*, kas savukārt būtu interpretējama kā tauta, to nonāvē, liķi pārcērt uz pusi, lai izveidotu debesis (*augstāko* kastu vai šķiru) un zemi (sabiedrības *zemākos* slāņus) [2; 4. sēj., 218.].

Līdz reliģiska kulta līmenim tiek pacelts **devītais ļaunums – verdzība, kad zūd cieņa, līdzcietība un mīlestība pret tuvāko.** Tādējādi, pretēji komunistu apgalvojumiem, šķiru sabiedrība veidojās nevis ražošanas līdzekļu un attiecību attīstības gaitā, bet gan uz krimināliem pamatiem.

Akadiešu valdnieks **Sargons I no Persijas liča līdz Vidusjūrai**

izveido pirmo cilvēces vēsturē fiksēto hipertrofēto impēriju. Arī Ēģipti pārņem militārisma sērga [9; 9., 10.]. Lai pakļautu brīvas tautas savai varai, bija jānodrošina to paklausība un padevība. Bet tas ir panākams ar selektīvu teroru. **Tāpēc radās politiskā policija ar izvērstu špiku un nodevēju tīklu.** Ja kāda dzimta šādu mantojumu nodod no paaudzes uz paaudzi, tā var nodrošināt savu kundzību gadu tūkstošos.

Glasnosķ laikā krievu avīze *Argumenti i fakti* publicēja kāda anonīma korespondenta vēstuli, kuras autors ņirgājās par *mums*, sak, mēs varam spēlēt visādas politiskas spēlītes, taču cilvēces vēstures gaitu noteica un noteiks dažu simtu cilvēku grupa. Vēstules autoru, kā tur rakstīts, neesot vērts meklēt, bet, ja atradis, viņš tik un tā esot jau vecs, nāve viņam zobos un tāpēc vien vairs neko nespēšot pastāstīt. Šodien starp *mums* nav dzirdēti akadieši, taču tā laika briesmīgie notikumi ir permamenti sasnieguši mūsu laikmetu. Iespējams, ka korespondents ir saistīts ar kādu šādas izcelsmes dzimtu?

Kaut kādi starpkontinentālo sakaru tilti saista Veco Pasauli un Amerikas kontinentu. To pierāda maiju kultūra ar tās pilsētvalstīm, kur tiek būvētas piramīdas un veidoti monumentāli mākslas darbi, inku attīstītie krāsaino metālu izstrādājumi un maiju rakstība – tas viss ir pārāk koncentrēti, lai te varētu runāt par tīru apstākļu sakritību vai pat par Vecajai Pasaulei paralēlu kultūru attīstību [8., 4. sēj., 281., 6. sēj., 355.]. Lai tā būtu piramīda jeb dzīvojamais nams ar sienām, jumtu, logiem un durvīm; komponentu proporcijas metāla sakausējumos; slīpēts akmens cirvis vai šķēpa uzgalis; ornaments uz akmens, kaula vai metāla izstrādājumiem – tas viss ir izgudrojumi, bet tie vienkārši sagadišanās ceļā tik lielā daudzumā Austrumu un Rietumu puslodē nevarēja rasties. Izgudrojumi ir sarežģīta un mērķtiecīga darba augļi, un, ja nebūtu starptautisko sakaru, tad vai nu Vecā Pasaule, vai arī Amerika līdz pat Kolumba laikam atrastos uz vēlā paleolīta līmeņa. Bet maijiem bija daudzas attīstītas pilsētvalstis – Čičenica, Kopana, Palenke, Tikala, Ušmala un citas (to bija ap 100).

Ap 2000. gadu p.m.ē. Eiropā ienāca indoeiropieši, un 1600. gadā p.m.ē. Grieķijā aristokrāti jau dzīvo akmens pilis un dibināja pilsētvalstis. Līdzās civilizētu tautu pilsētvalstīm Grieķijas teritorijā parādījās arī Mikēnu pilsētvalsts ar tipisku akadiešu kultūru, un darbos tika izmantoti vergi [9; 10.]

Arvo Megi indoeiropiešu ienākšanu Eiropā raksturo kā pamatiedzīvotāju izspiešanu. Tāda pati doma pavidā arī citu vēsturnieku darbos, taču tā balstās tikai uz pieņēmumiem. Jo indoeiropieši Austrumus pameta turienes baismīgo notikumu dēļ patvēruma meklējumos, lai varētu dzīvot drošībā. Savukārt arheologi nav atraduši kauju pēdas starp migrējošiem indoeiropiešiem un Eiropas pirmiedzīvotājiem.

1792. gadā p.m.ē. Babilonijas valdnieks Hammurapi izdod pirmos Tuvo Austrumu un Eiropas reģionā zināmos likumus [9; 10.]. Šķiet, ka **ētiskais pagrimums** jau ir tik liels, ka bez rakstītiem likumiem vairs iztikt nevar. Tomēr ir acīmredzams, ka *zemes ķēniņi* sāk tautām uzspiest savus spēles noteikumus un izspiest garīdzniecības noteiktos likumus. Tagad privātipašumu varēja nosacīti aizsargāt ar likumu un testamentiem. Taču tie tomēr nebija droša garantija pret ārējiem draudiem, jo no šiem likumiem viss ētiski-religiskais bija izmests ārā, un to audzinošais pamats līdz ar to kļuva visatļautība caur prasmi apiet likumus. Kopš likumdevēji ar garīdzniecību likumus nesaskaņo, dažādi normatīvie akti bieži vien ir kļiedzošā pretrunā ar morāli.

1650. gadā p.m.ē. akadieši iebrūk Ēģiptē un valda 100 gadus. Šajā laikā atbilstoši I *Mozus grāmatai* Jēkaba vecākie dēli aplaupīja un sagūstīja jaunāko brāli Jāzepu un pārdeva viņu verdzībā uz Ēģipti.

1500. gadā p.m.ē. fenīkiešiem parādās fonētisks raksts [9; 10.]. Eiropā ir augsti attīstīta krāsainā metalurģija, bet Baltijas zemju dzintars kļūst par pieprasītu eksporta preci. Skandināvijā sāk attīstīties glezniecība [9; 10.].

1364. gadā p.m.ē. Ēģiptē faraons Amenhoteps IV Saules kulta vārdā rīko reliģiski politisku revolūciju un reliģiju pakļauj laicīgajai varai. Ēģiptes teoloģija nonāca līdz monoteismam, un faraons, brūkot tradicionālajiem priekšstatiem par Dievu, to uztvēra kā visatļautības zīmi.

1285. gadā p.m.ē. notiek lielas kaujas starp Ēģiptes un Hētu impērijām, kas beidzas ar miera līgumu un savstarpēju diplomātisku sakaru nodibināšanu [9; 12.].

Ap 1250. gadu p.m.ē. izraēļu cilts Mozus vadībā atstāj Ēģipti un ap 1220. – 1200. gadu p.m.ē. izraēlieši pamazām iekaro Palestīnu [10; 2096.]. Mozum kā bijušajam Ēģiptes valstsvīram bija zināmi

slepeno dienestu darba noslēpumi, un šīs zināšanas tika veiksmīgi izmantotas, vadot izraēliešus uz *Apsolīto zemi* (II Moz.).

Mozum ir unikāla biogrāfija. Bērnībā izglābts no nāves, viņš guva labu izglītību un studēja ēģiptiešu rakstus. Bez tam atklāsmes ceļā gūtās atziņas vēlāk tika uzrakstītas un pasniegtas piecās grāmatās.

Dieva baušļi ir tas, kas pirmām kārtām vajadzīgs ļaunuma apkaurošanai. Cilvēkam pašam jāklūst labākam, tad arī ļaunums tiks uzvarēts. Jāatzīmē, ka tikai 287. gadā p.m.ē. tika atklāta slavenā Aleksandrijas bibliotēka, un tās fondos bija 700 000 rakstu tīstokļu [9; 22.].

Mozus biogrāfija un augstais intelekts ļauj domāt, ka arī viņš bija daudzu rakstu darbu autors. Taču ir iespējams, ka šie darbi ir vēstures griežos nozaudēti vai gājuši bojā, un tas, ko lasām Bībelē, ir tikai to konspektīvs izklāsts. To secināt ļauj vairāki *radu rakstu* izklāsti, ar kuriem piesātināta I grāmata. Tajos ir atrodams atsevišķu *personu* fantastiski garais mūža ilgums – no 4 līdz 10 gadsimtiem (I Moz. 5). Ja *grēku plūdu* kodolkatastrofas versija ir pareiza, varētu domāt, ka ir notikušas mutācijas, kas saīsināja cilvēka mūžu. Taču tad trūkst izskaidrojuma *saīsinātajam* mūža garumam citās pasaules malās, piemēram, Ķīnā, Japānā, Melnajā Āfrikā vai starp Amerikas indiāņiem, kur *grēku plūdu* katastrofa nebija notikusi.

Tātad Mozus runā nevis par konkrētu personu, bet gan par cilšu izcelsmi, šķelšanos un to bojāeju. Interesanti, ka, ņemot *radu rakstos* minēto gadu skaitļu summu no Ādama un Ievas grēkā krišanas līdz grēku plūdiem (1259 gadi) un salīdzinot ar talmudistu aprēķināto *pasaules radīšanas* laiku (5508. gads p.m.ē), nav atrodama saistība ar vispārzināmiem vēstures faktiem. Savukārt ja par aprēķinu pamatu ņemam 2800. gadu p.m.ē. kā iespējamo *grēku plūdu* laiku, bībeliskajai *pasaules radīšanai* jeb grēkā krišanai it kā būtu jānotiek 4059. gadā p.m.ē., proti, par 15 gadsimtiem vēlāk. Tātad *radurakstu* gada skaitļiem ir dziļa jēga, un šinī gadījumā tas parādās kā neolīta gals un bronzas laikmeta sākums. Atbilstoši Mozum, tas ir laiks, kad **Ādama** un **Ievas** grēka dēļ paradīze virs zemes izbeidzās.

---

* Cita versija dažu Bībeles personāžu garo mūžu izskaidro ar nekonsekvencēm laika mērišanā – vietām tiek jaukti mēneši ar gadiem; iespējams, tā ir tulkotāju kļūda. – Red.

Tik liela Bībeles datu un vēsturnieku pētījumu sakritība un apbrīnojama precizitāte ļauj domāt, ka jau akmens laikmetā cilvēkiem matemātika un kalendārs bija ikdiena. Bet saglabāt tik precīzas ziņas par ciltīm un tautām – *Ādama un levas bērniem un mazbērniem* – daudzu gadsimtu apjomā var būt iespējams tad, ja *alu* cilvēkiem bija pazīstama arī rakstība vai kāds cits informācijas fiksācijas paņēmieni. Iebkurā gadījumā Mozus šādas ziņas varēja iegūt faraona bibliotēkā.

Bet laiks ritēja, un ap 1200. gadu p.m.ē. risinājās grieķu eposos *Iliāda* un *Odiseja* aprakstītie vēsturiskie notikumi. Šajā laikā notiek Trojas karš un īsi pirms tā viens pirātisma akts – Jāsona brauciens uz Kolhīdu pēc zelta aunādas [9; 12.].

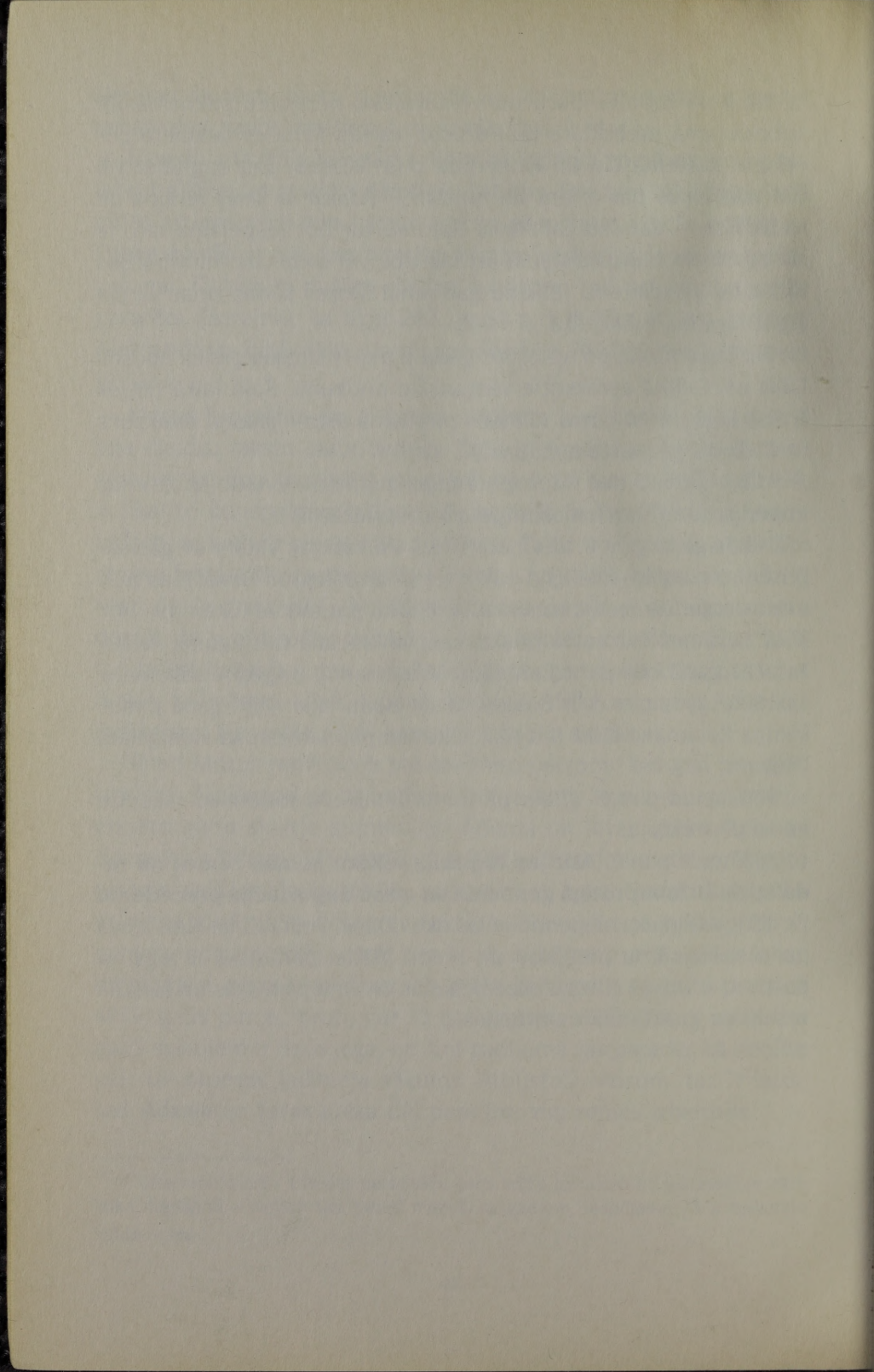
1116. gadā p.m.ē. Mezopotāmijas ziemeļos izveidojas Asīrijas impērija, kura ir vēl mežonīgāka kā iepriekšējās.

1020. gadā p.m.ē. dibināta brīvā Palestīnas valsts ar galvaspilsētu Jeruzalemi, reliģija sāk noteikt morāles un uzvedības normas, un garīdzniecība uzņemas atbildību par tautas likteni [9; 14.]. Taču tā diemžēl ir autokrātiska, kaut arī sociālā taisnīguma valsts. Tas 772. gadā būs par cēloni jūdu tautas jaunu traģēdiju sākumam.

1000. gads p.m.ē. ir Dāvida valsts ziedu laiki. 965. gadā p.m.ē. ķēniņa Zālamana laikā jau tiek celts templis Jahvem kā vienīgajam Dievam.

900. gadā p.m.ē. grieķi pārņēma feniķiešu fonētisko rakstību un to pilnveidoja.

883. gadā p.m.ē. **Asīrijas impērija iekaro jaunas zemes un rada apzināti jaunprātīgā genocīda un masu deportāciju precedentu** [9; 15.]. Valdnieka slepenpolīcijas aktivitātes, viņa *acis un ausis* kļūva par vispārzināmu parādību un biedu. Šādai parādībai ir jēga, ja pastāv cietumi kā cilvēku pazemošanas un viņu psihiskās un fiziskās veselības graušanas institūcijas.

3 . N O D A Ļ A

SENO LATĪŅU KĻŪDA

RENO LATIHAN KUDA

Tātad Roma nebija ļaunuma dzimtene. Bet kā tas tur varēja iesakņoties?

Akadiešu valdošās kliķes nostiprināšanās Tuvajos Austrumos un tās arvien pieaugošā agresivitāte apdraudēja apkārtējās tautas. Tas varēja būt par iemeslu, ka 1200. gadā p.m.ē. Mikēnu *kultūras* centrs Balkānos tika nodedzināts, un atjaunot šo apšaubāmās ētikas pilsētvalsti vietējie iedzīvotāji vairs neļāva. Tajā laikā grieķiem bija attīstīta pašpārvalde. Viņi dibināja savas kolonijas Sicīlijā un Dienviditālijā, bet nekādas viņu agresivitātes izpausmes nav konstatējamas. Tuvo Austrumu impēriju tiešā tuvuma dēļ grieķi nopietni rūpējās par savu aizsardzību un īpašu vērību piešķīra vīru un jaunekļu fiziskajai attīstībai. 776. gadā p.m.ē. jau notika pirmās Olimpiskās spēles. Lielu priekšrocību viņi saskatīja arī politiskajā stabilitātē, jo pilsētvalstis – polisās attīstījās un nostiprinājās demokrātija [9; 15].

Pēc šādas drošības sistēmas radās vajadzība latīņiem – apdraudētā Vidusjūras reģiona tautai. Taču nebija priekšstata, kā to izveidot. Un viņi izvēlējās citādu valsts uzbūvi – autokrātisku režīmu. Iespējams, ka uz to mudināja Jūdejas ķēniņvalsts piemērs, jo tur bija augsts kultūras un labklājības līmenis.

Pastāv varbūtība, ka mikēnieši iejuka starp grieķiem un *pārgrieķojās*, uzmetoties tautai par *aristokrātiem*. Un grieķu pilsētvalstis brīžiem iestājās diktatūra. Bet tas demokrātiju varēja diskreditēt latīņu acīs. Tagad bija vajadzīgi ne tikai aizsargvaļņi un ieroči, bet arī organizēta aizsardzība. Tas būtu panākams ar valsts palīdzību. Viņi valsti iedomājās kā lielu ģimeni, kuras galva būtu visu cienīts autoritatīvs, gādīgs un gudrs cilvēks – **tēvs**. Tādu latīņi meklēja kaimiņu zemēs un vēlēja ķēniņu uz mūžu, dodot viņam neierobežotu varu [9; 16.].

Pirmais vēlētais Romas ķēniņš no 754. gada p.m.ē. (pēc citiem avotiem no 753.) bija **Romuls** – ap 1152. gadu p.m.ē. dibinātās Alba Longas ķēniņienes Silvijas un Marsa dēls.

Viņš dibināja Romu, to piepildīja ar sabīņu sievietēm un nodibināja sabīņu līgu. Kāpēc? Iekāres apmierināšanai? Pērkona laikā Romuls 715. gadā p.m.ē. esot uzšāvis gaisā un pēc tam kļuvis par pielūgsmes objektu [11; 557.]. Fakts nav patikams, jo Jūliju un citu aristokrātu klani nāca no **Albas**.

Sinhroni Tuvajos Austrumos ritēja asiņaini notikumi, un pravietis Jesaja rakstīja par Asīrijas ķēniņa ambīcijām un bēdīgo likteni šādiem vārdiem:

Kā tu esi kritis no debesīm, tu spožā zvaigzne, tu ausekļa dēls! Kā tu nogāzts pie zemes, kas tu tautas locīji! Tu gan domāji savā prātā: "Es kāpšu debesīs un uzcelšu savu troni augstu pār Dieva zvaigznēm, es no metīšos uz saiešanas kalna pašos ziemeļos!" Bet nu tu esi nogāzts mirušo valstībā, visdziļākā bedrē! Kas tevi redzējuši, tie tevi uzlūkos un domās sevi: "Vai tad šis ir tas vīrs, kura priekšā trīcēja un drebēja ķēniņu valstis? Kas pasauli padarīja par tuksnesi un tās pilsētas izpostīja, kas savus gūstekņus nekad neatlaida mājās? Visi tautu ķēniņi dus mierā ar godu ikviens savā namā, bet tu esi aizmests tālu no savas dusas vietas kā nonievāts zars, kas pārklāts ar nokautiem un zobena nodurtiem, kuri nomesti pie akmeņiem bedrē kā atstāta maita. Tu nebūsi ar viņiem kopā kapā, jo tu izpostīji savu zemi un noslepkavoji savu tautu; laundara dzimumu vairs nepieminēs ne mūžam. Nododiet nāvei viņu bērņus viņu tēvu grēku dēļ, lai tie no jauna atkal neceļas, neieņem zemi un to nepiepilda ar drupām!" (Jes 14:12–21)

Jesajas vārdus nav iespējams pārprast, tie ir pravietiski un viņš runā konkrētā vēsturiskā kontekstā: *Tad tu dziedāsi izmieklam šādu dziesmu par Bābeles ķēniņu un sacīsi ... (Jes 14:4) 722. gadā asīrieši ielauzās Jūdejā un izpostīja zemi [9; 15.]. Pravietojums piepildījās 612. gadā p.m.ē., kad Jaunā Babilonija pilnīgi sagrava Asīrijas impēriju [9; 16.].*

Tikmēr demokrātiskajā Grieķijā labklājība sasniedza tādu līmeni, ka 700. gadā p.m.ē. tika rīkoti svētki visas tautas mērogā. Toreiz par godu Dionisa jeb Bakha kultam tika organizēts pirmais karnevāls orgiju formā kā auglības svētki [9; 15.]. Tas bija reliģisks rituāls, pret ko būtu jāizturas ar cieņu. Tāpēc svētku orgijas ikdienas žūpībā nepārauga. To pierāda Grieķijas pilsētvalstu toreizējā saimnieciskā un kultūras harmoniskā attīstība.

Nākamais romiešu ķēniņš **Numa Pompilijs** (vald. 715 – 673) dzimis Sabīņu valstī. Viņš Romā nostiprināja valstiskumu, dibinot

civilās un reliģiskās institūcijas. Šī laika nozīmīgākais notikums ir pirmā cilvēces vēsturē uzsāktā monētu kalšana Jūnonas templī. Tas veicināja tirdzniecības uzplaukumu, un jau toreiz **pasaulē sākās kapitālisma strauja attīstība** [11; 472.].

Padarot par dievu mirušo cilvēku Romulu, Numa Pompilijs nemanot uzspieda surogātu, kas it kā aizstāj Dievu, un ticību *labajiem* monarhiem. Savukārt paši latīņi pēc laimīgajiem ķēniņvalsts gadu desmitiem joprojām nemācījās pārvaldīt savu valsti, un pēc Numas arī **Romai pielipa trakumsērga** – agresivitāte. Šī nelaime ienāca caur etruskiem, kur latīņi sev meklēja jaunu ķēniņu. Atšķirībā no latīņiem, sabīņiem, samnītiem un citām tautām, kuras Itāliju sāka apdzīvot visai sen, etruski šai zemē ienāca ap 800. gadu p.m.ē.

Tuls Hostilījs (vald. 673 – 641) vadīja karadarbību pret Albu – Romula dzimteni [11; 667.].

Ceturtais ķēniņš bija sabīnis – **Anks Marcījs** (vald. 641 – 616), Numas mazdēls. Viņš saimnieciski paplašināja Romu un dibināja jūras ostu Ostiju Tībras deltā [11; 22.].

Marcija rosība it kā iemidzināja modrību kaimiņos – Grieķijā tobrīd notika varas monopolizācija, taču 620. gadā tur ne jau bez iemesla atjaunoja demokrātiju, ar drakoniskiem likumiem ierobežojot aristokrātu varu. Tur beidza darboties arī tirānu laika slepenā likumdošana, un likumi kļuva visiem pieejami, saprotami, viegli izpildāmi [9; 15.].

Pēc tam par kārtējo ķēniņu tika ievēlēts **Līcijs Tarkvīnijs Prisks** (vald. 616 – 578) – Marcija draugs un pēctecis. Viņš *spodrināja* Romas nelabo slavu ar iekarojumiem, līdz viņu nogalināja Marcija dēli [11; 642.]. Mūsu dienās Prisku varētu saukt par veiksmīgu **ietekmes aģentu**, kurš ne tikai iefiltrējās par ķēniņa draugu, bet spēja dabūt arī varu savās rokās.

Demokrātiskajā Grieķijā tikmēr sākās zinātnes uzplaukums, un jau 585. gadā Tales paredzēja Mēness aptumsumu [11; 642.].

Baigs brīdinājums nāca no Tuvajiem Austrumiem.

Jūdu zemē autoritārais režīms (monarhija) un šķiru noslāņošanās degradēja sabiedrību. Nedemokrātiskā valsts pārvaldes forma nenodrošināja, lai valsts pārvalde būtu ētiski skaidru cilvēku rokās. Tāpēc valsts nonāca bezdievīgu ķēniņu rokās, kuriem Mozus grāmatās rakstītie likumi vairs bija tikai traucēklis personīgo iegribu

un ambīciju apmierināšanai. Tas noveda līdz valsts vājumam un nacionālajai katastrofai (1. un 2. Laiku).

Tāpēc Jaunā Babilonija iekarošanas kārē jau 586. gadā ieņēma placdarmu Vidusjūras krastā, izpostot Jeruzalemi un aizvedot gūstā jūdu tautu, arī pravieti Danielu. Tomēr daudziem izdevās emigrēt uz Ēģipti, un ar to sākās jauna tautas izkaisīšanās trimdas zemēs. Bet gūstekņi nonāca sātānistu rokās, un viņiem bija nepieciešama liela izturība, lai saglabātu nacionālo identitāti un reliģisko skaidrību (Dan.):

*Varam atcerēties, ka Svētajos Rakstos, kā norāda ekseģēti, pa lielākai daļai ir runa par meža cūkām, un Vecajā Derībā cūka ir skaitījies pie netīriem dzīvniekiem (Lev. 11, 7; At. 14, 8), tāpēc cūkas gaļas ēšana ir tikusi asi nosodīta un nozīmējusi atkrišanu no savas reliģijas. Tas arī saprotams. Pagāniskie **babilonieši cūkas ir upurējuši dēmoniem**. Domā, ka arī Kanānā pirms izraēliešu ienākšanas ir tikusi praktizēta cūku upurēšana, cūka ir skaitījies dievam Tamuzam veltīts dzīvnieks. [7; 197.]*

Jūdu garīgā pretestība bija acīmredzami stipra, taču viņu attīstības līmenis bija augstāks par iekarotāju līmeni tik lielā mērā, ka Babilonijas valdnieks Nebukadnecars kandidātus augstākajos valsts amatos labprātāk izvēlējās tieši no šiem gūstekņiem. Taču gūstekņi jebkurā gadījumā ir bīstami iekarotājiem, un viselementārākā slepeno operāciju likumsakarība prasa stingru kontroli pār šādas izcelsmes valstsvīriem. Atbilstoši *Ebreju enciklopēdijai* tieši Bābeles gūsta laikā varēja dzimt īpaša ētiski specifiska sistēma **Kabala** [12; 27., 55.], kuru pat daudzi ebreji uzskata par Mozus mācības slepenu sastāvdaļu un kura no paaudzes uz paaudzi tiek nodota mutvārdu formā tikai visizredzētākiem. Tā kā Kabala ir saistīta ar okultismu un maģiju, tās autors tomēr nevarēja būt Mozus, jo viņš šādas lietas atzina par negantību. Toties Babilonijā tās elementi varēja ienākt no Ēģiptes, kur, kā minēts, bija notikusi Amenhotepa IV reliģiski-politiska revolūcija. Bet tas līdzās policejiskajai uzraudzībai deva iespējas izmantot kabalistiskas manipulācijas jūdu šķelšanai un viņu līderu atsvešināšanai no tautas.

Ārēji kabalistika izskatās kā nevainīga rotaļa ar simboliem, kuri it kā spējot ietekmēt notikumus: *bezgalība – uz maza bērna plaukstu, bez tās ir 10 cipari, 22 burti, trīsstūris, kvadrāts un aplis* [13; 2. d., 57.]. Taču praksē, šķiet, šeit ir darīšanas ar cilvēkiem, kuriem ir dabas

dotas vai mākslīgi attīstītas spējas uztvert un līdz ar to manipulēt ar cilvēku vairākumam neuztveramo. Šo ļaužu absolūtā mazākumā uztveres spējas salīdzinājumā ar cilvēku vairākumu varētu izteikt tādās pašās proporcijās kā šī paša vairākuma spējas salīdzinājumā ar citu mazākumu – no dzimšanas nedzirdīgajiem vai, lai nedod Dievs, neredzīgajiem. Ja superuztveres cilvēku kategorijas indivīdi nonāk sātānistu ietekmē, tad notiek briesmu lietas, jo viņiem ir iespējas vandīt ezoterisko pasauli, kaitējot pat visai civilizācijai. Bet simboliem šeit nav nekādas nozīmes, jo tie ir tikai informācijas nesēji, kas tiek izmantoti mūsu acu apmānīšanai un māņticības vairošanai. Aiz Kabalas ir saskatāma ārkārtīgi bīstama organizācija – masoni, kuras sātāniskā paradigma saistīta ar Bībelē pieminētā Kaina cilti.

Masonu garīgo saturu raksturo leģenda par Hiramu (1. Laiku 9:11-28), kura ir masonisma paradigmas pamats:

191. **Hirama Abifa senči.** Zālamans, izlēmis būvēt templi, sasauca māksliniekus, viņus sadalīja pa nodaļām un nodeva Adonirama un drauga un sabiedrotā Tīras valdnieka Hirama atsūtītā arhitekta Hirama Abifa pakļautībā. Atbilstoši mītiskajai teiksmi mistiskā tempļa būvnieku senči bija sekojoši: viens no Elojimiem jeb no pirmatnējiem gariem apprecēja levu un viņam bija dēls **Kains**, pirms Jehova, jeb Adonajs, un vēl Eloims radīja Ādamu un viņu savienoja ar levu; no viņa nāca Ābela dzimta, kam bija pakļauti Kaina dēli par sodu levas grēkam: Kaut gan Kains ar darba mīlestību apstrādāja zemi, viņam no tās bija maz ienākumu, kamēr Ābels bez īpašām pūlēm ganīja savus lopus. Adonajs noraidīja dāvanas un upuri un izraisīja naidu starp Elojima dēliem, kuri dzimuši no uguns, un dēliem, kuri nāca no zemes. Kains nogalināja Ābelu, bet Adonajs, vajājot savus dēlus, pakļāva Ābela dēliem cēlsirdīgo Kaina dzimtu, kura izgudroja mākslu un izplatīja zinātni. Ēnohs, Kaina dēls, cilvēkus iemācīja kalt akmeni, būvēt namus un organizēt cilvēku sabiedrību. Jareds un Maguhails, viņa dēls un mazdēls, nosprauda ūdeņiem robežas un no ciedriem taisīja baļķus. Matusails, cits viņa pēcnācējs, izgudroja svētos burtus, TAU* grāmatas un simbolisko T, pēc kuriem darbinieki, kuri cēlušies no uguns, pazina viens otru. Lamehs, kā pareģojumi nav saprotami neizredzētajiem, bija Javalas tēvs, kurš pirmais cilvēkiem mācīja apstrādāt kameļu ādas, Juvala, kurš izgudroja arfu, Nāma,

* Viens no ebreju alfabēta burtiem.

kurš izgudroja mākslu vērt un aust, Tubalkains, kurš pirmais ierīkoja pavardu, veica metālu kausēšanu un izraka pazemes kalnos, lai glābtu savu dzimtu no plūdiem, taču dzimta gāja bojā, un tikai Tubalkains un viņa dēls no pazemes iznāca dzīvi. **Hama**, Noasa otrā dēla, sieva atrada, ka Tubalkaina dēls ir visskaistākais no cilvēku dēliem, un viņš kļuva par Nemvroda ciltstēvu, kas iemācīja saviem brāļiem medību mākslu un dibināja Babiloniju. Adonirams, Tubalkaina pēctecis, acīmredzot tika aicināts no Kunga valdīt pār brīvu ļaužu kohortu, savienojot uguns dēlus ar domas, progresu, patiesības dēliem. [14; 150.]

Kā redzam, šajos vārdos ir sniegta alternatīva Mozus grāmatām, kur slepkava tiek glorificēts, nezināmo lietpratēju sasniegumi tiek pierakstīti Kaina ciltij un parādās arī **Hams**, kura vārds krievu valodā tiek lietots kā bezkauņu sugasvārds. Masonu modifikācijas diez vai ir vērts pārskaitīt, taču garīgais pamats tām ir viens. Bēdīgi ir tikai tas, ka cilvēki ielaižas ar Hamiem, bet pēc tam vairs neredz ceļa atpakaļ. Hama pieminējums vēl būs šajā grāmatā. Tomēr ir vērts vienā ziņā aizsteigties vēsturei priekšā:

„HAMAS” DRAUD TURPINĀT TERORU. *Islama kaujinieku grupējums „Hamas” brīdināja, ka tā teroristi pašnāvnieki rīkos jaunus sprādzienus līdzīgus tiem, kas pagājušajā nedēļā Jeruzalemē prasīja 15 cilvēku dzīvību, jo Izraēla atsakās atbrīvot ieslodzītos „Hamas” biedrus. Pagājušās trešdienas divkārtšais sprādziens Jeruzalemē „nebija vienīgais notikums. Piemērotā laikā tiks sarīkota virkne pašnāvnieku terora operāciju, lai dotu smagu triecienu cionistiem,” bija teikts „Hamas” paziņojumā ...* [15]

Šajā Rīgas Balss publikācijā uzmanību saista tieši Hama un Hamas teroristu bandas nosaukuma fonētiskā un ētiski īpatnējā sakritība.

Tikmēr Persijā, kurai bija uzkundzējusies cita impērija – Midija, ciltis apvienojās un ķēniņa **Kira** (vald. 558 – 530) vadībā sagrāva iekarotājus, bet 539. gadā – arī Babiloniju. Persiešu tautas varoņdarbs nodrošināja to, ka 538. gadā p.m.ē. jūdu tautai radās iespējas atgriezties Apsolītajā zemē [9; 16.].

Šajā sakarībā praviētis Jesaja saka:

Es viņu, Kīru, atmodināju taisnīgumā, un Es līdzināšu visus viņa ceļus. Viņš uzcels manu pilsētu un atbrīvos manus cietumniekus un ne par naudu, nedz arī par dāvanām! – saka tas Kungs Cebaots. (Jes 45:13)

Taču sen pirms tam, kad tautu atbrīvotājs persiešu ķēniņš Kīrs atlaida mājās sagūstīto tautu un atdeva tai gandrīz visu līdz pēdējam

sikumam, ko bija pievākusi Babilonija, starp jūdiem tika iefiltrēti sveša kaluma cilvēki. Jūdu ķēniņš un garīdznieks Ezra, pēc protokola visu saņēmis, aizveda tautu mājup. Taču drīz vien viņš atklāja, ka starp tautiešiem notiek graužoša darbība. Tam sekoja radikāli pasākumi – vīriem bija jāatsakās no savām svešautiešu sievām un no viņām dzimušiem bērniem (Ez). Par to, ka starp vīriem varēja būt iefiltrēti kabalisti, diez kāpēc viņš neiedomājās.

Drīz pēc ķēniņa Kira nāves arī Persijas augstākajā līmenī kārdināšanā krita valsts varas kungi. Atbrīvoto zemju bijušo apspiedēju it kā apskaužami izšķērdīgais dzīvesveids un, iespējams, viņu dotie kukuļi, kā arī viņu okultisms un dzīves filozofija, izdarīja savu melno darbu. Tie, kam klājās labi, gribēja dzīvot vēl labāk, un 521. gadā p.m.ē. valdnieks **Dārijs I** pats saslima ar impērismu un dibināja impēriju. Viņš izveidoja jau pilnvērtīgu birokrātiski administratīvu aparātu ar satrapiem provincēs un 513. gadā ielauzās Balkānos. Taču bez ētiskas tīrības nekādas konstrukcijas ilgi pastāvēt nevar, un jau 490. gadā grieķi sakāva karaspēku pie Maratonas, bet 480. gadā – floti pie Salamīnas [9; 19.]. Visu izšķīra kauja pie Platajām 479. gadā p.m.ē., pēc kuras intervēti bija spiesti aizvākties.

Taču Persijas valdnieki veltī cerēja uz globālo kundzību vai vismaz tikt atzītiem starp jau esošajām aristokrātu dzimtām. Kaina–Hama ciltij konkurenti nebija vajadzīgi, turklāt viņiem pietiek ar iekšējām ķildām klana ietvaros.

333. gadā p.m.ē. pie Isas Persijas impērijas valdnieka Dārija III karaspēku sakāva **Maķedonijas Aleksandrs**. Persijas impērija beidza pastāvēt.

Tikmēr latīņiem likās simpātisks vēl viens svešinieks – **Servijs Tullijs** (vald. 578 – 534), kas Romas teritoriju sadalīja 30 ciltīs (novados), bet cilvēkus – piecās šķirās, kuras pēc tam iedalīja centūrījās [11; 589.]. **Eiropā starp indoeiropiešu tautām tika ienests pirmais šķiru sabiedrības viruss**, kurš bija raksturīgs akadiešu un to pēcnācēju impērijām.

Tikai viens gadsimts bija vajadzīgs, lai apšaubāmas izcelsmes albiešu un etrusku *gudrinieki* pārtvertu valstī iniciatīvu un latīņiem uz gadu tūkstoti atņemtū iespējas pārvaldīt savu valsti, jo Servija Tullija pārkārtojumi bija mērķtiecīgi vērsti uz latīņu nacionālās struktūras sagraušanu. Veidojot šķiras, parlamentārās lēmējbalis

viņš pārdalīja nevis pēc tautā pieņemtā un vispāratzītā cilvēku personīgās autoritātes iedalījuma, bet gan pēc to mantiskā stāvokļa [16; 19.]. Bet kari tik nelabvēlīgi ietekmēja pamatiedzīvotāju materiālo stāvokli, ka tiem zuda izredzes pacelties līdz augstākai šķirai.

Tādā veidā latīņu patricieši kļuva par plebejiem, bet iekļideņi kļuva par **patriciešiem**. Tā radās **mafija**, kuras rokās tagad bija politiska un militāra vara, jo katrai šķirai bija noteiktas kvotas pārstāvniecībai parlamentā un armijā. Jauno patriciešu minoritātei bija 98 balsis, kamēr atlikušajām četrām šķirām kopā pāri palika vairs tikai 95. Arī armijā bija šādas proporcijas [2; 23. sēj., 287.].

Pastāvot šādam politiskajam un militārajam spēku samēram, pēdējais tā laika ķēniņš **Lūcijs Tarkvīnijs Superbuss** (vald. 534 – 510) vairs ne ar vienu nerēķinājās. Viņš nogalināja patēvu Serviju Tulliju, pats valdīja kā despots un paplašināja savu varu uz ārpusauli, līdz tika padzīts [11; 642.].

Tā tad kļiedzoši aplamais latīņu solis **vēlēt svešus valdniekus uz mūžu ar neierobežotām tiesībām ievazāja Eiropā jaunu agresivitātes perēkli**. Lai izvairītos no pilsoņu kara, jaunā Romas republikas vadība pasteidzās 508. gadā p.m.ē. ielauzties etrusku valstī un pakļaut tās teritorijas. Taču arī republikas laikos vara joprojām palika mafijas rokās, kaut gan formāli valsts priekšgalā atradās uz gadu vēlēti **konsuli**, kas latīniski apzīmē *biedrus*. Romā *biedri* īpašos gadījumos bija tiesīgi iecelt diktatoru. Pēc 9 gadu it kā demokrātiskas atelpas 501. gadā p.m.ē. tas tika izmantots, un par neierobežoto valdnieku kļuva Tits Larijs [16; 260.]. Tikai liela plebeju protesta demonstrācija 494. gadā p.m.ē. uz laiku panāca formālas demokrātijas atjaunošanu [9; 18.].

Romas ķēniņvalsts laikmets pasaulē bija piesātināts notikumiem, kuri izraisīja vispārēju ētikas degradāciju, ko priesteri vairs nespēja apturēt. Tuvajos Austrumos dzimušais sātānisms veiksmīgi apkaroja tradicionālās reliģijas un grāva morāli, lai pēc tam paverdzinātu demoralizētās tautas.

Bija nepieciešama modernāka teoloģisku priekšstatu sistēma, un atradās cilvēki, kas attīstīja šo zinātnes nozari. Ne velti to laiku sauc arī par praviešu laikmetu. 2. nodaļā pieminētais jūdu pravietis **Jesaja** nebija vienīgais, kas strādāja šajā laukā. Persijā **Zaratustra**, kaut arī dzimtenē neatzīts, sludināja savu mācību kā ugunspielū-

dzēju priekšstatu un ētisko normu jaunu sistēmu. Viņš uzskatīja, ka ugunī (elektromagnētiskajā starojumā) varētu būt kaut kas dievišķs [2; 9. sēj., 368.].

Indijā, kuras kaimiņos risinājās dramatiski notikumi, par **Budu** iesauktais **Sidarta Gautama** (dz. 623 – m. 544) meditācijas ceļā formulēja **4 cildenas patiesības**: 1. dzīve ir ciešanas; 2. ciešanu cēlonis ir kaislības un vēlmes; 3. lai atbrīvotos no ciešanām, jāatbrīvojas no vēlmēm; 4. lai atbrīvotos no vēlmēm, jāiet pa Budas norādītā pestīšanas ceļa 8 takām – pienācīga ticība, lēmumi, valoda, darbība, dzīvesveids, centieni, domāšana, apcere. Ētika balstās uz Vēdām, tiek attīstīta brahmanisma mācība par sansaru, karmu un nirvānu [2; 4. sēj., 89.–91.].

Acīmredzot Kaina–Hama taustekļi apdraudēja arī Ķīnu. Tas ir bēdīgs fakts, ka arī tur visai plašā reģionā jau tika piekopta verdzība. Tāpēc Konfūcijs (dz.551 – m.479) un Laodzi (dz. 6. gs. – m. 5. gs) nāca klajā ar savām mācībām. Viņi nosodīja karus, greznību, valdnieku alkātību. Attīstījās neuzticība pret citām tautām un nostiprinājās pašizolācija. Tika sludināta pacietība, lēnprātība, kautrība, atteikšanās no dzīves pārveidošanas centieniem un cīņas. Mācības princips – dao. Taču attīstījās arī neuzticība pret citām tautām un nostiprinājās pašizolācija [2; 13. sēj., 87., 88.].

Bet Romā ar diktatūras atcelšanu tautas krāpšana nebeidzās – pseidopatricieši izvirzīja vairākus it kā *savstarpēji konkurējušus* kandidātus no sava vidus, un vēlētājiem citas izvēles nebija. Šie pretendenti lika lietā gan priekšvēlēšanu solījumus, gan uzpirkšanu. Bet militāristi rīkojās vēl nekaunīgāk – tie pirms vēlēšanām devās sirojumos uz kaimiņu zemēm. Tur viņi ne tikai laupīja materiālās vērtības vēlētāju uzpirkšanai, bet arī pārveda gūstekņus, lai lēti pārdotu par vergiem iekšējā tirgū. Tikuši pie valsts pārvaldes, šie tautas vēlētie pārstāvji stāvokli izmantoja savtīgās interesēs, greizi tulkojot vai pat rupji pārkāpjot likumus, kurus agrāk pēc indoeiropiešu parašām visi atzina par saistošiem nerakstītā veidā, ļaujoties uz vīru goda prātu. Lai mazinātu ļaunprātības, pēc tautas spiediena 450. gadā p.m.ē. beidzot tika pieņemti rakstītie **12 tabulu likumi**.

Tas korupciju nemazināja, jo pēc katra likumu labojuma tika meklēti un atrasti ceļi to apiešanai. Arī neaizsargātais valsts budžets kļuva par avotu zādzībām gan personīgās mantas vairošanai, gan

vēlētāju uzpirkšanai. **Tiesību zinātne un prakse sāka attīstīties līdz absurdam, ka vairs pat profesionāliem juristiem nebija iespējams orientēties likumos [16; 37., 38.], un tas attīstīja oratoru mākslu.** Uzvarēja tas, kurš prata skaistāk runāt un pārliecināt. Nu gluži kā šodien tiesās un priekšvēlēšanu kampaņās!

Raksturīgi, ka 484. gadā p.m.ē. Grieķijā teātris kļuva par svarīgu mākslas rituālu, kur darbojas aktieri un koris, lai atainotu dramatisku sižetu uzvedumus [9; 18.], bet vēlāk romieši šo mākslas žanru izprata perversi un izrāžu arēnas izmantoja sadistiskām izpriecām.

Romiešu iebrukumi gallu zemēs Itālijas ziemeļos padarīja nemierīgu turienes iedzīvotājus, un 390. gadā p.m.ē. viņi izdarīja revanša iebrukumu Romas provinces pilsētā Laciumā. Romieši bailēs no atmaksas bija spiesti 387. gadā galvaspilsētu apjozt ar mūri. (Ar šo gallu iebrukumu saistīta epizode ar zosīm Kapitolija kalnā.)

367. gadā p.m.ē. plebeji izcīnīja tiesības tikt ievēlētiem par konsuliem [9; 19.], taču diez vai to var uztvert nopietni, jo pseidopatriciešiem ir savi paņēmieni neizlaist politisko varu no rokām. Tai pašā gadā notiek Romas karaspēka reorganizācija. Tas tiek sadalīts pa leģioniem un profesionāli sagatavots. Bet 367. – 349. gadā armija veica lielas militāras operācijas pret Galliju, kaut gan Itālijā Romai nopietnas problēmas sagādāja samnitu pretestība, ko būtiski vājināt kļuva iespējams tikai pēc 343. – 290. gada kara. Izveidojot Itālijā piespiedu savienību, padarot iekarotās zemes par *sabiedrotajiem*, romieši saskārās ar citu problēmu. 340. gadā p.m.ē. *sabiedrotie* sāka prasīt vienādas tiesības ar romiešiem.

Lai viņus savaldītu, Roma laida darbā **skaldi un valdi** principu.

Roma apskauda arī blakus esošo Hellādu, jo grieķi bija tālu tikuši saimniecības un kultūras jomā. Arī zinātnē bija izcili sasniegumi. 360. gadā p.m.ē. Dēmokrits nāca klajā ar atomu teoriju un cēlonības principu. 350. gadā grieķi pierādīja, ka Saule, nevis Zeme, ir pasaules centrs [9; 19., 20.]. 270. gadā p.m.ē. Aristarhs no Samas to vēlreiz apliecināja [9; 23.]. 250. gadā p.m.ē. **Arhimeds** lika pamatus fizikas zinātnei un izgudroja vairākas mehāniskas ierīces. It īpaši nozīmīgi ir viņa darbi aizsardzības vajadzībām [2; 2. sēj., 287.].

Mīklu pilna ir **Sokrata** (dzīv. 470–399) dzīve. Viņš it kā neesot atstājis nevienu pašu rakstu darbu. Tas ir savādi, jo, pirms dibināt

savu skolu, viņš zināšanas kaut kur bija ieguvis. Neatkarīgi no tā, kur Sokrats smēla zinības, rakstītnepratējs viņš nevarēja būt, jo viņa filozofija ir visai komplicēta.

Par Sokrata filozofiskajiem uzskatiem mēs zinām tikai no viņa skolnieku darbiem, it īpaši no **Platona** (dzīv.428 – 348). Zinām arī to, ka Sokrats tika sodīts ar nāvi par Dieva zaimošanu [9; 19.] (pēc 4 gadsimtiem šāda apsūdzība tika izvirzīta arī pret Jēzu Kristu), jo viņš esot izdomājis vēl kādus dievus līdzās atzītajiem toreizējā grieķu reliģijā. Vai tā tas ir bijis, mums pārliciecināšanu nav, tomēr Sokrata ētikas sistēma acīmredzami bija vērsta uz morāles un patriotisma, līdz ar to Atēnu pilsētvalsts stiprināšanu. Viņa mācības ētiskie pamati balstās uz 4 galveniem tikumiem – gudrību, mērenību, drošsirdību un taisnīgumu. Tikumība pieaug līdz ar zināšanām, un cilvēks, kurš izzinājis, kas ir labs, slikti nerīkosies. Politikā valsts varai jābūt viskrietnāko ļaužu rokās, lai tiktu ievērots taisnīgums [2; 24. sēj., 138.]. Bet tas aristokrātu impēriskajiem spēkiem nebija izdevīgi.

Pret reliģisko auglības svētuma sistēmu savukārt darbojās Platons, uzspiežot jaunatnei homoseksuālismu:

Tādējādi daudzi ir vienisprātis, ka Erots ir visnenākais dievs. Bet kā visnenākais dievs viņš mums parādījās kā vislielāko labumu pirmavots. Vismaz es nezinu jauneklīm lielāku labumu par cienīgu mīļāko, bet mīļākajam – par cienīgu iemīlēto.

Kā redzams, filozofs lauž sengrieķu reliģijas ētisko pamatu. Vai tas varētu nozīmēt, ka viņš grib tikai attaisnot savus netikumus? Diemžēl aiz tā slēpjas melnā politika. Kā sengrieķu diktatūras modifikācijas teorētiķis viņš gatavoja teorētiskus pamatus militari-zācijai ar mērķtiecīgu jaunatnes maitāšanu:

Jo to, no kā ir jāvadās gribošiem nodzīvot nevainojamu dzīvi cilvēkiem, nekādi radi, nekādi godi, nekāda bagātība un vispār nekas pasaulē neiemācīs labāk, kā mīlestība. Ko tai ir jāiemāca viņiem? Kaunēties no apkaunojošā un godkāriģi tiekties uz skaisto, bez kā ne valsts, ne atsevišķi cilvēki nav spējīgi uz dziļiem un labiem darbiem. Es apgalvoju: ja mīļākais veiks kādu necienīgu rīcību vai glēvi padosies pāridarītājam, viņš cieš mazāk, ja to pamanīs tēvs, draugs vai kāds cits, bet tikai ne viņa mīļotais. Tas pats, kā mēs vērojam, notiek arī ar iemīlēto: atmaskots kādā neglītā rīcībā, viņš visvairāk kaunās no tā, kurš viņu mīl. Un, ja būtu iespējams no mīlētājiem un mīlamiem izveidot valsti vai, piemēram, karaspēku, viņi vadītu vislabākā veidā, izvairoties no

visa apkaunojošā un viens ar otru sacenšoties. Bet, kopā cīnoties, tādi cilvēki pat mazā skaitā uzvarētu jebkuru pretinieku, jo pamest ierindu vai nomest ieročus mīlošam ir vieglāk jebkura cita klātbūtnē, tikai ne mīlamā acu priekšā, un visbiežāk viņš izvēlētos nāvi, nevis tādu kaunu. Bet vai pasaulē atradīsies tāds glēvulis, kuram pats Erots neiedvestu cēlumu un padarītu par līdzīgu iedzimtam varonim, kurš atļautos mīlēto pamest likteņa varā, kad viņš ir briesmās? Un, ja Homērs tieši saka, ka „drosmi iedveš Dievs”, tad mīlošiem to dod neviens cits kā Erots. [17; 276., 277.]

Platons par reliģiskās ētikas apgriešanu kājām gaisā, zaimošanu, homoseksuālisma un pederastijas legalizāciju nekādu indes kausu izdzert nebija spiests. Viņš, kā apgalvo speciālisti, Sokratam ir pierakstījis savus uzskatus, bet tie bija klaji impēriski – ētika aplūkojama saistībā ar valsts politiku (un nevis otrādi), no valsts iekārtām esot derīga tikai monarhija vai aristokrātu vara [8; 7. sēj., 747.]. Tas liek apšaubīt Platona grieķisko izcelsmi.

Pēc Sokrata nogalināšanas IV gadsimtā p.m.ē. radās vēl viena filozofiska sistēma – **ķiniķi** jeb cinisms. **Diogens** (dzīv. 404 – 323) un citi novērsās no platoniskās filozofijas, morāles, tiesībām. Viņi aicināja atteikties no ģimenes, mantas, tēvijas, tuvināties dabai un iegūt garīgu neatkarību. Bet 350. gadā p.m.ē. Atēnu filozofs Sokrats [9; 20.] (nesajaukt ar iepriekšminēto Sokratu!*) Maķedonijas valdnieku musināja apvienot grieķu zemes it kā cīņai pret Persijas ekspansiju. Tas viss iedarbojās demoralizējoši uz Grieķijas pilsētvalstu iedzīvotājiem, un 338. gadā p.m.ē. Maķedonijas ķēniņš Filips II sagrāva Grieķijas demokrātisko pilsētvalstu apvienotos bruņotos spēkus, liekot pamatus jaunai impērijai. 334. gadā p.m.ē. impēristi **Maķedonijas Aleksandra** vadībā iebruka Mazāzijā un pēc zibenskara Tuvajos Austrumos izveidoja jaunu hipertrofētu impēriju. Tam 332. gadā p.m.ē. sekoja Aleksandra mēģinājums iznīcināt grieķu un persiešu kultūras, tās saplūdinot, bet 330. gadā p.m.ē. impērijas spiegi devās ceļojumā uz angļu un skandināvu zemēm izdarīt gotu tautu aprakstus. Tikai Aleksandra pāragrā nāve pasargāja šīs tautas no Maķedonijas jūga [9; 20., 22.].

Maķedonijas Aleksandru par plēsoņu izaudzināja filozofs **Aristotelis** (dzīv. 384 – 322), kurš ir atstājis bagātīgu rakstītu mantojumu

---

* Šķiet runa ir par Aristoteli; A. Megi, iespējams, kļūdījies.

un pret kura gara darbu ētiskajām īpatnībām šodien izturamies samērā nekritiski. Taču noliegt viņa prāta spējas būtu aplami, jo Aleksandrs bija guvis dziļas zinības un tāpēc nevarēja nesaprast, ka tik nepieredzēti hipertrofēta impērija, kādu viņš izveidoja īsā laikā, ir lemta drīzam sabrukumam. Viņš impēriju sadalīja uzreiz, tiklīdz juta nāves elpu.

Bībele šo laiku vērtē negatīvi:

Pēc tam kad Aleksandrs, Filipa dēls, Maķedonietis, kurš nācis no Kitimas zemes, uzveica Dariju, Persijas un Mīdijas ķēniņu, un kļuva par valdnieku Elādā viņa vietā, viņš rīkoja daudzus karus un ieguva daudzas nocietinātas vietas, un nonāvēja daudzus zemes ķēniņus. Un aizgāja līdz zemes robežām, un ņēma laupījumu no daudzām tautām, un apklusā zeme viņa priekšā, un viņš pacēlās, un viņa sirds pacēlās. Viņš savāca spēcīgu karaspēku un uzkundzējās pār apgabaliem un tautām, un valdniekiem, un viņi kļuva par viņa meslu maksātājiem. Pēc tam viņš nogūlās gultā un, jūtot drīzu nāvi, sauca dižciltīgos no saviem kalpiem, kurus viņš audzināja no jaunības, un sadalīja starp viņiem savu valsti, vēl būdams dzīvs. Aleksandrs valdīja divpadsmit gadus un nomira. Un valdīja viņa kalpi katrs savā vietā. Un pēc viņa nāves katrs sevi kronēja, bet pēc viņiem daudzu gadu gājumā to darīja arī dēli; un vairoja ļaunumu virs zemes. Un iznāca no viņiem ļaunuma sakne – Antiohs Epifans, kurš Romā bija ķīlnieks, un kļuva par valdnieku simt trīsdesmit septiņtā Helēņu valdīšanas gadā. Tajās dienās no Izraēlas iznāca nelikumīgi dēli un pārliecināja daudzus, runājot, ka iesim un slēgsim savienību ar tautām, kas ir mums apkārt, jo no tā laika, kopš mēs no tām atdalījāmies, mūs piemeklēja daudzas likstas. Un viņu acīm likās labs šis vārds. Daži no tautas izteica vēlmi un devās pie ķēniņa; un viņš deva viņiem tiesības izpildīt pagānu nolikumus. Viņi Jeruzalemē iekārtoja skolu pēc pagānu paražām un noteica sev neapgraizīšanu, un atkāpās no svētās derības, un apvienojās ar pagāniem, un pārdevās, lai darītu ļaunu. (1 Mak 1:1–15)

Svētie raksti ir saglabājuši liecības par deformēto hellēnismu un neiecietību pret citādi ticīgajiem.

Bet Sīrijā iestājās Seleikīdu dinastijas (312. – 64. g. p.m.ē.) tirānija, kur pirmais imperators bija Seleiks I Nīkators, Aleksandra karakalps, un drīz viņa rokās bija Mezopotāmija, daļa no Mazāzijas, Irānas un Vidusāzijas.

IV gadsimtā p.m.ē. bija apdraudēta pat tālā Ķīna, kur vietām uzsākta **Lielā Ķīnas mūra** būve. Pastāv uzskats, ka tas bija celts

aizsardzībai pret klejotāju ciltīm, kuras bez redzama iemesla sāka uzbrukt ķīniešu zemēm. Tomēr tam ir grūti ticēt – kālab klejotājiem vajadzīgas tādas bagātības, kas traucē mobilajam dzīvesveidam? Tāpēc ticamāka versija, ka šai zemei uzbruka kādas impēristu izlūku un sirotāju bandas. Ap 200. gadu p.m.ē. Ķīnas ziemeļi tika pilnīgi noslēgti ar mūri, kuru pēc tam apsargāja un regulāri remontēja. Pēc šī mūra uzbūves 165. gadā p.m.ē. pirātiskie uzbrukumi vairs nebija iespējami, un Romai ar Ķīnu izveidojās normālas tirdzniecības attiecības – tā sauktais **zida ceļš**, kurš darbojās arī pēc Romas krišanas [2; 4. sēj., 374.].

250. gadā p.m.ē. Romā verdzība kļuva par masveida parādību [9; 23.], un tās *ziedu laikos* šis netikums sasniedza tādus apmērus, ka gandrīz 7 000 000 Romas iedzīvotājiem piederēja 13 000 000 vergu [16; 178.]. Uz Atēnu 432. gada p.m.ē. statistikas fona šī aina tiešām ir drausmīga, jo Atēnās tajā laikā bija ap 100 000 pilsoņu ģimeņu, 40 000 nepilsoņu ģimeņu un tikai 11 000 vergu [9; 29.]. Par vergiem varēja kļūt parādnieki, kuri nespēj pildīt saistības, vai karagūstekņi. Iespējams, ka privātie vergturi bija no mikēniešu diasporas. Tomēr, zinot, piemēram, Ezopa stāvokli un attiecības ar savu kungu, Grieķijas vergu dzīvi nevar salīdzināt ar Romas gūstekņu nožēlojamo likteni. Atēnu uzplaukumu un diženumu cēla tās pilsoņi ar savām rokām. Un tas izraisīja neslēptu skaudību Romā, jo tās dīkdieņi kāroja, lai salaupītās bagātības tiktu ar gaumi izmantotas. Bet to varētu izkārtot grieķi. Tāpēc tika uzsākta viņu valstiskuma iznīcināšanas politika.

Jau 272. gadā p.m.ē. tika iznīcinātas Dienviditālijas grieķu pilsētvalstis. 241. gadā p.m.ē. puniešu kara laikā, kad grieķi bija Kartāgas sabiedrotie, tika sagrabta Sicīlijas rietumdaļa, un no tā brīža šis nelielais zemes pleķītis kļuva par lielās Romas maizes klēti [9; 22., 23.]. 212. gadā p.m.ē. Roma iznīcināja arī Austrumsicīlijas Sirakūzu pilsētvalsti. Šajā gadā romiešu izlūkdienesti uztastīja izcilā zinātnieka un izgudrotāja Arhimeda atrašanās vietu un nogalināja izcilo zinātnieku un patriotu, jo viņa izstrādātie mehānismi ilgus gadus palīdzēja grieķiem turēties pret romiešu pārspēku [18; 119.].

Taču ne tikai Grieķija un ziemeļi interesēja romiešus. Viņi bija plaša mēroga pirāti, kas vergu tvarstīšanai un mantas zādzībām mēroja tālus ceļus. Tas izraisīja sadursmes ar Ziemeļāfrikas Kartāgu.

Kartāgiešu atbildes reakcija piespieda Romu slēgt līgumu par **ietekmes sfēru sadali**, radot mežonīgu precedentu starptautisko tiesību praksē.

Feniķieši un kartāgieši bija miermīlīgas seno semītu tautas. Tās interesēja lauksaimniecības preču ražošana un to noieta tirgi. Tāpēc valsts militāro struktūru izveidei viņi veltīja maz vērības. Kartāgā visaugstākais gods bija zemkopība, taču tas netraucēja izveidoties aristokrātu slānim, kur, neraugoties uz demokrātiskām tradīcijām, bija vērojama korupcija, kas ļāva pirkt varas pārstāvju vietas. Un tomēr valsts bijā nodarbināta ar saimniecisko rosību, nevis ar militarismu. Tāpēc aizsardzībai kartāgieši tvarstīja rekrūšus Spānijā un Lībijā, kā arī organizēja algotņu armiju. Bet feniķieši bija kļuvuši tik bagāti, ka svešinieku iebrukuma gadījumā atzina par prātīgāku atpirkties, nevis tērēt laiku un naudu tādiem *niekiem* kā militāra pretestība [16; 63.]. **Bet tas lutināja bandītus un veicināja reketu.**

Agresīvajai Romai šo tautu augstais dzīves līmenis bija kā dadzis acī. Viņu spēja uzpirkt pat karavīrus vājināja Romas kaujasspējas, un tas radīja domu šīs augstā dzīves līmeņa kapitālisma zemes iznīcināt. Kartāga tika sagrauta trijos pūniešu karos (264 – 241; 218 – 202; 149 – 146). Jau pēc pirmā kara romieši centās savu upuri sagraut ekonomiski, uzliekot kontribūciju uz 50 gadiem ar ikgadēju iemaksu 340 000 talantu apmērā. Taču jau pēc 14 gadiem kartāgiešiem apnika šī iemaksu procedūra, un viņi nolēma uzreiz dzēst atlikušo summu. Tā bija kļūda, jo piesaistīja laupītāju uzmanību, un jau pēc 9 gadiem Roma uzsāka otro pūniešu karu. Bet trešo karu kādreiz ekonomiski varenā Kartāga vairs neizturēja, tās iedzīvotāji tika aizvesti verdzībā. Viņu darba prasme bija vajadzīga Romas dīkdieņu labklājības celšanai.

218. gadā p.m.ē., kad romieši sagrāba daudzas grieķu teritorijas un to pilsoņus padarīja par vergiem, notika vispārējs sagūstītās tautas svētuma nozaimošanas akts, kas Romā kļuva jau par tradīciju. Tas izpaudās saturnāliju – grieķu karnevāla svētku kariķēšanā, un vēl līdz galam nesagrautās sabiedrības normu atliekas tika apsviestas kājām gaisā. Ar ieganstu turpināt auglības rituālu tradīcijas svētki tika apgānīti ar pilnīgu seksuālu brīvību [9; 23.] līdz nedabīgām formām. Tagad, pretstatā sākotnējām teoloģiskām tradīcijām godināt dzīvības avotu un dot cilvēkiem maksimālu

baudu kā svētumu, par normu tika padarīta maksimāli ātra cilvēku potences notrulināšana ar brutālu izlaidību. Un sekss pārtapa par kauna un izsmiekla simbolu. Pēc tam no daudzu reliģiju rituāliem tas tika izslēgts un mīlas priesterieņu institūts likvidēts.

Nemitīga vergu masu ieplūdināšana sāka radīt nopietnus draudus ne tikai valdošajai mafijai, bet arī pilsoņiem. Tāpēc radās nepieciešamība pēc pilsoņu vienotības. Bet tā tika panākta oriģinālā veidā – cinisms, dīkdienība un izklaidēšanās kļuva par pilsoņu privilēģiju. Tā vispirms Itālijas iedzīvotāji un tad kaimiņu tautas kļuva par Tullija *patriciešu* upuriem. Kaimiņu zemes tika iztukšotas, manta izlaupīta, bet cilvēki aizvesti verdzībā. Beigu beigās teritorijas, kur retajiem izdevās izglābties, tika pievienotas Romai kā provinces [9; 43.–50.]. Taču, šajās zemēs atjaunojoties genofondam, radās nepieciešamība provinciāliem piešķirt pilsonību – Romai taču bija vajadzīgi karotāji vergu gūstīšanai. Un tomēr, piemēram, etruski, kļuvuši par pilsoņiem un bagātāki par *patriciešiem*, tik un tā palika plebeji, jo pseidopatriciešu oligarhijai konkurenti varas gaitēnos nebija vajadzīgi. Tāpēc pilsoņu nomierināšana nonāca līdz absurdam – viņu izklaidēšanai spēcīgākos vergus padarīja par **gladiatoriem** [2; 6. sēj., 577.].

Maķedonijas Aleksandra impērijas atlūzā, Sīrijā, tikmēr sākās garīga pretestība:

No 198. gada Palestīna bija Seleikīdu varā. Zināma ebreju iedzīvotāju daļa, galvenokārt valdošajai šķirai piederīgie, viegli hellenizējās, pārņemot svešus tikumus un idejas. Antiohs Epifans (175. – 163. g.) nolēma šo procesu paātrināt un sāka vardarbīgu hellenizāciju. Zīraha dēls šādiem bīstamiem jauninājumiem pretstata pilnu Vecās Derības autoritāti.

... Grāmatā tiek izklāstīta tradicionālā mācība. Līdzīgi priekšgājējiem, autors Gudrību skata kā personificētu Dieva atklāsmi. Cilvēka liktenis un tiesas problēma viņā izraisa trauksmainu nedrošības sajūtu, kāda bija pārņēmusi Ījabu un Eklesiastu. Viņš tic norēķiniem, jūt traģisku nāves stundas nozīmīgumu, taču viņam vēl nav puslīdz pilnīgas skaidrības, kā Dievs katram atmaksās par viņu darbiem. Jaunums Zīraha dēla mācībā ir tas, ka viņš Gudrību identificē ar Mozus izsludināto Likumu (24:26–28), un beidzot – viņš ir Gudrības poēmas autors (Bar 3:9–38. 4:1–4). Atšķirībā no priekšgājējiem viņš Gudrību ievada likumiskajā straumē. Jo vairāk, viņš redz Likuma ievērošanu dievkalpojumu priekšrakstos (35:1–10). Viņš ir centīgs rituālists.

Atšķirībā no senākajiem Izraēlas gudrajiem, Zīraha dēls daudz domā par vēsturi (44:1 – 49:18), kur īpaši uzsver garīdzniecības lomu. [10; 1945.]

Bet Romā 200. gadā p.m.ē. sākās uzbrukums pagānismam kā svētumam – no cilvēka radišanas laikiem latīņiem dotajai reliģijai. Pēc Maķedonijas Aleksandra parauga Romā sākās vispārējā ofensīva pret latīņu un grieķu kultūru un reliģiju. Tika saplūdināti un identificēti romiešu un grieķu dievi, piemēram, Zevs – Jupiters, Hēra – Jūnona, Arejs – Marss, Afrodīte – Venera, Kupidons – Amors utt. Tā sākās atklāts process pagānisma padarīšanai par sātānisma filiāli. Šāds pāvērsiens diktēja nepieciešamību dievišķās teoloģijas un ētisko normu saglabāšanas nepieciešamību vispārējā uzbrūkošā ļaunuma un iznīcības draudu priekšā. Acīmredzami ar piespiedu hellēnizāciju impēriskajā variantā un pagānisma sātānizāciju ir saistīta arī jūdu tūlītēja pretreakcija – Svēto Rakstu kanonizācija [9; 24.]. Tumsības triumfs diktēja nepieciešamību dievišķās teoloģijas un ētisko normu saglabāšanas nepieciešamību vispārējā uzbrūkošā ļaunuma un iznīcības draudu priekšā.

Taču drīz vien jūdi cēlās arī kaujai:

Makabiešu grāmatas apraksta ebreju tautas cīņu pret Seleikīdiem par reliģisku un politisku neatkarību. Nosaukums aizgūts no Jūdas iesaukas – Makabietis (ebrejski: makabi – veseris), šīs cīņas varonim (1 Mak 2:4) un pēc tam arī viņa brāļiem... 1 Makabiešu grāmata aptver 40 gadus – sākot ar Seleikīda Antioha Epifana kronēšanu 175. gadā līdz Simona Makabieša nāvei 134. gadā p.Kr.dz. Grāmata bija rakstīta ebrejski, taču ir saglabājusies tikai grieķu tulkojumā. Pēc esošām ziņām, tās autors ir Palestīnas ebrejs, kas grāmatu uzrakstīja ne agrāk par 134. gadu un ne vēlāk par 63. gadu, kad Pompejs ieņēma Jeruzalemi. [10; 2003.]

Jūdu spožās uzvaras pār Seleikīdu noziedzīgo režīmu parādīja, ka sātānismam hellēniskajā čaulā vairs nav izredžu uz globālo kundzību, un 150. gadā p.m.ē. asīriešu militāristi nodeva savus karamākslas sasniegumus romiešiem [9; 24.]. Taču, kā redzams Bībeles 1. Makabiešu grāmatā, ap to pašu laiku (agrāk vai vēlāk – tam nav principiālas nozīmes) slepenā diplomātija jūdu vadību stūma Romas apkampienos:

Jūda izdzirdēja par Romiešu slavu, ka viņi ir vareni un spēcīgi, un labvēlīgi pieņem visus, kas griežas pie viņiem, un kas tikai nāca pie viņiem, ar visiem tika slēgti draudzības līgumi. Bet ka viņi ir vareni un spēcīgi, viņam stāstīja

par viņu kariem, par vīrišķīgiem varoņdarbiem, kurus viņi parādīja pār Galatiem, kā viņi tos pakļāva un padarīja par meslu maksātājiem: arī par to, ko viņi izdarīja Spāņu zemē, lai pārņemtu turienes sudraba un zelta raktuves... (1 Mak 8:1–3)

Šķiet, tālāk vairs nav vērts citēt, jo tāpat redzam, ka Jūda Makabietis sāka jūsmot par impērisku lielvalsti. Kārdinājums gūt šādu draugu noveda līdz savienības līgumam ar Romu, un fināls 63. gadā bija traģisks. Fausta jūdu variants beidzās ar to, ka tautai, kura civilizācijā ienesa desmit Dieva baušļus, jaunas ētiskas vērtības izdzīvošanai pēc Ādama kodiena ābolā, pašai bija jāpaliek bez suverenitātes savā likumīgajā dzimtenē veselus 2010 gadus. Lai to atgūtu, gadsimtos bija jāizcieš nepelnīti pazemojumi, bet īsi pirms neatkarības atgūšanas – pat nepieredzēts holokausts, kas aiznesa gandrīz 6 000 000 dzīvību.

Tikmēr Romā turpinājās pilsoņu degradācija. Par normālu parādību tika uzskatīta arī intelektuālā īpašuma zādzības. Pat vācu vēsturnieks Teodors Momzens kā senās Romas pētnieks un apjūsmotājs ir spiests atzīt:

Māksla bija nožēlojamā stāvoklī. Izplatījās mode aplūkot Grieķijas mākslas pieminekļus un pat iemīļot tos. Romā labprāt ievada grieķu mākslinieku darbus, īpaši tos, ko guva kā kara laupījumu. Romā tika uzceltas daudzas krāšņās ēkas, taču to visu darīja grieķi, bet pašmāju arhitektus un māksliniekus Roma nav devusi. [16; 185.]

Un kāds no tā labums romiešiem? T.Momzena atbilde:

Vispārējā kopīgajā dzīvē nonivelējās dažādu cilšu un tautību spilgtās īpatnības un pastiprinājās viena kopīga iezīme – noplicinātība, rakstura izsīkums. Īpaši bija novājināts latīņu raksturs Romā. Tieši šeit vienlīdz augstākajos un zemākajos slāņos visvairāk attīstījās nicināmais kosmopolitisms. Ciešā tuvināšanās, varētu pat teikt – savstarpējā difūzija starp divām visapdāvinātākajām senatnes tautām (domāti latīņi un grieķi – O.G.), vēlākajos gadsimtos deva kolosālus rezultātus: visa eiropiešu civilizācija balstās uz šo procesu, taču sākotnēji tautību sajaukšanās nesa tikai rūgtus augļus visās garīgās dzīves nozarēs – reliģijā, filozofijā, literatūrā. [16; 179.–180.]

Nav tiesa, ka tautu savstarpējā difūzija un eiropiešu civilizācijas balstīšanās uz šādu kultūras mantojumu spētu dot kolosālus pozitīvus rezultātus. Taču negatīvās sekas patiesi ir satraucošas, jo Romā līdz ar pagānisma deformāciju un tautu vardarbīgu saplūdināšanu

sociālās kriminalizācijas tempi kļuva katastrofiski strauji un arvien dziļāki, aptverot visas sabiedriskās dzīves sfēras.

Lūk, kā tagad izskatījās demokrātiskā norma pielaist arī plebejus pie valsts vadības augstākajām svirām. Piemēram, tika ļauts izvirzīties **Marijam** līdz politiskā un militārā vadītāja līmenim. Un viņš savā naivumā godprātīgi īstenoja impērisku politiku kā *patriotisku* pienākumu. Marijam tika dotas iespējas būt politisku spēku priekšgalā un reformēt armiju, ceļot tās kaujasspējas. Galu galā viņam ļāva doties karagājienā pret teitoņiem. Tas bija vajadzīgs gan valsts paplašināšanai, gan vergu un bagātību krājumu radikālai papildināšanai.

Taču bandītisku sirojumu laikā romieši sastapa pretinieku, kurš jau bija gatavs aizsardzībai, jo Romas kriminālā ārpolitika kaimiņus nevarēja atstāt vienaldzīgus. T.Momzens liecina:

Pie Izēras ietekas Ronā teitoņi atrada Mariju nocietinātā nometnē. Ar nepieredzētu drosmi tie trīs dienas šturmeja romiešu ierakumus, taču tika atsisti. Tad viņi devās uz dienvidiem, uz Itāliju. Sešas dienas viņi gāja gar nometni, un Marijs baidījās iznākt no ierakumiem, kamēr pretinieka spēki bija koncentrēti. Tiklīdz tie izstiepās garā kolonnā, viņš sekoja, pie Akvas Sekstijas tos panāca un 102. gadā pilnīgi sakāva. Tika nogalināti visi vīrieši, sievietes un bērni. Visa teitoņu cilts tika izkauta līdz pēdējam cilvēkam. [16; 149.]

Tā bija impērisma kārtējā uzvara, un **šoreiz sirojumus un masu slepkavības vadīja cilvēks – Marijs, kurš nebija no Kaina cilts.** Teitoņu pretuzbrukumā vēsturisko nozīmi īpaši pasvīturo T.Momzens:

No kaujas pie Pidnas*, kad romieši nostiprināja savu pasaules kundzību, līdz Sullas laikiem pagāja gandrīz 90 gadu. Šajā laikā Roma ieguva ne mazumu teritoriju, taču tās varenība neapšaubāmi mazinājās. Akvas Sekstijas un Vercelas laukos notika tās cīņas pirmais akts, kas netika pārtraukts līdz Romas nopostīšanai un varbūt vēl šodien nav beidzies – iepriekšējo eiropiešu cīņa pret jaunienācējiem – ģermāņu, slāvu, bet vēlāk pret vidusaziātu ciltīm.

Tiesa gan, pēdējā teikuma noslēgumā T.Momzens runā kaut ko nesaprotamu, jo romiešu un teitoņu sadursme nav vērtējama kā

---

* Pie Pidnas 168. g. p.m.ē. 22.–23. jūnijā romieši sadursmē ar maķedoniešiem nesa tiem smagus zaudējumus – 20 000 kritušo un 11 000 sagūstīto. Tas deva romiešiem iespēju monopolizēt apkaunojošos tīkojumus pēc globālās kundzības.

iepriekšējo eiropiešu cīņa pret jaunienācējiem ģermāņiem, drīzāk tās ir dažādas kultūras paaudzes.

Kad Marijs savu netiro darbu bija spīdoši veicis, viņš tika izstumts no politikas un nolemts iznīcībai. 82. gadā p.m.ē. varu pārtvēra **Sulla kā mūža diktators** un lika sastādīt **proskripcijas** – visu Marija piekritēju sarakstus –, un ļāva katram, kurš tos noslepkavo, piesavināties upuru mantu. Atklātas zādzības ar slepkavībām kļuva par valsts oficiālo politiku [16; 176., 177.].

Marijiešu vajāšanas it kā politisku motīvu dēļ bija tikai ieganst, lai fiziski iznīcinātu visus turīgos nearistokrātiskas izcelsmes pilsoņus. Terora apmēru paplašināšanas cēlonis bija likums, kas paredzēja plebejiem vienādas tiesības ar *patriciešiem* tikt vēlētiem jebkurā valsts pārvaldes amatā. Sullas sūtība bija nodrošināt, lai vienādu tiesību likums nedarbotos un plebejiem nebūtu līdzekļu popularizēt savus kandidātus priekšvēlēšanu laikā.

Diktatora Sullas noziegumi tika pastrādāti laikā, kad jau bija **notikusi vispārējā Romas kriminalizācija**. Par spīti nekritiskajām simpātijām pret šo valstību, T.Momzens ir spiests atzīt:

Nopietnas briesmas Romai radīja tas ļaunums, kas pastāvēja visās senās pasaules valstīs. Spēcīgāk un mokošāk tās grāva, ja augstāku attīstības līmeni sasniedza valsts. Un ļaunums bija nebrīvajā proletariātā. Vergu nemieri, kas sākās drīz pēc Grakhu laikiem, tagad stāvokli sarežģīja ar laupīšanām, vardarbību un citiem līdzīgiem noziegumiem, ko, protams, visbiežāk veica nebrīvie ļaudis. Bija arī morālie līdzdalībnieki. Ir neapstrīdami pierādīts, ka daudz nodrošinātu un augsti situētu personu savtīgu labumu dēļ nejuta riebumu izmantot savu vergu bandītiskos varoņdarbus. Kur bagātie ļaudis dažkārt stimulēja savu vergu vardarbību, otrie pie pirmās izdevības sāka rīkoties arī pēc pašu iniciatīvas. [16; 193.]

T.Momzens par attīstītām valstīm sauc impērijas. Viņš arī vergu nemierus un atriebības aktus kā protesta formas par laupīto brīvību saprot īpatnēji. Tomēr vergu nemieri un pakļauto tautu sacelšanās tiešām padarīja Romas iekšpolitisko stāvokli ārkārtīgi sarežģītu. Dažkārt sacelšanās ilga vairākus gadus, un to apspiešana prasīja milzu pūles un resursus (Spānijā (148 – 140), Sicīlijā (135 – 132 un 103 – 99), Spartaka vadītā sacelšanās (73 – 71)).

Lai gan T.Momzens nelaimēs vaino vergus, viņa vārdos var saklausīt, ka kriminalizācijas patiesie vaininieki ir augsti situētie,

bagātie kungi, kuri bija ieinteresēti kriminālajā terorā pret Romas pilsoņiem. Tā laika vergi nāca no brīvām un demokrātiskām zemēm kā karagūstekņi, kas bija saglabājuši savu cilvēcīgo cieņu, mentalitāti un riebumu pret noziedzīgo Romu. Piemēram, **Spartaks** bija dzimis trāķietis un nevis vergs. Viņa cīņu biedri **Krikss un Enomajs** bija ķelti [16; 193.]. Tātad visi trīs bija godājami vīri no civilizētām tautām.

T.Momzenam tomēr nākas atzīt, ka ne jau nelaimīgie vergi ir vainīgi Romas deģenerācijā:

Itālijā Romas pilsētnieku kopiena iesūca itāliķu savienību un acīmredzami tiecās citas tautības nostādīt nevis vairāk vai mazāk līdztiesīgu sabiedroto stāvoklī, bet gan tieši padoto statusā. Jo valsts iekārta bija līdz pamatiem sagrauta gan ar izmaiņas prasošās partijas rīcību, gan ar tās partijas pūlēm, kura centās saglabāt veco. Visas valsts pārvaldes nozares nonāca līdz haotiskajām nekārtībām. Pilsoņu masas zaudēja ietekmi uz lietu pārvaldi, un tagad faktiski vadīja kāds gadījuma pēc ietekmīgs cilvēks jeb arī dzimtas vai naudas oligarhija. Bet valstiski jautājumi tika izlemti ar spēku – sākotnēji ar rungām, vēlāk ar zobeniem. Kopienų pašvaldību nebija, un valstij atlika vairs tikai pakļauties despotiskajai varai, kur nebija būtiski – despots ir persona vai partija.

Tāpēc arī sekas ir likumsakarīgas. T.Momzens to nenoliedz:

Vecā valsts mira no vecām un dziļām sociālām čūlām, galvenokārt no nebrīves proletariāta attīstības un lauku iedzīvotāju izputināšanas dēļ. Gandrīz pirms gadsimta vēl likās, ka Romā ir labklājības kalngali, bet tagad brīvības saule neapturami rietēja un krēsla tina pasauli, virs kuras vēl nesen virmoja laime, brīvība un varenība. Tagad sabiedrība nespēja apziņā bezpalīdzīgi mocījās smagu jautājumu priekšā un gaidīja ģēniju, kas atjaunos valsti un to izvilkīs no haosa.

Un galu galā redzam T.Momzena aprakstītu parazitisku valsti:

Itālijā pilsoņi vairs nemaksāja nodokļus, un vienīgie valsts ieņēmumu avoti vairs bija no zemes gabalu rentes, muitas nodokļiem un nodokļiem par grezniecību. Valsts sevi uzskatīja par iepriekšējiem valdniekiem piederējušo zemju īpašnieci provincēs, un tās tika rentētas privātpersonām. Vienlaicīgi no provincēm ņēma tiešus un netiešus nodokļus dažādu nodevu veidā par tirdzniecību. Tomēr provinciāļi Romai maksāja mazāk nekā iepriekšējiem valdniekiem. Atsevišķas valstis un pat kopienas bija dažādi apliktas. Tām bija jāsedz jūtami izdevumi vietējai administrācijai, sabiedriskajām ēkām un ceļiem. Romiešu karaspēka un tā vadības uzturēšana bija uz valsts rēķina. Pēc likuma militāristi varēja pieprasīt no iedzīvotājiem samaksu gaudā, dažādas nodevas armijas

vajadzībām, taču atmaksāšanas termiņus un apmērus noteica paši militārie administratori. Un ir neapšaubāmas liecības, ka prasības bija pārmērīgi augstas un norēķini netaisnīgi.

Provincēs romiešu patvaļai bija pārmērīgi plašas iespējas. No provinciāliem romieši personīgām vajadzībām ievāca milzu summas, un tiesas atklāti atbalstīja jebkādu patvaļu. Tās vajāja tikai mērenākos un godīgākos ierēdņus, kam nebija pietiekamu iespēju ietekmēt tiesnešu labvēlību. Visā šajā laikā bija spēkā vecie, labie noteikumi, ka Romas valdīšana nav tās bagātību vairošana uz provinču rēķina, taču jau sākās atkāpes, un bezmaksas maizes izsniegšana Romā notika uz Āzijā ievestās atpirkšanās nodokļu sistēmas rēķina. [16; 176., 177.]

T.Momzens neparāda, kad Romā parādījās pietiekami noformēti slepenie dienesti, toties to reālu darbību viņš atklāj sakarā ar Cicerona (dz.103 – m.43) politisko darbību:

Ar daudzo spiegu palīdzību Cicerons bija lieliski informēts par šiem plāniem, kuri, starp citu, ne visai tika slēpti. Senāta sēdē viņš par tiem atklāti paziņoja un vārdā nosauca arī Katilīnu.

Tātad, **ja pastāvēja spiegu tīkls, Romas republika varēja pastāvēt arī bez pašvaldībām.** Tāpēc par sabiedrības kriminalizāciju un novešanu līdz dziļai krīzei ir atbildīgi tie varas kungi, kuru rokās šis tīkls bija. Vai šie kungi nespēja novērst krīzi? Protams, spēja, taču to nedarīja tālejošu plānu dēļ. Un šie plāni atklājas ar **Jūlija Cēzara** darbību, kura šķietamā ģenialitāte pat XX gadsimta beigās tiek apbrīnota. Taču faktu analīze atklāj tās patieso dabu – spiegu pakalpojumu izmantošanu.

Kad pēc likuma Jūlijam Cēzaram bija jāatstāj Roma un jādodas pārvaldīt tālo Gallijas provinci, viņš jau bija noslēdzis triumvirātu ar kapitālistu Krasu un militāristu Pompeju. Tie bija savstarpēji naidīgu spēku pārstāvji [16; 209.–211.], un tāpēc šāda triumvirāta noslēgšana nav vis ģeniāla nacionālā izlīguma programma, bet gan garantija, ka šīs personas bez Cēzara kā starpnieka nespēs vienoties.

Jūlijs Cēzars nedomāja risināt provinces saimnieciskās problēmas. Viņš meta skatu uz bagātajām kaimiņu zemēm, kur arī pēc priekšgājēju sirojumiem bija plašs lauks cilvēku medībām un to īpašumu izlaupišanai. Tādējādi viņa slavenais darbs *Gallu karš* nav nekāds vēsturiski pētniecisks traktāts, bet gan ārējās spiegošanas datu savdabīgs izklāsts, kuram ne tikai jāatklāj svešu tautu

sagūstīšanai nepieciešamās ziņas, bet arī jādod morāls attaisnojums šai negēlībai. Nevis Cēzara militārais talants, bet gan ģermāņu cilšu savstarpēja rīdīšana un spiegu ziņas bija noteicošas uzvarās. Un tāpat Romas leģioni ieņēma arī Angliju. Tādā veidā ar Cēzara tiešu dalību vergturu rokās krita puse no Eiropas un daļa no Tuvajiem Austrumiem.

Provincē Cēzars laiku izmantoja pašreklāmai, lai romiešus apžilbinātu ar jaunām lētu vergu karavānām un fantastiskām bagātībām. Nākamais solis bija Krasa un Pompeja savstarpēja sarīdīšana un to novājināšana pilsoņu karā. To nebija grūti izdarīt, jo Cēzars no spiegiem zināja visus sīkumus par notiekošo galvaspilsētā. Novācis politiskos konkurentus, viņš izdarīja valsts apvērsumu tādā veidā, lai tas viss izskatītos likumīgi un pats saglabātu demokrāta prestižu [16; 209., 237.–241.]. Taču faktiski republika tika pārveidota par impēriju.

Lai to saturētu, bija nepieciešamas tiesiskas reformas. Ar tām Cēzars veikli tika galā, jo ar plašā spiegu tikla palīdzību bija skaidra situācija gan provincēs, gan metropolē. Šo stāvokli T.Momzens apraksta šādi:

Visu izzušanai lemto nelielo tautību mantojums tika nodots latīņu nācijai. Īpašas rūpes par latīņiem bija nepieciešamas, jo hellēniskais elements bija pārsvarā ne tikai ar augstāku kultūru, bet arī skaitliski. Un nevis hellēnisms bija jāsargā no latinisma, bet gan otrādi. Ja latīņiem nebūtu Cēzara spēcīgā atbalsta, iespējams, ievērojami agrāk risinātos tā civilizācijas katastrofa, kas notika Bizantijā. [16; 250., 251.]

Diez vai zagtais no citām tautām tika atdots latīņiem, jo tad zustu jēga Sullas vadītajam genocīdam. Tāpēc te būtu jāsaprot, ka runa ir tikai par latinizēto akadiešu mafiju. Bet pieminēto *civilizācijas katastrofu* apskatīsim 5.nodaļā, kur redzēsim, vai T.Momzenam šīnī ziņā vispār ir taisnība.

Par diktatoru kļuvušais Cēzars izdarīja viltīgus pārkārtojumus. Viņš deva iespēju provinču iedzīvotājiem iegūt Romas pilsonību. Bet tas nozīmē nodokļu atvieglojumus un pienākumus dienēt leģionā, tiesības uz dīkdienību, vergiem īpašumā, skatīt gladiatoru cīņas, rūpēties par valsts drošību un piedalīties jaunu vergu tvarstīšanā. Tagad, guvis provinciāļu atbalstu un simpātijas, Cēzars varēja atņemt šādas un tādas privilēģijas pie tām pieradinātajiem

latiņiem. Piemēram, lai lāpītu valsts budžetu, kura ieņēmumus mazināja nodokļu atvieglojumi provincēm, viņš reformēja bezmaksas maizes izsniegšanu Romas iedzīvotājiem. Tagad to varēja saņemt tikai tie pilsoņi, kuriem tā patiesi bija nepieciešama izdzīvošanai. Tādējādi no 320 000 bezmaksas ēdājiem pie valsts siles viņš atstāja tikai 150 000 pilsoņu. Atstumtās puses protesti uz Cēzara milzīgā piekritēju un pielūdžēju fona bija nieks.

Tomēr ne visu Jūlijs Cēzars paguva izdarīt. 44. gadā p.m.ē. republikāņi pret imperatoru rīkoja atentātu, un tam sekoja pilsoņu karš. Taču ne tikai republikāņi vien sagādāja rūpes mafijai. Bija spēki arī provincēs, un T.Momzens visai nekorektā veidā piemin vienu no vissvarīgākajiem:

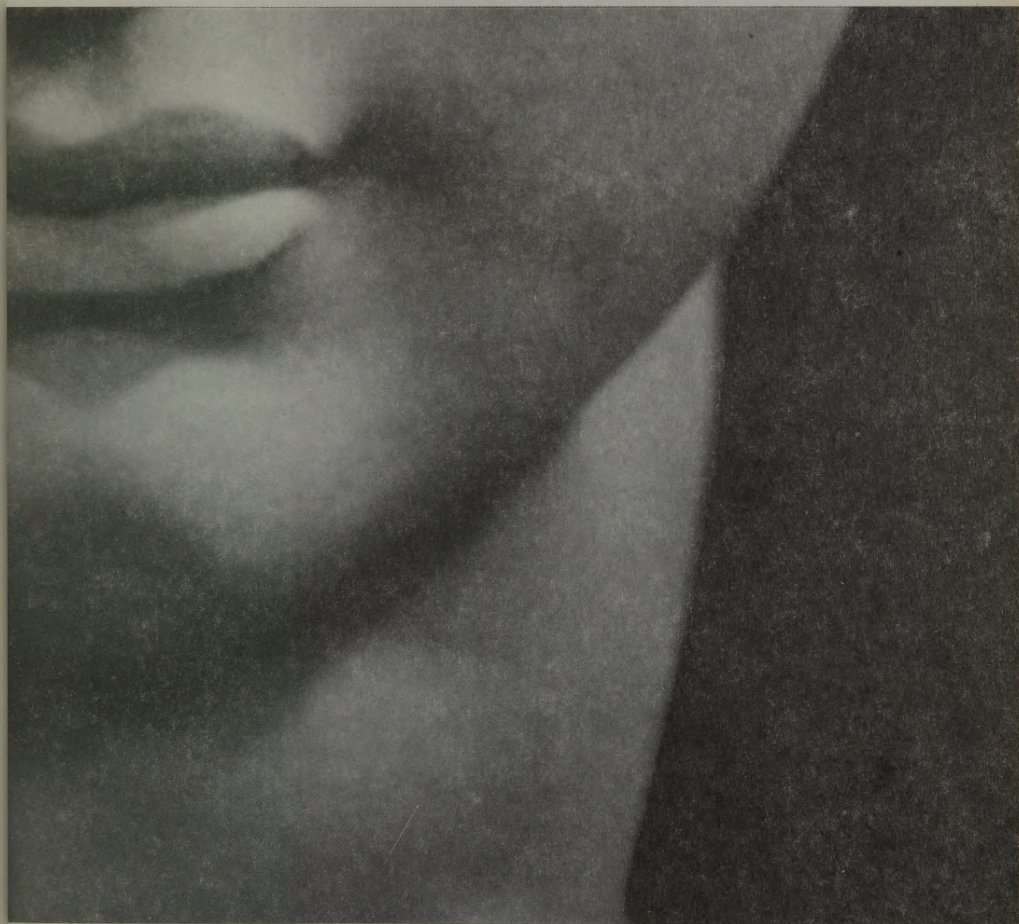
Jaunajā valstī ievērojamu lomu sāka spēlēt trešais elements – ebrejisms. Ebreji jau toreiz parādīja visas tās īpašības, ar ko viņi atšķiras arī šodien. Jau toreiz šī cilts, kas vienlaicīgi ir apbrīnojami piekāpīga un apbrīnojami izturīga, bija bez dzimtenes un visur ietekmīga. Visur, kur ieradās romiešu kareivīgais tirgonis, tam sekoja arī ebreju tirgotājs. Ebreji iedzīvojās tik nozīmīgos kapitālos, kādi bija romiešu tirgoņiem. Un visā Romas valstī saglabāja neredzamus, taču savstarpēji stingrus sakarus. Ja kādas austrumu provinces vietvaldis bija stingrs pret ebrejiem, Romā viņš izjuta zemāko slāņu naidīgu attieksmi pret sevi.. [16; 251.]

T.Momzens, bez šaubām, pārspīlē, ka ebreji toreiz esot bijuši bez dzimtenes. Toties viņu komerciālajās aktivitātēs tiešām bija reāli draudi Romas impērijai, jo ebreju dzimtajā pusē brieda lieli vēsturiski notikumi.

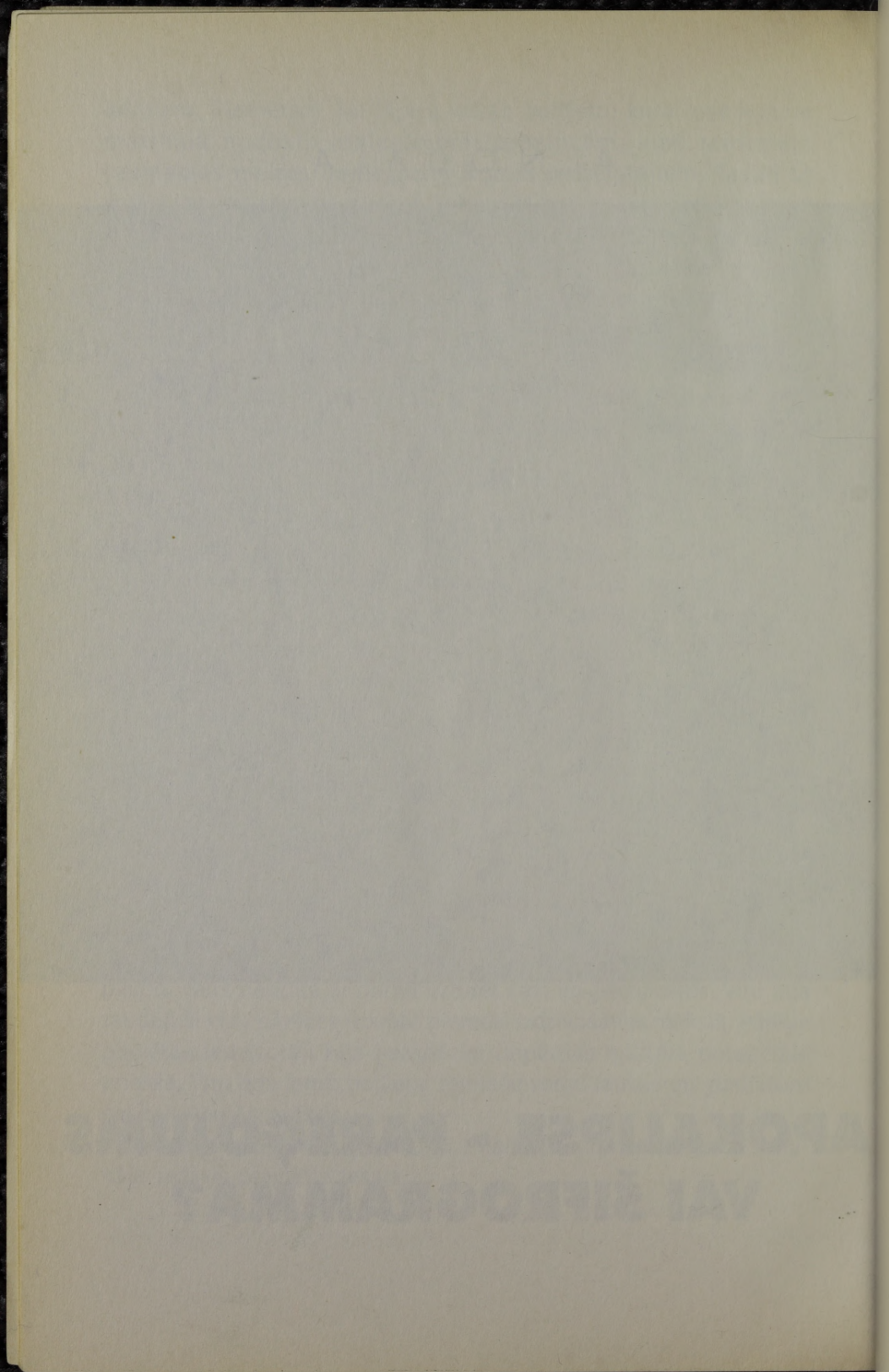
Tikmēr 27. gadā Romā impērija kļuva par realitāti. Varu uzurpēja Oktaviāns, kuram roklaižas deva titulu Augusts, un viņš atklāti kļuva par monarhu [2; 1. sēj., 50.]. Civilizācija tuvojās bojāejai, jo Romas pilsoņi vairs neprata ar darbu uzturēt sevi un pēcnācējus. Viņi bija zaudējuši visu cilvēces uzkrāto pieredzi izdzīvošanas mākslā. Pārējie planētas iedzīvotāji bija bezspēcīgi impērijas militārā potenciāla priekšā. Viņi bija lemti bojāejai romiešu vergu laukos un gladiatoru neskaitāmajās arēnās.

Tagad cilvēci varēja glābt tikai **Pestītājs**, kura atnākšanu sludināja izcilais pravietis Jesaja.

4 . N O D A Ļ A

**APOKALIPSE - PAREĢOJUMS
VAI ŠIFROGRAMMA?**

Tāpēc īpaši nozīmīgs ir Pastarais Svētais Vakarēdiens, kas bija tas svinīgais brīdis, kad Jēzus mācekļiem, tēlaini izsakoties, būtu jāsaņem diploms par gūtajām zināšanām un novēlējumi tālākajam darbam. **Tobrīd Jēzus Kristus sniedza gara fizikas pamatlikumu – gars ir stiprs, bet miesa vāja.** (Mt 26:41). Skatot šo formulu burtiski, kā tas gadsimtos tika darīts, un sasaistot ar faktu, ka Kristus laicīgās dzīves pēdējā naktī apustuļi bija apņēmis pilni ar savu mācītāju laiku pavadīt nomodā, bet paši aizmiga, varam nonākt pie pretēja secinājuma – nogurusī miesa uzveica *stipro* garu. Raugoties uz Kristus formulējumu, var saskatīt citu – gars ir nemirstīgs un grūti ietekmējams, bet miesa ir mirstīga un viegli pakļaujas dažādu faktoru iedarbībai, kālab tās mūžs ir skaitāms tikai gadu desmitos. Tā ir tikai pagaidu čaula, kas mūs elektriski saista ar apkārtējo vidi.

Cik miesa, tostarp arī smadzenes, ir viegli ietekmējama, rāda fakts, ka Kristus reanimāciju un ārstēšanu veica acumirkļi. Bet apustuļus mācīja trīs gadus. Pierādījumi ir atrodami ne tikai dažādās Evaņģēliju un apustuļu darbu epizodēs. To, ka gars ir fizikāla realitāte, nevis abstrakta ideja vai organiskās matērijas darbības process, varam saskatīt arī ikdienā. Cilvēka dzīves laikā vielmaiņas procesu gaitā vairākkārt nomainās šūnas, bet cilvēka **es-izjūta** saglabājas uz visu mūžu. Pēc izveseļošanās no smadzeņu satricinājumiem, halucioģēnu preparātu iedarbības vai bezsamaņas stāvokļa šī sajūta atjaunojas un atgriežas adekvāta apkārtējās vides uztvere. Neurofiziologi ir atraduši dažādus punktus smadzenēs, kas saista mūsu garu ar miesu funkcionālā sistēmā, taču **es-izjūtas** centrs nav atrasts.

Jaunajā Derībā ir atrodamas arī citas ar Kristus personību saistītas neparastas parādības, kas mums eksperimentēšanai nav pieejamas, – **Jaunavas Marijas vīzija (pasludināšana)** (Lk 1:26–38), **Pestītāja dzimšana bez cilvēka-tēva iepriekšējas līdzdalības**

(Lk 2:1–7) **un ar to saistītā kosmiskā parādība (zvaigzne pie debe-sīm)** (Mt 2:2), **ekoloģiski satricinājumi Jēzus ķermeņa nāves un augšāmcelšanās brīdī** (Mt 27:1–54; 28:2). Šie notikumi tiešām ir neparasti, taču modernās zinātnes atziņas tiem pretī nerunā.

Tāpēc, kad radās neatliekama nepieciešamība pēc Dieva tiešās iejaukšanās cilvēces vēsturiskajos procesos, Viņa ienākšana notika molekulāri–ģenētiskiem līdzekļiem, un Marijas pasludināšana notika zemā enerģētiskā līmenī – ar hologrammai līdzīgu efektu, kas ļāva Dieva sūtnim – eņģelim iesaistīties dialogā ar Dievmāti un izskaidrot notiekošā jēgu. Tomēr arī ar to bija pietiekami, lai Kristus dzimšanas brīdī rastos nepieciešamība pēc enerģētiskā līdzsvara saglabāšanas ar kompensāciju jeb balastu, kas ir zināms kā kosmosa objekts – zvaigzne. Tomēr arī tad satricinājums bija tik liels, ka trīs Austrumu Gudrie to pamanīja, atšifrēja šī spīdekļa patieso jēgu un pirmie atsteidzās godināt jaundzimušo Dieva dēlu.

Ekoloģiskie satricinājumi Pestītāja fiziskā ķermeņa nāves brīdī norāda uz to, ka organismā sākās forsēti procesi, lai atbrīvotos no visa tā, kas ir iemantots laicīgās dzīves laikā, kad tika iegūts cilvēka veidols. Sākuma mirklis izjauca enerģētisko līdzsvaru dabā un izraisīja lokālu dabas katastrofu.

Arī augšāmcelšanās brīdī notikušie dabas satricinājumi atklāj, ka Jēzus Kristus augšāmcelšanās notika, nevis mirušajam organismam reanimējoties, bet gan anihilējoties (tā matērija, kura sākotnēji bija kontaktelements ar garu, pārveidojās elektromagnētiskajā starojumā). Un ar to ir izskaidrojams, kāpēc bija vajadzīgas trīs dienas līdz šim brīdim – pārmērīgi forsēt sadalīšanās procesu nevarēja apkārtējās vides drošības labad. Savukārt, ja ķermenis nebūtu atbrīvojies no liekas masas, anihilācija izraisītu tādu dabas katastrofu, kas apdraudētu cilvēku dzīvības, jo, atbilstoši A. Einšteina formulai $E=mc^2$, izdalītos tāds enerģijas daudzums, kas aptuveni līdzinātos superjaudīgas kodolbumbas sprādzienam. Un tiešām, ja cilvēka organisma vidējā masa ir 70 kg, anihilācijas enerģija sastādītu fantastisku skaitli – $6,3 \cdot 10^{18}$ kg.m/s².

Starp citu, A. Einšteina slavenā formula no klasiskās fizikas viedokļa izskatās kā absurds, jo $\lim_{v \rightarrow c} E = \lim_{v \rightarrow c} m \cdot v^2 / 2 = m \cdot c^2 / 2$. Taču matemātika nemelo, un tāpēc A. Einšteina formulas

dubultvērtība norāda uz mūsu matērijai pastāvošā līdzsvara balasta esamību kaut kādās mums netveramās dimensijās.

Ja ņemam vērā to, ka Kristus pirms augšāmcelšanās trīs dienas bija *noķāpis mirušo valstībā*, var secināt, ka šajā laika periodā gars bija izolēts no apkārtējās vides un tā darbība nebija iespējama. Un, ja tā, augšāmcelšanās laikā garam savienojoties ar matēriju, notiek grandioza enerģijas transformācija. Tādējādi ekoloģisko satricinājumu avots augšāmcelšanās brīdī varēja būt Kristus garam piederošās matērijas izklūšana no kapa cauri sienām starojuma veidā, nevis noveļot kapakmeni, jo zemestrīce un citi efekti ir izskaidrojami ar enerģijas nesēju plūsmu.

I *Mozus grāmatas* analīze parādīja, ka Dievs pasauli radīja, operējot ar matēriju starpdimensiju pārejās, un tas bija saistīts ar kolosālas enerģijas transformācijām plašā diapazonā. Tas varētu nozīmēt, ka arī Dieva tiešajai ienākšanai mūsu trīsdimensiju telpā būtu jābūt saistītai ar kolosāliem enerģētiskiem satricinājumiem, bet tas neizbēgami fiziski apdraudētu visu dzīvo uz zemes.

Un ir vēl viens zīmīgs apstākļis – Kristus, mācot Tēvreizi, atgādināja, ka no Dieva nevajagot lūgt konkrētas lietas pēc pagānu parauga, jo Viņš pats zina mūsu vajadzības (Mt 6:7–8). Tas nozīmē, ka bez neatliekamas vajadzības šīs pasaules lietās Viņš nejaucas, jo cilvēkam ir dota **brīva** griba. Savukārt Dieva griba izpaužas nevis sīkumainajā mūsu rīcības reglamentācijā, bet gan notikumu norisē pēc stingriem Viņa dotās dabas likumiem. Kamēr cilvēcei tieši bojāejas draudi nepastāv, nav nepieciešamības iejaukties cilvēku attiecībās, jo šīs dzīves jēga ir tikai gara kvalitātes pārbaudē, un tas ir izdarāms katra gara tiešajā kontrolē tajās dimensijās, kur tas atrodas. (Tāpēc ir naivi domāt, ka Dievs mūs skata un vērtē tikai vizuāli un akustiski un tāpēc būtu iespējams Viņu piemānīt. Ja mūsu gars atrodas citās dimensijās, tas nozīmē, ka arī mūsu apslēptās domās ir redzamas kā uz plaukstas.)

Bet te parādās jēga, kālab nevis Dievs visā pilnībā, bet gan tikai Viņa daļa Dēla personā ieradās šajā saulē. Tas laiks, kas ir nepieciešams starpdimensiju pārejām, būtu palicis bez Viņa uzraudzības. Ar fizikas atziņām var izskaidrot arī citus no sadzīves loģikas viedokļa neizprotamus faktus.

Tātad Jēzus Kristus kā Dieva dēla fenomens nav pretrunā ar

dabas likumiem. Bet tas savukārt nenoliedz Dievu kā realitāti ar īpašībām, kas atbilst gara fizikas likumiem un kas **kā fizikāla realitāte darbojas pēc saviem likumiem un secīgi.** Viņam steigties ar momentāniem brīnumefektiem nav nepieciešamības, jo Dieva mūžs ir mūžība.

Zīmīgi, ka Kristus neizmantoja iespējas Jūdu Iskariotu uz vietas sodīt, kā to parasti dara ar nodevējiem, bet gan ļāva izdarīt nodomāto (Jn 12:47), jo galīgie norēķini par zemes dzīves laikā padarītajiem labajiem un ļaunajiem darbiem ir sagaidāmi tad, kad izšķirsies katra indivīda tālākais liktenis (Mt 24:42; Jn 12:48).

Te parādās dievišķais princips neietekmēt cilvēka brīvo gribu un izvēli. Dieva atklāsme, svētība vai citāda pozitīva ietekme nāk tikai pār tiem, kuru gara kvalitāte ir garantēta.

Atbilstoši Jesajas pravietojumiem un *Jaunajai Derībai* Jēzus Kristus kā cilvēks ir dzimis Apsolītajā zemē (Jes 7:14; Mt 2:1–6). Tam bija priekšnoteikumi – jūdu monoteiskā doma par Dievu bija tuvāka īstenībai nekā citām tautām, kuru priekšstati bija fantastiskas folkloras līmenī. Tas padara iespējamu sadarbību ar ļaudīm. Tomēr babilonieši un romieši spēja pamatīgi sašķelt jūdus, un tam bija arī iekšēji cēloņi – godīgu ķēniņu laikā jūdi bija sasnieguši augstu dzīves līmeni, un politiķi sāka aizmirst, ka labklājību viņiem bija devis Dievs. Tāpēc arī Dieva likumus viņi sāka aizstāt ar pašu izstrādātajiem pēc kaimiņu impēriju parauga, sagādājot sev prieku uz līdzcilvēku rēķina. Tas vājināja jūdu tautu un deva iespējas svešām impērijām to militāri uzveikt un apzagt. Sākotnēji, kā redzējām, jūdi spēja atbrīvoties no svešvaru jūga. Taču uzvara pār Seleikīdiem bija pēdējā reālā iespēja to izdarīt. Praviešu brīdinājumi un rājiieni vērā netika ņemti, tāpēc turpmāk tādu iespēju vairs nebija.

Pēc Makabiešu Jūdas slavas pilnajām uzvarām pār Sīriju farizeji, kuru nopelni iepriekšējās cīņās ir nenoliedzami, vairs negribēja atkārtot to pašu varoņdarbu pret Romu. Viņi taču jau bija Romas pilsoņi, kaut arī situācija vairs nebija labvēlīga jūdiem kā tautai. Atšķirībā no Sīrijas jūga laikiem tagad fiziski uzveikt vergturus vairs nebija reāli – jau ķeizara Augusta laikā romieši spēja mobilizēt 75 leģionus. Katrā no tiem bija 3000 smagi un 1200 viegli bruņotu kājnieku, kā arī 300 jātnieku [2; 14. sēj., 247.].

Tas nozīmē, ka vairs tikai Dievs varēja palīdzēt jūdiem uzveikt pretinieku. Tātad Jēzus Kristus misija bija vēsturiski nepieciešama arī laicīgajā plāksnē, jo Romas vergturu režīmam pretsvars varēja būt tautu apvienošana uz ētikas principiem.

To apliecina apustulis Pēteris:

Bet ikvienā tautā viņam (Dievam – O.G.) ir tīkams, kas viņu bīstas un taisnīgi dzīvo. Šis ir tas vārds, ko viņš Izraēļa bērniem sūtījis, pasludinādams mieru caur Jēzu Kristu; tas ir kungs pār visiem. (Ap.d. 10:35–36)

To pašu domu pauž arī apustulis Pāvils:

Ieb vai Dievs ir tikai jūdu, ne arī pagānu tautu Dievs? Protams, arī pagānu! Tik tiešām, ka ir tikai viens Dievs, kas uz ticības pamata taisnos jūdus un ticībā arī tos, kas nav jūdi. Vai tad nu ar šo ticību atceļam Dieva likumu? Nekādā ziņā nē, mēs Dieva likumu nostiprinām. (Vēst.rom. 3:29–31)

(Bībeles latviskajā tulkojumā tiek izmantots it kā apustuļa Pāvila lietotais vārds *pagāni* gan romiešu, gan vispār nejūdu apzīmēšanai. Angļu tulkojumā vārds *gentile* apzīmē neapgraizītos, ja ir runa par nejūdiem vispār. Šāda nesaskaņotība aprūtina tulkoto Svēto Rakstu satura adekvātu uztveri. Ar pagāniem būtu pareizi apzīmēt tikai senās Romas reliģijai piederīgos.)

Jau 39. gadā p.m.ē. Romas senāts savu draugu farizeju Ērodu iecēla par Galilejas valdnieku, bet 37. gadā p.m.ē. par visas Jūdejas ķēniņu. Viņš bija cilvēks ar psihopātisku raksturu un valdīja ar nežēlīga terora metodēm, nesaudzējot pat tuvākos radus. Kā nodevējs un romiešu padevēgs sulainis viņš Jūdeju apvienoja senās Dāvida valsts robežās kā Romas *neatņemamu* provinci [2; 10. sēj., 447.].

Romas jūga laikā jūdiem bija trīs politiskas partijas, taču sinedrijā (vietējā pašvaldībā) pēc Romas diktāta bija pārstāvētas tikai reliģiski politiskās – **farizeji un saduceji**, jo starp šo kustību dalībniekiem bija arī okupācijas režīmam lojālie slēptie kolaboracionisti. Lielākā tīri politiskā partija – **zeloti** pārstāvēja amatniekus un zemniekus, taču tai dalība pašvaldībā bija liegta. Bija arī tīri reliģiska partija – **eseni**.

Saduceji aktīvi sadarbojās ar impēriskiem režīmiem, baudīja Romas okupantu dāvētās privilēģijas un palīdzēja svešiniekiem apspiest savu tautu. (Romiešu ieceltais virspriesteris Anna un viņa znots virspriesteris Kajafa bija Kristus aresta un tiesas farsa

iniciatori (Jn 11:47–54; 18:13–14, 24–40). Jūdu karā saduceji prasīja izbeigt pretestību un padoties ienaidnieka žēlastībai [2; 11. sēj., 55.].)

Uzmaniģi lasot Jauno Derību, var redzēt, ka Kristus laikā farizejiem bija Romas pilsoņu tiesības, un viņi no tām negribēja šķirties. Šajā kontekstā kā brīvības cīnītājs parādās tikai Baraba, lai gan Bībeles grāmatās un tulkojumos dažādās valodās viņš tiek raksturots atšķirīgi – savvērnieks pret valdību, kas arestēts par sacelšanos ar cilvēku upuriem; bīstams noziedznieks; bīstams cietumnieks un pat laupītājs. Kad Poncijs Pilāts par godu jūdu Lieldienām izlēma amnestēt vienu no notiesātajiem – Kristu vai Barabu, sinedrijs izvēlējās otro (Lk 23:17–18; Jn 18:38–40). Pašvaldības rīcība, bez šaubām, noziedzīga, taču objektīvi var saskatīt, ka Baraba bija notiesāts par bruņotu pretestību Romas režīmam (Lk 23:19). Baraba varēja būt zelots vai pat sikārietis, kas traucēja pilsonisku mieru, taču Jēzus Kristus farizejiem bija vēl vairāk neparocīgs. Bet saducejiem Pestītājs bija briesmu zīme, kas viņiem vispār nav pieņemama. Ņemot vērā, ka Pilāts ar impēriskām ambīcijām zemē, kura viņam nepiederēja un nevarēja piederēt, provocēja vietējos iedzīvotājus uz pretestību, Barabu nosodīt un saukt par noziedznieku mēs nevaram – viņš ir varonis.

Eseni kā reliģiska partija Kristus laikā pastāvēja, politiku ignorēja, dzīvoja askētiski, noliedzot pat laulības. Vēlāk nospiedošajā vairākumā pārgāja kristiānismā, ar ko izraisīja tradicionālo jūdaistu neuzticību [12; 7. sēj., 515.–532.].

Zelotu partija radās Hēroda valdīšanas laikā kā kara partija cīņai pret pagānisko romiešu kundzību un pastāvēja līdz Jeruzalemes un Mosadas krišanai. Tās radikālais spārns – **sikārieši** (*latīniski* sica – duncis, slepkavība – O.G.) noraidīja jebkādu sadarbības iespēju ar paverdzinātājiem un nekavējoties izrēķinājās ar katru zaimotāju vai tādu, kas darīja kaut ko pret jūdaismu [12; 7. sēj., 722.–729.].

(Starp citu, vārdam sikārieši dažādos Bībeles tulkojumos ir atšķirīga jēga. Latviešu variantā viņi tā arī saucas par sikāriešiem, Bībeles angļu variantā viņi nosaukti par teroristiem. Krievu valodā tulkojums skan vēl briesmīgāk – laupītāji. Sk. Ap.d. 21:38.)

Kad nebrīvē bija nomainījušās trīs paaudzes un likās, ka cilvēki jau ir pieradināti pie domas, ka viņi ir svešas impērijas īpašums,

romieši sāka tīkot pēc jūdu tautai piederošās mantas, un tas izraisīja spontānu sacelšanos Jūdas Galilieša vadībā:

Jūda Galilietis – tautas sacelšanās vadonis pret romiešiem pirmā cenza laikā. Sacelšanās gaitā viņš gāja bojā, bet viņa sekotāji tika izklīdināti (Ap.d. V, 37); dzimis Gavlonitides Gamalā (Flāvijs, Pag. XVIII, 1, § 1). 6. vai 7. gadā, kad Jūdejā ieradās Kviringus īpašuma novērtēšanai, Jūda ar farizeju Cadoku stājās liela zelotu pulka priekšgalā, nopietni pretojās (ib, XVIII, 1, § 6; XX, 5 § 2, Jūdu karš, II, 8, § 1). Jūda proklamēja Jūdejas republiku, kura par valdnieku atzīst tikai Dievu un Viņa likumus par visaugstākajiem. Sacelšanās turpināja izplatīties, un vairākās vietās notika lielas sadursmes. Pat pēc Jūdas bojā ejas viņa gars turpināja iedvesmot domubiedrus. Divus viņa dēlus, Jēkabu un Simonu, Tibērijs Aleksandrs sita krustā (Pag., XX, 5, § 2); cits dēls, Menahems, kļuva par sikāriešu vadoni, un kādu laiku bija guvis lielu varu; galu galā viņu nogalināja virspriesteru partijas piekritēji. (Jūdu karš, II, 17, §§ 8 – 9)

Kristus aktīvā darbība no 26. gada sakrīt ar Romas prokuratora Poncija Pilāta diktāta laiku, kuru Ebreju enciklopēdija raksturo šādi:

Viņa valdīšanai raksturīga cietsirdība, vardarbība un nāves sodi bez tiesas. Viņa pirmais solis prokuratora amatā gandrīz izraisīja vispārēju sacelšanos. Viņa priekšgājēji, cienot ebreju reliģiskās jūtas, no saviem karogiem novāca visas figūras un attēlus. Bet Pilāts karavīriem ļāva nakti tos ienest pilsētā. Tiklīdz ebreji par to uzzināja, tautas pūļi steidza uz prokuratora rezidenci un lūdza viņu novākt attēlus. Pēc piecu dienu neauglīgām sarunām Pilāts saviem karavīriem pavēlēja aplenkēt lūdzejus un piedraudēja, ka izkaus visus, ja nebeigs viņu traucēt. Redzot, ka pūlis izvēlas nāvi nevis jūtu pazemojumus, viņš piekāpās. Citkārt viņš patvaļīgi piesavinājās svētnīcas fonda kasi ūdensvada būvei no Zālamana dīķiem līdz Jeruzalemei. Svētnīcas aplaupīšana izraisīja sacelšanos. Pilāts dumpinieku pūli iesūtīja pārgērbtus karavīrus ar drānās paslēptiem dunčiem. Karavīri masveidā slepkavoja ne tikai dumpiniekus, bet arī nejaušus skatītājus., un tādā veidā tika apspiesta sacelšanās. Lai gan no pieredzes Pilāts zināja, ka ebreji ir jutīgi pret attēliem un simboliem, viņš tomēr Hēroda templi izkāra Tibērijam veltītus apzeltītus vairogus un gandrīz atkal izraisīja sacelšanos. Vairogus novāca tikai pēc ebreju protestiem ar speciālu ķeizara pavēli. Pilāts krita pēc pēdējā cietsirdības akta, izkaujot samariešu pūli, kad viņi pēc kāda krāpnieka musināšanas sanāca Gerizima kalnā meklēt it kā Mozus apraktos svētos traukus. Samarieši iesniedza sūdzību Sirijas legātam Vitēlijam, un viņš pavēlēja Pilātam doties uz Romu paskaidrojumu sniegšanai.

Ar Jaunās Derības aprakstiem Pilāts kļuva plaši zināms kā kristiānisma pamatlicēja tiesāšanas dalībnieks. [12; 12. sēj., 508.]

Tāda bija politiskā situācija, kad **Jēzus Kristus nāca veidot pāri cilvēku sabiedrībai stāvošu Baznīcu – sistēmu, kas vienotu tautas un tuvinātu reliģijas uz vienotu saimi**, tās bagātinot ar patiesām ētiskām normām civilizācijas izdzīvošanai, jo vairs nebija iespējams cilvēku spēkiem patstāvīgi tikt galā ar garīgās un fiziskās bojāejas draudiem.

Viens no svarīgākajiem akcentiem Evaņģēlijos ir likts uz Pestītāja domstarpībām ar farizejiem. Domstarpības bija ne tikai līdzekļu izvēlē, bet arī konceptuālas.

Kristiešu brīvības cīņu pamatlīdzeklis bija **nevardarbigā pretestība**, un viņi, pārvarējuši nacionālās pašizolācijas kompleksu, saistījās ar citām tautām šī mērķa sasniegšanai. To pierāda tas, ka Kristus šo molekulāro trīsdimensiju pasauli atstāja ar vadmotīvu – **VISI CILVĒKI IR BRĀĻI**. Bet toreizējie farizeji paļāvās tikai uz sevi, naudu, ieročiem un viltību, bet ar *gojiem* saistīties negribēja. Viņi acīmredzami pārprata Ezras pasākumus un meklējumus pēc gūsta tikt vaļā no starp jūdiem iekļuvušajām destruktīvām sievietēm, kas ienesa ne tikai mentalitātei neatbilstošu uzvedību vien.

Kristus misijas jēgas izpratnei pamācoša ir apustuļa Pāvila Vēstule Filimonam, kuru Bībeles Briseles izdevums komentē šādi:

Pirmajos sava ieslodzījuma gados (Flm 1:9) Ap. Pāvils kristīja aizbēgušo frīgiešu vergu, vārdā Onisimu, kurš slēpās Romā. Vergu stāvoklis impērijas austrumu daļā bija mīkstāks nekā rietumos, taču arī bēgšanas gadījumi bija biežāki. Iespējams, ka tas notika turienes kārtības mazākas stingrības dēļ. Iespējams arī tas, ka Onisima bēgšanu vairāk rosināja sapņi par brīvību, nevis viņa kunga bardzība; jo vairāk, ja otrais bija Pāvila garīgais dēls un devīgs Kolosas ticības brāļu atbalstītājs (1:5,7). Kristiānisms ticīgo apziņā kungu patvaļu vērsa par tēvišķīgām rūpēm, bet piespiedu kalpošanu par paklausīgo garīgu varondarbu. Apustulis neatzīst, ka ir tiesīgs izmantot viņam vērtīgos uzticama un mīloša cilvēka pakalpojumus, kuru valsts un sabiedrība atzīst par cita cilvēka īpašumu, un tāpēc ar aizbildniecības vēstuli viņu sūta atpakaļ pie īpašnieka. Apustulis varēja ar apustulisku (8) varu vergturim noteikt konkrētu darbības priekšrakstu, taču nejaucas ar likumu noteiktajās tiesībās un tikai lūdz būt piedodošam un, jau iepriekš būdams pārliecināts, ka

bēgli pamestajā namā gaida nevis sods, bet brālīga uzņemšana, ka no šī brīža saimnieks iemīlēs vergu ne tikai kā cilvēks, bet arī iekš Kristus, kā vienādi tīcošu un kā Pāvila audzēkni, ka īslaicīgā Onisima bēgšana Filimonam būs garīgs ieguvums uz mūžu. [10; 2069.]

Bet tā taču ir verdzības sistēmas demontāža, tās graušana garīgiem spēkiem!

Cik dievišķīga ir šāda pieeja cilvēku savstarpējām attiecībām, to varam redzēt arī no sadzīves pieredzes pat tad, ja nelasām Biblii. Ja mēs no rīta, sastopot līdzcilvēku, pasakām tikai mīļus vārdus: *Mān ir prieks tevi redzēt*, ar to mēs viņam dodam pozitīvu garīgu lādiņu, un, ja mums ir kāda vajadzība, gūstam viņa pretimnākšanu. Ja mēs kādu cilvēku nīstam un gribam viņam sariebt, mēs varam nonākt līdz savstarpējā naida eskalācijai, sabeigt savus un viņa nervus, bet ekstremālā situācijā – dabūt zilumu zem acs vai pat dunci ribās.

Garīgā pasaule ir enerģētiski neatkarīga no materiālās – tur labestība vairo labo, ļaunums – ļauno.

Kristus zināja, ka būs Jūdu karš un tāpēc brīdināja cilvēkus tajā neiesaistīties:

Bet kad jūs Jeruzalemi redzat karaspēka ielenktu, tad zinait, ka viņas izpostīšanas brīdis ir pienācis. Tad tie, kas ir Jūdejā, bēg kalnos, kas ir pilsētā, lai iziet ārā, un, kas ir uz laukiem, lai neiet pilsētā, jo tās ir atriešanas dienas, lai piepildās viss, kas ir rakstīts. (Lk 21:20 – 22)

Vēl spilgtāku gaidāmo notikumu Kristus interpretācijas aprakstu sniedz evaņģēlists Matejs:

Un izgājis no Dieva nama, Jēzus aizgāja. Tad viņa mācekļi piegāja pie viņa, lai rādītu viņam Dieva nama celtnes. Bet Jēzus atbildēja tiem un sacīja: „Vai jūs visu to neredzat? Patiesi, es jums saku: šeit akmens uz akmens nepalik, kas netiks nopostīts.” Un viņam uz Eļļas kalna sēžot, mācekļi piegāja pie viņa atsevišķi un sacīja: „Saki mums, kad šīs lietas notiks, un kāda būs tavas atnākšanas un pastara laika zīme?” Un Jēzus atbildēja tiem un sacīja: „Pielūkojiet, ka neviens jūs nepieviļ. Jo tad daudzi nāks manā vārdā un sacīs: Es esmu Kristus, un tie pievils daudzus. Bet jūs dzirdēsiet karus un karu daudzinašanu. Esiet nomodā, nebīstieties, jo tam jānotiek; bet tas vēl nav gals. Jo tauta pret tautu celsies, valsts pret valsti, un būs bada laiki un zemestrīce dažās vietās. Bet tas būs vēl tikai lielo bēdu iesākums. Tad tie jūs nodos mokās un jūs nokaus, un jūs būsiet visu tautu ienīsti mana vārda dēļ. Un tad daudzi apgrēcināsies, un viens otru nodos, un viens otru nīdīs. Un daudzi viltus

pravieši celsies un tie daudzus pievils. Un tāpēc, ka netaisnība ies vairumā, mīlestība daudzos izdzisis. Bet kas pastāv līdz galam, tas tiks izglābts. Un šis pasaules evaņģēlijs tiks sludināts visā pasaulē par liecību visām tautām, un tad nāks gals. Kad nu jūs redzēsiet izpostīšanas negantību stāvam svētā vietā, par ko pravietis Daniels sacījis, – kas to lasa, lai uzmana – lai tad tie, kas ir jūdu zemē, bēg kalnos. Un kas ir uz jumta, lai nekāpj zemē iznest savas mantas no sava nama. Un kas ir uz lauka, lai neatgriežas mājās paņemt savas drēbes. Bet vai grūtajām un zīdītājām tanī laikā! Bet lūdziet Dievu, lai jūsu bēgšana nenotiek ziemā vai svētā dienā. Jo tad būs lielas bēdas, kādas nav bijušas no pasaules iesākuma līdz šim laikam un kādas arī vairs nebūs. Un ja šīs dienas netiktu saīsinātas, tad neviens cilvēks neizglābtos; bet izredzēto dēļ šīs dienas tiks saīsinātas. (Mt 24:1–22)

Viņa nevardarbigās cīņas princips un rūpes par visu cilvēku ētisko skaidrību, kas impērismu padarītu par bezjēdzīgu lietu, ir tik vēsturiski nozīmīgs, ka cilvēces vēstures ratu no slidēšanas uz fizisku bojāeju un garīgu pazušanu pagrieza pretējā virzienā – uz konsekventu cilvēcīguma atjaunošanu ļauzu sabiedrībā, kas šodien vainagojas ar CILVĒKTIESĪBU DEKLARĀCIJU un tās principu triumfējošo izplatību vispasaules mērogā.

Konceptuālas domstarpības atklājas Jēzus Kristus dialogā ar farizejiem:

Bet viņš uz tiem sacīja: „Pareizi Jesaja par jums, liekuļiem, ir sludinājis, kā ir rakstīts: Šī tauta godā ar lūpām mani, bet viņu sirdis ir tālu no manis. Bet tie mani velti cienī, mācīdami tādas mācības, kas ir cilvēku pavēles. Jo Dieva bausli atmetuši, jūs turat cilvēku likumus. (Mr 7: 6 – 8)

Tālāk Kristus to paskaidroja ar konkrētu piemēru:

Un viņš tiem sacīja: „Tā jūs atmetat Dieva bausli, lai turētu savu likumu. Jo Mozus ir sacījis: Godā savu tēvu un savu māti; un kas ļaunu runā pret tēvu un māti, tam būs mirt. Bet jūs sakāt: Ja cilvēks uz tēvu vai māti saka: korban, tas ir: lai tas ir par upuri, kas tev no manis varētu nākt par labu, tad jūs viņam atļaujāt nenieka vairs nedarīt tēvam vai mātei par labu, iznīcinādami Dieva vārdu ar saviem likumiem, ko jūs esat iecēluši. Un daudz tādu lietu jūs darāt.” (Mr 7: 9 – 13)

Bet tas jau ir politisks jautājums – farizeji Dieva baušļus bija aizstājuši ar atsevišķiem īpatņiem izdevīgiem likumiem. Tātad, pakārtojot Dieva likumu politikai un izveidojot savu partiju, viņi radikāli demoralizēja, sašķēla un novājināja nāciju. Bet farizeju

sadarbošanās ar saducejiem sinedrijā pati par sevi atklāj viņu nekoncekvenci, kas vēl vairāk mazināja izredzes uzveikt Romu militārā ceļā.

(Vai arī mums, latviešiem, nav jāpadomā par to, kādus likumus paši sev rakstām?)

Farizeji, redzēdami Kristus neparastos darbus, tomēr nespēja pārvarēt partijas iekšējo kārtību, prasīja papildu pierādījumus un allaž pūlējās attaisnot savu politisko darbību, bet saduceji (piemēram, Kajafa) nesvārstījās:

Tad daudzi to jūdu starpā, kas bija nākuši pie Marijas un redzējuši, ko viņš bija darījis, sāka viņam ticēt. Bet daži no tiem aizgāja pie farizejiem un izstāstīja viņiem, ko Jēzus bija darījis. Tad augstie priesteri un farizeji sasauca augstās tiesas sēdi un sacīja: „Ko mēs darīsim? Jo šis cilvēks dara daudz zīmju. Ja mēs viņu tā palaidīsim, visi sāks ticēt viņam, un romieši nāks un atņems mums zemi un tautu.” Un viens starp viņiem, Kajafa, būdams tā gada augstais priesteris, sacīja viņiem: „Jūs neko nesaprotat un neapsverat, ka mums ir labāk, lai viens cilvēks mirst, ja to prasa tautas labums, nekā kad visa tauta iet bojā.” Bet to nesacīja viņš pats no sevis, bet pareģoja, būdams tā gada augstais priesteris. Jo Jēzum bija mirt tautas labā, un ne vien jūdu tautas labā, bet arī, lai savāktu vienkopus izklīdinātos Dieva bērņus. No tās dienas tie nosprieda viņu nokaut. (Jn 11:45 – 53)

Un mēs redzam mūsdienās tik pierasto slepeno operāciju metodi – provokāciju:

Bet rakstu mācītāji un augstie priesteri, kas saprata, ka viņš līdzību bija zīmējis uz viņiem, no tā brīža centās rokas pielikt pie viņa. Bet bija bailes no tautas. Tad tie glūnēja uz viņu un sūtīja izlūkus, kam vajadzēja izlikties nevainīgiem, lai tie viņu pieķertu kādā vārdā un to varētu nodot valdībai un zemes soģa varai. Tie griezās pie viņa ar šādu jautājumu: „Mācītāj, mēs zinām, ka tu runā un māci pareizi un negribi iztapt cilvēkiem, bet pēc patiesības māci Dieva ceļu. Saki, vai mums ir brīv ķeizaram nodevas dot, jeb nē?” Bet viņš noprata viņu viltību un sacīja tiem: „Parādait man vienu denāriju! Kā attēls un uzraksts tam ir?” Viņi atbildēja: „Ķeizara”. Tad viņš tiem sacīja: „Tad nu dodiet ķeizaram, kas ķeizaram pieder, un Dievam, kas Dievam pieder.” (Lk 20:19 – 25)

Viņi pat nemēģināja izprast Jēzus Kristus vārdu garīgo jēgu – nepieņemt neko, kas nāk no zemes ķēniņiem, taču arī tos neprovocēt.

Ebreju enciklopēdija par saducejiem raksta rezervēti – no vienas puses, tās sastādītājiem nav pieņemami viņu reliģiskie uzskati un politiskā stāja, no otras puses, enciklopēdisti uztver saducejus kā jūdus, kālab viņus tomēr nenoliedz:

Dīvaini, ka tieši toreiz Pilāts izrādīja cietsirdību, aizvainojot jūdus, viņu parašas un tikumus, kas izraisīja sacelšanos pret Romas kundzību. Lai gan šie notikumi Kajafas stāvokli nevājināja, viņa krišana sekoja pēc tam, kad ebreju sūdzības panāca Pilāta atsaukšanu un Vitēlijs bija rezervēts pret ebrejiem jautājumā par Antonija cietoksnī ilgi glabātā virspriestera tērpā izdošanu. Tāpēc ir visai ticami, ka Kajafa tik ilgi atradās savā postenī nevis par īpašām dotībām, bet par piekāpību romiešu politikai pret ebrejiem. Tāpēc var pieņemt, ka viņš bija vienisprātis ar saduceju liberālo spārnu. To var apstiprināt arī ar to, ka Kajafas sievastēvs, virspriesteris Anna ar dēlu Annu Jaunāko un vispār visi viņa radi piederēja saduceju partijai. [12; 9. sēj., 122., 123.]

Iespējams, ka saduceji bija tikai vulgāri nodevēji, taču tas, ka viņi bija aristokrāti un svešinieku jūga laikos bez problēmām kļuva par virspriesteriem vai citādām amatpersonām, ļauj domāt, ka viņi varēja būt Babilonijas un Sīrijas laikā iefiltrētie Kaina–Hama aprindu pārstāvji. Ne velti Jēzus Kristus ar viņiem nekādās konstruktīvās sarunās neielaidās (Lk 20:1–8), tikmēr ar farizejiem diskutēja un viņus tēvišķīgi rāja.

Jēzus Kristus stingri ievēroja savas sūtības pamatprincipus respektēt cilvēkiem dāvāto brīvo gribu, un tāpēc viņš netraucēja nedz sinedrija, nedz Jūdas Iskariota, nedz Poncija Pilāta izvēlei, jo, kā bija teikts, norēķini par šajā saulē izdarīto būs tikai pēc šīs dzīves gala.

Tāpat Pestītājs nedarīja neko tādu, kas varētu būt nepatīkami pat visgrēcīgākajiem sātānistiem, jo arī viņi Dieva radības vien ir. Tas redzams arī Viņa dedzīgā piekritēja apustuļa Pāvila aicinājuma Ebrejiem Bībeles komentārā:

Rakstošais griežas pie kristītiem, taču atkrist vilinātiem jūdiem. Pirmkārt, pie Jeruzaleses un Palestīnas jūdiem, kur uzkurinātais naidis pret svešzemnieku kundzību izraisīja naidu arī pret kristiešiem kā tēvu paražu nodevējiem, kas brāļojas ar pagāniem. Nupat, precīzāk – 62. gadā, apustulis Jēkabs Jaunākais, Alfeja dēls, kurš skaitās Kunga brālis, Jeruzaleses bīskaps un Svētajā zemē Kristus ticības balsts (Gal 2:9), krita par tautas dusmu upuri. (...) Vēstule ebrejiem – sviniņgs Pāvila testaments dzimtajai un mīlamajai tautai tās nāvējošā

zaudējuma priekšvakarā pirms Svētnīcas un Skinijā iedibinātās garīdzniecības zuduma. [10; 2070.]

Par spīti Kristus humānismam, kristīto jūdu aresti notika. Pirmais tika saņemts ciet Pestītājs, Viņš tika tiesāts nevis pēc Dieva likuma, kur liecinieki apliecinātu nevainību, bet gan pēc ļaundaru iegribām, un nevis ticības dēļ, bet uz aizdomu pamata. Tam it kā formāls iemesls bija, jo toreiz bija spēki, kas slepeni īstenoja militāras pretestības sagatavošanas politiku, kuras dalībniekus politiskā policija nespēja atklāt.

Jaunajā Derībā ir šāda epizode: Golgātas krustā Romas vietvaldis Poncijs Pilāts piestiprināja uzrakstu: **Jēzus Nācarietis – jūdu ķēniņš** (sk. Jn. 19:19). Tā kā ķēniņš ir politisks termins, varētu likties, ka eksekūcijas iemesls bija politiska darbība, jo no Jaunās Derības izriet, ka arī pēc Viņa sišanas krustā līdz pat Jūdu karam (66 – 73) kristiešus nevajāja par Kristus reliģiskās mācības sludināšanu. Pēc aresta Jēzus Kristus apstiprināja, ka tiešām ir ķēniņš, taču Viņa valstība nav no šīs pasaules. Tomēr Pilāts bija spiests atzīt, ka viņš nesaskatīja nekādu vainu Kristū. Tāpēc sekojošā krustā sišana būtu vērtējama kā romiešu vietvalžu bezatbildīgā attieksme pret okupētās valsts cilvēku dzīvībām, nevis kā politiska lieta, – Jēzus Kristus stāvēja pāri zemes vareno politikai savas dievišķās dabas dēļ.

Politisku motīvu dēļ vēlāk tika arestēts apustulis Pāvils, kurš aizstāvējās šādi:

Zinādams, ka sindrijā daļa bija saduceji un otra daļa farizeji, viņš sauca: "Brāļi, es esmu farizejs, farizeja dēls; mani tiesā mūžīgās dzīvības cerības dēļ." Kad viņš to bija runājis, izcēlās strīds farizeju un saduceju starpā, un sapulce sašķēlās. Jo saduceji saka, ka nav ne augšāmcelšanās, ne eņģeļu, ne gara, bet farizeji to visu atzīst. Tad izcēlās liela kliegšana, un daži farizeju novirziena rakstu mācītāji piecēlās un iejaucās strīdā. (Ap.d. 23:6–9)

Kristieši sākotnēji tika uztverti kā kārtējā jūdu sekta, un katras nacionālās reliģijas šķelšanās no romiešu viedokļa bija apsveicama parādība. Tāpēc apustuļa Pāvila ticības apliecinājumam Kristum nekādu represīvu seku nebija (sk. Ap.d. 22:3–21), jo apsardzes virsnieks ziņoja:

Es noprātu, ka to apsūdz viņu bauslības lietās, bet nebija nekādu sūdzību, ar ko viņš būtu pelnījis nāvi vai važas. (Ap. d. 23:29)

Kristieši sākotnēji tika uztverti kā kārtējā jūdu sekta, un katra

nacionālās reliģijas šķelšanās no romiešu viedokļa bija apsveicama parādība.

Apustuļa Pāvila pirmais apcietinājums beidzās laimīgi, jo viņam kā Romas pilsonim bija tiesības uz aizstāvību, un tās viņš prasmīgi izmantoja. Kad *zemestrīces dēļ cietums sabruka*, apustulis it nemaz nedomāja izmantot iespēju aizbēgt, un ar to viņš sevi pilnīgi rehabilitēja romiešu acīs. Politiskas aizdomas atklājas arī pēc apustuļa Pāvila otrā aresta, kad sardzes virsnieks jautā:

Vai tik tu neesi tas ēģiptietis, kas priekš dažām dienām sacēlies un aizvedis tuksnesī četrus tūkstošus sikāriešu? (Ap.d. 21:38)

Un atkal apustulis Pāvils aizstāv sevi ar to, ka tiek vajāts par ticību, un tāpēc nozieguma sastāva nav. Tomēr šoreiz, domājams, notika tendencioza izmeklēšana, lai ķeizara priekšā politiskā policija varētu attaisnoties par nespēju atrast patiesos nemierniekus. Tāpēc apustulis pēc paša pieprasījuma tika vests uz Romu pie ķeizara, jo tas ir vienīgais ceļš, kas dod cerības sevi pasargāt no nāvessoda. Tomēr uz ķeizara žēlastību viņš nepaļāvās, jo pa ceļam kuģa avārijas laikā aizbēga.

Arī apustulis Jānis par Jēzu Kristu raksta atklātā tekstā bez bailēm no iespējamās slepenpolicijas cenzūras. Toties 2. un 3. vēstules noslēgumā viņam ir sakāms kaut kas tāds, par ko runāt var tikai personīgas tikšanās reizē.

Apustulis Jānis bija vienīgais no sākotnējās Kristus grupas, kas mira dabīgā nāvē ap 100. gadu, un viņš bija **Jūdu kara (66 – 73)** aculiecinieks. Taču tik nozīmīgā darbā kā **Jāņa atklāsmes (parādīšanās) grāmata**, kuru sauc arī par **Apokalipsi** un kura sarakstīta pēc jūdu sacelšanās sagraves, šis karš it kā netiek pieminēts. Vai kristieši par to nebija dzirdējuši? Jāšaubās, jo Evaņģēlijā un trijās vēstulēs viņš piemin vēsturiski patiesus faktus, piemēram, nosauc reālas personas – Ērodu, Ponciju Pilātu, apraksta sava laika kolorītu un iekšpolitiskās situācijas detaļas, risina apcietinātā kristieša Timoteja tiesiskās aizstāvības jautājumus.

Atbilstoši skaidrojumam Romas katoļu Bībelē **Apokalipses** garīgais skatījums aptver trīs daļas:

Pirmā daļa (1:9–3:22) sākas ar Jēzus Kristus slavas viziju, kad Viņš pavēl Savam Apustulim mācību septiņām Āzijas baznīcām par to, kas tām tiek sludināts isos pravietiskos vēstījumos.

Otrā daļa (4:1–19:10) dažādās vīzijās tēlo sagaidāmās likstas, kad šausmas palielinās līdz ar pārbaudījuma laika tuvošanos. Vīziju secība ir šāda: 1) tiek atvērti septiņi zīmogi (5:1–8:1); 2) septiņas bazūnes (8:2–11:19); 3) septiņas zīmes (12:1–15:4); 4) septiņi dusmu kausi (15:5–16:21); 5) Dieva tiesa pār Babiloniju (17:1–18:24).

Trešā daļa (19:1–22:5) stāsta par Jēra uzvaru pār pūķi, briesmīgo tiesu, jaunās debess un jaunās zemes slavu, par Dieva Pilsētu un taisnīgo svētību. [10; 2074.]

Atklāsmes grāmatu ir skaidrojis apustuļa Jāņa skolnieks biskaps Papijs II gadsimta sākumā. Viņš liecina, ka tā ir **pravietojums**. Garīdzniekam bija zināms Kristus mācekļa viedoklis, tāpēc darba **garīgā jēga nav apstrīdama**.

Par Jeruzalemes sagraušanu (tas ir saistīts ar Jūdu karu!), Baznīcas nākotni un Kristus otro atnākšanu mēs varam lasīt Mateja (24:1–31), Marka (13:1–27) un Lukas (21:5–28) Evaņģēlijos.

Matejs (Levi, Alfeja dēls – pēc Kristus krustā sišanas tika ievēlēts par apustuli pēc Jūdas Iskariota atkrišanas) Evaņģēliju sarakstīja ap 42. gadu [10; 2015.].

Marks (apustuļa Pētera līdzgaitnieks, ebrejiskā vārdā – Joans) Evaņģēliju sarakstīja līdz 62. – 63. gadam [10; 2020.].

Lūka (apustuļa Pāvila līdzgaitnieks, pēc profesijas ārsts, un viņš īpaši akcentēja uzmanību Kristus medicīniskajai darbībai) to darīja līdz Jeruzalemes sagrāvei 70. gadā, tomēr līdz 63. gadam, taču ne agrāk par Marku [10; 2023.].

Apustulis Jānis savā Evaņģēlijā šos jautājumus nepiemin, jo tos ir izklāstījis **Apokalipsē** *post factum* atšķirībā no citiem evaņģēlistiem. Šinī gadījumā svarīgs ir tas apstāklis, ka apustulis kā viens no Evaņģēliju autoriem ir vienīgais, kas pravietojumu ir rakstījis pēc tam, kad tuvākās prognozes bija jau piepildījušās.

Bībeles teksts daudzkārt vienlaicīgi skar garīgas un laicīgas lietas, un, ja *Apokalipsē* minēti kaut kādi jau notikuši fakti, ir jābūt konkrētiem vēsturiskiem notikumiem, ar ko tos varētu salīdzināt. Un tur tiešām varam atrast reālus vietvārdus un vēsturiski patiesus notikumus (Romā kā Bābeles vērtējumu, Jeruzalemes dedzināšanu u.tml.). Tas varētu nozīmēt, ka apustulis ir sniedzis informāciju, kurai varētu būt ne tikai garīgs, bet arī laicīgs saturs. Tāpēc, analizējot *Apokalipsi* Jūdu kara sakarā, iespējams nosacīti saskatīt piecas daļas:

I. 1. līdz 3. nodaļā var saziņēt situācijas vērtējumu.

II. 4. un 5. nodaļa atgādina sēdes protokolu.

III. 6. līdz 16. nodaļai piemīt karadarbības šifrēta apraksta raksturs.

IV. 17. nodaļa atgādina šifra atslēgu.

V. 18. līdz 22. nodaļa ir līdzīga nodomu protokolam.

Lielā padomju enciklopēdija karu apraksta šādi:

Jūdu kara iemesls bija Romas prokuratora Flora ļaunprātības. Sacelšanās priekšgalā bija zeloti un sikārieši, kuri pauda zemnieku un amatnieku intereses. Sākumā tiem izdevās ieņemt Jeruzalemi. Romiešu soda ekspedīcija cieta pilnīgu sakāvi (66. gada novembrī), pēc tam viņi nosūtīja lielu karaspēku ar karavadoni Vespasiānu Flāviju, lai apspiestu sacelšanos. 67. – 68. gadā romiešiem izdevās pakļaut Jūdejas lielāko daļu. Pēc Galilejas krišanas galiliešu zelotu pavēlnieks Johanans (Joans) no Gishalas ar savu vienību ielauzās Jeruzalemē, kur vadīja sacelšanos. Karavadonis Jāzebs ben Matitjahu (Jāzebs Flāvijs) pārbēga pie romiešiem. Pēc Vespasiāna kronēšanas par ķeizaru (69) romiešu armijas vadībā stājās viņa dēls Tits, kurš aplenca Jeruzalemi. Aplenktaajā pilsētā sākās nesaskaņas, sākumā starp zelotiem un sinedrija piekritējiem (kuri pārstāvēja augstāko priesterību un centās pilsētu nodot romiešiem), vēlāk starp zelotiem un sikāriešiem (pēdējos vadīja Simons bar Giora, aktīvākas cīņas piekritējs). Pēc 5 mēnešu aplenkuma romieši ieņēma Jeruzalemi, sagrāva pilsētu un svētnīcu (70. g. augusts) un gūstekņus aizdzina verdzībā. Simonu bar Gioru sodīja ar nāvi Romā. Sikāriešu pretestība turpinājās līdz 73. gadam, kad krita to pēdējais cietoksnis Masada. Jūdu kara vēstures galvenais avots ir Jāzeпа Flāvija sacerējums „Jūdu karš”. [2; 11. sēj., 55.]

Ja kara likteni izšķīra Jāzeпа ben Matitjahu (Jāzeпа Flāvija) **nodevība**, būtu vērts iepazīties arī ar viņa biogrāfiju. Viņš dzimis priestera ģimenē, guvis vispusīgu un plašu izglītību. Iepazinis dažādus strāvojumus jūdaismā un jaunībā pieslējies farizeju partijai. Jūdu karā bija galiliešu pavēlnieks, bet 67. gadā pēc Jotopatas krišanas pārgāja ienaidnieka pusē. Jeruzalemes aplenkuma laikā bija romiešu tulks. Iepaticies Vespasiāna dēlam Titam. Pēc tam uzņemts pretinieka galmā un kļuvis par ķeizariskās Flāviju dzimtas vēsturnieku. Tai par godu pieņēma Flāvija uzvārdu. Jūdu kara vēsturi

rakstija no romiešu viedokļa un ar jūdaisma apoloģētiku. Un visu mūžu pūlējās attaisnot savu nodevību. [2; 10. sēj., 388.]

Karš sākās, kad **Kristus jau bija sludinājis mieru** un pat sava aresta laikā aizrādījis apustulim Pēterim, ka tas, kurš ieroci lietos, no ieroča kritis. Pamācība pagriezt otru vaigu, ja ir saņemts sitiens pa vienu, arī izslēdza apustuļu iespējas pēc savas iniciatīvas gatavot karu. Tātad kristiešiem ar tā gatavošanu nevarēja būt sakara. Tikmēr Barabas sazvērestība un sikāriešu sacelšanās rāda, ka bija grupējumi, kas nespēja adekvāti novērtēt situāciju un reālo spēku samēru. Taču viņu aktivitāte bija tik liela, ka karadarbība aptvēra arī tās teritorijas, kur kristiānismu sludināja kristiešu draudzes.

Apokalipses pirmās daļas analīze atklāj, ka kristieši rīkoja sanāksmi, kur dienaskārtībā bija kristiešu problēmas konkrētajās draudzēs:

To, ko tu redzi, raksti grāmatā un sūti septiņām draudzēm: Efezā, Smirnā, Pergamā, Tiatarā, Sardos, Filadelfijā un Laodiķejā. (1:11)

Šie vietvārdi ir tā laika reālu pilsētu nosaukumi Mazāzijā. Vienlaikus apustulis Jānis runā par zelta lukturiem, kuru vidū viņš redzēja kādu Cilvēka dēlam līdzīgu, iegērbtu garos svārkos un apjoztu ar zelta jostu ap krūtīm (1:13), kas atklāj vienu no Atklāsmes grāmatas ievaddaļas šifra atslēgām:

Noslēpums par septiņām zvaigznēm, ko tu redzēji manā labajā rokā, un par septiņiem zelta lukturiem: septiņas zvaigznes ir septiņi zvaigžņu eņģeļi, un septiņi lukturi ir septiņas draudzes. (1:20)

Eņģeļi **Apokalipses** laicīgās jēgas atklāsmē nav neredzamas būtnes, bet gan bīskapi, jo seko reālu Mazāzijas draudžu vērtējums:

Efezas draudzes eņģelim raksti: Tā saka tas, kas tur labajā rokā septiņas zvaigznes un kas staigā septiņu lukturu vidū: es zinu tavus darbus un pūles, tavu pacietību un kā tu nevari panest ļaunus un esi pārbaudījis tos, kas saucas par apustuļiem, bet nav, un esi atradis tos par melkuļiem. Tev ir pacietība, tu esi grūtumu nesis mana vārda dēļ un neesi piekusis. Bet man pret tevi ir tas, ka tu esi atstājis savu pirmo mīlestību. Un padomā, no kā tu esi atkritis; atgriezies un dari pirmos darbus. Bet ja ne, tad es nāķšu pie tevis un nostumšu tavu lukturi no tās vietas, ja tu neatgriezies. Bet tas gan tev ir, ka tu nīsti nikolajītu darbus, ko arī es nīstu. Kam ausis, tas lai dzird, ko gars saka draudzēm: tam, kas uzvar, es došu ēst no dzīvības koka, kas ir Dieva paradīzē. (2:1-7)

Apustulis Jānis ar vārdiem *kam ir ausis, tas lai dzird* dod mājienu pareizi saprast zem alegorijām apslēptā patieso jēgu.

Nikolajītu pieminējums ir nozīmīgs, jo lieku reizi *Apokalipsi* apliecina ne tikai kā garīgi pravietisku, bet arī kā vēsturisku dokumentu. **Damaskas Nikolajs** bija reāla persona, kas kā nodevējs atrada vietu ķeizara Oktaviāna (Augusta) galmā un kā vēsturnieks cildināja savu maizes tēvu, slavīnot viņa politiku. Tāpēc nule citēto vēstuli kā šifrogrammu *Efezas eņģelim* mūsdienu terminoloģijā varētu izlasīt šādi:

Efezas bīskaps ar pilnu atbildības sajūtu izturas pret saviem pienākumiem un viņš prot saskatīt kristiānismam svešus strāvījumus. Taču Efezas bīskaps ir pilnīgi nodevies tikai ticības sludināšanai un atstājis novārtā Kristus ētikas sludināšanu un augstu morālu īpašību audzināšanu. Ja šis darbs arī turpmāk netiks veikts, bīskapam draudze tiks atņemta, lai gan domstarpību ticības jautājumos nav, un viņš ir piesardzīgs kontaktos ar farizejiem. Savukārt nopelni tiks godalgoti!

Arī citu draudžu darbības vērtējumos var saskatīt alegoriski izteiktu jēgu.

Un **Smīrnas** draudzes eņģelim raksti: Tā saka pirmais un pēdējais, kas bija miris un tapis dzīvs: Es zinu tavus grūtumus un nabadzību, bet tu esi bagāts, un ka tevi zaimo tie, kas saucas par jūdiem un nav tādi, bet ir sātana sinagoga. Nebīsties par to, ka tev būs jācieš! Redzi, velns metīs cietumā kādus no jums, lai jūs tiktu pārbaudīti. Jums būs bēdas desmit dienas. Esi uzticīgs līdz nāvei, tad es tev došu dzīvības vainagu. Kam ausis, tas lai dzird, ko gars saka draudzēm. To, kas uzvar, neievainos otrā nāve. (2:8–11)

Un **Pergamas** draudzes eņģelim raksti: Tā saka tas, kam zobens abās pusēs ass: Es zinu, ka tu dzīvo tur, kur sātana tronis, bet tu turies pie mana vārda un neaizliedzi manu ticību, arī Antipas dienās ne, kad mans uzticamais liecinieks jūsu starpā tapa nokauts tur, kur mājō sātans. Bet tas vien man ir pret tevi, ka tev tur ir daži Balaama mācības turētāji, kas mācīja Balaku celt apgrēcību Izraēla bērnu vidū, ēst elku upurus un piekopt netiklību. Tev tur arī ir daži Nikolajītu mācības cienītāji. Atgriezies! Bet ja ne, tad es nāķšu drīzi pie tevis un karošu pret viņiem ar savas mutes zobenu. Kam ausis, tas lai dzird, ko gars saka draudzēm! Tam, kas uzvar, es došu no apslēptās mantas, es viņam došu baltu akmeni, un uz akmens būs jauns vārds rakstīts, ko neviens nezina kā vien tas, kas to dabū. (2:12–17)

Un **Tiatiras** draudzes eņģelim raksti: Tā saka Dieva dēls, kam acis kā

uguns liesma, kam kājas līdzīgas mirdzošam varam: Es zinu tavus darbus, tavu mīlestību, tavu ticību un tavu kalpošanu, un tavu pastāvību, un ka tavi pēdējie darbi ir lielāki nekā pirmie. Bet man pret tevi ir tas, ka tu ļauj vaļu sievietei Jezabelei, kas saucas par pravieti, mācīt un pievilt manus kalpus, piekopt netiklību un ēst elku upurus. Es devu viņai laiku atgriezties, bet viņa negrib atgriezties no savas netiklības. Redzi, es metīšu viņu slimības gultā un tos, kas ar viņu piekopusi netiklību, lielās bēdās, ja tie neatgriezīsies no viņas darbiem. Viņas bērņus es nonāvēšu. Visas draudzes atzīs, ka es tas esmu, kas pārbauda īkstis un sirdis. Es došu jums katram pēc jūsu darbiem. Bet es saku jums visiem, kas esat Tiatirā, kas neturas pie šīs mācības, kas nav atzinuši sātana dziļumus, kā viņi saka: Es neuzvelšu jums nekādas citas nastas, bet kas jums ir, to turiet, kamēr es nākšu. Un tam, kas uzvar, kas dara manus darbus līdz galam, es došu varu pār tautām. Un viņš tās ganīs ar dzelzs zizli, kā māla traukus sadauza. Kā arī es pats no sava tēva esmu dabūjis. Un es došu viņam rīta zvaigzni. Kam ausis, lai dzird, ko gars saka draudzēm. (2:18–29)

Un **Sardu** draudzes eņģelim raksti: Tā saka tas, kam septiņi Dieva gari un kam septiņas zvaigznes: Es zinu tavus darbus, tev ir vārds, ka tu dzīvo, bet tu esi miris. Uzmanies un stiprini tos, kas taisās mirt, jo es neatradu tavus darbus pilnīgus mana Dieva priekšā! Atceries tāpēc, ko tu esi dabūjis un dzirdējis. Turi to un atgriezies! Ja tu nebūsi nomodā, es nākšu kā zaglis, un tu nezināsi, kurā stundā es nākšu pār tevi. Tev ir maz Sardos tādu, kas nav aptraipījuši drēbes; viņi staigās ar mani baltās drēbēs, jo viņi ir tā cienīgi. Kas uzvar, tas būs ģērēts baltās drēbēs, un es viņa vārdu neizdzēsīšu no dzīvības grāmatas, viņa vārdu es apliecināšu mana Tēva priekšā. Kam ausis, lai dzird, ko gars saka draudzēm. (3:1–5)

Un **Filadelfijas** draudzes eņģelim raksti: Tā saka Svētais, patiesīgais, kam Dāvida atslēga, kas atver, un neviens neaizslēdz, kas aizslēdz, un neviens neatver. Es zinu tavus darbus. Redzi, es tavā priekšā esmu devis atvērtas durvis, ko neviens nevar aizslēgt – tev ir maz spēka, un tomēr manu mācību tu esi turējis un neaizliedzis manu vārdu. Redzi, es došu tev no sātana sinagogas, kas saucas par jūdiem, un nav tādi, bet melo, – redzi, es darīšu, ka viņi nāks, metīsies pie tavām kājām un atzīs, ka es esmu tevi mīlējis. Tāpēc, ka tu esi turējis manu pacietības mācību, es tevi sargāšu pārbaudīšanas stundā, kas nāks pār visu pasauli pārbaudīt tos, kas dzīvo virs zemes. Es nākšu drīz; turi, kas tev ir, ka neviens neatņem tavu vainagu. To, kas uzvar, es darīšu par balstu sava Dieva namā, un viņš nekad no tā neaizies, un es rakstīšu uz viņa sava Dieva vārdu. Kam ausis, lai dzird, ko gars saka draudzēm. (3:6–13)

Apustulis Jānis bija vienīgais no Kristus mācekļiem, kas nemira vardarbīgā nāvē. Tātad, pieminot Filadelfijas eņģeli un atklājot pacietību kā izglābšanās cēloni, Apokalipses autors runā par sevi. Mazliet vēlāk redzēsim, kā šī pacietība izpaudās.

Un **Laodiķejas** draudzes eņģelim raksti: *Tā saka tas, kas ir Āmen, uzticīgais un pacietīgais liecinieks, Dieva radības sākums. Es zinu tavus darbus, ka tu neesi ne auksts, ne karsts. Kaut jel tu būtu auksts vai karsts. Tā kā tu esi remdens, ne auksts, ne karsts, es tevi izspļaušu no savas mutes. Tu saki: es esmu bagāts bagātīgi un man nav nekāda trūkuma, bet tu nezini, ka tu esi nelaimīgs, nožēlojams, nabags, akls un kails. Es tev došu padomu: pērc no manis zeltu, uguns kvēlē kausētu, lai tu būtu bagāts, un baltas drēbes, lai tu apsegtos, un tava kailuma kauns neatklātos, un acu zāles, tavas acis svaidīt, lai tu kļūtu redzīgs. Jo, ko es mīlu, to es pārmācu un pamācu, tad nu iekarsies un atgriezies! Redzi, es stāvu durvju priekšā un kļaudzinu. Ja kas dzird manu balsi un durvis atdara, es ieešu pie viņa un turēšu ar viņu mielastu, un viņš ar mani. Tam, kas uzvar, es došu sēdēt pie manis, uz mana goda krēsla, tā, kā es esmu uzvarējis un sēdu pie mana tēva uz viņa goda krēsla. Kam ausis, lai dzird, ko gars saka draudzēm.* (3:14–22)

Savukārt uzskatu kopības trūkums ar Laodiķejas eņģeli un domstarpību raksturs ļoti atgādina Kristus konfliktu ar farizejiem.

Apokalipses 4. un 5. nodaļa parāda ar nozīmīgu traģēdiju saistītu sanāksmi:

Un es redzēju goda krēslā, četru dzīvo būtņu un vecajo vidū stāvam Jēru, kā nokautu, ar septiņiem rāgiem un septiņām acīm, kas ir septiņi Dieva gari, izsūtīti pa visu pasauli. (5:6)

Uzskats, ka ar Jēru (saskaņā ar Bībeles motīviem tas ir jūdu simbols) ir simbolizēts Jēzus Kristus, Apokalipses laicīgajam saturam neatbilst, jo Pestītāju autors grāmatā nosauc īstajā vārdā. Tas varētu būt Romas bīskaps, jo Jēram ir uzticēti septiņi Dieva gari (pieminētās draudzes). Norādei *kā nokautu* ir konkrēta jēga, jo atbilstoši tradīcijai drīz pēc Jūdu kara sākuma **apustuļi Pēteris un Pāvils Romā 67. gada 29. jūnijā bija nogalināti** – pirmais tika sists krustā*, otrajam kā Romas pilsonim nocirsta galva [19; 22.]. Tāpēc tagad tiek meklēts,

---

* Dažādi avoti sniedz dažādus iespējamus apustuļa Pētera nāves gadus – 64. un 67. – sk. 19; 314. un 10; 2112.

kurš stāsies apustuļa Pētera vietā. Šim nolūkam sapulcināti pārstāvji:

Ap goda krēslu divdesmit četri krēsli, krēslos sēdēja divdesmit četri vecaji, apģērbti baltās drēbēs, viņiem galvās zelta vainagi. (4:4)

Šeit redzamā pārstāvniecība rāda, ka jau ir pārstāvētas ne tikai Jūdejas provinces vien. Bez vecajiem sēdē klāt ir arī četras dzīvas būtnes, no kurām pirmā līdzinās lauvam, otrā – vērsim, trešā – cilvēkam, ceturtā – skrejošam ērglim. Ar šīm alegorijām varēja būt šifrēti dzīvi palikušie Kristus tiešie mācekļi. Apustulis Jānis nenorāda, kurš no klātesošajiem varētu būt viņš, taču Apokalipses 8. un 12. nodaļa ļauj atšifrēt, ka tas ir *skrejošais ērglis*. Bet jauna garīgā līdera vēlēšanas izrādījās visai sarežģīta lieta, jo:

Un es gauži raudāju, ka neviens nav atrasts cienīgs atvērt grāmatu un tanī ieskatīties. (5:4)

Tomēr jautājums tika atrisināts:

Tu esi cienīgs ņemt grāmatu un atvērt tās zīmogus, jo tu tapi nokauts un esi atpircis Dievam ar savām asinīm cilvēkus no visām ciltīm, valodām un tautām. Un tu padarīji viņus mūsu Dievam par ķēniņiem un priesteriem, kas valdīs pār visu zemi. (5:9–10)

No vēstures ir zināms, ka tas ir jaunievēlētais **Romas bīskaps Lins**. (2. Tim 4:21) un [2; 19. sēj., 162.]. Taču rodas jautājums – kālab Lins, nevis apustulis Jānis vai kāds cits no vēl dzīvajiem Kristus mācekļiem? Šķiet, atbildes atslēga ir meklējama Evaņģēlijos – apustulis Jānis bija Pestītāja mīļākais skolnieks, viņam tika uzticētas rūpes pat par Dievmāti, bet par Kristus vietnieku tomēr bija izraudzīts apustulis Pēteris. Kāpēc? Tāpēc, ka pirmais bija uzmanīgāks un labāks izpildītājs, savukārt otrais bija dinamiskāks un lielisks organizators. Kad bija jāatrod apustuļa Pētera vietnieks, apustulis Jānis jau bija gados, bet Kristus mācekļi jau bija sagatāvojuši jaunu kristiešu līderu paaudzi.

Ar alegorijām šifrēts sistematizēts Jūdu kara notikumu apraksts sākas **Apokalipses** 6. nodaļā. (Pirmajās piecās nodaļās nekāda karadarbība nav saskatāma. Tas nozīmē, ka apustulis Jānis bija tālu no politikas un nesaskatīja apustuļu Pētera un Pāvila noslepkavošanu saistībā ar Jūdu karu.) Tur atrodam kara sākumu (6:1–2), kaujas (6:3–4), 66. gada novembrī notikušo Romas soda ekspedīcijas sagrāvi un tiesu pār okupācijas režīma noziegumu

izpildītājiem (6:5–6), Nerona sūtītā Vespasiāna desanta izcelšanos Āzijas krastos (6:7–8), Vespasiāna terorū un tā milzīgos upurus, kas prasīja iedzīvotāju ceturtās daļas dzīvību (6:7–8), upuru skaita palielināšanos tik lielā mērā, ka tos vairs nav iespējams apbedīt (6:9–11) un cilvēki vairs nespēj atrast glābiņu no Vespasiāna asinskāres (6:12–17).

7. nodaļā parādītas kara turpinājuma ainas. Sākumā redzam vispārējo mobilizāciju – no katra Jūdejas novada tiek iesaukti pa 12000 vīru, kopskaitā – 144000 (7:1–6). Tiem palīgā nāk neskaitāmi pulki *no visām ciltīm, tautām un valodām* .. (7:9). Šajā juceklī *notiek visu karotāju apzīmogošana ar Dieva zīmi*, domājams, ka tika lietotas kokardes vai citādas pazīšanas zīmes, lai jūdi un sabiedrotie spētu viens otru pazīt un atšķirt no romiešiem.

8. nodaļa atklāj septītā zīmoga atvēršanu kā kara kulmināciju, kad kaujā laistas visas rezerves. Jāzeps ben Matitjahu vadītā galiliešu karaspēka ofensīva varēja būt par cēloni lieliem romiešu upuriem uz sauszemes un jūras, un pretinieka flotes trešā daļa tiek iznīcināta. Arī *ērglis* (acīmredzot 4.nodaļā pieminētais) liecina, ka *zemes iedzīvotāji* (romieši kā pretstats jūdiem – *Dieva cilvēkiem*) tiekot sakauti. Šajā nodaļā konstrukcija aptver četrus eņģeļu bazūnes, un fināls liecina par notikumu labvēlīgu attīstību.

Savukārt 9. nodaļā redzam radikālu lūzumu karadarbībā:

Tad bazūnēja piektais eņģelis, un es redzēju zvaigzni kritam no debesīm uz zemi. Viņam deva bezdibeņa atslēgu, viņš atvēra bezdibeņa aku, un no akas pacēlās dūmi kā liela cepļa dūmi, aptumšojās saule un gaiss no akas dūmiem, un tiem bija dota vara, līdzīga zemes skopiju varai. Tiem piesacīja nemaitāt zemes sāli, ne kādu zaļumu, ne kādu koku, bet tikai cilvēkus, kas nenes uz savām pierēm Dieva zīmogu. (9:1–4)

Piektā bazūne kā kārtējā cīņu posma atspoguļojums ir redzams Ebreju enciklopēdijā:

Ebreju vēsturē pilsēta (Jotopata – O.G.) kļuva slavena ar ilgo aplenkumu, kuru tā izturēja karā ar romiešiem. Turp ar savu karaspēku bēga Flāvijis (Jāzeps ben Matitjahu – O.G.), jo cietoksnis bija ļoti stiprs – tas bija būvēts uz klints, kuru ielencā stāvas nogāzes un kurai pieklūt varēja tikai no ziemeļiem. Vespasiāns tikai ar milzu pūlēm tai pietuvojās un ziemeļos rīkoja noņemni. Ebreji cīnījās izmisīgi, it īpaši Eleazars, Sameasa dēls no Sābas, Netors un Filips no Rumas. Pats Vespasiāns tika ievainots. Aplenkums turpinājās četrdesmit septiņas dienas, taču viens dezertieris

nodeva ebrejus. Romieši nesaudzēja nevienu, daudzi ebreji izdarīja pašnāvību. Četrdesmit tūkstoš cilvēku zaudēja dzīvību. Tūkstoš sieviešu un bērnu tika pārdoti verdzībā. Citadele tika sagrauta, bet nocietinājumi sadedzināti 67. gada tamuza pirmajā dienā. [12; 8. sēj., 884.]

Ņemot vērā, ka Jāzeps ben Matitjahu bija Galilejas vietvaldis, ir iespējams pieņēmus, ka viņam ne visai gribējās iesaistīties karā pret romiešiem un piedalīties bija spiests tikai vispārējās patriotiskās gaisotnes dēļ. Tāpēc dezertieris—nodevējs varēja būt viņa paša pie Vespasiāna sūtītais aģents, jo citādi nav iespējams izskaidrot, kā ben Matitjahu šāda terora apstākļos varēja izdzīvot.

Kad galiliešu pavēlnieks Johanans ielauzās Jeruzalemē, Jāzeps ben Matitjahu jau bija kapitulējis (*kritisī zvaigzne*) un sadarbojās ar romiešiem. Kā tulks viņš *maitāja* jūdus, kūdot viņus pāriet pretinieka pusē, bet romieši tvarstīja un aizveda verdzībā bez vadības palikušos Jāzepa ben Matitjahu karavīrus. Viņi meklēja nāvi kaujā, taču nāve bēga no viņiem (9:5–6), bet tas nozīmē mūža verdzību.

Tikmēr romieši no Eifratas atsauc 4 leģionus un neskaitāmus jātnieku pulkus (9:14–16). To terors prasīja trešdaļas iedzīvotāju dzīvību. Un apustulis Jānis ar nožēlu konstatē, ka sacelšanās dalībnieku vidū vairs nav vienprātības, jo ar romiešu pagānismu piesātinātie un sektās saskaldītie nekristieši pārbaudījumu brīdī vairs nebija spējīgi vienoties:

Visi citi cilvēki, ko nenokāva šais mocībās, tomēr neatgriezās no savu roku darbiem, bet pielūdza ļaunos garus, zelta, sudraba un koka elku tēlus, kas nevar ne redzēt, ne dzirdēt, ne staigāt. Un viņi neatgriezās ne no savām slepkavībām, ne no savām burvībām, ne no savas netiklības, ne no savām zādībām. (9:20–21)

Vēsture liecina, ka Jeruzalemes aplenkuma laikā sākās savstarpēji konflikti starp nelokāmajiem zelotiem un glēvo sinedriju, kurš labprātāk padotos iebrucēju *žēlastībai*, nekā ciestu cīņas grūtības. Stresu padziļināja arī nesaskaņas starp zelotiem un sikāriešiem.

Savā laikā, runājot par Ēģiptes deformēto reliģiju, Mozus pieminēja elku tēlus, kuri nevar ne redzēt, ne dzirdēt, ne staigāt. Tāpēc ir pamats apustuļa Jāņa vārdos saskatīt jūdu zināmu aprindu mēģinājumus pielabināties Kaina—Hama dzimtai, kura savā laikā Ēģiptē ievazāja impērismu un pretī saņēma prasmi duļķot ezoterisku

vidi kā atbildi jūdu dižāko praviešu spējai turēties pretī svešai ietekmei Bābeles gūsta laikā. Kā redzējām, toreiz Mozus likumu pretsvaram dzima kabala un masonisma ideoloģija. Redzējām arī to, ka Sīrijas jūga laikā jūdu tā priesterība, kura nespēja iedomāties cilvēku maņu orgāniem realitātes pastāvēšanu, pārtapa par ateistiem, apvienojās bezprincipu saduceju partijā un centās gūt Kaina–Hama dzimtas atzinību. Zemes ķēniņu labvēlību centās iegūt arī daudzi farizeji, kuri, pamatos nebūdami ateisti, mēģināja ar pašattaisnošanos piekrāpt Dievu. Tādējādi visi saduceji un daļa no farizejiem ir tie, kurus apustulis vērtē kā ļauno garu un elku pielūdzējus. Tātad viņi bija tas galvenais spēks, kura dēļ atbrīvošanās karš pret Romu jau pašā sākumā bija lemts neveiksmei. Otrs apstāklis bija cilvēka īpatnībās – ja viņš varas hierarhijā paceļas pāri līdzciltvēkiem, grūti ir turēties pretī kārdinājumam to izmantot kaut pašapliecināšanās kāres apmierināšanai. Tāpēc nule citētie apustuļa vārdi pilnībā atspoguļo to gaisotni, ko varam lasīt *Ebreju enciklopēdijā*:

Sākumā viņš (Johanans jeb Joans no Giskalas – O.G.) bija nabags ar vāju veselību un nederīgs karam. Taču tie netikumi, kurus viņam pieraksta Flāvijs – skops un asinskārs, viltīgs, melīgs un godkāriģs –, var būt pārāk sabiezināti tāpēc, ka abi bija nāvīgi ienaidnieki. Jāzeps Flāvijs apgalvo, ka Joans no Giskalas esot bijis tik liels glēvulis, ka bija gatavs pārliecināt savu dzimto pilsētu nepārkāpt līgumu ar romiešiem. Taču tiklīdz šturmeņot pilsētu ieņēma un nodedzināja gadareni, baraganieši un tirieši, viņš sasauca un apbruņoja līdzpilsoņus, uzveica iekarotājus un no jauna uzbūvēja Giskalu tā, ka pilsēta bija daudzkārt skaistāka nekā agrāk. Vēlāk viņš izbūvēja arī aizsargvaļņus, taču ne pēc Flāvija vēlmes citā vietā.

Ap Joanu no Giskalas sapulcējās četrsimt bēgļu no Tiras novada, un viņu skaits pieauga līdz 4500 – 5000 cilvēku. Viņš savāca lielu naudu, pārdodot savu eļļu Filipa Cēzarejas tirgoņiem un to izlietoja savu karavīru algošanai. Viņš lūdza toreizējā Galilejas vietvalža Jāzepsa (ben Matitjahu – O.G.) atļauju pārņemt maizi no ķeizara krājumiem, un, kad Jāzeps, nevēlēdamies pārtraukt attiecības ar Romu, atteica, Joans no Giskalas paņēma maizi ar Jāzepsa biedru–legātu atļauju. Tā nodrošinājās karaspēku ar pārtiku, viņš nekavējoties uzbūvēja Giskalas sienas. Šie izcilie un patriotiskie legāti uzticējās Joanam no Giskalas, un ar to sākās viņa un Jāzepsa naida, kurš pastiprinājās un kļuva arvien nopietnāks. Jāzeps nepareizi saka, ka viņš esot izvairījies aizvainot Joanu

taid, kad pats bija pie varas. Sākumā naidis vēl neesot sasniedzis tādu līmeni, lai Jāzepts lietotu vardarbību, pie tam arī vēlāk Joans izturējās piesardzīgi. No Galilejas pilsētām Tiberiādā un vēlāk arī Tariheja bija uzticīgas Jāzepam, tikmēr Giskala un Gabara bija Joana pusē. Kad Joans lūdza Jāzepa atļauju izmantot siltās peldvietas Tiberiādā, otrais ne tikai to atļāva, bet arī lika nodrošināt telpas un klāt galdu.

Attiecības pilnīgi tika sabojātas pēc tam, kad Jāzepts, izmeklējies Daberatas jaunekļu lietu sakarā ar Ptolemeja impēriskā ierēdņa sievas aplaupīšanu, laupījumu pievēca sev un šie jaunekļi palaida baumas, ka viņš grib Galileju nodot romiešiem. Joans pirmais Jāzepu sāka turēt aizdomās. Tā kā Jāzepts tobrīd bija prombūtnē, Joans izmantoja izdevību pierunāt tiberiešus atdalīties no Romas, un Jāzepa pēkšņā atgriešanās viņu ļoti uztrauca. Jāzepts tautu sāka pārvilināt savā pusē. Taču, dzirdot, ka Joans viņa nogalināšanai jau ir izvēlējis dažus no 1000 cilvēkiem, Jāzepts bēga uz Tariheju. Redzot, ka ir velti pūlēties, Joans atgriezās Giskalā un rakstīja vēstuli Jāzepam, ka neesot kūdījis tautu sacelties. Tagad Joans uzsāka agitāciju pret Jāzepu pašā Jeruzalemē. Viņš sūtīja savu brāli Simeonu un Jonatanu, Sisenas dēlu, ar simt bruņotiem vīriem uz Jeruzalemi lūgt novākt Jāzepu. Farizeju priekšgalā esošais Simeonš, Gamlīla dēls, bija Joana draugs, bet Jāzepu atbalstīja virspriesteru ģimenes. Tomēr priesteri nolēma Jāzepu atsaukt. Šajā laikā Jāzepts pārtvēra vēstules, kurās Joans mēģināja pret viņu noskaņot Galilejas iedzīvotājus. Joans un Jeruzalemes pilnvarnieki sanāca Tiberiādā cerībā saņemt Jāzepu gūstā, taču tas viņiem neizdevās, un pēc kāda laika Joans atgriezās Giskalā. No Jāzepa apraksta izriet, ka galilieši gribēja saņemt ciet Joanu un viņu izdot ienaidniekam, taču Jāzepts no tā atteicās, baidoties no pilsoņu kara.

Tajā laikā Jāzepam draudēja lielas briesmas, jo uz Tiberiādu pret viņu Joans gāja ar lielu karaspēku un piespieda atkārtoti bēgt uz Tariheju. Tikai pēc tam Joans atgriezās Giskalā. Taču viņam izdevās tiberiešus sacelt pret Jāzepu.

Jāzepts bija spiests pret Tiberiādu doties ar lielu karaspēku, un 4000 Joana piekritēju viņam padevās, bet pašam Joanam palika vairs tikai 1500 cilvēku. No šī brīža viņš palika Giskalā. Joans sevi parādīja kā patriotu un varoni vairāk pret romiešiem, nekā šajā nelielajā sadursmē ar Jāzepu. Kad Jāzepts bija sakauts un visa Galileja bija romiešu rokās, Giskala varonīgi turējās. Tits sava tēva Vespasiāna uzdevumā aplenca pilsētu ar 1000 jātniekiem. Joans neuzdrošinājās ielaisties kaujā, jo viņa pusē bija tikai līdzpilsoņi, mierīgie zemkopji. Izmantojot tuvojošos sestdienu kā ieganstu, viņš lūdza vienas dienas pamieru, ko Tits arī deva. Taču Joans naktī slepeni atstāja pilsētu, bet pilsētnieki nākošajā

dienā atvēra vārtus. Tits bija tik dziļi sašutis, ka Joana notveršanai sūtīja dažus cilvēkus, taču otrais atrada patvērumu Jeruzalemē. Joans pārlicināja tautu, ka labāk romiešus atvairīt no nocietinājumiem, nekā bezjēdzīgi mirt Galilejas mazpilsētiņās. Vairāki tūkstoši viņa domubiedru Jeruzalemē ienāca kā „galilieši”, viņi izcēlās ar nevaldāmu vīrišķību. Pilsētā bija vairāk nekā 2000 tiberiešu vien. Jāzeps viņus apsūdz laupīšanās un bruņotos uzbrukumos pret iedzīvotājiem.

Joans kļuva par pirmo personu Jeruzalemē, kura bija sašķēlusies vairākās partijās, un karā līdz galam bija pirmais. Sākumā viņa galvenā rezidence bija Ofelā, un no šīs pozīcijas viņš lika zelotiem atgriezties templī. Viņš apvienojās ar tiem idumejiem, kuri palika pilsētā. Jeruzalemes miera partija aicināja uz pilsētu Simonu bar Gioru ar karaspēku, taču tas viņai bija pazudinoši, jo tagad viena tirāna vietā tur saimniekoja divi. Šajā laikā sacēlās arī cita partija. Eleazars, Simeona dēls, atkrita no Joana un ieņēma tempļa iekšējo pagalmu. Šī neveiksme stipri vājināja Joana varenību, jo viņa palīgā izsaukto idumeju pilsētā vairs nebija – viņi nogalināja virspriesteri Annanu, Annana dēlu – tas ir fakts, par ko jānosoda Joanu. Eleazara nodevība viņam atraisīja rokas, dodot iespējas arī turpmāk veikt vardarbības aktus. Apstākļi attaisnoja diktatūru sagrābušo Joanu.

Tagad trīs partijas Jeruzalemē uzbruka viena otrai. Joans cīnījās pret bar Gioru un Eleazaru. Viņš atvairīja bar Gioras piekritējus no tempļa kolonādes, bet Eleazara piekritēju mestos lādiņus viņš apturēja ar ierīcēm, kurām tika izmantoti templim domātie kokmateriāli. Sakarā ar pēdējām Lieldienām, kuras ebreji svinēja templī, Eleazars tur ielaida sapulcējušos tautu. Taču arī Joana piekritēji tur iekļuva un uzbruka Eleazara cīnītājiem. Joans ieņēma templi. Tagad viņam bija 8400 dalībnieku, tostarp arī 2400 zelotu. Viņi nodedzināja to pilsētas daļu, kura bija starp Joanu un Simonu (bar Gioru – O.G.), lai būtu ērtāk karot. Kamēr romieši stāvēja pie pilsētas vārtiem, visu laiku Joans no Giskalas un Simons bar Giora nesavienojās. Tad viņi savus spēkus sadalīja tā, ka Joana dalībnieki aizstāvēja sienas daļu pie Antonijas un tempļa ziemeļu daļu, bet Simona dalībnieki – pilsētas lielāko daļu.

Kad bija atgādātas aplenkuma mašīnas, Joans no iekšpuses veica pazemes rakšanas darbus vispirms pretī Antonija tornim, pēc tam zem aplenkuma mašīnām, notika iegravums, un Romas būves iebruka pazemē. Kad no tautas vairs nekā nevarēja dabūt, Joans pielīka savas rokas tempļa dārgumiem. Kad visi krājumi bija iztērēti, Joanam tika piedāvāts padoties, taču arī tad viņš atbildēja ar apvainojumiem Jāzepam, kuru Tits bija sūtījis. Kad krita templis,

Joans bēga uz augšpilsētu un, kad viņš saņēma vēl vienu piedāvājumu padoties, lūdza brīvu atkāpšanos ar ieročiem. Lūgums tika noraidīts, un kaujas turpinājās. 70. gada Elulas mēnesī romieši sagrāba Augšpilsētu, bet vadītāji nepadevās un bēga pazemes galerijās. Beidzot bads Joanu piespieda padoties romiešiem. Uz mūža ieslodzījumu notiesātais Joans piedalījās Tita Romas triumfā un, iespējams, mira Romas cietumā. [12; 8. sēj., 750.–753.]

Aplamību pilnas ir arī cita Jūdu kara varoņa un patriota – **Simona bar Gioras** – cīņu gaitas:

Dzimis ap 50. gadu pēc Kr. dz. Gerazē. Spriežot pēc vārda, viņš bija prozelīta dēls. Bar Gioras dzimšanas laiks tiek noteikts pēc tā, ka kara laikā pret Neronu viņš vēl bija ļoti jauns. Viņš izvirzījās ar fizisku spēku un drosmi. Pēc Cestija bēgšanas bar Giora savāca vienību un sāka iztukšot Idumejas provinci pie Akrabatenas. Kad no Jeruzalemes pret viņu izsūtīja karaspēku, viņš noslēpās Masadas cietoksnī. Pēc kāda laika viņš atjaunoja partizānu karu, pakāpeniski palielinot savu karaspēku, kur beigās bija daži tūkstoši sikāriešu. Nostiprinājis Nainu, bar Giora izvietojās Caranas ielejas nomētņē. Uzveicis idumiešus un ieņēmis Hebronu, viņš pietuvojās Jeruzalemes vārtiem. Šeit vietējie ebreji ierīkoja slēpni un saņēma gūstā viņa sievu un dažus karavīrus, taču bar Giora jeruzalemiešus piespieda viņus atdot atpakaļ.

Tobrīd Jeruzalemē izcēlās konflikts starp idumiešiem un zelotiem (68. g. aprīlī). Sakāvi cietušie idumieši bar Gioru aicināja ienākt pilsētā. Lai gan toreizējais virspriesteris Matatija veicināja bar Gioras aicināšanu, tomēr otrais pirmo nogalināja. No tā brīža viņš sevi sāka uzskatīt par pilsētas valdnieku, pastāvīgi rīkojot asiņainus strīdus ar zelotu vadoni Joanu no Giskalas, kura cietsirdību bar Gioras sikārieši daudzkārt pārspēja. Idumieši pievienojās bar Gioram par spīti tam, ka viņš tos agrāk apspieda. No sava spēcīgā cietokšņa pie Fazelisas, kur viņam bija desmit tūkstoš karavīru, bar Giora spēja valdīt pār Jeruzalemi. Kad Tits pietuvojās Jeruzalemes mūriem, Simons noslēdza mieru ar Joanu un zelotiem, ar daudzkārtējiem uzbrukumiem nesa nopietnus zaudējumus romiešiem.

Kad romieši pārņēma gandrīz visu Jeruzalemi un nodedzināja templi, bar Giora un citi drosmīgi ļaudis devās uz pilsētas augšējo daļu un no turienes uzsāka sarunas ar Titu. Viņi piekrita pakļauties un zvērēt vairs nelietot ieročus pret romiešiem, ja tiks ļauts brīvi iziet. Romieši tam nepiekrita, un kaujas atsākās no jauna. Astotajā elulā arī augšējā pilsēta krita ugunij par upuri. Joans padevās, bet bar Giora bēga pa pazemes ejām. Taču bads viņu piespieda atstāt patvertni. Romieši ļoti pārbijās, kad viņš parādījās pilnīgi baltā tērpā,

taču drīz attapās, sagrāba bar Gioru un aizveda pie Tita. Kādu laiku bar Gioru atstāja dzīvu, lai viņš varētu piedalīties ķeizara triumfā. Pēc tam viņu nometa no Tarpejas klints. [12; 3. sēj., 845., 846.]

Abos citātos mēs neredzam, ka zeloti un sikārieši būtu pielūguši ļaunos garus un elkus. Tātad apustulis Jānis ar to gribēja uzsvērt kaut ko citu. Bet ko? Pats par sevi saprotams, ka saduceju un zināmas farizeju daļas sadarbība ar Romas pagāniem ir nacionālā nodevība un kapitulācija. Taču arī patrioti nebija bez vainas. Pirmkārt, redzam, ka brīvības cīnītāji neieklausījās Pestītāja padomā neiesaistīties karstajā karā ar romiešiem un to aizstāt ar nevardarbīgu pretestību. Otrkārt, cīnītāju savstarpējo attiecību ētiskais līmenis bija neiedomājami zems. Treškārt, karavadoņu politiskajos portretos ir saskatāmas diktatoru iezīmes, tieksmes kopēt Romas ķeizaru vadības stilu. Ceturtkārt, pat izcilākiem karavadoņiem nebija pietiekamu zināšanu kara mākslā, tāpēc šis karš ir vērtējams kā militāra avantūra, kuras cena ir nacionālā katastrofa. Tātad *pielūgt ļaunos garus* nenozīmē skaitīt tiem lūgšanas vien, un šī jēdziena galvenais saturs ir nedzīvot pēc dievišķiem ētikas likumiem, bet gan paļaušanās tikai uz paštaisnību un ļaundaru rīcības kopēšana.

Pārējais apustuļa vārdos par neatgriešanos no slepkavībām (brāļu kari, kad romieši ir jau klāt, kā arī saduceju, tostarp arī virspriestera, nogalināšana), burvībām (ja Johanans no Giskalas pacēla roku uz tempļa īpašumiem, svētuma izjūta viņam nebija pietiekamā līmenī), netiklības (tieksme uz diktatūru ir viens no netiklības paveidiem) un zādzībām (ķeizara apcirkņu maizes ekspropriācija un svētnīcas dārgumu izņemšana) pilnīgi sakrīt ar vēstures faktiem.

Kristus kā vēsturiskas Dieva Dēla personības apliecinājums ir interesanta bar Gioras cīņu fināla epizode. Ja toreiz romiešiem nebūtu zināms Viņa augšāmcelšanās fakts, nebūtu iemesla būties no brīvības cīņu varoņa baltā tērpa. Taču legionāru izbīlis rāda, ka viņi leģendāro karavadoni sākotnēji noturēja par Jēzu Kristu, kurš soliņa atgriezies. Galu galā bailes romiešus nepameta arī nāves soda izpildīšanas laikā – katram gadījumam viņi neuzdrošinājās bar Gioru sist krustā, par spīti tam, ka viņš nesis sevišķi smagus zaudējumus impērijai.

No *Apokalipses* 10. nodaļas var secināt, ka pēc Jeruzalemes krišanas arī apustulis Jānis krita romiešu gūstā. (Acīmredzot pilsētā bija daudz kristiešu, un apustulis, juzdams atbildību par viņiem, nevarēja evakuēties no karadarbības zonas. Starp citu, Jūdu karā iesaistījās arī daudzi kristieši, kurus baidīja iespējamās apsūdzības lojalitātes un patriotisma trūkumā – tas viņiem šķita briesmīgāk, nekā ignorēt Kristus brīdinājumus.) Šeit pieminēts varenais eņģelis (10:1), kurā ir iespējams saziņēt par ķeizaru kļuvušā Vespasiāna dēlu Titu. Viņam bija iepaticies nodevējs Jāzebs ben Matitjahu, un acīmredzot tas deva pārliecību, ka tāds pats varētu būt arī kristiešu bīskaps. Taču apustulis Jānis dzirdēja *balsi no debesīm* (kristīgās sirdsapziņas balsi): *Apzīmogo to, ko tie septiņi pērķoni runājuši, un neuzraksti to.* (10:4)

Tita piedāvājumi ir noziedzīgi, aizvainojoši un pazemojoši, tāpēc iekšēji nepieņemami, taču par to izpildi ķeizariskais pavēlnieks piedāvā gandrīz vai medusmaizei līdzvērtīgu godalgu:

Viņš (minētais eņģelis – O.G.) man teica: Ņem un apēd to (grāmatiņu, t.i., jāpieņem priekšlikumi – O.G.), un tā būs rūgta tavās iekšās, bet salda kā medus tavā mutē. (10:9)

Un *Apokalipse* parāda, ka apustulim Jānim tika doti tādi paši uzdevumi, kādus pēc padošanās saņēma Jāzebs ben Matitjahu:

Tev būs atkal pravietot par tautām un ciltīm, par valodām un daudziem ķēniņiem. (10:11)

Bet nākamā, *Apokalipses* 11.nodaļa parāda konkrētus priekšlikumus:

Man deva niedri, līdzīgu mērkokam, un sacīja: Celies un mēri Dieva namu, altāri un dievlūdžējus, kas ir iekšā. Bet atstāj Dieva nama ārējo pagalmu ārpusē un nemēri to, jo tas ir dots pagāniem, un tie samīs svēto pilsētu četrdesmit divi mēnešus. (11:1–2)

Te nav runa par tempļa arhitektūras vai citu priekšmetu un cilvēku izmēriem, jo no vēstures ir zināms, ka Jeruzalemes dievnams tika sagrauts 70. gada augustā. Priekšlikumā būtu jāsaprot kristiešu draudze, kas, paļaudamās uz apustuļa autoritāti, viņam ticēja. Šajā citātā var saredzēt, ka apustulis Jānis krita gūstā pēc Jeruzalemes krišanas, kad līdz Jūdu kara beigām atlika 42 mēneši. *Eņģeļa* monologa turpinājumā viņš atklāj, ka Tita rokās tagad ir nonākuši *divi lukturni* – apustulis Jānis un Jāzebs ben Matitjahu:

Un es likšu saviem diviem lieciniekiem, ka tie maisos pravietos tūkstoš divi simti sešdesmit dienas. Šie ir tie divi eļļas koki un tie divi lukturi, kas stāv zemes kunga priekšā. Un, ja kāds gribētu tos aizskart, tad uguns izies no viņu mutes un aprīs viņu ienaidniekus; ja kāds tos gribētu aizskart, tam tā būs jāiet bojā. Tiem ir vara aizslēgt debesis, ka lietus nelītu pa visu viņu pravietošanas laiku; tiem ir vara pār ūdeņiem, tos pārvērst par asinīm un šausť zemi ar visādām mocībām, kad vien tie gribēs. Kad tie būs beiguši savu liecību, tad zvērs, kas izkāpj no bezdibeņa, karos ar tiem, tos uzvarēs un tos nokaus. Un viņu miesas gulēs uz ielas lielajā pilsētā, ko garīgi sauc par Sodomu vai Ēģipti, kur arī viņu Kungs krustā sists. (11:3–8)

Tāťad apustulis Jānis apzinās, ka viņš romiešiem būtu vajadzīgs tikai nākamajās 1260 dienās jeb 42 mēnešos, proti, kamēr vēl ieilgušais karš nav beidzies. Pēc tam viņu un līdzgaitniekus sagaidītu bēdīgs liktenis. Jo lielā pilsēťa, kuru garīgi sauc par Sodomu vai Ēģipti, ir Roma.

Acīmredzot Jānis organizēja lielas grupas bēģšanu no gūsta. Tas atklāsmes grāmatā parādās kā sieva, kurai galvā 12 zvaigžņu (Jūdejas provinču – O.G.) vainags (12:6). Šī sieva dzemdēja bērnu, ko varētu iztulkot kā brīvību (12:5). Bēģļiem pa pēdām tika sūtīts Lielais pūķis, vecā čūska, ko sauc par velnu un sātānu (12:9), proti, romiešu leģioni. Taču zeme aprija čūskas mutes izlaisto upi (sk, 12:14:16), kas varēja nozīmēt, ka impēristiem šķēršļus lika kāda dabas katastrofa vai kādi citi neparedzēti apstākļi.

Apokalipses 13.nodaļā ir iespējams saskatīt brīdi, kad ķeizars Vespasiāns savam dēlam Titam nosūťa visu Romas rīcībā esošo karaspēku, un sacelšanās dalībnieku smagu sakāvi:

Es redzēju izkāpjām no jūras zvēru, kam bija septiņas galvas un desmit ragi, un uz viņa ragiem desmit ķēniņa kroņi, un uz viņu galvām zaimu vārdi. Šis zvērs, ko redzēju, bija līdzīgs leopardam; viņa kājas bija kā lāča kājas, un viņa mute bija kā lauvas mute. Pūķis deva tam spēku, savu troni un lielu varu. Viena no viņa galvām bija kā uz nāvi ievainota, bet tā nāves brūce atkal tika dziedināťa. Visa zeme noraudzījās uz zvēru ar izbrīnu. Un viņi pielūdza pūķi, tādēļ ka tas zvēram bija devis lielu varu; arī zvēru tie pielūdza, sacīdami: "Kas līdzinās zvēram, un kas var ar to karot?" Tam tika dota mute runāt lielas lietas un zaimus un vara to darīt četrdesmit divi mēnešus ilgi. Tas atvēra savu muti Dieva zaimošanai, lai zaimotu viņa vārdu un viņa mājokli, tos, kas mājō debēsī. Tam tika dots karot ar svēťajiem un tos uzvarēt, un dota vara

pār visām ciltīm un tautībām. Un to pielūgs visi, kas dzīvo virs zemes, kuru vārdi nav rakstīti nokautā Jēra dzīvības grāmatā no pasaules radīšanas. Kam ir ausis, tas lai dzird! Kas nokauj ar zobenu, to nokaus pašu ar zobenu. Šeit parādās svēto izturība un ticība. (13:1–10)

Šeit ir saredzamas alegorijas.

Zvērs ar septiņām galvām un desmit ragiem ir romiešu leģioni, kas izcelti Jūdejas krastā. Septiņas galvas apzīmē Romas pilsētu, jo tā atrodas uz septiņiem pakalniem, bet desmit kronēti ragi ir desmit provinces, kur ir mobilizēti leģioni karam pret jūdiem. Viena kā uz nāvi ievainotā galva ir Jūdejas province, jo tā bija atguvusi neatkarību no Romas ķeizara varas. Un romiešu ieceltais Jūdejas provinces ķēniņš spēja dot visai niecīgu leģionāru skaitu, taču pēc invāzijas viņa vara tika atjaunota (nāves brūce atkal tika dziedināta). Pūķis, kas zvēram deva troni un varu, ir ķeizars Vespasiāns, un cilvēkiem vairs atlika apbrīnot iebrucēju varenību, lūgt viņu žēlastību. Jo zvēram bija dota mute (kā lauvam) runāt lielas lietas, proti, izrēķināties ar nepakļāvīgo, brīvību mīlošo tautu un iestādīt jaunuma hegemoniju (atvērt savu muti Dieva zaimošanai), un viņam pakļāvās visi, kas nostājās romiešu pusē (kuru vārdi nav rakstīti nokautā Jēra dzīvības grāmatā). Šajā nodaļā ir fiksēts arī tāds vēsturisks fakts kā Jeruzalemes svētnīcas nopostīšana (... lai zaimotu viņa vārdu un viņa mājokli).

Tālākais Apokalipses 13. nodaļas teksts ir apsūdzība pret Jāzepu ben Matitjahu:

Tad es redzēju citu zvēru izkāpjam no zemes: tam bija divi ragi, tādi kā jēram, bet tas runāja kā pūķis. (13:11)

Tas, ka šeit tiek runāts par kādu nodevēju, ir saprotams no tā, ka pretstatā leģionu jūras desantam (zvērs izkāpa no jūras) šis zvērs nāk no zemes, un viņam ir jēra ragi. Bet jērs, kā bija minēts, Bībelē ir jūdu simbols. Tagad viņš, kas iepriekš bija pilnībā parādījis savu padevību ķeizaram, dabūja plašas pilnvaras (runāja kā pūķis):

Tam bija pirmā zvēra vara visā pilnībā viņa priekšā, un tas piespieda zemi un tās iedzīvotājus pielūgt pirmo zvēru, kura nāves brūce bija dziedināta. Tas dara lielas lietas un brīnuma zīmes, uz viņa pavēli pat uguns krīt no debesīm uz zemi cilvēku priekšā. Tas pievil zemes iedzīvotājus ar brīnuma zīmēm, kas bija dota darīt zvēra priekšā; tas aicina zemes iedzīvotājus celt tēlu zvēram, kam ir zobena brūce, un kas tomēr palika dzīvs. Tam bija dotas spējas iedot dzīvības garu zvēra tēlam, lai zvēra tēls varētu runāt un panāktu to, ka visi,

kas nepielūgtu zvēra tēlu, tiktu nokauti. Un tas panāca to, ka visi lielie un mazie, bagātie un nabagie, brīvie un vergi uzspiež zīmi uz savas labās rokas vai uz pieres. Lai neviens nevarētu ne pirkt, ne pārdot, kam nav šīs zīmes – zvēra vārds vai viņa vārda skaitļa. Šeit slēpjas gudrība. Kam ir saprašana, lai izdibina zvēra skaitli, jo tas ir cilvēka skaitlis; un viņa skaitlis ir **seši simti sešdesmit seši**. (13:12–18)

To, ka šis nodevējs ir Jāzeps ben Matitjahu, pierādīja viņš pats, sarakstot Jūdu kara vēsturi un nemitīgi cenšoties savas izdarības attaisnot. Viņš pārzināja jūdu mentalitāti un citus apstākļus, un tas ļāva efektīvāk apkarot brīvības cīņu garu ar viltu un varu. Zinot brīvības cīnītāju nelokāmību, viņš veiksmīgi izmantoja to pielietotās jūdu un viņu sabiedroto pazīšanās zīmju piemēru, lai atsijātu un iznīcinātu cīnītājus un viņu atbalstītājus. Šim nolūkam nodevējs izmantoja tā saukto zvēra (romiešu leģionu) skaitli – **666**.

Šodien šis skaitlis izraisa māņticīgas bailes, jo Bībeles burta tulki te ir saskatījuši *pareģojumu* par gaidāmo antikrista atnākšanu pirms otrreizējās Kristus parādīšanās pastarajā dienā. Antikrists likšot cilvēkiem ar to sevi apzīmogat.

Kā redzam tekstā, apustulis Jānis mudina ļaudis pašiem atminēt zvēra skaitļa (vārda) patieso jēgu, jo tas ir cilvēka (un nevis pārdabiskas būtnes) skaitlis.

Tā kā senie romieši skaitļus apzīmēja ar latīņu burtiem, to var uzrakstīt šādi:

666 = DCLXVI.

Taču noslēpums joprojām nav atklāts, jo pieci līdzskaņi pēc kārtas ar patskani galā latīņu valodai nav raksturīgi un burtu kopa neko neizsaka. Neveiksmi atrast pašu vārdu atzīst arī Bībeles komentāru autori:

13 18 Daudzie mēģinājumi zvēra skaitli transformēt uz alfabēta burtiem (*kuriem senajās valodās bija ciparu nozīme*) nav pārlicinoši. [10; 2077.]

Bet apustulis Jānis taču mudina ļaudis pašiem atminēt zvēra skaitļa (vārda) patieso jēgu, jo tas, pirmkārt, ir cilvēka (un nevis pārdabiskas būtnes) skaitlis. Otrkārt, nav grūti saprast, ka apustuļa laikabiedriem – notikumu dalībniekiem – to atminēt nebūtu īpašu problēmu. Taču vēlāk pēc ilgstošu vēsturiski dramatisku notikumu virknes ir zudis priekšstats, ka *Apokalipsei* varētu būt arī laicīgu notikumu apraksta raksturs, jo vēlākie pētnieki, kuru seno valodu

zināšanas ir grūti apšaubīt, ir izskatījuši visus iespējamus variantus un tomēr nav atraduši to, kas apustulim likās bez grūtībām atminams. Tāpēc nav jēgas vēlreiz iet to pašu ceļu, meklējumos piesaistoties tikai pie viena vārda, jo zvēra skaitlis varētu būt arī abreviatūra, kas satur augstākas pakāpes jēdzienu. Tas nozīmē, ka šai *zvēra* zīmei jābūt vizuāli viegli uztveramai jebkuram leģionāram arī tad, ja viņš nāk no provincēm, kur latīņu valodu nesaprot. Tai ir jābūt ne tikai kristiešiem, bet arī citām nepagānu kopienām nepieņemamai, lai patrioti un dievbijīgi ļaudis izvairītos šo zīmi lietot. Ja tā, abreviatūra ir atšifrējama ar latīņu vārdiem:

D – Deus (Dievs),

C – Civis (pilsonis),

L – Lex, legus (likums),

X – Xenia (kseniji – senajiem grieķiem un romiešiem – namatēva dāvanas viesiem kā viesmīlības zīme),

V – Vespasianus (ķeizars Vespasiāns),

I – Imperium (vara).

Tādējādi abreviatūras jēga varētu būt šāda:

DEI CIVIUM LEX – XENIA VESPASIANI IMPERIO !

(DIEVA PAVALSTNIEKU LIKUMS – VIESMĪLĪBU VESPASIĀNA VARAI !)

Tātad **skaitlim 666 ir vēsturiska, nevis fantastiska pareģoto notikumu jēga.**

Kaut gan frāze ir saprotama, tomēr šeit vārda *Dei* lietojums ir stilistiski neveikls. Tas varētu nozīmēt, ka tās autors bijis vājš gramatikā, jeb arī nav spējis ideāli salāgot iepriekš izvēlētu formulu ar gramatiski nevainojamu izteiksmi. Šķiet, ka otrā iespēja ir ticamāka, jo romiešiem varēja rasties vēlme Dieva zīmei ar kādu maģisku formulu vai simbolu pretstatīt it kā viņu pusē esošos ezoteriskos spēkus. Grāmatā *Okultisms un maģija* teiktais tieši šādam atšifrējumam dod apstiprinājumu:

Starp senatnes zinībām bija arī zinātne par skaitļiem. Iau ēģiptieši skaitļiem piešķīra īpašu nozīmi un ar tiem veica matemātiskas darbības dažādu reliģisku un filozofisku doktrīnu apstiprināšanai. Mozus (kabalisti?) – jāņem vērā, ka okultisma un maģijas pētnieki var atrasties uzspiestu aizspriedumu vai pat dezinformācijas varā. – O.G.), Pitagors un

Aleksandrijas skola izmantoja tā saukto teosofisko saskaitīšanu un saīsinājumus. Teosofisko darbību un skaitļu pētīšana sastāda atsevišķu vispārējās okultisma teorijas nozari...

Tālāk grāmata sniedz dažus atribūtikas piemērus, tostarp arī **Saules apzīmējumu – 6-212-666** [20; 13.] un ar to kļūst redzams, ka romieši izmantoja okultismu, piesaucot Sauli kā varenāko debesu spīdekli ar saīsināta matemātiska simbola palīdzību.

Bet šāds pavērsiens rāda, ka garīgais un laicīgais skatījums viens otru papildina, jo Bībeles kristiešu pētnieki jau sen ir atraduši loģisku zvēra skaitļa kā melno spēku iejaukšanās fenomena garīgu izskaidrojumu:

Noslēpumainais skaitlis pats par sevi ir viņa īpašvārds. Atbilstoši Bedas un Alberta Lielā viedoklim, trīskārtīgi sludinot radījumu bez Sestdienas (pēc ebreju tradīcijas sestdiena ir atpūtas diena pēc septiņu dienu nedēļas ritma – O.G.) un pasauli bez Radītāja, skaitlis sevī satur trīskārtīgu un galīgu atteikšanos no Dieva. [10; 2077.]

Par spīti romiešu velnišķīgajam izdomājumam lietot šādu skaitli kā padevības un lojalitātes zīmi, sikārieši kaujas turpināja līdz pat spēku izsīkumam 73. gadā. Tas redzams Apokalipses 14.nodaļā, kur atspoguļotas jūdu patriotu uzvaras pār romiešu pārspēku (sk.14:8), sods glēvuļiem un nodevējiem par zvēra skaitļa lietošanu (sk. 14:9–11), jūdu likumīgās valsts atjaunošana (sk. 14:12–20).

Apokalipses 15.nodaļa rāda, ka tika iznīcinātas visas septiņas draudzes. No vēstures izriet, ka tas notika 73. gadā, kad krita Masadas cietoksnis – brīvības cīnītāju pēdējā citadele:

Hērods vēl vairāk nocietināja Masadu, uzceļot 37 augstus torņus. Iekšpusē bija grezna ķēniņa pils.

Masada nospēlēja redzamu lomu karā pret Romu, jo to pārņēma sikārieši, izkaujot romiešu garnizonu, bet Menahems pārņēma ieročus, kurus šeit atstāja Hērods. Sešus gadus šeit valdīja Menahema radnieks – Eleazars ben Jairs, un šeit kādu laiku slēpās arī Simons ben Giora (tā tekstā – O.G.). Pēc Jeruzalemes krišanas tikai pēc trīs gadiem romieši šurp virzīja karaspēku. Aprakstot karagājienu, Flāvijš sniedz šī nepieejamā cietokšņa detalizētu pārskatu.

Romiešiem ar lielām pūlēm izdevās nostiprināties uz vienīgā pieejamā laukumiņa, un viņi pievilka tarānu. Iekļūstot pa izsistu caurumu, viņi sadūrās ar jaunu bastionu, kuru izdevās aizdedzināt. Eleazars ben Jāzepts pārliecināja

aizstāvjus izdarīt pašnāvību, un cietoksnī ielauzušies romieši atrada tikai divas dzīvas sievietes.

Karš beidzās tikai ar Masadas krišanu.

Smitam un Robinzonam izdevās atklāt Masadas drupas Al-Sabas klintīs, kas pilnīgi apstiprina visus Flāvija datus. Tāpat domā arī Riters. Arī tagad ir redzamas romiešu noietnes pēdas. [12; 674., 675.]

Apustuļa Jāņa traktējumā tas notika šādi:

Un Dieva nams pildījās ar dūmiem no Dieva varenības un viņa spēka; un neviens nevarēja ieiet Dieva namā, kamēr nebija beigušās septiņu eņģeļu mocības. (15:8)

Taču arī tad Dievs nepameta pasauli likteņa varā. Kā liecina apustulis Jānis 16.nodaļā, impēriju un nodevējus piemeklēja bargs Dieva sods – epidēmijas (16:2), neapbedītiem liktiem sagandēta jūra un saldūdens krātuves (16:3–7), neraža zemeskopēju trūkuma dēļ (16:8–9), jukas impērijas galvaspilsētā (16:10–11), separātisms impērijas provincēs pretēji pūlēm to iznīdēt (16:12–16). Kronis visām likstām, kas piemeklēja impērisko perēkli, bija 79. gada 24. augustā notikušais Vezuva izvirdums, kas iznīcināja Pompeju, Herkulānas un Stabiju, vienlaicīgi izmainot arī zemes reljefu :

Un parādījās zibeņi, atskanēja balsis un pērķoni, un notika liela zemestrīce, tik liela, kāda nav bijusi, kamēr cilvēki dzīvo zemes virsū. Lielā pilsēta saplaisāja trīs daļās, pagānu pilsētas sagruva. Lielā pilsēta Bābele tā tika pieminēta Dieva priekšā, viņš lika tai pasniegt savas dusmības viņa kausu. Visas salas pazuda, un kalnu vairs nebija. Liela krusa ar daudz mārciņu smagiem graudiem krita no debesīm uz cilvēkiem, bet cilvēki zaimoja Dievu krusas briesmu dēļ, jo tās posts bija ļoti liels. (16:18–21)

Raksturīgi, ka katastrofa neskāra Romas pilsētu, kur atradās ķeizars, jo tur bija arī bīskapa sēdeklis un daudz kristiešu draudžu. Apustulis Jānis runā par Bābeli, kas viņa laikā vairs nebija aktuāli. Tātad te ir runa par to, kas ir saprotams jūdiem, taču romiešiem nebūtu jāsaprot, – **ar Bābeli ir apzīmēta Roma.**

Apokalipses 17.nodaļa kā Jāņa atklāsmes grāmatas šifra atslēga sniedz dažu terminu skaidrojumu mājienu formā un ziņas par tās sarakstīšanu:

Viens no tiem septiņiem eņģeļiem, kuriem bija septiņi kausi, nāca un man sacīja tā: "Nāc, es tev rādīšu, kādu sodu saņem lielā netiklī, kas sēd pie lielajiem ūdeņiem. Pasaules ķēniņi dzīvojuši ar viņu netiklībā, un zemes iedzīvotāji

apreibinājušies ar viņas netiklības vīnu." Un viņš garā mani aiznesa tuksnesī. Tur es redzēju sievieti sēžam uz sarkana zvēra, kas pilns zaimu vārdu; tam bija septiņas galvas un desmit ragi. Sieviete bija tērpta purpurā un sarkanā audumā, greznojusies ar zeltu, dārgiem akmeņiem un pērlēm; tai rokā bija zelta kauss, pilns ar bezdievības negantībām un viņas netiklības netīrumiem. Uz viņas pieres bija rakstīts noslēpumainais vārds: "Lielā Bābele, visas zemes netikļu un negantību māte." Es redzēju: Sieviete bija piedzērusies no svēto asinīm un Jēzus liecinieku asinīm. Viņu redzēdams, es varen brīnījos. (17:1-7)

Šeit apustulis Jānis vārdu Roma aizstāj ar Bābeli cerībā, ka kristieši pareizi viņu sapratīs, jo Roma tāpat kā Bābele bija tautu pārkausēšanas un sakausēšanas katls.

Pēc tam Jānis sniedz alegoriju tiešu atšifrējumu:

Zvērs, ko tu redzēji, bija, tā tagad vairs nav; bet tas izkāps no bezdibeņa un ies bojā; tad zemes iedzīvotāji, kuru vārdi nav rakstīti dzīvības grāmatā no pasaules iesākuma, brīnīsies, redzēdami zvēru, kas bijis, bet kura tagad nav, un kas atkal būs. Šeit vajag gudrības, lai saprastu: septiņas galvas ir septiņi kalni, uz kuriem sēd sieviete; tās ir arī septiņi ķēniņi: pieci ir krituši, viens ir tagad, viens vēl nav atnācis; kad tas nāks, tam būs palikt tikai uz īsu brīdi. (17:8-10)

Kā redzams, jau tajos laikos apustulim Jānim bija zināma peldošā un kompleksā šifra metode, kuru dažādās valstīs pielieto mūsdienu slepenie dienesti informācijas aizsardzībai. Zvērs, ar ko apustulis apzīmē romiešu legionus un jebkuru citu karaspēku, šeit nozīmē Romas pilsētu, kas atrodas, kā jau bija minēts, uz septiņiem pakalniem. Ar to apzīmēti arī par ķēniņiem pārdēvētie ķeizari. Arī zemei ir peldoša nozīme – vienā vietā zemes ķēniņš ir jaunas politikas iemiesojums, citur zemes iedzīvotāji apzīmē jūdus, tostarp arī kristiešus. Savukārt netiklajai sievietei ir tikai viens atšifrējums – Romas impērija.

Ja atšifrējam zvēru, kurš bija, tagad nav, bet vēlāk būs, ir iespējams atrast laiku, par kuru ir runa konkrētajā gadījumā. Pēc milzu izdevumiem un zaudējumiem jūdu sacelšanās apspiešanai, epidēmijām un bada ķeizars Vespasiāns bija spiests ieviest stingru taupības režīmu, tostarp arī pilnīgi atlaižot armiju. Jūdu karš Romas varenības laiku vēsturē bija pirmais, kad uzvarētāji triumfa gājienā mājās nāca nevis ar salaupītām bagātībām, bet gan pamatīgi apludināti.

Pēc Vezuva katastrofas romiešu militārās spējas un iespējas kļuva vēl vājākas, un tas bija pamats apustuļa optimistiskajām prognozēm, ka *zvērs* drīz iešot bojā. Jo laikā, kad tika rakstīta Apokalipse, ķeizara Domitiāna karaspēks, sirojot Dakijā, atklāja tādu savas deģenerācijas pakāpi, ka pēc 89. gada miera līguma Romas impērija pirmo reizi vēsturē bija spiesta maksāt kontribūciju šai daudzkārt mazākajai valstij. Un nebija vairs ne gaidītā triumfa nacionālās vīzdegunības apmierināšanai, nedz vergu iekšējam tirgum. Tas bija smags plīķis romiešiem, kas bija pieraduši pie spožām uzvarām pār daudzkārt mazākām tautām. Šie fakti apustulī stiprināja pārliecību par impērijas tuvo galu.

Apustulis Jānis ir kompleksi nošifrējis arī *septiņus ķēniņus*. Ja Romas politiskā policija gribētu kaut ko pierādīt, to izdarīt būtu grūti, jo ķeizari vārdā nav nosaukti, un runa par septiņiem, nevis desmit ķēniņiem (kas atbilstu Romas valsts uzbūves decimālajam principam) rada iespaidu, ka *Apokalipsei* ar impērijas struktūrām nav nekāda sakara. Taču, saskaitot pirmskara ķeizarus, tiešām iznāk piecas personas:

Tits Flāvijs Oktaviāns (vald. 27– 14 p.m.ē),

Tiberijs (vald. 14.p.m.ē. – 37),

Kaligula (vald. 37 – 41),

Klaudijs (vald. 41 – 54),

Nerons (vald. 54 – 68).

Apokalipses rakstīšanas brīdī nebūtībā bija arī pirms Vezuva izvirduma mirušais **Vespasiāns** (vald. 68 – 79) un viņa dēls **Tits** (vald. 79 – 81), bet valdīja jau astotais ķeizars **Domitiāns** (vald. 81 –86), kuru apustulis šifrē šādā veidā:

Zvērs, kas bijis un kura tagad nav, tas pats ir astotais, tomēr viens no septiņiem. (17:11)

Starp citu, pavisam īsu brīdi pirms Tita pie valsts stūres bija viņa brālis, kuru, iespējams, *Apokalipses* autors vai nu neskaita, jo šai laikā nekas nopietns netika paveikts, jeb arī pie tā laika saziņas līdzekļiem palika nepamanīts. Tādējādi Domitiānu varētu uzskatīt pat par devīto.

Tātad apustulis Jānis Vespasiānu un dēlus kā vienas ģimenes cilvēkus skaita par vienu ķēniņu. Šāds domu gājiens varētu būt izskaidrojams ar to, ka iepriekšējie impērijas diktatori nāca pie varas

konkurences ceļā. Pat Oktaviāns audžudēlam Tiberijam novēlēja troni ar nopietnu argumentu – tronmantnieka izcilo spēju dēļ. Bet Tits pie varas tika tikai tāpēc, ka bija Vespasiāna dēls. Domitiāns pēc varas sagrābšanas drīz sajuka prātā. *Apokalipses* tapšanas brīdī faktiski valsts bija bez vadības un ķeizars bija *tukša vieta*, tāpēc viņa arī *nav*. Viņš savu **zirgu Bucefalu iecēla par senatoru**, ko pārējiem *kolēgām* bija jāgodā, izrādot īpašu cieņu kā ķeizara uzticības personai [19; 31.].

Nepieciešamība pēc šāda samudžinājuma ir izskaidrojama ar nāves draudiem par *ķeizariskās majestātes* zaimošanu. Un tomēr paliek neskaidrs jautājums, kāpēc apustulis Jānis tomēr par esošajiem ir nosaucis jau mirušo trio. Acīmredzot tas ir saistīts ar jūdu pretestības turpinājumu Vespasiāna ģimenes locekļu valdīšanas laikā:

Un desmit ragi, ko tu redzēji, tie valdību vēl nav saņēmuši, bet tiem ķēniņu vara dota kopā ar zvēru vienu stundu. Tie ir vienis prātis un nodod savu spēku un varu zvēram. Tie karos ar Jēru, bet Jērs to uzvarēs, jo viņš ir kungu kungs un ķēniņu ķēniņš, un viņa aicinātie, izredzētie un uzticīgie, kas ir līdz ar viņu. (17:12–14)

Diemžēl cienījamā vecuma dēļ Kristus māceklim vairs nav kādreizējās piesardzības, un par kristiešu attieksmi pret impēriju viņš sāk runāt gandrīz atklāti:

Tad viņš man saka: "Ūdeņi, ko tu redzēji, pie kuriem sēd netikle, ir tautas un ļaužu pulki, ciltis un valodas. Un desmit ragi, ko tu redzēji, un zvērs – tie ienīdīs netikli, to atstās postam un izgērbīs kailu, ēdīs viņas miesas un viņu pašu sadedzinās ar uguni. Jo Dievs ir devis viņu sirdīm tieksmi pildīt viņa nodomu, sadoties kopā un nodot savu valdību zvēram, kamēr piepildīsies Dieva vārdi. Un sieviete, ko tu redzēji, ir lielā pilsēta, kam pieder valdība pār visas zemes ķēniņiem." (17:15–18)

Pēc Jūdu kara piederība kristiānismam bija pietiekams fakts, lai cilvēku apsūdzētu necienā pret *majestāti* un *ateismā*, tāpēc apustulis Jānis tika apcietināts un deportēts uz Patmas salu, kur viņš sarakstīja *Apokalipsi*. (Atkl 1:9) un [19; 24.] Taču droši vien politiskā policija neko īpašu pierādīt nespēja, jo apustulis nemira vardarbīgā nāvē, lai gan pēc tam aizdomām pret apustuli Jāni būtu pietiekams pamats šādos emociju pilnajos vārdos:

Tādēļ viņas moka nāks vienā dienā: nāve, sēras un bads, viņu sadedzinās ugunī; jo spēcīgs ir Kungs Dievs, kas viņu tiesājis. Raudās un vaimanās par

viņu pasaules valdnieki, kas ar viņu dzīvojuši netiklībā un kārumos, kad tie redzēs viņas liesmu dūmus; attālus stāvēdami aiz bailēm no viņas mokām, tie sauks: „Vai! Vai! lielā pilsēta, varenā pilsēta Bābele, vienā stundā sodība ir nākusi pār tevi!” (18:8–10)

Apokalipses 19. nodaļa atklāj gaidāmo atmaksu Romas vergturu valstij pat ar alegorisku kanibālismu (sk. 19:17–18). 20. pants atsedz nodomus sagūstīt ne tikai romiešu leģionus (zvēru) un ķeizaru (viltus pravieti, proti, pagānu augstāko virspriesteri – lielo pontifiku), lai sodītu par okupācijas laika noziegumiem.

20. nodaļa jau runā par Dieva tiesu (Mirusie tika tiesāti pēc tā, kas rakstīts grāmatās, pēc viņu darbiem) pretstatā romiešu principam *par mirušiem tikai labu vai neko*. Tas ir pamācoši – cilvēkiem pašiem ir jā rūpējas par pēcnāves reputāciju. Toties šodien tik populārā doma par tūkstošgadīgu miera valsti diezvai ir jāuztver burtiski, jo šajā nodaļā izteiktā doma par *pūķi, veco čūsku, kas ir velns un sātans*, kurš tikšot sasiets uz tūkstoš gadiem, varētu nozīmēt – uz mūžiem, jo cipars M, kas apzīmē skaitli 1000, romiešiem ir vislielākais. Ar to acīmredzot apustulis Jānis gribēja teikt, ka ķeizariskais režīms vairs vispār nespēs atjaunoties.

21. nodaļā apustulis pauž gaišu cerību, ka svētā pilsēta Jeruzaleme nokāps no debesīm, proti, Jūdejas brīvība un labklājība atjaunosies, taču tas piepildījās tikai XX gadsimtā.

Apokalipsi noslēdzošā 22. nodaļa beidzas ar vārdiem:

Tas, kas visu šo apliecina, saka: "Tiešām, es nāksu drīz." Tiešām, nāc, Kungs Jēzu. Mūsu kunga Jēzus žēlastība lai ir ar visiem. Āmen. (22:20–21)

Bet tas jau ir zvērests par atklāsmes patiesīgumu. Ņemot vērā, ka zvērests ir Dieva piesaukšana par liecinieku, tas nozīmē, ka **Apokalipse apliecina Jēzu Kristu kā Dievu**, kas bija personīgi ieradies mūsu trīsdimensiju telpā. No otras puses, redzam, ka **Jaunā Derība ir vēsturiski patiesu dokumentu krājums ar absolūtu ticamību**.

Bīskapam Papijam bija svarīgi iemesli *Apokalipsē* uzsvērt tikai vienu jēgu tās pasargāšanai no iznīcināšanas cerībā, ka tās otrā jēga kādreiz tiks atšifrēta. Jo šī grāmata, iespējams, bija nepatīkšanu avots ne tikai apustulim Jānim vien.

Romas ķeizars tā laika notikumus nākamajām paaudzēm gribēja saglabāt tikai sev vēlamā gaismā. Iznīdēt patiesību bija politiski

svarīgs jautājums, jo, tautām atņemot vēsturisko atmiņu, tās varēja noturēt savā varā. Tāpēc Jāzebs ben Matitjahu pēc Jūdu kara tika aizvests uz Romu, un ķeizara uzraudzībā viņš rakstīja tādu vēsturi, kāda bija vajadzīga impērijai. Bet tai bija vajadzīgs, lai jūdi par Jēzu Kristu, Jūdu karu un savu pagātni patiesību nekad neuzzinātu.

Ar laiku tomēr Flāviji ienāca ne tikai nejudu Eiropas, bet arī ebreju historiogrāfijā, kā to redzam no Ebreju enciklopēdijas:

*Pēc varonīgas cīņas savu neatkarību zaudējusi ebreju tauta Jāzepa Flāvija personā atrada vēsturnieku, kas pasargāja no aizmirstības tās pagātnes un pēdējo neatkarības cīņu gaišos brīžus. Viņa darbi: „Par jūdu karu”, „Jūdu pagātne” un „Pret Apionu jeb par jūdu tautas pagātņi”. Īpaši nozīmīgs ir viņa pirmais darbs un pēdējās desmit grāmatas par pagātņi, kas ir svarīgākie avoti par pēdējiem ebreju valsts neatkarības gadiem. Lai gan izklāsti ir aizraujoši, Flāvija grāmatām nav Bībeles vēsturisko stāstījumu poētiskā kolorīta. Viņa vēsturiskais materiāls sakārtots loģiskā secībā, kas ir raksturīga grieķu vēsturniekiem. Pirmais ebreju **autors vēsturi izstrādāja zinātniski, balstoties uz bagātīgu materiālu, kas pēc tam ir zudis**, taču kuru saturs ir zināms, tikai pateicoties Flāvijam... Kā jebkurš īsts vēsturnieks viņš vadījās no zināmas idejas, kā kvēls jūdaists viņš tiecās neebrejiem parādīt ebreju mācības dziļumu un viņos izraisīt mīlestību pret ebreju kultūras vērtībām. Flāviji bija pirmais, kas izglītotiem neebrejiem atklāja ebreju tautas vēstures pilnīgu ainu un izgaismoja ebrejisma saturu ne tikai reliģiski (kā to darīja Filons), bet arī kā politisku un nacionālu organismu. [12; 8. sēj., 450]*

Tā ir aizdomīga aina – Flāvijam bija pieejami arī jūdu arhīvi, bet, tiklīdz uz to bāzes tika uzrakstīta romiešiem vajadzīgā vēstures versija, dokumentu oriģināli pazuda, tikmēr Cicerona, Cēzara un citu Romas bonzu darbus arī šodien var lasīt oriģinālā. Bet grieķu valodā tulkotās Tobija, Judītes, Gudrības, Zīraha dēla, divas Ezras un trīs Makabiešu grāmatas ir atrodamas Romas Katoļu un pārsvarā, arī Pareizticīgo Bībelē. Savukārt Ebreju Bībele tās atzīst par apokrifiem, un no Protestantu Bībeles jau kopš Reformācijas sākuma tās atkal izzuda. Pamats? Pārsvarā – nav oriģinālu senebreju valodā! Kaut gan, piemēram, Zīraha dēla grāmatu rabīni labprāt citē. Tomēr seno vēstures viltotāju pūles bija veltīgas, jo 1947. gadā Kumrānā ir atrasti daudzi dokumenti, kurus ļaudis acīmredzami paslēpa no romiešiem un kuri lielā mērā apliecina zudušo dokumentu autentiskumu.

Tā tad romieši saglabāja to, kas viņiem bija jā saglabā, bet iznīcināja vai noslēpa to, kam bija jā pazūd jūdu tautas nīdētāju interesēs. Tāpēc citātā saskatāmai ebreju pacilātībai un jūsmā par Flāvija veikumu tomēr nav pamata, jo, kā redzams no konteksta, viņš strādāja neebreju lasītāju labā, proti, izklāstīja visu iespējamo, kas varētu palīdzēt iznīdēt vai asimilēt tautiešus un kalpotu impēristu karamākslas attīstībai, bet citādi viņš ir arī viltojis vēsturi, jo no viņa darbiem izriet sekojošais:

Cēzara tiešā tuvināšanās ebrejiem sākās piecus gadus pirms viņa nāves. Pretdarbojoties Pompeja plāniem, Cēzars atbrīvoja no ieslodzījuma drosmīgo Aristobulu II un viņam deva divus karavīru leģionus ar uzdevumu Pompejam atņemt Sīriju un Jūdeju.

Ar īpašiem senāta lēmumiem ebreji tika atzīti par romiešu tautas draugiem un sabiedrotajiem, Girkans bija apstiprināts virspriestera un etnarha amatā, kas viņam deva tiesības uzstāties par ebreju aizstāvi ne tikai Palestīnā, bet arī visā valstī, un pārvaldīt viņu reliģiskās vajadzības. Ebreju tiesības apstiprinošie lēmumi bija izgravēti tabulās latīniski un grieķiski un izstādīti Kapitoliņā un dažu Mazāzijas pilsētu tempļos ..

Ebreji rūgti apraudāja Cēzara nāvi kā lielu zaudējumu. [12; 15. sēj., 790., 791.]

Savukārt T.Momzenam ir pretējs un ticamāks viedoklis:

Starp citu, tāpat kā agrāk Aleksandrs, Cēzars nekad nedomāja ebrejus padarīt vienlīdzīgus ar hellēņiem un latīņiem. [16; 251.]

Kā redzējām, par vietvalžiem un virspriesteriem varēja kļūt tikai Romas pagānu pakalpiņi, visrafinētākie jūdu tautas nodevēji no saduceju partijas (ja tik saduceji tiešām ir ebreji, nevis pseidoebreji). Tāpēc apgalvojums, ka senāts ir bijis labvēlīgs pret jūdiem tik lielā mērā, ka viņiem uzticēja divus leģionus, un viņi esot apraudājuši Jūliju Cēzaru kā zaudējumu, ir stipri pārspīlēts. To var attiecināt tikai uz Hēroda tipa jūdiem, bet viņi taču nepārstāv visu tautu. Tāpēc varam nešaubīties, ka šīs blēņas Flāvijš rakstīja, lai izpatiktu saviem saimniekiem. *Ebreju enciklopēdija* liecina, ka ebreju attieksme pret nodevēju ir mainījusies pavisam nesen:

Flāvija nopelnus neatzina tā laika ebrejisma pārstāvji, kuriem vēsturnieks bija tikai nodevējs. Taču vēlāk viņa darbi tika novērtēti, bet viņa nozīme ebreju historiogrāfijai ir fakts, ko historiogrāfi konstatēja 19. gadsimtā. [12; 450.]

Šajos vārdos ir jūtama briesmīga kļūda nodevēja vērtējumā, jo

laikabiedri tomēr zināja Flāvija patieso vērtību. Neuzticēties viņiem ir tas pats, kas neuzticēties arī mums, ja mēs vērtējam mūsdienu pašmāju flāviju devumu, piemēram, Jāņa Dzintara un viņam līdzvērtīgo okupantu rokļaižu fantāzijas. Lūk, piemēram, kādas muļķības ir sarakstījis V.Karaļuns, vicinot skaļi skanošu titulu – Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas korespondētājloceklis:

Izgaismojot sociālistiskās revolūcijas uzvaru Latvijā 1940. gadā, mēs allaž ar gandarījumu atzīmējam, ka tā guva panākumus bez pilsoņu kara. Mūsu tēvzemē 1940. gadā bija izveidojusies tik īpatnēja situācija, ka buržuāzījai atņēma varu mierīgā ceļā. Tik nepieredzēti plašu strādnieku šķiras, visu darbaļaužu antifašistiskās revolucionārās enerģijas uzbangojumu LKP vadībā nebija gaidījis nedz K.Ulmanis, nedz visa fašistiskā valdošā virsotne ... [21; 70.]

Mati stāvus ceļas, iedomājoties, ka šādus murgus, kur sarkano fašistisko okupantu noziegumi tiek uzdoti par latviešu darbaļaužu cīņu pret fašismu, pēc 18 gadsimtiem mūsu pēcnācēji uztvertu nopietni un pētītu kā nopietnu vēstures avotu. Taču interesanti ir tas, ka vēstures viltošanas paņēmienos, velkot paralēles starp gadu tūkstošiem latviešu un jūdu tautu vēsturē, ir saskatāms viens un tas pats tumsas spēku rokraksts.

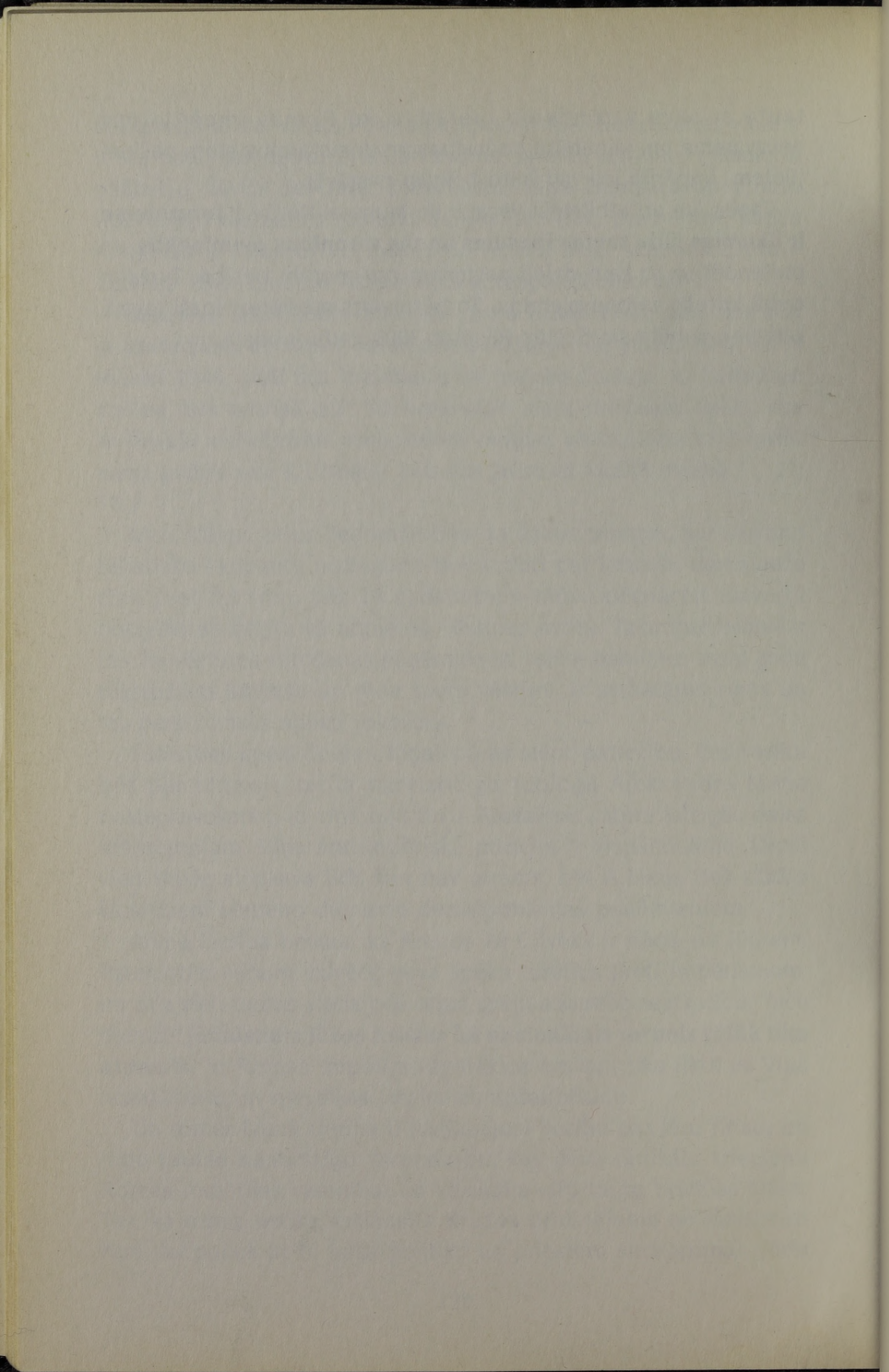
Tumsības spēki šodien tāpat pūlas slēpt patiesību. Tas varētu būt par iemeslu izcilā pareizticīgo teologa Aleksandra Meņa noslepkavošanai, jo viņš bija tuvu *Apokalipses* satura laicīgās daļas atšifrējumam. Viņa antiimpēriskā pozīcija ir vispārzināma. Droši vien tāpēc slepkava līdz šim nav atrasts, bet A.Meņš tiek zākāts klasiskiem slepeno dienestu dezinformācijas paņēmieniem.

Jaunā Derība liecina, ka Kristus kā Cilvēks ir nācis no jūdiem. Pateicoties Viņam, cilvēce guva spēku turēties pretī impēriskam, un drīz vien tautas viena pēc otras spēja atjaunot neatkarību. Taču diemžēl **jūdaistiem Jēzus Kristus kā nacionālais varonis vēlāk tika atņemts**, jo Romas impērijas apstākļos uzsvars tika likts uz Viņa nozākāšanu un dievišķās izcelsmes apšaubīšanu.

Un tomēr Jaunā Derība ir saglabājusi liecību par Jēzu Kristu un jūdu tautas nemirstīgo varoņdarbu, kas deva radikālu triecienu Romas impērijas varenībai un veicināja citu tautu brīvības cīņas. Tas, ka toreiz netika saklausīts Kristus brīdinājums neiesaistīties karā, lai paliek uz tā laika politiķu un priesteru sirdsapziņas. Jūdu

tauta ar savu varoņdarbu pierādīja, ka Romas impērija nav neuzvarama un, ja nebūtu nodevības un domstarpību starp pašiem jūdiem, impērija jau tad būtu beigusi pastāvēt.

Tāpēc, un arī atbilstoši Vecajai un Jaunajai Derībai, **Jeruzaleme ir likumīgs jūdu tautas īpašums un tās varonības pieminēklis**, un pretendēt uz to kaut daļēji nevienam nav morālu tiesību. Turēsim cieņā kritušo varoņu piemiņu. To būtu vērts atcerēties īpaši tagad, kad tiek svinēta šīs Svētās Pilsētas 3000 gadu jubileja.

5 . N O D A Ļ A

**ROMAS IMPĒRIJAS
SAGRĀVE**

ROMAN IMPERIAL
SACRIFICE

Romas speciālo dienestu vēriens ķeizara Klaudija laikā bija tik jaudīgs, ka tie 49. gadā pēc jūdu masu protesta akcijām spēja deportēt visus jūdus. Tika izraidīti arī kristītie jūdi, tostarp apustulis Pēteris. 54. gadā, nākot pie varas Neronam, jūdiem atļāva atgriezties Romā – viņu ekonomiskā pieredze un aktivitātes bija daudzsološas valsts budžeta vairošanai. Tas deva iespēju izplatīties arī kristiānismam, kura pirmie sludinātāji bija jūdi. Varētu likties, ka Kristus koncepcija par visu ļaužu brālību ir pievilcīga visiem, taču ļaunuma spēkiem tā nebija pieņemama, un drīz vien izvērās niknas kristiešu vajāšanas par spīti tam, ka viņu vairums Pirmajā jūdu karā neiesaistījās.

Vēsturē pieminētas kristiešu vajāšanas šādu ķeizaru laikā:

Nerons (vald. 54 – 68),

Domitiāns (vald. 81 – 96),

Trajāns (vald. 98 – 117),

Hadriāns (Adriāns) – (vald. 117 – 138),

Marks Aurēlijs (vald. 161 – 180),

Septimijs Sevērs (vald. 193 – 211),

Maksimīns Trāķietis (vald. 235 – 238),

Decijs (vald. 249 – 251),

Valeriāns (vald. 253 – 259),

Aureliāns (vald. 270 – 275),

Diokletiāns (vald. 284 – 305),

Konstantīna svainis **Licīnijs**,

Jūliāns (vald. 361 – 363) – pēc kristiānisma legalizācijas.

Šeit nav nosaukti **Vespasiāns**, **Tits** un **Konstantīns**. Ķeizara Konstantīna vietā pieminēts viņa svainis, jo mūsdienu kristieši pirmo uzskata par savu priekšgājēju labvēli.

Mērķtiecīgas kristiešu vajāšanas kā slepenās operācijas sāka Nerons. Pirmā masveida asiņainā izrēķināšanās notika 64. gadā pēc Romas ugunsgrēka, kurā Nerons apvainoja kristiešus. Romas vēsturnieki apsūdz ķeizaru un liecina, ka viņš bija pavēlējis

nodedzināt pilsētu (daudzi mūsdienu vēsturnieki to, starp citu, apšaubā) jaunbūvēm nepieciešamo platību atbrīvošanai [22; 9].*

Nākamais terora vilnis sākās 67. gadā pēc romiešu soda ekspedīcijas kaunpīlnās sagrāves Jūdu karā. Apustuļi Pēteris un Pāvils, kā bija minēts, pirmie krita par upuri.

Trajāna laikā ar vajāšanām tika novērsta uzmanība no Romas valdības nespējas risināt iekšpolitiskos un ārpolitiskos jautājumus pēc satricinājumiem, ko impērijai nesa Jūdu karš.

Pēc *Lielās Padomju Enciklopēdijas* datiem, Ķeizara Hadriāna laikā 132. gadā sākās Otrais Jūdu karš. To izprovocēja viņa tīkojumi izpostītās Jeruzalemes svētnīcas vietā uzcelt Jupitera templi. Rabīns **ben Akiba** ar aicinājumu pretoties svētuma zaimošanai izraisīja sacelšanos.** Taču tā ir tikai puspatiesība, kura tēmēta uz jūdu tautas varonības noniecināšanu.

Patiesība ir tāda, ka jūdu tauta ķērās pie ieročiem tūdaļ pēc neizbēgami nepieciešamās atelpas pēc drausmīgajiem zaudējumiem Pirmajā jūdu karā:

Hadriāns nāca pie varas 118. gadā, kad vēl nebija apspiesta Kirenas, Kipras un Ēģiptes ebreju sacelšanās, kura sākās Trajāna valdīšanas pēdējos gados. Kara teātris tika pārcelts uz Palestīnu, kurp bēga Marka Turbona vajātais ebreju vadonis Lūka. Turbons piesprieda nāves sodu sacelšanās dvēselēm – brāļiem Jūliānam un Papusam, taču pats tika sodīts ar nāvi pēc īpašas pavēles no Romas. Tā abi brāļi izglābās. Lūcijs Kviets, kurš uzvarēja Mezopotāmijas ebrejus, tika iecelts par romiešu karaspēka pavēlnieku Palestīnā. Viņš sāka lenkt Lidu, kur sapulcējās ebreji, un viņu bēdas bija tik lielas, ka uz nāves gultas gulošais un dzīv pēc tam mirušais rabīns Gamliels II atļāva gavēt pat Hanuka svētkos. [12; 3. sēj., 849., 850.]

---

* Interesanti, ka šajā nodaļā izmantotie Z.Kosidovska un A.Donini darbi, kuri ir vērsti uz kristiānisma apzināti ļaunprātīgu diskreditāciju, tendenciozu mērķu sasniegšanai sniedz tādus datus, kas plašajam lasītāju lokam nav zināmi, un tomēr tie dod iespēju tikt skaidrībā ar tā laika notikumiem, par spīti šo zaimu pilno grāmatu autoru iecerei.

** Tekstā minētais [2; 3. sēj., 9.]. Starp citu, mistiskajā literatūrā ir atrodams it kā ben Akibas uzrakstīts izteikti apokrifisks sacerējums par Bibeles tēmām, kuru masonu tipa slepenās organizācijas izmanto savām rituālajām vajadzībām. Neatkarīgi no tā, vai viņš to ir darījis prāta aptumsuma brīdī pēc Otrā jūdu kara fināla traģēdijas, jeb tas ir vēlāku laiku viltojums, kamēr nav neapstridamu ziņu, vēsturiski ben Akibas personībā ir iespējams saskatīt savas tautas un ticības patriotu, jo Kristus ar nevardarbības principiem vērsās tikai pie tiem, kam *ir ausis, lai dzirdētu* Viņa sacīto.

Militāro vadību uzņēmās jūdu patriots **Simons**, kuru iesauca par **bar Kohbu – Zvaigznes dēlu**:

Ebreju viduslaiku avoti piemin bar Kohbas dēlu un mazdēlu. Pēc viņa nāves varu mantoja Ruts, kura vārds pēc pareiza skaidrojuma nozīmē „Skaistais”, bet otrajam sekoja Romuls, Ruta dēls, Kozības dēls, kura sacelšanās laikā ķeizaram Hadriānam izdevās apspiest sacelšanos. Avoti papildina, ka bar Kohba bija ķēniņa Dāvida pēcnācējs. Šis apgalvojums izskatās pēc patiesības, jo pēctecība no Dāvida bija nepieciešama, lai tiktu atzīts par Mesiju. Gedalja ibn Jahja un Galperins piemin bar Kohbas dzimtas trīs ķēniņus, bet Dāvids Hanss šo faktu apstrīd, tomēr piebilstot, ka Romulam, līdzīgi vectēvam, bija vārds Kozība. Tāpēc nav pretrunas starp šo faktu un Talmudā rakstīto. Gansa apgalvojums, ka bar Kohba un viņa pēcnācēji vāldija divdesmit vienu gadu, var būt aptuveni pareizs, lai gan no 118. līdz 135. gadam ir tikai 17 gadu. [12; 3. sēj., 852., 853.]

Tānad sacelšanās sākās 114. gadā, kad pēc sakāves pirmajā karā jau bija izaugušas gandrīz divas paaudzes. Bar Kohba bija tuvu uzvarai, jo jūdu valstī jau bija iestājusies faktiskā neatkarība tik lielā mērā, ka Romas nauda tika pārkausēta un jūdi kala savas monētas.

Romas aģentūrai pirms kara bija izdevies ienest nesaskaņas Jūdejas provincē – II gadsimtā sevi pieteica jūdu ebionītu un nācariešu sektas, kas šķēla jūdus savstarpēji nesamierināmos grupējumos. Par tā laika sarežģīto politisko situāciju liecina 1952. gadā Murabaātas alā atrastā pavēle:

**No Simona Kohbas dēla, Jēzum, Galgulas dēlam, un
Habarukas iedzīvotājiem, miers jums!**

**Piesaucu par liecinieku debesis pret tevi, ja kādam no
galiliešiem, kuri atrodas pie tevis, tiks nodarīts pāri, es iekalšu
dzelzīs jūsu kājas, kā to esmu izdarījis ar Alfula dēlu.**

Simons, Kohbas dēls, personiski. [23. 113.]

Bar Kohba nebija kristietis, taču viņš aizstāvēja galiliešus, kuru vidē visvairāk bija darbojies Kristus un starp kuriem bija daudz kristiešu [2; 3. sēj., 9.], kaut gan Z.Kosidovska vārdos pat saistībā ar Pirmo jūdu karu it kā būtu saskatāms pamats neuzticēties kristiešiem:

Kristieši negribēja piedalīties ebreju dumpī un 66. gadā izceļoja uz Pellas pilsētu Aizjordānā. [22; 24.]

Šajā ziņā *Ebreju enciklopēdija* sniedz kļūdainu informāciju par to, ka Simons bar Kohba esot bijis konsekvents un aktīvs kristiešu nīdētājs.

Šis karš beidzās ar Jūdejas provinces brīvības cīnītāju pilnīgu sakāvi, genocīdu un iedzīvotāju pārdošanu verdzībā. Kad terors zaudēja sparū, romieši visus dzīvus palikušos jūdus deportēja.

Pēc izrēķināšanās ar jūdiem uz kādu laiku izbeidzās terors arī pret kristiešiem, jo, mirstot Hadriānam 138. gadā, šī problēma vairs nelikās īpaši aktuāla, un slepenie dienesti ieturēja taktisku pauzi. *Atelpas* laikā tika likta lietā shizmas (šķelšanas) metode atbilstoši tradicionālajai *skaldi un valdi* politikai. Kristiešus šķēla savstarpēji naidīgās konfesijās un sektās, provocējot grupējumu savstarpējās apsūdzības. Tādā veidā tika gūta informācija par kristīgo kopienu dalībniekiem.

Slepenajās operācijās pret kristiešiem ir saskatāmi vairāki stratēģiski virzieni – Kristus noliegšana un Viņa vēsturiskās lomas noklusēšana, jūdaistu atšķelšana no kristiānisma, nevēdu uzrīdīšana jūdaistiem (antisemitisms), nevēdu kristiešu šķelšana.

Viens no galvenajiem paņēmieniem šajā laukā bija ielavīšanās starp ticīgajiem, iekļūšana priesteru kārtā un tam sekojošā reliģijas pārtveršana. Pēc 135. gada galvenā vēriba tika veltīta kristiānisma diskreditācijai. Starp kristiešiem iefiltrējās kvalificēts afērists – Frīgijas pagānu priesteris Montāns, kurš sevi uzdeva par Jēzus Kristus solīto *Svēto Garu*. Viņam līdzī bija blēžu grupa no Romas slepenajiem dienestiem – pseidopravieši Teodots, Priscilla un Maksimilla. Ticīgajiem pasniedzot Kristus mācību kariķētā veidā, afēristi solīja pasaules galu 176. gadā, pieprasīja atteikšanos no īpašuma, askētismu un mocības, bet piekrāpto kristiešu īpašumu pievāca sev. Prasība pēc mocībām Romas politiskajai policijai atvieglāja kristiešu tvarstīšanu. Montānisti atzinās Marka Aurēlija represīvajiem dienestiem, ka ir kristieši. Viņi svētā cerībā tūdaļ nonākt paradīzē un pārlicībā, ka dara Kristus patīkamu darbu, pašreizēji pacietā visnežēlīgākās spīdzināšanas un pieņēma bezjēdzīgu nāvi. Afēristi veikli izmantoja to, ka daudzi kristieši praviotojumu par Kristus otro atnākšanu izprata burtiski un neprata pareizi uztvert Kristus brīdinājumu, ka Viņš vairs nenāks kā mūsu pasaules fiziska persona, kālab ir jāuzmanās no viltuspraviešiem (Mt 24:23–26).

Kad pienāca ilgi gaidītais 176. gads, afērists Montāns un viņa līdzdalībnieki ar izkrāpto mantu nozuda nezināmā virzienā. Sekoja rūgta vilšanās – nekāds pasaules gals neiestājās, un zudis bija arī *Svētajam Garam* atdotais īpašums. Savukārt nekristiešiem par kristiešiem radās iespaids, ka viņi ir naivi cilvēčiņi ar īsu prātiņu. Un tomēr montānisms turpināja pastāvēt, jo afēristi eiforijas uzturēšanai bija ieviesuši praksi regulāri lietot apdullinošu narkotiku dziras [23; 141.–144.].

Montānisms bija pirmā herēze (ķecerība) kristiānisma vēsturē, kas nobremzēja kristiānisma izplatību Austrumos. Diez vai var šaubīties, ka tā tika izstrādāta Romas politiskās policijas kambaros.

Tiklīdz Montāns savu operāciju bija beidzis, nākamajā – 177. gadā sekoja Celsa vēstures viltojums – *Patiesības vārds*, kura motīvus atklāj A. Donīni:

Kommoda un Sevēra laikos oficiālās elkdievības sludinātājs Celss savukārt aicina kristiešus atteikties no neauglīgās izolācijas un dot savu ieguldījumu valsts aizsardzībā. [23; 120.]

Acīmredzot jau tad darbojās politiskās dezinformācijas dienesti, jo kā militārisma kalps Celss Kristus biogrāfiju reducēja uz patiesu notikumu ar kādu rabīna meitu Miriāmu bat Bilgu, kura atteicās no jūdaisma un apprecējās ar grieķu leģionāru Pantēru. Vēstures viltotājs piedomāja, ka šajā laulībā esot piedzimis Kristus, kurš pēc tam esot līdz nāvei nomētāts ar akmeņiem par nodarbošanos ar zintniecību [22; 25., 26.].

Šīs versijas piekritēji mēdz atsaukties uz to, ka Celss esot personīgi apmeklējis Kristus dzīves un darbības vietas, personīgi tās apskatījis un izklausinājis vietējos iedzīvotājus, lai noskaidrotu patiesību par Pestītāju. Taču viņam uz vietas neko nebija iespējams noklausināt, jo zinošākie kristieši savlaicīgi bija atstājuši kauju vietas, bet jūdaisti, kas no sentēviem dzirdēja par Kristu un savām acīm skatīja svētvietas, bija izkauti vai arī pēc romiešu paraduma vēl 135. gadā deportēti, un Jūdejā tobrīd vairs nebija cilvēku, kas kaut vai netieši varētu liecināt. Celsa izdomājumos acīmredzot bija daudz pašdiskreditējoši vāju vietu, padarīja to nederīgu turpmākajai izmantošanai destruktīviem mērķiem. Viņa darbs pazuda drīz pēc tam, kad Origens bija uzrakstījis atspēkojošu traktātu [22; 47.].

Pēc Montāna un Celsa operācijām kristiānisms joprojām

turpināja izplatīties. Tāpēc radās vajadzība pēc jauniem paņēmieniem. Starp kristiešiem iefiltrējās ķeizara aprindu cilvēks – Hipolīts.* Viņa darbības laikā politiskā policija pārtrauca represijas, un aģents guva iespēju iekarot kristiešu simpātijas ar nesodītu vergturu impērijas niknu nosodījumu un tās drīzā gala *pareģojumu* traktātā *Par antiķristu* [23; 146., 184.].

193. gadā Romas militārisms ķeizara tronī cēla *sīriešu* Sevēru dzimtu – Maķedonijas Aleksandra impēriskā *hellēnisma* mantiniekus. Pirmais šīs dzimtas ķeizars Septimijs (vald. 193 – 211) atsāka niknas kristiešu vajāšanas, taču viņš nenovērtēja politiskās policijas iespējas. Tāpēc nākamie ķeizari sargāja savu godu ar *toleranci* pret kristiešiem, dodot priekšroku rūpīgai kristiešu izspiegošanai un to pārorientēšanai uz ķeizara tronī sēdošā zemes ķēniņa kultu.

Jau 217. gadā pēc Romas bīskapa Zetirina nāves uz šo amatu pretendēja Hipolīts, taču acīmredzot Kristus mācekļu mācekļi saskatīja traktātā viltu un herēzes, kuras kristiānismu novirza uz mānīcīgi fantastiskā pasaules uzskata ceļa. Tāpēc tika ievēlēts Kaliksts I (bīsk. 217 – 222). [23; 179., 180.] Tas politiskajai policijai bija spēcīgs plīķis, taču tā atrada izeju – Hipolīts dibināja alternatīvu *Romas bīskapa* sēdekli un tēloja kristiešu baznīcas galvu līdz pat 235. gadam [23; 148.]. Sarakstā *Annuario Pontificio, citto del Vaticano* viņš reģistrēts kā antipāvests [2; 19. sēj., 163.]. (Diemžēl līdz šim antipāvesti tiek vērtēti tikai kā godkāriģi grēcinieki, kuri tiecas pēc garīgās varas, savtīgu interešu vadīti. No slepeno operāciju taktikas viedokļa šis fenomens ir daudzkārt briesmīgāks.)

222. gadā **Aleksandrs Sevērs** kronēts par ķeizaru, un agrākais *antiimpērists* Hipolīts krasi mainīja politisko nostāju savā pusē pārvilināto kristiešu pārorientācijai uz verdzības iekārtas saglabāšanu. Par godu valdniekam antipāvests izstrādāja kalendāru ar laika skaitīšanu no šī monarha kronēšanas brīža [23; 184.].

Taču baznīca izrādījās tik stipra, ka Kaina–Hama mantinieki tomēr atkal atgriezās pie terora metodēm. Ķeizara tronī tika iesēdināts *grieķis* Maksimīns Trāķietis. Jau pirmajā valdīšanas gadā viņš atsāka pēkšņu masveida asinsizliešanu. Visaptverošās me-

---

* Romas kristieši Hipolitu godā kā svēto. Domājams, ka senatnē godā celtais ir kāda cita persona.

dības tika vērsta pret kristiešu vadību. Aprēķins bija vienkāršs – bez garīdzniekiem palikušie kristieši būšot spiesti viens pēc otra atkrist.

Bet kristieši ievēlēja jaunu Romas bīskapu no sava vidus – Anteru (bīsk. 235 – 236), pēc viņa nāves – Fabiānu (bīsk. 236 – 250). [2: 19. sēj., 163.] Lai gan Kristus mācības formulējumu apgrūtinātās uztveres dēļ kristiānisma izplatīšanās palēninājās arī citur pasaulē, izturējusi 235.–238. gada teroru, kristiešu baznīca kā organizācija turpināja pastāvēt.

Ticīgo pašai dziedzība piespieda ķeizaru uz laiku atkal pārtraukt vajāšanas un vēl rūpīgāk vākt informāciju, bet Hipolita neveiksme mudināja atrast nodevējus no kristiešu vidus, jo viņu prasme pasargāt baznīcu pat terora apstākļos ķeizaru Deciju mudināja uzsākt totālu teroru, atstājot dzīvus tikai tos, kas ar kristiešiem aizliegto rituālu izpildi atsakās no Kristus. Šis bija laiks, kad cilvēki varēja glābties no politiskās policijas tikai ar izziņām vai liecinieku parakstītiem aktiem par upurēšanu pagānu dieviem [23; 186., 187.]. Starp tiem, kas šādā ceļā izglābās no nāves, bija garīdznieks Novatiāns. Acīmredzami viņš piekrita sadarboties ar slepenajiem dienestiem un upurēja pagānu dieviem. Tas netraucēja viņam izmantot represētā reputāciju un prasīt piespiesti *atkritušo* ekskomunikāciju. Tieši šis ir tas laiks, kad radās **kataru** slepenā organizācija, kura ar herētisku darbību veica nemitīgu cīņu pret kristiānismu.*

251. gadā Novatiāns sevi *iecēla* par alternatīvo Romas bīskapu paralēli Fabiānam, kļūdams par otro antipāvestu cilvēces vēsturē [2; 19. sēj., 163.]. Nodevējs paguva savākt plašu informāciju par kristiešiem, un ķeizara Valeriāna laikā (258. gadā) viņš savu sēdekli likvidēja. Tam atkal sekoja terors, fiziski iznīcinot garīdznieku un kristiešus no aristokrātu vidus. Bet Novatiāns neskarts nodzīvoja līdz 268. gadam [23; 312.].

Terors joprojām nelīdzēja, tāpēc shizmām un spiegošanai tika saglabāta novatiāņu baznīca. Šo rezidentūru pārņēma Novatiāna skolnieks Donāts. Arī viņš aktīvi darbojās un neskarts piedzīvoja Valeriāna, Aureliāna un Diokletiāna laiku vajāšanas [23; 144.].

---

* 13. gs. Rietumeiropā katari bija iejaukti asiņainu juku provocēšanā.

Keizara Diokletiāna tēvs bija brīvlaists vergs. Taču tas nebūt nenozīmē, ka vergturu impērijā viņš tik augstu pa hierarhijas kāpnēm tika tāpēc, ka sistēma sāka demokrātizēties un zaudēt jaunumu. Atrisinājums ir gaužām vienkāršs – arī Valeriāns un Aureliāns neprata tikt galā ar kristiešiem. Tāpēc radās nepieciešamība politiskajā fasādē izvirzīt tādu talantīgu organizatoru, kas pārzina tautas psiholoģiju. Tāds bija Diokletiāns, kurš kā spējīgs militārists strauji izvirzījās līdz karavadoņa amatam un iekaroja leģionāru mīlestību [2; 8. sēj., 282.]. Tāpēc viņam keizara kronis tika nodrošināts it kā ar leģionu atbalstu. Impērijas galvas postenī viņš redzēja, ka vajāšanu un shizmu dēļ kristiānisma spēki tomēr neizsīkst, un drīz atrada principiāli jaunu risinājumu, kas ļautu saglabāt sātānisma hegemoniju.

Diokletiāns saskatīja, ka vergturu impērijas gals ir neizbēgams, ja tā arī turpmāk paliks unitāra lielvalsts. Krītot keizaram Romā, neizbēgami sekos visas impērijas sabrukums. Tāpēc 286. gadā viņš valsti sadalīja it kā divās daļās, monarhiju aizstājot ar diarhiju un palīgā ņemot par augustu iecelto zemnieka dēlu Marku Aurēliju Valeriju Maksimiānu (vald. 286 – 305 un 307 – 310). [2; 15. sēj., 255.] Šādos apstākļos kristiešiem esot bijis jāredz, ka nu ir citi laiki – tagad esot iespējas par keizaru kļūt arī brīvlaistā verga pēcnācējam un zemniekam.

Kad jauninājumi parādīja savu dzīvotspēju, pienāca laiks nearistokrātiskajiem keizariem aiziet no politiskās skatuves. Taču ne uzreiz, bet gan tad, kad aristokrāti kā praktikanti būs izpētījuši jauno kārtību un apguvuši iemaņas. Tādējādi valstī diarhiju aizstāja ar tetrarhiju, varas virsotnē dibinot vēl divus keizara amatus – palīgkeizarus. Par tiem kļuva aristokrāti Konstancijs Hlors (vald. 293 – 306) [2; 13. sēj., 49.] un Gajs Galērijs Valerijs Maksimiāns (vald. 295 – 311) [2; 6. sēj., 59.]. Tikmēr kristiešu slepenā izsekošana tika pabeigta, un Diokletiāna vadībā notika kārtējās kristiešu asiņainās vajāšanas. Pēc šādas diskreditācijas 305. gadā plebejiskas izcelsmes keizari tika atstādināti no valsts vadības, un impērija tika sadalīta divās daļās. Rietumi tika Hloram, austrumi – Galērijam [2; 13. sēj., 45. un 23; 205.].

Pēc Hlora nāves par keizaru kļuva viņa dēls Konstantīns (vald. 306 – 337) [2; 13. sēj., 45.], un drīz arī uzdrošinājās Marks

Maksimiāns atgriezies politikā kā ķeizars. Tas beidzās bēdīgi – 310. gadā viņš it kā esot izdarījis pašnāvību (pēc oficiālās versijas), it kā ticis nogalināts (pēc neoficiālās versijas). Bet pēc Gaja Maksimiāna nāves 311. gadā Austrumromas impērijas tronis tika dāvāts nākamajam Konstantīna znotam Licīnijam [2; 8. sēj., 282. un 23; 208.].

Savukārt Diokletiāns acīmredzot saprata, ka aiz ķeizara muguras ir vareni spēki, tālab viņš pēc gāšanas aizbrauca uz provinci, politikā vairs nejaucās līdz mūža galam un mira dabīgā nāvē 313. vai 316. gadā.

Kamēr tika meklēti risinājumi iekārtas glābšanai, antipāvesta Novatiāna skolnieks Donāts uzkalpojās līdz Numīdijas bīskapa titulam. Uz Ceciliāna iesvētīšanu Kartāgas bīskapa kārtā viņš reaģēja ar grautiņu, masu nekārtību rīkošanu un alternatīva bīskapa krēsla dibināšanu, šķeļot un diskreditējot kristiešus citādi ticīgo acīs. Bet ievāktās ziņas un izprovocētā kristiešu kā nekārtību cēlāju reputācija bija iegansts 312. gada genocīda vilnim, par ko vēsturē atbildību nes Licīnijs. Tomēr Kartāga bija nevis Austrumromas, bet gan Rietumromas province. Tāpēc par šiem notikumiem atbildīgs tomēr ir Konstantīns, kurš par to ir ierakstāms kristiešu vajātāju melnajā sarakstā.

Konstantīna valdīšanas laikam raksturīga ir Arija shizma. Šī darba autora rīcībā nav ziņu, kas dotu iespējas Ariju turēt aizdomās kā Romas politiskās policijas aģentu. Tāpēc pieņemsim, ka viņš dogmatiskajās domstarpībās ar Romas bīskapu balstījās tikai uz paša izpratni un formālu loģiku, kas izpaudās Kristus dievišķās dabas noliegumā. Šāda nostādne tā laika dabas izpratnes līmenim varētu likties sakarīgāka, tāpēc ariānisms sāka strauji izplatīties. Tas beidzās ar Arija un Romas bīskapu konfrontāciju, kas ievadīja 318. gada shizmu.

Ariānisms, noliedzot Kristus pamatdabu, nenoraidīja Viņa mācību un ētiskās nostādnes, taču dogmatiskajos strīdos divi kristiānisma virzieni iekarsa un ariāņi sāka ņemt virsroku [23; 234.–236.]. Ķeizaram Konstantīnam radās izdevība pārņemt iniciatīvu un notikumu gaitu stūrēt sev vēlamā virzienā. Būdams pagāņu Lielais pontifiks (virspresteris), viņš uzņēmās arbitra lomu, sasaucot I. ekumenisko Nīkejas koncilu. Ar gudru ziņu viņš pats izvēlējās koncila delegātus, tišām neuzaicinādams Romas bīskapu Silvestru I.

Silvestrs I bija dziļi erudīts cilvēks un veikls diplomāts [23; 213.]. Kā vēlētā augstākā garīgā amatpersona viņš bija autoritāte ticības jautājumos. Šāds cilvēks koncilā spētu kvalificēti pierādīt Arija maldus un panākt izlīgumu starp strīdā iesaistītām pusēm. Bet Konstantīnam šāds pavērsiens nebija vēlams – viņa mērķis bija saglabāt verdzības iekārtu, panākot līdzsvaru starp naidīgajām pusēm. Tāpēc koncila laikā viņš atbalstīja ariāņu pretiniekus, uzspiežot viņu publisku nosodījumu un morālu sagrāvi. Ķeizars labprātāk piecieta ironijas pilno *Baznīcas ārlietu bīskapa* reputāciju, taču naidīgajām pusēm apvienoties neļāva.

Vēstures ironija ir tā, ka nevis 49. – 50. gada Jeruzalemes, bet gan Nīkejas koncils kristiešu tradīcijā ienāca kā pirmais šāda veida notikums kristiešu dzīvē. Tiesa gan, Nīkejā tika galīgi formulētas teoloģiskās nostādnes, kam XIX – XX gadsimta dabaszinībās ir atrodamī pierādījumi. No otras puses, tika jūtami vājināta kristīgā iecietība pret citādi ticīgajiem un kurinātas nesaskaņas starp dažādu uzskatu kristiešiem.

Viltīgais Konstantīns kristiešu iekšējos strīdus izmantoja verdzības sistēmas nostiprināšanai, to uzdodot par uzlabojumu kristīgās morāles vārdā, jo objektīvi karagūstekņu masas, kas ik pa brīdim nomaina bojā gājušos vergus, vienmēr ir apdraudējušas Romas valsti ar savu cīņas spar un nesamierināmību ar nebrīvi. Tāpēc bija izdevīgi izaudzināt ar vergu morāli slimus cilvēkus, kas paaudžu paaudzēm ir dzimuši nebrīves apstākļos un nespēj iedomāties, ko nozīmē brīvība. Šim nolūkam ķeizars mīkstināja verdzības režīmu, aizliedzot vīrus šķirt no sievām, brīvcilvēku *nevēlamu* bērnu nogalināšanu vai pārdošanu verdzībā, zīmju iedezināšanu un gladiatoru cīņas. Viņš atbalstīja vergu brīvlaišanu. Šādi pasākumi izsauca kristiešu vispārēju sajūsmu.

Pasludinot kristiānismu par oficiālo valsts reliģiju, piešķirot īpašas privilēģijas un uzpērkot garīdzniecību, ķeizars ieguva līdz šim vajāto kristiešu labvēlību un uzticību. Sak, tas tik ir cilvēks, kurš esot pareizi sapratis Kristus mācību. Taču ar nekristiešu vajāšanām tika izliktas lamatas, kas kurināja naidu pret kristiešiem, jo prasīja jūdaistu, pagānu un citu reliģiju piekritēju asinis un dzīvības. Diemžēl grautiņos Romas politiskajai policijai nāca talkā arī daudzi kristieši, kuri šādu rīcību uzskatīja par Dievam patīkamu darbu.

Mūža nogalē Konstantīns pirms kādas kaujas esot redzējis vīziju – krustu pie debesīm ar uzrakstu *ar šo zīmi uzvarēsi*. Tāpēc viņš esot licis krustus uzšūt saviem karavīriem, kālab arī tiešām sekojusi uzvara. Acīmredzami šo epizodi vēlākie kristieši ir pārpratuši, uzskatot, ka ķeizaram asinsizliešanā esot palīdzējusi sakrālā svētā krusta zīme. Šinī gadījumā viņš lietoja krustu kā eksekūcijas rīku pretinieka psihiskajai ietekmēšanai.

Tikai Romas bīskaps un viņa piekritēji saskatīja viltu, ar aizdomām raudzījās uz šādām Konstantīna *kristīgajām* aktivitātēm un turpināja garīgās un laicīgās pestīšanas politiku, nepakļaujoties ķeizara diktātam, jo kristīgās misijas jēga ir pilnīga verdzības likvidācija, nevis tās kosmētiski uzlabojumi.

Dzīves nogalē Konstantīns kristījās ariānismā, redzēdams, ka ar viņa aktivitātēm līdzsvars ir izjaukts par labu Romas kristiānismam. Tagad viņš centās labot kļūdu, ko pielaida savā pārmērīgajā centībā pievilt Romas bīskapu. Taču bija jau par vēlu – ķeizars 337. gadā mira.

Pēc Konstantīna nāves drīz vien darbojās kārtējais antipāvests, kura darba augļus plūca Jūlija Konstantīja dēls Juliāns (vald. 360 – 363). Ar ieganstu, ka viņa onkulis ķeizars Konstantīns kā *kristietis* bija sarīkojis asiņainu slaktiņu radu lokā, viņš atjaunoja pagānismu visā impērijā [23; 244., 245.].

Juliāna jaunības maksimālisms un vēlme īsā laika sprīdī gūt efektīvus rezultātus faktiski izgāza slepenpolicijas rūpīgi gatavoto operāciju. Kristiešu bija tik daudz, ka bija iespējama sacelšanās visā valstī, ja ķeizars nebūtu savlaicīgi nogalināts kaujas laukā. Viņa pēcnācējs Joviāns 364. gadā pārtrauca asiņaino izrēķināšanos ar kristiešiem un atjaunoja Konstantīna likumu par valsts reliģiju. No šī brīža visi nākamie ķeizari formāli skaitījās kristieši, bet Romas politiskā policija pārgāja tikai uz slepenām cīņas metodēm, atsakoties no atklāta terora politikas. Tā vēstures arēnā ienāca diakons Ursins, kas atklāti uzstājās aristokrātisko aprindu vārdā un pretendēja uz augstāko garīgo varu. Tomēr pēc Romas bīskapa Libērija (bīsk. 352 – 366) nāves tika ievēlēts Damasijs (bīsk. 366 – 384). Ursins uz to reaģēja ar masu nekārtībām un neskaitāmiem liķiem pilsētas ielās, bet pēc tam prasīja pie atbildības saukt Damasiju. Taču Romas bīskaps uz to atbildēja ar radikāliem pasākumiem –

teokrātijas prioritātes radikālu nostiprināšanu. Tādējādi Ursinam vairs atlika tikai samierināties ar alternatīva bīskapa sēdekļa (līdz. 366 – 367) un alternatīvas baznīcas dibināšanu. Taču viņam paliekošu panākumu nebija [23; 243.–248., 271.].

Šādos apstākļos vēstures arēnā ienāca vēl viens fiktīvs kristiešu *labdaris* – ķeizars **Teodosijs I Flāvījs** (vald. 379 – 395), kuram ticīgie deva pievārdu *Lielais*.

Formāli Teodosijs I tiešām izskatās pēc labdara, kas veicinājis Kristīgās Baznīcas nostiprināšanos. Viņš mīkstināja (nevis likvidēja) verdzības režīmu (cilvēkmīlestība?), kristiānismu nostiprināja kā vienīgo legālo reliģiju visā impērijā (kristīgā pārliecība?), ariānismā kristītos kaimiņvalsts gotus iesaistīja savas impērijas gvardes karaspēkā (katolizācija?), veica asiņaina masu terora aktus pret pagāniem un jūdaistiem (Kristus mīlestība?), sasauca 2. ekumenskā (Konstantinopoles) koncilu teoloģisku problēmu risināšanai (rūpes par ticīgo dvēselēm?).

Taču no slepeno operāciju loģikas viedokļa Teodosijs I verdzību mīkstināja, padarot maigāku ekspluatācijas režīmu nebrīves apstākļos. Konstantīna pieredze vergu ģimeņu saglabāšanai neko īpašu nedevis. Tik un tā otrajā un trešajā paaudzē dzimušie mira no pārmērīgi smaga darba vai patvaļas, taču dvēselē alka pēc brīvības, par ko dzirdēja no vecākiem, bet dažkārt arī no vecvecākiem. Toties ekspluatācijas mīkstināšana ar reglamentāciju un vergturu atbildību radikāli mainīja vergu dzīves apstākļus, un atvieglojumiem bija liels psiholoģisks efekts uz kontrastu fona – sak, tagad jau nu gan var dzīvot! Un atmiņas par šo kontrasta laiku no paaudzes uz paaudzi audzināja patiesi padevīgas vergu dvēseles, kam vairs nevarēja būt kaut kādu lielāku prasību par to, ko atvēl kungs. Šīm reformām bija vēl viens moments – tagad verdzības režīma mīkstināšana un brīvlaišanas izredzes bija reglamentētas ar likumu. Bet tas izraisīja vergu savstarpējo cīņu par saimnieka labvēlību. Par dzīves normu kļuva cilvēku nenovīdība, skaudība, nodevība un aprunāšanas kāre, kas ir raksturīga ar verga morāli slimiem cilvēkiem.

Kristiānisma padarīšana par valsts reliģiju bija acīmredzami balstīta uz cerībām to pārtvert – Teodosijs iemanījās uzurpēt tiesības par garīdzniekiem impērijas austrumu daļā celt sev tīkamus ļaudis

[19; 60.] . Ķeizara izvērstaī masu terors pret pagāniem it kā Svētās Trīsvienības, it īpaši Kristus vārdā izraisīja antipātījas pret kristiānismu arī kristiešu vidū. Piespīedu kristīšana draudzēs iēplūdīnāja cilvēku masas bez pārlīecības, veicīnot līekulību un atšķaidot ticīgos ar nelabvēļu masām. Bet terors pret jūdaistiem noslēdza jūdu atšķelšanas ilgtermiņa operāciju un panāca viņu kategorīsku atteikšanos no sava nacionālā varoņa Jēzus Kristus. Tagad Romas politiskajai policījai caur jūdaistu garīdznīcībā iēfīl-rētiem aģentiem vairs atlīka tikai mazumiņš – Talmudā iēkļaut Celsa izdomājūmus un ar to pilnīgi nobloķēt tautas iēspējamās saites ar Jesajas pravīetoto Mesīju un kristīēšiem. Tomēr to darīt bija par agru – vēl darbojās ļaužu vēsturiskā atmiņa par Kristu.

Teodosīja I laikā Romas lēģionāri cieta smagus zaudējūmus mēģīnājūmos iēkarot ariānismā kristīto gotu zemi. Tāpēc tagad ķeizars dibīnāja gotu gvardi Konstantīnopolē un ar īpašas labvēlības statusu vilīnāja kaimiņtautu lamatās. Pirmkārt, izlases privīlēģētajā karaspēkā ir labvēlīgi apstākļi vervēt aģentūru. Otrkārt, nespējot ar varu pakļaut cīņas spējīgo tautu, Teodosījs I to darīja, piedāvājot dibīnāt konfederatīvu savīenību.

381. gadā ķeizars sasauca 2. ekumenīsko koncilu (1. Konstantīnopolē) teolōģīsku strīdu saasināšanai, tīšuprāt uz to neuzaicīnot pāvestu Damasīju I [23; 242., 243.]. Arī šoreiz tam par īemeslu bija pāvesta izcilās diplomāta spējas un augstā erudīcija. Viņš jau nu gan aptvertu, ka koncīla programmas nagla – atkārtots ariānīisma nosodījūms ir gotu–ariāņu izlases gvardes karaspēka un Romas kristīēšu pretnostādījūms asai konfrontācijai, kur abu naidīgo pušu *labdaris*, arbitrs un soģis būtu tikai ķeizars. Romas baznīcu nosaucot par katolīsku, proti, vispārējo [19; 60.], ķeizars centās kristīēšus iētekmēt ar glaimiem. Taču būtiskākais šī koncīla darba rezultāts bija vēsturiskās prioritātes nomaiņa – no šī brīža par otro pēc Romas bīskapa tīka atzīts nevis Aleksandrijas, bet gan ķeizara iētekmē esošais Konstantīnopolē bīskaps. Tas bija radikāls solis, mēģīnot pakļaut kristiānismu zemes ķēniņam. Ne velti ķeizari katru diktātu kristīēšiem sāka ar vārdiem: *Uzvarām vainagotais, diženais, dievīšķais (seko ķeizara vārds) – baznīcām!*

Tomēr pāvests koncilu un tā lēmūmus atzīna par nelīkumīģiem un no tiem norobeģojās. Ar to gotu un Romas kristīēšu karš tīka

novērsts. Tika novērstas arī pretišķības ar citām reliģijām, noraidot *vispareizākās* ticēšanas koncepciju. Tādējādi Teodosija I slepenā diplomātija cieta sakāvi, un par pareizticīgajiem sevi dēvē tikai ortodoksi. Tiesa gan, politisko apstākļu spiests, 2. koncilu akceptēja cits pāvests, tāpēc tā lēmumi kļuva par Romas Katoļu Baznīcas tradīcijas sastāvdaļu [23; 243.]. Taču tas notika citā gaisotnē, kad teoloģiskie strīdi ar ariāņiem zaudēja aktualitāti, bet vārds *katoļi* – sākotnējo ambiciozitāti.

Pēc neveiksmes koncilā Teodosijs I turpināja aktīvi jaukties kristiešu iekšējās lietās, savu *katholicismu* cenšoties pierādīt ar ediktiem, kas aicina visus Romas pilsoņus pieņemt katoļticību (protams, ķeizara izpratnē), ar olimpisko spēļu aizliegumu un citiem aktiem. Tai pašā laikā slepeno operāciju līmenī notika arī draudžu kūdīšana uz *nepareizi ticīgo* masu grautiņiem. To rezultātā gāja bojā ne tikai izcilas personas, bet tika pilnībā izslaktēti arī daudzu apdzīvoto vietu iedzīvotāji. Vēlāk sakūdīto fanātiķu noziegumi tika pierakstīti kristiešu vadībai un izmantoti ateisma propagandā. Bet ar to bija par maz. Pēc ķeizara Teodosija I pavēles 390. gadā slepenpolīcija nodedzināja Aleksandrijas bibliotēku un tās 200 000 manuskriptu, noveļot atbildību uz kristiešiem [13; 2. d., 353. un 9; 34.], jo savvērestība pret Talmudu bija sagatavota un tagad bija svarīgi nodrošināt, lai jūdiem pietrūktu argumentu turēties pretī ķeizara tīkojumiem. Tiesa gan, vēstures grāmatās ķeizara loma parasti tiek noklusēta un netiek norādīts, kurš kristiešu novirziens ir piedalījies šajā noziegumā.

Ugunsgrēks tiešām ir nodarījis lielu postu, jo Apustulis Jānis rakstīja:

Bet ir vēl daudz citu lietu, ko Jēzus ir darījis. Ja visas tās pēc kārtas aprakstītu, tad, man šķiet, visa pasaule nevarētu uzņemt sarakstītās grāmatas. (Jn 21:25)

Līdz mums ir nonākuši tikai četri Evaņģēliji, kuri viens otru papildina. Bet kur ir Pētera, Jēkaba, Toma un citu apustuļu Evaņģēliji? Nav! To vietā ir pasniegti viltojumi, kurus jau kristiānisma pirmajos gadsimtos profesionāli teologi ir atzinuši par apokrifiem.

Dedzināšanai bija arī citi nopietni motīvi. Kad III gadsimtā vajāšanas pārtrauca kristiešu garīdznieku tiešo pēctecību Kristus mācekļiem, kaut gan sākotnēji no laicīgajiem ticīgajiem komplektētie garīdznieki bija diletanti, kuru zināšanas teoloģijā, ētikā un

citās jomās bija tikai sprediķos dzirdētā līmenī. Baznīcas jaunā garīdzniecība drīzumā pārvarēja terora radīto krīzi, pateicoties Aleksandrijas bibliotēkai. Tā traucēja ķeizaram pārtvert baznīcu arī pēc 2. koncila lēmumiem, jo Aleksandrijas bīskaps varēja argumentēt ar seniem manuskriptiem, kas pierādīja viņa prioritāti pār Konstantinopoles patriarhātu.

Un tomēr šajā apskatā pieminētie pāvesti Silvestrs I un Damasijs I kļuva par profesionāļiem. To veicināja Aleksandrijas bibliotēkā gūtās zināšanas. Tā bija vislielākais starptautiskais zinību centrs, kur koncentrēti dažādu laiku gudru vīru, tostarp apustuļu – Kristus mācekļu manuskriptu kalni, kas pēc atkārtotā ugunsgrēka neizbēgami ir zuduši.

Par labu nule izteiktajai versijai runā fakts, ka IV gadsimta II pusē sākās strauja kristiešu teoloģijas zinātnes attīstība. Šajā laikā īpaši lielu darbu veica Ambrozijs (dzīv. 340 – 397), Hieronims (dzīv. 347 – 419) un Augustīns (dzīv. 354 – 430) [7; 505.–511., 521.–523.]. Šo vīru darbs par 14 – 15 gadsimtiem apsteidza dabaszinātņu attīstību, un viņi formulēja to, ko tikai šodien ir iespējams zinātniski pierādīt.

Ķeizara Teodosija I mūža nogalē jau bija skaidrs, ka nekādi viltus pilnie pasākumi kristiānismu nespēj nedz sagraut, nedz pakļaut zemes ķēniņu varai. Tāpēc pēc viņa nāves 395. gadā Romas impērija tika otrreiz sadalīta divās daļās kristiānisma lokalizācijai. Austrumu provincēs garīdzniecība bija piekāpīgāka vergturu priekšā, jo to apdraudēja ķeizariskā terora mašīna un kārdinājumi.

Tā kā pēc Jūdu kara Romas politiskās policijas īpašas uzmanības objekti bija jūdaisms un kristiānisms, impērijas pagānisko ierēdņu uzraudzībā **Celsa izdomājumi, kas satur pret Jēzu Kristu vērstus zaimus, 400. gadā beidzot tika iekļauti Talmudā** [22; 26.]. Un tas tiešām sanaidoja kristiešus ar jūdaistiem.

Šie Romas politiskās policijas darba augļi tika nostiprināti arī no otras puses – ķeizars patvaļīgi par Konstantinopoles bīskapu un patriarhu iecēla Jāni (Joanu) Zeltmuti (dzīv. 347 – 407); kurš bija izcēlies kā dedzīgs kristiānisma propagandists un tiek atzīts par vienu no kristīgās baznīcas tēviem [7; 527.].

Lieki bilst, ka ķeizari jau nu zināja gan, ko un kāpēc celt saulītē. Taču šinī gadījumā Bizantijas diktators bija veikli izmantojis godīgu

garīdznieku savās interesēs, lai iznīdētu jebkuras kristiešu un jūdaistu kontaktu iespēju atliekas.

Ebreju gadsimtos ieilgusi traģēdija viņus padarīja jūtīgus pret saviem labvējiem un nelabvējiem. Lasot Ebreju enciklopēdiju, var atrast, ka kopš seniem laikiem jūdaisti pedantiski reģistrē savus labvēļus un ienaidniekus. To viņi dara ļoti piesardzīgi un, ja ir pat it kā visminimālākās labvēlības pazīmes, konkrēta persona tiek atzīta par ebreju draugu pat tad, ja patiesībā viņš ir slēpts antisemīts, kā tas bija Jūlija Cēzara gadījumā (kā vēlāk redzēsim, piemēram, Frīdrihs II arī tiek kļūdaini uzskatīts par ebreju labvēli). Tāpēc antisemītu uzskaitījums praktiski ir nekļūdīgs, taču attiecībā pret Jāni Zeltmuti Ebreju enciklopēdija ir sabiezinājusi krāsas:

Līdz šim baznīca tikai polemizēja ar jūdaisma dogmatiku, un tas bija saprotami tikai zinātniekiem. Ar Joana Zeltmutes laikiem radās strāvājums, kas ebrejiem nesa bezgala daudz ciešanu, jo tagad tas kristiešus uzkurināja pret visiem ebrejiem (jūdaistiem – O.G.) un norobežoja vienus no otriem ar agrāk nezināmu šķirtni. Starp ebrejiem un kristiešiem pastāvēja draudzīgas attiecības, un tas tieši izsauca Joana Zeltmutes kaislīgus uzbrukumus pret ebrejiem. Tam tika atrasti arī reliģiski motīvi – daudzi kristieši bija paraduši ievērot ebreju svētkus. „Kā mēs varam cerēt uz piedošanu,” iesaucās Joans Zeltmute, „ja mēs apmeklējam viņu sinagogas pēc pašu gribas vai pēc ieraduma un aicinām savās mājās viņu gudros un magus?” Citviet Joans Zeltmute saka: „Es piesaucu debesis un zemi par lieciniekiem pret jums, ja tik kāds no jums uzdrošināsies ievērot svētkus vai gavēt ar viņiem un svētīt sestdienu, vai izpildīt svarīgus un nenozīmīgus ebreju rituālus. Es nebūšu vainīgs jūsu asinīs.” Joanam Zeltmutei nācās cīnīties pret ebrejiem ne tikai reliģiskajā laukā, bet arī vispār, jo šajā laikā ebreji bija lielā godā un kristieši deva priekšroku ebreju tiesnešiem. Tālāk Joans Zeltmute savos rakstos pierāda, ka jūdaisms savu laiku ir izdzīvojis, jo jūdaiskā reliģija it kā nevarot pastāvēt bez tempļa, bez upuriem un bez reliģiskā centra Jeruzalemē, pie tam neviens no vēlākiem ebreju reliģiskiem aktiem tos nevar aizstāt. Joans smeļ par patriarhiem, sakot, ka viņi nav garīdznieki, bet gan tikai cenšas par tādiem izlikties un spēlē lomas kā aktieri. Viņš cenšas pārliecināt savus klausītājus, ka kristiešu pienākums – neieredzēt ebrejus. [12; 8. sēj., 753., 754.]

Nevar būt šaubu, ka ķeizara aģentūra jūdaistu un kristiešu garīdznieku augstākajos ešelonos darīja savu melno darbu skaldi un valdi principa interesēs. Taču pēc tik veiksmīgas Talmuda

deformācijas operācijas ķeizars nevarēja atļauties riskēt izmantot aģentūru panākumu nostiprināšanai – ja vismaz viena aģenta dvēselē labā komponente dominē pār ļauno, impēriskā intriga drīz varēja nākt gaismā un tad nebūtu izslēgts, ka talmudisti pārskatītu savu attieksmi pret Celsa gara darbu. Tāpēc valdnieka izvēle šoreiz krita uz Jāni Zeltmuti, kura talantu kristīgā tradīcija salīdzina gandrīz vai tikai ar Augustīna devumu. No bērnības audzināts kristiānismā, Jānis Zeltmutis kļuva par garīdznieku un daudz darīja ļaužu kristīgās pārliecības stiprināšanā ar sava talanta spēku un tā nemitīgu pilnveidošanu. Tieši viņa dedzība bija tā, kas piesaistīja ķeizara uzmanību, kad ievajadzējās pēc attiecīgās reakcijas uz Talmudā iekļautajiem zaimiem. Tāpēc Jānis Zeltmutis nav vērtējams kā antisemīts, jo no Bībeles ebrejiem viņš nenovērsās, bet gan propagandēja viņu devumu sprediķos un vēstulēs, taču viņu dziļi aizvainoja Kristu zaimojošie vārdi un tāpēc garīdznieks darīja visu iespējamo, lai novērstu Celsa ļaunprātību izplatību starp kristiešiem. Tā ķeizars intrigu ceļā savu bija panācis – vispārējam antisemitismam slūžas bija vaļā.

Kad sadalītās impērijas sastāvdaļu administratīvie pārkārtojumi bija pabeigti un tika pierasts tās uzskatīt par savstarpēji neatkarīgām valstīm, Rietumromas kristiešiem tika uzrīdīti vestgoti, kuri līdzsvaru starp Kristus piekritējiem un vergturiem varētu izjaukt ar lielu asinsizliešanu. 410. gadā Teodosija I gvardes karaspēkā pirmklasīgi apmācītie un kaujas rūdiņumu guvušie vestgoti ielauzās Rietumromā un uzsāka mežonīgu slaktiņu [9; 37.]. Kā interesēs un ar kādu nolūku tas tika darīts, tas redzams pēc fakta, ka aizsardzības cīņas organizēja nevis Rietumromas ķeizars, bet gan pāvests.

(Varētu likties, ka ar šo momentu kristiešu augstākā vadība esot nonākusi pretrunās ar Kristus ieteikumu kara gadījumā bēgt kalnos. Taču tā tas nav, jo šis ieteikums tika konkrēti attiecināts uz gaidāmo jūdu karu laikā, kad cīnītājiem pret impērijas okupāciju nebija vienotības un spēku samērs nebija labvēlīgs. Runājot par vēsturisko notikumu attīstību vispār, Kristus sacīja: *Nedomājiet, ka esmu nācis atnest mieru virs zemes; es neesmu nācis atnest mieru, bet zobenu* (Mt 10:34). Tas nozīmē, ka Viņa sūtība nebija iejaukties politiskajā situācijā, bet gan palīdzēt cietējiem.)

Tikmēr slepenais aģentu tīkls izplatīja baumas, ka vestgotu

iebrukums esot pagānu dievību dusmu izpausme. Kaujas bija tik niknas, ka Romas aizsardzībai no Britu salām atsauktie leģioni atpakaļ vairs neatgriezās. Anglija atjaunoja savu neatkarību un sāka Jūlija Cēzara noziegumu demontāžu [24; 328., 329.].

Pēc kristiešu uzvaras pār vestgotiem Bizantija turpināja šķeltniecisku politiku. Šoreiz par pakalpiņu tika izmantots Konstantinopoles patriarhs Nestors, kas izraisīja teoloģiskus strīdus par Kristus dievišķās un cilvēcīgās dabas nošķirtību [19; 69., 70.]. Paralēli tam kara novājinātajā Romā tika iefiltrēts kārtējais antipāvests. 431. gadā 3. ekumeniskajā koncilā (1. Efezas) acīmredzami bija iecerēts izmantot vestgotu nodarītos zaudējumus Romas kristiešiem (ne velti Rietumromas ķeizars izvairījās no cīņas) un nostiprināt Nestora pozīcijas [2; 5., 445.]. Tomēr iznāca citādi, un Bizantijas ķeizars bija spiests celt savu reputāciju starp Rietumromas kristiešiem ar paša radīto nestoriešu nosodījumu. [23; 283.] Taču politiskās policijas laboratorijas joprojām darbojās, un drīz parādījās vēl viena herēze – monofizīti, kas uzsāka strīdu par to, ka Kristū esot nevis divas dabas, bet gan viena, par miesu kļuvusi vārda daba, kaut gan tā laika filozofi taustāmu realitāti sen vairs nejauca ar abstrakciju.

Kamēr kristieši bija aizņemti teoloģiskajos strīdos, vergturība turpināja plaukt un zelt. Sirotāji turpināja kļīst līdz pat Ķīnas plašumiem ne tikai zīda pirkšanai. Viņi joprojām tvarstīja gūstekņus pārdošanai vergu tirgos un paplašināja impēriju uz Armēnijas un Persijas rēķina. Bet tas izprovocēja Vidusāzijas klejotājus huņņus, kas savu zudušo ciltsbrāļu glābšanai dzinās gūstītājiem pa pēdām cauri Eiropai līdz pat Gallijai Atlantijas krastā.

Vēstures zinātne joprojām netaisnīgi nosoda huņņu karagājienu, jo viņi esot iznīcinājuši izcilas materiālās vērtības un izdarījuši bezjēdzīgas briesmīgas slepkavības. Šāda attieksme ir izskaidrojama ar aizspriedumiem par klejotāju lopkopju cilšu it kā zemāku kultūras līmeni. No Mozus aprakstītās Ābela un Kaina epizodes ir iespējams nonākt pie pretēja viedokļa. Tomēr, ja arī varētu būt atšķirības attīstībā, šķiet, loģiskāk būtu neizdarīt šādus nekorektus salīdzinājumus, jo abi dzīves stila virzieni ir radījuši savas kultūras un nacionālās izdzīvošanas īpatnības, kas nodrošina ļauzu sadarbību un jaunās paaudzes audzināšanu.

Kā lopkopju klejotāju tautai varēja pēkšņi rasties kāre uz tik šķietami absurdu rīcību? Zelts un sudrabs viņu izpratnē varēja būt tikai lieks balasts. Huņņi nepiesavinājās nedz marmora statujas, nedz marmora kolonnas. Kāpēc huņņi nevirzījās kaut vai uz Baltijas reģioniem, ko romiešu leģionāri vēl nebija izlauņījuši? Atliek secināt, ka huņņu karagājienu izprovocēja vergturu sirotāji, taču, jūtot briesmas, viņi atriebējus ar maldināšanu aizvilināja uz Galliju, kur romiešu leģioni huņņus satrieca, un tie atstāja šo reģionu*. Tomēr viņi nebija iekarotāji. Huņņu ekspansija savā ziņā nāca par labu Eiropai, jo Gallijā un pie Donavas tika nodibinātas neatkarīgas valstis, kas kļuva spēcīgas un saliedējās, lai aizstāvētos pret kopējo ienaidnieku. [25; 83.]

Kamēr huņņu milzu spēki atradās Rietumromas ziemeļos, diez vai būtu jāšaubās, ka Konstantinopoles un arī Rietumromas ķeizara okšķeri darīja visu, lai ienācēji apdraudētu Romas kristiešus. To ļauj secināt tas, ka 449. gadā Efezā tika sasaukta sinode neofizītu leģitimācijai, kas garīgās varas primātu nodrošinātu no ķeizara atkarīgajiem Konstantinopoles patriarhiem. Pāvests to atklāti nosauca par laupītāju sinodi un tajā pašā Efezā rīkoja 4. ekumēnisko koncilu, kas atcēla sinodes lēmumus un nosodīja monofizītus par spīti ķeizara prasībai par visu kristiešu galvu padarīt Konstantinopoles patriarhu, jo Bizantijas galvaspilsētā ir monarha un senāta sēdekļis. [19; 70., 71.]

Ķeizara reakciju nebija ilgi jāgaida – 452. gadā huņņi tika pāri Alpiem un ielauzās Itālijā. Ciest dabūja tikai kristieši, jo vergturi patvērās provincēs, un ķeizars nekādus palīgspēkus neaicināja. Jau kuro reizi aizsardzības vadību, lai atsistu huņņus, uzņēmās pāvests. [19; 63.]

Pēc trīs gadiem kristiešus piemeklēja vēl viena katastrofa. 455. gadā Romā ielauzās vandāļi. Arī viņi bez žēlastības nīdēja kristiešus un postīja Romu.

Huņņi, iedzīvojušies Eiropā, saprata lietas patieso būtību. To pēctecis, par vestgotu kondotjēru kļuvušais skīrs **Odoakrs (dzīv.**

---

* Tā bija slavenā Katalaunas kauja, kurā romieši gan turēja tikai kreiso spārnu (451. g.). – Red.

ap 431 – 493) 476. gadā izdarīja valsts apvērsumu, gāza pēdējo Romas ķeizaru Romulu Augustulu, savāca viņa varas regālijas un nosūtīja tās Bizantijas ķeizaram Zenonam – sak, pietikšot ar vienu patvaldnieku [23; 276.]. Tikmēr pats 17 gadus pārvaldīja Itāliju, bet vergturi bēga projām kur kurais. **Ap šo laiku Skandināvijas klintīs parādījās pirmie vikingi.**

Odoakrs pierādīja, ka Romas impērija nav mūžīga un ir uzvarama, un beidzot Eiropā vergturu perēklis bija kritis. Tātad tās vājināšanai teitoņi, galli, arābi, jūdi, huņņi un citas tautas nebija velti lējušas asinis. Ar Romas sagrāvi beidza pastāvēt arī huņņu impērija – pēc tās vairs nebija vajadzības.

Fakts, ka ar Romas impērijas krišanu Eiropā beidza pastāvēt verdzības iekārta, apgāž mītu par sabiedrības vēsturiski nepieciešamajām sociālās attīstības stadijām no pirmatnējās kopienas caur verdzību, feodālismu un kapitālismu uz komunismu. Verdzība beidza pastāvēt nevis tāpēc, ka iznīcinošie kari it kā esot veicinājuši ražošanas rīku un attiecību attīstību, bet gan tāpēc, ka Eiropu apdzīvoja civilizētas brīvas tautas ar augstu ētikas un kultūras līmeni bez vergiem.

Tas it kā runā pretī romiešu vēsturnieka Tacīta liecībām par ģermāņiem kā nabadzībā dzīvojošiem mežoņiem, kura galvenais kulta objekts ir dievība Vodans (Skandināvijā Odins) – militāras reliģijas centrs [24; 305., 306.]. Protams, ģermāņu nabadzību varam arī neapšaubīt, jo romiešu nemitīgie sirojumi, laupīšanas un dedzināšanas, dzīves ritma izjaukšana ar cilvēku nemitīgu aizvešanu verdzībā nav tie apstākļi, kas veicinātu labklājību. Toties viņu apvainojumi mežonībā runā pretī Bībelei un vēstures faktiem. Savukārt Tacīts kā Romas izlūks rakstīja nevis etnogrāfisku (par šo nozari tolaik nebija priekšstata) pētījumu, bet gan gatavoja tiesisku pamatojumu ģermāņu zemju sagrābšanai un šo tautu iznīcināšanai.

486. gadā franku ķēniņš Hlodvigs I likvidēja pēdējo verdzības saliņu Rietumeiropā – padzina pēdējo Romas vietvaldi. Eiropa atkal kļuva par miera un labklājības reģionu, un verdzība kā sociālais lāsts vairs pastāvēja tikai Bizantijā. Tās ķeizars nespēja samierināties ar realitāti, jo viņam Eiropā vairs bija tikai niecīga teritorija Balkānu pussalā, bet Eiropas tautu brīvība – nepiedienīgs piemērs Bizantijas iedzīvotājiem. Galu galā ķeizari impēriju šķēla ne jau

tāpēc, lai dalītos ar cilvēkiem, bet gan tāpēc, lai nepazaudētu visu, kas tūkstoš gadu laikā bija salaupīts. Taču Romas impērijas ievazātās verdzības atliekas pēc inerces vēl pastāvēja. Tāpēc kristiešu garīdznieki daudz darīja to demontāžas labad.

Arī kristiešu pāvests Galasijs Afrikānietis (vald. 492 – 496) nebija pasīvs vērotājs, kurš nogaida, kamēr impēristi gatavojas revanšam. Tāpēc viņš tiesiski nostiprināja no Bizantijas brīvību atguvušo zemju neatkarību ar encikliku *Par svēto pāvestu un svēto ķēniņu varu* [19; 66]. Tā satracināja vergturu ķeizaru, jo noņēma jebkādas tiesiskas iespējas tikt uz valstīm, kurām tagad bija sava likumīgā vara. Stāvoklis bija visai amizants, jo ķeizars skaitījās *kristietis* neatkarīgi no viņa patiesās pārliecības. Tikmēr pāvests kā apustuļa Pētera pēcnācējs noteica tikai ticības un ētikas lietas, nepretendējot uz laicīgo politisko varu. Bizantija bija spiesta pakļauties enciklikai, lai neprovocētu kristiešu pretdarbību ķeizara varai.

Melnās jūras ziemeļos dzīvojošajai slāvu tautai (mūsdienu Ukrainas teritorijā) arī nebija pa prātam Bizantijas sirotāju nedarbi. Pēc Rietumromas impērijas sagrāves viņi redzēja, ka impērija nav nesagraujama, un 499. gadā pārgāja ofensīvā, ielaužoties Trāķijā. Lai paglābtos no slāvu nemitīgajiem triecieniem, vergturu ķeizars 512. gadā lika uzcelt sienu no Pontijas (Melnās) līdz Marmora jūrai 85 kilometru garumā. Tā atradās 60 kilometru attālumā no Konstantinopoles, un kāds laikabiedrs šo fantastiski vareno būvi nosauca par bezspēcības karogu un glēvulības pieminekli. Tomēr austrumslāvi Balkānos atbrīvoja Maķedoniju un Tesāliju, nonāca līdz Termopilām un Vecajai Epīrai [9; 38.], un arī šajās teritorijās pazemojošā verdzības iekārta beidza pastāvēt.

Tikmēr Romas Katoļu Baznīcas vadība 511. gadā Orleānas sinodē veica pasākumus antipāvestu iefiltrēšanās iespēju vājināšanai. Tika noteiktas stingrākas prasības pretendentiem uz garīdznieka amatu [1; 42.]. Tieši tas bija *glēvulības pieminekļa* būves cēlonis – ķeizaram bija jātaupa spēki, jo rietumos bija steidzami jāveic militāras akcijas slepeno operāciju pasākumu nelabvēlīgās prognozes dēļ pēc šīs sinodes. Un tiešām 533. – 534. gadā ķeizars Justiniāns (vald. 527 – 565), Balkānos atstājis Hilbudiju ar robežapsardzības vienību, uzsāka ofensīvu pret vandāļu zemēm Ziemeļāfrikā stratēģiskā placdarma izveidei. Bet 535. gadā Bizantijas

leģionāri izcēla desantu Itālijas dienvidos un iebruka turienes ostgotu valstī.

Taču Hilbudijs nevis pildīja savus pienākumus, bet gan regulāri cēlās pāri Donavai sirot. Tas kārtējo reizi nokaitināja slāvus. Viņi 534. gadā, sakāvuši sirotājus un nogalinājuši viņu barvedi Hilbudiju, metās atlikušajā Balkānu daļā [1; 43.]. Tas ietekmēja bizantiešu sekmes rietumu pusē, un karš Dienviditālijā ievilkās līdz 555. gadam.

Justiniānam atlika meklēt principiāli jaunus ceļus kristiānisma iznīdēšanai, un viņš sāka studēt teoloģiju pats, trenēdamies kristīgo traktātu, psalmu un lūgšanu sacerēšanā. Viņš guva jūtamus panākumus, kļūstot pārāks par vidusmēra garīdznieku.

553. gadā vēl nebija salauzta ostgotu pretestība, bet ķeizars jau bija nobriedis apkarot kristiānismu. Atšķirībā no priekštečiem, kas paļāvās uz operatīvo dienestu analītiskajiem ziņojumiem, Justiniāns uzņēmās personīgo vadību. Tas bija kaut kas jauns slepeno operāciju vēsturē. Viņš personīgi zināja, kā sasniegt mērķus. Pirmais stratēģiskais solis bija mēģināt gūt Romas Katoļu Baznīcas uzticību.

Bet Kaukāza kalnos dzīvojošā un bargajos klimatiskajos apstākļos rūdītā armēņu tauta joprojām varēja būt tas spēks, kas spētu satriekt Bizantijas vergturu valsti tad, kad visi tās leģioni koncentrēti Rietumromas teritorijas atjaunošanai. Tāpēc tajā pašā gadā ķeizars sasauca antiarmēnisko 5. ekumenisko koncilu Konstantinopolē visai savādu jautājumu risināšanai – triju nestoriešu rakstnieku nosodīšanai. Ar to Romas kristiešiem tika mazinātas iespējas vienoties ar nestorismā kristītajiem armēņiem [1; 43.] par spīti tam, ka pāvests līdz pat VI gadsimta beigām šo koncilu neatzina. (Nestoriešu separātisms vēlāk atkodās – viņu kristiānisma modifikāciju iznīcināja islams, bet armēņi spēja saglabāt savu ticību, atejot no nestoriānisma.)

554. gadā bizantiešu leģioni okupēja Dienvidspāniju, bet 555. gadā – lielu Itālijas daļu. Stratēģiskajā plāksnē tas nozīmēja faktisku Romas Katoļu Baznīcas centra ielenkumu, jo Eiropas palīdzību apgrūtināja Alpu kalni un bizantiešu okšķeri.

Ar daļēju Rietumromas impērijas atjaunošanu Eiropas dienvidos tika restaurēta verdzība. Pa visu Eiropu izklīdušie vergturi atkal pacēla galvas, viņu sīkās bandas apvienojās lielākās, kas sāka

uzbrukumus apdzīvotajām vietām, laupot un gūstot iedzīvotājus pārdošanai atjaunotās impērijas daļas vergturiem. Ārpus impērijas Eiropā atklāti tika veidoti vergu tirgi. Marseļā pārdeva gūstekņus no Anglijas, Verdenā – no Ziemeļaustrumu un Austrumeiropas, Magdeburgā no slāvu zemēm, Hedebijā un Meklenburgā – no obodritiem. Un atkarībā no vergu pieplūduma un veiksmēm kriminālajā biznesā Bizantijā *kristīgie* ķeizari verdzību gan mīkstināja, gan stiprināja, gladiatoru cīņas gan aizliedza, gan atkal atļāva. Pēc impērijas daļējas atjaunošanas Konstantinopoles ķeizari savus leģionus atklāti raidīt uz Eiropu sirošanai vairs neuzdrošinājās. Toties nenotveramu bandu pakalpojumi ne tikai vairoja atjaunotās impērijas bagātības, bet arī demoralizēja eiropiešus, radot starp tautām savstarpēju aizdomīgumu. Cilvēku gūstišana un pārdošana verdzībā, vergu tirgotāju ievazāto slimību epidēmijas (mēris un holēra) spēcīgi grāva eiropiešu genofondu, vājinot viņu aizsardzības spējas. Un tas stimulēja Bizantijas politisko dienestu ietekmes aģentu tīkla aktivitātes:

Tanī laikā visskaidrāk saskatāmā ārpolitiskā ietekmes aģentu operācija tika veikta pie avāriem, kas bija slāvu sabiedrotie karos pret Bizantiju. Tagad viņu enerģija bija novirzīta pret ģermāņu tautu – langobardiem (*garajām bārdām*), kura, domājams, meklējot glābiņu no nenotveramajiem vergu gūstītājiem, virzījās ar savu iedzīvi uz dienvidiem. Avāri viņus piespieda pie Alpu kalniem, atstājot langobardiem vienīgo ceļu – uz Itāliju.

Savukārt arī starp langobardiem bija iefiltrēta ietekmes aģentūra, kas ietekmēja tautas psiholoģiju – saskatīt Romas kristiešos ienaidnieka tēlu. Tautai, kas visu savu mūžu iztika bez kaut kādiem slepeniem dienestiem, nebija priekšstata, ka Romas kristieši nav vergu tvarstītāji. Tāpēc viņi 568. gadā ar sakāpinātu naidu metās Romā kā militārs spēks. Arī šoreiz aizsardzības virsvadītāja lomu uzņēmās pāvests.

582. gadā Bizantijas ķeizara Tibērija noslēgtais savienības līgums ar avāriem – nesenjājiem militārajiem un politiskajiem pretiniekiem – izskatās pēc diplomātiskas intrigas [1; 47.]. Tas varēja būt noslēgts tālab, lai Konstantinopolei būtu iespējas norobežoties no langobardu vardarbības, sak, ķeizaram mīļāki tomēr esot avāri, nevis *mežonīgie* ģermāņi.

Konstantinopoles savienība vājināja avāru saliedētību ar slāviem. Tas Bizantijai deva iespējas atkarot slāvu atbrīvotās zemes Balkānos. 610. gadā slāvu pusē pret vergturu impēriju karā iestājās Persija. Taču apkārtējās tautas bija savā starpā sanaidotas, un jau 626. gadā ķeizars Iraklijs devās uz Persiju sirot, lai to pievienotu Bizantijai [1; 50.]

Bet no Konstantinopoles laboratorijām nāca jauna herēze – monotelētisms, kas izraisīja niknas diskusijas par Kristus divām dabām un vienu gribu, kā arī strīdus par *pareizāku* ticēšanu. Arī šoreiz koncīlija sastāvu komplektēja ķeizars. Viņš nodrošināja, lai *negaidīti* uzvarētu monotelētisms. Tā bija kristīgās teoloģijas un pāvesta diskreditācija, kas vājināja kristiešu saliedētību un tādējādi nodrošināja vergturu revanšistu uzvaru.

Atšķirībā no Rietumiem, kur kristieši neizlaida no savām rokām tiesības pēc saviem noteikumiem izvēlēties garīdzniekus, Bizantijā to izvēli noteica politiski motīvi – uzticība ķeizaram, bet tā tika pirka ar privilēģijām un materiālajiem labumiem. VII gadsimtā vergturu labvēlības gaisotnē Bizantijas baznīcas pildījās ar dārglietām līdz izšķērdības kalngaliem. Garīdznieku alkatības un godkāres dēļ kristīgie pavalstnieki arvien vairāk stīga vergturu noziegumu līdzdalības mūklājā, bet Bizantijas leģionu sirojumi svešās zemēs notika ar Kristus vārdu uz lūpām.

Politiskais stāvoklis kļuva īpaši nelabvēlīgs arābu tautām. Bizantijas hegemonija Vidusjūrā un Persijas pievienošana impērijai arābus nogrieza no ārpasaules. Tāpēc arābu kristieši bija pilnīgi izolēti no apustuļa Pētera mantiniekiem Romā. Vērojot *kristīgās* impērijas vergturu zvērīgos darbus *Kristus vārdā* un pašiem tos izjūtot, arābi nevarēja neizjust riebumu pret kristiānismu.

Starp arābiem izvirzījās izcili gudrs pravietis **Muhameds**, kurš meklēja ceļus, kā pasargāt arābu tautas no bojāejas. Iespējams, kristiešu atjaunotās Aleksandrijas bibliotēkas fondos viņš iepazinās ar dažādām reliģijām, tostarp arī ar kristiānismu un jūdaismu. Ar jūdaismu vienoties Muhamedam iespēju nebija, jo pēc Celsa afēras un Kristu zaimojošu vārdu ietveršanas Talmudā slepenpolīcija apturēja jūdaisma teoloģisko atziņu tālāku izplatību. To propaganda un izplatīšana starp citām tautām tika pārtraukta, bet reliģija tika lokalizēta un padarīta par nācijās monopolu.

Tuvajos Austrumos bija izplatītas ar herēzēm piesārņotās kristiānisma modifikācijas. Tādēļ pēc Justiniāna provokatīvi panāktā nestoriešu nosodījuma 5. ekumeniskajā koncilā viņu kristiānisms kļuva par opozīciju Bizantijas Ortodoksālajai Baznīcai. Muhameds kā izglītots cilvēks nevarēja nesaskatīt nestorisma defektus. Bet arābu pestīšanai no ļaunā bija nepieciešams Dieva atbalsts, kas vienotu tautu brīvības cīņām. Tas ir iegūstams caur reliģiju, taču senās ticības bija sagrautas, jūdaisms monopolizēts, pāvests ģeogrāfiski politisku apstākļu dēļ nebija pieejams, nestorisms piesārņots, tuvumā esošās Akadas sātanisms ļaunuma pilns, bet bizantiešu kristieši atbalstīja vergturus. Tāpēc Muhameds nolēma pats veidot jaunu reliģiju, saglabājot jūdaisma un citu reliģiju teoloģiskās atziņas un nenoliedzot Jēzu Kristu (pēc apšaubāma viedokļa – nestoriešu variantā).

Pestīšanas teoloģisku risinājumu meklējumos Muhameds teica savus sprediķus, kuri vairāk vai mazāk precīzi tika daļēji pierakstīti, daļēji paturēti atmiņā, pēc tam 114 surru formā rakstiskā veidā iekļauti *Korānā* [26.], kas kļuva par 622. gadā dzimušā islama ticības pamatu. Tā būtība atklājas *Grāmatu atverošajā 1.surrā*:

(1). *Žēlīgā un žēlsirdīgā Allaha vārdā!*

1 (2). *Slava Allaham, pasaulu Kungam*

2 (3). *žēlīgajam, žēlsirdīgajam,*

3 (4). *tiesas dienas valdniekam!*

4 (5). *Tev mēs paklanāmies un lūdzam Tavu palīdzību!*

5 (6). *Ved mūs pa taisno ceļu,*

6 (7). *pa to ceļu, kurus Tu svētīji, –*

7. *nevis tos, kuri atrodas zem Tavām dusmām un kuri ir nomaldījušies.*

Kā redzam, islams balstās uz ticību Dieva žēlastībai un labajam (taisnais jeb taisnīgo ceļš). Nav sveša arī labā un ļaunā tiesāšanas atziņa. Kam ir domāts *Korāns*, paskaidrots 2.surras, Gova sākumdaļā:

1 (1). *Alm. (2). Šī grāmata – nav šaubu – ir ceļvedis dievbijīgajiem,*

2 (3). *tiem, kas tic apslēptajam un uztur lūgšanas, un tērē no tā, ko Mēs viņiem dāvājām,*

3 (4). *un tiem, kas tic tam, kas sūtīts tev un kas sūtīts pirms tevis, un viņi pārlicināti pēdējā dzīvē.*

4. (5). *Viņi ir uz viņu Kunga taisnā ceļa, un viņi ir guvuši sekmes.*

Korānā ir atrodamas gan teoloģiskas atziņas, gan ticīgo garīgās

un laicīgās dzīves kodifikācija. Tā kā Muhameda teoloģiskā darbība bija veiksmīga, viņam kā valstsvīram un karavīram izdevās apvienot arābus plašajās teritorijās un tos vest cīņā pret Bizantiju. Īsā laika sprīdī – no 636. līdz 642. gadam muhamedāņi atbrīvoja no vergturu apkampieniem plašas teritorijas – Siriju, Palestīnu un Augšmezo-potāmiju.

Muhameda varoņdarbi nesa slavu islamam plašajā pasaulē. To pieņēma persieši, tjurki un citas tautas, kurām ceļu uz kristiānismu nobloķēja Bizantijas ģeogrāfiskais stāvoklis un tās slepenās operācijas. Arī Ziemeļāfrikas tautas ar herētiskiem māņiem piesārņoto kristiānisma monofizītisko modifikāciju atmeta un no 725. līdz 832. gadam pieņēma islamu [19; 96.].

Ārpus islama palika tikai avāri un 626. gadā Dienvidaustrumeiropā ienākušie hazāri, kas, neraugoties uz jūdaisma monopolizāciju, tomēr pieņēma šo ticību bez rabīnu svētības [9; 42.]. Tā bija traģiska kļūda, jo tagad pret šīm tautām tika vērsti antisemitisms, pret kuru spēja turēties tikai jūdi. Tas noveda pie šo tautu genofonda katastrofiskas samazināšanās.

Paralēli nule aprakstītajiem Tuvo Austrumu procesiem Rietumeiropā ar Bizantijas atbalstu jau pilnā sparā valdīja vergturu vikingu bandu patvaļa. Tālab pāvests gatavoja jaunu atbrīvošanās karu, bet tam bija vajadzīgi milzu līdzekļi. Taču atšķirībā no jūdiem eiropiešiem nebija plašu tirdzniecības darījumu iemaņu, un pēc Romas impērijas krišanas V gadsimtā atbrīvotās tautas atgriezās pie naturālās saimniecības. Tāpēc pāvests 585. gadā kristiešiem uzlika par pienākumu iemaksāt *desmito tiesu* baznīcas fondā. [9; 41.]. Vēlākie notikumi rāda, ka šie līdzekļi tika izmantoti godprātīgi, un apgalvojumi, ka pāvests šādu normu esot noteicis alkatības dēļ, nav patiesi. Orleānas sinodes lēmumi, celibāts un nabadzības zvērests izslēdza desmitās tiesas iekrājumu piesavināšanos, vēl jo vairāk arī tāpēc, ka garīdzniekiem nebija mantinieku, kam pēc nāves atstāt mantību.

Kamēr eiropieši krāja spēkus, 641. gadā muhamedāņi paguva atbrīvot Ēģipti. Un **atkal dega Aleksandrijas bibliotēka**. Šoreiz atbildība par to novelta uz musulmaņiem gluži tāpat, kā agrāk tas tika darīts attiecībā pret kristiešiem. Patiesībā šajā noziegumā bija ieinteresēti bizantieši, kam rūpēja, lai arābiem netiek gadu tūkstošos iekrātās zinības.

Islamu raksturo tas, ka, iekarotajās zemēs ieviešot Muhameda ticību, arābi jaunpievērstajiem musulmaņiem tūdaļ dāvāja vienlīdzību ar saviem pavalstniekiem. Viņi nevis nīdēja citu tautu gara vērtības (arī vēlāk – VIII gadsimtā), bet gan pārņēma tās, it īpaši grieķu kultūru, zinātni un filozofiskās domas sasniegumus. No Indijas viņi aizguva un attīstīja *arābu skaitļu* zinības, dibināja Bagdādes bibliotēku un grieķu, persiešu un indiešu manuskriptus tulkoja arābu valodā [9; 45.]. Pēc ugunsgrēka muhamedāņu interese par citu tautu kultūras vērtībām vairs nedeļa iespējas viņiem padziļināt Svēto Rakstu un seno rokrakstu zināšanas un atsijāt, piemēram, impēriskā hellēnisma sēnālas no demokrātiskās Grieķijas sasniegumiem. Bizantijas okškeriem tagad bija iespējas tēlot labdarus un apgādāt arābus ar tādu literatūru, kas veicinātu impēriskās pārliecības attīstību. Tāpēc tikai no šī brīža varam runāt par islama novirzi uz nestoriāņu herētiskā ceļa un par tādu pretrunu rašanos, kas apgrūtina dialogu ar kristiešiem.

Mūsu rīcībā nav paša Muhameda pierakstu (bet viņš taču bija ļoti izglītots vīrs!), tāpat kā nav arī Mozus pašrocīgi rakstītu darbu. Tāpēc ir iespējamā neapzinātas un apzinātas novirzes no pravieša patiesā domu gājiena, jo Korānā ir ļoti daudz Vecās un Jaunās Derības grāmatu atstāstījumu, kas ļauj secināt, ka pravietis bija apguvis šos ticības pirmavotus. Zinot, ka arābu izteiksmē Ibrahims ir tas pats labi zināmais Abrahams, bet Jakūbs – Jēkabs, varam rast liecību Muhameda zināšanām par Musas (Mozus) grāmatās rakstīto kaut vai no šādiem 2.surras, Govs, vārdiem:

126 (132). *Un to novēlēja Ibrahims saviem dēliem un Jakūbs: O, mani dēli! Patiesi Allāhs izvēlējās jums reliģiju; nemirstiet taču bez tās, lai jūs nebūtu nodevēji!*

Pieminētās Grāmatu atverošās 1.surras 4 (5).rinda liecina par to, ka pravietis zināja apustuļa Jāņa *Atklāsmes grāmatas* bīskapa Papija interpretāciju. Bet 19.surra, *Marjāma*, ir saīsināts *Evaņģēliju* izklāsts. Tiesa gan, nenoliedzot Jaunavas Marijas (Marjāmas) nevainīgās pasludināšanas faktu, ieņemšana šeit traktēta naturāli, tikai ar to starpību, ka Allaha uzdevumā to esot veicis gars. Un pretstatā Evaņģēlijiem, kur Jēzus Kristus pats sevi atzīst par Dieva dēlu, *surrā Isa* (Jēzus Kristus) tiek saukts tikai par Marjāmas dēlu (35 (34). rinda), jo:

36 (35). Neklājas Allaham sev ņemt bērņus, lai slava Viņam! Kad Viņš izlems kaut kādu lietu, tad tikai pateiks tai: "Lai top!" – un tā notiks.

Bībelei neatbilstošie it kā Muhameda vārdi ar uzdrošināšanos aizrādīt Dievam, ko Viņam klājas vai neklājas darīt, rada aizdomas, ka Korāna tekstu pārstrādāja kāda sveša roka – tā pati, kas dedzināja arī Aleksandrijas bibliotēku. Acīmredzot tomēr atsevišķi Svēto Rakstu viltošanas fakti tika atklāti, tāpēc radās nepieciešamība iekonservēt Korānu, to kanonizējot [2; 13. sēj., 141.]. Diemžēl musulmaņi savā labsirdīgajā attieksmē pret cilvēkiem par vēlu attapās, jo Bībeles teksti jau bija tik ļoti izkropļoti, ka ir visai tāli no oriģināliem, un par laimi viņi tomēr attapās laikus, kamēr Korāna viltotāji nebija paguvuši novest ticīgos līdz Kristus noliegumam. Bet tas nozīmē, ka ar izmaiņu pētījumiem un iespējamo viltojumu meklējumiem kļūtu iespējama kristiešu, jūdaistu un musulmaņu tuvināšanās un pat saplūšana vienotā saimē. Bez šaubām, kristīgais un islamiskais dzīvesveids ir atšķirīgs, taču abu pamatā ir tautu izdzīvošanas nodrošināšanas ētiskie balsti.

Kristieši vientuļo sieviešu un vīriešu problēmas risināja ar orientāciju uz mūžību un mierinājumu ar dzīvi klosteros, kur ļaudis nodarbināti ar lūgšanām, intelektuālu un fizisku darbu. Klosteri kļuva par intelektuālas dzīves un zinātnisku pētījumu centriem, kultūras un materiālo vērtību krātuvēm. Karu, neražas un epidēmiju laikā klosteri kļuva par patvērumu cietušajiem un žēlsirdības avotu, par bāreņu un mirušo vai karā kauto vīru atraitņu patversmi. Bet mūki bija tie, kas pat mēra epidēmiju laikā, upurējot sevi, rūpējās par slimajiem un apbedīja mirušos.

Savukārt islams nodrošina katrai sievietei garantētu un materiāli nodrošinātu ģimenes dzīvi un bērnu aizsardzību. Lūk, kā sākas 4.surra, Sievietes:

Žēlīgā, žēlsirdīgā Allaha vārdā!

1 (1). O, ļaudis! Bīstieties no mūsu Kunga, kas radīja jūs no vienas dvēseles un no viņas viņai radīja pāri, bet no viņiem izplatīja daudz vīriešu un sieviešu. Un bīstieties no Allaha, kam jūs viens otru lūdziet, un no radniecīgām saitēm. Patiesi, Allahs ir uzraugs pār jums.

2 (2). Un dodiet bāreņiem viņu īpašumu un nenomainiet labo ar ļauno. Un neēdiet viņu īpašumu kā papildinājumu savējam, jo tas ir liels grēks.

3 (3). Bet, ja jūs bīstieties, ka nebūsiat taisnīgi pret bāreņiem, tad precieties

ar jums patīkamām sievietēm – un ar divām, un trim, un četrām. Bet ja bīstieties, ka nebūsiat taisnīgi, tad ar vienu vai ar tām, kuras kļūva jūsu kalpones. Tas ir tuvāk, lai nenovirzītos.

Tā tad bāreņu aizsardzība un sieviešu drošība pret savstarpējām kildām un vīra patvaļu ir garantēta ar *Korāna* likumu. Savukārt no vīra tiek prasīts, lai viņš materiāli nodrošinātu visas sievas un bērnus. Ja viņš nespēj uzturēt pat vienu sievu, tad tādām vairs atliek tikai homoseksuālisms vai zoofilija. *Korāns* nodrošina laulības atraitnēm un audžuvecākus bāreņiem. Tās varēja būt Muhameda personīgi izstrādātās nostādnes, un tām bija militārpolitiskas sekas jau pirmajās atbrīvošanās cīņās. Karavīri varēja droši doties visbīstamākajās operācijās, apzinoties, ka viņu nāves gadījumā sievas un bērni nelaimē atstāti netiks. Un, lūk, 655. gadā musulmaņi satrieca Bizantijas floti [9; 42.], bet tas bija ceļš uz Vidusjūras baseina attīrīšanu no verdzības režīma.

Tajā pašā gadā islams piedzīvoja dziļu shizmu, ko varam atzīt par veiksmīgu Konstantinopoles operāciju, jo tas tika sašķelts sunītos un šītos, kuri arī mūsu dienās ir it kā savstarpēji nesamierināmi virzieni musulmanismā. Turklāt starp citām tautām tika izplatīts antiarābisks noskaņojums un islamu zākājošas ziņas, jo vadībā esošo muhamedāņu ētiskajai degradācijai tika lietots gadu tūkstošos aprobētais līdzeklis – kārdināšana, ar ko sasirga Omeijādu dzimta. Sevišķi efektīvi tika izmantoti grēcinieki, kuri no vergu tirgotājiem iepirka svešās malās, it īpaši Eiropā sagūstītās sievietes savam harēmam un vīriešus kā lētu darbaspēku. Šķiet arī, ka *Vecā un Jaunā Derība* nekļūva (vai arī pārstāja būt) par islama Svētajiem Rakstiem šo spēku dēļ.

661. gadā Arābu Kalifātā varu pārņēma Omeijādu dinastija, kas izveidoja varenu Arābu impēriju kā pretsvaru Bizantijas vergturu impērijai. 674. gadā arābi aplenca Konstantinopoli, taču 671. gadā bizantiešu karotāji jau bija apbruņoti ar efektīvu ieroci – *grieķu uguni*. Tomēr operācijas pret bizantiešu vergturiem turpinājās līdz pat 750. gadam. Šajā laikā – 711. gadā – tika atbrīvota Ziemeļāfrika, bet 717. gadā atkārtoti aplenkta Konstantinopole. 732. gadā vergturu valsts jau bija arābu stratēģiskajā ielenkumā. Un tūdaļ sekoja arābu iebrukums Gallijā, jo Marseļā un citās pilsētās bija lieli vergu tirgi. Tomēr atšķirības ticības un morāles jautājumos toreiz neļāva kristiešiem un musulmaņiem vienoties.

Tobrīd spēkā pieņēmas Franku valsts, un tā atsita arābus. Eiropiešu prettrieciens bija tik spēcīgs, ka drīz pēc tam bizantieši spēja arābu armiju sagraut pie Akroinionas. Tāpēc 750. gadā beidzās arābu karagājienu pirmais posms. Zīmīgi, ka arābi karadarbību pārtrauca tad, kad kristieši ņēma pārsvaru Bizantijā.

Tikmēr kristieši ar *desmitās tiesas* maksājumiem sasniedza tādu varenību, ka 680. gadā pāvests Agatons pārņēma iniciatīvu un panāca vienošanos ar ķeizaru Konstantīnu IV par 6. ekumeniskā koncila sasaukšanu Konstantinopolē. Romas kristieši ņēma virsroku un nosodīja monotelētismu [19; 71., 72.]. Bet tā bija spēcīga plauka ķeizaram, jo vājināja Bizantijas ķeizara pozīcijas. Cilvēki steidza atkrist no monotelētisma un garīdznieku kārtā iesvētītie Bizantijas okšķeri palika bez sava ganāmpulka.

Ķeizars steidza revanšēties un caur saviem tikliem panāca, lai turpmāk pāvestu vēlētu plašs Romas iedzīvotāju loks – visi garīdznieki (tostarp arī herētiķi) un aristokrātija (augstākā vergturu elite). Bizantiešiem vēl no Romas republikas laikiem bija prakse veidot savstarpēji nesamierināmas partijas un uz to nesaskaņām veidot savu politiku ar ietekmes aģentu starpniecību. Tas slepenpolicijai deva iespējas iefiltrēt savus vīrus arī zemākajā garīdzniecībā lielā vairumā, apejot Orleānas sinodes lēmumus. Tomēr šādam paņēmienam ir savi trūkumi – ne katram ir spējas un veiksmē konkurēt ar patiesajiem kristiešiem, necienīgus garīdzniekus drīz vien pamana draudze, jaunajiem cilvēkiem bieži vien nepietiek pacietības ilgstoši liekuļot un galu galā, iedziļinoties Svētajos Rakstos, viens otrs pāriet kristiešu nometnē. Tādējādi dabūt pāvesta sēdekli necienīgu cilvēku arī tagad bija neiespējami.

Tomēr atsāktā intensīvā ietekmes aģentūras iefiltrēšana deva savus augļus – viens otrs okšķeris tomēr tika līdz bīskapa godam, un tad viņš varēja kaitēt Romas Katoļu Baznīcai ar antipāvestu–shizmatiku metodi. VII gadsimta nogale nesa veselu šādu *brāļu sēriju*.

Ar vienu antipāvestu – Pēteri (pāv. 686) [19; 318.] – gadījās kuriozs, jo Konstantinopole, nespēdama citādi iznīdēt kristiānismu, ķērās pie mānīticīgām metodēm. Izskaitļojuši, ka Rietumromas valsts sāka pastāvēšanu ar ķēniņu Romulu un beidza ar ķeizaru Romulu, bizantieši izlēma, ka arī Romas Katoļu Baznīca beigšot

savu pastāvēšanu, ja pāvesta tronī būs Pēteris, jo baznīcu kā organizāciju Jēzus Kristus uzdevumā dibināja apustulis Pēteris.

Antipāvestu veikums jūtami vājināja kristiešu spēkus, un jau 730. gadā ķeizars Leo III demonstrēja savas ambīcijas – viņš aizliedza svētbildes, argumentējot, ka tās esot elki. Par aizlieguma ignorēšanu viņš noteica bargus sodus līdz pat baznīcas īpašuma konfiskācijai. Mērķis bija acīmredzams – iznīcināt kristiešu materiālo bāzi un efektīvi papildināt ķeizara kasi.

Pāvests Gregors II (vald. 715 – 731) nevilcinājās ar atbildes reakciju. Ar savu bullu viņš ne tikai atcēla ķeizara rīkojumu, bet arī atklāti to nosodīja, jo svētbildes ir vēsturiski patiesu reliģijai svarīgu ieguldījumu devušo personu attēli, nevis zemes ķēniņu tēli. [19; 99.–100.] Tomēr politiskā policija šoreiz nebija uzdevumu augstumos, un atbildēt ar tūlītēju antipāvesta shizmu tai nebija pa spēkam. Tāpēc kristiānisma centram tūdaļ tika uzrīdīti langobardi. Taču pāvests griezās pēc palīdzības pie Franku valsts valdnieka Kārļa Martela. Ķeizaru nokaitināja tas, ka pāvests negriezās pēc palīdzības Konstantinopolē. Pāvests uz to nereagēja.

Nomainoties Franku valsts troņa mantiniekiem, zeme iestīga stagnācijā, jo nākamie ķēniņi vairs nekā nedarīja un pat necentās mācīties un izzināt, kas viņiem būtu jādara. Tāpēc karaliskā nama mažordoms (saimniecības pārzinis) Pīpins Īsais organizēja valsts apvērsumu un neapsviedīgo dinastiju pabīdīja malā, bet pats uzņēmās atbildību par turpmāko valsts likteni.

Pāvests apvērsumu atbalstīja un nekavējoties kronēja Pīpinu Īso par ķēniņu. Tā kā no senās Romas mantotie domāšanas stereotipi joprojām bija sīksti un tos uzturēja arī Bizantija, pastāvēja uzskats, ka valsti pārvaldīt drīkstot un spējot tikai *augstdzimušie*. Tāpēc pāvests karalim piešķīra arī *patricieša* titulu. Tagad Bizantija kronēšanas procedūru noprotēt vairs nespēja.

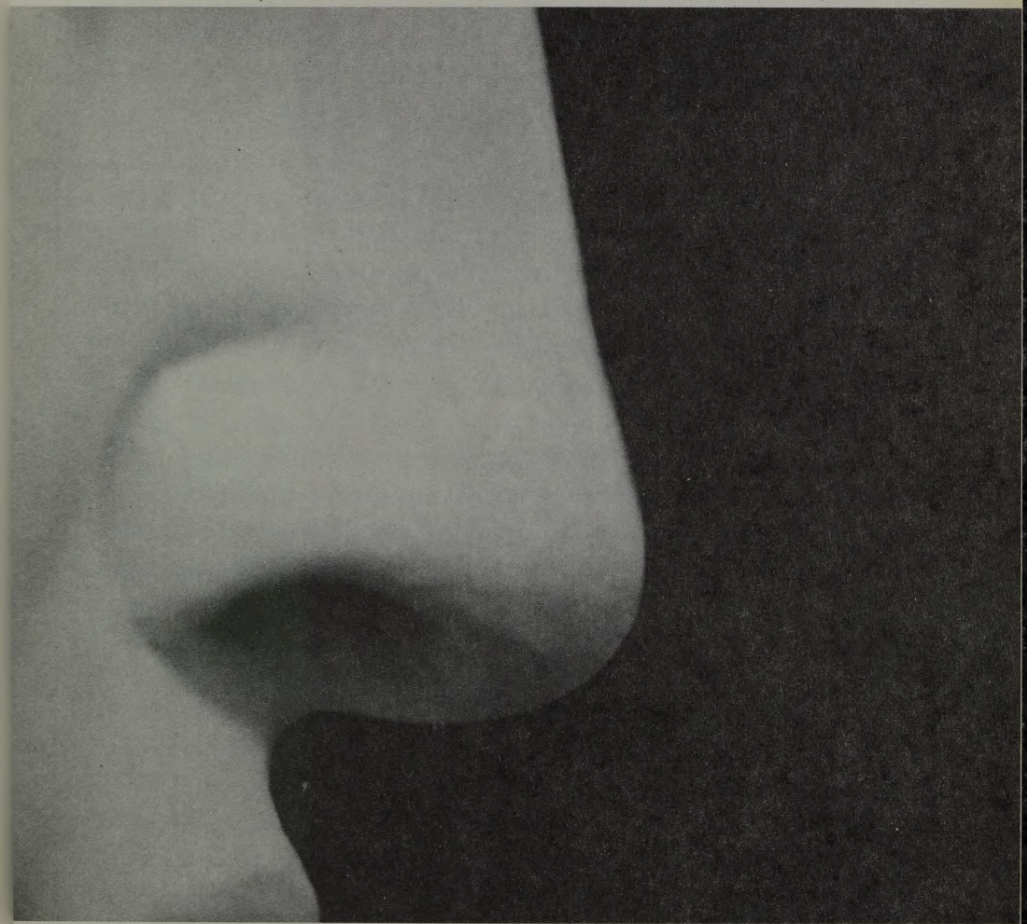
Savukārt pateicīgais Pīpins Īsais 756. gadā atbrīvoja Romu no langobardiem un bizantiešu jūga. Atbrīvotās zemes viņš nodeva pāvesta rīcībā, lai tas pats varētu uzturēt savu karaspēku un nodrošināt apgabala aizsardzību neatkarīgi no starptautiskā stāvokļa un negaidot sabiedroto palīgspēkus. Tā izveidojās pāvesta apgabals kā neatkarīga valsts [25; 113.].

Iztriektie vergturi atkal bija spiesti izklīst pa pasauli bēgot,

pievienoties iepriekšējām bēgļu bandām un nodarboties ar pirātismu. Taču šoreiz viņi vairs nebija vakarējie. Viņiem bija impērijas restaurācijas mēģinājumu pieredze. Un tagad jaunekļi no vikingu bandām tika sūtīti uz Bizantiju apgūt karamākslu un krāt militāras cīņas pieredzi.

Taču nesnauda arī kristieši un musulmaņi. 786. gadā par Bagdādes kalifu kļuva Hārūns al Rašīds. Starp arābiem un frankiem izveidojās diplomātiskās attiecības, kas bija vērstas pret Bizantijas revanša draudiem [9; 44.]. 787. gadā bija īstais laiks Bizantijas teritorijā sasauktajā 7. (2. Nikejas) koncilā ar svētbilžu aizlieguma nosodījumu parādīt, ka ķeizars ir tikai zemes ķēniņš, kas nav nekāds noteicējs pār baznīcu un tautām [19; 101., 102.].

6 . N O D A Ľ A

VIKINGI TVER EIROPU

VIKINGI TÆK EIRÓPU

V gadsimta beigās Eiropā parādījās vikingi, kurus XIX un XX gadsimta vēsturnieku darbos raksturo kā Skandināvijas tautu priekštečus, drosmīgus jūrasbraucējus un dažkārt kautrīgi piemin arī kā sirotājus un jūras laupītājus.

VIII gadsimta otrā puse ir raksturīga ar vikingu ekspansijas sākumu Eiropas kontinentā, bet viņu neapvaldītā asinskāre ir aprakstīta gandrīz tikai zinātnieku monogrāfijās. (Vispārizglītojošajās skolās vēstures stundās šo laika posmu detalizēti nemēdz apskatīt, lai gan šis laiks, vērtējot ar cietsirdības un tautu varonības kritērijiem, ir piesātinātāks un pamācošāks par XX gadsimtu.)

Skandināviem nebija nedz ārēja, nedz iekšēja iemesla tik pēkšņi izmainīt nacionālo ētisko raksturu un pārtapt par starptautiska mēroga bandītiem, taču vēsturnieki šādā skatījumā jautājumu nav diskutējuši.

F.Arhenholca *Vidusjūras un Okeāna jūras laupītāju vēsturē* ir izteikts pieņēmums, ka vikingu nosaukums esot cēlies no vārda *wikingr*, kas burtiski nozīmē – *liča bērni* [24; 311.]. Tās pašas grāmatas krievu izdevuma pēcvārdā I.Cvetkovs sniedz zviedru zinātnieka F.Akseberga hipotēzi, ka termins varēja celties arī no darbības vārda *vikja* vai *wiking*, un tas nozīmē apgriešanos vai novirzīšanos [24; 353.]. Rietumos vispārpieņemtajam vikingu apzīmējumam *normaņi* jeb *nortmaņi* ir tik maģisks spēks, ka pirātu skandināviskas izcelsmes versijai alternatīva vispār netiek meklēta. Tomēr uzskats par vikingiem kā dzimušiem skandināviem joprojām balstās tikai uz hipotēzēm.

Liča bērnu hipotēzes pamatā ir novērojumi, ka Skandināvijas krastos bija parādījušies sveši ļaudis, kuri dienas laikā slēpās no vietējiem iedzīvotājiem fjordu un liču klintīs, savukārt jūrā viņi devās naktīs vai pat vētras laikā, kad normāli cilvēki mēdz sēdēt mājās. Šādi braucieni notika, neraugoties uz to, ka vikingu flote tika izklīdināta jūras plašumos un kuģi nereti gāja bojā, bet, tiklīdz iestājās labs laiks, dzīvi palikušie braucēji sameklēja savu flagmani

(kuģi, kurā atradās pēc ģermāņu paražām par konungu sauktais barvedis), lai turpinātu ceļu.

Apgrīšanās teorija balstās uz senu sāgu, kura stāsta it kā par seno skandināvu izdzīvošanas paņēmieniem neražas gados. Lieku ēdāju skaita mazināšanai viņi it kā esot nogalinājuši bērnus un sirmgalvjus. Taču kāda mīloša māte esot laužusi šādu tradīciju, iesakot izraidīt liekos cilvēkus, lai viņi paši sev meklē iztiku ar medībām un zveju [24; 306., 307.].

Līdzīga versija varētu izskaidrot vandāļu, bet ne vikingu izcelsmi.

Normaņu versija radās jau tad, kad pēc pirmā lielākā pirātisma akta Anglijas piekrastes iedzīvotāji novēroja laupītāju aizbraukšanas virzienu. Toreiz pēc šādām apšaubāmām pazīmēm tika secināts, ka noziedznieki esot vai nu norvēģi, vai dāņi. Vispārējai vikingu ekspansijai Franku impērijā sākoties, tika apskatīti iebrucēju līķi pēc viņu pirmajiem zaudējumiem kaujas laukā. Tie bija braši ražena auguma zēni, kuri pēc pazīmēm atbilda nostāstiem par Skandināvijas iedzīvotājiem.

Šāda versija balstās uz loģisku kļūdu, jo brauciena virziens vien vēl neko nepierāda, bet kritušo ārējais izskats var liecināt arī par cittautiešu karakalpiem vai algotņiem, kas atlasīti bīstamāku operāciju veikšanai.

To, ka vikingi un Skandināvijas tautas nav viens un tas pats, liecina senākā krievu hronika *Pagājušo laiku stāsts*, kurā hronists Nestors Rjurika vikingus no rusu cilts nosauc kā atsevišķu tautu līdzās zviedriem, angļiem un citām [27; 170.].

Vācu vēsturnieka Joahima Hermana pētījumi liecina, ka pret vikingiem tika būvēti nocietinājumi ne tikai Franku zemē, senajā Latvijā, Igaunijā, Novgorodā un Pleskavā. Atsaucoties uz Uplandes rakstiem, viņš apgalvo, ka arī skandināvi būvēja krasta aizsardzības signalizācijas un fortifikācijas sistēmu [27; 247.]. Savukārt *Lielā padomju enciklopēdija* raksta, ka Norvēģijas karalis sv. Olafs 1030. gadā nogalināts bondu dumpja laikā [2; 18. sēj., 105.].

Salīdzinot dažādus avotus un tajos ietvertos skaidrojumus, kļūst skaidrs, ka termini *vikingi*, *bondi*, *brīvcilvēki* un *normaņi* ir definēti līdzīgi, un tādējādi tie apzīmē jēdzienus, kas pēc sava satura ir sinonīmi. Krievu valodā, kur vikingus apzīmē kā *varjagus*, ir atrodama līdzība ar vārdiem *vor* vai *vorjuga*, kas apzīmē *zagli* (pagātnē tiem bija vēl briesmīgāka jēga).

Lielā padomju enciklopēdija sniedz šādu skaidrojumu par vikingsiem:

Kopienas iekārtai sabrūkot, pie zviedriem, dāņiem un norvēģiem nostiprinājās dižciltība, kuras svarīgākais ienākumu avots bija kara laupījumi; daudzi kopienas ierindas lōcekļi (bondi) pameta dzimteni Skandināvijas pussalas relatīvās pārapsdzīvotības un apstrādei derīgo zemju trūkuma dēļ. Skandināvu – šo seno, prasmīgo jūrasbraucēju kuģu būves progress darīja iespējamus viņu braucienus ne tikai pa Baltijas jūru, bet arī Ziemeļatlantijas un Vidusjūras ūdeņos. Pirmais vikingu ekspansijas periods (VIII gs.beigas un IX gs.) raksturīgs ar dāņu ekspedīcijām pret Franku valsti, norvēģu uzbrukumiem Anglijas, Skotijas, Īrijas krastiem un viņu pārceļošanu uz Orknejas, Farēras un Šetlandes salām, nedaudz vēlāk – uz Islandi. Parādās varjagu karadraudzes un pārceļotāji Krievzemē. IX gs. beigās Francijā un Anglijā iebrūk lielākas vikingu vienības, kas no laupīšanām un meslu vākšanas pāriet uz apmešanos iekarotajās teritorijās. [2; 5. sēj., 52.]

Tā pati enciklopēdija arī nule pieminētos bondus apraksta kā visus brīvos ļaudis agrīnajos viduslaikos:

Viņiem bija sava saimniecība, un viņi nebija dižciltīgi. Padziļinoties mantiskajai un sociālajai nevienlīdzībai, no bondu vidus sāka izdalīties mantīgie īpašnieki un nabadzīgie zemnieki, kas pakāpeniski nonāca lielo zemju īpašnieku pakļautībā. Bondi nekļuva par dzimtļaudīm un visos laikos skaitījās brīvi ļaudis. Tomēr viņi bija sociāli nevienlīdzīgi, un viņus pakļāva feodālajai ekspluatācijai gan zemju īpašnieki, gan valsts. [2; 3. sēj., 554.]

Atmetot komunistisko šķīru cīņas teorijas uzklājumu, dogmatiskos sārņus par sociālās un ekonomiskās attīstības visaptverošo lomu vēstures attīstībā un iepītās insinuācijas pret skandināvu tautām, ir iespējams saskatīt, ka bondi ir tāds fenomens, kurš neiekļāvās vietējo tautu struktūrā. Zīmīgi, ka nedz bagātie bondi spēja kļūt dižciltīgi, nedz nabagos varēja padarīt par dzimtcilvēkiem. Šie brīvie ļaudis, būdami pat zemes lielīpašnieki, tomēr bija sociāli nevienlīdzīgi. Tātad te **varam runāt par kādu īpašu ļaužu grupu, cilti vai pat tautu, kura ir ieklidusi no malas, taču kaut kādu iemeslu dēļ vietējo iedzīvotāju uzticību nav guvusi.***

---

* Pēc pastāvošās versijas skandināvu elements vikingu operācijās laikam gan šaubas nerada; tas tomēr neizslēdz arī citu elementu iespējamo klātbūtni (starp citu, šādas tieksmes piedēvē arī kuršiem, kas vismaz no 850. līdz 1150. gadam bijuši ista Baltijas jūras dienvidu piekrastes nelaime). Visticamāk tomēr, ka, kamēr vienī ciniņās, citi ievāca viņu uzvaru augļus. – Red.

Skaidrībai tuvina 1911. – 1915. gada cariskā Militārā enciklopēdija: *Veče* (Novgorodā – O.G.) *brīvcilvēkus negribēja zināt, taču tie atradās Novgorodas likumu aizsardzībā. Tas bija Novgorodas proletariāts, kas vienmēr bija gatavs dot iegastu dumpjiem un nekārtībām. Visskandalozākā jaunatne pulcējās brīvbiedrībās – tīri novgorodiskajā iestādījumā, kurš nebija zināms citām slāvu ciltīm* (runa ir par mūsdienu Krievijas teritoriju, jo pat XX gs. nogalē vēsturnieki uzskata, ka krievi esot cēlušies no slāviem – O.G.). *Brīvcilvēki ir zināmi no skandināvu sāgām daudz agrāk, pirms tika uzaicināts Rjuriks, un atbilst vikingiem. Tās bija organizētas karadraudzes, kur visi bija saistīti ar īpašu zvērestu (rotu) būt uzticīgiem karadraudzei un neizdot biedrus. Brīvbiedrībās tika uzņemti visi bez izšķirības brīvie ļaudis; tika prasīts spēks un veiklība; karadraudzes parasti komplektēja bagātu bajāru un tirgoņu dēli, kuri karadraudzi apbruņoja un uzturēja uz sava rēķina.* [28; 17. sēj., 12.] Tātad brīvcilvēku jeb vikingu klātbūtne arī Novgorodā izraisīja nepatīkamu diskomfortu.

Tāpēc būtu dabiski jautāt – no kurienes vikingu varza varēja rasties?

V gadsimta beigās, kad Eiropā [pirmo reizi] sāk pieminēt vikingu vārdu, sakrīt ar senās Romas impērijas sagrāves laiku. Viņu nosaukuma sakne sakrīt ar latīņu vārdu *vici*, kas saistās ar uzvarēšanas jēdzienu. Arī vikingu uzvedība un ētika ir tuva romiešu mentalitātei. Tātad **vikingi varētu būt no Romas impērijas padzīto un aizbēgušo vergturu pēcteči.**

Par labu šai versijai runā vēsture, jo vikingu ekspedīcijas vergu gūstīšanai un tirdzniecībai, kā arī viņu sakari ar vergturu Bizantijū ir vēsturiski pierādīti fakti.

Pēc Romas impērijas krišanas V gadsimtā vikingi patiešām varēja būt savdabīgi *līča bērni*, kam bija jāslēpjas klinšu alās un jābaidās no eiropiešu atriebības par gadsimtiem ilgo varmācību. Taču viņiem bija vajadzīga iztika, bet to varēja gūt tikai zogot vai ar bruņotu laupīšanu. Un veiksmīgu uzbrukumu gadījumā tiešām varēja skanēt šo bandu gaviļu saucieni: **Vici! Vici!**. Dzirdot šos saukļus, ģermāņiem nebija jāizdomā apzīmējums šiem bandītiem – atlika dzirdētajam vārdam *viki* pielikt galotni *-ing*.

VIII gadsimta otrā pusē, kad Eiropas plašumi bija papildināti ar jaunu bēgļu kontingentu pēc Romas vergturu impērijas atkārtotas sagrāves, dod vielu jaunai pierādījumu sērijai, ka **vikingi un**

skandināvi nav viens un tas pats. Pret Eiropas tautām sākās jauns ilgtermiņa terors, kas arī šoreiz bija ne mazāk krimināls par Romas republikas un impērijas laikos notikušajām leģionāru izdarībām.

787. gadā notika cinisks diversijas akts Anglijas piekrastē. Triju vikingu kuģu ekipāža izcēlās krastā, un vietējais grāfs ar svītu devās tai pretī uzzināt, ar ko varētu viesiem palīdzēt. Taču viesmīlīgie namatēvi tika ielenkti un nogalināti apkārtnes iedzīvotāju acu priekšā. Sekoja mežonīga apkārtnes namu izlaupišana un dedzināšana, cilvēku nogalināšana un gūstišana. Kad bandīti aizbrauca, dzīvi palikušie angļi pēc kuģu kursa secināja, ka uzbrucēji varētu būt vai nu norvēģi, vai dāņi [24; 330.]. Protams, aizdomas bija kļūdainas, jo skandināviem bija senas civilizētu tautu attiecību tradīcijas. Tās lauzt nebija loģiskas nepieciešamības. Arī vikingu etnogrāfiskās īpatnības neatbilst Eiropas ziemeļu puses apgērbu kultūrai tās aukstā klimata dēļ un vairāk atgādina modi Romas impērijā. Par to liecina ibn Fadlans:

Es redzēju rusus, kad viņi ieradās savās tirdzniecības lietās un izvietojās Atilas upes krastos. Un es nebiju redzējis laudis ar krāšņāku miesas būvi kā viņus. Viņi ir līdzīgi palmām, sārti un skaisti. Viņi nenēsā blūzes, kaftānus, taču viens otrs no vīriem valkā kisu (apmetni), kurš nosedz vienu sānu, bet otra roka iznāk ārā no tā. Katram no viņiem ir cirtnis, šķēps un nazis. Viņu šķēpi ir plakani ar gropēm, kā frankiem. [27; 249.]

793. gadā vikings uzbruka Ziemeļanglijas klosterim Lidisfarnā, to izlaupot un iznīcinot [9; 44.]. Ja laupītāji būtu tikai primitīvi noziedznieki vien, iznīcināt klosteri, kur pēc laupījuma varētu atgriezties vēlreiz, viņiem nebūtu nekādas vajadzības. Taču šoreiz tas jau bija stratēģisks akts kristiešu materiālās bāzes un iespējām patvēruma vietas iznīcināšanai.

Tas bija laiks, kad padzītie romiešu vergturi jau bija izplatījuši vergu tirdzniecību visā Eiropā. Lūk, ko par to liecina vācu zinātnieka Joahima Hermana pētījumi:

Vergi no Baltijas jūras zemēm (domāts viss jūras baseins, nevis austrumu piekraste vien – O.G.) bija viens no svarīgākajiem, ja ne vissvarīgākais eksporta priekšmets. Baltijas ekonomiskajā sistēmā vergu tirdzniecība zēla no VIII līdz XI gadsimtam.

(Kā redzams, šis laikmets precīzi atbilst vikingu ekspansijas laikam.)

Vergu gūstīšana un tirdzniecība bija vikingu karagājienu un sirojumu raksturīga iezīme un viens no galvenajiem mērķiem.

Galvenie vergu pircēji bija, bez šaubām, arābu kalifāti Spānijā, Ziemeļāfrikā, Priekšējā Āzijā un Vidusāzijā. Taču arī viduslaiku Bizantijā bija lieli vergu tirgi. Kijevas kņazi periodiski slēdza līgumus ar bizantiešiem par vergu tirdzniecību. [27; 254.]

Priekšpēdējais teikums citātā skan kā pārmetumu pilns izbrīns, sak, arī Bizantija iesaistījās šajā noziedzīgajā biznesā! Taču vēsturē nav teikts, ka Bizantijā verdzība tika atcelta un aizliegta. Pētījumi liecina tikai par reformām, ko veica Konstantīns un citi ķeizari.

Vikingu laikmetā tika turpinātas vergturu slepenās operācijas, un tagad to darbība bija vērsta uz tautu demoralizāciju ar stresa situācijām. J.Šprengera un G.Institorisa grāmatas *Raganu veseris* krievu tulkojuma priekšvārdā komunistu zinātniskais ateists S.Ložinskis raksta par vikingu laiku pirms viņu ekspansijas:

Par visagrākajiem burvju nāvessodiem mēs uzzinām no Tūras Gregora sacerējuma, kur Franku vēsturē viņš apraksta vienas raganas sadedzināšanu. 580. gadā viņa izsauca divu karaļa dēlu nāvi. Pēc trīs gadiem nomira arī trešais karalienes Fredegundas dēls, par kura nāvi aizdomas krita uz prefektu Mumolu un divām sievietēm, kas darbojās velna ietekmē. Spīdzināšanas laikā Mumols atzinās, ka no burvēm esot saņēmis ziedi un dzērienus karaļa un karalienes labvēlības saglabāšanai. Par šo noziegumu viņš tika izraidīts uz Bordo. Bet savu vainu atzinušās un sevi par burvēm nosaukušās sievietes tika noliktas uz moku rata un sadedzinātas. Tas bija skaļākais Merovingu laika burvju process. [29; 21., 22.]

S.Ložinskis runā par raganu sārta precedentu, kas notika gad-simtu pēc Romas impērijas sagrāves. Civilizētajā Eiropā tas bija nepieredzēts skandāls – triju prinču nāve no velna apsēstām burvēm! Drausmīgu efektu izraisīja arī sadistiskā izrēķināšanās ar aizdomās turētajām. Tomēr Eiropas zemju valdnieki, kā tas redzams no S.Ložinska sacītā, uzsāka radikālu cīņu pret šādām parādībām:

Pārsvārā atstājot bez ievēribas burvjus, kas nedara ļaunu, laicīgā tiesa soda tos, kuri ar vardarbību vēršas pret naktīs lidojošām sievietēm, sauktām par strīgām, lāmijām vai maskām, kurām tiek pierakstīti tādi baismīgi noziegumi kā iekšu izsūkšana no dzīviem cilvēkiem vai mazu bērnu aprišana.

Laicīgā likumdošana šos nostāstus uzskata par neprātu un brīdina pret ticību tiem, tomēr atzīstot ļaunprātīgu un ne sevišķi kaitējošu burvju esamību.

Langobardu karaļa Rotāra 643. gada edikts tiešā veidā aizliedz kristiešiem ticēt, ka sievietes varētu būt vampīres un sūkt iekšas no dzīviem cilvēkiem, un pavēl tiesām nepieļaut, lai šādā neiespējamā noziegumā aizdomās turētās sievietes nogalinātu neprāši. Kārlis Lielais gāja daudz tālāk par Rotāru un savā pirmajā 787. gada sakšu kapitulārijā saka, ka nāvēssods ir piespriežams katram, kurš, sātana piemulķots, līdzīgi pagānam tic dzīvu ļaužu rijēju – strīgu un lāmiju – esamībai un uz šī pamata nogalina šos nelaimīgos šķietamos noziedzniekus. [29; 12.]

S.Ložinskis, piesaucot šādus faktus, mēģina pretstatīt laicīgo varu garīgajai:

Kamēr laicīgā tiesa norobežojās no tautas neprāta, baznīcas uzskati arvien vairāk tuvojās tautas neprātam un drīz pārņēma savā ietekmē laicīgo tiesu. Par spīti šādai loģikai, S.Ložinska pieminētais kapitulārijs nebija iemesls, lai Roma un Parīze attālinātos, jo 800. gada Ziemassvētkos pāvests Leons III personīgi ieradās Parīzē kronēt Kārli Lielo par ķeizaru un personīgi uzlika viņam galvā kroni.

Ja Kārlis Lielais pieņēma kroni no pāvesta, tas nozīmē, ka viņš atzina garīgās varas primātu. Ja pāvests kronēja Kārli, tas nozīmē, ka viņš ķeizara rīcību visās jomās atzina par pareizu. Tātad ar savu 787. gada mānticību nosodošo kapitulāriju **Kārlis pauda Romas Katoļu Baznīcas oficiālo viedokli.**

Padomju skolās tika mācīts, ka Kārlis Lielais ar ķeizara kroni tika godalgots par sakšu piespiedu kristīšanu un ofensīvu Pirenejos pret musulmaņiem. Pāvesta motīvi esot saistīti ar kristiešu masveida pāreju islamā visās arābu iekarotajās teritorijās. Ziemeļāfrikas ariāņu masveida atkrišana, kas sākās 725. gadā, esot bijis sāpīgs trieciens Romas Katoļu Baznīcai. Un tomēr šim faktam nav nekādas nozīmes, jo attiecībā pret Kristu musulmaņu un ariāņu uzskati sakrita – abas reliģijas Viņu neatzina kā Dieva otro personu. Tāpēc Romas katoļu un ariāņu vienības nevarēja būt.

Tomēr VIII gadsimtā apstākļi traucēja kristiešiem un musulmaņiem tuvināties, jo valdnieku elite – kalifi krita kārdināšanā un korupcijā. Šajā sakarā J.Hermans atklāj visai nepievilcīgu ainu:

Pirmās ziņas par vergiem no Baltijas baseina zemēm arābu emīru un kalifu galmos Kordovā, galvenokārt slāviem, baltiem un somiem – ‘sakaliba’ (ar šo vārdu arābu avotos apzīmētas ziemeļu tautas), attiecas uz Omeijādu emīra al Hakima I (796–822) valdīšanas laiku. ‘Sakaliba’ kļūst par galma gvardes

elitāro daļu karavīriem. 'Sakaliba' – einuhi aizpildīja emīru galmus, bet 'sakaliba' sievietes rotāja arābu valdnieku harēmus. Militārie vergi 'sakaliba' sasniedza augstus valdības amatus un augstus militārus posteņus Kairā. Baltijas baseina vergi, kas tika pārdoti arābu zemēs vai Bizantijā, sasniedza desmitiem tūkstošu. To ieplūšanas kanāli gāja caur Centrālo un Austrum-eiropu. Hedebijā un Birkā bija lieli savākšanas punkti. [27; 254., 255.]

Acīmredzami verdzība arābu emirātos tomēr radikāli atšķīrās no verdzības senās Romas impērijā, ja vergi varēja ieņemt augstus valdības un militārus amatus. Tātad tā atšķīrās arī no verdzības Bizantijā – Romas mantiniecē, kaut gan einuhu un verdzeņu harēmu institūts emirātiem tāpat godu nedara.

Kārli Lielo varēja nokaitināt un rosināt uz karadarbību noziedzīgās karavānas no Eiropas vergu tirgiem, kas plūda arī caur Franku valsti. J.Hermana tik smalki aprakstītā situācija nevarēja izveidoties dažu dienu vai pat dažu gadu laikā. Pilnīgi reāli varam pieņemt, ka kārdināšanā bija krituši jau al Hakima I priekšteči, jo Kārlis Lielais uzsāka karadarbību Spānijā jau 772. gadā.

Tiesa, 786. gadā, kad par Bagdādes kalifu kļuva Harūns al Rašīds, viņš normalizēja attiecības ar Āheni*, un varēja likties, ka būtu īstais laiks musulmaņiem un kristiešiem vienoties. Un tomēr 795. gadā atsākās karš [9; 43.–45.].

Zīmīgi ir tas, ka 772. gadā Kārlis Lielais ielauzās arī sakšu zemē, kur karoja un veica piespiedu kristīšanu līdz pat 804. gadam. Būdam izglītots cilvēks, viņš interesējās arī par seno Romu, tai skaitā par romiešu karamākslu. Tāpēc viņš nevarēja nezināt, ka karš divās frontēs ir visai riskants pasākums. Bet, ja tomēr karalis vienlaicīgi karoja pret arābiem un sakšiem, tam acīmredzot bija nopietni iemesli. Tos atklāj J.Hermana aprakstītā vikingu pirātisma un vergu tirdzniecības ģeogrāfija, jo vergu karavānas no Hedebijas un citiem tirgiem Eiropā uz Spāniju nāca caur sakšu zemēm. Ņemot vērā, ka vikingi karavānu apsardzi varēja nolīgt starp sakšu jaunekļiem un tranzīta laikā tvarstīt dzīvo preci arī Franku zemē, ir dabiski, ka Kārlis Lielais varēja turēt aizdomas pret visiem sakšiem. Tāpēc karš divās frontēs liecina par radikāla risinājuma meklē-

---

* Āhene (fr. val. *d Aix la Chapelle*) - Karolingu rezidence.

jumiem kriminālās situācijas likvidācijai, sagraujot vienlaicīgi vergu tirdzniecības avotu, ko viņš saskatīja Saksijā, gan arī dzīvās preces noieta kloāku, ko redzēja vergu uzpircējos arābu Spānijā. Tāpat sakšu piespiedu kristīšana nebija saistīta tikai ar izpatikšanu pāvestam. Kārlis Lielais uzskatīja par ļaunuma cēloni vietējo reliģiju, kurā saskatīja paralēles ar romiešu pagānismu attieksmē pret verdzību. Citos reģionos citādi ticīgo piespiedu kristīšanu valdnieks nerealizēja.

Tāpat Kārlis Lielais kā atbildīgs valstsvīrs domāja nevis par impērijas izveidi pēc romiešu parauga, bet gan darīja visu, lai savai zemei gādātu drošību pret vikingu bandu sērgu. Un tas viņam arī izdevās, jo viņa valdīšanas laikā Franku valstī pēc tūkstošgadīga posta atkal uzplauka kultūra un tautas labklājība. Tika dibinātas skolas visdažādākos novados, attīstījās māksla, tika radīti arhitektūras šedevri. Krimināla terora apstākļos tas nebūtu sasniedzams.

Tas nozīmē, ka pāvests Leons III Kārlim Lielajam dāvāja ķeizara kroni nevis par fanātismu, bet gan par kristīgās taisnīguma morāles godā turēšanu, cīņu par tautu brīvību, labklājību, kultūru un tiesisku kārtību.

Tomēr ķeizara kroņa pasniegšana bija politiska kļūda, jo ar pagānu svētuma aizskaršanu tika pamodināts sātans. Bizantijas ķeizariene Irina Kārli par ķeizaru neatzina, jo uzskatīja šo titulu tikai par romiešu aristokrātu, nevis Eiropas zemju dižciltīgo privilēģiju. 803. gadā sākās bizantiešu ofensīva pret Eiropu caur Balkāniem. Bulgāru varonīgās pretestības dēļ 811. gadā karš beidzās bez panākumiem. Bizantijas ķeizars bija spiests atzīt Kārli Lielo kā imperatoru.

Kopš VIII gadsimta vikingu jaunekļi masveidā devās varjagu gaitās uz Bizantiju apgūt karamākslu un krāt kaujas pieredzi. Tur viņus uzņēma par algotņiem elitārās vienībās un galma apsardzē, bet Eiropā šādā veidā kaujas pieredzi un rūdījumu guvušie vikingi apvienojās ne tikai lielās bandās, bet arī lielos bruņotos formējumos. Tāpat vikingu fenomens bija Bizantijas kā Romas impērijas atlūzas valsts pirātisma specifisks paveids.

810. gadā, kad karš Bulgārijā vēl nebija beidzies, varjagu gaitās apmācītie vikingu jaunekļi jau bija sagrupējušies karaspēkā un

iebruka Frīzlandē. Kārlis Lielais saprata, ko tas nozīmē, un deva rīkojumu būvēt spēcīgu kara floti, upju deltās ierīkot flotiju bāzes un gar jūras robežu izvietot krasta apsardzes vienības.

Tas bija tālredzīgs solis, jo drīz pēc Kārļa Lielā nāves 814. gadā, kad likās, ka Franku valsts palikusi bez talantīga karavadoņa, 820. gadā vikingu milzu spēki iebruka Flandrijā un mēģināja izcelt lielu desantu Sēnā. Flote un krasta apsardze sekmīgi atvairīja pirātu agresiju. Pēc tam vikingi tomēr izlaupīja Ruānu un sāka iebrukumus Britu salās.

810. gadā arī Dānijā sāka būvēt Jitlandes valni uz Franku impērijas robežas. J. Hermans apgalvo, ka tas esot bijis dāņu vikingu roku darbs. Vikingi bija organizēti mobilās bandās un viņiem pēc stacionārām aizsardzības būvēm nebija vajadzības. Tātad ar fortifikāciju nodarbojās dāņi, nevis vikingi. Arī versija par aizsardzību pret Franku impērijas iespējamo agresiju ir nepārliecinoša, jo, kā redzējām, Kārļa Lielā karagājienus provocēja tikai pirāti. Jitlandes valnis bija vajadzīgs tāpēc, ka Jitlandes tuvumā bija Hedebyja – vergu tirdzniecības centrs. Šī būve bija šķērslis sirotāju bandām un vergu transportam no Dānijas.

Arī Kārļa Lielā dēls Ludviķis Dievbijīgais bija valstiski domājošs cilvēks, kurš saprata, ka jauna hipertrofēta impērija nespēs pasargāt savu stabilitāti un neatkarību jaunajos apstākļos. Sagraujot jaunizveidotās impērijas karaspēku, Bizantija ar savu lielvalsts pieredzi un slepenās policijas aparātu to pilnībā un bez pūlēm pievienotu sev. Tāpēc 817. gadā Franku valsts tika sadalīta trijās daļās, kuras viņš uzticēja saviem dēliem, pats palikdams par koordinatoru trim neatkarīgajām zemēm – Francijai, Vācijai un Itālijai.

Uzskatam, ka impērijas sadale esot bijusi rupja politiska kļūda, nav pamata, jo šajā aktā var saskatīt stingru loģiku – krītot vienai valstij, pārējās divas var objektīvi novērtēt situāciju un veikt attiecīgus pretpasākumus. Tiešām, briesmu brīžos nav jāeksperimentē un nav jāpieņem pretinieka spēles noteikumi.

Ievēribas cienīgas ir S. Lozinska liecības par māņticības attīstības dinamiku šajā laikā kā galma intrigu līdzekli, kurās iejaukti apšaubāmas izcelsmes garīdznieki:

Karolingu laikmetā līdzīgs process radās ķeizara Ludviķa Dievbijīgā simpātiju

dēļ pret skaisto Judīti, ar kuru viņš precējās, un kuras ietekmē viņš nolēma pārdaļīt impēriju, kaitējot pirmajā laulībā dzimušo vecāko dēlu interesēm. Garīdzniecība nāca talkā vecākajiem ķeizara dēliem un paziņoja, ka Ludviķa Dievbijīgā mila nāk no Judītes burvestības un ka pili esot zintnieku, zilnieku un burvju perēklis, kas nobūris ķeizaru, šo "nevainīgo aunu", kurš nāks pie prāta, tiklīdz no pils tiks padzīti dēmoni. Sākās cīņa starp tēvu un vecākajiem dēliem. Cīņas laikā Šalonē tika sagrābta mūķene Herberga, viena no Judītes atbalstītāja māsām. Herbergu apsūdzēja malefīcijā un benefīcijā, proti, kaitējuma un indes taisīšanā, un viņu iemeta Saonas upē. [29; 22.]

Pēc šādām intrigām 833. gadā Ludviķis Dievbijīgais tika gāzts, un tas acīmredzami bija Bizantijas slepeno dienestu roku darbs (citām Eiropas zemēm spiegu tiklu nebija). Un jau 834. gadā sākās plaša vīgingu ofensīva. Līdz 838. gadam viņi drausmīgi iztukvoja Frīzlandi. Tām sekoja trīsceturtdaļgadsimta ilgais iekšējo juku pārņemtās Francijas un citu zemju plosīšanas laiks [27; 343.].

Par šiem notikumiem J. Hermans saka šādi:

Lielie piekrastes tirdzniecības centri Dorestada un Valherensa ik pa reizei tika nopostītas līdz pamatiem; tika apdraudēta Ķelne. 841. gada 14. maijā normaņi no jauna sagrāba Ruānu un nodedzināja līdz pamatiem. Reinas deltas zemes nonāca vīgingu varā. 842. gadā tie sagrāva lielāko ostu Kventovīku (Kalē). Pēc tam krita Nante, 845. gadā – Hamburga. 845. gada Lieldienu sestdienā tika sagrābta un izpostīta Parīze, bet 848. gadā krita Bordo. [27; 244.]

Šo notikumu karstumā 843. gadā ar Verdenas līgumu līdz galam tika atrisināts Franku impērijas sadalīšanas jautājums. Pastāv viedoklis, ka galīgās šķelšanās cēlonis esot bijušas Ludviķa Dievbijīgā dēlu ķildas. Ar mākslīgi radītām kolīzijām un slepenu kūdīšanu to varēja panākt, taču pēc šādas sadales bija stratēģiska nepieciešamība.

Dramatiski notikumi risinājās arī Vidusjūras baseinā. 826. gadā Sicīlijā izcēlās agrāk neredzēto un nedzirdēto saracēņu desants. Līdz šim nav skaidrs, kas viņi bija. Ir tikai hipotēze, ka viņi nākuši no mūsdienu Dienvidkrievijas stepēm, domājams, no hazāriem vai kādas citas šī reģiona tautas, kura pēc kādām militārām kataklīzmām savas zemes esot bijusi spiesta atstāt*. Tomēr tas neizskaid-

* Pēc citas hipotēzes saracēņu dzimtene ir Arābu pussala; nelielās cilts nosaukums vēlāk attiecināts uz arābiem vispār. – Red.

ro, kā *novārdzinātie* saracēņi nonāca Vidusjūrā, ja tiem ceļā bija Bizantijas teritoriālā armija un citi šķēršļi. Bet, ja šāda versija ir patiesa, risinājums būtu meklējams Bizantijas mēģinājumos iesaistīt saracēņus Vidusjūras reģionā stratēģiski nozīmīga placdarma ieņemšanai.

No otras puses raugoties, ja saracēņi tik braši iebruka Sicīlijā pēc gara un nogurdinoša ceļojuma, – kālab tiem būtu jāatstāj sava dzimtā puse? Toties ir acīmredzama operācijas stratēģiskā nozīme – saracēņi izcēlās Itālijā eiropiešiem visdramatiskākajā laikā, viņu militārā klātbūtne apdraudēja Pāvesta apgabalu.

Tikmēr Bizantijā notika lūzums – ķeizara tronī vietu ieņēma cilvēks*, kurš neatbalstīja priekšgājēju politiku. Tiklīdz Konstantinopoles patriarha vieta kļuva vakanta, dedzīgie mūki uzstāja, lai šo vietu ieņem viņu abats Ignāts ar nevainojamu morālo stāju. Caur sinodi šis jautājums nebija atrisināms, jo tad armijas iejaukšanās būtu neizbēgama. Tāpēc ķeizars viņu iecēla ar savu pavēli, zinot, ka pret monarhu militāristi dumpoties neuzdrošināsies. Taču valsts aparāts bija nesalaužams, un tāpēc vikings varēja paplašināt kara teātri. 850. gadā viņi ielauzās Anglijā ar plakanu laivu floti. Tas viņiem ļāva pa upēm iespieties dziļi zemes teritorijā un veikt visaptverošas iedzīvotāju gūstīšanas un iznīcināšanas operācijas, nedodot iespējas vietējiem organizēt efektīvu aizsardzību. Tur vikings pārziemoja.

Vikingu desants izcēlās arī Korsikā.

Barveža Oskera banda, kas 841. gadā nodedzināja Ruānu, pēc tam laupīja klosteru krājumus un beidzot kļuva par Sēnas leļasteces *valdnieci*, 852. gada jūnijā pa sauszemi nokļuva līdz Bovei un to nodedzināja. Taču atceļā Oskera ļaudis gandrīz visus franku slēpnis sacirta gabalu gabalos. Tikai nedaudzi laupītāji izklīda pa mežiem un naktīs aizlavījās līdz saviem kuģiem [24; 319.].

850. gadā ebreju kopienas pameta trimdas vietas Tuvo Austrumu reģionos savas tēvijas tuvumā un meklēja patvērumu karu un pretrunu plosītajā Viduseiropā. Vai viņi vikingu nemitīgo sirojumu apstākļos tomēr jutās lielākā drošībā? Jāšaubās. Ļoti aizdomīgi, ka bizantieši, tvarstot pa pasauli vergus, palaida projām tautu, kura

---

* Diemžēl autoram pieejamos avotos nav izdevies atrast viņa vārdu.

7 gadsimtus nav turējusi rokās ieročus, paaudzēs zaudējusi sentēvu cīņas pieredzi un kura atradās zem politiskās policijas uzraudzības. Tagad kaujas laukā viņi nevarēja būt noderīgi vikingiem. Svešās malās, kur bez naudas un ieročiem nav iespēju iegūt kādu īpašumu, ebreji bija spiesti klist apkārt ar paunām gadījuma ienākumu meklējumos. Izskatās, ka viņi tika padzīti no Bizantijas ar kaut kādu tālejošu mērķi, un tas ir viegli saskatāms.

Eiropiešu pretestība pamatīgi paplucināja bijušo Romas vergturu pēcteču bandas, ekspansijas spars sāka mazināties profesionālu barvežu trūkuma dēļ. Bizantija bija spiesta dot papildspēkus, taču melnīgsnējie bizantieši uz eiropiešu fona bija viegli pamanāmi. Lūk, tāpēc, lai neatklātos palīgspēku avots, ebrejiem tika radīti tādi apstākļi, ka viņi bija spiesti aizklīst svešumā.

852. gadā vikingi ar lielu floti izcēlās Kurzemes krastos. Tomēr kurzemnieki acīmredzot ņēma vērā Rietumeiropas tautu rūgto pieredzi un tāpēc bija gatavi nelūgto *ciemiņu* uzņemšanai. Viņi iznīcināja pusi no iebrucēju karaspēka un flotes, atņēma visu zeltu, sudrabu un citas vērtības.

Nākošajā tūrē Oskera vikingu banda cīņai pret neuzvaramajiem kurzemniekiem sagatavojās rūpīgāk, un pirmais cietoksnis tika ieņemts. Taču pie otrā cietokšņa uzbrukums cieta neveiksmi. Miera sarunās nelūgtie viesi bija spiesti samaksāt lielu izpiršanas maksu un apsolīt turpmāk maksāt meslus par nodarīto kaitējumu [27; 247.]. Tomēr solījums netika turēts – vikingi nebūt nebija godavīri. Kurzemnieki devās tiem *atgādināt*, ka dotais solījums ir jāpilda. Skandināvijā tika nodarīts liels posts, taču piespiest maksāt meslus neizdevās, jo uzbrukuma objekti nespēja saprast, kam par godu tas būtu jādara. Acīmredzot pirāti bija uzdevuši apzināti nepareizas koordinātas par savu dislokācijas vietu. Toties vikingi savu bija panākuši – tautas, nesaredzot Bizantijas vadošo roku ilgstošajā asinspirtī, tagad plēsās savā starpā.

Baltu kaujas spējas pirātus padarīja biklus. Viņi atmeta domu mēģināt pakļaut baltu tautas ar jūras desanta palīdzību un, dodoties uz Bizantiju varjagu gaitās pa Daugavas – Dņepras ceļu, Baltijas austrumu krasta zemēs izturējās miermīlīgi. Vēlāk viņi centās šo reģionu pakļaut ar uzbrukumiem no austrumiem pa sauszemes ceļu. Tas izdevās tikai XVIII gadsimtā.

853. gada oktobrī Godfrīda banda pie Luāras apvienojās ar Rjurika bandu un ar zvērīgu niknumu dedzināja Augšbretaņu, Anžū, Menī, Puatū, Tureni, Nanti, Anžeru, Tūru. Iznīcināja arī sv. Mārtiņa klosteri pie Nantes [24; 319.].

Romas Katoļu Baznīca kā Rietumeiropas tautu vienotāja bija nopietns šķērslis Bizantijas tīkojumiem uz Eiropas pakļaušanu. Tas bija vikingu ekspansijas neveiksmes cēlonis rietumos, jo, kad armijas bija sabrukušas, pretestību organizēja garīdznieki un mūki. Tāpēc pret baznīcu joprojām tika veikta atklāta un slepena cīņa tās diskreditācijai un demoralizācijai. Ap šo pašu laiku Romā ar tračiem un diskusijām tika panākts, lai pāvestu vēlēšanas tagad būtu atkarīgas arī no politiskajām partijām. Cenšoties pāvesta tronī iesēdināt bezrakstura cilvēku vai acīmredzamu grēcinieku, ķeizara laboratorijas izstrādāja insinuācijas un aģentūra vāca kompromitējošas baumas par garīdzniecību. Laikā no 853. līdz 855. gadam atkal bija mēģinājumi šķelt Romas kristiešus caur antipāvestu, un Konstantinopolē 857. gadā īpaši izcēlās Bizantijas ķeizarkāms kancelejas šefs Fotijs, kas publiski uzstājās ar Romas garīdznieku *grēku* sarakstu.

Šis saraksts arī mūsdienās tiek daudzīnāts un izmantots pāvestu diskreditācijai tik lielā mērā, ka rodas iespaids par viņu visu absolūto morālo pagrimumu. Bijušās *komunisma paradīzes* teritorijā laicīgo vēsturnieku darbos ir grūti atrast kaut vienu labu vārdu, kas būtu veltīts vismaz vienam no simtiem pāvestu. Pat bez īpašas nepieciešamības kontekstā pieminēt pāvestus tiek daudzīnāta viņu ļaunā griba vai apzināti vērptās intrigas, un pārsvarā netiek minēti konkrēti fakti – tos aizstāj negatīvi stereotipi, pie kuriem esam tik ļoti pieraduši un pieņemam bez jebkādiem iebildumiem. Savukārt, pētot katolisko literatūru, mēs neatradīsim gandrīz nekādus atspēkojumus argumentētām un neargumentētām apsūdzībām, tostarp arī Fotija uzbrukumiem. Tā vietā varam lasīt par sakrāliem un morāles jautājumiem, par svēto dzīvi un mūku ordeņu īpatnībām. Vai tiešām tik augstā tronī divu gadu tūkstošu laikā nebija neviena laba cilvēka? Tas šķiet dīvaini, ja esam atraduši ne tikai jūdaisma un islama pozitīvo lomu cīņā pret vergturu režīmiem, bet arī Romas katoļu varonības pilno pagātņi.

Izrādās, ka atbildi varam rast saistībā ar Fotija darbību [19; 124.].

Viņš kā impērijas kancelejas šefs, proti, visatbildīgākā persona

par impērijas redzamo un neredzamo politiku, turēja savās rokās arī politisko policiju un slepeno operāciju laboratorijas. Tā kā Fotijs bija arī Konstantinopoles universitātes profesors, politiskajām operācijām viņa rīcībā bija kvalificēti speciālisti, un arī pats viņš bija tām lieliski sagatavots. Tas nozīmē, ka tieši viņš bija destruktīvās politikas un pāvestu zākāšanas galvenais vadītājs.

Fotija darbība sakrita ar impēristu pret darbību ķeizaram, kurš uzdrošinājās par patriarhu iecelt Ignātu. Autoram grūti spriest par detaļām, tomēr tas ir fakts, ka monarhs atstāja šo pasauli vēl jauns, kad troņmantnieks nebija sasniedzis pilngadību. 856. gadā Konstantinopolē galma apvērsumā gāza mazgadīgo ķeizaru Mihaelu III, un viņa vietā tronī iesēdās Bardass. Drīz pēc tam, 858. gadā, ķeizars par Bizantijas patriarhu iecēla starptautisko intrigu speciālistu Fotiju, septiņu dienu laikā noformējot visas formalitātes, tostarp ieceļot arī par bīskapu. Ignāts tika gāzts ar iegastu, ka iepriekšējais ķeizars viņu bija iecēlis nelikumīgi, bez sinodes piekrišanas. Gāztais patriarhs sasauca sinodi, kas nosodīja šādu Bardasa un Fotija rīcību. Savukārt Fotijs sasauca tādu sinodi, kas viņu steidzīgi iesvētīja par garīdznieku un apstiprināja patriarha amatā.

Tākmēr dramatiski notikumi risinājās Novgorodas zemēs, kur vikingi bija sagrauši plašas teritorijas. Taču 859. gadā novgorodieši bandītus padzina un tomēr kļūdījās, atstādami brīvcilvēkus (bondus), kas pēc tam ar jūkam vājināja Novgorodas zemes.

Dienvīdītālījā ielga saracēņu izraisītais karš, sastopot itāļu tautas niknu pretestību. Arī vikingu kriminālās kolonijas Eiropā nenesa cerētos ienākumus. Tāpēc slepenās cīņas loģika prasīja kristiešu koordinējošā centra fizisku likvidāciju, jo Fotijs tiecās pēc visu kristiešu pakļaušanas sev – to traucēja tikai pāvesta vara pār visiem patriarhiem, arī pār Konstantinopoles sēdekli. Kopš ebreju izraidīšanas uz Eiropu Bizantijai bija fantastiskas iespējas neuzkrītoši papildināt vikingu bandas ar profesionālu leģionāru melnajiem mākoņiem, un 860. gadā milzu flote Hastinga vadībā ar neskaitāmiem pulkiem devās uz Romu. Taču paviršības dēļ viņš rīkļurāvējus aizveda nevis uz Romu, bet gan uz Lunu. Noturējis vietējo bīskapu par pāvestu, Hastings liekulīgi lūdza sevi kristīt.

Otrā rītā viņš iegulās zārkā, pavēlēja visiem raudāt un vaimanāt par savu šķietamo nāvi un sūtīja pārstāvjus lūgt bīskapam atļauju rīkot bēres pēc kristiešu paražām un ar militāru godu. Atļauja tika saņemta, un uz Lunu devās garu garā *bēru* procesija pilnā apbruņojumā.

Tiklīdz bīskaps sāka bēru ceremoniju, Hastings izlēca no zārka un nogalināja garīdznieku. Tas vikingsiem bija signāls sākt apkaušanu. Lunas karaspēks šādam pavērsienam nebija gatavs, tāpēc praktiski nekādas pretestības nebija. Iedzīvotāji, it īpaši garīdznieki, tika slepkavoti masveidā, bet gūstekņi nekavējoties aizgādāti uz kuģiem pārdošanai verdzībā. Tika izlaupītas un nodedzinātas mājas, bet Hastings tik kurināja kaislības un steidzināja – sak, lai pasaule zina, ka viņš te ir bijis. Beidzoties asinsdzīrēm, Hastings uzzināja, ka ir iebrucis nepareizā pilsētā. Tas viņu noveda līdz trakumlēkmei, taču neko labot vairs nevarēja. Romā šādus vikingu kaujas paņēmienus ņēma vērā un pastiprināja aizsardzību [27; 244.–246.].

Toties Bizantijā bija skandāls, jo Fotija iecerei kļūt par pāvestu ar sēdekli Konstantinopolē tika pārvilkta svītra. Neveiksme viņu piemeklēja tieši tad, kad Bizantija bija nonākusi tik tuvu Romas impērijas atjaunošanai pilnā apjomā un kristiānisma sagūstīšanai, kā vēl nekad. Acīmredzot Konstantinopole ar soda sankcijām par Romas ekspedīcijas neveiksmi pārcentās tik lielā mērā, ka tajā pašā gadā vikings iebruka Bizantijā. Ar to Fotija neveiksmes nebeidzās – 861. gadā pēc Lunas traģēdijas pāvests viņu ekskomunicēja. Bet 867. gadā Basilijs I (vald. 867 – 886) izdarīja valsts apvērsumu un padzina arī Fotiju, atjaunojot patriarha sēdekli Ignātu. Viņa vadībā 869. – 870. gadā Konstantinopolē kristiešiem kļuva iespējams sasaukt 8. ekumēnisko koncilu, kur tika nosodīts pret pāvestu un citiem rietumu kristiešiem vērsto ļaunprātīgo izdomājumu izplatītājs un asiņainu operāciju iniciators Fotijs. Vienlaicīgi koncils konstatēja, ka starp rietumu un austrumu kristiešiem ir radusies dziļa plaisa [19; 124.–125.].

Piepildījās Kristus praviotojums ne tikai attiecībā uz jūdaistu un kristiešu, bet arī kristiešu, jūdaistu, musulmaņu un citu reliģiju sanaidošanos. Tas pats notika arī pašu kristiešu starpā – *Es esmu nācis cilvēku savest naidā ar viņa tēvu un meitu ar viņas māti, un vedeklu ar*

viņas vīra māti. Un viņa paša māju ļaudis būs cilvēka ienaidnieki. (Mt 10:35–36) Ak, ja šajos vārdos būtu apslēptas tikai laicīgo ģimeņu problēmas vien! Šeit ir skaudra patiesība – Kristus cilvēces labā ir nesis jaunu mācību, taču impēristi darīs visu, lai tās izplatību bremsētu. Un tā arī notika.

Tas bija pēdējais koncils ar Bizantijas ķeizara līdzdalību, taču pareizticīgo tradīcija to neatzīst un turpmākajos koncilos ortodoksi dalību vairs neņēma, izņemot 14. koncilu, kur tika dibināta katoļu un pareizticīgo ūnija, un 21. koncilu, kur tika noņemtas abu pušu savstarpējās apsūdzības. Lielā Padomju Enciklopēdija tikai pirmo septiņu koncilu atzīšanu skaidro ar to, ka tajos ķeizari esot palīdzējuši nostiprināt kristiānismu. Taču fakti rāda, ka ķeizars to darīja tikai 8. koncilā, pārējie monarhi tam pretdarbojās, un kristiānismu nostiprināja garīdznieku saliedētība, kas neļāva izvērsties ļaunumam šajos forums.

870. gadā vikingos leģionāru slēptās klātbūtnes dēļ eiropiešu spēki izsīka pavisam, un, atsaucoties uz kādu arhibīskapa Ansgarijas pēcteci Hamburgas–Brēmenes diecēzē, J.Hermans atstāsta šādu notikumu:

Ieradies danu zemē Sliazvikā, kur viņš (Ansgarija – O.G.) bija uzbūvējis baznīcu jaunajai draudzei, redzēja daudz važās kaltu kristiešu. Starp viņiem bija arī kāda mūķene, kas, viņu ieraudzījusi no tālienies, krita ceļos godbijības izteikšanai un lūgumam pēc līdzcietības. Lai bīskaps redzētu, ka viņa ir kristiete, mūķene sāka skaļi dziedāt psalmus. Bet bīskaps žēlabās un ar asarām lūdza Dievu palīdzēt viņai. (...) Tad svētais bīskaps pagāniem piedāvāja dažādas mantas kā izpirkumu, taču viņi nepiekrita un prasīja zirgu. Viņš tam nepretojās, tūdaļ leca no zirga un to ar visiem iemauktiem atdeva apmaiņai pret gūstekni, nekavējoties dāvājot viņai brīvību un ļaujot iet, kur viņa grib. [27; 255.]

Vikingu iefiltrēšanās starp Eiropas tautām mazināja to aizsardzības spējas tik lielā mērā, ka pat bīskaps verdzībā vestajai mūķenei vairs nespēja citādi palīdzēt, kā tikai sniedzot garīgu mierinājumu ar lūgšanām un viņu izpērkot no gūsta ar personīgo īpašumu. Pārējos nelaimīgos garīdznieks vispār nespēja glābt.

Vikingu savstarpējo attiecību ētika bija zemā līmenī. Viņi arī savā starpā bija pērkami un nodevīgi. Kad eiropieši zaudēja militāro potenciālu un glābiņu no pirātu terora nācās meklēt sarunu ceļā, viņi atklāja, ka no bandu uzbrukumiem var atpirkties. Ar naudu un

zeltu bija iespējams uzpirkt vienu bandu citas bandas apkarošanai. Tas liek domāt, ka Bizantijas politikas maiņas dēļ bija vājināta kontrole pār vikingiem.

F.Arhenholcs liecina, ka Kārļa Lielā mazdēls ķeizars Kārlis Plikgalvis (vald. 875 – 877) šādā veidā iztērēja visus savus līdzekļus. Tomēr iebrukušo vikingu padzišanai no Sēnas viņš bija spiests Dānijas vikingiem Sommā piedāvāt 3000 sudraba livru. Šādas naudas savākšana šoreiz ieilga, jo baznīcas, cietokšņi un īpašnieki jau bija iztukšoti. Sommas vikingus jau bija piemeklējušas neveiksmes Anglijā, un tāpēc gaidīt solīto naudu tie negribēja. Tālab viņi atsāka Pontjē (*Ponthieu*) provinces iztukšošanu.

Tikmēr Sēnas lejestecē sirojošā banda pa Lieldienām paguva izlaupīt Parīzi, Siti un Senžermēnasdeprē abatiju. Sommas bandīti devās uz Sēnu tikai tad, kad Kārlis Plikgalvis ar pūlēm bija savācis solīto summu. Tie savus *amata brāļus* ielenca, kad viņi ar laupījumu 260 liellaivās jau gribēja atgriezties savās apmetnēs Oaselas salā. Būdami tuvu pie bada, ielenktie Parīzes izlaupītāji kapitulēja un bija spiesti dalīties laupījumā ar vikingiem no Dānijas.

Sēnas baseina laupītāji tuvās ziemas dēļ neatgriezās uz salas, bet apmetās kontinenta krastā starp Meloni un Senmordefosē. Nākamajā gadā viņi izlaupīja Marmu, Mo un Brī apkaimi. Šoreiz Kārlis Plikgalvis jau bija paguvis sagatavoties aizsardzībai. Viņš nosprostoja Marnu un upes abos krastos izvietoja visus savus ļaudis, cik tik vairs spēja savākt.

Kaut arī vikingus atpakaļceļā viņam iznīcināt neizdevās, tomēr valdnieks tos piespieda uzsākt sarunas un atdot visu laupījumu. Bet pirātisma apgrūtināšanai Kārlis Plikgalvis pavēlēja būvēt upju aizsprostus un lika pat sīkīpašniekiem nocietināt savas mājas.

Fotijam patriarha amatā bija iespējams iepazīt un izprast kristiānismu. Tas it kā noveda viņu pie grēku nožēlošanas un izlīguma ar pāvestu un patriarhu Ignātu. Tāpēc pēc Ignāta nāves 877. gadā Fotijs guva iespēju kļūt par likumīgu patriarhu un vērst par labu agrākos nodarījumus. Lūk, te ir tas noslēpums, kāpēc Romas Katoļu Baznīca par viņa nodarījumiem klusē un neatbild uz apsūdzībām – grēcinieka nožēloti un piedoti grēki ir nebijuši.

Tajā pašā 877. gadā saracēņi uzsāka plašu ofensīvu Itālijā un tuvojās Romai. Pāvests Jānis VIII personīgi devās pie Kārļa Plikgalva

pēc militārā atbalsta, taču šoreiz Francijai pašai būtu vajadzīga ārējā palīdzība.

Bezizejas stāvokļa dēļ pāvests tagad meklēja palīdzību Bizantijā. Tai saracēņi vairs nebija vajadzīgi. Pēc vēsturnieku liecībām, bizantiešu spēki esot viņus padzinuši. Ticamāk šķiet, ka saracēņi tika sagūstīti un pārdoti tālu projām verdzībā. Joprojām nav zināma ne tikai saracēņu izcelšanās, bet arī izzušanas vēsture, un nav dzirdēts par viņu pēcnācējiem kaut vai citā kvalitātē, piemēram, sajakumā ar citām tautām. Vergturu valsts kondotjēri nebūs tie, kas palaidīs garām izdevību labi nopelnīt.

Jebkurā gadījumā Bizantijas militārā klātbūtne Itālijā lika pāvestam vēlāk rēķināties ar ķeizara diktētiem noteikumiem, un Dienvīdītālija atkal (jau trešo reizi) tika pievienota vergturu impērijai. Tas, protams, bija smags upuris, jo ķeizars Leons VI piespieda Fotiju 886. gadā atteikties no patriarha amata un 888. gadā viņa vietā iecēla savu 16 gadus veco brāli Stefanu. Gāztais patriarhs miris 892. gadā, ieslodzīts klosterī. Tomēr itāļu varonība izglāba rietumu kristiešus no vēl smagākiem zaudējumiem.

Eiropa joprojām meklēja ceļus, kā pasargāt sevi no kriminālo bandu briesmām. Skandināvijā karalis Haralds I Skaistmatis apvienoja Norvēģiju. Arī anglosakšu karalis Alfreds Lielais sekmīgi atvairīja vikingu iebrukumu. Tomēr 886. gadā pirāti no kolonijām anglosakšu un dāņu zemēs iebruka Ziemeļanglijā un sadalīja to savā starpā. Savukārt 889. gadā arābi vikingus pilnīgi padzina no Vidusjūras reģiona, un tur sākās islama dominante uz vairākiem gadsimtiem.

Bet Dānija, kura ļoti cieta no vikingiem tuvumā esošās Hedebijas dēļ, jau VIII – IX gadsimtu mijā konunga Gudfreda vadībā veica biklus centienus apvienoties cīņai pret nelūgtajiem viesiem. X gadsimtā beidzot izveidojās spēcīga vienota karaliste ar galvaspilsētu Jeldingu.

Arī Skandināvijas austrumos XI gadsimta sākumā apvienojās sveji ar ļotiem, izveidojot vienotu Zviedrijas karaļvalsti pret vikingiem. Tai pašā laikā šī valsts pārgāja kristiānismā, pievienojoties Eiropas tautu kopīgajai cīņai pret vikingu teroru.

Savukārt Francijas monarhiem pietrūka politiskas tālredzības, un ar viņu atbalstu Ziemeļspānijā tika izveidotas vikingu Navarras

un Leonas karalistes kā atbalsta punkts cīņai pret islamu. Netika ņemts vērā, ka pēc gadsimtu ilgās ekspansijas Eiropā izveidot militāri pilnvērtīgu kompleksu varēja tikai tās pirātu kopienas, kuras agrāk ar laupīšanām nodrošināja sev pasakainas bagātības un lielu kaujas pieredzi. Pamatiedzīvotāju kopienām šādu iespēju vairs nebija.

Vikingi sāka apmesties iekarotajās zemēs, jo iztukšotajos apvidos nebija kam apstrīdēt tiesības uz valdījumu un īpašumu. Ap 900. gadu Eiropā ir jūtamas kristīgajai morālei neatbilstošas radikālas izmaiņas. Bija izveidojusies stabila bruņotu muižnieku kārta, kas sāka terorizēt zemniekus [9; 48.]. Tomēr bija arī novadi, kur pirāti nespēja iznīdēt iedzīvotājus. Acīmredzot viņu dēļ vikingi steidza ārēji pārņemt apkārtnes tautu valodu, kultūru un reliģiju, jo bija jārēķinās ar to, ka vietējie, sastopot kaimiņos svešiniekus ar citādu mentalitāti, tajos varētu sazīmēt pirātus. J.Hermans liecina, ka IX gadsimta beigās ar vergu tirdzniecību nodarbojās pat bīskapi [27; 254.]. Šādi ar vergturu psiholoģiju apsēsti garīdznieki varēja nākt tikai no vikingu pseidokristiešu kolonijām.

Svešie ļaudis bez kristīgās morāles un vietējās mentalitātes, kas uzmetās par kungiem, garīdzniecību iecēla ar laicīgās varas aktiem, apejot Romas noteikto subordināciju.

Vikingi, ieņemot iztukšotos novadus, izmantoja arī iespēju par garīdzniekiem iecelt savus ļaudis. Tas bija ceļš uz garīgu pakļaušanu, jo kristīgās tautas bez ierunām pakļāvās mācītājiem to lielās autoritātes un brīvības cīņās gūto nopelnu dēļ.

S.Ložinska stāstījumā redzam dīvainus *garīdzniekus*, kuru ētiskās normas absolūti neatbilda tradicionālajam kristiānismam:

Šis raganu soda veids sāka izplatīties IX gadsimtā, un to mēģināja pielietot ķeizars Lotars II pret savu sievu Teitbergu, kuras burvestības dēļ viņš nespējot izpildīt vīra pienākumus. Lotaru II atbalstīja Trīres un Ķelnes arhibīskapi un Mecas bīskaps. Taču izrādījās, ka Teitberga nav vainīga; ķeizara slimību izsauca viņa mīļākā Valdrada cerībā ar to šķirt valdnieka laulību. Valdradai nācās ciest par savu viltību.

899. gadā visai jaunā karaļa Arnulfa nāvē arī saskatīja burvju viltu: karalis bija plaukuma gados, un likās, ka ļauno spēku dalība viņa nāvē ir neapstrīdama. Kāds karalim tuvu stāvošs cilvēks tika sodīts ar nāvi, bet "īstā" nozieguma vaininiece Rudpurga tika spīdzināta, līdz viņa atzinās, un Aiblingā tika pakārta.

XI gadsimtā līdz tiesai nonākušo burvju lietu skaits jūtami pieaug. Vienlaicīgi burvestības gadījumus apspieda šīs pasaules varenie, nenododot lietas laicīgajai vai garīgajai tiesai. [29; 22.]

Tik klaja pagānisku uzskatu izplatīšana un līdzdalība zvēribās, kur dalību ņēma augsti situēti garīdznieki, izraisīja pāvesta sašutumu un reakciju. Ap 906. gadu tika izdota encikla *Episcopi*. Tā ir atrodama jau pieminētajā Lozinska priekšvārdā. Tur ir teikts:

Jāpievērš vērība arī tam, ka dažas noziedzīgas sievietes, kas ļāvušās sātānam sevi pavedināt (1 vēstule Timotejam, 5, 15) un ar dēmona iedvesmu un čukstēšanu pavedinātas, tic un apgalvo, it kā viņas naktīs jāļūz uz kādiem dzīvniekiem kopā ar pagānu dievieti Diānu vai ar Irodiādu un ar neskaitāmu citu sieviešu daudzumu, un it kā viņas tādā veidā nakts klusumā laižas pa neaptveramo telpu, pakļaujoties visām dievietes pavēlēm un ierodoties pēc viņas izsaukuma kalpībai viņai zināmajās naktīs. (...) Tāpēc garīdznieku pienākums viņiem uzticētajās draudzēs uzstājīgi sprediķot, ka tas viss ir skaidri meli, un iedvest, ka līdzīgas vīzijas iekļūst mazitīgo dvēselēs nevis caur dievišķo, bet ar ļauno garu. [29; 37.]

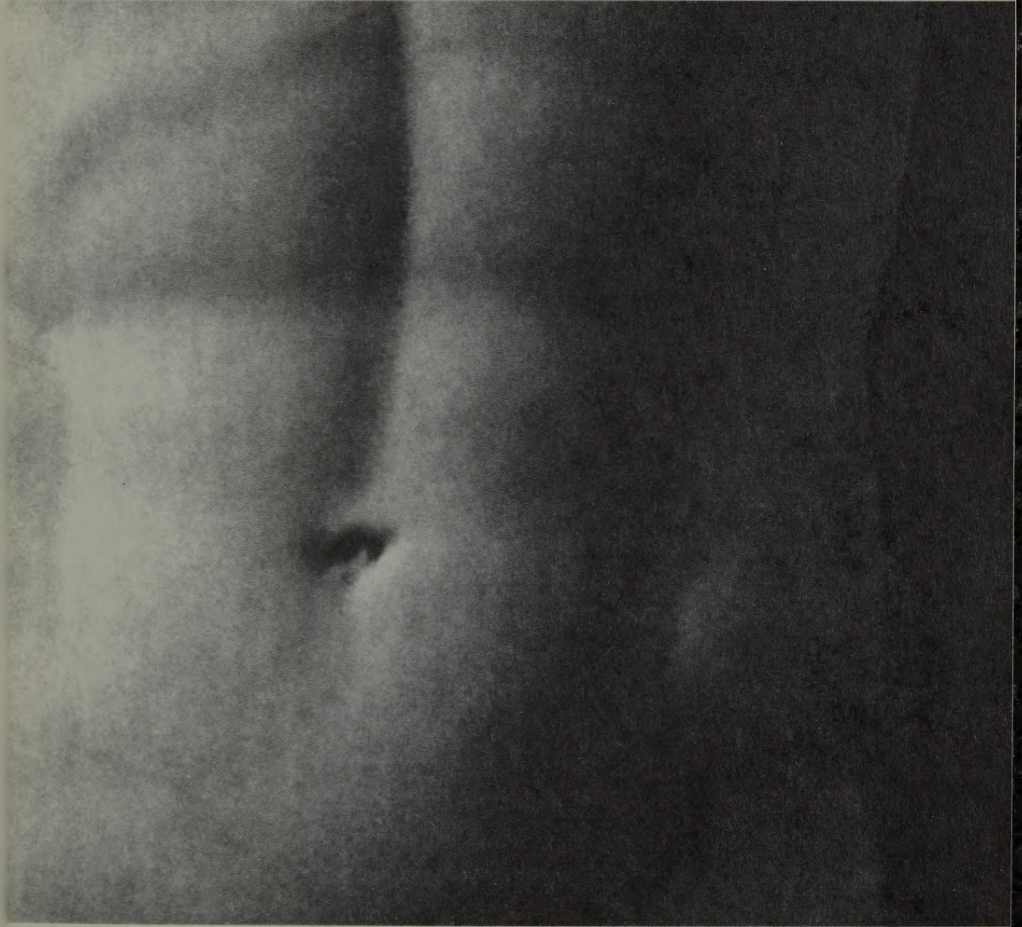
Romiešu Diānas un Irodiādas pieminējums ļauj secināt, ka arī X gadsimtā Eiropā māņticību inspirēja romiešu pagānu aprindas, un tā ir vēl viena liecība par vikingu izcelsmi no romiešu bēgļiem. Iznāk, ka S. Lozinskis dokumentāli pierāda pretējo gribētajam. Tātad, ja ateisma apoloģēts kā atklāts reliģiju pretinieks argumentācijai mēģina izmantot *Episcopi*, acīmredzami **vēsturnieku rīcībā nav taustāmu pierādījumu par Romas Katoļu Baznīcas lomu raganu medību psihozes kurināšanā.**

Tātad **jautājums par baznīcas tumsonību atkrit.** Atklājas, ka Romas Katoļu Baznīcas zākāšana notiek to ļaužu interesēs, kuri tiešām pie mums (Latvijā) atnāca ar uguni un zobenu. Bet mēs savā apmātībā viņiem ticam! Un nezinājām, ka vardarbība arī pret baznīcas galvām kļuva parasta lieta. X gadsimtā pāvesta tronī nomainījās 27 cilvēki, un no tiem 7 mira izteikti vardarbīgā nāvē. X gadsimts varētu tikt vērtēts kā visgrūtākais un visbīstamākais laiks kristiānisma pagātnē. Vikingu ieceltie garīdznieki piedalījās savu kungu izpriecās – raganu medībās un sartos. Tās asiņainu izrāžu cienītājiem aizstāja gladiatoru cīņas un kļuva ikdienišķas, par spīti enciklai *Episcopi*. Bet burvju lietu skaita jūtamais pieaugums ir attiecināms uz vikingu ekspansijas beigu posmu, kad viņi savus mērķus lielā mērā bija sasnieguši.

Ar Karolingu dinastijas izmiršanu vēl vairāk dramatisējās stāvoklis Vācijā. Tur tika rīkotas jauna karaļa vēlēšanas. Tronī tika Konrāds I, taču par to, vai viņš ir nācis no pamatiedzīvotājiem, vai arī cēlies no pirātu kolonijas, pagaidām skaidrības nav. Arī Vāciju gaidīja drūma nākotne.

Konstantinopoles tīkojumi pakļaut savam diktātam katoļus, kuru centrs juridiski bija ārpus Bizantijas impērijas robežām, noteica reformu nepieciešamību. Tāpēc X gadsimtā Klīnijas abatijā Francijas Alpos tika dibināts auguštīniešu mūku ordenis, kas 150 gadus meklēja risinājumus baznīcas pārkārtojumiem [19; 130.]. Tā bija slepena akcija, taču par šāda klostera esamību un tā darbības virzienu pāvesti nevarēja nezināt. Toties Konstantinopolei un vikingsiem tas bija nepieejams noslēpums, citādi šo klosteri būtu apmeklējuši un iznīcinājuši pirāti.

7 . N O D A Ğ A

KARAĞI

KAZALI

Kamēr vikinci plosīja Eiropu, arī Tuvajos Austrumos risinājās dramatiski notikumi. 813. gadā Bagdādē izveidojās kalifa miesassargu armija – **mameluki***. 827. gadā arābi iekaroja Bizantijas Sicīliju un paplašināja savas robežas Vidusjūrā. 835. gadā vikingu sirotāji jau sasniedza Spāniju, taču veikt lielus pirātisma aktus arābu ieņemtajās zemēs vēl neuzdrošinājās. 850. gadā arābi ieņēma Korsiku. 859. gadā sākās arābu un vikingu tieša konfrontācija. 889. gadā Vidusjūra visa nonāca arābu rokās, un turpmāko 80 gadu laikā eiropiešu tirdzniecība un kuģniecība šai reģionā bija pilnīgi paralizēta. Jau 900. gadā arābiem Spānijā bija augsti attīstīta būvniecība un arābu nauda kļuva par starpvalstu norēķinu līdzekli.

Eiropā agrāk apkarojamā nelegālā vergu gūstīšana un tirdzniecība tagad plauka ar vērienu. Arābu okupētajā Spānijā to izmantoja straujajam būvniecības uzplaukumam. Briesmīgākais, ka šajā pretīgajā biznesā līdzās vikingiem sāka iesaistīties arī citu tautu morāli pagrimušie tirgoņi. J. Hermans no Ibrahima ibn Jakuba grāmatas (Jacob G. Arabische Berichte von Gesandten an germanische Furstenhofe aus dem 9. und 10. Jh. – Berlin/Leipzig 1927. S. 12) ir ņēmis datus **par vergu tirdzniecības ziedu laikiem ap 965. gadu Prāgā:**

Tur no Krakovas . . . ieradās rusi un slāvi ar precī, bet pēc tās ierodas ar precī un ejošu naudu muhamedāņi no tjurku zemēm, ebreji un tjurki, aizvedot projām vergus, alvu un dažādas kažokādas. Ibrahims ibn Jakubs acīmredzot ir viens no šādiem vergu tirgotājiem. Viņš izbraidēja no viņa spāņu dzimtenes visai attālus tirgus Prāgā, Magdeburgā, Mēklenburgā un Hedebijā. [27; 256.]

Ar rusiem viss skaidrs – tā bija vikingu banda. Toties slāvu un tjurku mentalitātei vergu tirdzniecība nav raksturīga, taču ir iespējams, ka pirāti jebkuras tautas grēcīgākos īpatņus varēja pavadināt

---

* Mameluki bija profesionāli karavīri, kurus par tādiem speciāli gatavoja no Kaukāza un Anadolijas kalnos sagrābtiem mazgadīgiem vergiem.

uz šādu rīcību – sak, nauda nesmird. Arī musulmaņu dalība varētu būt reāla, jo, pretēji islama pamatnostādņēm, kalifi bija lieli grēcinieki. Kordovā, arābu Spānijas galvaspilsētā, tajos laikos ebreji baudīja vienādas tiesības ar pārējiem iedzīvotājiem un sasniedza augstu labklājības līmeni. Kalifu augstā tolerance pret pavalstniekiem darīja iespējamu arī ebrejiem tuvināties valdnieka galmam. Un tie, kuri šos *augstumus* sasniedza, zaudēja sirdsapziņu, tiklīdz saprata, ka vergu tirdzniecība ir visienesīgākais business. Atsevišķu īpatņu noziedzīgā darbība (bet varbūt tie bija kabalisti?) vēlāk kā vēl viens lieks piliens atkodās visai tautai – minētā ibn Jakuba grāmata, kura satur šādas ziņas, tika publicēta starplaikā pēc tam, kad Hitlers bija uzrakstījis *Mein Kampf* un neatvairāmi tuvojās 1933. gads, kad nacisti tika vesti pie varas.

909. gadā sākās arābu impērijas sabrukums. Arābu kalifa Muhameda meita Fatima nodibināja neatkarīgu valsti Tunisijā (acīmredzams, ka arābiem nebija politiskās policijas, kas impēriju – monsturu spētu saturēt kopā). 929. gadā Kordovas emīrs sevi pasludināja par suverēnu valdnieku (kalifu) Spānijā. 935. gadā kļuš neatkarīga Ēģipte, un varu pamazām sagrābj mameluki. 1000. gadā arābi pilnīgi izbeidza militārās operācijas Eiropas kontinentā.

Bet Francijas karalis Kārlis III Vientiesis (vald. 898 – 923) izdarīja lāča pakalpojumu visai Eiropai. Viņš nemēģināja izmeklēt visai šaubīgu lietu – kādā veidā viņa līdz pēdējam izlaupītajā zemē varēja uzrasties bagāti un vareni bruņoti muižnieki? Tik pat neapķērīgi bija arī citu zemju monarhi. Tomēr Kārlis III pārspēja visus. 911. gadā viņš atļāva Rollo vikingu bandai apmesties pie Lamanša Francijas ziemeļos un dibināt savu valsti – Normandiju.

Ar to pirātiem tika dota iespēja legalizēties un uzsākt ceļu uz varu. Tālab bandīti pieņēma franču kultūru un valodu, bet 912. gadā Rollo *kristījās*, pieņemot Roberta vārdu. Tagad Francija nonāca lamatās uz daudziem gadsimtiem un kļuva par draudu perēkli Eiropai, jo vikingi, maskējoties ar nosaukumu **normaņi**, radīja ilūziju, ka te ir darīšana ar kādu mūsu brāļu tautu no Skandināvijas.

Karaļa valstsvīri viņa vientiesības tālejošās sekas drīz aptvēra un 923. gadā Kārli III Vientiesi arestēja, taču bija jau par vēlu. *Normaņu* iekļideņi uz vietām pakāpeniski sagrāba politisko varu.

911. gads bija traģisks arī Vācijai. Ar Karolingū dzimtas

izmiršanu tur notika jauna karaļa vēlēšanas, un par valdnieku kļuva Konrāds I. Kas viņš bija pēc izcelsmes, skaidri nav zināms, jo vikingu kolonijas varēja izvirzīt arī savu cilvēku. Un tagad sākās izteikta ētikas deformācija. 929. gadā viņa pēctecis ķeizars Indriķis I uzsāka ekspansiju uz austrumiem, piespiežot Bohēmijas un Morāvijas čehus atzīt Vācijas virsvadību [9; 48., 49.].

No J.Hermana pētījumiem izriet, ka tajā laikā verdzība Eiropas austrumos jau ir sasniegusi drausmīgus apmērus:

Starp Bulgāru un Horezmu gāja milzīgas karavānas. Pirmos priekšstatus 921 – 922. gadā par tām sniedz ibn Fadlans: "3000 zirgu un 5000 cilvēku, neskaitot ēzeļus un kamieļus, apvienoti karavānā no Horezmas pa Amudarju caur Džurdžanu uz Bulgāru (mūsdienu Tatarstānas teritorijā – O.G.). Ceļojums no Džurdžanas uz Bulgāru ilga no 922. gada 31. marta līdz 12. maijam; ar nelielām pieturām karavāna 2000 km garo attālumu pārvarēja mazliet vairāk nekā divos mēnešos. Arābu, bulgāru, hazāru un rusu tirgoņi, dabiski, arī ceļoja pa lielajiem sauszemes tirdzniecības ceļiem no Austrumiem uz Rietumiem, no Vidusāzijas uz Kijevu, Prāgu, Mainu un Kordovu. Tā veidojās milzīgs tirdzniecības ceļu tīkls, pa kuru virzījās tirgoņu un karavīru karavānas, misionāri, avantūristi, amatnieki. [27; 253.]

Tātad Eiropas austrumos 922. gadā jau bija attīstīts vergu tirdzniecības tīkls, jo aprakstītais dzīvās preces apjoms ir ārkārtīgi liels. Bulgāra jau sen bija kļuvusi par vergu tirgus koncentrācijas vietu un transporta bāzi uz Bizantiju un Arābu emirātiem. Tas vēl 900. gadā varēja izprovocēt pečeņegu parādīšanos Eiropā, kas savu sagūstīto radu meklējumos no iedzīvotām zemēm padzina hazāru tautu un aizšķērsoja rusiem ceļu uz Bizantiju. Arī seldžuku cilts tjurku parādīšanās Turkestānā 955. gadā un turienes pilsētu iekarošana, kā arī vēlāki karagājieni pret Bizantiju parāda, ka Āzijas vidienes tautas gāja noziedzniekiem pa pēdām apņēmības pilnas šo vergu tirdzniecības sērgu iznīdēt.

Vācu bruņinieki 934. gadā ieņēma vergu tirdzniecības perēkli Hedebiju, tomēr ar to šis netīrais bizness līdz galam iznīdēts nebija, un drīz tas tur atjaunojās.

Runājot par vikingu ekspansijas beigu posmu, *Lielā padomju enciklopēdija* liecina, ka vergu tirdzniecības centrs Hedebija kļuva par vienu no lielākajām ciņas arēnām, un par tās ieņemšanu cīnījās dāņi, vācieši, zviedri, slāvi un norvēģi. Ciņa beidzās ar Hedebijas

nopostīšanu. Kāpēc šis nolādētais daudzu cilvēku ciešanu centrs vairs netika atjaunots (pretstatā vairākkārt izpostītajai Parīzei, Ņelnei un citām šodien slavenām pilsētām), padomju enciklopēdisti nekomentē. Par Hedebiju viņi runā tikai kā par tirdzniecības centru, noklusējot galveno precī – vergus. (Lūdzu cienījamos lasītājus šo repliku paturēt prātā, lasot šīs grāmatas pēdējās nodaļas.)

Toreiz, 950. gadā, Dānija no vikingsiem attīrījās un sāka labprātīgi pāriet kristiānismā, iesaistoties kopējā kristiešu cīņā. Tā ir pazīme, ka kristīgo vācu iebrukums Hedebijā nebija vērsts pret dāņiem. Savukārt Dānija līdz šai dienai saglabā savu neatkarību un brīvību.

Atlantijas okeāna piekraste bija tā zona, kur veidojās vikingu lielvalsts. Taču centralizācijai traucēja vesels lērums savstarpēji neatkarīgu vikingu hercogistu, kas plēsās savā starpā, nespējot vienoties par varas monopolu, līdz 987. gadā par karali izvirzījās lielhercogs (tātad vikings) Hugo Kapets.

Arī Eiropas austrumos vikingsi no primitīvi kriminālās zemju terorizēšanas pārgāja uz izsmalcinātākām hegemonijas formām un sāka veidot kaut ko līdzīgu valstij – tā saukto *Krievzemi* (Rusu zemi).

Ārkārtīgi sarežģīta bija notikumu attīstība Vācijā. No vienas puses vācu bruņinieki darīja savu darbu kārtības atjaunošanai. No otras puses darbojās karalis, vēlākais ķeizars **Otons I** (vald. 936 – 973). Viņa politiskā stratēģija bija virzīta uz Itāliju, un te var saskatīt tieksmi atjaunot vēstures kloākā iekritušo impēriju. Un tomēr Vācijas joprojām bija sīku valstiņu kopa, ar vāju centralizētās varas ietekmi.

Otons I bija pirmais, kas izveidoja *atjaunotās* impērijas čaulu. Viņa *iekšpolitika* bija saistīta ar Švābu, Bavārijas, Lotringas un citu hercogistu neatkarības salaušanu (vēlākie vēsturnieki šādu rīcību novērtēja kā cīņu pret *separātismu*). Pavalstnieku padevības veicināšanai viņš pats, apejot pāvestu, iecēla par bīskapiem un abatiem savus radus.

Starp vikingu monarhiem bija savstarpējs apslēpts respekts un radniecīgas saites. **Savā starpā precējās Bizantijas un visu triju Eiropas vikingu bloku monarhu klani.** Otons I ņēma sievu Konstantinopolē, krievu ķnazi savas meitas atdeva par sievām pat uz Parīzi.

Ar to tika saglabāta rases tīrība, bet salaupītā zelta krājumi palika

vienās rokās. Jāuzsver, ka viduslaiku monarhu precību tradīcijai radu lokā nav nekā kopīga ar dižciltību, jo bandīti tik un tā paliek bandīti. Taču atsevišķos gadījumos vikingi mēdza ieprecēties arī patiesi dižciltīgajās dzimtās, meklējot radniecību Skandināvijā, Skotijā un citur. Šādiem soļiem bija tālejošs mērķis nodrošināt troņa un īpašumu mantošanas tiesības.

Vācijas vikingu austrumu politikai ir raksturīga teritorijas paplašināšana *ietekmes sfēru* robežās, neaizskarot Krievzemes rusu cilts vikingu intereses. Tādējādi tika okupētas Polabas slāvu zemes, un to noturēšanai savās rokās Otons I izveidoja Magdeburgas arhibīskapiju.

Baznīcas vadības protesti pret garīdznieku – surogātu izdarībām vairs netika ņemti vērā. Par to liecina J. Hermans:

Neraugoties uz baznīcas koncilu aizliegumiem, ar to (vergu gūstīšanu un tirdzniecību – O.G.) nodarbojās arī kristieši. Par Ansgarija vērojumiem Rimberts ziņo: "Daži sagūstītie kristiešu zemēs un uz barbaru zemēm aizdzītie nabadziņi bija ļoti nomocīti; cerībā glābties viņi bēga uz kristiešu Ziemeļelbas zemēm, kas bija vistuvāk pagāniem, tomēr tie viņus sagrāba un bez mazākās līdzcietības iekala važās. Daži no jauna tika pārdoti pagāniem, citi tika atstāti nodarbināšanai savām vajadzībām vai pārdoti citiem kristiešiem." Un paši kristiešu bīskapi arī rīkojās tāpat. [27; 255.]

951. gadā Otons I pakļāva Lombardiju, 955. gadā sagrāva un-gāru karaspēku, bet 961. gadā, simulējot *palīdzību* pāvestam **Jānim XII** (vald. 955 – 963), uzsāka karagājienu pret Romu. Pateicīgais pāvests bez jebkādam aizdomām par viltu 962. gada 2. februārī Otonu I kronēja par *Svētās Romas impērijas* ķeizaru. Pēc Kārļa Lielā kronēšanas šādam aktam bija liels svars.

Tagad Otons I mēģināja pāvestu degradēt līdz Konstantinopoles patriarha līmenim. Bet 963. gadā viņš savu kronētāju gāza ar militāru spēku, to aizstājot ar antipāvestu Leonu VIII (vald. 963 – 965). Taču apvērsums nedeļa viņam vēlamos rezultātus. Jau 964. gadā atkal tika likumīgi ievēlēts pāvests Benedikts V (vald. 964 – 966).

Ķeizaru un aristokrātisko dzimtu iejaukšanās pāvestu vēlēšanās turpinājās līdz pat pāvesta **Leona IX** (vald. 1049 – 1054) laikam. Pāvests nomainīja korumpēto baznīcas vadības aparātu un personīgi brauca pa Eiropu, atjaunodams kristīgo disciplīnu, īstenodams Klīnijas reformu un sasaucot sinodes pret simoniju (baznīcas amatu pērkamību) un konkubinātu celibāta nostip-

rināšanai. Pie reizes viņš atcēla simoniskos un necienīgos bīskapus. Ķeizars attapās par vēlu, kad baznīcas aprindās jau bija zaudējis atbalstītājus [19; 132.].

Klīnijas reforma izraisīja lielu satraukumu Konstantinopoles ķeizara galmā un ortodoksu garīdzniecībā, kur mācītāju, bīskapu un pat patriarhu amatus pirka no ķeizara – *zemes ķēniņa*, un korumpētie Dieva kalpi tagad drebēja par saviem krēsliem. Tāpēc ortodoksi uz reformāciju atbildēja ar nīknām lamām un Romas kristiešu vajāšanām.

1054. gadā Bizantijas ķeizars, redzēdams, ka Leona IX enerģiskie pasākumi rod atsaucību Eiropā, un juzdams, ka tie velk svītru pāri viņa sapņiem par globālo kundzību, mēģināja atjaunot spēku līdzsvaru, samierinot pāvestu ar Konstantinopoles patriarhu. Tas būtu tāds līdzsvars, kas dotu iespēju ķeizaram atrast ceļus pakļaut Romas katoļus savam diktātam. Tāpēc viņš lūdza pāvestu atsūtīt savus legātus. Taču patriarhs Mihaels Kerulārijs uzvedās augstprātīgi un sūtņus nepieņēma, bet musināja tautu un garīdzniecību pret latīņiem.

Leons IX ilgi nedzīvoja (kāpēc?), nepaspēja reformēt austrumu kristiešu baznīcu un no vergturu rokām izsist garīgo varu kā verdzības sistēmas balstu. Un legāti bez sazināšanās ar Romu (pāvests tobrīd bija jau miris) uz Dieva Gudrības baznīcas altāra Konstantinopolē atstāja bullu, ar ko ekskomunicēja nepaklausīgo patriarhu Mihaelu Kerulāriju un viņa piekritējus, bet paši glābās bēgot. Tagad kristiānisms bija sašķelts, un ortodoksālā baznīca zaudēja iespēju izklūt no kalpības Bizantijas *zemes ķēniņiem*.

Klīnijas reformu turpināja pāvesti **Viktors II** (vald. 1055 – 1057), **Stefans IX (X)** (vald. 1057 – 1058) un **Nikolajs II** (vald. 1058 – 1061). Kā redzams, arī viņi pār kristiešiem ilgi nevaldīja. Tad Nikolajs II noteica, ka **turpmāk pāvestus ievēlēs kardināli**. Tas nodrošināja nākošo pāvestu pilnīgu neatkarību no ķeizara patvaļas, un tagad viņu ilgmūžība jūtami pieauga – **Aleksandrs II** tronī bija no 1061. līdz 1073. gadam, bet **Gregors VII** – no 1073. līdz 1085. gadam. Taču viņiem nekavējoties tika pretstatīti antipāvesti.

Mūsu zemē vispārpieejamā literatūrā var lasīt negatīvu Krusta karu vērtējumu – tie esot izraisīti **Tuvo Austrumu bagātību izlau-pīšanai**. Katoļu literatūrā tiek minēti citi mērķi – **svētās zemes atgūšana un Austrumu kristiešu pievienošana vispārējai Baznīcai**.

Kam taisnība?

Par bagātību izlaupišanu **kā mērķi** runāt būtu pārsteidzīgi, jo kristiānisms šādu rīcību uzskata par grēku un tam nav pārliecinošu pierādījumu.

Arī svētās zemes atgūšanas problēma nepastāvēja, kamēr Jeruzalemē saimniekoja arābi. Islams Kristu pieskaitīja pie lielākajiem Allaha praviešiem, tāpēc par svētvietu apgānīšanu draudēja pat nāvessods. Svētvietu jautājums kļuva aktuāls vēlāk, kad Palestīnu ieņēma turki – seldžuki.

Otro argumentu apliecina vēsturiskā nepieciešamība pasargāt Austrumu kristiešus no līdzdalības vergturu izdarībās un civilizāciju no bojāejas.

XI gadsimtā vikings uzsāk ekspansiju pret arābiem.

1017. gadā *normaņu* algotņi (patiesībā – vikings) parādījās Itālijā un jau 1030. gadā izvērsa karadarbību pret arābiem Vidusjūras rietumu daļā. Taču viņi sāka iekarot arī Dienviditāliju, līdz nonāca tiešā militārā konfliktā ar pāvestu Leonu IX un 1053. gadā sakāva kristiešu karaspēku Beneventā*.

XX gadsimta cilvēku uztverē šis laikmets asociējas ar **bruņniecības** dzimšanu un cēliem karavīriem kā godavīriem, kas drosmīgi cīnās kaujas laukā, bet attiecībās pret sievieti ir sevišķi pieklājīgi un gatavi tās aizstāvēbai atdot savu dzīvību. Tomēr tā laika vēsturē tas neparādās. Toreiz iekļideņu barveži iztukšotajos novados meklēja nišu saviem ierindas bandītiem, kuri baidījās tikai no pātagas un karātavu cilpas. **Jaunajā šķiru sabiedrībā** tiem tika piedāvāta *bruņinieku* kārta, kas atbilst senās Romas karavīru kārtai. Par 1040. gadu igauņu vēsturnieks Arvo Megi liecina:

Dižciltīgo feodāļu jaunekļus no bērna kājas audzina par "bruņiniekiem". Bruņinieku savstarpējos karos cieš pilsētas, kuras tiek izpostītas, un zemnieki, kuru lauki tiek nobradāti. Pret šādiem kariem vēršas baznīca, izsludinot "Dieva mieru" (pax Dei), kas aizliedz karot noteiktu laiku vai īpašos gadījumos, piemēram, baznīcas svētku laikā. [9; 52.]

Protams, runāt par vikingu *dižciltību* ir pārspīlēti, jo viņu senči nebija nekas tik dižs, lai ar to varētu lepoties. Viņu liktenis bija

---

* Kauja, kas pazīstama arī ar nosaukumu *Čivitello kauja*; Beneventa – šajā laikā viena no Itālijas pussalas valstiņām. – Red.

slēpt priekšteču patieso darbību un pierakstīt viņiem nebijušus varoņdarbus. Vikingi nebija arī nekādi feodāļi. Šis jēdziens radies stipri vēlāk no XVI gadsimta Anglijas zemesgabalu nosaukuma – feodām, kuras Tjūdoru dinastija izdāļāja savu bandu dalībniekiem.

Šis Arvo Megi aprakstītais laiks sakrīt ar Joahima Hermana pētilo vergu gūstišanas un tirdzniecības ziedu laiku.

1061. gadā *normaņi* iebruka Sicīlijā, tam sekoja politiskas ačgārnības, jo notikušais Romā tika uztverts pozitīvi. Pa šo īso laiku sprīdi bija nomainījušies četri pāvesti, un izskatās, ka katrs no viņiem bija savādāk vērtējis *normaņu* uzbrukumu Pāvesta apgabalam. 1064. gadā Ziemeļspānijā izveidojās četras karaļvalstis – Navarra, Leona, Aragona un Kastīlija, kas uzsāka uzbrukumu Spānijas arābiem. Pāvests Aleksandrs II deva svētību un solījumu *ticības cīnītājiem* atlaist grēkus. Bet 1066. gadā tas pats pāvests Normandijas vikingu Vilhelmu I lekarotāju sveica pēc agresijas Anglijā un tās karaļa Edvarda krišanas.

Tikmēr bizantiešu un vikingu plašā vergu ķeršanas ģeogrāfija skāra arī novadus, kur atradās tjurku–seldžuku pirmdzimtene. Tā kā viņu piederīgos aizveda svešumā vai uz vietas nogalināja jeb sakropļoja sveši ļaudis, viņiem, dabiski, varēja rasties negatīvas asociācijas pret jebkuru svešinieku. Vergu karavānas no Bulgāras uz Bizantiju un kalifātiem virzījās pa Volgas ceļu, bet tjurki–seldžuki bija klejotāju lopkopju tuksnešainu apvidu tauta, kurai ūdenstransports bija svešs. Tāpēc viņi savus tuviniekus bija spiesti meklēt pa sauszemes ceļu, un tā viņi nonāca Kaukāzā – Armēnijā un Gruzijā, kur iedzīvotājiem ar vergu tirdzniecību nebija nekāda sakara. Taču šo zemju iedzīvotāji bija kristieši, un tas tjurkiem–seldžukiem, nezinot kristiānisma nianses, bija pietiekams arguments atreibības akcijām, kaut arī tur nolaupītie tuvinieki atrodami nebija. Tad milzu armāda devās tālāk – uz Bizantijas un Arābu impērijas zemēm, kur galu galā daži atradās nozudušie radi. Atrasto noziegumu pierādījumu dēļ tjurku–seldžuku attieksme pret kristiešu svētceļniekiem bija viennozīmīgi naidīga ar visām no tā izrietošajām sekām. Pāvests šī naida patieso cēloni nevarēja zināt. Viņš saņēma tikai nevainīgi cietušo sūdzības.

1071. gadā seldžuki sakāva Bizantijas armiju un sāka jaukties impērijas iekšējās lietās [9; 52.]. Lai arī kas būtu teikts vēstures

pirmavotos, seldžuku *iejaukšanos* nevar vērtēt mūsdienu kategorijās, jo, kā redzējām, viņu ekspansijas motīvi, laiks un maršruts bija cieši saistīts ar vergu tirdzniecības attīstību, un diez vai viņiem varēja būt tāds pats priekšstats par valsti un politiku, kāds tas bija senās Romas mantiniecei Bizantijai. Šķiet, ka ar *iejaukšanos* iekšējās lietās šeit būtu jāsaprot nelikumīgi sagūstīto cilvēku atbrīvošana un noziedzīgo vergturu sodīšana. Tautai, kuras *valsts* aptver ganībām noderīgās zemes bez savas galvaspilsētas un valdības, nevarēja būt Bizantijai ekvivalentas valdības un politikas. Tai *valsts* ir tur, kur konkrētā brīdī tā atrodas un kur ir sulīgāka zāle ganāmpulkam, jo sļevas un bērni ar visu iedzīvi ceļo līdzi.

Ja mēs izprotam šo nelaimīgo tuviniekus zaudējušo cilvēku psiholoģiju, bez pūlēm sapratīsim arī to, ka Bizantijas slepenajiem dienestiem nebija grūti izmainīt notikumu gaitu, jo viņi ar savu izlūku–*vēsturnieku* starpniecību labi pārzināja dažādu tautu dzīvesveidu un psiholoģiju. Tāpēc bizantiešiem nevajadzēja daudz pūlēties, lai seldžukus pavērstu pret arābiem. Vergu tirgotāji zināja, kuriem kalifiem un emīriem ir pārdevuši sagūstītos seldžukus un kur atrodas pircēji. Un 1079. gadā pazudušo tuvinieku meklētāji jau iekaroja Jeruzalemi. Nu jau turku musulmaņi, atraduši meklētos un izzinājuši to ciešanas, sita gan arābu musulmaņus, gan kristiešus. Šajā laikā pāvesta tronī bija **Gregors VII**, un viņš juta atbildību par nevainīgu kristiešu asinīm, kas lija gan svētceļotājiem, gan arī tiem Austrumu kristiešiem, kuri nebija vainīgi vergturu noziegumos.

Pirms tam sakarā ar laju investitūras aizlieguma pārkāpumiem Gregoram VII bija konflikts ar Vācijas ķeizaru **Indriķi IV**, kurš pēc Indriķa III nāves 1056. gadā sešu gadu vecumā kronēts par karali un vēlāk no 1084. līdz 1106. gadam bijis ķeizars. Monarhs nevarēja samierināties ar simonijas iespēju zaudējumu, jo tas liedza iespēju iefiltrēt garīdzniecībā vikingus, kas savukārt apdraudēja plānus sagraut Romas Katoļu Baznīcu. Tāpēc Indriķis IV, sasaucis Vormsā 26 vikingu bīskapus, lika Gregoru VII pasludināt par atceltu. Taču pāvests sasauca sinodi, kas ekskomunicēja dumpīgo ķeizaru, atbrīvojot pavalstniekus no viņam dotā zvēresta. Sods bija tik efektīvs, ka 1077. gadā Indriķis IV basām kājām devās uz Kanosu lūgt piedošanu. Pāvests noticeja vikingam un atjaunoja viņa statusu pārliecībā, ka konflikts ir izsmelts [2; 6. sēj., 245.].

Taču vikingu morāle ir īpatnēja. 1081. gadā, kad seldžuki bija noveduši Bizantiju līdz dziļai krīzei, uz globālās kundzības prioritāti sāka pretendēt bizantiešu brāļi *normaņi*. No Itālijas placdarma viņi iebruka Bizantijas Balkānos. Tai pašā laikā viņi turpināja nodevīgu karadarbību pret seldžuku apdraudētajiem arābiem.

Šādā situācijā Gregors VII izšķīrās izsludināt krusta karu Jeruzalemes atbrīvošanai, lai nodrošinātu svētceļnieku drošību. Paļaudamies uz vikinga Indriķa IV godaprātu un ticēdams, ka viņš no visas sirds ir nožēlojis grēkus, pāvests tam rakstiski uzticēja sevišķi slepenu misiju. Ķeizaram tika uzticēta kristīgās baznīcas aizsardzība Eiropā, bet pāvests tikmēr uzņēmās vadīt 50 000 vīru karaspēku Kristus kapa atbrīvošanai.

Šāds dokuments faktiski piešķīra ķeizaram neierobežotas pilnvaras, un viņš tās ļaunprātīgi izmantoja – no jauna forsēja simoniju (savu cilvēku iecelšanu garīdznieku amatos) un, zinot pāvesta kara plānus, traucēja miera sarunas Eiropā. Tāpēc Gregors VII nonāca stratēģiski bīstamā situācijā un Krusta karu atlika. Viņš 1080. gadā atkārtoti ekskomunicēja un atcēla no troņa Indriķi IV, bet par ķeizaru iecēla atceltā monarha znotu hercogu Rūdolfu.

Indriķis IV savukārt sasauca savu ieliekteņu un neapmierināto sanāksmi, kas pasludināja Gregoru VII par atceltu un tā vietā izvirzīja antipāvestu. 1081. gadā sekoja ķeizara iebrukums Itālijā, un 1084. gadā Indriķis IV ieņēma Romu. Pāvestam palīgā atsteidzās ar *ģermāņu* vikingiem konkurējošie *normaņu* vikingi, kuriem bija izdevīga Krusta kara izraisīšana kā stratēģisks pamatojums Balkānu operācijām. Fināls bija traģisks – Gregors VII mira labprātīgā trimdā Salerni citu vikingu *aizsardzībā* ar vārdiem: "**Milēju taisnību, ienīdu netaisnību, tāpēc mirstu trimdā.**"

Diez vai uzticēšanos vikingiem varētu viennozīmīgi vērtēt kā tuvredzību, ja pāvests vadījās no augstākiem ideāliem un viņa skatījumā visi cilvēki bija Dieva priekšā vienādi. Godīgam cilvēkam ne vienmēr var rasties aizdomas par cita cilvēka nelietību, tāpēc lielā Klīnijas reformatora vārdos ir dziļi traģiska patiesība.

Tolaik seldžuku atriebības misija bija beigusies, un 1092. gadā kara impērija sabruka daudzās sīkās valstiņās. Cīņu gaitā iepazinuši svešas zemes un guvuši daudzas zinības, tie atpakaļ pie ierastā klejotāju dzīvesveida vairs neatgriezās. Impērija netika saglabāta,

jo seldžuku nolūkos nebija apspiest citu zemju iedzīvotājus. Tomēr kristiešu svētceļniekiem svētvietu apmeklējumi bija bīstami – seldžuki pēc bizantiešu pārestībām joprojām organiski necieta kristiešus.

Pēc Gregora VII attīstījās pamatkonceptcija – vienreiz darīt galu cilvēku miljonu ciešanām no vergturu patvaļas, un tāpēc svarīgākais jautājums bija izveidot placdarmu pie Bizantijas robežām. Pēc tā bija stratēģiska nepieciešamība, jo arābu impērija jau bija sabrukusi. Kalifi degradējās, iesaistoties bizantiešu apšaubāmajos darījumos ar *dzīvo precī*, un vairs nevarēja būt nopietni partneri cīņai pret verdzību.

Tāpēc aiznākošais pāvests **Urbāns II** (vald. 1088–1099) īstenoja Gregora VII kara plānu, organizējot Pirmo Krusta karu 1096.–1099. gadā, kas pēc lieliem zaudējumiem un smagām kaujām vainagojās ar Jeruzalemes karalistes dibināšanu.

Hroniku dati ļauj spriest, ka **patiesi cēlā bruņniecība** radās Krusta karu laikā, un tās avots bija nevis vikingi, bet kristiānisms. Tieši tad notika vēsturiskais lūzums bruņniecības vēsturē. Arvo Megi, runājot par 1141. gadu, saka:

Veidojas bruņinieku dziesmu cikli (trubadūru dziesmas). Dienvidfrancijā bruņinieku dziesmas ietekmē Spānijas mauru lirika. Trubadūri dzied par karu un mīlestību. Uzplaukst 'dailās dāmas' kulta. Bruņinieku paražas kļūst civilizētākas. Viņu sievas ir dievbijīgas. Galma dzīvē muļžnieku kārtas sievietes sāk noteikt toni un ietekmēt paražas. No tā laika galma dzīves nāk tādi jēdzieni kā 'džentlmenis' (kungs, godavīrs) un 'dāma'. [9; 56.]

Bruņinieku paražu humanizēšanās izskaidrojama ar pāvesta militārpolitisko darbību, jo Pirmajā Krusta karā iesaistījās Eiropas pamattautu vīri – cīnītāji par Kristus kapa vietas atbrīvošanu. Šo bruņinieku masas atšķaidīja bandītu *bruņiniekus* un ar savu eiropisko mentalitāti pārņēma hegemoniju. Bet, kad par bruņinieku goda simbolu kļuva ģerbonis uz vairoga, banditisms kā karaļu un hercogu dzīves stils vispār tika apgrūtināts.

Tomēr vikingi tam pretī lika daļēju gladiatoru cīņu atjaunošanu. Tās pilnībā atjaunot nebija iespējams kristiānisma morāles dēļ, tāpēc, it kā ar ieganstu apmācīt karotājus un pārbaudīt to kaujas spējas, tika rīkoti turnīri, kur gladiatorus aizstāja paši bruņinieki. Tomēr šāda dīvaina *apmācība* un *pārbaude* patiesībā bija viens no

publisko azartspēļu veidiem, kur uzvarētājs kā vinnestu guva zaudētāja bruņinieka ieročus un (ak, kas par prieku!) zirgu. Sauszemi sagrābušajiem jūras laupītājiem, kuri neprata nedz izaudzināt, nedz izdresēt zirgus, tas tiešām bija liels prieks un gods. Ne velti no tiem laikiem nāk viena no augstākajām militārajām pakāpēm – **maršals, kas franciski apzīmē zirgu puisī**. Vēlāk turnīru likme bija vēl lielāka – par azarta objektu kļuva arī zemes īpašumi.

Cieņas pret sievieti nostiprināšanai un kā pretsvars morāles deformācijām Romas Katoļu Baznīcā tika veicināts **Dievmātes kults**. Šis un citi analogi pasākumi mazināja turnīru pievilcību, un ar laiku tie pārvērtās par slepenām divkaujām savstarpēju rēķinu kārtošanai, īpaši aiz greizsirdības vai par dzērumā izdarītiem apvainojumiem.

Pirmo Krusta karu laikam bija raksturīga sevišķi pastiprināta un ārkārtīgi intensīva antipāvestu shizmatiska darbība. Vācu ķeizari joprojām negribēja atteikties no tiesībām diktēt pāvestu ievēlēšanu pēc saviem ieskatiem. Tāpēc afēristi auga kā sēnes pēc lietus.

Toties Tuvajos Austrumos miera nebija. 1187. gadā Jeruzalemi ieņēma Ēģiptiešu sultāna **Saladina** karaspēks. Pāvests Klements III (vald. 1187 – 1191) organizēja visu Eiropu Trešajam Krusta karam Jeruzalemes atgūšanai. Diemžēl politiskās tuvredzības dēļ kara vadību viņš uzticēja Eiropas vikingiem, Vācijas ķeizaram **Frīdriham I Barbarosam**, Francijas karalim **Filipam** un Anglijas karalim **Ričardam Lauvassirdij**. Iznākums likumsakarīgs – militārās operācijas tika izgāztas un atdots arī placdarms, kura uzdevums bija atgriezt un satriekt Bizantiju kā vergturu impēriju. Pāvesta plāna bloķēšanai tika noslēgts miera līgums ar musulmaņiem un apstiprinātas garantijas svētceļnieku drošībai – sak, tagad Tuvajos Austrumos krusta karotājiem vairs nav ko meklēt, tur kristiešus vairs neviens neapdraud. Taču joprojām funkcionēja vergu tirgi pat Eiropas centrā (protams, ne jau bez *ģermāņu un normaņu* karalisko un ķeizarsko vikingu ziņas). Funkcionēja arī Volgas un Dņepras ceļi, pa kuriem ik gadu desmitiem tūkstošu nelaimīgo eiropiešu un aziātu mēroja traģisma pilnās gaitas verdzībā uz *kristīgo* Bizantiju un kalifātiem.

Tomēr Romas Katoļu Baznīca karam pret vergturu perēkli gatavojās ilgi un rūpīgi. Tā centās nodrošināt ne tikai kristīgās Eiropas drošību. Kolektīvās drošības sistēma tika piedāvāta arī Baltijas

austrumu krasta tautām, kuras vēl nebija pieņēmušas kristiānismu. Tās prata sevi aizstāvēt pret sirotājiem, taču šoreiz bija iespējama Bizantijas un Krievzemes savāktā milzu karaspēka plūsma uz Baltijas jūru uzbrukumiem kristiešu krastiem no ziemeļiem (t.i., no aizmugures). Baltijas somugru un baltu tautas dzīvoja pēc senām dievturu tradīcijām un regulāru karaspēku neturēja. Tās cēlās kaujām tikai laupītāju iebrukuma laikā. Tāpēc, izmantojot iespēju, ko deva lībiešu senā draudzība ar vācu tirgotājiem, Ikšķilē 1186. gadā sludināt ieradās Meinhards.

Nekatoļu literatūra par Ceturto Krusta karu apsūdz Romas Katoļu Baznīcu, kas esot uzbrukusi kristīgajai Bizantijai. Tas tiek pamatots ar šādu versiju. 1202. – 1204. gadā Krusta karu organizēja pāvests Inocents III it kā ar nolūku sagrābt islama centru Ēģiptē (Islama centrs ir Meka, nevis Ēģipte). Karavīrus veda venēciešu kuģi, bet to pavadoņi – vācu tirgotāji floti aizvadīja uz Konstantinopoli un paši iejaucās valsts lietās. 1204. gadā Bizantijas galvaspilsēta tika ieņemta, un tad it kā sākās laupīšanas, it īpaši esot cietušas baznīcas. Tam sekoja latīņu karalistes dibināšana un it kā varmācīga baznīcas ūnija. Tas tautā esot izprovocējis protestus, un jaundibinātā valsts 1261. gadā krita.

No militārā viedokļa šāda versija neatbilst karamākslas likumsakarībām. Bez stratēģiskā kara plāna jebkura militāra operācija ir avantūra, kas lemta sagrāvei, un, ja krustneši Bizantijā uzvarēja, tas nozīmē, ka iebrukums bija rūpīgi izplānots. Tāpēc venēcieši netika ne pakārti, ne noslīcināti, kad noskaidrojās, ka viņi krustnešu floti ir aizveduši uz Bizantiju, nevis uz Ēģipti.

Bizantijas vergturu karamāksla bija divtūkstošgadīgas pieredzes bagātināta, tāpēc bez operācijas plāna krustneši būtu viegli satriekti. Par bizantiešu militārisma augsto līmeni liecina arī krievu vēsturnieka Georgija Prošina sniegtais slepeno operāciju apraksts pretinieka maldināšanas jomā:

Bizantieši prata viltīgi mānīt svešzemju sūtņus, netaupot spēkus un līdzekļus. Gadījās, ka gudri un tālredzīgi izvērtējot kāda tālas zemes valdnieka vajadzības, novērtējot iespējas ietekmēt tālo kaimiņu–barbaru, kurš tikai pa ausu galam zināja par „lielās Romejas” civilizāciju, tieši šī barbara sūtniecību uzņēma svinīgi un viesmīlīgi uz impērijas robežas. Sūtņus veda pāri kalniem un lejām uz Cargradu (Konstantinopoli – O.G.), un vairāk tomēr pāri kalniem, stāvām

kraujām un cauri šaurām aizām. Veda nevis pa parastu ceļu, bet gan pa gariem un neērtiem aplinkiem. Ceļiniekiem ar paaugstinātām rūpēm centās atvieglot ceļa grūtības, visvisādi atvainojās ... Tā laika ceļinieki, nezinot ģeogrāfiju, vientiesīgi pārliecinājās, ka bizantieši esot brīnišķīgi ļaudis, kas augstu vērtē sūtņus un ciena viņu zemi, taču ceļš uz galvaspilsētu ir ārkārtīgi grūts un tā ir nepieejami tāla. Tāpēc karot ar bizantiešiem būtu bezcerīgi.

Tas deva iespēju Konstantinopolei turēt savās rokās arī tirdzniecības ceļus – bizantieši uzņēmās visas pārvietošanās grūtības.

Pašā pilsētā sūtņus prata uzņemt ar lielu godu un, lai pārliecinātu par Otrās Romas varenību, rīkot grandiozu militāru parādi. Stundu pēc stundas augsto viesu priekšā maršēja strēlnieki un jātnieki, smagi bruņotos kājniekus nomainīja vieglā kavalērija, gāja vīri ar stopiem un šķēpiem, šķēpu metēji ... Acis gura no tērauda spožuma, tērpu raibuma, spilgtām leģionāru nozīmītēm un mirdzošām bruņām. Ausis aizkrita no kareivīgiem kliedzieniem, ar kuriem sveicināja sūtņus. Karavīri bija muskuļoti, braši, visi kā viens, izlases atlēti. Svešzemju diplomātiem neradās aizdomas, ka viņu priekšā grozījās viena un tā pati šim nolūkam speciāli sagatavota karaspēka daļa, kura mainīja tērpus un bruņojumu. Pārsteigtā un nogurdinātā sūtniecība pārliecinājās, ka Bizantija ir pasakaini varena. [27; 79.–80.]

Ir acīmredzami, ka venēciešiem bija pāvesta Urbāna II priekšraksti ekspedīciju aizvadīt uz īsto kaujas lauku, un tas arī noteica kara sekmīgu iznākumu. Par tiem nedrīkstēja zināt Eiropas monarhi, jo pēc Otona I un Indriķa IV nodevīgā iebrukuma Romā un triju lielvalstu valdnieku pastrādātajām neļēdzībām Trešā Krusta karā bija pietiekami daudz faktu, lai pāvests vairs neuzticētos šiem zemes ķēniņiem. Tāpēc versija par plānojamo uzbrukumu musulmaņiem šoreiz bija tikai leģenda Bizantiešu un Eiropas lielvalstu spiegu maldināšanai.

Šim karam sekojošais Eiropas uzplaukums šodien tiek izskaidrots ar Bizantijā gūtajiem laupījumiem. Jā gan, jebkurš karš ir vardarbība, arī marodieri ir katrā armijā, taču doma, ka 10–12 tūkstoši krustnešu varētu paņemt līdzī tik daudz Bizantijas dārgumu, ir absurda. Tad jau katram būtu vajadzējis ņemt līdzī vismaz pa kuģim.

No militārpolitiskā viedokļa raugoties, šis karš nobloķēja visus vergu tirdzniecības ceļus, arī Volgu un Dņepru. Eiropā iestājās patiesa drošība. Cilvēku un viņu darba augļu nolaupīšanai zuda

ekonomiskais pamats, jo vairs nebija iespējams gūstekņus un eiropiešu mantu aizvazāt uz tālām zemēm.

Tā tad **karš pret Bizantiju bija mērķtiecīga pret verdzības sistēmu gatavota operācija**, jo pirmo triju Krusta karu un Jeruzalemes karalistes pastāvēšanas laikā pāvesti acīmredzot bija uzzinājuši patiesos toreizējās tjurku ekspansijas iemeslus.

Tūdaļ pēc 1204. gadā notikušās Bizantijas impērijas sagrāves notika dīvainas lietas pavisam citā planētas malā – **tālajā Mongolijā**. Tuksnešu un kalnu ielenktajā reģionā, kur paaudžu paaudzēm cilvēki dzīvoja ierastu klejotājtautu dzīvi (ko bez ārējas ietekmes izmainīt nav iespējams), mongoļu pārstāvji 1206. gadā sanāca uz kopīgu apspriedi. Pēkšņi kļuvuši kareivīgi, tie viscieņījamāko zirgu ganu **Temučinu** ievēlēja par **Lielo Hanu – Čingizhanu**. Miermīlīgās ganu tautas pēkšņā pārtapšana par kareivīgiem un prasmīgiem cīnītājiem nevarēja notikt uz līdzenas vietas. Tas bija revanšu alkstošā gāztā Bizantijas ķeizara militāro padomnieku un slepeno rezidentu roku darbs, jo mongoļu militārās struktūras bija veidotas pēc latīņu leģionu decimālās sistēmas parauga un karamāksla fantastiski līdzīga romiešu leģionāru kaujas taktikai un stratēģijai. Mongoļu karaspēkam bija raksturīga augsti kvalificēta militārā izlūkošana, ko, ganot zirgu barus plašajās stepēs, nav iespējams nedz izdomāt, nedz līdz pilnībai noslīpēt. Pirms mesties Eiropā, jaunizveidotā un labi apmācītā armija vispirms sakāva tatārus, tad devās treniņkarā uz Ķīnu.

Starp citu, Ķīnā mongoļu ekspansija joprojām ir labā atmiņā. Čingizhana 800. dzimšanas dienu Mongolijā Maskava aizliedza svinēt ar speciālu notu, taču ķīnieši to nosvinēja, uzskatot hanu par savu cilvēku un ignorējot Kremļa uzkliedzīenu.

Drīz pēc Ķīnas okupācijas mongoļi pagriezās uz rietumiem un 1220. gadā sasniedza Eiropu. Gandrīz divus gadu desmitus ilga cīņas Austrumeiropas dienvidos, līdz mongoļi sakāva turienes tjurku un somugru tautas, pakļaujot tās savai varai. Lielās Austrumu Eiropas platībās 1243. gadā tika nodibināta impērija, kas saucās par **Zelta Ordu**. (Zelta Orda tjurku valodās skan – **Kizil Orda**. Tā kā tjurki ar *kizil* apzīmē sarkanu krāsu un zeltu sauc par sarkanu jeb

skaistu metālu, mongoļu impērijas nosaukuma patiesais tulkojums ir **Sarkanā Armija**.) 1238. gadā pēc simboliskas kaujas pie Sitas upes padevās Maskavija – Vladimiras un Suzdaļas kņaziste (Krievzeme) un tās satelītvalstis.

1240. gadā krita Kijeva, un mongoļi vēlās pāri Karpatiem uz Eiropu. Tikmēr no Krievzemes neatkarīgās Lielās Novgorodas veče arī izlēma gatavoties aizsardzībai pret mongoļiem, un pāvests Gregors IX ar speciālu vēstījumu Aleksandram Ņevskim solīja kristīgās Eiropas atbalstu pret svešzemju iebrucējiem. Taču Aleksandrs Ņevskis pie Ņevas nodevīgi iznīcināja savus sabiedrotos, bet Novgorodu kopā ar Zelta Ordas atsūtītā karaspēka vienībām pakļāva mongoļu valstij (par to sīkāk sk. 8. nodaļā *Trešā Roma*).

Tas, ka agrāk vergi tika tvarstīti pat Mongolijā, bija iemesls Zelta Ordas īpašai nežēlībai Eiropas karalaukos. Tā varēja būt atreibības alku uzjundīta, un nav šaubu, ka bizantiešu slepeno intrigu meistari kādreizējos vergu gūstīšanas aktus Centrālajā Āzijā mongoļiem pasniedza savā interpretācijā. Acīmredzami Bizantijas ķeizars cerēja uz vieglu uzvaru pār mongoļiem un visu viņu iekarojumu lētu pārtveršanu, jo pēc drausmīgajiem cietsirdības aktiem rasiskās atšķirības viņus ļautu viegli izķert un nogalināt, toties bizantieši un vikingi Eiropas acīs izskatītos kā atbrīvotāji un varoņi.

Paralēli Zelta Ordas aktivitātēm kontinentā arī Eiropas centrā brieda jaunas sazvērestības. Galvenā loma krita uz **Vācijas karali Frīdrihu II**, kurš kala plānus gāzt pāvestu un iznīcināt kristiānismu. Taču pāvesti bija ņēmuši vērā iepriekšējo laiku pieredzi un viņiem klāt tikt vairs nebija nemaz tik viegli. Tāpēc uzticības iekarošanai Frīdrihs II sākotnēji izlikās par baznīcas labvēli un tiecās piedalīties Sestajā Krusta karā (1228 – 1229). Bija vajadzīga spoža uzvara, tāpēc viņš lika lietā savu karamākslu un atbrīvoja Jeruzalemi no musulmaņiem.

Kas bija šis Frīdrihs II?

Frīdrihs Štaufens, Frīdriha I Barbarosas mazdēls, dzimis 1194. gada 26. decembrī, miris 1250. gada 13. decembrī. Viņa aristokrātiskā izcelsme ir vairāk nekā apšaubāma, jo vectēvs acīmredzami bija kādas kriminālas pirātu bandas barvedis, kuram nav zināms pat precīzs dzimšanas datums – esot dzimis **ap 1125. gadu**. Miris viņš esot kā *dižvīrs* Trešā Krusta kara laikā

1192. gada 16. jūnijā, noslīkstot Salegas upē Mazāzijā. Kā šāda vīra mantinieks Frīdrihs II jau trīs gadu vecumā kļūst par Sicīlijas karali, jo Frīdrihs I Barbarosa bija arī **Sicīlijas Rodžers II**.

Frīdriham II bija dažas apgaismota valdnieka iezīmes. Viņš dibināja skolas un universitātes, kas pati par sevi būtu slavējama rīcība, ja vien tas netiktu darīts savtīgos (šodien teiktu – populistiskos) nolūkos. Viņš pats 1224. gadā sarakstīja pētījumu **Kā medīt putnus**. Protams, tēma nav no skaistākajām, tomēr pilnīgi plebejiskas izcelsmes augstmaņa cienīga. Grūti tagad precīzi pateikt, vai tie bija slepeno dienestu īpaši izkārtoti apstākļi, mafijas netiešs spiediens vai skaidrs norādījums, vai tomēr tikai vikingu senču asinsbalss, kas neļāva Frīdriham II kļūt par normālu cilvēku.

No 1212. gada īpatnis kļuva par Vācijas karali (17 gadu vecumā!), bet 25 gadu vecumā tika kronēts par **Svētās Romas impērijas** ķeizaru un sāka demonstrēt savas ambīcijas. Vai tas bija īstais laiks, lai viņš varētu patstāvīgi izlemt – aizliegt vai neaizliegt vācu pilsētu savienību? Kāda viņam kā vikingam būtu daļa gar šādiem jautājumiem? Taču viņš lēma (pierādījums – impēriskie 1220. un 1231.–1232. gada likumi) un apspieda arī kustību pret hercogu klanu izplatīšanos Vācijā. Toties, kad Rīgas bīskaps Alberts viņam lūdza militāru palīdzību pret Krievzemes agresivitāti, Frīdrihs II *bija kurls*.

Pretstatā savam vectēvam, kurš nodeva Jeruzalemi, Frīdrihs II to atkaroja. No mūsdienu redzesviedokļa var apjaust iepriekš rīkotās slepenās provokācijas Tuvajos Austrumos turku diskreditācijai un Sestā Krusta kara izraisīšanai, jo tagad vikingiem bija vajadzīgs placdarms kritušās impērijas restaurācijai. Pēc uzvaras Jeruzalemē ķeizars atklāja savus nodomus sagrābt Romu. Tada steiga bija saistīta ar to, ka monarhus biedēja pēc Ceturtā Krusta kara pāvesta rokās nonākušie Konstantinopoles slepeno dienestu arhīvi, kur varēja būt atspoguļota arī *karalisko* dzimtu divkosība.

Kamēr Inkvizīcija arhīvos vēl nebija atradusi Frīdriha II noziegumu pierādījumus, pāvests **Honorijus III** (vald. 1216 – 1227) bija piedodošs. Viņš ķeizaru vairākkārtīgi gan ekskomunicēja, gan atjaunoja tiesībās. Taču agri vai vēl dokumentu kalnos varēja atklāties arī Frīdriha II saites ar Bizantijas spiegiem. Tāpēc vispirms pastiprinājās herētiskā kustība. Līdzās katariem un kabalistiem radās albigojiešu un valdensu grupējumi. Tika izplatīti pāvestu

klaji zākājoši uzskati un prasības pēc baznīcas zemju konfiskācijas, un drīz vien uzskatu cīņa pārauga atklātā terorā. Tulūzas grāfam Raimundam VI tuvu stāvošs albigojietis nogalināja pāvesta legātu [2; 1. sēj., 469., 470.]. Tam sekoja 1215. gada 4. Laterānas koncils, kurš nosodīja kā albigojiešus, tā valdensus, un sankcionēja Inkvizīcijas dibināšanu [2; 5. sēj., 446.]. Bija nepieciešamība pēc efektīvas slepenpolīcijas, jo impēriskās sērgas idejas tagad pastiprināti izplatījās pat pāvesta rezidences apkaimē.

Par spīti encīklai *Episcopi*, pēc Frīdriha II provokatīvā rīkojuma Vācijā ar agrāk nepieredzētu intensitāti uzliesmoja raganu un burvju sārta, kurus Eiropa iepazīna vēl VI gadsimtā, kad Romas vergturu bēgļi jau bija izklīduši pa kontinentu. Eiropas valstis, kur pie varas bija tikuši vikingi, sekoja ķeizara piemēram. Terors un šausmas pārņēma iedzīvotājus. Sākot ar to laiku, ar Inkvizīciju saistās drausmīgas asociācijas. Acīmredzami vikingu monarhi darīja visu, lai Inkvizīcija par katru cenu tiktu diskreditēta, jo Frīdrihs II tūdaļ nodibināja tās fiktīvu filiāli Vācijā un piesaistīja teroram simoniskos garīdzniekus. Nodoms izprovocēt iedzīvotāju naidu pret kristiānismu redzams kā uz delnas.

Ebreju encīklopēdija pozitīvi vērtē Frīdrihu II, kurš esot aizstāvējis ebrejus, kad viņi tika apsūdzēti it kā par kristiešu asiņu izmantošanu rituāla vajadzībām:

Sakarā ar ebreju apsūdzēšanu par Fuldē notikušo piecu melderu bērnu slepkavību 1235. gada 25. decembrī Frīdrihs II lika lietu izmeklēt un pieprasīja zinātnieku, starp citu, arī kristīto ebreju viedokli... Frīdriha II izveidotā komisija secināja, ka asiņainās apsūdzības ir absurdas. Viņš ar īpašu apkārtrakstu aizliedza ierosināt nepamatotas apsūdzības pret ebrejiem... Audzināts kā katolis un pēc pārliecības – brīvdomātājs, zinātnes aizbildnis un ķeceru vajātājs, krustnešu karavadonis un musulmaņu draugs – tādas ir Frīdriha II personīgās īpašības, ko līdz šim ir grūti atminēt. [12; 15. sēj., 450.]

Tomēr atminēt šādas personīgās īpašības ir iespējams, jo nozieguma izmeklēšanas laikā ķeizars lika cerības uz kristītiem ebrejiem, kurus jūdaisti neieredz kā atkritējus no savas ticības. Taču cerības uz dažādi ticīgo tautasbrāļu savstarpējo naidu bija veltīgas, jo kristīgā morāle aizliedz dot nepatiesu liecību pret tuvāko. Tikai tāpēc Frīdrihs II izskatās pēc ebreju labvēļa. Ja viņa sagrābtajās teritorijās sākās raganu medību asinsdzīres, tad nevar

būt šaubu, ka arī ebreju apsūdzība rituālajos noziegumos bija ķeizara apbrindu roku darbs.

Taču sociālās spriedzes pastiprināšanai vikingu režīmi neatmeta ideju apmelot ebrejus, un jau 1247. gadā Francijā tika celta apsūdzība par kristiešu meitenes Meilas nolaupīšanu, šoreiz it kā Lieldienu vajadzībām. Ebreji meklēja aizstāvību pie pāvesta Inocenta IV, kas uz to reaģēja ar divām bullām:

No pirmās bullas (Nr. 2815):

Lai pastiprinātu vajāto ebreju mokas, bīskaps no Trua—Šato un daži šīs provinces magnāti, izmantojot gadījumu, izlaupīja visu viņu zemēs dzīvojošo ebreju īpašumu, ieslodzīja viņus cietumā un mocīja ar visāda veida apspiešanām un vardarbību ... Tā kā nevienu nedrīkst sodīt, ja iepriekš nav izdarīts noziegums, un neviens nedrīkst ciest par svešu vainu, vadoties no tēvišķīgas līdzcietības pret viņiem, mēs pavēlam, lai tu, ja tā tas notiek, piespiestu bīskapu un citus nosauktajiem ebrejiem atgriezt brīvību un mantu, apmaksāt zaudējumus un ļaut viņiem netraucēti dzīvot.

No otras bullas (Nr. 2838):

Šī uzslavas necienīgā centība vai pretīgā cietsirdība, kad mantkāres un asinskāres dēļ kristieši bez tiesas sprieduma laupa, moca un nogalina ebrejus; tas ir pretrunā ar katoliskās reliģijas lēnprātību, kura ļauj ebrejiem dzīvot savā vidū pēc viņu paražām. Taču tagad ebreji no tavas provinces mums rūgti sūdzas, ka daži prelāti un muižnieki pie tevis, meklējot iegānu ebreju vajāšanu uzsākšanai, apvainoja viņus par Valreasē slepeni nonāvētās meitenes nāvi, un dažus no viņiem bez jebkādiem likumīgiem pierādījumiem un bez viņu atzīšanās necilvēcīgi nodeva viņus nāvei ugunī, dažiem atņēma visu īpašumu un padzina. ... Tā kā mēs to negribam un ar Dieva palīdzību nevaram ciest, mēs pavēlam, lai tu pret šiem ebrejiem visu atjaunotu pēc likuma un neatļautu, ka turpmāk šādos vai līdzīgos apstākļos viņus kāds nelikumīgi apspiestu. Tos, kuri viņus apvaino, tev ir jāsavalda ar baznīcas sodiem, nedarot nekādu soda mīkstināšanu. [12; 15. sēj., 858., 859.]

Tāpat kā par spīti enciklai *Episcopi* Eiropā uzliesmoja raganu sārti, arī šīm bullām par spīti sākās mežonīgs antisemitisms. 1255. gadā Linkolnā kāda ebreja akā tika atrasts kristīga puisēna liķis. Akas īpašnieks cerībā izvairīties no soda steidzīgi pieņēma kristiānismu un atzinās, ka viņš ar kroni galvā un ar krustu labajā rokā dzimušo zēnu esot noslepkojis ar rituālu nolūku. Par to ebreji tika cietsirdīgi sodīti – Anglijas karalis Indriķis III pavēlēja daudzus pakārt, bet

īpašumu konfiscēt par labu savai kasei. Tanī pašā laikā apkārt pa Eiropu palaida antisemitiskas balādes, kuru mērķis bija mītu par rituālajām slepkavībām nostiprināt masu apziņā. Bet 1267. gadā Forheimā pret ebrejiem liecināja kāda sieviete, kura pati bija noslepkavojusi septiņgadīgu meiteni.

Pret absurdajām apsūdzībām bija vērstas arī citu pāvestu bullas (Gregors X, Mārtiņš V, Nikolajs V, Siksts IV, Aleksandrs VII, Kliments XIII), taču laicīgo varu sagrābušie vikings atrada paņēmienu kaislību kurināšanai un terora aktiem [12; 15. sēj., 859.–863.].

Zīmīgi, ka *Ebreju enciklopēdija* nenosauc nevienu pašu pāvestu, kurš būtu atbalstījis apsūdzības pret ebrejiem, un tomēr tā pārmet katoļiem un grieķiem šādu iniciatīvu islama zemēs [12; 15. sēj., 864.]. Nav dūmu bez uguns, jo bērnu dzīvību atņemšana rituālajām vajadzībām, tikai citās aprindās, tomēr bija realitāte. Kādi spēki te tiešām bija iejaukti, to rāda *Okultisms un maģija*:

Melno mesu izmantoja, lai gūtu velna palīdzību un pretimnākšanu. Šim nolūkam vajadzēja zaimot un aizvainot Dievu... To vienmēr vadīja kāds garīdznieks—renegāts, un tās vajadzībām bija nepieciešams iesvētīts sakraments, lai ņirgātos par to ... XV gadsimtā Gilles de Laval seigneur de Retz, kuru tautas teikas iztēloja kā Zilo Bārdu, velnam upurēja līdz 200 zēnu, cenšoties izdibināt zelta ražošanas noslēpumu. Pēc aresta viņa piļu pazemēs bija atrasta vesela bērnu galvaskausu un kaulu masa.

Ludviķa XIV Francijā melnās mesas vadīšanai bieži aicināja no amata atcelto garīdznieku Giburgu. Ar šādu nolūku pie viņa griezās arī karaļa favorīte de Montespāna. Tā laika reta gravūra viņu attēlo gulošu uz galda. Viņas priekšā stāv Giburģs un, turot rokās mazuli, dur viņu ar nazi, bet asinis tek pa Montespānas ķermeni. [20; 49., 50.]

Pats par sevi saprotams, ka ļaudīm bija grūti iedomāties, ka aristokrātiskajās aprindās varētu piekopt sātānismu, un viņi varēja meklēt vainīgos starp svešiem cilvēkiem – ebrejiem, kuru reliģiskie rituāli tiem nebija saprotami. Tomēr Frīdrihs II bija spiests apturēt graužošā antisemitisma vilni, citādi zustu maskējošā vide Eiropā Kaina–Hama emisāriem, kuri regulāri tika un tiek iesūtīti no Tuvaļiem Austrumiem un izskatījās pēc ebrejiem.

Tiklīdz Zelta Orda iebruka Eiropā, Frīdrihs II uzsāka karu pret pāvestu. Tāpēc Romas Katoļu Baznīcas vadība attapās, ka tai pašai ir nepieciešams slepenais dienests. Šāda doma varēja rasties,

izmeklējot Bizantijas vergturu režīma noziegumus un pētot tās slepeno dienestu trofeju arhīvus. Izpētes gaitā acīmredzami tika secināts, ka pretinieka slepeno operāciju smaguma centrs balstījās uz visciniskākiem noziegumiem, graužošu darbību un cilvēku vizzemāko instinktu izmantošanu. Tagad varēja būt skaidrs, ka tieši Bizantijas laboratorijās tika izstrādāti paņēmieni kristiānisma graušanai ar herētiskiem līdzekļiem. Agrāk cīņa ar herēzēm (ķecerībām) tika veikta koncilu un sinožu līmenī, kur vājās vietas tika apstrīdētas diskusijās un patiesība tika *noskaidrota* ar balsu vairākumu. Tagad bija skaidrs, ka ir nepieciešami radikālāki pretlīdzekļi, jo šeit ir darīšana nevis ar kļūdām, bet gan ar mērķtiecīgu politiku. Tāpēc Katoļu Baznīca dibināja **Svēto Inkvizīciju** pēc 1229. gada Tulūzas sinodes, kas noteica pret herētiķiem lietojamos līdzekļus (mūsdienu terminoloģijā – vergturu ideoloģijas izplatītājiem, to ietekmes aģentūru) 18 kanonos. Pāvests Gregors IX (vald. 1227 – 1241) izveidoja sev pakļautu Inkvizīcijas tribunālu, bet 1231. gadā tā vadība tika uzticēta dominikāņu mūku ordenim [19; 178.]. Un beidzot Frīdrihs II kā pirmais redzamākais ķeceris nonāca Inkvizīcijas redzeslokā.

Pāvests **Inocents IV** (vald. 1243 – 1254) acīmredzami balstījās uz **Inkvizīcijas** izmeklēšanas datiem. Viņš no priekšgājējiem atšķīrās ar radikālismu monarhu patvaļas ierobežošanā un sasauca 13. (I. Lionas) ekumenisko koncilu. 1245. gadā ķeizars tika gāzts uz visiem laikiem un mūža atlikušo daļu līdz 1250. gadam kā pirmais redzamākais Inkvizīcijas *upuris* sveiks un vesels mūža vakaru nodzīvoja brīvībā kā privātpersona.

Inkvizīcija, par spīti mūsdienās izplatītajam uzskatam, ka tā esot teroristiska organizācija, bija politisks, nevis *vienīgi pareizās ticības* monopola ierocis. To, ka Inkvizīcija nebija dibināta brīvdomības apspiešanai, pierāda tas, ka Akvīnas Toma skolotājs un Inkvizīcijas laikabiedrs vācu filozofs, teologs un pedagogs **Alberts Lielais** (dzīv. ap. 1193 – 1280), būdams dominikāņu mūks un zinātnieks, katoļu pasaules uzskatā ienesa arī musulmaņu zinātnieka **ibn Sinas** (dzīv. 980 – 1037) pētījumu sasniegumus. Tas bija laiks, kad no soda izbēgušās bizantiešu slepenpolicistu grupas veica aktīvu graužošu kūdīšanas darbu un izplatīja kristiānismu diskreditējošus dokumentus un sacerējumus. Reakcija darīja visu iespējamo, lai

vājinātu Romas Katoļu Baznīcu, demoralizētu kristiešus un atjaunotu zudušo impēriju. Zelta Ordas ekspansija, Svētās Romas impērijas ķeizara aktivitātes un kataru un citu slepeno organizāciju inspirētās jukas panāca to, ka **1261. gadā Bizantijas ķeizaram tiešām izdevās atgūt troni un impēriju**. Izplatītais uzskats, ka vergturu impēriju atjaunoja spontāna tautas sacelšanās, neatbilst lietu patiesajam stāvoklim. To, cik dziļi bija iesēdies ļaunums, rāda Itālijas pilsētu, it īpaši Vēnēcijas, atbalsts atjaunotajai Bizantijas impērijai. Taču tas ir nenoliedzams fakts, ka inkvizīcijas filiāles, kuras nonāca vikingu monarhu kontrolē, tika izmantotas ļaunprātīgi kristiānisma diskreditācijai ar šausmu darbiem klaji politiskos nolūkos.

Pēc Frīdriha II gāšanas Eiropas vikingi vairs neuzdrošinājās rīkot atklātus konfrontācijas aktus ar baznīcu. Tagad viņi tēloja *patiesi ticīgos*, kam it kā rūp Kristus mācība un tās neaizskaramība. Vēlākie karagājieni pat pret pāvestiem jau tika veikti ar kristiānisma aizstāvības masku. Tomēr, kad pāvestam izdevās salauzt Vācijas vikingus, viņus aizstāja konkurējošie Francijas vikingi.

1268. gadā Kārlis Anžū no Francijas sakāva Vācijas ķeizara Konradīna karaspēku, pārņēmot Dienviditāliju un Sicīliju. Ar to beidzās Hoenštaufenu dinastijas kundzība, un Vācijas ķeizara vara kļuva vāja. Vācijā atgriezās Eiropas tradicionālā pārvaldes forma – pašpārvalde pilsētvalstu veidā. Faktisko valstiņu priekšgalā ir Vācu ordenis, kūrfirsti un bīskapi. Tādējādi Vācija sāka pārtapt par modernās civilizācijas, filozofijas, kultūras, zinātnes un tehnikas šūpulī Eiropā.

1270. gadā Francijas karalis **Ludviķis IX** iesaistījās Astotā Krusta karā pret Tunisiju un pats mira mēra epidēmijas laikā. Šis ir pēdējais krusta karš un pirmais no tiem kariem, kas tieši vērsts pret islamu kā tādu. 1285. gadā par Francijas karali kļuva **Filips IV Skaistais**. Viņš pārņēma sakauto Vācijas vikingu stafeti un tagad pats centās Romas Katoļu Baznīcu padarīt par laicīgās varas kalpu. Tikmēr pāvesti zaudēja iespēju ietekmēt Eiropas monarhus. Bizantijas impērijas atdzimšana un Francijas vikingu varenības pieaugums diktēja turkiem nepieciešamību atjaunot savu vienotību, un 1288. gadā nodibinājās turku Osmanu valsts [9; 66.–68.].

Ar skaistām uzvarām bagātais XIII gadsimts beidzās ar Romas

Katoļu Baznīcas krīzi. 1294. gadā par pāvestu tika ievēlēts vāja rakstura cilvēks **Celestīns V**. Nonācis Neapoles karaļa ietekmē, **viņš pārcēlās uz Neapoli** un, juzdams, ka karalis par daudz no viņa grib, atteicās no troņa. Taču ar to pāvesta prestižs bija iznīcinoši vājināts. Viņa vietu ieņēma **Bonifācijs VIII** (vald. 1294 – 1303), kurš pāvesta sēdekli pārcēla atpakaļ uz Romu.

Kopš 1285. gada, kad izmira Skotijas troņmantnieki, uz tās troni pretendēja Anglijas un Francijas vikingi. Šis ir tas gadījums, kad vikingu ieprecēšanās dižciltīgo dzimtās tika izmantota, pretendējot uz troni, kuru pirātiem citādā ceļā neizdotos iegūt. Pāvests Bonifācijs VIII šai strīdā iejaucās kā samierinātājs starp Anglijas un Francijas pirātu namiem, taču karalis Filips IV Skaistais negribēja pakļauties pāvesta norādījumiem un par to saņēma sankcijas. Uz to karalis reaģēja, aizliedzot izvest cēlmetālus uz Itāliju un apcietinot vienu no pāvesta legātiem. Pāvests izsauca Filipu IV uz Romas tiesu, taču karalis publicēja viltotu pāvesta bullu, ar kuru tas esot aizvainojis franču valdnieku. Ar to tika uzkurināts tautas naidis pret pāvestu. Piedevām Romā bija sena bijušo vergturu Kolonnu dzimta, kuras divi pārstāvji tikuši līdz kardināla godam. Viens no viņiem izzaga pāvesta kasi, par ko uz vietas palikusī dzimta saņēma sodu. Kolonni bēga uz Parīzi, apvienojās ar karali un iebruka Romā. Baznīcas īpašumi tika izlaupīti, pāvests apcietināts. Viņu izglāba tikai strīds starp Kolonniem un frančiem. Pirmie gribēja zādzības liecinieku nogalināt, bet Filipam bija vajadzīgs dzīvs pāvests politiskiem mērķiem. Tomēr pēc mēneša sacēlusies tauta padzina iebrucējus un atbrīvoja pāvestu, taču viņš pārdzīvoto neizturēja un drīz mira.

Tajā laikā kristiānisma iznīcināšanai netika smādēta arī partiju sistēmas metode. Šajā intrigā savu lomu spēlēja arī plaši pazīstamais dzejnieks Dante Aligjēri (dzīv. 1265 – 1321). Kā mākslas meistars viņš bija agrīnās renesanses pamatlicēja G. Gvinicelli skolas *Dolce stil nuovo* sekotājs. Toties politikā viņš bija un palika uzticīgs savai izcelsmei no senas muižnieku dzimtas (acīmredzot no vergturiem). Toreiz Itālijā bija trīs ietekmīgas partijas, kuru darba lauks bija ieraut politiskajā cīņā pāvestu un kuru patiesais centrs bija vikingu kontrolētajā Vācijā. Pirmā partija – *gibelini* – atklāti atbalstīja Svētās Romas impērijas ķeizaru Indriķi VII cīņā pret pāvestu. Otrā bija *balto gvelfu* partija, kura pārstāvēja seno muižniecību. Trešā bija pilsoniskā *melno gvelfu* partija,

kurā bija pārstāvētas tirgotāju un amatnieku aprindas. *Gvelfus* stūrēja Bavārijas un Saksonijas hercogi, un tie it kā bija pāvesta pusē. Interesanti ir tas, ka Dante, būdams senas dzimtas muižnieks, ņēma dalību *melno gvelfu* partijā, kas liecina par to, ka šeit viņš bija ne vairāk un ne mazāk kā ietekmes aģents. Pēc *balto gvelfu* uzvaras pār *melnajiem* 1302. gadā Dantem tika piespriests nāves sods (kurš nekad netika izpildīts) ar mantas konfiskāciju, un dzejnieks pēc tam kļūnāja pa Itāliju, turpināja sabiedriskās aktivitātes, īpaši neslēpjoties no slepenpolicijas. Galu galā 1315. gadā viņam atkārtoti piesprieda nāves sodu, kurš arī netika izpildīts, toties atcelts 1366. gadā. Ka Dante nebija patiesi pāvesta piekritējs, to redz ne tikai no butaforiskiem nāves spriedumiem, bet arī no viņa dzīves laikā npublicētās poēmas *Dievišķā komēdija* (1307 – 1321), kur pāvestam viņš ierādīja vietu ellē. Toties pašas elles apraksti, kaut tie ir kļuvuši par ierosmi arī sakrālajai mākslai, atbilst pagāniskiem priekšstatiem.

Nākamais pāvests **Benedikts IX** (vald. 1303–1304) bija miermīlīgs bezgribas cilvēks, kas pakļāvās Filipa IV Skaistā diktātam un atcēla iepriekšējās ekskomunikācijas. 1303. gadā Francijas karaļa kanclers apcietināja pāvestu, un strīdā par garīgās un laicīgās varas prerogatīvām baznīca pārgāja aizsardzības pozīcijās. Bet Filips IV Skaistais **uzsāka plānveidīgu Ceturtā Krusta kara laikā dibinātā Templiešu ordeņa iznīcināšanas politiku**. Šim nolūkam tika izmantota karaļa rīcībā esošā un ar vikīgiem piesātinātā Francijas inkvizīcijas filiāle. 1307. gadā ar spīdzināšanām no bruņiniekiem tika izsistas *atzišanās* ķecerībās un Dieva zaimošanā, bet 1309. gadā karalis brutāli ar militāru spēku piespieda pāvestu **Klementu V** pārcelties **uz Aviņonu** Dienvidfrancijā, un garīgais tēvs tagad pilnīgi bija monarha varā.

Pēc šī pāvesta nāves karalis iejaucās pēcteča vēlēšanās un panāca, lai tiktu ievēlēts bezgribas **vāja rakstura Bordo arhibīskaps Klements V** (vald. 1305–1314). Pirmos četrus gadus pavadījis dažādās Francijas vietās, viņš tā arī nekad nenonāca Romā un nokļuva pilnīgā atkarībā no karaļa tik lielā mērā, ka pāvesta sēdeklis tika pārcelts uz Aviņonu.

Pēc karaļa diktāta viņš sasauca 15. (Vjennas) ekumenisko koncilu, kur bija jāizlemj par **tiesu pret Templiešu ordeni**. Templiešu pratināšanas protokoli koncila delegātus nepārliedzināja, un karalis saņēma atteikumu. No koncila tēviem tika arī prasīts pāvestu Bonifāciju VIII pēc nāves notiesāt kā ķeceri. Tomēr karali piemeklēja neveiksme. Tad viņš uzspieda, lai Klements V likvidē Templiešu

ordeni ar savu dekrētu. 1312. gadā bezgribas pāvests to arī izdarīja, un **Romas Katoļu Baznīca zaudēja savu militāro organizāciju**. 2000 nevainīgu templeišu tika sadedzināti uz sārta. Viņu kasi pievāca karalis Filips IV Skaistais, bet ordeņa zeme tika atdota herētiķiem johanītiem un Vācu ordenim. Ar to Kristus pravietojums par atnesto zobenu (Mt 10:34) bija piepildījies, un turpmāk pāvesti pie militārām lietām neatgriezās un atbilstoši *Jaunajai Derībai* vairs nekad neatgriezīsies (Lk 21:5-38).

Pēc Klementa V nāves karalis dabūja pāvesta tronī francūzi **Jāni XXII** (vald. 1316 – 1334), taču karalim nācās pārliecināties, ka šis stingrās gribas cilvēks stāv pāri nācijām un ar laicīgām idejām nav uzpērkams. Var droši apgalvot, ka Jānis XXII drīz vien būtu dabūjis nelabu galu, ja Vācijas vikings nepūlētos atjaunot savu monopolu uz ķeizara tronī. Uz to pretendēja **Bavārijas Ludvigs**, taču pāvests tur iecēla par pārvaldnieku Vācijas vikingiem naidīgo Venēcijas karali **Robertu**. Ludvigs mēģināja apelēt pie vispārējā koncila, taču pāvests viņu ekskomunicēja. Un pretendents, savācis pāvesta un pāvestības pretiniekus, izplatot pretenciozi naidīgu literatūru pret pāvestu un pat izsludinot Jāni XXII par herētiķi, devās uz Romu. Tur viņš kādu garīdznieku iecēla par antipāvestu **Nikolaju V** (vald. 1328–1330) un lika tam sevi kronēt par ķeizaru. Tiklīdz antipāvestam izdevās izsprukt no jaunizceptā *ķeizara* okšķeru uzraudzības, tas tūdaļ steidzās uz Aviņonu lūgt Jāņa XXII piedošanu. Šķiet, ka Ludvigs bija sagūstījis kaut arī glēvu, taču sirdī godīgu garīdznieku, kurš diktātu pildīja tikai nāves bailēs par savu dzīvību.

No Aviņonas pāvestiem tikai viens nebija francūzis. Un tomēr, sākot ar Jāni XXII, neviens no viņiem nepildīja karaļu kaprīzes un Parīzē monarhus par ķeizariem nekronēja. Francijas karaļi, izmēģinājuši franču tautības pāvestus, tomēr savu nepanāca – Romas pāvesti arī Aviņonas gūstā nekļuva par Konstantinopoles patriarhu analogiem un no viņiem neizdevās izveidot valstij padevīgus kalpus.

1453. gadā turki ieņēma Konstantinopoli, pārdēvēja to par Stambulu, un baismīgā Bizantijas impērija nozuda no pasaules kartes uz visiem laikiem. Pēc tās izzušanas nu jau piecu gadsimtu laikā vairs nav parādījies neviens politiski ievērojams antipāvests. Acīmredzot ar impērijas sagrāvi tika sagrauts arī slepeno operāciju

centrs. Taču Bizantijas slepenpolicijas atlūzas mafiju metastāzes formā turpināja darboties arī autonomi, jo ļaunuma centrs Tuvajos Austrumos joprojām bija apslēpts. Tagad viņu darbā bija lielāka operativitāte, jo vairs nebija centralizēta birokrātiskā aparāta, kas kavējās ar lēmumu pieņemšanu un mocījās ierēdņu savstarpējās konkurences dēļ. Tagad Hama cilts bez ķeizara un tā aparāta starpniecības starptautisko bandītismu vadīja direktīvu līmenī.

Krievijā un Anglijā pilnā mērā slepeno dienestu makets tika izveidots tikai pēc gadsimta, taču to specializācija un attīstība bija atšķirīga, XVIII gadsimtā to ceļi šķīrās.

Hama cilts joprojām nespēja pāvesta tronī ielikt savu cilvēku, taču beidzot tā panāca, lai vismaz Romas Kūrijā atrastos tai vēlami ļaudis. Nu iestājās korupcijas laikmets un pāvestības diskreditācija no augšas. Galu galā **pāvesta tronis nonāca Bordžiju un Mediči klanu rokās**, kuri neiekļāvās eiropiešu mentalitātē. Šie klani bija seno romiešu augļotāju dzimtu pēcnācēji, kas no pāvestības augstumiem sāka reanimēt senās Romas kultūru, kuras garīgais pamats un izcelsme nāca no pagānisma. Šajā laikmetā atkal godā tika celts vecais augstākā garīgā vadītāja tituls – **Lielais pontifiks**, kas no šī brīža kļuva par pāvesta apzīmējumu. Izrādās, ka klani zināja, ko dara, – ar to viņi aizšķērsoja iespējas šo titulu piesavināties laicīgajiem ķeizariem un karaļiem.

Šis laiks vēsturē ir pazīstams ar nosaukumu – **renesanse**.

Romas Katoļu Baznīcā tika uzsākta estētiska rakstura baznīcas reforma, lai to novestu līdz Austrumu kristiešu greznības līmenim. Principā jau sen bija nobriedusi nepieciešamība pēc katolicisma tempļu uzspodrināšanas, jo nabadzības kults katoļu garīdznieku un mūku darba laukā bija arguments ortodoksiem dvēseļu zvejošanai. Taču XV gadsimtā finanšu mahināciju, modes preču un garšvielu tirdzniecības ceļā naudas līdzekļi no Eiropas bija aizplūduši, un tas jūtami pasliktināja tautu dzīves līmeni. Tāpēc objektīvi baznīcu greznošanai renesanses laikmets ekonomiski nebija piemērots.

Un tomēr sākās baznīcu pārvēršana par mākslas darbu galerijām un greznām pilīm. Pāvesta **Jūlija II** lēmums būvēt Sv.Pētera Baziliku Vatikānā prasīja lielus līdzekļus. Tāpēc to ieguvei tika izdotas indulgences lielos metienos.

Sabiedrības laicīgajā dzīvē ienāca augsta līmeņa amoralitātes teorētiskie pamatojumi. **Makjavelli** (dzīv. 1469 – 1527) deva teorētisko pamatojumu situācijai, kas bija jau faktiski izveidojusies, un attaisnoja morāles ignorēšanu politikā, kur esot pieļaujami jebkuri līdzekļi – vardarbība, slepkavības, viltus un nodevība. Kā vēsturnieks viņš deva aplamu ievirzi vēsturei, kas vēlāk, XIX gadsimtā noformējoties par zinātni, tika būvēta uz bīstamas paradigmas. Atzīstot cilvēka dabas nemainību, viņš uzspieda viedokli, ka vēsture ir cilvēku kaislību un interešu, indivīdu un šķiru (kārtu) mūžīgo sadursmju arēna. Kā vēstures virzītājspēku viņš definēja šķiru sociālo cīņu, ko vēlāk pārtvēra arī Markss un tā mācekļi [30; 152.–158.].

Vikingiem acīmredzami bija no tautām slēpti arhīvi, un jau toreiz viņi zināja, ka Zeme ir apaļa, jo to gan atklāja jau paleolītā, bet vēsturiskā periodā šī atziņa uzpeldēja visai sporādiski. Taču kurš vairs spēja izlasīt akmenī kaltos vai uz papirusa uznestos senos rakstus aizmirstajās valodās! Acīmredzot uz izziņu lausku pamata tika gūts minimāls priekšstats par zemeslodi un izvirzīta hipotēze par iespējam pieklūt Ķīnai un Indijai no austrumu puses, **apejot islama zemes**, kas bloķēja Eiropas valdnieku vērienu. Šādu varbūtību it kā apstiprināja arī ziņas par kaut kādu nogrimušu bagātu zemi **Atlantīdu** un fakts, ka vikingi ap 1000. gadu bija tikuši pāri Atlantijas okeānam. Tāpēc vikingu monarhi izlēma *lieko* naudu ieguldīt dārgos pasaules jūru izpētes projektos.

1498. gadā Vasko da Gamas atklātais ceļš apkārt Āfrikai šķita tāls un apgrūtinošs. Kaut kādā veidā hipotēze par Zemes formu nokļuva dzenoviešu izcelsmes portugāļu jūrasbraucēja **Kristofora Kolumba** (dzīv. 1451 – 1506) ausīs, kas par Kastīlijas valdošā nama naudu rīkoja vairākas ekspedīcijas tieši pāri Atlantijas okeānam Rietumu virzienā. Kad viņš 1492. gadā atklāja Rietumindiju, tūlīt sākās nežēlīga jaunatrasto zemju bagātību izlaupīšana, ko nespēja apturēt pat atsevišķu garīdznieku pretestība, kuri centās atgādināt konkistadoriem par viņu pieņākumu pret Dievu un cilvēkiem.

Tomēr izrādījās, ka salu vietējie iedzīvotāji ir maz piemēroti nežēlīgai ekspluatācijai plantācijās un raktuvēs.

Tāpēc 1504. gadā Amerikā sākās koloniju dibināšana, un jau 1509. gadā Portugāles vikingi sāka piegādāt gūstekņus no Āfrikas

pārdošanai darbam kolonijās. Sākumā tragēdija skāra Āfrikas un Amerikas kontinentu, bet drīz kolonizācijas sērga izplatījās arī Āzijā.

Kolumbs, Vasko da Gama un citi jūrasbraucēji neizbēgami saskārās ar astronomijas problēmām dažādos zemeslodes punktos, bet to ievāktā informācija ienāca arī Vatikāna **Zinātņu Akadēmijā**. Tika ieguldīti līdzekļi arī citos pētījumos, un jau gadsimta sākumā pāvests sasauca kalendāra reformas apspriedi, kur līdzās citiem gaišākajiem prātiem darbojās arī poļu garīdznieks **Nikolajs Koperniks**.

Monarhu savstarpējās konkurences cīņa par varu un teritorijām tolaik jau bija norimusi. Lielvalstīs stiprākie klani bija uzvarējuši, un tagad to galmi savā starpā spēlēja reālus karus pa Eiropas laukiem gluži kā azarta spēlēs, kur likme bija atsevišķi zemes gabali, bet patiesie mērķi **bija krasi samazināt pamatiedzīvotāju skaitu, tos nemītīgi apdullināt ar iekrāto vērtību iznīcināšanu un uzturēt garīgo diskomfortu**. Bet **renesanses humānisma** patiesā jēga bija nevis iedzīvotāju pasargāšanā no toreiz pilnā mērā trakojošajiem *raganu* sārziem, bet gan pašu vikingu civilizētāku attiecību izveidē.

Toreiz **nostabilizējās tradīcija, kas noteica virsnieku, ģenerāļu un valdnieku personību neaizskaramību pat gūsta laikā**. Viņus ierindas karavīri vairs nedrīkstēja ņemt gūstā, bet, ja saņēma, viņu pienākumos bija izrādīt *kārtas* stāvoklim *pienācīgu* godu. Toties ar kareivīšiem un civiliedzīvotājiem varēja rīkoties pēc saviem ieskatiem – ņirgājoties spīdzināt, uz vietas nogalināt vai nomocīt lēnā nāvē. (Humānisms arī uz nevikingu monarhiem un virsniekiem neattiecās.) Lai kari būtu pēc iespējas postošāki un asiņaināki, tika izdomātas politiskās domstarpības.

Lai gan literatūrā pārsvarā tiek runāts par jūras pirātisma atdzimšanu un uzplaukumu XVII – XVIII gadsimtā, tas ar jaunu spēku uzliesmoja jau agrāk – XVI gadsimtā – kā spleņas konkurences līdzeklis starp pirātu klaniem, kad vikingu valdnieki vairs nedrīkstēja atklāti kaitēt viens otram. Vēl 1440. gadā, kad vikingi tikai sapņoja par pāvesta sēdekļa kontroli, to brāļi no Portugāles jau sāka Āfrikā gūstīt nēģerus un pārdot verdzībā. Viņi saprata, ka par vergiem varētu izmantot planētas krāsainos iedzīvotājus. Tie uz vergturu

baltās ādas fona krasi atšķirtos, un viņu bēgļu ielavišanās aristokrātu sabiedrībā ar graujošiem nolūkiem būtu izslēgta. Bet tas nozīmē, ka dumpīgie baltās rases vergi vairs nebūs vajadzīgi, un šo rasi varēs iznīcināt, lai netraucē globālās kundzības plāniem.

1450. gadā uz Eiropu veda vergus no Kaukāza, Dienvidaus-trumeiropas un Balkāniem, taču drīz tam par šķērslī kļuva turku ekspansija. Bet, kad tika sūtīts **Kolumbs** atrast alternatīvu ceļu uz turku nobloķēto Indiju, Spānijas un Portugāles vikingi bija pirmie, kas anektēja bagātākās un attīstītākās Dienvidu un Centrālās Amerikas zemes. Konkurējošā jūras pirātisma prakse noderēja, lai Pireneju kravas kuģus piespiestu dalīties bagātībās ar laupītājiem, aiz kuriem stāvēja Anglijas un Francijas karaļi.

Bordžiju un Mediči klanu iedabūšana pāvesta tronī lieliski iekļāvās vispārējā vikingu izcelsmes monarhu politikā, jo aristokrātiskajām dzimtām bija svešas eiropiešu sāpes un intereses. Viņi dzīvoja savdabīgā estētiskā pasaulē un nemaz nemēģināja iedziļināties laikmeta aktuālākajās problēmās. Spriežot pēc izplatītās literatūras datiem, viņu dīvainā uzvedība izraisīja izbrīnu un sašutumu citādi audzinātajos iedzīvotājos. Cik tur daudz taisnības un melu, šobrīd bez speciāliem pētījumiem ir grūti spriest, jo nav izslēgta varbūtība, ka, piemēram, epizodes no pāvesta Aleksandra VI un Lukrēcijas Bordžijas dzīves varēja būt tāpat safabricētas, kā tas tika darīts Fotija laikā. Padomju laika impērijā pirmo reizi kaut ko tādu lasīt varēja *pirmsperestrojkas* presē. Iemesli insinuācijām bija, jo arī renesanses pāvesti saviem lobijiem sagādāja vilšanos – viņi pārzināja teoloģiju un no kristiānisma neatkāpās. Un pierādījums tam ir viņu negatīvā attieksme pret krievu caru tīkojumiem uz ķeizara kroni.

Zelta Ordas krišana 1480. gadā sakrita ar renesanses laikmetu Eiropā, bet pēc Bizantijas iznīcināšanas izzuda arī tās ķeizars. Mežonīgajam *Krievzemes* Ivanam III šis vakantais tituls likās esam liels pagodinājums, taču pēc tradīcijas ķeizaru var iesvētīt tikai Konstantinopoles patriarhs vai pāvests. Konstantinopoles patriarhu pie kronēšanas piedabūt neizdevās. Savukārt pēc gadsimtiem ilgās Krievijas pareizticības pazemošanas kņaziem būtu aizskaroši, ja Krievijas ķeizaru kronētu pašmāju patriarhi. Tāpēc Ivans III meklēja kontaktus ar pāvestu, nodibināja diplomātiskās attiecības ar

Vatikānu un izteica gatavību *Krievzemē* ieviest Romas katoļticību. Renesanses pāvesti pirātam galvā ķeizara kroni nelika. Tāpēc viņam nācās samierināties ar neviena neiesvētīto, no Zelta Ordas hana pirkto lielkņaza titulu. Taču arī šī ideja izčākstēja, kad beigu beigās Zelta Ordas vairs nebija. Tāpēc Ivanam III atlika pasaules sabiedrisko domu muļķot ar kroplu jaunvārdu – cars, kas it kā būtu un it kā nebūtu viens un tas pats, kas ķeizars.

Tomēr pāvestu atsvešinātība no reālās dzīves problēmām bija par iemeslu Baznīcas lietu pašplūsmai, un apšaubāmas izcelsmes laicīgā vara to izmantoja. Cilvēkiem vairs nebija iespēju atrast aizstāvību pat pie baznīctēviem, jo arī garīdznieki vairs nebija droši par sevi. Florences dominikāņu klostera priekšnieks **Džirolāmo Savonarola** (dzīv. 1452 – 1498), redzot sava laikmeta traģēdiju, ne tikai īstenoja reformas savā klosterī, bet arī par nebūšanām atklāti runāja sprediķos. Izrēķināšanās ar šo cienīgtēvu notika pēc mafijas tikumiem. Pēc apmelojoša tiesas sprieduma Savonarola 1498. gadā tika pakārts, bet viņa liķis publiski sadedzināts. Bet cik bija tādu, kuri tika apsūdzēti un represēti par sadarbību ar raganām, burvjiem un velniem uz spīdzināšanās iegūto pierādījumu pamata?

Tālaika traģēdija bija tik liela, ka **pasaules gala pareģojuma ēnā cilvēki ar bažām gaidīja 1500. gadu**. Vitenbergas augustīniešu mūku klosterī brieda jaunas reformācijas ideja. Atšķirībā no Klīnijas reformu laikiem šoreiz tā balstījās uz neuzticību pāvestiem.

8 . N O D A Ļ A

TREŠĀ ROMA

ТРЕЩА РОМА

Rietumeiropā šodien pastāv neatkarīgu, nacionālu labklājības valstu mozaika, kuras cita citu nevis apdraud, bet gan vieno spēkus sadarbībai. Tikmēr milzīgā Krievija dzīvo ar uzmācīgām idejām par ārējiem draudiem, un paranojas gaisotnē tā jau divpadsmito gadsimtu karo un iznīcina tautas vienu pēc otras. Tā ir unikāla dabas bagātībām piesātināta unitāra impērija, kur cilvēki vairāk nekā tūkstoš gadu dzīvo postā un nabadzībā, bet viņu darba augļi visā šajā laikā aizplūst valdošo aprindu un milzu ierēdņu aparāta kabatās. Tās pagātne un tagadne ir drūma. Nākotne neskaidra.

No Francijas padzītais Rjuriks ar rusu bandu 862. gadā atsāka Novgorodas iekarošanu. Tā sākās vikingu kundzības tūkstošgade Eiropas austrumu daļā, impērijas izaugsme līdz pat Klusajam okeānam, tās iedzīvotāju nežēlīga terorizēšana un rusifikācija. Zīmīgi, ka krievu pašnosaukums *russkije* skan kā īpašības vārds. Tas apzīmē rusu cilts *īpašumu*, kas pieder varenākam *saimniekam*, un slēpj sevī daudzu Krievijas tautu lielo traģēdiju. Tagad tur ir Krievija, kas vikingiem par godu saucas – *Rossija*. Tās iedzīvotāju vairākums sevi labprāt dēvē par *russkije* un pat nenojauš, kādas šausmas no rusu cilts vikingiem bija jāizcieš viņu sentēviem.

Kopš XIX gadsimta mums tiek uzspiesti divaini priekšstati par to, ka vēl pirms XIII gadsimta mūsu tautas pirmie kristītāji esot bijuši slāvi – pareizticīgie senkrievi. Taču izrādās, ka toreiz *slāvi* pašreizējās Krievijas Federācijas teritoriju, izņemot Brjanskas apgabalu, nav apdzīvojuši, bet *senkrievi* kā vēsturisks fenomens nekad nav pastāvējis. Tā kā krievu tauta pēc ārējā izskata nav homogēna un pēc etniskām pazīmēm svārstās no indoeiropiešiem līdz somugriem, tjurkiem un pat mongoļiem, varam secināt, ka tā ir veidojusies kā dažādu tautu un to grupu sajaukums.

Krievijā no tās rietumu robežām līdz Klusajam okeānam puse iedzīvotāju tiešām runā krievu valodā, kas pieder pie slāvu valodu

saimes. Arheologi ir atraduši, ka senatnē Krievijas Federācijas Eiropas daļas plašajās teritorijās galvenokārt ir dzīvojuši balti, somugri un tjurki. Pirmie apdzīvoja zemes, kas sniedzas gandrīz līdz Novgorodai un aiz Volgas, bet ārpus mūsdienu Krievijas robežām aptver Baltkrieviju un daļēji skar Ukrainas ziemeļus. Somugru zemes ir mūsdienu Krievijas ziemeļos un austrumos līdz pat Urāliem. Tjurki apdzīvoja Krievijas dienvidu stepes.

Teritorijas, kuras daudzi vēsturnieki uzskata par tā saukto *senkrievu* zemēm, mūsdienu arheologi atzīst par seno baltu apdzīvotajām vietām. Tās agrāk apdzīvoja nevis senkrievi, bet gan baltu tautas, kuras saucās par *slaveniem*, *krivičiem*, *ulīčiem*, *vjatičiem*, *radimičiem*, *dregovičiem* utt.* Šo vārdu izskaņa –iči ir raksturīga arī lietuviešu novadu iedzīvotāju nosaukumiem – *augštaiči* un *žemaiči*. Arī latviešu valodā, kur ir liela savstarpējās difūzijas ietekme ar somugru lībiešu valodu, sastopama līdzīga izskaņa –ši, piemēram, *latvieši*, *lietuvieši*, *prūši*, *kurši*. Latviešu valodā ir izplatīta arī izskaņa –ene, piemēram, *Gaujiene*, *Meitene*, *Lauciene*, *Naujiene* utt.

Krievu etnogrāfija un folklorā satur baltu, somugru un tjurku, nevis slāvu kultūras elementu pazīmes. Slāviska ir tikai valoda. Arī baltkrievi, kuru etnogrāfijā tiešām ir daudz slāvu elementu, pēc mentalitātes ir tuvāki baltiem, nevis slāviem, un to pamanījis ne tikai Jānis Rainis vai Artūrs Snips. Tātad vēstures zinātnē joprojām ir kaut kas neatklāts un arī noklusēts, ja joprojām ir atrodamas neatbilstības pagaidām par pareizām atzītajās vēstures versijās.

To, ka Eiropas austrumu daļas plašajās teritorijās joprojām mīt baltu pēcnācēji, apliecina daudzas krievu valodas nianses. Tās saskatāmas daudzās līdzīgās vai pat kopīgās vārdu saknēs, piemēram, *rudzi* – *rož*, *zeme* – *zemļa*, *māte* – *maķ*, *zvans* – *zvon* un tamlīdzīgi. Arī no vikingu ekspansijas laikiem mantotā savstarpējā uzrunas forma pēc vārda un tēvvārda Krievijā, Baltkrievijā un Ukrainā ir pielāgota baltu valodu īpatnībām, jo satur izskaņu –ič, piemēram, Ivan Petrovič, Pjotr Ivanovič ... Bet Baltkrievijā joprojām ir sastopami

---

* Dažu šeit nosaukto cilšu un cilšu apvienību etniskā piederība tomēr neskaidra; vistuvāk baltiem varētu būt bijuši *radimiči*, *vjatiči*, un *slaveni*. Neapstrīdami pierādījumi piederībai tiem nav saglabājušies. – Red.

pēc baltu parauga veidotie vietvārdi, piemēram, Baranoviči, Osipoviči, Puhoviči utt.

Krievu tautas slāvisko izcelsmi izslēdz arī Latvijā izplatītā un it kā neapstrīdamā versija, ka daudzi reliģiski, sadzīviski, saimnieciski un citādi termini latviešu valodā esot ienākuši no *krievu diasporām*, kuras it kā vēl pirms Meinharda esot ieradušās Baltijas zemēs mācīt vietējām tautām *pareizu* ticību, kultūru un prasmi saimniekot. Tās it kā esot cēlušas baznīcas dažādos senlatviešu novados un pat esot iemācījušas jaunvārdus, piemēram, jēdzienu *krusts*, kurš it kā esot nācis no krievu izcelsmes saknes *krest*.

Interesanti zināt šīs versijas autoru un piekritēju domas – kādā veidā pirms tam mūsu sentēvi apzīmēja tādu reliģisku atribūtiku kā ugunskrusts, kāšu krusts, lietuvēnu krusts utt? Vai ar pirkstiem rādīja? Tas taču nav nopietni!*

Tāpat mūsdienu krievi un baltkrievi ir lielā mērā latviešu, lietuviešu un armēņu asinsradinieki, bet Senlatvijā esošās tā sauktās *krievu diasporas* apmetnēs nebija mūs mācīt sabraukušie slāvi, bet gan varēja būt vikinga Rjūrika un viņa pēcnācēju rīkoto sirotāju bandu karagūstekņu nometnes, kuras sev būvēja baznīcas grēku nožēlošanai par izdarītajiem laupīšanas un citādas vardarbības aktiem.

Senās vēstures viltošanas tradīcijas joprojām nav atmestas un aizmirstas. Pēc XX gadsimta okupācijas režīma krišanas apšaubāmo vēstures versiju pagalam nekvalitatīvi centās uzsvaidzināt GRU aģentūras filiāle Rīgā. *Privātdocents Preobraženskis* fiktīva humanitāro zinību institūta vārdā nāca klajā ar brošūru *Krievi Latvijā. Pagātne un mūsdienas*.

Pavisam nopietni bez kaut kādas humora pieskaņas pseidozinātnieks, atsaucoties uz *latviešu avotiem*, apgalvo, ka *Indriķa hronikā* pieminētie Visvaldis un Vetseke varētu būt krievi, tāpēc ka krievu hronikās viņus sauc *rusificētos* vārdos – par *Vsevolodu* un *Vjačko*. Pēc šādas loģikas mēs savukārt tikpat labi varētu krievu caru Ivanu IV uzskatīt par latvieti, jo Latvijā vēstures grāmatās viņš dažkārt tiek saukts par Jāni Bargo.

---

* Tā kā baltu valodas ir daudz senākas cilmes nekā slāvu valodas, nav izslēgts, ka daži vārdi pēdējās aizgūti arī no seno baltu kādreizējo cilšu valodām, ja vien tiem nav vēl senākas kopējas saknes. – Red.

Bez pierādījumiem pieņemot, ka *vene* esot senie slāvi, *privātdocents* slāvu apmetņu klātbūtni Baltijā *pierāda* ar to, ka mūsdienu igauņi krievus sauc par *vene*. Uz šī pamata viņš spriež, ka ventiņi un cēsnieki esot bijuši krievi, jo vietvārdi Venta, Ventspils un vāciskais Cēsu nosaukums Wenden satur sakni *ven-*. Tādu varbūtību, ka ar vārdu *vene* senie somugri varētu apzīmēt baltus, GRU darbonis nemaz nepiemin un necenšas pārbaudīt. (Piemēram, tas varētu būt vārda *slavene* saīsinājums).

Diez vai pareizi šīs tautas saukt par slāviem tikai tāpēc, ka tās agrāk dzīvoja pašreizējās Krievijas teritorijā un to pēcnācēji kopš XVIII gadsimta sāka runāt krieviski. Arī *slavenes* tautu pieskaitīt pie slāviem sakņu šķietamās līdzības dēļ ir loģiska kļūda, jo tādā gadījumā latviešus varētu jaukt ar latīņiem vai mūsu liktenbrāļus lībiešus ar Ziemeļāfrikas lībiešiem. Tādējādi spriedelējumi par to, ka slāvi baltiem esot mācījuši kultūru, *pareizu ticību*, saimniecības vešanu un snieguši palīdzību filoloģiskajās problēmās, ir nacionālās vīzdegunības kurināšana ar tālejošu politisku mērķi. Raugoties no otras puses, šāda nejēdzība ir netieši aizskaroša poļiem, čehiem, slovākiem un citiem, kuri tiešām ir slāvi un kuriem vēsturiski ir svešas koloniālisma tieksmes.

Arheologi nav atraduši nekādu kauju pēdas starp baltiem, somugriem, tjurkiem un slāviem. Tāpēc mīts, ka sirmajā senatnē slāvi esot baltus ar militāru spēku atspieduši līdz Baltijas jūras piekrastei, neatbilst patiesībai. Sirmajā senatnē mūsu senčiem bija sadursmes tikai ar vikingsiem un ģermāņiem. Pirmie nāca pēc laupījuma. Ar otrajiem – skandināviem, nevis vāciešiem – mums bija pārpratuma kari, kurus izraisīja vikingu sirojumi no jūras puses.

Ģenerālis Jevgēnijs Razins *Karamākslas vēsturē* atļāvās viltot arī iestarpinājumu novgorodiešu un Bizantijas 813. gada kara epizodē:

Tādā veidā rusi, kā avoti sauc senos slāvus, Krimā ieņēma teritoriju no Korsuņas līdz Kerčai. [1; 54.]

Slāvi un rusi nav viens un tas pats. Pirmie ir tautu grupa, kas apdzīvo zemes joslu no Balkāniem līdz Baltijas jūras dienvidu krastam. Otrie ir vikingsi, par kuru etnisko izcelsmi hronika *Pagājušo laiku stāsts* saka šādus vārdus:

Tie varjagi saucās par rusiem līdzīgi tam, kā citi saucas par zviedriem, bet citi normaņi un angļi, bet vēl citi – holandieši.

Šī hronika Krievijā par varjagiem saukto vikingu ienākšanu Novgorodas zemēs parāda šādi:

6367. (859.) gadā. Aizjūras varjagi ņēma meslus no čudiem un no slāviem, un no meriem, un no visiem krivičiem. Bet hazāri ņēma no poļāniem un no severāniem, un no vjatičiem pa sudraba monētai un pa vāverei no dūma.

6370. (862.) gadā. Varjagus padzina aiz jūras un nedeva viņiem meslus, un sāka paši pār sevi valdīt. Un nebija starp viņiem taisnības, un cēlās dzimta uz dzimtu, un bija starp viņiem ķildas, un viņi sāka paši ar sevi karot. Un pateica sev: "Pameklēsim sev kņazu, kas valdītu pār mums un tiesātu pēc taisnības". Un gāja aiz jūras pie varjagiem, pie rusiem... Čudi, slaveni, kriviči un vesi teica rusiem: "Mūsu zeme ir liela un bagāta, bet kārtības tajā nav. Nāciet pār mums valdīt un vadīt mūs". Un atsaucās trīs brāļi ar savām dzimtām, un paņēma līdzī visus rusus, un atnāca pie slaveniem, un Novgorodā iesēdās vecākais, Rjuriks, bet cits, Sineuss – Beloozerā, bet trešais, Truvors – Izborskā. Un no tiem trijiem varjagiem sāka saukties Rusu zeme (Krievzeme – O.G.). Novgorodieši tie paši ļaudis no varjagu dzimtas, bet agrāk viņi bija slāvi... [27; 170., 171.]

Lasot šīs rindas, nāk prātā nesenā pagātne, kad pēc Krievijas versijas 1940. gadā Baltijas tautas it kā esot lūgušas krievu armiju un teroristiskā režīma līderi Staļinu nākt valdīt pār tām.

Krievijas senākās hronikas pārlicinoši atklāj, ka **krievu mafijai un krievu tautai ir principiāli atšķirīga etniska izcelsme**. Runājot par Krievijas valstiskuma pionieri Rjuriku un viņa pēcnācējiem, krievu hronika *Pagājušo laiku stāsts* atklāj drausmīgus noziegumus. No krieviem joprojām tiek slēpts, ka Rjuriks ir no Francijas izdzītais bandīts. Šis fakts ir aizstāts ar leģendu par vikingu (varjagu) skandināvisko izcelsmi, un ap noziedznieku ir radīts cēla valstsvīra oreols. Taču paliek bez īpašas ievēribas tajā pašā hronikā pieminētā **Vadima Drosmīgā** sīvā pretestība Rjurika bandai IX gadsimtā. Vēsture liecina par XI gadsimta Novgorodas, Kijevas un citu zemju revolūcijām pret vikingu jūgu. Bolotņikova, Razina, Bulavina, Pugačova sacelšanās ir spilgta liecība par krievu tautas sentēvu lielo pretestības garu. Bet cik bija lokālu sacelšanās gadījumu? Kas tos var saskaitīt? Arī XX gadsimtā Krievija bija nemitīgas cīņas arēna. 1905. gada revolūcija, Antonova dumpis, sacelšanās Urālos, zemnieku karš Mahno vadībā, Kronštates 1922. gada notikumi,

Petrogradas–Ļeņingradas, Novočerkaskas, Kazahstanas jaunapgūto zemju un citu reģionu strādnieku protesta akcijas liecina, ka lielummānija vien mafijas varas drošību negarantē.

To, ka rusi un slāvi nav viens un tas pats, redzam arī no tās *Pagājušo laiku stāsta* epizodes, kur ir atainots kņaza **Oļega** bandas iebrukums Bizantijā. Avantūrā tika piesaistīti arī slāvu ciltis (Bizantija bija to vēsturiskā ienaidniece). Kad bonds bija saņēmis laupījumu, atpakaļceļam viņš rusiem lika pašūt buras no kvalitatīva materiāla, bet slāviem – no nederīga. Tātad hronikā rusu un slāvu pretstatījums ir acīmredzams.

Starp slāviem un rusiem ir nesavienojamas pretrunas arī mentalitātē. Slāvi pret Bizantiju karoja kā pret vergturu impēriju. Vikingam Oļegam savukārt bija citas intereses, un viņa slēgtais vergu tirdzniecības līgums ar Bizantijas ķeizaru ir vēsturisks fakts. To piemin J.Hermans [27; 256.]:

Ibrahims ibn Jakubs acīmredzot bija viens no tādiem vergu tirgotājiem. Viņš izbraukāja no savas spāņu dzimtenes samērā tālos tirgus Prāgā, Magdeburgā un Hedebijā. Bulgārā bija liels vergu savākšanas punkts tirdzniecībai pa Volgas ceļu, Bizantijā vergus pārdeva rusi. 911. gada vienošanās starp Kijevas kņazu Oļegu un Bizantijas ķeizaru Leo VI paredzēja kompensācijas izmaksu rusiem, ja viņu vergi izbēgs vai tiks izzagti Bizantijas teritorijā. Tiek pieminēti varjagu gājieni pa Volgas ceļu, viņi veda uz dienvidiem verdzībā vērstās meitenes, taču pie iespējas tie varēja viņas pārdot arī pa ceļam.

Pagājušo laiku stāsts par slāvu izcelsmi sniedz versiju, kas izslēdz to un rusu identitāti:

Pēc ilga laika slāvi nosēdās gar Donavu, kur tagad ir ungāru un bulgāru zemes. Un no tiem slāviem slāvi izklīda pa zemi un nosaucās savos vārdos pēc vietām, kur viņi nosēdās. Vieni nosēdās gar upi, vārdā Morava, un nosaucās par moraviešiem, bet citi nosaucās par čehiem. Un, lūk, vēl tie paši slāvi: baltie horvāti un serbi, un horutāņi. Kad zintnieki uzbruka Donavas slāviem un apmetās starp viņiem, un apspieda viņus, šie slāvi aizgāja un nosēdās gar Vislu un nosaucās par ļahiem, bet no tiem ļahiem nāca poļi, citi ļahi – lutiči, citi – mazovieši, citi – pomorāņi.

Tā arī šie slāvi atnāca un nosēdās gar Dņepru un nosaucās par poļāniem, bet citi – par dreiliņiem, tāpēc ka nosēdās mežos, bet vēl citi nosēdās starp Pripeti un Daugavu un nosaucās par dregovičiem, citi nosēdās gar Daugavu un nosaucās par poločāniem pēc upītes nosaukuma, kas ietek Daugavā un

saucas par Polotu. Tie paši slāvi, kas nosēdās gar Ilmeņa ezeru, nosaucās savā vārdā – par slāviem un uzcēla pilsētu, un to nosauca par Novgorodu. Bet citi nosēdās gar Desnu un gar Seimu, un gar Sulu, un nosaucās par severjaniem. Un tā izklīda slāvu tauta, un pēc viņas vārda arī rakstība nosaucās par slāvu.

Militārā enciklopēdija liecina, ka senajiem Krievzemes hronistiem nebija priekšstata par etnogrāfiju. Tāpēc tajā pie slāvu tautām reizēm tiek piejaukti balti. Rusiem bija absolūti vienaldzīga to vai citu tautu etniskā piederība, un viņi nevis uzspieda savas nacionālās īpatnības citiem, bet gan paši, pārņemot valodu, kultūru un formāli pat reliģiju, pielāgojās tām tautām, starp kurām viņi iefiltrējās un parazitēja. Tāpēc tajos laikos rusifikācija rusu sagrābtajās teritorijās nebija saistīta ar slāvu valodas uzspiešanu. Tās mērķi bija citi – nodrošināt rusu barvežiem nesodītus sirojumus, apkārt dzīvojošo tautu bezierunu paklausību un vieglas peļņas ieguvi ar cilvēku pārdošanu verdzībā.

Rusifikācija jau pašā sākumā bija terors – genocīds un rekets, kā tas ir aprakstīts *Pagājušo laiku stāstā*:

6453. (945.) gadā. Tajā gadā družīna teica Igoram: "Svenalda pēcteči apgādāti ar ieročiem un drēbēm, bet mēs esam kaili. Nāc, kņaz, ar mums pēc mesliem, arī tu gūsi, un mēs gūsim." Un paklausīja viņus Igors – gāja pie dreiliņiem pēc mesliem, un iepriekšējiem mesliem pielika jaunus, un veica vardarbību pār tiem viņa vīri. Paņēmis meslus, viņš devās uz savu pilsētu. Taču, kad gāja atpakaļ, padomājis teica savai družīnai: "Ejiet ar mesliem mājās, bēt es vēl pavākšu." Un palaida visu savējo družīnu mājās, bet pats ar mazu družīnas daļu atgriezās, vēloties lielākas bagātības. Taču dreiliņi, dzirdot, ka tas nāk no jauna, turēja apspriedi ar savu kņazu Malu: "Ja vilks ir pieradis iet pie aitām, tad viņš iznesīs visu ganāmpulku, kamēr viņu nenositīs. Tā arī šis: ja viņu nenositīsim, viņš mūs visus pazudinās." Un sūtīja (pārstāvjus – O.G.) pie viņa, sacīdami: "Kāpēc nāc atpakaļ? Pievāci taču visus meslus." Un viņus nepaklausīja Igors. Un dreiliņi, izejot pret Igoru, nosita Igoru un viņa družīnu. [27; 172.]

Hronika apraksta Igora atraitnes kņazienes **Olgas** nežēlīgo izrēķināšanos ar dreiliņu tautu par laupītāja sodīšanu. Divdesmit dreiliņus viņa lika dzīvus aprakt, citus dzīvus sadedzināja pirtī. Pēc tam, liekulīgi tēlodama braucienu precībās pie dreiliņu ķēniņa Mala, viņa organizēja iedzīvotāju apdzirdīšanu un savai družīnai pavēlēja tos apkaut. Šajā slaktiņā dzīvību zaudēja 5000 vīru. Tam sekoja

karagājiens uz Iskorosteņas pilsētu un tās aplenkums. Kad dreiliņi padevās un piedāvājās labprātīgi bandas barvedei maksāt meslus, viņa uzlika tikai simbolisku maksu – pa trīs baložiem un trīs zvirbuļiem no katra pagalma, sak, viņai daudz nevajagot. Saņēmusi prasīto, sadiste pavēlēja putnus izdalīt savas bandas dalībniekiem, pie baložu un zvirbuļu kājām piesiet nūjiņas ar lakatiņu galā. Lakatiņi tika aizdedzināti un putni palaisti atpakaļ uz savām ligzdām. Visās pilsētas sētās vienlaicīgi izcēlās ugunsgrēks, tāpēc to nodzēst nebija iespējams. Pilsētnieki glābās bēgot, taču ārpusē viņus gaidīja Olgas bandīti. Bēgļi tika gan slepkavoti, gan gūstīti pārdošanai verdzībā. Atlikušajiem tika uzlikti nepanesami nodokļi. 946. gadā dreiliņu slāvu tauta beidza savu eksistenci.

Olgas mantkāre un asinskāre bija pārāka par Igora netikumiem, un viņa devās sirojumos arī pa citām zemēm līdz pat Novgorodai, visur uzlikdama nepanesami smagas nodevas. Cariskā historiogrāfija tās sauca par *pareiziem nodokļiem* un cildināja noziedznieces *gudro prātu*.

X gadsimts bija pēdējais arī dregovičiem.

Pieņēmums, ka severjani it kā esot maksājuši meslus tjurku tautai – hazāriem, tiek padarīts par ieganstu, lai pēc 1024. gada arī šī slāvu tauta izzustu no hronikām uz visiem laikiem.

Mūsu vistuvākie kaimiņi aiz Zilupes kriviči vēstures pirmavotos pēdējo reizi pieminēti 1162. gadā, bet baltu tauta radimiči – 1169. gadā.

Slāvu tauta tiverieši vikingu ķetnās tika X gadsimtā un līdz XII gadsimtam asimilēta.

964. – 965. gadā bonds **Svjatoslavs** esot *atbrīvojis no hazāriem* un pakļāva sev piedņepras baltu tautu vjatičus. Pēc XIII gadsimta viņi vairs nav dzirdēti.

Līdz Jaroslava Gudrā laikam (XI gadsimta I puse) izzudušās tautas acīmredzami ir izķertas un aizvestas uz Bizantijas vergu tirgiem, bet cilvēki, kuri pretojās, iznīcināti. Tomēr izzūdot tautām no pasaulē kartēm un samazinoties iedzīvotāju blīvumam, atsevišķiem cilvēkiem, ģimenēm un pat dzimtām iespējams izglābties, jo vergu gūstītājiem vairs neatmaksājas viņus visus sameklēt un izķert.

No hronikas *Pagājušo laiku stāsts* ir redzams, ka sākotnēji Krievzeme kā valsts nemaz nepastāvēja, tāpēc to var uzskatīt tikai par

nosacītu apzīmējumu. Piemēram, kņazs Svjatoslavs tikoja pec tādiem reģioniem, kuru sagrābšana nebija iespējama pat Krievijas valstiskuma laikā līdz XX gadsimtam. Vienlaicīgi redzam, ka Krievzeme toreiz bija tikai zona, kur, saņemot sodu vai tiekot sveikā cauri ar veselu ādu, rusu bandīti bez jebkādam politiskām ambīcijām krimināli terorizēja vietējos iedzīvotājus:

6477. (969.) *gadā. Sacīja Svjatoslavs savai mātei (Olgai – O.G.) un saviem bajāriem: "Man netik sēdēt Kijevā, gribu dzīvot Perejaslvcā pie Donavas – tur manas zemes vidus, tur satek visas bagātības: no Grieķu zemes zelts, džute, vīni, dažādi augļi; no Čehijas un Ungārijas sudrabs un zirgi; no Krievzemes kažokādas un vasks, medus un vergi."* [27; 175.]

Tātad viņš tikoja iekārtoties uz dzīvi tirdzniecības ceļu mezgla punktā un laupīt arī tajās zemēs, kas neietilpa rusu *interēšu* sfērā, jo Grieķu zemi, Čehiju un Ungāriju par rusu zemi (Krievzemi) hronists nesauc. Ir redzams, ka ar Volgas un Dņepras ceļu vergu tirdzniecībai viņam bija par maz. Viņam sagribējās arī Donavas ceļu, kas bija citu laupītāju *zona*. Uz to pretendēja Bizantija, jo tai kā Romas impērijai šo teritoriju eiropieši *nokoda* vēl V gadsimtā. Acīmredzami Svjatoslavu tirdīja skaudības velniņš, jo Kaina–Hama pēcnācēju hierarhiskajā piramīdā Bizantijas ķeizars bija pirmā spožuma zvaigzne, bet viņš bija tikai kaut kādas rusu bandas barvedis, primitīvs noziedznieks, kņazs.

Starp citu, krievu vēsturnieki it kā esot atraduši pazīmes, ka Krievijai varētu būt kopīgas saites ar senās Romas etruskiem. Versija par vikingu izcelsmi no romiešu vergturiem it kā apstiprina šo domu, jo rusu bandas nosaukums varētu būt atvasināts no vārda *etruski*, taču tas nav nopietns arguments, jo etruski sevi sauca savādāk. Visticamāk, ka rusu izcelsme nāk no Babilonijas un ir saistīta ar kabalistiku, masonismu un Rozenkreiceriem. Simboliskās filozofijas enciklopēdijā ir teikts: *Godfri Higinss pieņem, ka vārds Rozenkreicers cēlies nevis no puķes, bet gan no vārda Ros, kas apzīmē rasu. Interesanti atzīmēt, ka vārds Ras apzīmē gudrību, bet vārdu Rus var tulkot kā noslēpumu.* [13; 2. sēj., 151.] Tātad rusi varētu būt noslēpumaini un *izredzēti* ļaudis, nevis etrusku pēcnācēji. Šķiet, te ir krievu tautas paverdzinātāju – rusu – noslēpuma atslēga.

Un tomēr Svjatoslava bandas *interēšu* sfēra bija stingri noteikta un ir skaidri parādīta *Pagājušo laiku stāstā*:

Kad poļāni dzīvoja šajos kalnos, šeit bija ceļš no varjagiem uz grieķiem pa Dņepru, bet Dņepras augštecē pa sauszemi līdz Lovatei, bet pa Lovati var iekļūt Ilmeņā, lielajā ezerā; savukārt no šī ezera iztek Volhova un iekrīt lielajā

ezerā Ņevā, un šī ezera delta ietek Varjagu jūrā (hronista lietotais Baltijas jūras, Ziemeļjūras, Atlantijas okeāna un Vidusjūras apzīmējums – O.G.). Un pa šo jūru var peldēt līdz Romai, bet no Romas pa to pašu jūru var aizpeldēt līdz Cargradai (Konstantinopolei – O.G.), bet no Cargradas var iepeldēt Pontijas jūrā (Melnā jūra – O.G.), un tajā ieplūst Dņepras upe. Dņepra iztek no Okovas meža un tek uz dienvidiem, bet Dvina (Daugava – O.G.) no tā paša meža iztek un plūst uz ziemeļiem, un ietek Varjagu jūrā. No tā paša meža iztek Volga uz austrumiem un ar septiņdesmit iztecēm ietek Hvalisas jūrā (Kaspijas jūra – O.G.). Tā no Krievzemes pa Volgu var peldēt uz bulgāriem (Kazaņas tjurku zeme – O.G.) un uz Hvalisu un tālāk uz austrumiem sasniegt Simas zemes apgabalus (Ķīna – O.G.), bet pa Dvinu uz varjagiem (Rietumeiropa – O.G.), no varjagiem līdz Romai, no Romas līdz **Hama ciltij** (Hams – viens no Noasa dēliem – O.G.). Bet Dņepra ar deltu iekrīt Pontijas jūrā; šī jūra tiek daudzināta kā Rusu jūra, – pa viņas krastiem mācīja, kā runā, svētais Andrejs (apustulis – O.G.), Pētera (apustulis – O.G.) brālis. [27; 169.]

Tātad toreiz rusus interesēja nevis zemes pārvaldīšana vai impērijas izveide, bet gan sirojumu un tirdzniecības ceļi. Un tas ir dabiski, jo vikingi kā Romas vergturu tiešie pēcnācēji nepiederēja pie valdnieku kārtas. Romas impērijā valsts vara atradās šauras elites rokās, vadības mākslas zinības bija stingri monopolizētas, un tās bija svešas bijušo ierindas vergturu un vergu tirgotāju masai. Taču citētais apraksts nosaka vēsturnieku kartēs zīmētās teritorijas robežas, kam nav politiskas realitātes, bet gan tikai kriminālu interešu raksturs, un vēlreiz pierāda to, ka toreizējie rusu vikingi nevis vadīja valsti, bet gan terorizēja apkārtējās tautas.

Tātad vēl Krievzemes periodā rusi pārstāvēja kriminālo pasauli, kam nekādi likumi un ētikas normas nav rakstītas, kuru cīņas līdzekļi bija viltus, ļaunums un nežēlība. Savukārt krievu sentēvi bija garā stipri un ar izcilu varonību turējās pretī pirātiem.

Lai salauztu pirātisma zonā dzīvojošo tautu pretestību, arī rusi mēģināja pārtvert reliģiju savā kontrolē. Šāda paņēmienu prioritāte Krievzemē pieder kņazam **Vladimiram**. Sākotnēji tēlodams dievturi, viņš mēģināja ar visādiem labumiem uzpirkt vietējās ticības priesterus. Taču laupītājs nekādu atsaucību nesaņēma.

Pēc tam viņš esot meklējis atbalstu citās reliģijās. Pie viņa it kā pēkšņi un gandrīz sinhroni esot sākuši nākt Volgas bulgāru

musulmaņi, hazāru jūdaisti (hazāri bija pieņēmuši jūdaismu) un vācu kristieši. Hronika šīs trīs cienījamās reliģijas nozaimo, jo nekādi kompromisi ar šo ticību misionāriem nebija iespējami.

Vienīgā piemērotā reliģija varēja būt Bizantijas Ortodoksālā Baznīca. Taču tā atradās Bizantijas vergturu gūstā un pildīja tikai savu valdnieku noziedzīgās vēlmes, un Bizantijas ķeizars negribēja atteikties no monopola uz valsts baznīcu. Viņa acīs Vladimirs bija zemas izcelsmes vergturu pēcnācējs un apšaubāma persona kā iepriekšminētā bonda Svjatoslava un viņa verdzenes Malušas Ļubečankas dēls. Piedevām onkulis Dobriņa viņu padarīja par Kijevas rusu barvedi pretēji vergturu spēles noteikumiem. Bizantijā kā pirātisma metropolē taču nevarēja zināt, vai māte ir vai nav audzinājusi Vladimiru, un, ja audzinājusi, tad kādā garā. Tāpēc kņazs Vladimirs pēc pareizticības gāja ar karu, kura apraksts atklāj interesantus momentus:

Un, kad pagāja gads, 6496. (988.) gadā Vladimirs ar karaspēku gāja uz Korsuņu*, grieķu pilsētu, un korsunieši ieslēdzās pilsētā. Un Vladimirs nostājās pilsētas ostas pusē bultas lidojuma attālumā, bet pilsēta nikni cīnījās. Tomēr Vladimirs aplenca pilsētu. Cilvēki pilsētā sāka ciest, un Vladimirs teica pilsētniekiem: "Ja nepadosieties, es te arī trīs gadus nostāvēšu." Tomēr viņi nepaklausīja. Vladimirs, sagatavojis karaspēku, pavēlēja bērt uzbērumu pie pilsētas sienām. Kad viņi uzbēra, korsunieši, parokot pilsētas sienu, izzaga uzbērto zemi un nesa to uz pilsētu, un bēra to pilsētas vidū. Karavīri uzbēra vēl vairāk, Vladimirs stāvēja. Un, lūk, kāds vīrs korsunietis, vārdā Anastass, palaida bultu, uz tās uzrakstījis tā: "Pārroc un pārtver ūdeni, tas nāk pa caurulēm no akām, kas ir aiz tevis uz austrumiem." [27; 180.]

Ko mēs te redzam? Korsunieša nodevību?

Ne tikai!

Vladimirs stāvēja tāpēc, ka gaidīja ziņu no sava spiega Anastasa, kuram bija jāizdibina korsuniešu aizsardzības vājās vietas. Tāpēc viņš tišām nostājās abiem norunātajā vietā bultas lidojuma attālumā. Tiešām, ir jābūt pilnīgi vājprātīgam, lai kaujas laukā uzlasītu visas no pilsētas raidītās bultas un tās pētītu, ja iepriekš nezina, ka viena no tām varētu nest vērtīgu informāciju.

---

* Korsuņa – grieķu pilsēta Hersonesa, mūsdienu Sevastopole.

Bonds nebija tik liels nejēga, lai trīs gadus gaidītu aplenktās pilsētas kapitulāciju – Korsuņā bija ieradies ķeizars, un viņš, tuvojoties Vladimira bandām, tūdaļ sūtīja ziņnesi uz Konstantinopoli ar pieprasījumu pēc palīgspēkiem. Tāpēc uzbēruma bērsana bija tikai viltība, lai nodarbinātu pilsētniekus un dotu spiegam laiku darboties. Un te nu redzam, ka bandīti savos uzbrukumos izmantoja profesionālas slepeno operāciju metodes.

Hronists ir izpļāpājis Krievijas impēriskas nozīmes valsts noslēpumu, jo šeit atklājas, ka ķāzaru rīcībā jau toreiz bija militārās izlūkošanas dienests (mūdienu GRU vecvectētiņš), kad rusi bija vēl tikai kriminālas bandas vien un no politikas nekā nesaprata.

Kad ķeizars krita pirāta rokās, vairs nebija reāla spēka vergturu hierarhiskajai struktūrai, kurā Bizantijas valdnieks stāv stipri pāri kaut kādam nicināmam bandas barvedim, – arī ķeizars grib dzīvot. Lai šajā piramīdā paceltos līdz atzīstamiem augstumiem, verdzenes dēls Vladimirs piespieda sev izdot par sievu ķeizara māsu Annu. Un, kamēr aristokrātiskā gūstekņa dzīvība vēl bija atkarīga no bandīta, tika parakstīts līgums par sagūstītās pareizticības ieviešanu Krievzemē. Tam sekoja vardarbīga kristīšana:

Pēc visa tā Vladimirs paņēma carieni un Anastasu, un Korsuņas garīdzniekus ar svētā Klimenta pišļiem, un Tivu, viņa skolnieku, paņēma arī baznīcas traukus, un svētbildes sev par svētību. Uzcēla baznīcu Korsuņā uz kalna, kuru uzbēra pilsētas vidū, izzogot zemi no uzbēruma; tā stāv arī šodien. Aizbraucot viņš paņēma arī divus vara elkus un četrus vara zirgus, kas arī šodien stāv aiz svētās Dievmātes baznīcas un par kuriem nejēgas domā, ka tie ir no marmora. Korsuņu viņš atdeva grieķiem kā godalgu par carieni, bet pats atgriezās Kijevā. Un, kad atnāca, pavēlēja elkus gāzt – vienus sacirst, citus sadedzināt. Perunu pavēlēja piesiet pie zirga astes un vilkt to no kalna pa Boričevas ceļu uz Ručiju, un pielīka divpadsmit vīrus to dauzīt ar zizļiem. Tas tika darīts ne tāpēc, ka koks kaut ko jūt, bet gan velna zaimošanai, kurš šādā izskatā krāpa ļaudis, lai pieņemtu atriebību no cilvēkiem. "Liels tu esi, kungs, un brīnumaini tavi darbi!" Vēl vakar tevi ļaudis godināja, bet šodien jau zaimo. Kad Perunu vilka pa Ručiju uz Dņepru, to apraudāja neticīgie, jo viņi nepieņēma svēto kristību. Un aizvilkuši iesvieda viņu Dņeprā. Un Vladimirs pie viņa pielīka cilvēkus, teicis viņiem: "Ja viņš piestās pie krasta, atstumjiet viņu. Bet kad izies krāces, atstājiet viņu". Un, kad palaida Perunu un viņš izgāja krāces, vējš viņu izmeta uz sēkļa, un no tā šis sēklis tika daudzinais par

Peruna Sēkli, kā tas arī tagad saucas. Pēc tam Vladimirs sūtīja pa visu pilsētu ar vārdiem: "Ja kāds rit neatnāks uz upi, lai viņš bagāts vai nabags, vai ubags, vai vergs, lai viņš ir mans ienaidnieks." To dzirdot, ļaudis gāja ar gavilēm un teica: "Ja tā (pareizticība – O.G.) nebūtu laba, to nebūtu pieņēmis kņazs un bajāri." Nākošajā dienā Vladimirs ar carienes un Korsuņas popiem izgāja uz Dņepru, un sanāca neskaitāmi daudz cilvēku. Iegāja ūdenī un vieni tur stāvēja līdz kaklam, citi līdz krūtīm, jaunie pie krasta līdz krūtīm, daži turēja mazus bērņus, bet lielie brida, popi skaitīja lūgšanas, stāvēdami uz vietas. Un bija redzams prieks debesīs un uz zemes tik daudzu glābjamo dvēseļu dēļ; bet velns stenēja un teica: "Vai man! Mani dzen projām no šejienes! Šeit es biju domājis gūt sev mājokli, jo šeit nebija dzirdama apustuļu mācība, šeit nezināja dievu, bet es priecājos par to kalpošanu, kuri man kalpoja. Un nu mani uzvarēja nevēga, nevis apustuļi vai mocekļi; vairs nekad nevaldīšu šajās zemēs." Pēc kristībām ļaudis izklīda pa mājām. Vladimirs bija priecīgs, ka iepazīna dievu pats un viņa ļaudis, paskatījās uz debesīm un teica: "Kristus dievs, kas radījis debesis un zemi! Paskaties uz šiem jaunajiem ļaudīm un dod viņiem, kungs, iepazīt tevi, patieso dievu, kā iepazīna tevi kristīgās zemes. Nostiprini viņos pareizu un nemaldīgu ticību un palīdzi man, kungs, pret velnu, lai es pārvarētu viņa viltību, paļaudamies uz tevi un tavu spēku." Un, sacījis to, viņš lika būvēt baznīcas tur, kur agrāk stāvēja elki. Un svētā Vasilija vārdā uzcēla baznīcu uz paugura, kur stāvēja Peruna elks un citi un kur rīkoja rituālus kņazs un cilvēki. Un citās pilsētās sāka celt baznīcas un turp norīkot popus, un vest cilvēkus uz kristīšanu visās pilsētās un ciemos. Viņš sūtīja vākt labākos zēņus un sūtīt mācīties grāmatu lietas. Šo bērņu mātes raudāja par viņiem, jo viņas vēl nebija stipras ticībā, un raudāja par viņiem kā par mirušajiem. [27; 181., 182.]

Tagad bandīts varēja kontrolēt iedzīvotāju lojalitāti caur grēksūdzi un sadzīves stereotipu uzraudzību.

Vladimira laikā Kijevas apkaime bija tik ļoti izpostīta un iztukšota, ka no tuvākās apkaimes vairs nebija ko ņemt, un viņam nācās rīkot uzbrukumus arvien tālāk un tālāk no sava midzeņa. Acīmredzot jau viņa laikā pirāti sāka dōmāt par to, ka ar cilvēku resursiem jāmacās apieties saimnieciski. Citādi arī pašiem draud bojāeja bada nāvē. Tieši šeit – un nevis kaut kādas izdomātas slāvu zemju apvienošanas idejā – ir meklējama kņaza vajadzība pēc garīgās kontroles pār tautām ar kristīgās ticības garīdznieku palīdzību.

Kņazs Vladimirs, sava brāļa Jaropolka slepkava, arī pēc

kristīšanās palika pagāns. Pirms tam viņš veica pirātisma aktus vjatiču, lietuviešu, radimiču, poļu un Volgas bulgāru zemēs. Pēc tam gāja laupīt gan kristīgos horvātus, gan islamicīgos pečeņegus. *Pagājušo laiku stāsts* nepārprotami atklāj, ka arī šo bondu interesēja tikai ar vardarbīga reketa metodēm gūt citu tautu bagātības.

Kriminālas izdarības – meslu ņemšana, laupīšanas un gūstekņu aizvešana verdzībā ir vienīgie hronikas argumenti, kas, pēc tās autora domām, ir pietiekams pamats Rjurika pēcteču pretenzijām valdīt pār *Krievzemi*.

Pat tendenciozais karamākslas vēsturnieks J. Razins nespēja atrast nevienu pašu faktu, kas liecinātu par baltu, somugru un tjurku agresiju pret slāviem. Un tiešām, hronikās attēlota rusu agresija. Bet citu tautu karagājieni saistās ar laikmetu, kad Kijevā iesēdušos kņazu pirātisms sāka aptvert plašas teritorijas un tām bija nepieciešamība aizsargāties.

X gadsimtā radās **pečeņegu fenomens** kā dažādu rasu tautu apvienība, kas aptvēra tjurkus, sarmatus un somugrus. [2; 19. sēj., 508.]. Ja kāda no šīm tautām tiešām būtu agresīva, šāda vienotība cīņai pret pirātismu nebūtu iespējama.

Joprojām viens no visspēcīgākajiem argumentiem Krievijas unitārisma uzturēšanai un krievu nācijas savaldīšanai ir tās tūkstošgadīgā vēsture, tās valdnieku *titāniskais darbs*, kuri it kā *slāvu zemes savāca* vienkopus un padarīja par varenu vienotu valsti [31; 1. sēj., 9.]. Taču *Pagājušo laiku stāsts* ne par kādu slāvu zemju savākšanu nerunā, tai ir pavisam cits viedoklis:

Otrā rītā viņi (kņazi – O.G.) sagatavojās iet pāri Dņeprai uz Svjatopolu, Svjatopolks gribēja bēgt no Kijevas, un kijevieši nelāva viņam bēgt, bet aizsūtīja Vsevoloda atraitni un metropolītu Mikolu pie Vladimira ar sakāmo: "Lūdzam tevi, kņaz, un tavus brāļus, nepazudiniet Rusu zemi. Jo, tiklīdz sāksiet karu savā starpā, pagāni sāks priecāties un paņems mūsu zemi, kuru nostiprināja jūsu tēvi un jūsu vectēvi ar lielu darbu un drosmi, cīnoties par Rusu zemi un citas zemes piemeklējot, bet jūs gribat pazudināt Rusu zemi." Vsevoloda atraitne un metropolīts atnāca pie Vladimira un lūdza viņu un izklāstīja kijeviešu lūgumu – noslēgt mieru un sargāt Rusu zemi un sisties ar pagāniem. To dzirdot, Vladimirs apraudājās un sacīja: "Patiesi, mūsu tēvi un vectēvi sargāja Rusu zemi, bet mēs gribam pazudināt ..." [27; 186.]

Šeit pieminētā Rusu zeme modernajos un pamatīgi cenzētajos

hronikas krievu izdevumos pārdēvēta par *Krievu zemi*, taču šāda vārdu spēle lietas būtību nemaina, jo arī šeit rusi tiek pretstatīti vietējiem iedzīvotājiem, kurus hronists lamā par *pagāniem*. Tāpēc visai interesanta ir hronikas autora vientiesīgā atklātība, ar kādu viņš stāsta par pirātu savstarpējo rēķinu kārtošānu 1097. gadā un tām sekojošo izlīguma aktu, vienlaicīgi atzīstoties *zemju piemeklēšanā* un *sišanās ar pagāniem* [27; 184.].

Bandītu pārvaldītās valsts organizācijas iedīglu sākumi ir saskatāmi tikai XI gadsimtā. Pie šīs lietas nopietni ķērās tikai viens no Vladimira dēliem – **Jaroslavs Gudrais**, kurš 1014. gadā kļuva par Novgorodas kņazu un atteicās tēvam maksāt meslus. Tēva un dēla konflikts pirātisko interešu dēļ saasinājās tik tālu, ka lieta nonāca gandrīz līdz savstarpējam karam. To novērsa tikai *svētā* Vladimira nāve 1015. gadā [2; 30. sēj., 554.].

Pēc *ētiskās* kvalitātes Jaroslavs Gudrais nemaz neatpalika no sava tētiņa. Arī viņš, kā tas redzams no cariskās *Militārās enciklopēdijas*, izdarīja kriminālus uzbrukumus Baltijai un Polijai, taču ar to starpību, ka paša kontrolētajā teritorijā viņš cilvēkus tomēr saudzēja – sak, tie tagad vairs nekur neliksies. Un viņš bija pirmais, kas uz laiku okupētajā Igaunijas teritorijas daļā uzcēla Jurjevas cietoksni cerībā šeit nostiprināties uz mūžīgiem laikiem.

Ne tikai Jaroslavam Gudrajam vien nebija saprotams bauslis *Tev būs godāt tēvu un māti*. Arī viņa dēls Svjatospolks organizēja savvērestību pret savu tēvu, bet pēc tā nāves pārņēma Kijevas kņaza vietu, nogalinot savus brāļus Borisu, Gļebu un Svjatoslavu. It kā par to viņu iesauca par *Nolādēto*.

Tomēr Svjatospolku diez vai tik bargi varētu nosodīt, jo avotos nav minēti citi ētikas pārkāpumi, tostarp arī ar laupīšanas uzbrukumiem saistītie reketa akti. Tāpēc nav izslēgts, ka naidu pret pirātu midzeni viņš varēja mantot arī no mātes – vienas no bonda sievām. Pēc tam viņš apprecējies ar Polijas karaļa Boļeslava Drosmīgā meitu, un tas varēja ietekmēt viņa turpmāko attieksmi pret Krievzemes vikingiem vispār. Ja tas tiešām tā ir, Svjatospolka cīņa par kņaza vietu Kijevā varētu izskatīties pēc cīņas pret banditismu. Šajā jomā viņš bija Polijas sabiedrotais un militāru neveiksmju gadījumā atrada laipnu patvērumu arī citās Krievzemes vikingu apdraudētajās zemēs.

Kad pēc sīvām cīņām uzvarēja Jaroslavs Gudrais, 1019. gadā viņš kļuva par nedalītu valdnieku un uzsāka veidot kaut ko līdzīgu valstij ar vergturu impērijai raksturīgām institūcijām. Zināšanas šāda veida darbībai viņš varēja iegūt no bizantiešu popiem, kurus

tēvs ievēda Kijevā, kad topošajam diktatoram bija vēl tikai 10 gadi. Bet, kad viņš tapa par diktatoru, jau būdams ar Baltijas baseina tautu asinīm apraipīts kriminālnoziedznieks, pats lēma likumus sagrābtajās teritorijās un vadīja savdabīga kodeksa *Rusu tiesa* uzrakstīšanu, lai juridiski nostiprinātu savu varu Eiropas austrumos.

Tomēr kņazu pamatnodarbošanās joprojām bija bandītisms. Pilnā sparā ritēja slepkavības, rekets un vergu gūstīšana. *Militārā enciklopēdija*, *Lielā padomju enciklopēdija* un vēstures grāmatas ir pilnas ar šāda veida epizožu aprakstiem. Turpināja pilnā sparā darboties arī vergu tirgi Bulgārā un citās vietās, bet Volga un Dņepra pa vecam bija asaru un asiņu pilni vergu karavānu ceļi, pa kuriem nelaimīgie gūstekņi tika deportēti uz svešām malām uz mūžu, lai tik nolādēto Krievzemes kņazu makos grabētu zelts. Tāpēc *valstiskums* bija visai nosacīts.

Pirmā plaīsa tirdzniecībā ar cilvēkiem kā precī radās, kad islamticīgā klejotājtauta tjurki-seldžuki pirātu sagūstīto tautiešu meklējumos dzinās vikingiem pa pēdām līdz Bulgārai un nobloķēja vergu tirgotājiem Volgas ceļu. Šeit pazaudējuši pirātu pēdas, caur Gruziju un Armēniju viņi devās uz Bizantiju pāri Kaukāza kalnu grēdai. Pamatīgi izpurinot Bizantiju, 1071. gadā sagraujot tās karaspēku, viņi 1081. gadā ieņēma gandrīz visu Mazāziju un sasniedza Palestīnu, ar to nobloķējot arī Arābu Emirātus kā vergu noieta tirgu [2; 23. sēj., 206.].

Tas rusu elitei lika nopietni padomāt par alternatīviem vieglas peļņas ieguves ceļiem. Izlaupītajā un iztukšotajā Krievzemē daudzi novadi bija atmatā, un pat visrupjākais rekets vairs nespēja apmierināt tās vēlmes, pie kurām pirāti bija pieraduši. Taču bondu pretenzijas uz politisku varu un tiesībām diktēt savus *likumus* ar laiku atkal izraisīja atdzimstošo tautu asu pretreakciju.

Bizantijas būtiska novājināšana ietekmēja arī Krievzemes vikingu spējas turēt tautas stresa stāvoklī, neraugoties uz totālu kontroli pār tām. Tautu vēsturiskā atmiņa saglabāja labklājības laikus, kad Eiropas austrumos bija mierīga un laimīga dzīve un kad tauta pret tautu nekaroja. Tāpēc bondu savas kundzības attaisnošanai juta vajadzību pēc kaut kāda pamatojuma.

1110. gadā no Bizantijas atsūtītais mūks Nestors Kijevas Pečoras klosterī naski ķēras pie kņaza Vsevoloda politiskā pasūti-

juma izpildes. Viņa uzdevums bija uzrakstīt tādu hroniku, no kuras būtu redzams, ka vikingsiem esot *vēsturiskas tiesības* uz Krievzemi un tās tautām [2; 17. sēj., 522.].

Ņestors sarakstīja daudz pieminēto hroniku *Pagājušo laiku stāsts*. Kā rāda krievu vēsturnieku A.Šahmatova, M.Prisjobkova, D.Lihačovā, A.Nasonova, M.Tihomirova, L.Čerepņina, B.Ribakova un citu pētījumi, šis darbs balstās uz iepriekšējām hronikām un nav vienīgais šāda veida produkts. Tomēr par pamatu esot ņemts XI gadsimta Kijevas Pečoras kopsavilkums, kur, domājams, jau agrāk bija mēģināts attaisnot rusu *tiesības valdīt pār Krievzemi*.

1013. gadā varu sagrāba **Vladimirs Monomahs**. Viņš savas *tiesības* valdīt centās pasvītrot, pieliekot savam vārdam Bizantijas ķeizara ģimenē dzimušās mātes vārdu – sak, tagad arī viņš esot aristokrāts un tiesīgs valdīt. (Kāpēc aristokrātiem būtu īpašas tiesības uz varu, to līdz pat šim brīdim neviens nav pacenties pārliecinoši izskaidrot.)

Ar jaunā bonda iesēšanos kņaza krēslā mainījās arī politiskā konjunktūra, un 1116. gadā hronika *Pagājušo laiku stāsts* tika papildināta. To izdarīja cits vēstures viltotājs, kāds igumens Silvestrs no Mihailovskas Vidubeckas klostera. Tas bija Vladimira Monomaha ģimenes klosteris, tātad nevis garīgs, bet gan laicīgi politisks iestādījums ar slepeno dienestu funkcijām pēc senās Romas parauga. Tā radās mūsdienu KGB dezinformācijas dienestu vectētiņš. Tomēr pēc nepelnītās slavas tikojošam diktatoram kaut kas šajā versijā nepatika, un 1118. gadā hronika tika pilnīgi no jauna pārstrādāta. Jaunajā variantā Vladimirs Monomahs tika glorificēts [2; 20. sēj., 79.].

Ņemot vērā, ka *Pagājušo laiku stāsta* pamatā kā pirmavoti ir vecās rusu hronikas, kuras varētu būt pirātu kriminālu izdarību dienasgrāmatas, tās nevarēja noderēt politiskiem mērķiem.

Šķiet, arī šodien viens otrs būtu priecīgs norobežoties no Ņestora un Silvestra kopīgā gara darba, jo pārāk daudz noziegumu tās atklāj arī pēc divkāršiem labojumiem. Piemēram, krievu vēsturnieks Georgijs Prošins kriminālas ainas hronikā cenšas mīkstināt, dažkārt pat neargumentēti apšaubot to iespējamību. Tomēr to, ka senās krievu hronikas balstās uz reāliem vikingu dokumentiem, viņš ir spiests atzīt:

Jahja sniedz izziņu: "Šis ziņas es atradu rusu grāmatās." (Antiohijas Jahja – bizantiešu hronists – O.G.)

Tas tiešām nav noslēpjams, jo 1883. gadā tika publicēta V.Rozena grāmata *Imperators Vasilijs Bulgāru Kāvējs*, kur šis fakts ir nodots atklātībai.

Taču s ā t a n i s m a atklāsme *Pagājušo laiku stāstā*, šķiet, ir unikāla parādība vispārējā cilvēces rakstītajā vēsturē.

Pirmkārt, Vladimira nīdētā dievturība* ir sena reliģija, kuru kultivēja tautas plašās teritorijās. Dievturība kā senatnes lieciniece ir vērtīga ar to, ka tās kulta aptvertajās teritorijās valdīja augsti ētiski principi, kas nepazemo cilvēka pašcieņu.

Kā liecina E.Brastiņš, Romas katoļu garīdznieki un mūki senajā Latvijā pret dievturību izturējās ar cieņu. Ar to ir izskaidrojama kristiānisma uzvara šajā zemē, kā arī kristiešu un dievturu toreizējā sadarbība. Tikmēr kņazs Vladimirs, izmantojot savu bandu bruņoto spēku, kristiānismu ieviesa visām tautām vispazemojošākā veidā, tīšām graujoši ietekmējot viņu dvēseles ateisma virzienā – sak, redz, kāds tomēr ir tas Dievs, kuru bez bailēm no soda var sist un siet zirgam pie astes.

Otrkārt, Silvestrs, atsaucoties uz nepārbaudītām baumām, viltoja vēsturi – apustulis Andrejs it kā esot aizklīdis līdz pat Novgorodai. Ir jāpiebilst, ka šo pilsētu dibināja vikingi, bet viņi taču Eiropā pirmo reizi parādījās V gadsimta nogalē, kad apustulis jau sen bija miris.

Treškārt, hronika *Pagājušo laiku stāsts* ir vikingu pirātisma aktu aprakstu koncentrāts, kur kriminālnoziedzumi ir attēloti kā varonība.

Ceturtkārt, Hama cilts pieminējums parāda spēkus, kuru rokās bija nonākuši toreizējie ortodoksi [27; 169.].

Mantrausības dziņu apmierināšanai Vladimirs Monomahs atrada vēl vienu risinājumu. Pēc seno asīriešu un romiešu valdnieku parauga viņš Krievzemē radīja masu deportāciju precedentu, vardarbīgi pārceļot veselas tautas uz iztukšotajiem novadiem, lai cilvēki no jauna uzkoptu zemi un vairotu bagātības meslu maksāšanai. Vienlaicīgi, izklīdējot cilvēku masas, viņš mazināja to kontaktu un sadarbības iespējas cīņai pret kriminālo jūgu.

Tomēr šāda un citāda veida pasākumi attiecībā pret Novgorodu jau bija novēloti, un 1136. gadā tur vikingu hegemonija tika gāzta un dibināta republika – Lielā Novgoroda. Tās likumdevēja institūcija

---

* Autors nepiekrīt viedoklim, ka baltu un zināmā mērā arī Kijevas apkaimes austrumslāvu sentēvu reliģiju varētu nosaukt par pagānismu. Tāpēc piemērotāks ir Brastiņa laika termins - *dievturība*, kaut gan mūsdienās šai it kā atjaunotajai reliģijai garīgais pamats balstās nevis uz sentēvu ticību, bet gan uz Rēriha fantāzijām.

bija veče, valsts galva – vēlēts kņazs, kura funkcijas ierobežotas ar bruņoto spēku virspavēlnieka pienākumiem, bet izpildvaru pārstāvēja vēlēts arhibīskaps.

Šajā teokrātiski demokrātiskajā republikā pareizticība kļuva neatkarīga no sātānistu varas. Tā kā arī pareizticība balstās uz Evaņģēliju mācības, tanī atdzima kristīgās ētikas normas, un, par spīti vēlākajiem politiskajiem sarežģījumiem, Lielā Novgoroda kļuva par pilntiesīgu Eiropas valstu mozaikas saimes locekli.

Tās piemēram sekoja arī kijevieši, padzenot **Juriju Dolgorukiju** un dibinot savu republiku. Kņazam vairs atlika bēgt tikai uz austrumu mūžamežiem, kur slapstoties 1147. gadā Maskavas upes krastā esošajā apmetnē viņš dibināja Maskavas pilsētu. Tikmēr vikings kijeviešiem kņaza ievēlēšanai iemānīja mazpazīstamo Izjaslavu no Novgorodā padzītās vikingu dzimtas. Kaut arī viņam pašam nebija nekādas patikas kļūt par valdnieku, tas neko nemainīja, jo aiz viņa muguras rīkojās onkulis – Jurija Dolgorukija brālis Vjačeslavs.

Priekšdarbi, lai dabūtu atpakaļ padzīto kņazu, bija sekmīgi – 1154. gadā Jurijs Dolgorukijs tiešām nāca atpakaļ, sēdams nāvi un postu. Vikings gan triumfēja, tomēr cīņās ar teroru rūdītās Kijevas apkaimes slāvu tautas vairs nebija noturamas kriminālnoziedznieku klanu jūgā. Tāpēc nākamais bonds **Andrejs Dievmilis**, neizturējis tautu pretestības kustības spiedienu, bēga no Kijevas, iepriekš to nodedzinot. Viņš atrada patvērumu Vladimirā pie Kļazmas un mēģināja militāri pakļaut Lielo Novgorodu, kura bija atkopusies pēc gandrīz trīssimtgadīgā vikingu jūga un sākusi vairot labklājību.

Novgorodā cietis militāru sakāvi, bonds rīkoja ekonomisko blokādi, pārtraucot labības piegādi uz Novgorodu pa Volgas ceļu. Republika bija spiesta politiski piekāpties. Neizlaižot saimnieciskās sviras no savām rokām, tā piekrita vēlēt *Krievzemes* vikingu radus par kņaziem kā militāriem virspavēlniekiem. Tā kā kņazam bija jāpakļaujas večes lēmumiem, tas nelikās traucējošs apstāklis Novgorodai kā Eiropas valstu saimes dalībnieci.

Paralēli tam Rietumeiropā un Tuvajos Austrumos risinājās nozīmīgi notikumi. Tie bija saistīti ar tjurku–seldžuku ekspansiju Tuvajos Austrumos un Krusta kariem, kad radās neatliekama

nepieciešamība likvidēt kristiānisma diskreditācijas avotu – vergturu Bizantijas impēriju. To izdarīt bija visai sarežģīti, jo starp Bizantiju un Eiropas vikingu režīmiem pastāvēja ne tikai slepeni sakari, bet arī radu būšana. Piemēram, bēdīgi slavenā Livonijas postītāja Mstislava (dzīv. 1076–1132) māte Gita bija Anglijas karaļa Haralda II meita. Bet viņš bija nācis no normaņu vikingiem, kas 1066. gadā bija sagrābuši Angliju un uzurpējuši varu.

Kā tas parādīts iepriekšējā nodaļā, Ceturtais Krusta karš pret vergturiem pilnīgi izbeidza eksportam domāto vergu tvarstīšanu visā Eiropā. Volgas un Dņepras ceļi pārstāja būt par Eiropas tautu lāstu.

Krievzemes vikingiem zuda jēga gūstīt cilvēkus pārdošanai verdzībā. Arī bizantiešu valdošā kliķe negribēja samierināties ar godības zaudējumu. Tāpēc tā Āzijas Vidienē atrada cilti, ko *noorganizēja* nākt uz Eiropu.

1237. gadā mongoļu hans sasniedza Rjazaņas, Pronskas un Muromas valstis. Šīs zemes lūdza Vladimiras kņaza **Jurija** palīdzību, taču saņēma atteikumu. Acīmredzot tas tika darīts pārlicībā, ka mongoļu orda būs vikingu uzticama sabiedrotā. Jurijs izmantoja situāciju, lai uzbrucēju novājinātās zemes pakļautu sev. Taču 1238. gada 4. martā mongoļi sakāva rusu karaspēku pie Sitas upes, un alkatīgais kņazs krita kaujā.

Varu pārņēma Jurija brālis **Jaroslavs** (vald. 1238–1246). Viņa pirmais valdīšanas akts bija brauciens pie Zelta Ordas hana Batija nodot Vladimiras valsti uzvarētāja *žēlastībai* bez jebkādas pretestības. Kņaziste kļuva par Ordas vasaļvalsti, tās iedzīvotāji par Ordas pavalstniekiem, kam ir vienādas tiesības ar mongoļiem.

Tas tika attiecīgi novērtēts, un hans nodevējam dāvāja lielkņaza titulu ar vasaļa tiesībām. No šī brīža Jaroslavs kļuva par Zelta Ordas vietvaldi ar tiesībām iekasēt nodokļus tās vajadzībām. Tiesa gan, nodevības faktora mīkstināšanai un slēpšanai krievu vēstures viltotāji piedomāja *faktu*, ka Jaroslavs esot bijis izsaukts uz visas Mongolijas galvaspilsētu Karakorumu pie lielā hana Gujuka un tur noindēts. (Mūsu rīcībā nav tiesu medicīnas slēdziena.) Šāds izdomājums balstās uz pieņēmumu, ka Eiropā nav zināmas austrumnieku ētiskās īpatnības – viņi ar aizkulišu intrigām bez vajadzības nenodarbojas. Ja lielajam hanam bija iemesli novākt Jaroslavu, tas

būtu izdarīts, publiski nocērtot galvu vai citādā veidā izpildot nāvessodu. Ja Jaroslavs tiešām tika noindēts, to drīzāk varēja izdarīt kāds no viņa svītas. Taču ir iespējami arī citi varianti. Gujuks varēja uzzināt par Jaroslava nelikumībām pret mongoļu pavalstniekiem – *Krievzemes* pamatiedzīvotājiem. Par to lielkņazs varēja saņemt lielu bārienu vai pazemojošu miesassodu, par ko carisma apoloģēti labprātāk noklusē, un kas varētu būt par pēkšņas nāves cēloni, piem., infarkta dēļ.

Pēc kņaza Jaroslava nodevības Zelta Ordai nebija vajadzības turēt savu karaspēku viņa pārvaldītajā teritorijā. Tā funkcijas izpildīja vikingu karadraudzes, kas pašas rūpējās par *kārtību* mongoļu anektētajās teritorijās un paplašināja Zelta Ordu ar karagājieniem rietumu, ziemeļu un austrumu virzienā.

Gadu pirms mongoļu iebrukuma Vladimiras zemēs – 1236. gadā Aleksandrs kā toreizējā kņaza Jurija brāļa Jaroslava dēls 16 gadu vecumā tika iedabūts par Lielās Novgorodas kņazu – bruņoto spēku virspavēlnieku. Pēc mongoļu uzvaras pār Vladimiru Novgorodas republika joprojām palika brīva valsts, taču hana karaspēks turp nevirzījās, atbildību par tās pievienošanu atstājot sava vasaļa Jaroslava ziņā. Tas mongoļu karaspēkam atbrīvoja rokas un 1239. gadā ļāva virzīties uz neatkarību atguvušo Kijevas valsti. 1240. gadā kijeviešu nīknā pretestība tika salauzta, un jau 1241. gadā iekarotāju ordas vēlās pāri Karpātiem uz ungāru, slovāku, čehu un poļu zemēm. Rietumeiropas civilizācijai draudēja nāves briesmas.

Uz šī fona īpaši neglīta ir **Aleksandra Ņevska** loma vēsturē, taču krievu historiogrāfija viņu iztēlo par krievu nacionālo varoni. Un tas tiek darīts, vienus vēstures faktus pasniedzot tendenciozi piemeklētā secībā, otrs – piedomājot vai sagrozot, bet citus – noklusējot.

Kā likums, krievu vēstures grāmatās Aleksandra Ņevska laikmeta aprakstu sāk ar to, kā viņš dabūja pievārdu, 1240. gadā pie Ņevas sagraujot zviedru, norvēģu un somu apvienotos spēkus, kas it kā esot gribējuši iebrukt Krievzemē. Tā laika starptautisko situāciju padomju ģenerālis J. Razins traktē šādi:

Jau 1238. gadā zviedru karalis saņēma Romas pāvesta "svētību" krusta karam pret Novgorodu ar nolūku to paverdzināt. [1; 155.]

Pēc tam krievu vēsturnieki ar gudru ziņu runā par citām, ar Ņevas

tragēdiju nesaistītām lietām un tikai tad atgriežas *apraudāt* Aleksandra Ņevska *grūto* dzīvi un cildināt *gudro* politiku Zelta Ordas jūga apstākļos. Šādā veidā viņam tiek nodrošināts *mocekļa–varoņa* goda oreols.

Taču *Lielās padomju enciklopēdijas* III izdevuma versijā pāvesta loma izskatās savādāk, nekā to attēlojis J.Razins:

Aleksandrs Ņevskis sevi parādīja kā piesardzīgu un tālredzīgu politiķi. Viņš noraidīja pāvesta kūrijas centienus izraisīt karu starp Krievzemi un Zelta Ordu, jo saprata tā laika grūtības karā ar tatāriem. Vairākkārt brauca uz Ordu, panāca krievu atbrīvošanu no pienākumiem piedalīties hana pusē ar savu karaspēku karā pret citām tautām. Aleksandrs Ņevskis pielīka daudz pūļu, lai nostiprinātu lielkņazu varu uz bajāru ietekmes rēķina, vienlaicīgi neatvairāmi apspieda antifeodālisma uzliesmojumus (1259. gada sacelšanos Novgorodā). Miris Gorodcā, atgriežoties no Zelta Ordas. [2; 1. sēj., 409.]

Tieci nu gudrs, ar ko bija saistīta tā laika pāvesta austrumu politika – ar Novgorodas paverdzināšanu vai ar Zelta Ordas ekspansiju? Kāpēc 1240. gada kauja nav parādīta kontekstā ar mongoļu cīņām Kijevā, bet gan izdalīta kā pilnīgi ar to nesaistīts notikums? Un kāpēc zviedriem, norvēģiem un somiem tieši 1240. gadā būtu bijusi vajadzība paverdzināt Novgorodu, ja ar tādām lietām viņi agrāk nekad nebija nodarbojušies?

Ja notikumus saliekam hronoloģiskā secībā, ir iespējams restaurēt tā laika notikumus citādā gaismā, nekā to mums rāda vikingu kņazu apoloģēti. Varam saskatīt, ka 1238. gadā, redzot briesmas, ko var nest Eiropai mongoļu ekspansija, pāvests koordinēja Eiropas aizsardzību, piedāvājot arī Novgorodai tajā iesaistīties. 1240. gadā, kad mongoļi plosīja Kijevas zemes, turp tika sūtīti zviedru, norvēģu un somu apvienotie spēki, kam pēc vienošanās ar Novgorodu jādarbojas saskaņoti, dodot triecienu agresoriem no ziemeļiem un austrumiem. Tāpēc sabiedrotie Ņevas krastos iekārtoja kara noimetni un gaidīja novgorodiešu spēku pienākšanu.

Bet novgorodiešu karaspēka priekšgalā bija nodevēja Jaroslava dēls Aleksandrs Ņevskis, kuram bija jāapvienojas ar gaidītājiem. Taču, ienācis kara noimetnē kā sabiedrotais un pārdomāti izvietojis savus karavīrus pa tās teritoriju, viņš pēkšņi pavēlēja uzsākt slaktiņu. Ar to ir izskaidrojams, kāpēc sabiedrotie pirms kaujas bija bez ieročiem rokās un kāpēc viņu pusē bija tik lieli upuri.

Krievu vēsturnieki nemaz neslēpj, ka zviedri, norvēģi un somi, ienākot novgorodiešu teritorijā, nevis virzījās uz priekšu, bet gan dienām ilgi nīka savā nometnē. Pat pieņemot, ka Aleksandram Ņevskim izdevies neitralizēt sabiedroto sargposteņus un uzbrukums ir noticis naktī vai miglā, būtu saklausāms kaujas troksnis nometnes dziļumā, kur cilvēki būtu paguvuši tomēr tvert zobenu un kaut vai minimāli pretoties novgorodiešu karaspēkam. Arī bēgot tad būtu izglābušies nevis daži, bet daudzi.

Īpaši nedabiski ir tas, ka pretēji tā laika bruņniecības ētikai Aleksandra Ņevska karotāji pēc tam plašajā apkaimē mežos un purvos rūpīgi tvarstīja atsevišķus neapbruņotus karavīrus, lai neviens pats aculiecinieks nepaliktu dzīvs. Aleksandrs Ņevskis ļoti baidījās, lai par nodevību neviens neuzzinātu, jo viņa izdarības bija pretrunā večes lēmumam atbalstīt Eiropas aizsardzības pasākumus.

Pēc šīs kaujas pie Ņevas viņš aizbēga uz pie sava tēva, jo tagad Novgorodā kā nodevējam un valsts noziedzniekam, kas republikas prestižu diskreditējis starptautiskajā laukā, Aleksandram Ņevskim palikšanas nebija. Pēc šī incidenta valsts vairs nekad nesaņēma ārvalstu militāru palīdzību.

1241. gadā nodevējs ar sava tēva karadraudzēm atgriezās Novgorodā un izdarīja nelikumīgu valsts apvērsumu, izplatot mongoļu jurisdikciju arī šajā zemē. Tāpat viņš ielauzās Pleskavas republikā ar nolūku to padarīt par mongoļu hanistes vasali un sastāvdaļu. Kā redzams no *Lielās padomju enciklopēdijas*, pleskavieši Tverdilas Ivankeviča vadībā sacēlās pret okupantiem, taču ienaidnieka pārspēka dēļ bija spiesti meklēt militāru palīdzību Livonijā. Šī palīdzība tika saņemta, un Pleskavas republikas neatkarība tika atjaunota. Taču Aleksandrs Ņevskis kā sava tēva *troņmantnieks* dikti kāroja kādreiz izpelnīties mongoļu labvēlību un dabūt no hana rokām *Krievzemes lielkņaza* titulu. Tāpēc viņš ar apbrīnojamu neatlaidību uzmācās Pleskavas republikai, līdz to no jauna pievienoja mongoļu īpašumiem.

Par spīti Aleksandra Ņevska nodevībai, ungāri, čehi, slovāki un poļi ar Rietumeiropas atbalstu sīvās cīņās padzina mongoļus no savām zemēm.

Tagad bija laiks tos padzīt arī no Pleskavas. Livonija savāca

pietiekamu karaspēku un ar manevru pāri Peipusa ezera ledum no ziemeļiem steidza palīgā Pleskavai. Taču vikingiem sekmīgi darbojās militārās izlūkošanas dienests, ko neslēpj arī ģenerālis J. Razins savā *Karamākslas vēsturē*. Par manevru uzzināja Aleksandrs Ņevskis un pret livoniešu pārgājiena kolonnu raidīja savas karadraudzes. Pretēji tā laika karadarbības vešanas ētiskajiem noteikumiem arī šoreiz nodevēja uzbrukums pārgājiena kolonnai bija negaidīts.

Tās melnās 1242. gada aprīļa dienas traģiskie notikumi vēsturē iegāja ar nosaukumu *Ledus kauja*. Krievu valodā nosaukums *ledovoje pobojišče (ledus slaktiņš)* skan patiesāk.

Lai vēstures priekšā attaisnotu šo Aleksandra Ņevska drausmīgo noziegumu, krievu vēsturnieki vēlāk izdomāja fantastisku versiju – vācieši esot gribējuši paverdzināt Krievzemi, izlaupīt Pleskavas preču noliktavas, tāpēc esot tai uzbrukuši taktiskajā kaujas ierindā, ko it kā sauc par *cūku* [1; 160.].

Acīmredzot kauns pat Krievijas pilsoņu un topošo virsnieku priekšā par Aleksandra Ņevska nodevību ir tik liels, ka šo versiju krievu militārajās mācību iestādēs ar pilnu nopietnību pasniedz kā vienu no karamākslas elementiem. Tāpēc nav jābrīnās, ka šādas *kvalitātes* zinības ieguvušie krievu virsnieki un ģenerāļi XX gadsimta nogalē (!) Čekijas Republikā ar raķetēm un bumbvedējiem tišām slaucīja no zemes virsas apdzīvotās vietas ar visiem bērniem, sievietēm un sirmgalvjiem, taisnodamies, ka konkrētajā ciemā vai pilsētā esot čečenu *nelikumīgie* bruņotie formējumi. Tas pats notika arī Ingušijā. Bet Dagestānā, aizbildinoties ar nepieciešamību atbrīvot ķīlniekus, ar raķetēm bez militāras nepieciešamības no zemes virsas noslaucīja Pervomaiskas ciematu.

Zelta Ordas hans (viņš blēžiem ticēja uz vārda) augstu novērtēja nodevēja Aleksandra Ņevska centību un 1252. gadā dāvāja savas valsts vasalja – Krievzemes lielkņaza titulu ar tiesībām ievākt nodokļus visās ar viņa pūlēm pievienotajās zemēs. 1259. gadā Aleksandrs Ņevskis attaisnoja dāvāto uzticību, apspiežot novgorodiešu sacelšanos. Efektīvākai nodokļu iekasēšanai vikings mongoļu ierēdņiem nodrošināja iespēju sarīkot tautas skaitīšanu.

Zelta Ordai un vikingiem padevīgie mūki uzrakstīja glorificējošu traktātu *Aleksandra Ņevska dzīve*, kur visi viņa noziegumi un grēka darbi ir iztēloti kā varonības paraugs. Fantāzijas lidojumā satrapam pat pierakstīti *kristiešu svēto* brīnumdariem līdzīgas izdarības, un tam bija jāpierāda, cik ļoti šis grēcinieks esot bijis tuvu Dievam.

Jaroslavam un Aleksandram Ņevskim sekoja vesela pēcnācēju plejāde. Lūk, krievu tautas sentēvu galveno mocītāju saraksts un viņu *valdīšanas* laiki:

- Jaroslavs II** (vald. 1238 – 1246),
- Mihails**, Jaroslava dēls (vald. 1248 – 1252),
- Aleksandrs Ņevskis** (vald. 1252 – 1263),
- Jaroslavs III**, Al. Ņevska brālis (vald. 1263 – 1272),
- Vasilijs I Kostromietis**, Al. Ņevska brālis (vald. 1272–1276)
- Dmitrijs I Perejaslavietis** (vald. 1276 – 1290),
- Andrejs Gorodeckietis** (vald. 1290 – 1304),
- Mihails svētais, Tverietis** (vald. 1304 – 1319),
- Ivans I Kaļita** (vald. 1328 – 1340),
- Simeons I Lepnais** (vald. 1340 – 1353),
- Ivans II Kautrīgais** (vald. 1353 – 1359),
- Dmitrijs Donskis** (vald. 1363 – 1389),
- Vasilijs I** (vald. 1389 – 1425),
- Vasilijs II Tumšais** (vald. 1425 – 1462),
- Ivans III** (vald. 1462 – 1505).

Šajā melnajā sarakstā acīmredzami visnetīrākais no visnetīrākajiem ir Aleksandrs Ņevskis, un ar to neapšaubāmi rēķinājās rusu monarhi, jo pēc Zelta Ordas sabrukuma pirmais Vasilijs apzīmēts ar numuru III, pirmais Ivans – ar numuru IV. Bet XIX gadsimts sākās ar ķeizaru Aleksandru I, nevis II vai III.. Tātad pat vikingsiem ir kauns par Aleksandru Ņevski!

Nav vērts pārskaitīt visus šo bondu neskaitāmos noziegumus. Tos var atrast, lasot viņu apoloģētu sacerējumus. Tomēr šajā plejādē ir vēl trīs interesantas personas – Ivans Kaļita, Dmitrijs Donskis un Ivans III.

Pirmais no viņiem jau bija mantojis tik lielu laupījumu, ka būtu varējis sev nevis *nopelnīt* lielkņaza titulu, bet gan to nopirkt. Tomēr par lielkņazu Ivans Kaļita kļuva ar nodevības palīdzību, ziņojot hana par *likumīgā lielkņaza* Tveras kņaza Aleksandra II Mihaila dēla it kā nemierniekiem sniegto atbalstu. Viņš bija par slinku karot Zelta Ordas labā, taču pietiekami bagāts, lai tās teritoriju paplašinātu, pērkot veselus novadus. Ar šo kņaziņu hana galmā atklāti ienāca korupcija, un visi Ivana Kaļitas pēcteči, ieskaitot Ivanu III, sev pirka lielkņaza titulus.

Miklains ir Dmitrija Donska tēls. No mūsdienu krievu avotiem izriet, ka viņš bija tas Krievzemes lielkņazs, kurš pirmais uzdrošinājās sacelties pret Zelta Ordu. Viņš 1378. gadā pie Vožas un 1380. gadā Kuļikovas laukā uzvarēja tās karaspēku. Tie paši avoti sniedz arī tādas ziņas, kas gandrīz izslēdz iespēju Kuļikovas varoni un lielkņazu uzskatīt par vienu un to pašu personu.

Pēc Kuļikovas kaujas hans Tohtamišs pret Maskavu raidīja karaspēku. Pēc sīvām kaujām un Suzdaļas–Nižņijnovgorodas kņazu nodevības maskaviešu pretestība tika salauzta. Pilsētas aizstāvji ar pavēlnieku, lietuviešu kņazu Osteju priekšgalā tika nežēlīgi izkauti. Ja lielkņazs Dmitrijs bija Kuļikovas cīņu varonis, jājaūtā, kāpēc Maskavas aizsardzību vadīja cits cilvēks? Bet viņa uzvedība mongoļu reakcijas laikā ir pavisam dīvaina – viņš atbalstīja Zelta Ordu vecās kārtības atjaunošanā, bet pēc Maskavas krišanas, kad aumaļām lija pilsētnieku asinis, izrādīja padevību Tohtamišam, pieņemot viņa sūtni ar godu un lielām dāvanām.

Vai patiesi lielkņazam izdevās izglābties ar kukuļu palīdzību? Tas taču ir naivi! Ja viņš tiešām būtu bijis sacelšanās vadonis, ar neierobežotu varu apveltītais hans Dmitriju nekavējoties būtu licis apcietināt un sodīt ar nāvi, bet viņa pasakainās bagātības konfiscējis sev par labu. Ja hani varēja atļauties sodīt ar nāvi pat pirmos vezīrus, kālab viņiem būtu jāsaudzē kaut kāds provinciāls kņaziņš? Tātad kņazs nedz organizēja Kuļikovas kauju, nedz tajā piedalījās.*

Pēdējais Zelta Ordas satraps bija Ivans III. Izskatās, ka naudas jaunu novadu piršanai viņam vairs nebija, tā jau bija iztērēta Zelta Ordas paplašināšanai. Tāpēc viņš ar militāru vardarbību pievienoja Jaroslavlju (1463), Rostovu (1474) un Novgorodu (1478) *savam novadam* Zelta Ordas ietvaros.

Krievu historiogrāfija cenšas noklusēt Zelta Ordas vasaļu saites ar pārējo Eiropu uz līdzvērtīgu partneru pamatiem, jo tad Ivans III nāktu gaismā kā ļaunprātīgs intrigants, kas Zelta Ordas vasaļus apmelojis tālab, ka pats gribējis paplašināt meslu maksātāju loku sev.

Toties aneksiju krievu vēsturnieki joprojām sauc par *Krievzemes*

---

* Tohtamišu gan varētu saprast – Dmitrijs bija sakāvis viņa niknāko sāncensi Mamaju. – Red.

apvienošanu. Un tomēr, runājot par Lielo Novgorodu, M.Ostrogorskis šo to izplāpājas:

Maskavas lielkņazs Ivans III sen gribēja izbeigt Novgorodas brīvības un tikai gaidīja izdevīgu brīdi. Uzzinājis, ka novgorodieši noslēguši līgumu ar Lietuvas ķēniņu, Ivans III tos apvainoja nodevībā pret pareizticību un virzījās uz Novgorodu ar lielu karaspēku. Novgorodieši tika sakauti pirmajā kaujā, bet lietuviešu ķēniņš viņiem palīdzību nesūtīja. [32; 53.]

Tā ir ārkārtīgi interesanta liecība, kas rāda, ka hana vasaļvalstīm bija plašas tiesības uz brīvu saimniecību un ārējiem sakariem. Agresijas aktus Ordas ietvaros izprovocēja Ivana III kaimiņvasaļu dzīves līmeņa krasais kāpums. Lielkņazam skauda, un viņš kā plukatu pēctecis likteņbrāļus ar apmelojumiem nosūdzēja hanam. Tikai tādā veidā viens *federācijas subjekts* varēja nesodīti uzbrukt otram. Satraps pats ar sirdi un dvēseli kalpoja hanam, kurš vispār nebija kristietis. Tāpēc apsūdzība nodevībā pret pareizticību ir tikai izdomājums Ivana III noziegumu attaisnošanai krievu acīs – sak, kņazi un cari vienmēr nesavtīgi esot rūpējušies tikai valsts un ticības interesēs. Ivans III būtu nežēlīgi sodīts, ja viņš, pats būdams Zelta Ordas vasalis, patvaļīgi rīkotu militāru iebrukumu citā tās vasaļvalstī bez hana piekrišanas.

Savukārt lietuviešu pusei *mestajos akmeņos* var saskatīt to, ka Zelta Orda toreiz bija Eiropas starptautisko attiecību subjekts, un ar Novgorodu kā tās vasali militārus līgumus Lietuva neslēdza. Tāpēc asinsizliešana Novgorodas zemēs jau pēc tā laika Eiropas tiesiskajiem priekšstatiem bija Zelta Ordas iekšējā lieta. Kālab mums būtu jābrīnās par pasaules cietsirdīgo attieksmi Krievzemes agresijas laikā pret suverēno Ičkeriju? Jo vairāk, ja viena pati Lietuva tik un tā līdzēt nespētu, toties pret sevi izprovocētu visas Zelta Ordas atbildes reakciju?

Par Zelta Ordas iekšpolitisko stāvokli M.Ostrogorskis liecina:

Iekarotajās zemēs viņš (Čingishans – O.G.) ievada stingru kārtību un tiesu, raudzījās, lai ierēdņi nedarītu pāri iedzīvotājiem, un ievēroja ticības brīvību. Viņš labprāt pieņēma un dāvāja amatus cienīgiem un lietišķiem cilvēkiem neatkarīgi no to ticības. Viņa un nākamo hanu laikā tatāru valstī mierīgi dzīvoja daudz kristīgo, kam tur bija savas baznīcas un garīdznieki. [32; 33.]

M.Ostrogorskis piemin arī to, ka Zelta Ordā nodokļu likme bija 10%, un šai ziņā arī mūsdienu valstis varētu apskaust šādu mongoļu

jūgu. Humānās pārvaldes un liberālās nodokļu politikas dēļ Čingishans Mongolijas un Ķīnas vēsturē ir iegājis kā visnotaļ pozitīvs valsts darbinieks un varonis. Starp šīm zemēm ir pat strīds, kas īsti ir bijis šis hans – mongolis vai ķīnietis, jo Zelta Ordas pārvaldes sistēma balstījās uz tā laika ķīniešu filozofu jaunākajām atziņām.

Tāpat Ordas režīms kā tāds it nemaz nebija briesmīgs Krievijas pagātnē. Tās karaspēks neapvaldīti cietsirdīgs bija tikai kaujas laukā, kad Eiropā ienāca kā bizantiešu spiegu musināts atriebējs. Arī pēc sakāves slāvu un ungāru zemēs hana ekspansijas recidīvu vairs nebija. Hanu iekšpolitikā prioritāte bija visu pilsoņu brīvība, un vergi tika rekrutēti tikai no karagūstekņiem. Tāpēc par brīvprātīgu padošanos arī Jaroslavam un viņa *kontrolēto* zemju iedzīvotājiem tika dāvāta mongoļu pavalstniecība, nevis vergu statuss. Bet šie apstākļi runā par labu versijai, ka mongoļi bija ļaundaru intrigu varā un tāpēc ar bruņotu spēku iebruka Eiropā.*

Tomēr Zelta Ordas laikmets vēstures krievu versijā ir iegājis kā vismelnākais. Tas ir izskaidrojams ar to, ka hani, veidojot hierarhiski birokrātisku valsts aparātu, uzticējās vikingu virsotnei un ļāva viņiem būt par starpniekiem nodokļu iekasēšanā. Kņazi, izmantojot uzticību, plēsa no tautām, cik tik spēja. To pārbaudīt nebija iespējams, jo, tiklīdz mongoļu inspekcija devās uz vikingu pārvaldītajiem novadiem, visi tās dalībnieki tika nogalināti – rasu atšķirības atviegloja slepkavības. Atbildību par terora aktiem krievu vēsturnieki novel uz saniknoto tautu. Uz vispārējā fona tomēr nav grūti saredzēt, ka slepkavībās bija ieinteresēti tikai bondi, kuri darīja visu, lai par viņu nelikumībām neuzzinātu hana galmā.

Katrs Zelta Ordas inspekcijas iznīcināšanas gadījums provocēja atriebības soda ekspedīciju – sak, inspektori brauc aizstāvēt iedzīvotājus, bet šie ņem un nokauj. Soda ekspedīciju sekas bija cilvēku masveida izkaušana, aizvešana verdzībā, postaža un bads. Arī kņazi savstarpēji rēķinu kārtošanai vai tautas pretestības apspiešanai no centra sauca palīgā hana karaspēku, un arī šādos gadījumos tas iedzīvotājus nesaudzēja. Mongoļi, goda vīri būdami, nevarēja iedomāties, ka pats zaglis viņus sauc palīgā pēc principa *ķeriet zagli*.

---

* Tas tomēr neizskaidro mongoļu ekspansiju Ķīnā, Indijā, Irānā un Mezopotāmijā; Āfrikā viņi netika tikai tāpēc, ka mameluki tos 1260. gadā sakāva pie Aindžalutas, bet pie Japānas krastiem hana Ubilaja floti divreiz izklīdināja *svētais vējš* (1274. un 1281. gg.).

Īpaši šajā ziņā izcēlās Aleksandra Ņevska dēli brāļi Dmitrijs I Perejaslavietis un Andrejs Gorodeckietis, kuri nemitīgi karoja savā starpā, un katrā izdevīgā gadījumā sauca palīgā mongoļus postīt krievu zemi.

Vieglums, ar kādu kņazs Jaroslavs nodeva Krievzemi Zelta Ordai bez cīņas, liecina, ka no Jaroslava Gudrā un Vladimira Monomaha mantotā valsts nebija tāds dārgums, kura dēļ būtu vērts cīnīties. Tas nozīmē, ka Krievzeme joprojām bija tikai kriminālo tīkojumu sfēra, nevis politisks veidojums tautas interešu aizsardzībai pret abstraktajiem vācu agresoriem. Bet Zelta Orda bondiem bija vajadzīga tāpēc, ka tās paspārnē varēja efektīvi vairot bagātības, daudz neriskējot ar savu galvu un nepūloties pašiem savaldīt nepakļāvīgās tautas, jo hans sūtīja soda ekspedīcijas, neiedziļinoties lietas apstākļos.

Jaroslavļa, Rostova un Novgoroda maksāja hana prasīto 10% nodokļu likmi, taču pārējie līdzekļi tur tika izlietoti valsts uzplaukumam. Tikmēr Krievzemē visus pārpalikumus piesavinājās alkātīgie lielkņazi. Plaukstošs kaimiņš Ordas ietvaros Ivanam III bija bīstams, jo šie nodokļu maksātāji viņam nebija pieejami un Krievzemes iedzīvotāji agri vai vēlu varētu saskatīt sava posta patieso cēloni – lielkņazu noziedzīgo rīcību ar visām no tā izrietošajām sekām.

Joprojām Krievijā valda uzskats, ka unitāra Krievija esot laba lieta, par spīti tam, ka tās tautām gadsimtiem ilgi ir jādzīvo badā un nabadzībā. Un, lūk, cariskais vēsturnieks M.Ostrogorskis smīkņādams atklāj, kādus *labumus* no pievienošanas Krievzemei (tiesa gan, šinī gadījumā – Zelta Ordas Krievzemes novadam) guva Novgoroda:

Tad Maskavas valdība ar varu pārvietoja daudzus tūkstošus Novgorodas labāko pilsoņu uz Krievijas austrumu pilsētām, bet viņu vietā tika pārvietoti iedzīvotāji no Maskavas un citām austrumu pilsētām, un no iepriekšējās brīvās gaisotnes Novgorodā vairs nekā nepalika. Īsā laikā pazuda arī Novgorodas bagātības. Maskavas kņaza vardarbības dēļ turp pārtrauca braukt ārzemju tirgotāji, daudzi vācu tirgotāji tika sēdināti cietumā, bet viņu preces ieskaitītas valsts kasē. Tirdzniecība izjuka, iedzīvotāju skaits strauji samazinājās, un Kungs Lielā Novgoroda, visas ziemeļu Krievzemes (? – O.G.) valdniece, kļuva par parastu Maskavas piepilsētu. [32; 54.]

Pats par sevi saprotams, ka jebkurš sevi cienošs valsts vadītājs

vispirms rūpēsies par savu tautu, tās labklājību. Taču šeit vērojama bonda skaudība un mantkāre. Tam viņš pakārtoja līdzcilvēku likteņus, ieviešot jauninājumus terora mašīnā. Ivans III izgudroja to, ko varētu saukt par *profilaktisko* teroru. Atšķirībā no Vladimira Monomaha, kurš ieviesa deportācijas izpostīto un atmatā palaisto zemju atdzīvīnāšanai ar nolūku paplašināt savu ienākumu avotus, Ivans III organizēja masu deportācijas cilvēku rocības mazināšanai.

1480. gadā Krimas haniste satrieca Zelta Ordu, ko iekšēji grāva kārdināšana, korupcija un modrības trūkums. Acīmredzot vikingi to tā ieprogrammēja.

Lielkņazam nevajadzēja ilgi sērot par sava saimnieka katastrofu, lai gan uz Zelta Ordas atlūzām izveidojās jauna brīvu valstu mozaika, uz kuras fona Ivana III kņaziste izskatījās paplukusi un pagalam nolaista. Kaut arī tagad to vairs nevarēja noslēpt no apzagtās Krievzemes iedzīvotājiem, kņazam veiksmīgs bija tas apstākļi, ka kaimiņu zemes vairs nebija Zelta Ordas hana aizsardzībā. Tās mongoļu *jūga* laikā bija kļuvušas stāvus bagātas, un tāpēc tur bija ko zagt.

Kā redzējām, mongoļu inspektori, tiklīdz ienāca Krievzemes teritorijā, tika nogalināti ar nolūku slēpt rusu patvaļu pret vietējiem iedzīvotājiem. Soda ekspedīcijas bija tik nežēlīgas, ka nogalināja katru, ko sastapa ceļā. Tādējādi Krievzemes iedzīvotāji nemaz īsti nevarēja zināt, kā izskatās par tatāriem lamātie mongoļi arī tad, kad slepkavības aktiem sekoja soda ekspedīcijas. Tas deva iespēju Ivanam III blefot – viņš katras izlaušanās un pievienošanai Krievzemei noskatītās valsts iedzīvotājus nosauca par tatāriem – sak, tie ir tie, kas divsimt četrdesmit gadu laikā esot mocījuši cilvēkus ar smagām nodevām un teroru.

Ar šādiem paņēmieniem Ivans III vairoja sev pakļauto iedzīvotāju niknumu pret kaimiņtautām un pievienoja Tveru (1485), Vjatku (1489) un lielu *kumosu* no Rjazaņas valsts. Pamazām bijušās Zelta Ordas zemes kļuva par paputējušo Rusu zemi, *Krievzemi*. Vikinga bandītismu piebremzēja tikai Livonija, kur viņš 1501. gadā ielauzās, bet 1502. gadā no Livonijas ordeņa mestra Pletenberga vadītajiem latviešu un igauņu apvienotajiem spēkiem saņēma tādu iznīcinošu prettriecienu, ka tā saucamo *krievu zemju savākšanu* varēja atsākt tikai viņa dēls Vasilijs III.

Savdabīga ir Ivana III diplomātiskā darbība. Viņš, kurš

Novgorodai ar Lietuvu slēgto līgumu inkriminēja kā nodevību, pats dibināja diplomātiskās attiecības ar Romas kūriju, Vāciju, Ungāriju, Moldovu, Turciju, Irānu un citām valstīm. Viņš, kurš pats apvainoja novgorodiešus nodevībā pret pareizticību, lūdza pāvestu sevi kronēt par ķeizaru, kā maksu piesolot visu *Krievzemi* vērst katolīcībā.

Šī vikinga patstāvīgās valdīšanas laiks ir zīmīgs arī ar tieksmi izveidot kādreizējai Romas vai vismaz Bizantijas impērijai līdzvērtīgu veidojumu. Apprecējis Bizantijas princesi Paleologu, viņš pūrā saņēma bagātīgu bibliotēku ar retiem, no tautas slēptiem sējumiem un *tiesības* ģerbonī lietot kropla divgalvainā ērgļa attēlu.

Par Ivana III dēlu **Vasiliju III** var teikt – ābols no ābeles tālu nekrīt. Arī viņš bija tāds pats slepkava, laupītājs un brīvu valstu postītājs, bet mazdēls **Ivans IV** pārspēja visus priekštečus, kuri valdīja Krievzemē no Zelta Ordas laikiem. Jau no bērnības viņš apzināti tika maitāts un audzināts par nezvēru. Šo īpatni raksturo īpaša cietsirdība jau no agras bērnības, kad viņa izprieca bija ar pajūgu uzbraukt garāmgājējiem. Fiziska izrēķināšanās ar bajāriem, ne tikai vietējo, bet arī rusu izcelsmes augstmaņu nogalināšana tāpat vien – patikas vai izdomātu iemeslu dēļ – viņam bija parasta lieta. Bet visizsmalcinātākais terors pret tautu sākās pēc opričņiku teroristiskās bandas izveidošanas. Te cars acīmredzami balstījās uz zinībām, kuras bija smēlies no Ivana III mantotās bibliotēkas. Tā bija iekšēji nesagraujama, taču bez ierunām klausīja Ivanu IV. Ļaudis vairs nezināja, kuru, par ko, kur un kad saņems ciet, lai pēc nežēlīgas spīdzināšanas tas mirtu mokpilnā nāvē. Tīkmēr Ivans IV ar opričņikiem *izklaidējās* cietumu pagalmos, cenšoties izgērbtām arestantēm ar uguni nokaitētu zobenu trāpīt kājstarpē.

Kad viņam opričņiki apnika, tos apsūdzēja nodevībā un sazvērētībā un pēc zvērigām spīdzināšanām piespieda atzīties visos nāves grēkos. Tad tie visi tika nogalināti uz moku rata.

M. Ostrogorskis pavisam nopietni, bez jebkādas ironijas psihopāta ārpolitiku raksturo šādi:

Drīz pēc tatāru hanistu pakļaušanas austrumos (slāvu zemju savākšana? – O.G.) Ivans sāka karu ar rietumu kaimiņiem. Viņš gribēja attīstīt Krievijas attiecības ar ārvalstīm. Taču tas nebija viegli tāpēc, ka Krievijai nebija brīvas izejas uz jūru. Ziemeļu Ledus okeāna piekraste bija tālu. Pie Baltijas jūras mums bija dažas pilsētas pie Somu līča, bet labu ostu nebija. [32; 66.]

Lūk, kā izskatījās attiecību attīstīšana krievu cara gaumē:

Krievi iegāja viņu (Livonijas – O.G.) valdījumos, briesmīgi iztukšoja un ieņēma daudz pilsētu – Narvu, Tartu un citas. [32; 66.]

Origināli – vai ne? Ja paši nevižo uzbūvēt labas ostas, tad attiecības ir jāattīsta ar postījumiem svešā zemē un tās pilsētu sagrābšanu. Lielajai Novgorodai (1136 – 1478) un Pleskavas Republikai (1268 – 1510) arī nebija izejas uz jūru un labu ostu, taču attiecības tās attīstīja nevis ar vardarbīgiem noziegumiem, bet gan ar labām kaimiņattiecībām, sadarbību un tirdzniecību, un ar to sasniedza augstu labklājības līmeni. Tikmēr rusu *Krievzeme*, kurai citu tautu labklājība bija kā dadzis acī, pati negribēja būvēt labas ostas, dodot priekšroku mēģinājumiem piesavināties svešu īpašumu. Tomēr **gods un slava Livonijai un tās sabiedrotajiem – Lietuvas–Polijas ūnijai, Zviedrijai, Dānijai un Krimas hanistei!** Tās kopīgiem pūliņiem pēc 25 gadu ilga terora pilnā kara Ivana IV bandas sakāva.

M.Ostrogorska pieminēto *tatāru* hanistu iekarošanu pavada īpašs cinisms ar islama svētuma zaimošanu. Apgāztu pusmēnesi (musulmaņu reliģisko simbolu) caurdurtu izvietoja pareizticīgo krusta pakājē, un šādu *ansambli* cēla virs krievu dievnamu kupoliem. Kā zināms, svētuma zaimošana ir sātana pazīme.

Krievijas Pareizticīgo Baznīcā noziedzniekam radās stingra opozīcija, kas caru brīdināja par atbildību Dieva priekšā. Taču Ivans IV arhibīskapu (metropolītu) Filipu lika nožņaugt, un ar to opozīcija tika salauzta.

Ivana IV laiks raksturīgs ar to, ka Krievijā ar cara gribu tika ieviests verdzības režīms, kas, konsekventi pastiprinoties, turpinājās līdz pat 1861. gadam. Ar šī cara ļauno roku *Krievzeme* kļuva par *trešo Romu*. (Protams, ne jau tādā nozīmē, kā mācīja padomju okupācijas laikā skolās – senā Roma – Bizantija – Maskava, bet gan Ivana III laikā kritusī Bizantija – Svētā Romas impērija – Maskavija.)

Rjurikoviču *dinastijas* valdīšanas laika beigām bija raksturīgi mēģinājumi atstumt šo klanu no valsts pārvaldes. Toreiz tika vērtas tādas intrigas, ka par tām joprojām nekādas skaidrības nav. It kā miglā tīti pavīd divi *Viltusdmitriju* periodi, sakarā ar kuriem krievu vēsturnieki apsūdz Poliju ārpolitiskās intrigās.

Šī laika vēsturi sāka viltot jau cariskie vēsturnieki, bet komunisti to vēl vairāk samudžināja. Tomēr laikmeta notikumu vispārējais

raksturojums pirmo sniegumā ir tuvāks patiesībai. Laiku no Ivana IV nāves stundas viņi sadala trīs posmos:

1. *Dinastiskais* (līdz 1606. gada 12. maijam).

2. *Sociālais, šķiru cīņas periods* (līdz 1610. gada jūlijam).

3. *Cīņa ar ārzemju elementiem un nacionālā valdnieka ievēlēšana* (līdz 1613. gada 21. februārim) [33; 60. gr., 584.–591.].

Komunisti to pašu pasniedz vulgārāk – krievu tauta esot uzsākusi šķiru cīņu pret poļu iebrucējiem un pašmāju muižniekiem, kad kņazu savstarpējās ķildas bija novājinājušas valsti. Poļi esot izmantojuši divu avantūristu – Viltusdmitriju – pakalpojumus intervencei pret Krieviju ar nolūku to vājināt un sagraut. Viltusdmitriju I viņi gribēja saprecināt ar hetmaņa Mnišeka meitu Marinu, lai varētu šo caru izspiegot. Poļu intervences apstākļos Ivans Bolotņikovs vadīja zemnieku sacelšanos pret bajāru varu, taču viņam nebija dziļu priekšstatu par marksistiski ļeņinisko sociālistiskās revolūcijas teoriju, un tāpēc viņš, gribēdams sliktos carus vien nomainīt ar labajiem, cieta sakāvi. Bet Miņina un Požarska vadītā kustība esot paudusi tautas intereses un tāpēc beidzās ar pozitīviem rezultātiem – nostiprināja Krievzemi un patvaldību [2; 20. sēj., 279., 280.].

Apstākļu dziļāka analīze vedina domāt, ka tajā laikā **nekādas poļu intervences nebija, Viltusdmitriji ir izdomāti tēli insinuācijām pret patieso Dmitriju, Ivana IV dēlu, lai attaisnotu Romanovu klana varas uzurpāciju un diskreditētu Lietuvas–Polijas ūniju**. Bet Ivans Susaņins, iespējams, ir izdomāta persona un pēc satura piemērota nevis vēstures pētījumiem, bet gan var pastāvēt kā tēls M.Gļinkas operā *Dzīvība par caru*. Atbilstoši krievu historiogrāfijai, viņš kā pavadonis no sava Dereveņkas ciema mistiskos poļu interventus esot aizvedis nevis uz jaunievēlētā cara Mihaila Romanova rezidenci Domņino ciemā, bet gan uz necaurejamiem purviem un par to ticis sakapāts ar zobeniem, bet paši karavīri līdz pēdējam cilvēkam aizgājuši bojā [2; 25. sēj., 95.]. Taču vienīgais dokuments, kas it kā pierāda šādu faktu, ir 1619. gadā cara Mihaila Romanova verga znotam Bogdaškam Sabiņinam izdots goda raksts par to, ka Ivans Susaņins, kuru poļu un lietuviešu ļaudis sameklēja un spīdzināja, lai uzzinātu, kur ir cars, zinot patiesību, tomēr neesot to atklājis. Šādu dokumentu cars esot izsniedzis tāpēc, ka viņa māte uz to uzstāja [33; 63. gr., 120.]. Verdziskās uzticības

piemēru Romanovi varēja arī izdomāt kā pozitīvas attieksmes paraugu pret sevi un savu iedibināmo kārtību.

Juku laiki Krievijā sākās tāpēc, ka Ivans IV bija ieviesis verdzības iekārtu, un tam ar poļiem nav nekāda sakara. Brīvību mīlošo tautu protestu sākumā vājināja terora mašīna, taču drīz kļuva redzams, ka nekādi spēki nespēs noturēt bandītu varu, ja tautas fiziskais potenciāls netiks mazināts ar genocīda līdzekļiem. Triviālais terors provocēja atbildes reakciju, zemnieki ne tikai bēga, bet arī dedzināja muižas un sodīja ar nāvi savus mocītājus. Atstājot par troņmantnieku valsts pārvaldīšanai nesagatavoto dēlu Fjodoru, mirstošais Ivans IV 1584. gadā izveidoja reģentu padomi, kurā iekļautas savstarpēji sarīdītas, taču caram it kā uzticamas personas – F.Mstislavskis, I.Šuiskis, N.Jurjevs–Romanovs, B.Godunovs un B.Bejskis. Iecelt vienu reģentu, kā tas tajā laikā bija pieņemts, Ivans IV nevarēja, jo pats ar traku niknumu ne tikai bija iznīcinājis savu tuvinieku un radu loku, bet ar personīgu piemēru arī parādījis, kā var ignorēt jebkuru ētisku normu minimumu, bez kura tomēr jebkura visnegēlīgākā banda vairs nevar pastāvēt.

It īpaši interesantas ir ziņas par reģentu padomes dalībniekiem un viņu dzimtām.

F.Mstislavskis. Viņš pārstāv 16. – 17. gadsimta kņazu un bajāru dzimtu, kura cēlusies no lietuviešu valdnieka Ģedimina pēcnācējiem. 16. gs sākumā Krievijas – Polijas kara laikā dzimtas locekļi esot divas reizes pārgājuši vienā karojošā pusē un tikpat daudz – otrā, līdz saprecējās ar Vasilija III radniecī. Viens no Mstislavskiem, Ivans, bija nomināls virspavēlnieks agresijas laikā pret Kazaņu, 1585. gadā zaudēja cīņu pret Borisu Godunovu un ieslodzīts uz mūžu klosterī. Viņa dēls Fjodors (bajārs no 1576) vadīja Godunova karaspēku cīņā pret caru Dmitriju I (*Viltusdmitrija I* periodā), pēc tam pie Dmitrija I ieņēma augstu stāvokli un 1606. gadā piedalījās sazvērestībā. 1606. – 1607. gadā aktīvi cīnījās pret Ivana Bolotņikova karaspēku [2; 17. sēj., 81.].

I.Šuiskis. Rjurikoviču izcelsmes bondu, Aleksandra Ņevska pēcnācēju dzimtas pārstāvis. Šuiski, cīnoties par varu, pastāvīgi pasvītroja to, ka viņi ir Rjurika tiešie pēcnācēji, un tāpēc viņiem tronis pienākoties *likumīgi*. Viņi vienīgie no bijušās reģentu padomes dalībniekiem 1598. gadā neizvirzīja kandidātu uz cara troni. Fjodora Jurjeviča līnija piedalījās Ivana IV zvērībās Kazaņā [2; 29. sēj., 512.].

N.Romanovs. Zemākas šķiras vikingu bajāru dzimtas pārstāvis. Romanovu dzimtas pirmssākumi dokumentāli ir atrodami kopš 14. gadsimta vidus. Viņu sencis – Andrejs Kobilā (Kēve). Līdz 16. gadsimta vidum dzimta saucās par Koškām (Kaķenēm). (Šādas dīvainas palamas bieži ir sastopamas starp triviāliem kriminālnoziedzniekiem.) Iekļuvis pirātu elitārajās aprindās, pateicoties Ivana IV precībām ar Romāna Koškas meitu Anastasiju. Romāna dēls Ņikita bija Livonijas kara noziedznieks, par bajāru kļuva 1562. gadā. Līdz 1584. gada beigām bija reģentu padomes priekšnieks. Viņa dēls Fjodors kļuva par garīdznieku Filaretu, kuru 1598. gadā nosauca par cara kandidātu, bet dēls Ivans – par septiņu bajāru valdības dalībnieku. Savukārt Fjodora–Filareta dēls Mihails 1613. gadā kļuva par caru [2; 22. sēj., 192.].

B.Godunovs. Cars no 1598. līdz 1606. gadam. Uzveicis kolēģus no reģentu padomes, 1587. gadā kļuva par vienīgo faktisko valsts vadītāju. Godunovu dzimtas sencis, Četu murzas dzimtas dibinātājs, 1330. gadā (Ivana I Kaļitas laikā) Maskavā ienāca no Zelta Ordas [2; 3. sēj., 569.]. Domājams, ka Borisa Godunova priekšteči tika iesūtīti Maskavā kontrolēt naudīgā lielkņaza ienākumus, lai lieka kapeiciņa nonāktu arī hana kasē, kad Zelta Orda bija pagalam sasirgusi ar korupciju. Kaut arī Godunovi bija *svešķermenis* vikingu vidē, fantastiskās bagātības dēļ bondi neriskēja tikt no viņiem vajā, lai gan būtu vilinoši dzimtu iznīdēt, bet īpašumus nozagt – šāda varena dzimta ar valsts mēroga darba pieredzi zināja, kā sevi aizsargāt. Vikingi ar to bija spiesti rēķināties un meklēt izsmalcinātāku veidu dzimtas izputināšanai un iznīdēšanai, jo Boriss Godunovs bija tik bagāts, ka spēja uzturēt 100 000 vīru lielu karaspēku uz sava rēķina. Viņš 20 gadu vecumā 1571. gadā veica karagājienu uz Krimu un pēc māsas Irinas precībām ar Ivana IV dēlu Fjodoru iecelts bajāros. Saradojies ar psihopātisko caru, Boriss līdz tā mūža galam baudīja uzticību. Būdams opričņiks, viņš sevi prata nostādīt tā, ka ļaunas baumas par viņu neklīda un politiskās teroristiskās policijas iznīcināšanas laikā pakārta netika. Kā reģents viņš caru Fjodoru aprūpēja ar pienācīgu greznību, taču ārpolitikā un iekšpolitikā aizēnoja tik lielā mērā, ka augsti ārzemju viesi uzskatīja par lielu godu tikt audiencē nevis pie cara, bet gan pie viņa premjera. Kaut arī cariskā historiogrāfija apgalvo, ka B.Godunovs esot bijis

neizglītots lasīt un rakstīt nepratējs, pēc to pašu avotu liecībām ir redzams, ka viņš aktīvi sarakstījās ar Eiropas valdniekiem, tostarp Anglijas diktatore Elizabete I viņu nosauca par *labo un mīlo radnieku* [28; 5. sēj., 15.–17.]. Īpašs Borisa politikas uzsvars bija likts uz miermīlību, ko sevišķi kā valstsvīra talantu un gudrību uzsver cariskā un padomju historiogrāfija. Acīmredzami miermīlība kā politiska gudrība neattiecas uz agresijas aktiem pret Sibīrijas tautām un Kaukāzu, kā arī uz saspriegtām attiecībām ar vikingu neapsēstajām zemēm – Zviedriju, Lietuvas–Polijas ūniju, Krimu un Turciju.

B.Beļskis. Galmam pietuvojās, darbojoties opričņinā, Ivana IV ieroču glabātājs, Livonijas kara dalībnieks, cara favorīts. 1584. gadā Fjodora vietā gribēja dabūt par caru Dmitriju, taču cieta neveiksmi un izsūtīts uz Nižņijnovgorodu. 1598. gadā tiecās uz troni, ieslodzīts un izsūtīts [2; 3. sēj., 186.]. Kazaņā 1610. gadā viņu nometa no torņa. Cariskā historiogrāfija viņu vērtē kā otrās šķiras bajāru, tāpat kā Romanovus, Godunovus u.c. [33; 60. gr., 584.–591.].

Fjodora kronēšanai, kā redzam, nopietni traucēja B.Beļskis, cenšoties nosēdināt tronī gadu veco cara pusbrāli Dmitriju. Tāpēc bērns, gandrīz vēl zīdains, ar māti un viņas dzimtu nekavējoties tika izsūtīts uz Ugliču. 1591. gadā pienāca ziņa, ka astoņgadīgais Dmitrijs miris ar pārgrieztu rīkli [28; 5. sēj., 15.–17.]. Incidents izraisīja nemierus Ugličā, un tūdaļ no Maskavas tika rīkota divu laicīgu personu un divu garīdznieku valdības komisija ar Vasiliju Šuiski priekšgalā. Tika nopratinātas 150 personas, un pēc tam tīrākstā esot fiksēts, ka Dmitrijs miris epilepsijas lēkmē ar nazi rokā. Sekoja *prinča* mātes piespiedu ieslodzīšana klosterī, radu krišana nežēlastībā un deportācijas uz Sibīriju [2; 26. sēj., 457.].

Tomēr ir starpība – pārgriezta vai sadurta rīkle, kaut arī abos gadījumos tam varētu sekot nāve. Tātad tas bija atentāts, nevis nelaiimes gadījums. Taču kālab vajadzētu represēt radus, ja pēc Dmitrija nāves viņiem pacelties pa hierarhijas kāpnēm vairs nebija nekādu izredžu? Atbilde vienkārša – nogalinātais bija kāds cits puisēns, piemēram, Dmitrija brālēns–vienaudzis ar tādu pašu vārdu vai rotaļu biedrs. No Maskavas atsūtītais slepkava, pat redzējis bērnu zīdaiņa vecumā, varēja nepazīt savu upuri un kļūdīties. Pēc notikušā vairs nevarēja būt nekādu šaubu, ka slepkavība notika aiz

pārpratuma, un tāpēc carēns ir nobēdzināms. V. Šuiska komisija zēna atrašanās vietu nespēja noskaidrot, tāpēc sekoja sankcijas pret viņa radiem, lai atraisītu mēli.

Kā izmeklēšanas dalībnieks V.Šuiskis zināja, ka atentāts bija neveiksmīgs un Dmitrijs noslēpts. Vēlāk, būdams cara tronī, viņš pat lielījās ar savu informētību, it īpaši pēc tā sauktā *Viltusdmitrija I* nāves. Plātīšanās beidzās tikai tad, kad paklīda baumas, ka Dmitrijs jau otro reizi izglābies. V. Šuiskis steidzami sarīkoja *it kā bērņibā nogalinātā Dmitrija* svinīgi pompozu kanonizāciju, pārvešanu no Ugličas un pārappedišanu Maskavā [33; 64. gr., 827., 828.].

Atklāts paliek jautājums par slepkavības pasūtītāju. Jebkurā gadījumā tas nebija cars Fjodors – viņš bija pārāk dievbijīgs, lai nodarbotos ar tik netīrām lietām. Toties to varēja izdarīt Ivana IV ieceltās reģentu padomes jebkura pārstāvja dzimtas loceklis, jo viņi visi nākuši no kriminālnoziedznieku aprindām un cinisma rūdijumu guvuši sava patrona dzīves laikā. Tomēr kā reģentam, uz kuru pirmo varētu krist aizdomas, Borisam Godunovam tik skandalozī to darīt vajadzības nebija. Kā pieredzējis opričņiks viņš varēja atbrīvoties no Dmitrija ar smalkākiem paņēmieniem. Jo pat Ivana IV laikā viņš strādāja tik smalki, ka visi gali bija ūdenī, un liecinieku Godunova noziedzīgajai darbībai nebija. Toties jekurai citai reģentu padomē pārstāvētajai dzimtai diskreditēt tobrīd visautoritatīvāko valdības galvu varēja būt interese, par ko liecina tūdaļ palaistās baumas par Godunovu kā slepkavības organizētāju. Tieksme ieņemt troni nevarēja būt potenciālā troņmantnieka nogalināšanas motīvu pamatā, jo Fjodors mira pēc veseliem septiņiem gadiem un *tiesības* uz valsti pēc vikingu paražām pienācās Borisa Godunova māsai Irinai (vēsturiska analogija – uz nāvi sodītā pirātu barveža Igora vietu ieņēma viņa sieva Olga). Taču par spīti bajāru uzticības zvērestiem viņa no troņa atteicās un devās uz klosteri, nenosakot citu troņmantnieku [28; 5. sēj., 15.–17.]. Un Borisam nācās izcīnīt niknu priekšvēlēšanu cīņu, pirms kļūt par caru, jo visnopietnākais kandidāts bija Fjodors Romanovs, bet visnekaunīgākais – Bogdans Beļskis. Taču viss beidzās ar negaidītu patriarha Jova uzrunu zemes sapulcei, un delegāti vienbalsīgi izpildīja to, ko viņš nodiktēja – cars ir Boriss Godunovs, cits cars nav vajadzīgs [33; 7. gr., 413.–418.]. (Gluži tas pats bija vērojams 1944. – 1994. gada okupācijas laikā,

kad komunistu partijas sekretāri sapulcēs nodiktēja partijas *ierosinājums*, un tad partijnieki *dziļā vienprātībā* pildīja prasīto.)

Drīz vien iekšpolitisko stāvokli pasliktināja verdzības pastiprināšanās, kas veda valsti pretī ekonomiskai katastrofai. Godunovam nācās izturēt arī slēptās opozīcijas spiedienu, un te viņš laida darbā savu opričņika pieredzi. Nežēlastībā krita daudzi bajāri, viņi tika izraidīti trimdā, bet Fjodors Romanovs tika apcirpts, pārsaukts par Filaretu un ieslodzīts klosterī. Teroru veicināja baumas, ka carēns Dmitrijs ir izglābies un Polijā vervē algotņus. Verdzības pastiprināšana, opozīcijas sabotāža un neraža Krieviju noveda līdz 1601. – 1603. gada badam, un cars lika lietā savas bagātības, lai iepirktu maizi un pabarotu maskaviešus. Ziņas par labdarības akcijām izplatījās pa visu Krieviju, un tagad no visas valsts uz galvaspilsētu masām plūda badacietēji, un visus nodrošināt ar pārtiku Boriss Godunovs vairs nespēja. Ciešanas vairoja mēra epidēmija, kas masām pļāva cilvēkus. Bads un mēris ne tikai veicināja noziedzību. 1603. gadā sākās sacelšanās pret režīmu Hlopko Kosolapa vadībā, taču to apspiest valdība līdzekļus atrada [33; 60. gr., 584.–591.]. Nekontrolējamais zemnieku karš acīmredzami pārbiedēja valdošos bandītus, bads un mēris nekavējoties tika pārtraukti.

1604. gada rudenī Dmitrijs ar saviem algotņiem pārgāja Lietuvas–Krievijas robežu un devās uz Maskavu. Kur viņš bija slēpies, to līdz šim brīdim neviens nezina. Taču ir acīmredzami, kaut arī historiogrāfija to noklusē, ka viņš bija dabūjis tā laika vikingiem piemērotu izglītību un audzināšanu, alka pēc revanša par bērnībā sagādātiem nāves draudiem un radu ciešanām. Viņš tūdaļ saņēma pilsētnieku, ierēdņu, kazaku un dienvīdu zemju zemnieku atbalstu. Pie Dobriničiem Dmitrijs cieta smagu sakāvi, taču drīzumā Boriss Godunovs pēkšņi mira, un valdības karaspēks pārgāja *prinča* pusē. Tulā viņu sagaidīja piecu bajāru delegācija – brāļi Šuiski (tostarp – Vasilijš Šuiskis, kurš Ugličā bija *konstatējis Dmitrija nāvi*), Mstislavskis un Vorotinskis. Savukārt pārestību kausu izbaudījušais Dmitrijs bija pret viņiem brutāls, dodot priekšroku kazakiem un citiem (pēc carisko vēsturnieku īpatnējās leksikas) *sīkmaņiem*.

1605. gada 20. jūnijā Dmitrijs ieradās Maskavā, bet jau 30. jūnijā uzsāka tiesu pret Šuiskiem (iemesls bija, jo izmeklēšanas datu

viltošana, ko izdarīja Vasilijs, pēc Fjodora nāves 1598. gadā liedza carēnam ieņemt troni, nostādīja pastāvīgu nāves draudu priekšā un piespieda dzīvot svešumā). Domājams, ka jauneklīgais maksimālisms pazudināja jauno caru. Šuiski organizēja savvērestību (bailēs no atriebības?) un 1606. gada 17. maijā viņu gāza (pēc pastāvošās versijas – *nogalināja*). Pēc divām dienām veco bajāru zemste steidzami ievēlēja Šuisi par caru* [33; 64. gr., 827., 828.].

Dmitrija gāšanas operācija balstījās uz blefu. Šuiska ļaudis sacēla pilsētā traci, ka cara rezidenci esot apsēduši poļu karavīri. Satracinātais pūlis ielauzās glābt Dmitriju pret poļu pāridaritājiem, tikmēr Šuiska zēni, izmantojot jucekli, tvarstīja caru ar nolūku nogalināt. Vēlāk pūlim rādīja izkropļotu kāda vīrieša liķi un paziņoja sēru vēsti. Tūdaļ dziļā slepenībā tika sasaukta bajāru sapulce šaurā lokā un steigā tika izlemts par caru celt Šuisi. Tas maskaviešos izraisīja neapmierinātību, un tad jaunizceptā cara atbalstītāji blēdi aizveda līdz pieres vietai un pūlī izkliedza, ka tagad par caru ievēlēts Vasilijs Šuiskis. Ar to vēl vairāk tika uzkurināta neapmierinātība [33; 10. gr., 589.–593.]. Tomēr Šuiskis, kurš solīja savas valdīšanas laikā nekad nepieļaut Ivana IV un Borisa Godunova terora metodes, pēc krievu vēsturnieku liecībām rādās tiešām bijis humānisma paraugs.

Ka Dmitrijs (jeb Viltusdmitrijs) bija nogalināts, liek apšaubīt tas, ka krievu vēsturnieki jauna Viltusdmitrija rašanos saista ar kņaza Grigorija Šahovska reakciju uz notikušo. Viņš esot aiznesis valsts zīmogu, neatzinis Šuisi, par likumīgu valdnieku un sūtījis kādu Mihailu Molčanovu baumot, ka Dmitrijs esot izglābies. Šahovskim neticēt nav pamata, jo arī viņš ir cēlies no Rjurika, tātad viņam nevarēja būt iemeslu atbalstīt Dmitriju kā blēdi, jo pēc vikingu paražām pats varēja cīnīties par troni [33; 77. gr., 226.]. Arī Romanovu izturēšanās juku laikos ir apliecinājums tam, ka versija par Viltusdmitrijiem ir izdomāta, jo viņi visu laiku bija it kā Dmitrija piekritēji abos tā valdīšanas periodos, kaut arī piedalījās savvērestībā gan pret Dmitriju, gan pret Šuisi. Dmitrija valdīšanas otrajā

---

* Izklāstot tā laika notikumu versiju, autors atturas izmantot šajos avotos lietotos vārdus Viltusdmitrijs I un Viltusdmitrijs II, tos aizstājot ar Dmitriju, jo iepriekš izklāstītie apstākļi, tostarp arī Šuisu dīvainā uzvedība pēc Dmitrija it kā nāves konstatācijas Ugličā, liek apšaubīt Vasilija komisijas slēdziena godprātību.

periodā viņi ieturēja neitrāli nogaidošu politiku. Ka jau pirmajā reizē pretendents uz cara troni bija īstais Dmitrijs, apliecināja arī viņa māte. Tikai krievu vēsturnieki piešķir ticamību viņa mātes liecībai pēc Šuiska apvērsuma, ka *viltvārdi* par dēlu esot atzinusi tāpēc, ka baidījies no izrēķināšanās. Šeit netiek ņemts vērā, ka viņai bija vairāk pamata būties no Šuiska, kura dēļ jau Ugličas slepkavības lieta beidzās ar represijām pret Dmitrija radiem [33; 10. gr., 590.].

Iepriekšējais izklāsts balstās uz cariskajām versijām. Komunistiskā versija par Dmitrija (*Viltusdmitrija I*) gāšanas apstākļiem ir amizanta – Viltusdmitrija I un Marinas Mnišekas kāzu dienā bija ieradušies daudzi kāzu viesi no Polijas. Vasilija Šuiska sazvērestības laikā tauta esot sacēlusies pret kāzu viesiem un caru nogalinājusi.

Pēc Dmitrija gāšanas vēstures arēnā ienāca vēl viena personība – Ivans Bolotņikovs, bijušais kņaza Teļatevska vergs. Cara vēsturnieki par viņa bēgšanas apstākļiem sniedz pretrunīgas ziņas – Bolotņikovs esot bijis kņaza kara kalps, kas aizbēdzis no sava *īpašnieka*. Citviet tiek apgalvots, ka viņš jau bērnībā kritis *tatāru* rokās. Abos gadījumos Bolotņikovs esot pārdots verdzībā uz Turciju, kur pieķēdēts pie galeras ariem. Turku un vācu kara laikā atbrīvots, nonācis Venēcijā, caur Poliju repatriējies. Pirms Krievijas robežas pāriešanas ticis ar Šahovska uzticības personu Molčanovu (kurš Bolotņikova priekšā it kā esot tēlojis Dmitriju) un saņēmis uzdevumu sacelt zemiekus pret Vasiliju Šuiski. Šim nolūkam viņam tika dots Dmitrijam uzticīgs 12 000 vīru liels karaspēks.

Ņemot vērā, ka Molčanovs [33; 38. gr., 681.] novērtēja Bolotņikova militārās zināšanas un vēlmi cīnīties pret Šuiski, šķiet, cara vēsturnieki mēģināja tīšām viltot vēsturi, apgalvojot, ka nākamais Zemnieku karavadonis bērnībā esot nonācis tatāru gūstā. Šādā gadījumā būtu izslēgta iespēja gūt militārās zinības. Padomju historiogrāfija pūlējās vēl vairāk samudžināt faktus, veidojot priekšstatus par zemnieku stihisku sacelšanos, tā tikai starp citu ieminoties par dumpinieku naivumu, kas izpaudās prasībā pēc labiņā cara. Labā cara tēls Dmitrija personā bija ieprogramēts jau no tā brīža, kad Bolotņikovs ar gandarījumu piekrita aizstāvēt topošās impērijas jūgā kritušo tautu intereses. Viņš vadīja nevis zemnieku karu, bet gan iedzīvotāju karu pret blēžiem Šuiskiem, kuri centīgāk par Dmitriju stiprināja verdzības sistēmu. Pierādījums –

Bolotņikova pusē karoja senas muižnieku dzimtas brāļu Zaharija un Prokopija Ļapunovu, kā arī Sumbulova un raibu raibās (pēc sociālā sastāva) Paškova vienības. Pie Bolotņikova pārnāca arī kņazs Teļatevskis, no kura savā laikā pirmais kā vergs aizbēga.

Dmitrijs bija Rjurikovičs un mums nezināmajā patvēruma vietā tika audzināts par istu valdošās vikingu kliķes pārstāvi. Tālab arī viņš turpināja sava tēva noziedzīgo politiku verdzības iekārtas stiprināšanai. Tikai ar personīgās nāves draudiem saistītā Rjurikoviču bondu klana pārstāvju savstarpējā konkurence cīņā par varu lika viņam zināmā mērā piekāpties zemnieku priekšā. Pēc otrā atentāta mēģinājuma viņš bija vēl piekāpīgāks.

Savukārt piekāpīgāki kļuva arī bajāri Ļapunovi, solot verdzības sistēmas likvidāciju. Kopīgiem visas tautas spēkiem Zemnieku karš izplatījās Vjatkas, Permas, Pleskavas un Astrahaņas zemēs. Tam drīz pievienojās arī Rjazaņas un Tulas muižniecība.

Šajā laikā notikušās tjurku tautu cīņas par neatkarību Šuiska pusē esošo kņazu Mstislavska, Vorotinska un citu bajāru karapulki nekavējoties noslīcināja asinīs. Toties Maskavā brieda nemieri. Tur Šuiskis savilka karaspēku un Maskavas garīdzniedzība raidīja lāstus pret Bolotņikovu un viņa cīnītājiem. Bolotņikovs tikmēr ielenca Maskavu, un nu, šķiet, pienāca brīdis, kad neizbēgami būtu jākrīt Jaunajam Šuiskim un jānāk pie varas *labajam* Dmitrijam. Kad Bolotņikova uzvara bija nenovēršama, Sumbulovs un Ļapunovi negaidīti pārgāja Šuiska pusē un *lūdza piedošanu*. Drīz viņu piemēram sekoja arī Paškovs. Bolotņikovam, proti, caram Dmitrijam, uzticams palika tikai kazaku atamans Zaruckis. Protams, arī Iļeika Gorčakovs no Muromas, kurš sevi uzdeva par mirušā cara Fjodora dēlu Pēteri, ko it kā esot sajaukuši ar mirušo meitu.

Krievu vēsturnieki Iļjas Muromieša prototipu nesekmīgi meklē kņaza Vladimira laikos un senajās hronikās. Šķiet, to vajadzētu meklēt ne tik senos laikos.

Bolotņikovs bija spiests atkāpties uz Tulu. Valdības karaspēks sāka to slīcināt ar klasiskiem hidrotehniskiem līdzekļiem, un pēc Šuiska solījumiem saglabāt dzīvību visiem pretošanās kustības dalībniekiem brīvības cīnītāji padevās. Taču pārējo cīnītāju acu priekšā gūstekņi tika slīcināti tūkstošiem. Arī Bolotņikovs Šuiska priekšā krita ceļos pēc Ļapunovu parauga, solot viņam uzticīgu kalpošanu, taču tika arestēts, izvests uz Kargopoli, tur nežēlīgi

spīdzināts, padarīts akls un noslīcināts [33; 60. gr., 584.–591.]. Tā dabā izskatījās Vasilija Šuiska solījumi atteikties no terora, jo vairāk, ja vēl pirms tam viņam uzticīgais karaspēks aplenkto bolotņikoviešu acu priekšā gūstekņu tūkstošus nogalināja uz moku rata.

Tomēr, kā liecina krievu vēsturnieki, V.Šuiskis esot tiešām izticis bez terora un tautai esot imponējis. Ja nezinām, ko viņu skatījumā nozīmē tauta, nonākam neatrisināmu pretrunu priekšā. Taču terors pret gūstekņiem rāda, ka Krievijas pamatiedzīvotājus par tautu neuzskatīja. Tauta esot tikai vikingu pēcnācēji. Un tiešām, padevušies bajāri tikai retos gadījumos tika represēti. Tam iemesls bija cīņa par varu vikingu klanu starpā. Pārējos gadījumos pārbēgšana no vienas karojošās puses uz otru vai padošanās bija tikai teātra spēle ar nolūku nodrošināt lielāku asinsizliešanu karā iesaistītiem zemniekiem. Bajāri cīnījās nevis par uzvaru, bet gan ar pārbēgšanām regulēja karu tā, lai tas pēc iespējas ievilkto un nestu lielāku postu. Ar to arī ir izkaidrojams terors pret gūstekņiem aplenkto karotāju acu priekšā – publiskas izrēķināšanās skats iedarbojās biedējoši un mazināja vēlmi padoties gūstā. Tas savukārt vairoja cīņas sparū abās pusēs un nodrošināja lielākus upurus. Tā, piemēram, par karošanu gan vienā, gan otrā pusē nedraudēja nekādas briesmas Teļatevska dzīvībai, kurš sākumā pie Dobriničiem kā B.Godunova armijas pavēlnieks sagrāva Dmitrija karaspēku un, tiklīdz viņa karavīri pārgāja pretinieka pusē, bēga uz Maskavu, bet vēlāk pats konsekventi cīnījās Bolotņikova un Muromieša armijā Dmitrija un Viltuspētera pusē. Pēc krišanas Šuiska gūstā viņš turpināja dzīvot ierastu dzīvi un 1612. gadā mira dabīgā nāvē kā bajārs [2; 25. sēj., 413.]. Bet Iļeika Muromietis tika pakārtis [2; 10. sēj., 126.].

No tā laika redzamākajiem bajāriem tikai Šahovskis un Saltikovs bija konsekventi politikā, acīmredzami darīja visu, lai tuvinātos Eiropai un, iespējams, atbalstīja zemnieku brīvības cīņas. Par to Šahovskis tika izsūtīts uz tuksnešainu apvidu, no kurienes vēlāk viņu atbrīvoja Dmitrijs, bet Saltikovs tika nosēdināts uz mieta, jo aktīvi atbalstīja Dmitriju, tad – caru Vladislavu, visbeidzot – Sigismundu III Vāsu.

Šajā netīrajā Krievijas pamatiedzīvotāju izkaušanas procesā izziņai traucē divu Rjurikoviču dzimtas caru – Dmitrija un Šuiska – it kā savstarpējā cīņa par varu. Bajāru – Rjurika tiešo pēcnācēju – pāriešana no vienas karojošās puses otrajā ļauj secināt, ka šī cīņa

bija tikai spēle genocīda pastiprināšanai. Kaut gan, saliekot visu pa plauktiņiem, var saskatīt, ka Šuiski bija lielāki blēži starp blēžiem un slepeni pārkāpa spēles noteikumus. Trīs atentāti pret Dmitriju (divi no kuriem acīmredzami bija saistīti ar Šuisku dzimtas vārdu) dod pamatu secinājumam, ka Vasilis Šuiskis, jau būdams izmeklēšanas komisijas priekšsēdis Ugličas lietā, slepeni bija izlēmis radušos situāciju izmantot savā labā. Acīmredzot tāpēc un Romanovu iznirēju drošībai vēlāk tika darīts viss iespējamais, lai Šuisku dzimta jau 1638. gadā beigtu pastāvēt [2; 29. sēj., 512.].

Dmitrijs no jauna parādījās 1607. gadā, kad kļuvušais par nevajadzīgu Bolotņikovs bija sakauts, un caram nekavējoties pievienojās Zarucka karaspēks un bolotņikoviešu vienību atliekas. 1608. gada maijā tika sakauts Šuiska karaspēks un Tušinā tika izveidota jauna Krievijas valdība, kuras sastāvā tika iekļauti Trubeckoji, Sickis, Filarets Romanovs, Saltikovs un citi. Arī šoreiz Dmitrijs neuzticējās rādiem no Rjurika ciltskoka. Toties uzticējās Filaretam Romanovam, ieceļot viņu par patriarhu. Savukārt Filaretam tas netraucēja nodot caru.

1608. gada augustā Dmitrijam palīgā ieradās Marinas Mnišekas tēvs (Marina Dmitrijā atpazīna savu vīru) ar poļu karaspēka kontingentu. Rudenī Dmitrijs jau kontrolēja lielu teritoriju. Tomēr arī šoreiz cara solījumi atcelt verdzību bija tikai demagoģija – viņš zemi izdālāja saviem atbalstītājiem un stiprināja pamatiedzīvotāju nebrīvi.

Tikmēr Šuiskis sūtīja sūtņi Skopinū–Šuiski uz Zviedriju pēc palīdzības. Tika noslēgts līgums par 6000 vīru karaspēka militāro palīdzību karam pret Dmitriju, savukārt Krievija piekrita uz mūžīgo savienību ar Zviedriju pret Poliju. Zviedru izcelsmes Polijas karalis Sigismunds III Vāsa par nodevību uzzināja, pieteica Krievijai preventīvu (nevis uzsāka intervenci) karu un aplenca Smoļensku. Dmitriju atbalstošie poļi tika aicināti uz dzimteni kopīgai cīņai pret Krieviju, tomēr viņu vidū nebija vienprātības, un 1609. gadā Tušinas nometne izjuka. Dmitrijs bēga uz Kālugu.

Tika gāzts arī Šuiskis, un varas vakuumu aizpildīja septiņu bajāru valdība, kuras sastāvā iekļāvās F.Mstislavskis, I.Vorotinskis, A.Trubeckojs, A.Goļicins, B.Likovs, I.Romanovs un F.Šeremetjevs. Tā noslēdza ar Poliju līgumu par Sigismunda III Vāsas dēla Vladislava aicināšanu uz cara troni Maskavā. Līgumam bija pievienoti nosa-

cījumi, kas joprojām saglabāja verdzības iekārtu un vikingu faktiskās varas monopolu:

1. Vladislavam jākronējas pareizticīgo baznīcā.

2. Krievijā pareizticība tiek saglabāta.

3. Augšējiem slāņiem manta un tiesības ir neaizskaramas.

4. Vecā tiesu sistēma tiek saglabāta.

5. Nāves sods izpildāms tikai ar bajāru ziņu.

6. Nodokļi paliek pa vecam, jaunos nosaka tikai ar bajāru ziņu.

7. Zemnieku pārvietošanās aizliegta.

8. Augstākos ierēdņus nav jāpazemina, zemākos drīkst paaugstināt, viņiem ir tiesības braukt mācīties uz ārzemēm.

9. Kalpu statuss tiek saglabāts.

Lai neielastu Dmitriju Maskavā, septiņu bajāru valdība aicināja poļu hetmani Žolkeviski. Taču tas ienāca galvaspilsētā tikai pēc tam, kad Maskava zvērēja uzticību cāram Vladislavam. Bet tas bija saistīts ar jauniem noteikumiem – cāram ir jāpieņem pareizticība, brīva izbraukšana no Krievijas ar nolūku mācīties ir aizliegta, zemāko ļaužu paaugstināšana ir aizliegta [33; 60. gr., 584.–591.].

1610. gadā Dmitrijs nesekmīgi mēģināja ieņemt Maskavu, līdz beidzot Kalugā tika nogalināts. Tā kā Vladislavs pašos pamatos jau bija kapitulējis vikingu priekšā un kaut ko izmainīt valstī vairs nebija spējīgs, Zemste sūtīja pie Sigismunda III Vāsas 1000 cilvēku delegāciju ar patriarhu Filaretu priekšgalā. Acīmredzot sapratis, ka dēls nespēs tikt galā ar valdnieka pienākumiem Krievijā, Polijas karalis pats izteica vēlmi ieņemt Krievijas cara troni. Krievijas patriarhiem tāds pagrieziens nepatika. Apjuka arī Žolkevskis – viņš atstāja Maskavu un politikā vairs nejaucās, saprazdams, ka Sigismunds Maskavā pieņemts netiks. Bet Filarets par nevēlēšanos parakstīt līgumu ar Poliju Sigismunda III Vāsas redakcijā tika arestēts un paturēts gūstā. Tika apcietināts un pārsūtīts uz Poliju Vasilijš Šuiskis, kur tas ieslodzījumā mira.

Tikmēr septiņu bajāru valdība zaudēja savu ietekmi, toties Šuiska ieceltais patriarhs Hermogens [33; 16. gr., 540.] pacēla balsi vikingu hegemonijas saglabāšanai Krievijā. Pēc viņa vārdiem iznāca, ka visi, kas slēdz līgumu ar Poliju, esot nodevēji, un tagad, izmantojot savu augstāko stāvokli valstī, kad cars Vladislavs kā citādi ticīgais

nevarēja Hermogenu pakļaut savai ietekmei, patriarhs kūdīja visus pareizticīgos uz nekārtībām un cara gāšanu. Šādā veidā izdevās imitēt visas Krievijas tautas pretošanās kustību, kuras priekšgalā nostājās Prokopijs Ļapunovs. Ar verdzības atcelšanas solījumiem viņš guva plašu Krievijas pamatiedzīvotāju atbalstu, kas deva iespēju nobloķēt Maskavu, bet pašam Ļapunovam kļūt par Zemstes galvu. Sasniedzis kāroto (iespējams, pat izredzes uz diktatora lauriem), Ļapunovs tautai doto vārdu lauza, pilnā mērā atjaunojot verdzības iekārtu. Par to sašutušie kazaki ar atamanu Zarucki priekšgalā afēristu nogalināja. Un atkal radās situācija, kad Krievijā varētu zust vikingu varas monopols. Hermogens atsāka kūdīšanu pret cara Vladislava tiesībām uz varu. Atsaucās kāds gaļas tirgotājs Kuzma Miņins un kņazs Dmitrijs Požarskis, kurš bija Rjurika pēcnācējs caur Vsevoloda Lielās Ligzdas zaru. Kņazs savāca sev uzticamu karaspēku un ieņēma Maskavu kā vienīgais reālais pretendents uz cara troni [2; 24. sēj., 429.].

Tomēr patriarhātam bija savs viedoklis, un Zemstē par čaru tika ievēlēts Filareta dēls Mihails. Miņinam un Požarskim uzcēla tikai pieminekli par cīņu pret neesošo poļu iebrukumu. Vēlāk tika izspēlēta Mihaila kaulēšanās un citi triki, tika izdomāts arī Ivans Susaņins, kuram ir jāpersonificē Krievijas pamatiedzīvotāju verdziskā padevība svešzemju vikingiem. Šo puču laikā pēc Dmitrija nāves viņa sievai Marinai 1611. gada janvārī piedzima dēls Ivans. Marina Mniškeka kā atraitne atrada aizsardzību Astrahaņā pie atamana Zarucka un kļuva par viņa sievu, taču 1614. gada maijā viņi visi trīs tika nodoti un nogādāti Maskavā. Tur Zaruckis un mazgadīgais Ivana IV mazdēls, troņmantnieks Ivans, tika *sodīti* ar nāvi, bet Marina cietumā nomērdēta badā [2; 16. sēj., 363.].

Tas, ka varu pārtvēra Romanovu klans, vikingu vidē uz kādu laiciņu ienesa civilizētākas savstarpējas attiecības līdz pat Pētera I laikam, taču Krievijas pamatiedzīvotājiem no tā labāk nekļuva, un tautas bija spiestas sevi aizstāvēt bruņotā cīņā, jo pie varas joprojām bija pirāti.

Daudz cildinātais cars **Pēteris I** bija ne mazāks nezvērs kā Ivans IV. Viņa *varoņdarbos* atklājās tāda pati cietsirdība un agresivitāte. Lūk, tikai viena dokumenta izraksts, kas to raksturo:

Man Tev jāpaziņo, ka Visvarenais Dievs un Vissvētā Dievmāte Tavu vēlēšanos

piepilda: ienaidnieka zemē vairs nav ko postīt. No Pliskavas līdz Tartu ... 38 verstis šai pusē Pērnavas un no Rīgas līdz Valkai viss ir izpostīts, visas pilis ir sagrautas. Nekas nav atlicis, izņemot Pērnavu un Rēveli, un šur tur pa muižai.

Tāda ir Krievijas bandu barveža Šeremetjeva atskaite Pēterim I par pastrādāto Livonijā. Un tas ir likumsakarīgi, jo Eiropas valstu parlamentu deputātu un citu politiķu saites ar Pēteri I nebija nejaušas. Pirms 1700. gada pirātēns tika uzņemts masonos. Runājot par Pētera I vizīti Holandē un Anglijā zem vienkārša strādnieku zeļļa maskas, netiek minēts, ka viņš būtu ticis ar saviem kolēģiem – monarhiem. Toties ar **Ņūtonu** un **Leibnicu** tikšanās tiek īpaši pasvītota – sak, cars aizkustinoši interesējies par zinātni. Taču Ņūtons bija Anglijas parlamenta deputāts, bet Leibnics – politiķis Vācijā. Ar necilu vārdu Pēteris Mihailovičs topošais ķeizars iebrauca pat Londonā, taču, tiekoties ar seru Ņūtonu, viņš neparādījās acīs toreizējam karalim. Šo zinātnieku un politiķu kontaktos ar mežonīgo carēnu ir saskatāma tiša Krievijas muskuļu uzpumpēšana. Ar monarhiem viņam nebija par ko runāt tāpēc, ka Holande tad padzina Spānijas vikingus, bet Posttjūdorū karaļi īstenoja no vikingu viedokļa nepareizu politiku.

Izzūdodot līdzsvaram zināšanās par jautājumiem, kas sasaistīja gara fiziku ar molekulārās pasaules izpēti, zinātnie iegrozijās vienus pusīgā gultnē, radīja vulgārā materiālisma ilūziju un virzīja pasaules uzskatu uz ateismu. Tā kā vikingu monarhijas zinības monopolizēja, zinātnie nonāca kriminālās rokās. To parāda arī tas, ka 1717. gadā Parīzes Zinātņu akadēmija piešķīra goda locekļa titulu Pēterim I.

Tomēr Kijevas kņazu izcelsme no vikingiem un dalība vergu tirdzniecības darījumos acīmredzami radīja problēmas viņu pēctečiem – Krievijas cāriem, kas pretendēja uz ķeizara godu, Dieva svaidītam valdniekam jābūt dziļiem sentēviem un nedrīkst būt tumšu traipu ciltsrakstos visās pārskatāmajās paaudzēs. Lai dabūtu ķeizara kroni, Pēteris I pūlējās norobežoties no saviem senčiem un tēloja eiropieti. Nopircis vergu mori Hanibālu, viņš to padarīja par redzamu valstsvīru. Šķīries no pirmās sievas J. Lopuhinas, apprecēja Alūksnes mācītāja Glika audzumeitu Martu Skovronsku, kura vēlāk kļuva par ķeizarieni*. Tālā zemē Arhangeļskā (neitrālā vietā) atradis

---

* Katrīna I, Polijas ebreja Samuila Skovoroščenko meita, latviešu luterāņu mācītāja Glika audzumeita.

talantīgu somu jaunekli **Mihailo Lomonosovu**, viņš to padarīja par Krievijas zinātnes spīdekli, kam par labvēlību un tiesībām strādāt interesantu darbu bija jāizpilda speciāls pasūtījums. Un XVIII gadsimta redzamākais Zinātņu akadēmijas funkcionārs Lomonosovs mēģināja svītrot vikingus no Krievijas vēstures vispār, tādā veidā atmazgājot tās monarhu godu. Tomēr XIX gadsimtā vēstures zinātnē uzvarēja vikingu-tradicionālistu spārns. Virsroku ņēma N.Karamzina vēstures versija, kuras modifikācijas mūsdienu pasaule pieņem par vēstures zinātni. Atzīstot atsevišķu personu noziegumu baismīgumu, šī *teorija* vikingus *atmazgāja* un glorificēja, vienlaicīgi pierakstot viņiem skandināvisku izcelsmi (katram gadījumam). No vikingu teorijas mēģināja tikt vaļā komunistiskā historiogrāfija, kad nāca gaismā jauni fakti par viņu noziegumiem.

Pēc *Lielās padomju enciklopēdijas* datiem, masonisma dzimšana izskatās šādi. 1717. gadā Londonā brīvie amatnieki, t.i., mūrnieki, izveidoja profesionālo apvienību – masonu ložu, kas it kā varēja būt jaunu arodbiedrību dibināšanas mēģinājums. Tātad Pēteris I it kā nevarētu būt masons. Citi avoti liecina – masoni ir sena mafija, kura bija aktīva jau vikingu ekspansijas laikā ap 1000. gadu. Kā redzējām trešajā nodaļā, masonu pirmsākumi ir meklējami senajā Babilonijā, kad tur Kaina–Hama cilts locekļi pacēla roku uz Mozus grāmatām ar apokrifiskiem kropļojumiem, taču šo apstākli padomju laika enciklopēdija noklusē. Tikmēr padomju literatūrā varam atrast masonu zākāšanu par to, ka viņi esot ekspluatatoru ideoloģijas nesēji. Ņemot vērā, ka pie primitivizētās domāšanas pieradinātie padomju cilvēki aiz katras zākāšanas meklēja pretējo, ir skaidrs, ka nākotnē bija paredzēta masonisma legalizācija bez īpašas iedzīvotāju pretestības.

Starp citu, arī *Ebreju enciklopēdija* ir visai toleranta pret masoniem. Tā uzsver to deklarētā lozunga **BRĪVĪBA, BRĀLĪBA, VIENLĪDZĪBA** pievilcību, kā arī dalībnieku augstās ētiskās īpašības un šīs organizācijas apvienojošo lomu. Protams, nav nepamanīta arī subordinācija, kur katrā pakāpienā pa hierarhijas kāpnēm dalībniekam tiek atklāts noslēpums pēc noslēpuma, līdz viņš sasniedz visaugstāko pakāpienu ložā. Šaubu nav, ka virsotni spēj sasniegt tikai īpaši izredzētie, un, domājams, viņi ir Kaina–Hama cilts eksemplāri, par kuriem ir absolūta garantija par ieaugšanu sāta-

nismā tik lielā mērā, ka vairs neredz ceļu atpakaļ. Šodien varam brīnīties par to, ka XX gadsimta sākumā ebreju enciklopēdisti ar lepnumu klāstīja, ka šajā *brīvības, brālības un vienlīdzības* mafijā ir parādīta uzticība arī ebrejiem, uzņemot viņus masonos un ļaujot zināmā mērā pacelties līdz kaut kādiem augstumiem. Protams, pēc viduslaiku atstumtības un vajāšanu periodiem tas varētu likties liels gods, taču patiesībā tās bija lamatas – masoni XIX gadsimtā tika atmaskoti kā sātāniska organizācija, kas saņēma pat pāvesta anatēmu. Tomēr globālās kundzības plāni joprojām bija lieli, brāļu ieņemto pozīciju saglabāšana bija tik aktuāla, ka bija svarīgi turpināt funkcionēšanu, tikai atbildību pārliekot uz citiem. Un, lūk, ebrejiem bija paredzēts kļūt grēkāžiem par masonu noziegumiem. Tādā veidā, forsējot ebreju piesaistīšanu masonisma zemākajiem hierarhijas krēsliem, tika nodrošināts, lai tieši ebreji pasaulē gūtu skandalozu slavu. Viņi uz šīs ēsmas arī uzķērās, un tagad mūsdienu demokrātiskajā Krievijā to vien dzird kā lamāšanos par žīdu-masonu bandu.

Acīmredzot brīvmūrnieki bija ļoti mānīcīgi, tāpēc tie pēc *dižciltīgo* parauga ritualizēja jaunu biedru uzņemšanu un saietus aizsardzībai pret iespējamām burvībām, kas varētu kaitēt arodbiedrībai. Viņi pieņēma no kristiānisma un senajām reliģijām aizgūtu atribūtiku. Un drīz brīvmūrniekos iesaistījās cilvēki, kam nav ne mazākā sakara ar amatniecību. Masoni aptvēra plašu politisku spektru, par brāļiem uzņemot gan vikingu monarhistus, gan nevingu republikāņus, gan dažādu sugu finansistus. Tā bija raibu raibā publika. Par brāļiem kļuva kultūras, zinātnes un citu darbības sfēru darbinieki, piemēram, **V. A. Mocarts**. Par masonu kļuva, piemēram, Krievijas *apgaismotājs* **Nikolajs Novikovs** (dzīv. 1744 – 1818). Viņš aktīvi kritizēja vulgāro verdzības formu, kas bija ieviesta Krievijā, un pat nesodīti kritizēja Katrīnu II par neizlēmību *apgaismības* ieviešanā, publicēja franču filozofu darbus, izdeva grāmatas krievu valodā, sekmējot visas Krievijas (Rusu zemes) rusifikāciju ar no Kijevas slāviem aizgūtās Krievijas Pareizticīgo Baznīcas valodas izplatību. Šim nolūkam viņš veidoja arī skolas raznočincu (ierēdņu) bērniem, kuriem dozētā veidā tika pasniegtas zinības, lai tos padarītu par pārliecinātiem un uzticamiem vikingu varas kalpiem.

Pēteris I ne tikai piesavinājās zemes aiz Urāliem līdz pašam

Klusajam okeānam. Viņš ar vardarbību un teroru ielauzās Livonijā, uzurpēja sev tiesības arī uz citām zemēm, bet sevi *kronēja* par ķeizaru, rituāla vajadzībām iepriekš iecēlis padevīgu visas Rusu zemes patriarhu pēc Bizantijas parauga [19; 283.]. (Arī šoreiz, par spīti solījumiem katolizēt Krieviju, atrast kopīgu valodu ar pāvestu neizdevās.) Tagad rusu valdījumi platības ziņā pārsniedza senās Romas un Bizantijas platību, un caram radās vajadzība pēc vienotas valodas, lai viņa spiegi visos nostūros saprastu, par ko vietējie iedzīvotāji runā. Kā vispiemērotākā viņam likās Krievijas Pareizticīgo Baznīcas lietotā liturģiskā un hroniku rakstu valoda, kura ir pārņemta no Kijevas. Taču šī valoda, ar ko varēja šifrēt kaut kādu informāciju, kā sadzīves valoda nederēja tās neizkoptības dēļ, jo bizantiešu mūki, kas sākotnēji atbildēja par rakstīto vārdu, ne visai iedziļinājās slāvu valodu niansēs.

Lai iedzīvinātu pareizticībā lietoto slāvu dialektu, pie darba ķērās Pētera I dibinātās Zinātņu akadēmijas funkcionāri. Un Arhangeļskas somugru izcelsmes zinātniekam M. Lomonosovam tas izdevās. Viņš baznīcas dialektu padarīja par ikdienā lietojamo sarunu un literāro valodu. Popi naski ķerās pie tās izplatīšanas un uzraudzības, lai baznīcēni šo valodu lietotu arī sadzīvē. Tādējādi rusu sagūstīto tautu rusifikācija tagad skāra pašas mentalitātes saknes, piespiežot tās aizmirst sentēvu valodu, gara mantojumu un folkloru. Visi, kas bija kristīti pareizticībā, tagad par krieviem sāka saukties nevis vairs tikai pēc pakļautības, bet arī pēc mākslīgi radītām etniskām pazīmēm. Tā bija principiāli jauna asimilācijas metode.

Bet N. Novikovs vietējo tautu valodu iznīdēšanu padarīja par reālu procesu. Skolu uzdevums bija nodrošināt, lai visā Krievijā tautas aizmirstu savu patieso izcelsmi un viennozīmīgi atzītu sevi par rusu īpašumu. No Arhangeļskas līdz Maskavai, Kostromai, Rjazanaī, Suzdaļai, Brjanskai un vēl tālāk sāka runāt jaunajā valodā. M. Lomonosovs tik nopietni uztvēra uzdevumu baznīcas valodu iedzīvināt praksē, ka pat vēlējās, lai arī cari skaitītos par krieviem jaunveidojamajā sakausējumā, un sāka strādāt šai virzienā, cenšoties viņiem noņemt apkaunojošo vikingu izcelsmi.

Būdams neparasti apdāvināts un izglītots cilvēks, viņš izstrādāja jaunveidojamās valodas gramatiku un izkopa stilu. Tā ietvēra arī izplatītākos vietējo tautu leksikas elementus. Visā impērijā tika

ieviesta vikingu paraža saukties vārdā un tēva vārdā. Tagad rusifikācija kļuva par līdzekli arī tautu no sentēviem mantotās valodas un senās folkloras kā gara mantojuma iznīcināšanai. Senās folkloras vietā nāca jauna, mākslīga, kur darbojas cari un personas, kas dzīvo aiz trejdeviņām jūrām un zemēm, dažkārt konkretizējot vietvārdu nosaukumus, piemēram, pieminot arī Cargradu (Konstantinopoli). Šai laukā intensīvi piestrādāja **Puškins**. Rakstībā nostiprinājās *kiriļica* – alfabēts, ko pāvesta uzdevumā slāvu tautām izstrādāja divi Romas katoļu bīskapi – **Kirils un Metodijs** vēl toreiz, kad valdīja uzskats, ka katrai valodai ir jābūt savai rakstībai.

Agrā jaunībā atstājis tēva mājas un darbodamies vikingu vidē, Mihailo Lomonosovs nespēja aptvert, ka ar savu darbu viņš ir atradums Eiropas tautu nīdētājiem un ka sagūstītās baznīcas valoda pārtaps par valsts valodu.

Acīmredzami pasūtījuma darba patiesie mērķi Lomonosovam tomēr atklāti nebija, jo atsevišķas izstrādnes sastapa galma atklātu vai slēptu birokrātisku pretestību. Jo visam bija savas robežas – vikingu slāņi it nemaz nevēlējās norobežoties no savas pagātnes, to vēlme bija senču noziegumu leģitimācija un savas pastāvēšanas tiesiskajā pamatojumā. Citiem vārdiem – tautām vikingu noziegumi esot jāuztver kā privilēģija, kura nevienam nav jāapspiež un jāvērtē.

Šādas asimilācijas pierādījums ir vecticībnieku kopienas ārpus Krievijas robežām. Tās, glābdamās no terora, XVII – XVIII gadsimtā izklīda pa plašo pasauli. Šķiet, ja būtu iespējama valodas konsekvācija, apturot tās attīstību un izmaiņas, cilvēkiem būtu jāsauglabā tā krievu izloksne, kura bijusi M.Lomonosova laikā vai arī pirms tā. Taču apstākļos, kad pirmspadomju perioda vecticībnieku kopienām tika uzspiests viedoklis, ka skolu zinības nāk no sātana un tāpēc mācīties esot liels grēks, dažādās malās cilvēki runā modernajā krievu valodā ar minimāliem barbarismiem, kas ir aizgūti kontaktos ar vietējām tautām. Turpretim citu tautu valodas sastāv no neskaitāmiem dialektiem un izloksnēm. Piemēram, Itālijā un Vācijā, nezinot literāro valodu, nav iespējams sazināties ar dažādu novadu iedzīvotājiem. Pat Latvijā ar tās 65 tūkstošu kvadrātkilometru lielo teritoriju pastāv trīs dialekti un vesels lērums izlokšņu.

No slepeno operāciju loģikas izriet, ka katrai kopienai svešumā paralēli popiem – politiskajiem bēgļiem līdzī tika sūtīti arī popi kā

slepenie aģenti, kas nezaudēja kontaktus ar metropoli. Tie bija viņi, kas vecticībniekiem mācīja to valodu, kāda dominē Krievijā, un kontrolēja, lai viņi pēc iespējas minimāli kontaktētos ar *neticīgajiem* citādi ticīgajiem. Tas nozīmē, ka Trešās Atmodas laika lielais internacistu skaits no šīm kopienām ir likumsakarīgs attiecīgu politisko spēku roku darbs.

Kā periodu pēc Zelta Ordas sabrukuma vērtē jaunāko laiku krievu vēsturnieki? XX gadsimta nogalē izdotajā grāmatā *Krievu armijas vēsture* A.Kersnovskis carisma laiku sauc īstajā vārdā – tā ir verdzības iekārta:

Mēs lietojam terminu "verdzība" kā precīzu un patiesu jēgu dzimtbūšanai, kas izplūst un aizēno īstenību un dod pat pamatu dažiem pētniekiem salīdzināt krievu klausas ar eiropiešu klausām, un pat mēģināt meklēt kaut kādu analogiju (sak, pie mums dzimtbūšana atcelta tikai 1861. gadā, bet vācu zemēs tā pastāvēja līdz 1848. gadam utt.). Šis salīdzinājums ir bezjēdzīgs. Eiropas vasaļu zemnieki piederēja novadam, bet krievu dzimtļaudis bija muižnieku personīgais īpašums. Eiropas klausas, feodālisma palieka, uzlika par pienākumu strādāt seņjora labā kā dienesta pienākumu noteiktu dienu skaitu gadā. Ārpus dienesta viņš bija pilnīgi brīvs nodarbē un rīcībā. Viņa personība, ģimene un mājas bija neaizskāramas. Un vajadzības gadījumā viņš varēja atrast aizstāvību pret feodāli. (Atcerēsimies Potsdamas mālderi, kurš draudēja Frīdriham II ar tiesnesi.) Toties krievu dzimtcilvēks bija vergs šī vārda tiešajā nozīmē. Viņu varēja pārdot un pirkt, aizvest uz tālajiem novadiem, iekļāt bankā, apmainīt pret citu vergu, pret kucēnu, pret kādu vergturim tīkamu mantu, varēja piespiest precēties, nodot rekrūšos, izjaukt verga ģimeni, spīdzināt. Dzimtcilvēka dzīvībai XVIII gadsimtā nebija īpašas vērtības (Saltičiha, kas nogalināja 38 verdzenes, pat uz Sibīriju netika izsūtīta)... [31; 110., 111.]

Šajos vārdos redzam krievu tautas traģēdijas dziļu izpratni. Liekas, vajadzētu sekot adekvātiem risinājumiem, kas nāciju nodrošinātu pret analogiem recidīviem nākotnē. Taču krieviskā domāšana ir apbrīnojama, un to redzam tā paša A.Kersnovska vārdos, kas it kā loģiski izriet no iepriekšējiem:

Cetrdesmit kņazu, caru un ķeizaru tūkstoš gados radīja Krieviju. (..) Visi kopā radīja mūsu Dzimteni, tās varenību un skaistumu, tās kultūru un lielumu. Un mēs, Krievi, vienmēr būsīm viņu mūžīgie parādnieki. Savā titāniskajā tūkstošgadīgajā darbā Krievijas radītāji balstījās uz trīs valiem – garīgu Pareizticīgās Baznīcas spēku, Krievu Tautas radošo ģēniju un Krievu

Armijas varonību. Dieva svaidītais un patvaldības iekārtas svētuma apziņas caurstarotais krievu cars tikai Vienam Dievam atskaitījās par savu rīcību, valdīja pār Dieva uzticēto zemi pēc sirdsapziņas ar savu labāko ļaužu starpniecību, un tās likteni neuzticēja bezjēdzīgajam pūlim, kas nezina, ko grib, un pūļa barvežiem, kas labi zina, ko grib. [31; 9.]

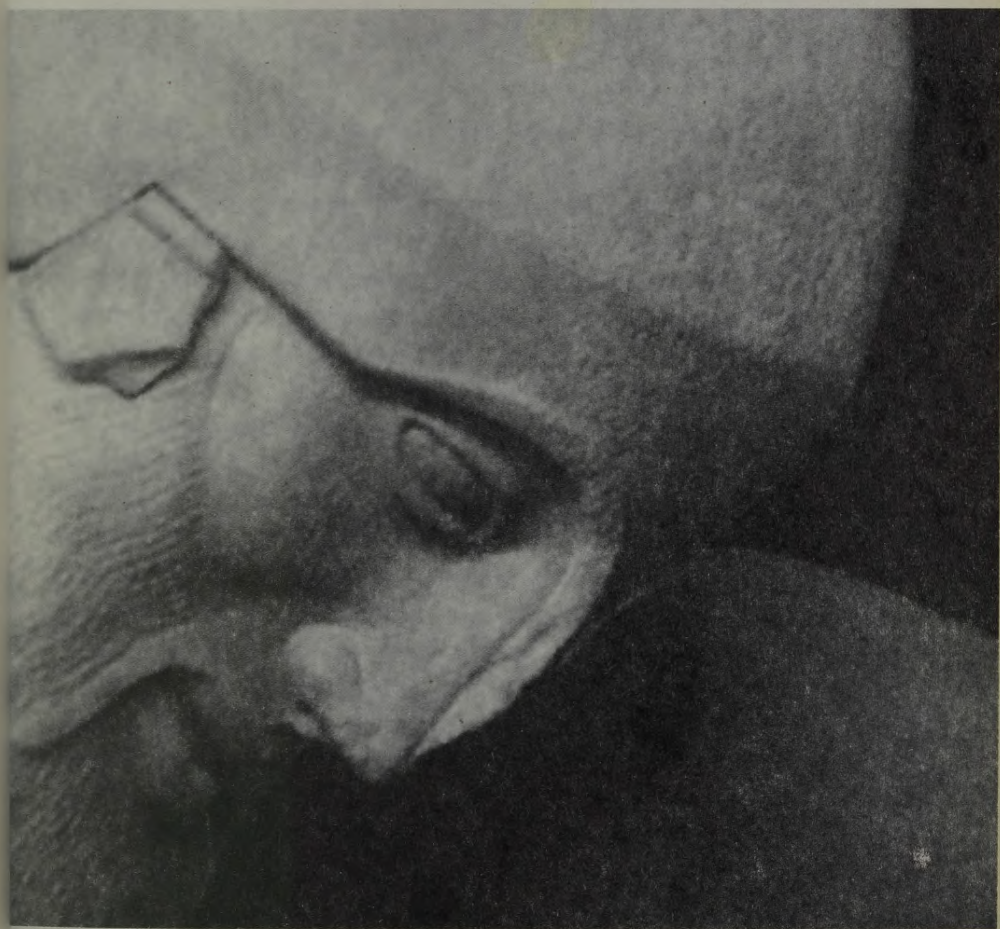
Šķiet, komentāri ir lieki. Taču ar zemošanos krievu sentēvu mocītāju priekšā viņam nepietiek. Joprojām cilvēku prātiem tiek uzspiesti paranojāli murgi ar ienaidnieka tēlu, kuri kopš Ivana III laikiem tika izmantoti tautu savstarpējai rīdīšanai [31; 11.]:

Pirmais ienaidnieks – austrumos. Viņš nāca pie mums no Āzijas stepju dziļumiem, sākumā obru un polovciešu veidolā, pēc tam mongoļi un tatāri, un, beidzot, turki. Šie pēdējie, pakļaujot pusi no Eiropas, Cargradu pārvērtā par Stambulu, ar to nostādāmieš šķērsām mūsu vēsturiskajam ceļam.

Otrs ienaidnieks – rietumos. Vārds tam bija un palika – vācietis.

Vēl briesmīgāk darbojas bāreņu sindroms, jo izaugt mākslīgi inkubētajā tautā bez dvēselei tik nepieciešamā sentēvu gara mantojuma – tas tiešām ir briesmīgi. Un, par spīti intensīvai zombēšanai, ir daudz krievu, kas intuitīvi apzinās savu nacionālo traģēdiju. Citi kaut vai šodien bēgtu no pagātnes lāsta un labprāt iedzīvotos pilnīgi svešā vidē, lai vismaz bērniem un bērnu bērniem klātos labi. Ne velti laulībām viņi meklē cittautiešus, lai vismaz bērniem izmainītos tautība [34; 63., 64.]. Tāpēc nevajadzētu pretoties krievu vēlmēm savus bērnus sūtīt nekrievu skolās. Traucēt deasimilācijas vēlmēm nav cilvēciģi, jo vismaz trešdaļa krievu ir mūsu pašu rusificētie brāļi balti. Bet cik pagājušajos gadsimtos tika aizvesti gūstā? Starp krieviem taču ir arī viņu pēcnācēji.

9 . N O D A Ļ A

MELNAIS BRUŅINIEKS

WELMAYE BROTHERS

Jau kopš XIX gadsimta vidus ticam izdomājumiem par XIII gadsimta vācu agresiju un viņu septiņsimtgadīgo jūgu.

Ja XX gadsimta nogalē latvietim jautājam par Melno Bruņinieku, dzirdam atbildi, ka tas ir simbolisks vācu agresoru tēls, atgādinājums par XIII gadsimtā notikušo Latvijas iekarošanu un *kristīšanu ar uguni un zobenu*, par septiņu gadsimtu ilgo vācu jūgu. Ja jautāsim par šādu ziņu avotiem, dzirdēsim atbildi, ka tā ir *Indriķa hronika*. Uz jautājumu "*Vai to esi lasījis?*" dzirdēsim atbildi – "Nē!".

Vēl XX gadsimta sākumā Jānim Rainim ar Melnā Bruņinieka tēlu saistījās citādas asociācijas, jo lugā *Uguns un Nakts* šim tēlam viņš liek teikt: "*Es nāku no tatāriem, kas visas zemes min zirgu pakaviem.*" Tātad dzejnieks ar Melno Bruņinieku identificēja nevis rietumu, bet gan austrumu ekspansionistus. Protams, te ir jūtama Karamzina ietekme, kas atbildību par kņazu un caru kriminālnozieģumiem centās novelt uz Volgas bulgāru senčiem vai Zelta Ordas haniem. Neatkarīgajā Latvijā (1918–1940) Melnā Bruņinieka tēlam jau pilnībā tika uzspiests vācietības zīmogs, kam par cēloni bija melno baronu nodevība 1905. gada revolūcijas laikā, kā arī vācu ģenerāļa fon der Golca un kņaza Bermonta–Avalova bandu trakošana 1919. gadā Latvijā.

Dīvainākais ir tas, ka mītam par vācu jūgu tic arī profesionāļi, kuri ir studējuši *Indriķa* un *Atskaņu hronikas*. Izskatās, ka līdz šim nav nopietni mēģināts izprast kļiedzošās pretrunas šajos avotos un tās pakļaut kritiskai analīzei, kā arī aprakstītos notikumus salīdzināt ar senajām krievu hronikām un **tā laika starptautisko situāciju**. No mūsu vecvectēviem mantotie un bērnībā iepotētie domāšanas stereotipi, kas jau pirms gadsimta tika saņemti skolās cariskās ohrankas stingrajā uzraudzībā, un aizspriedumi pret katoļiem, izrādās, ir stiprāki par veselo saprātu.

Indriķa hronikas un *Atskaņu hronikas* oriģinālu joprojām nav. Pētnieku rīcībā ir tikai savstarpēji pretrunīgi noraksti, kuri pēc

subjektīva izvērtējuma un *liekā* atsijāšanas publicēti kā *visticamākā* versija. Tomēr publicētajā versijā pretrunas palika, un to dēļ rodas iespaids, ka XIII gadsimta hronistiem nebija patiesa priekšstats par aprakstīto laiku, vai arī šis liecības tika rakstītas mirkļa psihopātisku emociju ietekmē. Bet tas nevar būt, jo hronikas netika rakstītas kā dienasgrāmatas, kur varētu atspoguļoties mainīga attieksme politiskās situācijas un subjektīvu iespaidu maiņas ietekmē. Tās tapa ar ilgāku laika distanci, kad autoriem jau bija stabils priekšstats par notikumiem un to dalībniekiem.

Indriķa hronika sarakstīta 1226. – 1227. gadā un aptver laiku, sākot no XII gadsimta nogales. No tās izriet neadekvātas vietējo iedzīvotāju, bīskapu un ordeņa attiecības, kā arī militāras sadursmes, tostarp arī ar pareizticīgo Krievzemi. Tas izraisa vēsturnieku neizpratni, ko izsaka arī mūsu vēsturnieks Arvīds Švābe:

Vāci saka, ka viņi ar bruņotu spēku iebrukuši Baltijā, lai kristītu pagānus. Bet, ja viņus interesētu tikai katoļu ticības sludināšana, tad tiem vispirms vajadzētu brukt virsū kuršiem un zemgaļiem, kuri tiešām bij pagāni. Bet krustneši uzsāka uzbrukumu lībjiem un latgaļiem, kuri vismaz pa daļai bij jau pareizticīgi. Arī vēlāk, iekarojuši Daugavas ceļu, viņi nenogriezās vis uz nekristīto Lietuvu, bet uz pareizticīgo Krieviju. Uzbrukumu virzīja pa diviem ceļiem: gar Daugavu uz Polocku un gar Gauju uz Pliskavu. Šais pilsētās bij lieli preču krājumi, kurus vāci kāroja dabūt priekš sevis. [5; 99.]

Abās hronikās nav pārliciecināšu liecību, ka vācieši devās uz Krieviju laupīšanas nolūkā. Tāpēc doma par tīkojumiem pēc Polockas un Pleskavas preču krājumiem ir tikai nepierādīts minējums. Arī A.Švābes par pagāniem nosauktie kurši, zemgaļi un lietuvieši bija dievturi, kam ar pagānismu nav nekā kopēja.

Vēsturnieki apgalvo, ka *Indriķa hronika* un *Atskaņu hronika* esot vienīgie ziņu avoti par XII – XIII gadsimta notikumiem. Taču bez tām ir vēl senās krievu hronikas, kuru atreferējumi pirms Pirmā pasaules kara Pēterburgā izdotajā *Militārajā enciklopēdijā* pauž cariskās historiogrāfijas viedokli. Tur redzam pavisam citu ainu, kaut gan hipotētiskā *vācu kolonizācijas sākuma* apraksts sakrīt ar versiju, kas XIX un XX gadsimtā no paaudzes uz paaudzi tiek mācīta Latvijas skolās, to pašu, kuras paradigmas varā mēs esam no paaudzes uz paaudzi:

Viņi (novgorodieši – O. G.) Daugavas grīvā palaida no redzesloka arī

vācu kolonizācijas priekšējās vienības, kas ar kristības sludināšanu bija ciešās saitēs ar lībiešiem. To XII gadsimta 80. gados sāka bīskaps Meinhards, kurš saņēma uz to atļauju no Polockas kņaza Vladimira. Brēmenes* tirgotāji sen bija pazīstami Livonijā, kurp tie brauca tikai ar nolūku tirgoties un kur bija iekārtota preču noliktava Ikšķilē. Lietuvas uzlidojumu ietekmē lībieši ieklausījās garīdznieka Meinharda padomos un viņam atļāva aizsardzības nolūkos būvēt pili Ikšķilē un Salaspilī. [28; 14. sēj., 606.]

No Militārās enciklopēdijas varam uzzināt pētījumiem tik nozīmīgu faktu, ka tā laika Krievzemes hronisti visus Baltijas iedzīvotājus sauca par čudiem, nešķirojot somugros un baltos. Acīmredzot šīs tautas viņiem likās brīnumcilvēki, kuri, būdami pēc dabas miermīlīgi, vikingsus neielaida uz pastāvīgu dzīvi, bet to sirojumiem nekavējoties deva niknu pretsparu. Savukārt novgorodiešu un livoniešu attiecības pirms vikingu ekspansijas laikmeta tiek raksturotas šādi:

Sākumā novgorodiešiem pret čudiem bija draudzīgas sabiedroto attiecības. [Turpat.]

Ar Rjurika iebrukumu Novgorodā 862. gadā šīs labās attiecības tika sabojātas, jo pēc tam vērojamas parādības, ko šodien saucam par reketu:

... toties ar XI gs. sākās estu aplikšana ar mesliem, tiek pieminēti arī karagājieni pret viņiem. 1030. gadā Jaroslavs, uzveicis čudus, uzceļ viņu zemē atbalsta punktu – Jurjevas pilsētu pie Embales upes. Uzvarētie tik vienkārši nesamierinājās ar savu likteni. Jau 1054. gadā novgorodiešiem vietvalža Ostromira vadībā nācās atkārtot karagājieni, kas beidzās neveiksmīgi. 1060. gadā novgorodieši atkārtoja kampaņu lielkņaza Izjaslava Jarosloviča vadībā ... Taču 1060. gada pavasarī esti atteicās maksāt meslus, atguva Jurjevu un rīkoja karagājieni pret Pleskavu. [Turpat.]

Vēl vienu Krievzemi kompromitējošu faktu sēriju redzam rakstā par Novgorodu:

1032. gadā vēlētāis vojevoda Ulebs tiek sūtīts uz čudu zemi, uz "Dzelzs vārtiem", bet 1042. gadā novgorodieši gāja uz Ielsu, t.i., Dienvidsomiju. Rūpējoties par Novgorodu, Jaroslavs 1044. gadā lika pamatus Novgorodas cietoksnim, uzceļot akmens sienu Sofijas pusē ... No 1054. gada novgorodiešu

---

* Avotā – Berlīnes; bet Berlīne kā pilsēta dibināta 1307. gadā.

karaspēks veic 3 karagājienus uz čudiem. Pirmais vietvalža Ostrineta (citos avotos vikings tiek dēvēts slāviski par Ostromīru – O. G.) vadībā beidzās neveiksmīgi; pēc 2 gadiem čudu cilts sēji (sēji ir balti – O. G.), kas maksāja meslus, padzina atsūtītos meslu savācējus un paši veica uzlidojumu līdz pat Pleskavai. Par sodu tika rīkots pleskaviešu – novgorodiešu uzlidojums estiem, kas pirmajiem nesa vairāk nekā 1000 cilvēku zaudējumu, un tas liecina par neparasti asiņainu kauju. Atjaunojās arī Polockas kņazu tīkojumi. Vsevolods Brjačislavičs 1066. gadā pēkšņā uzbrukumā ieņēma Sofijas pusi un to izlauņija. [28; 17. sēj., 13.]

Vikingu tikumi tiešām izskatās īpatnēji – dabūjuši vienā vietā pretsparu, tie uzmācas citā vietā vieglāka laupījuma gūšanai. Ja sēji atmaksā par noziegumiem, tad atbildes gājiens tiek rīkots pret igauņiem.

Enciklopēdija, rakstot par Livonijas kariem, neslēpj arī Mstislava 1111., 1113. un 1116. gada karagājienus. 1130. gadā Baltijas zemes postīja Vsevolods, taču cariskie militāristi ir spiesti atzīt, ka 1131. gadā esti to sakāva.

Turpmākie notikumi risinājās tieši pirms Meinharda misijas Livonijā:

Mstislava Vladimiroviča valdīšana bija Novgorodas ziedu laiki. Izmantojot iekšējo mieru, novgorodieši attīstīja tirdzniecību un izplatīja savu varu tālu aiz Urāļiem. Novgorodas nocietinājumi bija paplašināti un pārbūvēti. Taču līdz ar Mstislava atstumšanu sākās ķildas, jo valdošā partija atbalstīja Monomahu, kurš tīkoja sagrābt Novgorodu. Vsevolods Mstislavičs, kamēr tēvs bija dzīvs, laimīgi valdīja Novgorodā un pēc večes lēmuma ar mainīgām sekām veica trīs karagājienus pret čudiem. Pēc Mstislava nāves Vsevolods lauza līgumu un pameta Novgorodu, lai valdītu citur. Kad onkulis viņu izdzina no Perejaslavļas un viņš atgriezās Novgorodā, tur notika sacelšanās. Tautas partija viņu padzina, bet tās pretinieki viņu dabūja atpakaļ. Visu 1134. gada vasaru Vsevoloda partija apstrādāja vēci un beidzot izspieda lēmumu sūtīt novgorodiešu karaspēku uz Suzdaļu Vsevoloda interesēs. Karagājiena laikā ķildas turpinājās, un Vsevolods bija spiests atgriezties. Viņš spītīgi centās panākt savu, un tas viņam izdevās. Novgorodieši devās karagājienā. Taču 31. decembrī bija bargs sals, karaspēks virzījās ar grūtībām. Ždanas kalnā rostovieši to sakāva. Sekas bija tādas, ka Vsevolodu arestēja un nodeva večes tiesai. Padzītu no Novgorodas, viņu pieņēma Pleskavā. Tur sākās ķildas, kas beidzās līdz ar Vsevoloda nāvi.

No Lielās padomju enciklopēdijas savukārt ir redzams, ka 1135. gadā vikings no Novgorodas tika padzīti. Tas vainagojās ar demokrātijas

atjaunošanu un republikas proklamēšanu, kura ir zināma ar nosaukumu *Lielā Novgoroda*. Par turpmāko atkal ir lasāms *Militārās enciklopēdijas* 17. sējuma 13. lappusē:

...*Novgorodas lietās iejaucās Jurijs Dolgorukijs, kas novgorodiešiem uzspieda savu dēlu Staņislavu un 1139. gadā pieprasīja to dalību karagājienā uz Kijevu; saņēmis atteikumu, Jurijs ieņēma Toržoku, ar ko pārtrauca maizes piegādes Novgorodai un aktīvi atbalstīja savu partiju. 1148. gadā novgorodieši lūdza Dolgorukija sāncenša Kijevas kņaza Izjaslava palīdzību, kurš ieradās Novgorodā un, atradis večes vienprātīgu vēlmi karot ar Suzdaļu, savāca ievērojamus spēkus, ieņēma vairākas pilsētas, iztukšoja Suzdaļas zemi līdz Ugličai un Jaroslavļai, taču pavasara šķīdonis piespieda novgorodiešus ar bagātīgu laupījumu atgriezties mājās.*

44 gadus pēc Lielās Novgorodas neatkarības atgūšanas Livonijai bija miers, taču Suzdaļas lielkņaza Andreja Dievmīļa (vald. 1169 – 1174) valdošajai kļīķei ar ekonomiskās blokādes līdzekļiem izdevās uzspiest par kņazu (vēlētu valsts galvu – bruņoto spēku virspavēlnieku) savu ielikteni – Mstislavu.

1179. gadā, kā liecina *Militārās enciklopēdijas* XVII sējuma 13. lappuse, viņš rīkoja kārtējo mežonīgo iebrukumu Livonijā. Taču *Indriķa hronikā* notikums aprakstīts šādi:

Nākošā ziemā leiši, izpostījuši Lībiju, ļoti daudzus aizveda gūstā. No viņu dusmām izvairīdamies, tas pats sludinātājs (Meinhards – O.G.) kopā ar ikšķīliešiem uzticējās mežiem. [35; 1–5. p.]

Militārā enciklopēdija liecina, ka novgorodieši sistemātiski izdarīja noziedzīgus uzbrukumus lībiešiem. No *Indriķa hronikas* it kā redzam, ka vainīgi esot lietuvieši. Tātad ir divi viedokļi par uzbrukumu lībiešiem. Kam ticēt? Ņemot vērā, ka lībieši bija somugri, viņi par leišiem varēja saukt visus, kas runā baltu valodās, līdzīgi tam, kā senie krievu hronisti visus Baltijas zemju iedzīvotājus dēvēja par čudiem, nešķirojot baltos un somugros. Tajos laikos Novgorodas apkaimē bija ne tikai somugri vien, bet arī daudz baltu cilšu, kuru vīrus vikingi varēja izmantot kā kara kalpus. Par to nebūtu jābrīnās, jo, uzsākot ekspansiju Eiropā, viņi izmantoja vietējos iedzīvotājus saviem mērķiem. To pašu kā XX gadsimta laikabiedri piedzīvojām arī mēs, kad okupēto valstu iedzīvotājus ienaidnieki izmantoja dienestam padomju armijā un vācu leģionā, un zinām, ka no tā mums izvairīties nebija iespējams.

Taču, kā minēts, *Indriķa hronikas* oriģināls ir zudis, bet *Militārā enciklopēdija* balstās uz oriģinālām krievu hronikām. Tātad nevis vācieši, dāņi, zviedri un lietuvieši, bet gan vikingsiem pakļautie austrumu kaimiņi strādāja zvēra darbus Livonijas teritorijā. Sirotdāji nāca no Novgorodas un Polockas puses, bet kristiešu parādīšanās šajā pusē saistīta ar citiem motīviem:

Šis (Meinhards – O.G.) tikai Kristus labā un sludināšanas dēļ kopā ar tirgotāju transportu nonāca Lībijā. Jo vācu tirgotāji, saistīti draudzīgām saitēm ar lībiešiem, bij paraduši bieži ar kuģiem iebraukt Daugavā. [35; 1–2. p.]

Kristīgie misionāri nekad un nevienā zemē neiebrauca ar karaspēku un kolonistiem. Arī Meinhards ieradās ar tirgotājiem un līdz sava mūža galam iztika bez karavīriem. Tāpēc nav pamata uzskatīt, ka Livonija būtu kaut kāds īpašs izņēmums, pret kuru kristieši bez redzama iemesla mestos virsū ar agresīviem kariem. Viņa misija sakrita ar laiku, kad atsākās novgorodiešu iebrukumi Baltijas zemēs. Acīmredzami būdams aculiecinieks Mstislava bandu asiņainajiem sirojumiem Livonijā, Meinhards ieteica vietējiem iedzīvotājiem būvēt akmens cietokšņus un pats aktīvi organizēja šos darbus, uzaicinot lietpratējus no Gotlandes:

Kad leiši aizgāja, minētais Meinhards pārmeta lībiešiem, ka tie esot muļķi tāpēc, ka tiem neesot nekādu apcietinājumu; viņš apsoltja tiem uzcelt pili, ja tie nolemtu palikt un būt par Dieva bērniem. Tie piekrita un apsoliņās, un apstiprināja ar zvērestu, ka pieņems kristību. Tāpēc nākošo vasaru tika ataicināti no Gotlandes mūrnieki. [35; 1–5., 6. p.]

Ikšķiles un Salas pils tika pilnībā nodotas lībiešu rokās aizsardzības vajadzībām. Aizsardzības jautājumos Meinhards bija padomdevējs, kam nebija sveša Rietumu bēdīgā vikingu ekspansijas laiku pieredze. Ar to ir izskaidrojams, kāpēc lībieši mirstošajam bīskapam Meinhardam parādīja lielu godu.

Indriķa hronikas restaurācijas mēģinājumi pēc interpolētajiem norakstiem tomēr bija ne visai veiksmīgi, jo, jau uzšķirot tās 1. grāmatas 3. pantu, redzam neiespējamās lietas:

Minētais priesteris, saņēmis atļauju, kā arī dāvanas no Polockas ķēniņa Voldemāra, kam pagāni lībieši maksāja līdz šim meslus, droši ķērās pie dievišķās lietas: sludināja lībiešiem un uzcēla baznīcu Ikšķiles ciemā.

Vai Meinhards kā garīdznieks varēja ielaisties ar Voldemāru šādos darījumos, izņemot grēku nožēlošanas pieņemšanu? Kāda daļa

varētu būt kaut kādam kņazam Voldemāram gar Livonijas tautu iekšējām lietām? Tāpēc, ka tās it kā *maksāja meslus*? Atļaujiet pasmaidīt! Pirmīt apskatītās krievu hroniku liecības taču spilgti parāda, ka Krievzemes meslu meklētāji pastāvīgi dabūja pa sprandu no *čudiem*. Meinharda darījumus ar Voldemāru izslēdz arī tas, ka *Indriķa hronikā* Polockas kņēniņš parādīts kā pirāts ar parasta vikinga (*reketiera*) manierēm:

Tanī paša vasarā Polockas kņēniņš ienāca piepeši ar karaspēku Lībijā un uzbruka Ikšķīles pilij. Lībieši kā neapbruņoti cilvēki neuzdrošinājās turēties viņam pretim un solīja dot viņam naudu; kņēniņš to pieņēma un izbeidza aplenkšanu. [35; VII-7. p.]

Nevar būt šaubu, ka Meinharda *ceļojums uz Polocku* ir acīmredzama interpolācija, vēstures viltotāju iespraudums.

Arī bīskapam Bertoldam sākotnēji nebija līdzī nekādu bruņotu vīru. Vēlāk viņš esot no Vācijas atvedis dažus simtus peregriņu – svētceļniekus, kuri bija ar mieru izpirkt grēkus, vienu gadu dienot bruņotajās vienībās Livonijā. Kopš tā laika bīskapi katru gadu brauca Eiropas zemēs vervēt brīvprātīgos.

Kopš 1198. gada par bīskapu ieceltais Alberts sākotnēji iztika ar dažiem simtiem peregriņu. Atbilstoši pētnieku atzīmei 1202. gadā pēc viņa iniciatīvas Livonijā parādījās arī profesionāla militāra vienība:

... brālis Teodoriks paredzēja lībiešu nodevību un baidījās, ka nevarēs turēties pretim pagānu daudzumam, tādēļ, lai vairotu ticīgo skaitu un uzturētu baznīcu pie pagāniem, viņš dibināja Kristus bruņinieku brāļus, kuriem pāvesta kungs Inokentijs piešķīra templeišu reglamentu un deva zīmi, kura jānes uz apģērba, t.i., zobenu un krustu, un lika būt sava bīskapa paklausībā. [35; VI-4. p.]

Lai nu pagaidām paliek insinuācijas pret lībiešiem, toties par vācu agresiju liecības nav atrodamas:

Bet bīskaps Alberts gāja apkārt Vācijā pa ciemiem, ielām un baznīcām, meklēdams peregriņus. Un, izstaigājis Saksiju un Vestfāli, viņš beidzot nonāca pie kņēniņa Filipa galma, un, tā kā ne pie viena kņēniņa nebij izredzes uz palīdzību, viņš griezās pie valsts (Magdeburgas, kur firsts bija Filips – O.G.) un saņēma Livoniju no valsts, tāpēc dievbijīgās atmiņas kņēniņš Filips apsolīja dot viņam katru gadu palīdzību simts marku; ja tik ar apsolījumiem kāds varētu būt bagāts. [35; X-17. p.]

Redzam, ka Magdeburga dāvāja bīskapam Albertam to, kas

pašai nepieder un nevarēja piederēt. Taču darījums bija fiktīvs, un nekādas apsoltās dotācijas bīskaps nesaņēma. Vācu agresiju noraida arī sekojoši vārdi:

Bija bīskapa astoņpadsmitais (1216. – O.G.) gads. Viņš nāca atpakaļ no Romas kūrijas, un pēc tam, kad Hagenovā viņu bija mierinājis ķēniņš (vēlāk ķeizars – O.G.) Fridrihs, viņš atgriezās Livonijā kopā ar igauņu bīskapu Teodoriku un ar citiem uzticamiem bruņiniekiem un peregriņiem, un atrada savus vīrus Daugavgrīvā ostu sargājam. [35; XX-1. p.]

Pēc četriem gadiem:

Un Livonijas bīskaps gāja pie ķeizara Fridriha, kas toreiz neilgi atpakaļ bij paaugstināts par ķeizaru, un meklēja pie viņa padomu un palīdzību kā pret Dānijas ķēniņa, tā krievu vai citu pagāņu nepanesamo naidīgumu, tāpēc ka Livonija ar visām pakļautām provincēm vienmēr ir stāvējusi labās attiecībās ar impēriju. Bet ķeizars, kas bija aizņemts ar dažādām un augstām valsts lietām, sniedza bīskapam maz apmierinājuma; viņš bija solījis apmeklēt svēto Jeruzalemes zemi un tāpēc šais rūpēs atrāva bīskapiem palīdzību, tomēr viņš atgādināja tam un pamācīja turēt miera valodu un draudzību kā ar dāņiem, tā ar krieviem, kamēr virs jaunā iestādījuma tikšot uzcelta vēlāk stipra ēka. [35; XXIV-4. p.]

Tātad bīskaps Alberts meklēja palīdzību pret svešzemnieku naidīgumu, nevis vietējo tautu paverdzināšanai!

Kā redzam, gan Vācijas zemju ķēniņiem (firstiem), gan visas Vācijas (toreiz sauktas par Svētās Romas impēriju) ķeizaram nebija nekādas daļas gar Baltijas austrumu piekrasti. Viņi izvairījās sniegt militāru un finansiālu palīdzību bīskapam Albertam, toties ieteica draudzēties ar tiem, ar kuriem tas nebija iespējams.

Pēc A.Švābes datiem, visā Livonijas pastāvēšanas laikā bruņinieku skaits svārstījās vidēji ap 300 – 400 vīru un nekad nepārsniedza pustūkstoti. Ar šādu spēku būtu dīvaini sākt mēģināt Baltijas zemju iekarošanu, jo vēl XI gadsimtā kurzemnieki spēja patstāvīgi sagraut vikingu flotes desantus*. Bet 1056. gadā vien, pēc krievu ziņām, Novgorodas un Pleskavas apvienotie spēki Baltijas kaujas laukos atstāja vairāk nekā 1000 liķu. Bet cik bija ievainoto

---

* Te nu jāpiezīmē, ka ap katru bruņinieku izveidojās vismaz neliela nodaļa, piem., Ledus kaujā (kas notika pavasarī, kad peregriņu nebija) šī attiecība bija vismaz 25–30 cilvēki uz bruņinieku – red.

un tādu, kam izdevās sveikā aizbēgt? Tātad *vācu* bruņinieku niecīgais kontingents nebija nopietns spēks Baltijas tautu pakļaušanai, it īpaši, ja brīvprātīgo mazā skaita dēļ ordenī uzņēma jebkuru cilvēku – ne tikai vāciešus, bet arī dāņus, šveiciešus, poļus, čehus, morāvus un citus, tostarp Livonijas tautu labiešus.

Pēc krievu padomju karamākslas vēsturnieka ģenerāļa J. Razina datiem, *čudu-vācu* apvienotajos spēkos Ledus kaujā piedalījās 10–12 tūkstoši vīru, tostarp arī 400 it kā *vācu* bruņinieku. Ja tiešām XIII gadsimtā ir notikusi vācu agresija, šāds spēku samērs būtu bīstams vāciešiem pat tādā gadījumā, ja viss 400 bruņinieku kontingents sastāvētu no viņiem vien. Izrēķināšanās notiktu jau Livonijas teritorijā, un kolonna nemaz neaizietu līdz Peipusa ezeram. Tikmēr mūsu senču, bīskapu un vācu brīvprātīgo bruņinieku draudzīgās saites rāda *Atskaņu hronikā* pieminētā Cēsu latgaļu vienība, kura ar sarkanbaltsarkano karogu steidza uz karu pēc bruņinieku ordeņa aicinājuma.

Ja šāds kontingents nebija nopietns militārs spēks Livonijas iekarošanai un paverdzināšanai – kālab tas vispār bija vajadzīgs?

Pastiprinoties *Krievzemes* sirojumiem, radās nepieciešamība pēc regulāras armijas, kas dežurētu un celtu trauksmi, ja Livonijas novadiem kārtējo reizi tuvotos laupītāju bandas. Taču vietējo tautu demokrātija šādu institūciju neparedzēja, un miera laikā nekādas karaklausības nebija. Atšķirībā no vikingsiem, kuri vienlaicīgi bija karavīri, tirgotāji un laupītāji, Baltijas pamatiedzīvotāji bija zemnieki, tirgotāji un karavīri. Karam tie cēlās tikai tad, ja pretinieka iebrukums bija noticis fakts. Taču Krievijas vikingu nemitīgie iebrukumi jau prasīja regulāru karaspēku. Tāpēc nākamais bīskaps Bertolds nolēma Eiropā meklēt peregriņus – brīvprātīgos, kuri grēku izpirkšanas nolūkā bija ar mieru vienu gadu dienēt piļu un zemes apsardzībai.

Acīmredzami ne viss nāk no Indriķa, jo arī lībieši *Indriķa hronikā* parādīti pretrunīgi:

Pa tam lībieši par jaunu apstiprināja savu sirsnīgu gatavību pieņemt ticību. Tika melīgi apsolīts, ka daļa tautas kristīsies pēc Iķšķiles pils būves pabeigšanas. Tāpēc lībieši savā viltībā baidījās un bij aizdomās, ka kristīgo karaspēks nenāk uz viņiem. Pēc tirgotāju aizbraukšanas salieši sveicina atgriezušos bīskapu ar Jūdasa sveicienu un sirdi, sacīdami: "Esi sveicināts,

rabbi!", un prasa, par kādu cenu tiek pārdota sāls un vadmala Gotlandē. Pa tam bīskaps Meinhards, kam svēta piemiņa, pēc daudz pūlēm un ciešanām gulēja un, redzēdams, ka mirs, sasauca visus vecākos no Lībijas un Turaidas un prasīja, vai tie gribot pēc viņa nāves būt bez bīskapa. Bet tie kopīgi apliecināja, ka viņi grib vairāk priecāties par bīskapu un tēvu. [35; 1-6., 11., 14. pp.]

Tūda] pēc bruņinieku brālības dibināšanas seko sulīgi kuršu, zemgaļu, lietuviešu un igauņu *negantību* apraksti, tostarp arī par iebrukumiem un baznīcu grautiņiem Zviedrijas krastos un pat Dānijā. Publicētās hronikas versijā ir arī pretrunīgas liecības par lībiešu līderu Anno un Kaupo attiecībām ar kristiešu bīskapiem:

... lībieši domāja viņu (Meinhardu – O.G.) ceļā nonāvēt, bet turaidietis Anno dara viņu uzmanīgu un dod padomu atgriezties. [35; 1-11. p.]

Bīskaps tomēr lībiešu nodevības dēļ neuzticējās viņu mieram, ko viņi bij lauzuši jau daudzreiz, un prasīja ķīlniekus no Anno un Kaupo un zemes vecākiem, kuri, atsaukti pie vāciešiem uz dzīrēm, bij visi sanākuši kopā un tika ieslēgti vienā mājā. Un tie, baidīdamies, ka netiek vesti pār jūru uz Vāciju, piegādāja bīskapa kungam ap 30 savu zēnu, kuri bij labākie no Daugavas un Turaidā: tos viņš priecīgs pieņēma un, zemi novēlēdams tam Kungam, devās uz Vāciju. [35; IV-4. p.]

Kad pēc tam brālis Teodorīks ar peregrīniem, kuri to gadu Livonijā zem sava krusta bij izpildījuši kara dienestu Dievam, gāja uz Vāciju, viņš ņēma līdz lībieti, vārdā Kaupo, kurš bija it kā ķēniņš un vecākais Turaidas lībiešiem; pēc tam kad viņi bij apceļojuši lielāko Vācijas daļu, viņš noveda to Romā un stādīja priekšā apustuliskajam tēvam. Apustuliskais tēvs uzņēma viņu ļoti laipni un noskūpstīja, un ļoti daudz izprašāja par pagānu tautu stāvokli, kas dzīvo ap Lībiju, un ļoti pateicās Dievam par Lībijas pagānu atgriešanu. Pēc dažām dienām tas pats augsti cienījamais pāvests Inokentijs deva minētam Kaupo savas dāvanas, proti simts zelta gabalu, un viņam, kurš gribēja atgriezties uz Vāciju, vēlēja labu ar lielu laipnību un svētīja, un sūtīja ar brāli Teodorīku Livonijas bīskapam Bībeli, rakstītu ar svētā pāvesta Gregorija roku. [35; VII-3.p.]

Kuram citātam ticēt? Nezinot, ka hronikas noraksti bija interpo-
lēti, tieci nu gudrs – vai lībieši bija bīskapa sabiedrotie un goda vīri, ar kuriem starptautiskā mēroga tirgotājiem bija patīkami vest partneru attiecības, jeb viņi ir melji, viltnieki un nodevēji? Vienā vietā Anno un Kaupo parādās kā naivi mežoņi, kurus var nesodīti ieslodzīt un piespiest dot ķīlniekus. Citur Anno parādīts kā bīskapa

Meinharda aizstāvis, bet Kaupo kā valstsvīrs, kurš dodas ārzemju vizītē un pat audiencē pie pāvesta. Atgriežoties pie A.Švābes jautājuma, kāpēc vācieši neuzbruka Kurzemei, Zemgalei un Lietuvai, tagad redzam atbildi – Kaupo par šīm tautām neko sliktu nestāstīja, un uzskats, ka Kaupo esot Kangara prototips, ir netaisnīgs. Lībieši bija augstas kultūras tauta ar stabiliem starptautiskiem sakariem un pārzināja arī starptautisko komerciju. Bez izglītības tas nav iespējams. Tāpēc nav pamata viedoklim, ka Baltijas jūras austrumu krastā, pašā Eiropas centrā, esot dzīvojušas no civilizācijas izolētas, tumšas tautas, kurām esot nepieciešami kaut kādi kungi no malas, kas tām rādītu *pareizo ceļu*. Ja sirmajā senatnē Baltijas krastos bija attīstīta melnā un krāsainā metalurģija, lauksaimniecība, tekstilmāksla un daudz kas cits – kāpēc gan lai šiem reģioniem nebūtu arī rakstības un skolas kā izglītības institūcija? (Šis jautājums acīmredzami ir sāpīgs civilizācijas nelabvēļiem, jo, piemēram, XX gadsimta 70. gados latviešu etnogrāfu izdarītais senlatviešu rakstu atšifrējums izraisīja skandālu okupācijas varas iestādēs un paniku Maskavā. Un drīzumā tika aizliegts šo jautājumu cilāt.)

Bīskaps Alberts ieradās, kad peregrīni jau pilnvērtīgi pildīja savus pienākumus, taču 1202. gadā pāvests Inocents III izsludināja IV Krusta karu pret *pagāniem*, t.i., pret vergturu Bizantiju un tās satelītiem, jo tās vergu tirgi bija cēlonis nemitīgiem vikingu uzbrukumiem Eiropas tautām. Šajā karā Krievzeme bija Bizantijas sabiedrotā pret Eiropu kā ieinteresētā saglabāt vergu noieta tirgus. Tāpēc Livonija kā stratēģisks placdarms bija jānostiprina ar profesionālu armiju, kas varētu veikt ne tikai zemessardzes uzdevumus un atmaksas uzbrukumus, bet arī risināt stratēģiski nozīmīgus uzdevumus aizsardzībā un uzbrukumā. Šim nolūkam tika dibināts bruņinieku ordenis. Tas tika sadalīts nelielās grupās no dažiem līdz dažiem desmitiem cilvēku un izkaisīts pa stratēģiski svarīgākiem punktiem Livonijā. Karadarbības gadījumā šīm grupām pievienojās vietējo novadu vīru pulki, un tas bija neuzvarams un nopietns karaspēks zemes aizsardzībai līdz pat 1507. gadam, kad zemniekiem aizliedz nest ieročus.

Indriķa hronikā aprakstītā Kaupo vizīte Vācijā un Romā notika 1203. gadā, kad otro gadu turpinājās IV Krusta karš un bija jau

aplenkta Konstantinopole. Taču par tik nozīmīgu faktu hronikā nav ne vārda. Starp citu, arī iepriekš minētais Polockas ķēniņa uzbrukums Ikšķiles pilij ir datēts ar 1203. gadu, bet attiecībā uz it kā baltiem un igauņiem, kuri esot apdraudējuši pat Zviedriju un Dāniju, pēc viņu rokkraksta var atpazīt Krievzemes vikingus.

Atmetot hronikā iestarpinātās insinuācijas pret bīskapiem, baltiem, igauņiem, lībiešiem un to līderiem, varam saskatīt, ka bīskaps Meinhards (kurš gatavoja tam laikam modernas aizsardzības komunikācijas), bīskaps Alberts, bīskaps Teodoriks, ķēniņš Kaupo un hronikā pieminētie balti un somugri bija Livonijas tautu un Ceturtā krusta kara varoņi, izcili valstsvīri, diplomāti un karavīri. Pateicoties viņiem, mūsu zemes tika apvienotas vienotā valstī, un piecsimt gadu laikā Baltijas zemēs nespēja iespieties neviens laupītkārs nezvērs.

Tātad Indriķa hronikas norakstos *n o v g o r o d i e š i* ir aizstāti ar lietuviešiem, baltiem un somugriem, tāpēc arī zviedru un dāņu negatīvajam tēlam hronikas publicētajā versijā nevar ticēt. Ir acīmredzami, ka XVIII gadsimtā kāda ļauna roka korigēja Indriķa rakstīto. Ar atpakaļejošu datumu lietuvieši tika apmeloti tāpēc, ka šajā laikā pietiekami varenā Lietuvas–Polijas ūnija vēl bija realitāte, bet pēc tās jau tīkoja *slāvu zemju savācēja* Krievijas impērija.*

Atsijājot sēnalas, varam redzēt, ka Livonija ir Latvijas un Igaunijas federācija, kuras jubilejas gads praktiski atbilst Rīgas dibināšanas jubilejas gadam.

Ņemot vērā, ka interpolētā hronika apšaubā mūsu senču prāta spējas un tos raksturo nievājoši, arī seit ir nepieciešama analīze.

Par kolonizāciju nevar saukt arī peregrīnu un bruņinieku vervēšanu, jo pirmie pēc dienesta atgriezās savā dzimtajā pusē, bet otrie bija saistīti ar celibāta zvērestu un pēcnācējus dot nevarēja. Bet viedokli, ka pirmajiem kristiešu bīskapiem esot bijusi darīšana ar tumšām tautām, apgāž V. Daugmaļa esejā pieminētā 1269. gada parādu grāmata. Tā liecina par attīstītu kredītu saimniecību, un tur ir sastopami ap 70 tādu vārdus kā Vadonis, Mežavarde, Darbaslava, Lielvārdes Jānis, Ropažu Kaķe ar dēlu Imaku.

---

* Iespējams arī, ka lībieši (un Indriķis) par leišiem sauca cittauciešus vispār, tāpat kā senlatvieši – par tautiešiem, grieķi – par barbariem, rusu hronisti – par čudiem.

Arī uzskats par piespiedu kristīšanu neatbilst, piemēram, *Indriķa hronikas* Mežotnes epizodei:

Un bīskaps runāja: "Ja jūs gribat kristīties un pieņemt kristīgos likumus, tad mēs sniegsim jums palīdzību un uzņemsim mūsu brālīgā sabiedrībā." Un tie sacīja: "Mēs nedrīkstam, protams, kristīties citu zemgaļu un leišu ļaunprātības dēļ, ja tu neatsūtīsi savus vīrus pie mums mūsu pilī un neaizsargāsi mūs no to uzbrukuma (interesanti būtu zināt, ar ko interpolētājs varētu izskaidrot to, ka mežotniešiem briesmas sāka draudēt un uzradās šāda bezpalīdzība tieši XIII gadsimtā – O. G.); viņi varēs palikt pie mums un sniegt mums kristības sakramentu un mācīt kristīgo likumus." Un patika bīskapam līdz ar rīdziniekiem viņu padoms, un viņš aizsūtīja kopā ar viņiem savus sūtņus izzināt arī to piekrišanu, kas bij palikuši mājā. Un viņi nāca atkal un biežāk un prasīja to pašu. Tad beidzot cēlās bīskaps kopā ar Saksijas hercogu un ar dažiem citiem peregrīniem, un ar svētās Marijas prāvestu, un ar saviem vīriem un gāja uz Zemgali, apmetās mierīgi blakus Mežotnes pilij un sasauca pie sevis šā novada zemgaļus. Viņi uzticīgi paklausīja, kā bij solījuši, un sanāca visi un pieņēma evaņģēlisko mācību, un tika kristīti gandrīz 300 vīru, neskaitot viņu sievas un bērņus. [35; XXIII–3. p.]

Saksijas hercogs, domājams, ir reāla vēsturiska persona, jo viņu kā pieturas punktu nebija jēgas izslēgt no hronikas. Savukārt tas ir vērtīgs indikators, kas rāda Vācijas vikingu interesi par Livoniju. To, ka līdzās vācu brīvprātīgajiem bruņinieku ordenī iefiltrējās arī viņi, parāda vēlākās inspirētās nesaskaņas ar bīskapiem, kas noveda Livoniju pie politiskas sadrumstalotības. E. Brastiņš liecina, ka ordeņa izdarības kļuva zināmas arī pāvestam un tām sekoja atbilstošas sankcijas.

Iespējams, ka vikingu iekšējā graujošā darbība ordenī varēja būt par cēloni tā diskreditācijai un varbūtējām kaujām ar livoniešiem. *Atskaņu hronika* ir avots uzskatam, ka Zobenbrāļu ordeņa sabrukums ir saistīts ar *Saules kauju*, kur baltu apvienotie spēki esot pilnīgi iznīcinājuši Zobenbrāļu ordeņa sastāvu. Tomēr neviens nezina, kur tāda *Saule* esot bijusi. Ir tikai minējumi, ka tā varētu būt Šauļi, un tomēr kauju pēdas tur nav atrastas. Tāpēc nav izslēgts, ka šī kauja ir kāda interpolētāja pūliņi atbildību par pagaidām vēl nezināmu ļaundaru uzbrukumu uzvelt mūsu sentēviem.

Klauss Milicers liecina, ka Zobenbrāļu pārņēmēja – Vācu jeb Teitoņu ordeņa vadībā tika izvirzīti galvenokārt dižciltīgi vācieši.

To, kāda bija šī *vācu dižciltība* un ka to pārstāvēja nevis Eiropas kultūrtautu pārstāvji, bet gan vikingi, iztīrāt vairs nav vajadzības. Taču jāpasvītro, ka viņiem bija iespējas veidot īpašu grupējumu ordenī, kas drīz panāca neatkarību no bīskapiem un nadzīgi ķērās pie lēņu mērķtiecīgas dalīšanas savā starpā.

Ar XII – XIII gadsimta kristīgās misijas sākumu ir saistīts uzskats par muižu veidošanos, ko vācieši esot uzspieduši vietējiem iedzīvotājiem piederošā īpašuma pārdalīšanai. Šāda ilūzija ir radusies uz *Indriķa hronikas* minētās epizodes pamata, kur redzējām, ka 1207. gadā bīskaps Alberts esot saņēmis fiktīvu dokumentu no Magdeburgas valsts un *dievbijīga* vikinga tukšus solījumus. Šobrīd ir grūti spriest, vai šāds darījums patiesi ir noticis. Iespējams, ka interpolētāji ar šādu iestarpinājumu gribēja pasvītrot, ka vēl pirms XIII gadsimta Livonija kaut kam esot piederējusi un tāpēc tai arī turpmāk esot vajadzīgi kungi no malas. Ir iespējama arī cita versija – bīskaps Alberts, nespēdams gūt militāru atbalstu Vācijā, nodrošinājās ar fiktīvu dokumentu kā brīdinājumu Krievzemei – Livonija tagad saistīta ar citu lielvalsti, tāpēc lai sirotāji nemēģina uzmaukties.

To, ka bīskaps Alberts rīkojās altruistiski, bez kolonizācijas nodomiem, liecina vēl viens fragments par 1199. gadu no *Indriķa hronikas*, kura dziļo jēgu diez vai izprata interpolētāji un tāpēc to saglabāja:

Un tā paša ķēniņa (Filipa – O.G.) klātbūtnē apspriedē tika prasīts, vai peregriņu, kas iet uz Livoniju, īpašumi tiks nolikti zem pāvesta aizsardzības kā to, kuri dodas uz Jeruzalemi. Bet atbilde bija, ka tie tiek ņemti zem apustuliskās protekcijas un perigrinācija uz Livoniju, kurai pievienojas pilnīga grēku atlaišana, ir līdzīga svētceļošanai uz Jeruzalemi. [35; III–3. p.]

Kā redzam, tā sauktajiem *vācu kolonistiem* tika nodrošināta atgriešanās tēvzemē, un neviens viņiem nerādīja apstākļus mūžīgai palikšanai svešumā.

Tāpat fiktīvais dokuments par Livonijas it kā saņemšanu no Magdeburgas tika uzrakstīts ar nolūku iegūt laiku netraucētai Livonijas iedzīvotāju īpašumu noformēšanai tā, ka Krievzemes un Vācijas vikingi nespētu uz tiem pretendēt. Uz šī fona zinātnieka

Indriķa Šterna pētījumi gūst īpašu nozīmi muižu jautājuma dziļākai izpratnei. Lūk, viņa sniegtā definīcija:

Bet 'muižas' vārdam mūsu vēsturē ir vairākas nianšes.

Šī vārda plašākajā nozīmē par 'muižu' sauc visu kunga ēku un zemes kopumu jeb viduslaiku lēni. Tomēr muižas tiešā nozīmē visu lēņa novadu parasti par muižu neuzskata.

Ar 'muižu' latviski saprot arī kunga dzīvojamo māju ... Lielu, lepni celtu muižas māju – parasti mūra – sauc arī par pili ...

Treškārt, ar 'muižu' latviski apzīmē arī kunga sētu, t.i., kunga dzīvojamo māju kopā ar tās saimniecības ēkām, kā lopu kūtīm, zirgu staļļiem, rijām, klētīm, dzirnavām, pagrabiem, kapelām u.c.

Tālāk ar 'muižu' saprot to kunga zemes vai lēņa daļu, ko viņš pats apsaimnieko ... Šī tad ir 'muižas' tiešākā un tradicionālā jeb klasiskā nozīme latviešu valodā.

Beidzot, ar 'muižu' saprot arī tikai kļaušu muižu, t.i., kunga sētas novadu, ko tā vadītājs vai īpašnieks apstrādā kļaušu kārtā, tātad ar nealgotu jeb nesamaksātu darbaspēku. [36; 131.]

Diemžēl I. Šternam bija pieejami tikai arhīvu fragmenti un par 13. gadsimtu pirmās lēņa grāmatas bija tikai XVI gadsimta reģistra formā. Acīmredzot mūsu arhīvus ir izvandījusi kāda nezināma roka, un tomēr pēc rūpīgas drumstalu izpētes zinātnieks secina:

Ja vēlamies šos lēņus saukt par muižām, tad jāatzīst, ka par pirmajiem muižniekiem Latvijā kļuva agrākie iezemiešu kungi. Vācu lēņa vīri savos lēņos tikai dzīvoja un arī tikai tad, ja lēņos saņēma kāda agrākā iezemiešu kunga pili vai tās daļu ... No 13. gadsimta ziņām arī vērojams, ka gadsimta sākumā lēņus piešķīra tikai Rīgas bīskaps, bet gadsimta beigās Livonijas ordenis.

Interesanta ir sakritība – 1207. gadā bīskaps Alberts no Magdeburgas esot saņēmis fiktīvu dokumentu par Livonijas nodošanu viņa rīcībā, un šis pats gads tiek pieminēts kā pirmais īpašuma dokumentēšanās: [36; 132., 133.]:

Izskatot skopās un fragmentārās ziņas par lēņiem 13. gadsimta Latvijā, vispirms jāapstājas pie pirmās lēņa grāmatas, kas runā par iezemiešu vasaljiem Manejintiem piešķirtiem laukiem starp 1207. un 1213. gadu pie senās Idavas pils tagadējā Mālpils pag. No tās skaidri redzams, ka ar šo lēni jāsaprot kā kunga dzīvojamā māja, tā kunga sēta kopā ar sētas novadu jeb muižas zemi, jo, dabiski, iezemiešu lēņa vīri dzīvoja savā lēnī un to paši arī apsaimniekoja.

1207. gadā noticis arī cits darījums:

No tā paša laika (...) ir hronista Indriķa ziņa, ka Kokneses karalis Viesceķis bija kļuvis par bīskapa Alberta vasali, saņemot pusi no savas pils un zemes.

Minētais Viesceķis, iespējams, bija rusu vikingu iefiltrētais vai savervētais ietekmes aģents, jo 1208. gadā viņš aizbēga uz Krieviju, un tur viņš saucās par Vjačko. Vai tas varēja būt par iemeslu daļējai īpašuma konfiskācijai?

No I. Šterna pētījumiem redzams, ka muiža izlēņota bruņiniekam, taču pēc izcelšanās tas, izrādās, bija libietis, un tāpēc viņš nav pierādījums bīskapa Alberta kolonizācijas politikai:

Lēņa grāmata runā par Jersikas pils puses izlēņošanu kopā ar tai piederošajām zemēm un desmito tiesu no tām bruņiniekam Konrādam no Ikšķiles (1224. g.). Tātad te runāts tikai par lēņa vīra dzīvojamo māju – bez kunga sētas vai zemes. [36; 132.]

Runājot par XIV gadsimtu, I. Šterns sniedz interesantu informāciju, ko konkrēti ir jāsaprot ar jēdzienu muiža:

Sīmaņa Taites muiža, 1392. g., laikam vēlākā Ķīpenes muiža Umurgas draudzē, Pociema pag. (arhib.) Valmieras apr. Ziņas par Taites muižu dod viņa testaments, no kā uzzinām, ka Taites muižā bija labība gan uz lauka, gan klētīs un audzēti tikuši mieži un rudzi. Ir zināms, ka Taites muižā bija 4 govīs, 3 vērsi, 1 ķēve, 1 kumeļš, 7 kazas, 2 āži un 4 cūkas, ko Taite atdāvināja citiem, bez tam vēl lopi, kas testamenta izpildītājam bija jāpārdod. Tā Taites saimniecībā bija 2 kannas, 2 katli un 3 katliņi, un vārdā nenosaukti un pēc viņa nāves pārdodami mājturības piederumi. No Taites testamenta arī secināms, ka viņš savu muižu apstrādājis ar kalpiem, jo viņam bija "Vaitaķe, mana kalpone" un "mans kalps Lammets". (..) 1699. gadā Ķīpenes muižai bija 5³/₈ arklu. [36; 134.]

(Arkls XIII gadsimtā apzīmēja zemes platību, ko var apstrādāt ar vienu zirgu.)

Tātad pēc mūsu mērauklas vidusmēra muiža bija vidējas turības zemnieka viensēta.

Runājot par lēni Jersikas Visvaldim 1209. gadā – Jersikas pili, pilsētu un plašos pilij piederošos novadus –, I. Šterns piemin neatrisinātu problēmu:

Vai Visvaldis savas zemes apstrādāja ar klaušiniekiem, vergiem vai citādi, mēs nezinām.

Tagad šis jautājums šķiet atrisināms. Krievu vēsturnieki liek īpašu uzsvaru uz pareizticīgo atribūtikas atradumiem arheoloģis-

kajos izrakumos Jersikas un Kokneses apkaimē. No tā viņi izdara secinājumus, ka Visvaldis un Viesceķis esot bijuši pareizticīgie. Taču krievu *Militārā enciklopēdija* piemin ne tikai nemitīgos Krievijas iebrukumus Livonijā. Tā runā arī par livoniešu atmaksas karagājieniem, kuri acīmredzot bija saistīti arī ar gūstā aizdzīto tautiešu meklēšanu un atbrīvošanu. Tāpēc pareizticība varēja asociēties tikai ar ļaunumu, un tās pieņemšana jebkurā Livonijas apdzīvotajā vietā nebija iespējama. Bet, ja tomēr tika atrastas pareizticīgo relikvijas, tad tas liecina par gūstekņiem, kurus saņēma atmaksas operācijās. Un viņi bija ne tikai dievlūdzēji, kas lūdza Kristus piedošanu par noziegumiem, bet arī Livonijas vergi, kam sūrā darbā bija jāatstrādā visi sirotāju nestie zaudējumi.

Arī baltvāci ir vēsturiska realitāte, ko mēdz saistīt ar XIII gadsimtā it kā uzsākto kolonizāciju.

Tā kā ordenis bija izkaisīts pa visu Livoniju sīkos garnizonos – no dažiem līdz dažiem desmitiem cilvēku katrā, tie iedzīvotājiem netraucēja. To uzturēšanai viņi labprātāk maksāja savu tiesu, nekā nīka bezdarbībā pilis kara gaidās. Ordeņa brāļu muižas bija tikai dzīvojamās mājas, un kā profesionāliem karavīriem viņiem nebija nepieciešams apsaimniekot zemi, tāpēc tā viņiem nebija vajadzīga.

Dažas I. Šterna sniegtās ziņas ļauj domāt, ka ar bruņiniekiem no Vācijas bija ieklīduši arī vikingi, jo XIV gadsimtā izpētītajos 22 vāciešiem izlēņošanas gadījumos 19 kungu sētas bija bez muižas zemes, bet 3 gadījumos – ar veseliem novadiem. Un, lūk, viens vērienīgs moments:

1382. g. *Kokneses pilsmuižu, Kokneses pag. (arhib.), Rīgas apr. valdīja Tīzenhauzeni. Tur viņiem bija sava mūra pils ar vairākām istabām, arī apsildāma istaba, tad ēdamtelpas, ērbeģis, virtuve ar maizes cepamo krāsni, velvēti pagrabi, gaļas žāvējamā māja, maltuve, lapene, karagūstekņu tornis, priekšpils ar akmens māju un pagalmu, sils, dārzs un muižas zeme viņpus Pērses upes ar iesētiem ziemājiem. 1397. gadā Kokneses Tīzenhauzenu lēnim bija 40 arklu zemes, bet nav zināms, cik no tiem bija muižas zeme. Kā Tīzenhauzeni savu muižu apstrādāja, nav droši nosakāms; varbūt ar drelliem, jo minēts gūstekņu tornis. Varētu arī atzīmēt, ka Kokneses muižai bija savas pļavas, jo minēts to siens. 1397. gadā Kokneses pils beidzot nonāca Rīgas arhibīskapa īpašumā. [36; 135.]*

1387. gadā vēl reģistrēta Koskuļu Kalnmuižas kunga sētas zeme

un 1399. gadā – Rozenu Rozulas jeb Rozbeķu pilsmuiža, kurai bija savi lauki, un pie tās piederēja 5 pagasti ar 12 ciemiem un vairāk nekā 63 arķlu zemnieku zemes. Tiesa gan, arī atlikušajos 19 gadījumos dažkārt parādās zemes izlēņošana, taču bez tāda vēriena, kā tas bija ar Tīzenhauzenu vai Rozenu. XIV gadsimta aprakstā I.Šterns uzsver, ka dominē vietējo iedzīvotāju muižas un ir mazais vācu vasaļu muižu skaits: 14. *gadsimtā vācu lēņa vīri tikai sāka nomesties uz dzīvi savos lēņos, celdami tur dzīvojamo un saimniecības ēkas. Cik reprezentatīvs ir skaitlis 19 par vasaļu kunga sētu ierīkošanu, protams, ziņu nepilnības dēļ nav iespējams pateikt.* [36; 137.]

Tiešām, par skaitļa 19 reprezentativitāti ir grūti runāt, jo lēņu arhīvi glabājās muižu arhīvos, bet tās dedzināja Ivana III, Ivana IV un Pētera I sauszemes pirāti. Pēc Livonijas kara bija arī daudzi jaunprātīgi muižu piesavināšanās un postīšanas gadījumi, tāpēc vikingiem un citiem blēžiem bija izdevīgi iznīcināt šos arhīvus. Bet to, ko nepadarija uguns un afēristi, paveica zagļi no Krievijas arhīviem.

Tādējādi redzam, ka par vāciešiem uzskatīto lēņu vīru prasībās pēc īpašuma ir vērojamas galējības, kas varētu būt par mērauklu to iedalījumā patiesajos vāciešos un vikingos. Tas varētu ienest jaunas papildu vēsmas I. Šterna izteiktajā viedoklī:

Atsevišķi vasaļu dzimtas locekļi savas bagātības dēļ pat tikuši uzņemti ārzemju valdnieku galminieku skaitā, piemēram, Tīzenhauzeni ķeizara Kārļa IV un Dānijas karaļa Ērika galmā. Tīzenhauzeni savā bagātībā jutās tik vareni, ka ne vienreiz vien sacēlās pret saviem lēņa kungiem, un viņu ķildas ar Rīgas arhibīskapu pat bija jāizšķir visiem Livonijas zemes kungiem to speciālā sanāksmē.

Vairākām vasaļu dzimtām bija arī nami Rīgā: Rozeniem, Ungerniem, Tīzenhauzeniem, Patkuļiem, Tīzenhauzeniem pat Lībekā, Holšteina un Linebergā. [36; 168., 169]

Ja šie vācieši nebija vikingi – kur viņiem varēja rasties starta kapitāls tik plašam vērienam?

Zīmīgs indikators ir arī viņu iekļūšana Vācijas ķeizara galmā.

Vikingu iefiltrēšanās ordenī bija tramplīns, lai iesakņotos Livonijā un veidotu lielus vācu baronu midzeņus, izspiežot vietējos iedzīvotājus. Domājams, ka viņi pielika pirkstu kara izraisīšanai pret zemgaļiem XIII gadsimta beigās, kas beidzās ar šīs baltu tautas emigrāciju uz Lietuvu.

I. Šterns citē visai pikantu Livonijas ordeņa mestra Georga 1261. gada rakstu Lībekas rātei, kur atklājas ordeņa nodoms aicināt kolonistus:

Mēs vēlamies izdot lēņus tukšās vietās, kurās no ticības atkritušie kurši ir izkauti un daudzi aizbēguši (...), bruņinieks un godīgs namnieks, kas te ieradīsies ar apbruņotu zirgu, dabūs lēņos 60 sakšu mansus; bruņinieka puisis ar apbruņotu zirgu dabūs 40 mansus un kara kalps, apgādāts ar bruņām un zirgu, – 10 mansus. Tāpat zemnieki dabūs tik daudz zemes, cik vēlēšies apstrādāt, un mēs atstāsim tos brīvus (bez nodevām) sešus gadus, bet pēc tam viņiem būs jādod mums desmitā tiesa. [36; 159., 160.]

Tādējādi Georga vēstulē slēpjas dziļa viltība – piesaistīt bruņniekus ar samērā pieticīgiem piedāvājumiem, apejot bīskapu. Lai nebūtu uzkrītoši, tika solīti materiālie labumi pat bruņnieku pušiem un kalpiem, kā arī iemigrējušiem zemniekiem.

Taču principā tā bija vikingu filtrācijas metode – vācieši solīto dabūja, taču neko vairāk. Vikingu kontingentam pieaugot, uz migrantu rēķina sagrābjot veselus novadus un izvirzoties vadībā, izdevās politiski sadrumstalot Livoniju. Un tās karte kļuva raiba.

Pretēji izplatītajam uzskatam, muižu saimniecība par noteicošo lauksaimnieciskās ražošanas veidu Livonijā sāka veidoties tikai 15. gs., un šis process turpinājās arī nākošajos gadsimtos. Par šo laiku I. Šterns raksta:

Dažkārt zemniekus ar varu pārcēla no viņu sētām uz citu vietu, kā tas, piemēram, minēts 1492. gadā, kad arhibīskaps Miķelis izdeva lēņos Arntam Štokmanim zemi pie Kokneses – ar noteikumu, ka vasalis to varēs izlietot un viņa bērni varēs mantot "līdz ar zemnieku sētām, kas tur tagad atrodas vai kas tur tiks noietinātas". [36; 161.]

Līdzīgu patvaļu I. Šterns dokumentāli saista arī ar zemnieku māju sprīdzināšanu 1497. gadā, par ko atrodama liecība Tīzenhauzenu Satravas pagasta grāmatā:

Ia no šī pagasta daļas kādi zemnieki aizbēgtu vai izmirtu, tad pagasta otrās daļas zemniekiem jāiekopj tikpat daudz postažā pamestās zemes.

I. Šterns izsaka pieņēmumu, ka zemnieku brīvības ierobežojumi esot notikuši arī agrāk, kad 1397. gadā kādam Šteksmesaram lēņos bija izdotas 10 dažādās vietās izkaisītas pļavas – kas tās pļāva, ja ne kļaušu zemnieki. Tomēr tas, šķiet, balstās uz stereotipiem par vācu jūgu.

Bet vasali nereti ierīkoja muižas, zemniekus vienkārši padzenot no viņu tēva sētām. Tā 1460. gadā Tīzenhauzenu Aijažu lēņa dalāmā grāmata noteic: "... piektais zemes arkls ... Tamsāru ciema ļaudīm ir jāatstāj ... un turpmāk nav vairs jādod kunga tiesa no arkla un šis arkls (zemes) pavisam jāatstāj."

Cits piemērs:

Protams, zemnieki cīnījušies pret savu sētu spridzināšanu un to pievienošanu muižas laukiem, kā tas redzams no 1472. gada 19. septembra zemes ķīviņu šķīrēju grāmatas starp ordeņa Trikātas zemniekiem un ordeņa vasali Valteru Potillu. Lai gan Potilla bija piesavinājies ordeņa zemnieku zemi un to slepeni pievienojis savam lēnim, tomēr to nedabūja vis Potillam izlēnotie zemnieki, bet tā tika pievienota viņa paša saimniecībai. [36; 161.]

Vai Potillam tiešām zemnieki bija izlēnoti, grūti spriest, jo vēsturnieks nedod pilnu tekstu no dalāmās grāmatas. Tomēr fakts, ka zemnieki tiesājas ar ordeņa vasali, rāda, ka viņiem bija tiesiska pašapziņa un viņi neatzina *vasala* tiesības tā izrīkoties. Redzam arī atklātas korupcijas sākumu – vasalim tiesā nu jau ir savi cilvēki.

Pēc latviešu zinātnieka Heinriha Stroda pētījumiem, piemēram, Kurzemē atklāta vergu tirdzniecība notika no 1538. līdz 1813. gadam, par ko liecina viņa atrastie un izanalizētie 205 zemnieku pārdošanas, dāvināšanas un maiņas dokumenti. Strādājot šajā laukā, vēsturnieks atrada, ka XVI gadsimtā notika 5 šādi darījumi, XVII gadsimtā – 60, XVIII gadsimtā – 133, XIX gadsimtā – 7. Viņš nosauc arī konkrētu vergturu uzvārdus – tie ir Bēri, Firksi, Brinkeni, Altebokumi, Manteifeļi, Brigeni un Bistrami [37; 11.–14.]. Noziedznieki lielākā vai mazākā mērā uzdarbojās arī citos Livonijas novados. Ar ordeņa starpniecību mahināciju ceļā viņi tika pie mīlzu zemēm, kas aptver arī veselus pagastus ar citām personām izlēnotām zemēm. Bet tas rada ilūziju par vācu agresiju un kolonizāciju, ko veikli izmantoja vēlākie krievu vēsturnieki.

X – XV gadsimtā dažos Anglijas, Katalonijas, Francijas un Itālijas novados bija vērojami verdzības pakāpeniskās ieviešanas elementi, taču jau XIII – XV gadsimtā no tā bija daļēji vai pilnīgi jāatsakās, jo tai aktīvi pretdarbojās pirmsrenesanses pāvesti. To apliecina un ordeņa noziedzīgo spēli atklāj A. Švābes *Latvijas vēsturē* citētā pāvesta Klementa V 1310. gada bulla:

Ordeņa pienākums ir aizstāvēt baznīcu pret pagāniem. Bet viņš ir kļuvis par mūsu iekšējo ienaidnieku. Pusi no Rīgas virsbīskapijas baznīcām viņš ir

galīgi nopostījies un noslēdzis ar pagāniem savienību. Pārdod tiem dzelzi, ieročus, zirgus un pat kādu Rīgas baznīcai piederošu pili. Viņš ir pilnīgi iznīcinājis Zemgales kristīgo tautu; nodevīgā kārtā nomaitājis viņas vadoņus. Viņš aizdzinis ap 100 000 dvēseļu pie pagāniem uz Lietuvu. [5; 133.]

1447. gadā līdz ar renesanses pāvestu gadsimta sākumu stāvoklis Eiropas kolektīvās drošības sistēmā radikāli mainījās.

Šāds starptautisko notikumu fons ietekmēja arī Livonijas iekšpolitisko situāciju. Atšķirībā no vikingu pārtvertajām lielvalstīm tā joprojām bija brīva zeme, kur dzīvoja apbruņota tauta. Tāpēc vikingsi Livonijā sāka tikai ar mazumiņu, noformējot lēņus tikpat pieticīgi kā vācieši – māju bez zemes.

Pat tikai dažu vikingu klātbūtne jau XIII gadsimta otrajā pusē ordeni pārvērta par zvēresta lauzēju amorālu organizāciju, un, atšķēloties no bīskapa virsvadības, tas kontrolēja plašas teritorijas, tai skaitā Zemgali, daļu no Kurzemes un Dienvidlatgali. Kontroles trūkums ordenim ļāva gan koruptīvi palielināt vikingu muižas, gan arī noformēt atsevišķu cilvēku atkarību (varbūt no svešām zemēm slepeni atvestu gūstekņus?) no jaunizceptajiem muižniekiem.*

Jau tad sākās slēpta verdzības izveide zem parādu izpirkšanas maksas ar neatalgotiem kļaušu darbiem, un 1431. gadā parādu verdzība jau tika maskēta ar jaunvārdu – *dzimtcilvēks*. Pēc A. Švābes datiem, pirmās ziņas par vergu tirdzniecību atrodamas 1495. gadā, kad H. Stroda pieminētais Firkss pārdeva veselu ģimeni Rāveles birģermeistaram.

Ar to varētu izskaidrot faktu, ka 1501. gadā tieši bīskapa, nevis ordeņa pārvaldītajā daļā, iebruka Ivana III bandas, kas dedzināja un laupīja Vidzemē, vienlaicīgi aizvedot verdzībā 40 000 vidzemnieku. Kad bandas nonāca līdz Cēsīm, toreizējā lielmestra Pletenberga mērs bija pilns, jo šī pilsēta bija viņa valdījumā. Par šādu nekaunību viņš Ivana III sirotājus iztrieca no Vidzemes un 1502. gadā sakāva pie Pleskavas, uz pusgadsimtu atņemot Krievijas vikingiem vēlmi raudzīties uz Livonijas pusi.

Varētu likties, ka Pletenbergs ir varonis. Tomēr diez kā roka vis nesniedzas pēc lauru vainaga, jo, pirmkārt, kamēr netika skartas

---

* Ne vienmēr slepeni atvestu. Domājams, ka t.s Bauskās krieviņi (patiesībā *voti*) netika īpaši slēpti – vienkārši tie netika nekādi dokumentāri noformēti.

viņa personīgās intereses, lielmestrs bija tikai pasīvs vērotājs, kas noraudzījās bandītu asinsdzīrēs Vidzemē. Otrkārt, viņš ordeni vadīja no 1494. līdz 1535. gadam. Un jau 1495. gadā viņa ordeņa brālis Firkss kā lēņu vīrs atklāti izdarīja pirmo vergu tirdzniecības darījumu. Treškārt, viņš mēģināja Livoniju pakļaut Vācijas ķeizaram Kārlim V, kļūstot par Vācijas valsts locekli un firstu, līdz ar to par Reihstāga deputātu. (Pēc tam Vācijā vikingu pieņemtus verdzības likumus viņš ieviesa arī Latvijā.) Ceturkārt, tieši viņa laikā landtāgs aizliedza zemniekiem nēsāt ieročus.

Pēc Pletenberga uzvaras Livonijā krasi attīstījās korupcija, kas zemi novājināja tik tālu, ka 1558. gadā Ivana IV laupītāji varēja uzsākt tādu asinspirti, kādu Eiropa piedzīvoja IX – XII gadsimtā vikingu ekspansijas laikā. Bonda agresijas mērķis bija ne tikai sagrābt jaunas zemes, bet arī fiziski iznīcināt bīskapa apgabala Vidzemes baltu un somugru tautas, kuras, iesaistoties pāvesta organizētajā Eiropas drošības sistēmā, XII gadsimta beigās un XIII gadsimta sākumā apturēja Krievijas virzību uz rietumiem.

Pirmais pasākums bija sagraut Livonijas aizsardzības sistēmu, tāpēc uzreiz tika sakauts ordenis. Tur Ivanam IV bija savi cilvēki, tāpēc to izdarīt nebija grūti. Ordeņa pēdējam lielmestram Gothardam Ketleram it kā bija jākļūst par sava uzvarētāja vasali. Taču izredzes nonākt psihiski nelīdzsvarotā cara Ivana IV atkarībā diez vai varēja vilināt, un lielmestrs pasteidzās izlūgties no Lietuvas valsts pieņemt sevi par vasali ar Kurzemes un Zemgales zemēm, norobežojoties no pārējās kara ugunīm plosītās Livonijas daļas. Tā tapa Kurzemes hercogiste. Tas caram savukārt deva lielas iespējas kaut un postīt Vidzemē un Igaunijā.

Tomēr arī Ketlera nodevības un glāvēlības apstākļos Ivanam IV tika parādīta tik liela pretestība, ka tas karā iesaistīja Holšteinas hercogu Magnusu, un 1570. gadā pirmo reizi vēsturē Livonijas pilsetā Rēvelē (Tallinā) izsēdās vācu karaspēks kā Ivana IV agresijas sabiedrotais, taču arī tam nebija panākumu.

Sakarā ar briesmām, kas varēja draudēt no Krievijas vikingiem, 1569. gadā tika dibināta Lietuvas un Polijas ūnija. Taču 1572. gadā izbeidzās lietuviešu karaliskā Jagaiļu dinastija, un parlaments nolēma aicināt par karali Indriķi Burbonu no Francijas (laikam bija pārliccināti, ka arī viņš ir dižciltīgs). 1574. gadā Francijā tika

nogalināts karalis Kārlis IX, un Indriķis, sapratis, ka Lietuvas–Polijas vikingu vāji kontrolētajā zemē viņam nav ko darīt, klusi aizbēga atpakaļ uz Franciju.

1576. gadā par Polijas karali tika ievēlēts dižciltīgais ungārs Stefans Batorijs, kas satrieca Ivana IV sauszemes pirātus un atbrīvoja plašas, arī pirms Livonijas kara rusu sagrābtās teritorijas.

1583. gadā Livonijas karš beidzās ar Krievijas kaunpilnu sakāvi. Taču arī Livonija, cīnoties pret milzu pārspēku, cieta ārkārtīgi smagus zaudējumus. Tikai pateicoties sabiedrotajiem, Polijai izdevās bīstamo ienaidnieku padzīt. Sākās tā sauktie zviedru un poļu laiki.

Taču arī to atspoguļojums latviešu historiogrāfijā satur svešas ietekmes pazīmes: "*Karalis Stefans nebija zemnieku draugs*" (A. Švābe). "*Vidzemes zemnieki bija cerējuši, ka zviedri, atbrīvodami viņus no poļu kundzības, atbrīvos arī no vācu muižnieku varas*" (I. Ķeniņš). Bet Rutku Tēvs savos daiļdarbos ieņem propolisku un antizviedrisku nostāju, kur simpātiju vai antipātiju izvēlē ir saskatāmi konfesionāli motīvi.

Šo laiku izvērtējums joprojām balstās uz apšaubāmu pieņēmumu pamata. Tomēr I. Švābes un H. Stroda pētījumi ļauj secināt, ka arī toreiz Livonijas latviešu un vācu zemnieki joprojām bija muižnieki. Savukārt tas, ko tagad saprotam kā klasisko *vācu muižniecību*, ir cēlies kriminālā veidā un nesatur nekādus patiesus vācu – latviešu nacionālo attiecību elementus. Arī doma par Latgales pārpoļošanas politiku ir pārsteidzīga. Starp Latgali un Poliju bija Lietuva un Kurzemes–Zemgales hercogiste, pret kurām nekāda pārtautošana vērsta nebija.

Poļu laikus vislabāk raksturo Kurzemes hercogistes neatkarīgās iekšējās un ārējās politikas niansas, un šeit redzam visai odiozās vergturu Firksu dzimtas ietekmi. Viens no šīs dzimtas pārstāvjiem bija Kurzemes hercoga īpašu uzdevumu diplomāts ar plašām pilnvarām. Caur Parīzē esošo Anglijas rojālistu pārstāvniecību Firkss veica diplomātiskas aktivitātes Kārļa I atbalstam cīņā ar Oliveru Kromvelu un parlamentu. Formāli spriežot, tas būtu it kā slavējami, jo Kārlis I bija skotu dižciltīgās Stjuartu dzimtas pārstāvis. Tāpēc cīņai pret vikingu apsēsto parlamentu šāds atbalsts tiešām bija vajadzīgs. Tomēr tas bija tikai sarunu līmenī ar tukšiem spriedelējumiem par finansiālu un militāru atbalstu bez reāla seguma.

Visai spilgti Firksa un hercoga Jēkaba laikmetu raksturo

1939. gadā publicēto pētījumu pārpublicējums Militārā apskata 1995. gada 1. (101.) numurā:

Jā, kā redzams no M. Puriņa publicētiem dokumentiem, hercogs Jēkabs ir tirgojies ar savas valsts iedzīvotājiem, tos par labu maksu piedāvājot ārzemju valdniekiem kā algotņus. Pretī saņēma naudu, ieķīlātas teritorijas, politiskās garantijas ...

Kurzemnieki karojuši Polijas, Zviedrijas, Dānijas un Holandes armijās. Militārā sadarbība ar Franciju sākās 1643. gada decembrī, noslēdzot Tirdzniecības līgumu, pēc kura hercogs atļāva karaļa aģentiem vervēt hercogistē kareivjus, iemaksājot hercoga kasē nodevu.

Zīmīgi, ka Jēkaba aktivitātes sasaucas arī ar ukraiņu tautas nodevēja Bogdana Hmeļņicka apšaubāmo palīdzību kardinālam Mazarīni pārvērst Eiropu par lielu gaļas kombinātu:

Ne velti kardināls Rišeljē (dzīv. 1585 – 1642) palielināja armiju līdz 150000 vīru! Un kardināls Mazarīni (dzīv. 1602 – 1661) meklēja tos visur, kur vien iespējams. Piemēram, Beļģijā franču karaspēkā cīnījās pat daži Ukrainas kazaku pulki B. Hmeļņicka, vēlāk slavenā atamana, vadībā.

Šo tēmu Militārais apskats beidz ar zīmīgiem vārdiem:

... bet jābrīnās, ka Kurzeme to nesavervēja pati savām vajadzībām. Varbūt galvenais iemesls tomēr bija tas, ka labākie karavīri par naudu jau nosūtīti svešu zemju kalpībā un šeit maz bija palicis vīru, kas cienīgi nest ieročus?

Atskatoties varam secināt, ka Kurzemes hercogi bija skrūvītes vispārējā vikingu slepenajā politikā tautu aizsardzības spēju vājināšanai globālās kundzības programmas īstenošanā. To pierāda arī nianses hercogu pārejā uz luterānismu katoliskās Polijas vasaļa statusa ietvaros. Tas, protams, bija nevis pārliecības jautājums, bet gan visatļautības robežu kontroles mērs. Poļiem katolicisms ir ļoti būtisks jautājums. Tāpēc, ja Polijai pat pret to nebija nopietnu iebildumu, tad arī par tās it kā pārpoļošanas politiku Latgalē ir jāšaubās. Taču to, ko neredzēja Polijā, saskatīja Zviedrijā – hercogs Jēkabs par mafiozu darbību nonāca zviedru gūstā un ilgus gadus bija izolēts.

Ir arī citi argumenti. Lietuvas–Polijas ūnijas pirmais karalis bija lietuvietis Jagailis. Pēc dinastijas izmiršanas ūnija karaļus izvēlējās no citām zemēm, kam viss poliskais un lietuviskais bija svešs. Seims bija tik ļoti saistīts ar absurdiem ierobežojumiem, ka bija grūti īstenot jebkuru politiku, kur nu vēl pārpoļot.

Arī Polijā bija iefiltrējies ložņājošais vikingisms, attīstījās korupcija un citas nejēdzības, kas ne tikai apgrūtināja iekšējās un ārējās politikas īstenošanu, bet arī noveda līdz nejēdzīgajam ticību karam ar Zviedriju. Beigu beigās arī Polija zaudēja neatkarību un tika sadalīta starp vikingu lielvarām.

Tāpat Zviedrija bija uz vikingu ložņājošās ekspansijas robežas, jo karalienes Kristīnes laikā uzplauka korupcija un notika muižu piesavināšanās ar paņēmieniem, kādi agrāk bija vērojami Livonijā. Šo procesu ne tikai apturēja, bet arī pagrieza atpakaļ karalis Kārlis XI ar muižu redukcijām. Tas bija laiks, kad blēžiem tika atņemtas nelikumīgi sagrābtās muižas, bet Livonijā no Krievijas iesūtītās ietekmes agentu diasporas izraidītas.

Vai to var saukt par zviedru okupāciju, koloniālo politiku un patvaļu? Protams, ne, jo zviedru laikiem bija raksturīgi centieni izveidot stabilu pašpārvaldi Livonijā. Katram turīgam saimniekam tika uzdots par pienākumu zemes aizsardzību nodrošināt ar labi ekipētu jātnieku, jo ne jau nu Zviedrijas pienākums būtu no savas zemes pastāvīgi atraut tautiešus aizjūras zemju aizsardzībai, ja vietējie iedzīvotāji spēj to paši.

XVIII gadsimts bija traģisks laiks Livonijas vēsturē. Ziemeļu kara laikā Pētera I uzsūtītās Šeremetjeva bandas iztukvoja Vidzemi, kā rezultātā tur gandrīz pilnīgi tika izkauti latvieši un lībieši, daudzos novados vairs nebija kam apglabāt upurus, bet tos, kuri patvērās mežos, plāva mēris. Tiem retajiem, kuri izbēga no nāves, nācās no jauna gādāt iedzīvi, kuru bija nozaguši vai iznīcinājuši krievu laupītāji. Vajadzēja no jauna līst līdumus, būvēt pēckara rocībai atbilstošus primitīvus mājokļus, jo tagad prioritāte bija – izdzīvot. Tas bija īstais laiks pārtaisīt vēstures pirmavotus, no hronikām izmest apsūdzības pret austrumu kaimiņu, parādot to simpātiskā gaismā, un atņemt tautai vēsturisko atmiņu.

Šādos traģiskos apstākļos, ļaunprātīgi izmantojot iedzīvotāju bēdīgo stāvokli pēc Krievijas laupītāju nestā posta, kāda *melno baronu* grupa nāca klajā ar 1735. gada Rozena deklarāciju, kur apgalvots, ka Livonijas pamatiedzīvotāji no laika gala esot bijuši dzimtcilvēki (proti, vergi). Un, lūk, jau pēc 5 gadiem, t.i., 1740. ga-

dā, aiz Livonijas robežām apšaubāmu personu muižās esot *atrasti* pirmie *Indriķa hronikas* un *Atskaņu hronikas* noraksti, kas it kā to *apliecina*. Krievijas vēsturnieka Nikolaja Karamzina (dzīv. 1766 – 1826) liktie jaunās vēstures *zinātnes* pamati deklarācijā izteikto domu at-tīstīja līdz mītam par vācu jūgu Livonijā. Taču J. Krīpēns liecina, ka pirmās abu hroniku interpolācijas ir notikušas jau ap 1300. gadu. Tas bija laiks, kad starp bruņiniekiem, kas uz Livoniju brauca dienēt ar labu gribu, ieklāda arī Romas vergturu pēcnācēji, kam padomā bija pretēji nolūki.

Taču atgriežamies pie Šeremetjeva, kurš lielījās, ka plašās teritorijās ir iznīcinātas muižas. Toreiz mežonīgā genocīda apstākļos dzīvi un neskarti izrādījās daudzi *vācu baroni* ar savām dzimtām. Tāpēc šķiet loģisks jautājums – kādas muižas tika iznīcinātas, bet kādas un kāpēc saglabātas? Bēdīgi slavēno Rozena deklarāciju parakstīja tādi, kuru vārdi bija pazīstami vēl no Livonijas laikiem. Vēlāk Pēterburga šos *baronus* netraucēja arī tad, kad bija saspīlētas Krievijas un Vācijas attiecības un avīzēs valdīja nikna pretvācu gaisotne.

Un tomēr arī tad krievu cari uzreiz neuzdrošinājās Baltijā ieviest verdzības iekārtu. Viņi deva iespēju iekopt zemi, puslīdz atjaunot turību un, kā tas iepriekš minēts, tikai 1785. gadā (Kurzemē un Zemgalē – 1795. gadā pēc Polijas saplosīšanas) uzdrošinājās pacelt roku pret Baltijas tautu brīvību. Tik ilgs laiks bija vajadzīgs, lai pēc infrastruktūras un izglītības sistēmas sagraušanas izaugtu vairākas neizglītotas paaudzes. Tomēr tas nevarēja mūsu senčos iedzīt verga dvēseli.

Sakarā ar 1802. gada Kauguru nemieriem Baltijas vikingi (tā sauktie *melnie vācu baroni*) sūdzējās caram Aleksandram I, ka latviešu zemnieki atceras laikus, kad viņiem šī zeme piederēja, un šeit valdīja taisnība. Zemnieku pretenzijas varēja uzjundīt tikai brīvības aculiecinieki – vectētiņi un vecmāmiņas, kuri piedzima pirms Ziemeļu kara. Par XII gadsimta statusu diez vai kāds ieminētos, ja tik ilgus gadsimtus paaudzes būtu pazemīgi cietušas jūgu.

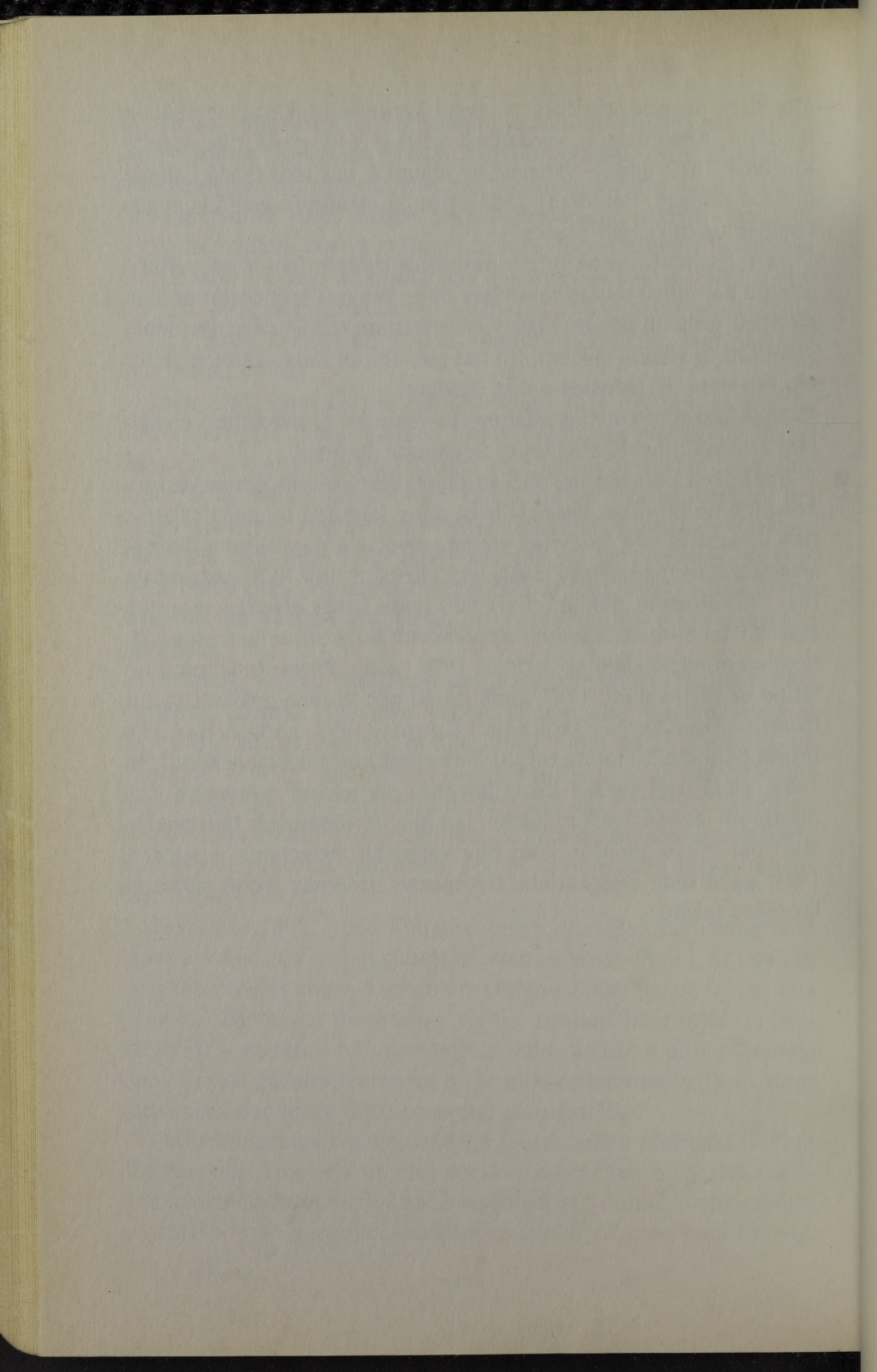
Paverdzināšanas process izraisīja tautas aktīvu pretreakciju. Garlība Merķeļa, Hendeļa un citu sociāli aktīvu cilvēku saceltā trauksme ietekmēja Eiropas civilizācijas sabiedrisko domu. Vikingu muižu dedzināšana un pasaules sabiedrības spiediens piespieda Krieviju

atteikties no nodoma forsēti ievest verdzības iekārtu Latvijā un Igaunijā. Noziedzīgais verdzības režīms 1817. gadā tika atcelts Kurzemē, 1819. gadā – Vidzemē un Igaunijā, bet 1861. gadā Latgalē un visā Krievijā. Bet 1918. gadā Livonija atkaroja savas likumīgās tiesības uz dzīvi zem saules.

Ja mēs neatjaunosim un neuzspodrināsim savu vēsturisko atmiņu par mūsu tautas varonības pilno senatni un ticēsim mītiem par vācu, poļu un zviedru jūgu, vienreiz varam zaudēt savu nacionālo identitāti uz visiem laikiem. Un tad pienāks arī mūsu kārta saukties par krieviem, ja izdosies palikt dzīviem.

Tāda izskatās Latvijas vēsture, ja vēstures pirmavotiem piešķiram relatīvās, nevis absolūtās ticamības statusu.

Tāpēc šeit būtu sakāmi daži vārdi par vēstures viltošanas vēsturi. Atšķirībā no hronikas *Pagājušo laiku stāsts*, kura jau no paša sākuma tika uzrakstīta pēc Krievijas vikingu speciālā pasūtījuma, *Indriķa hronika*, kā liecina latviešu zinātnieks J. Krīpēns, līdz XVIII gadsimtam (t. i., līdz Rozena deklarācijai) 500 gadu laikā atradās mainīgā stāvoklī, un pirmais izdevums ar pārrakstītāju grozījumiem un uzslāņojumiem nācis klajā ap 1550. – 1575. gadu. Pirmo tulkojumu no latīņu uz vācu valodu 1747. gadā (tātad pēc Rozena deklarācijas) ir izdarījis Ārensburgas skolotājs J. G. Arnts. 1853. gadā A. Hanzens izdeva papildinātu latīņu tekstu. Pirmo reizi hronika latviski tulkota 1883. gadā, kad svešas rokas jau bija pietiekami piestrādājušas tekstu, un latviešu vēsturniekiem jau bija izstrādājušies tādi priekšstatī par mūsu senatni, kādi bija vajadzīgi attiecīgiem spēkiem. 1924. gadā kāds svešautietis L. Arbužovs uzņēmās *kritiski pārbaudīt* hronikas tekstu.

10. NODAĻA

**NO TICĪBU KARIEM LĪDZ
PASAULES KARIEM**

NO TIBU KARIEM LIX
PASALIS KARIEM

XVI gadsimts – kolonizācijas ēras sākums, Kaina–Hama dzimtas īpatņu starts uz globālo kundzību. Bandītus vairs nesauc par vikingiem. Viņus pieņemts saukt par *konkistadoriem* (no spāņu val. – iekarotāji) – ar kādreizējiem laupītājiem šai varzai neesot nekā kopīga, jo tā esot braukusi pa pasauli kristīt *pagānu* tautas, mācīt viņām *visaugstāko kultūru un civilizētu dzīvesveidu*. Savus noziegumus viņi attaisnoja ar stāstiem par tālo zemju *mežoniem*, kuri medīja baltos, lai noņemtu skalpu vai nomērdētu mocekļa nāvē. Koloniālisma ēras romāni mudž no izdomājumiem par melnādainajiem un sarkanādainajiem *kaniibāliem* un *sadistiem*. Taču konkistadoru un vikingu rokraksts bija viens un tas pats, tikai tagad vairs nemedīja cilvēkus ar gaišāku ādas krāsu. Tas nebija iespējams, jo verdzības režīms pastāvēja vairs tikai Krievijā, bet turp no Rietumeiropas regulāri ievest gūstekņus traucēja šo tautu kristīgā vienotība. Tāpēc gūstekņu tvarstīšanu īstenoja tikai Krievija, pati ar sarežģītām politiskām procedūrām izraisot asiņainus karus. Rietumu vikingiem vairs nebija iespēju savās valstīs nesodīti ķert cilvēkus pārdošanai kaut vai uz Krieviju.

Konkistadori praktizēja tumšākas krāsas cilvēku medības, jo viņiem likās, ka šie cilvēki, kuriem ir sveša Eiropas civilizācijā, nekad nesapratīs brīvības vērtību. Bet apgalvojumi, ka laupītāji esot braukuši *mežoniem* mācīt kristiānismu, ir salti meli. Garīdznieki, kuri brauca līdz bandītiem, bija vikingu ieliktenī, kuru uzdevums bija diskreditēt kristiānismu visā pasaulē, lai vairs nebūtu iespējama tā izplatība. Konkistadoru zvērības svešajās malās izprovocēja šo tautu pretreakciju, un tur rādīties bija bīstami gan kristiešu misionāriem, gan vienkārši ceļotājiem. Taču tas nenozīmē, ka vikingi atmēta cerības paverdzināt arī Rietumeiropas iedzīvotājus. Viņu apsēstajās zemēs trakoja laicīgajiem *zemes ķēniņiem* pakļautās inkvizīcijas filiāles, kas kopš Frīdriha II laikiem sārtus bija padarījušas par ikdienu. Tas bija ceļš uz eiropiešu demoralizāciju

un kristiānisma diskreditāciju, kas ļautu pēc Krievijas parauga iedibināt verdzības režīmu visā Eiropā. Šī mērķa labad tika atraisīta visniknākā propaganda arī pret pāvestu, un zīmīgi ir tas, ka visintensīvāk tas notika tieši tajās zemēs, kur trakoja terors. Kaut arī tās formāli bija kristīgas zemes, pāvesta garīgā vara tur faktiski neko nespēja ietekmēt.

Bija likumsakarīgi, ka tieši Vācijā 1517. gada 31. oktobrī katoļu mūks, priesteris un teologs **Mārtiņš Luters** pie Vitenbergas Pils baznīcas durvīm pienagloja 95 tēzes pret Romas Katoļu Baznīcu.

Šīs tēzes vērsās arī pret izšķērdību laikā, kad naudas masas un cēlmetāli no Eiropas bija aizplūduši uz Austrumiem, un Amerikā zagtās bagātības ieplūda tikai monarhu kasēs un laupītāju rokās. Tikmēr pāvests **Leo X** turpināja renesanses pāvestu politiku, ieguldot līdzekļus dārgajos projektos. Viņa stratēģija bija pārtrumpot vikingu monarhus estētikas laukā, *zemes ķēniņi* projektiem nedeva nevienu grasi, tāpēc pāvests līdzekļus guva no iedzīvotājiem ar indulģenču tirdzniecību. Tās spēja iegādāties turīgākie, tomēr pāvesta plāni virzījās uz priekšu, un *zemes ķēniņu* greznība tobrīd nevarēja pārspēt dievnamu greznību nedz gaumes, nedz māksliniecisko vērtību laukā.

Romas Katoļu Baznīcai bija savi zinātnieki, kuri virzīja uz priekšu zinības, taču pamatvirziens joprojām palika teoloģija. Pāvests Leo X izlēma mainīt kalendāru, jo bija uzkrājušies pirmie pētījumu rezultāti par Jūlija kalendāra atpalikšanu no astronomiskā laika. Tika sasaukta apspriede, kurā piedalījās arī slavenais poļu astronoms un garīdznieks Nikolajs Koperniks, taču toreiz izlēma, ka vēl nav pietiekamu ziņu tik radikālai reformai un ka ir vajadzīgi nopietni papildu pētījumi. 1547. gadā Koperniks uzrakstīja grāmatu par heliocentrisku Visuma uzbūvi. Tas atvieglāja jaunos pētījumu metodikas meklējumus, un **Gregors XIII** (pāvests–reformators) nāca klajā ar modernu, zinātniski pamatotu kalendāru.

Apsverot *par* un *pret* Romas Katoļu Baznīcas estetizācijas problēmu, jāatzīst, ka estētikai ir kaut kāds viņpusējs spēks. Tam spilgts pierādījums ir redzams arī mūsdienās – vairākums vēlētāju nestudē partiju programmas un nevēro viņu ikdienas darbību, bet gan uzticas skaistiem vārdiem un lozungiem. Šo cilvēka psihes īpatnību izmanto demagogi, kas ar uguņošanu, banāniem, spilgti noformētiem prospektiem un līdz galam nepateiktiem skaistiem vārdiem pievilina "balsis". Bet tajos laikos vikingu

monarhi izmantoja estētikas maģisko spēku tautu nepilnvērtības kompleksa vairošanai. Tāpēc baznīcu estētiskais noformējums bija pretsvars *zemes ķēniņu* ambīcijām.

1518. gadā Mārtiņš Luters tika uzaicināts sniegt paskaidrojumus Romā. Viņš atteicās braukt uz Romu. Tad Vācijā ieradās pāvesta legāts (sūtnis) kardināls Tomass Kajetjans de Vio, kurš apstrīdēja Lutera argumentus un ieteica no tiem atteikties. Taču Luters pala- boja teoloģiska rakstura kļūdas un pieprasīja koncila sasaukšanu [19; 202.].

Kolonizatoru aktivitātes izraisīja Āfrikas musulmaņu nedrošības sajūtu. Turcija, varenākā no islama valstīm, uzsāka Muhameda zemju apvienošanu – 1517. gadā turki jau ieņēma Sīriju, Ēģipti un Palestīnu. Bet, kad 1520. gadā Alžīrijas emīrs kļuva par turku sultāna Suleimana II vasali, visa islama pasaule tika pasargāta no deportācijas uz Amerikas vergu laukiem. 1521. gadā turki virzījās uz Eiropu un ieņēma Belgradu [9; 84.]. Viņi izmantoja laiku, kad Eiropa bija reliģisko juku vājināta. Zīmīgi, ka Krusta karu laikā pāvesti visiem spēkiem slāpēja karus Eiropā, izsludinot **Dieva mieru**. Taču tagad pretējie spēki kurināja kaislības, lai pēc iespējas mazāk cilvēku piesaistītu turku ekspansijas apturēšanai. Tai pašā laikā tika sēta eiropiešus demoralizējoša panika par *turku briesmām*.

Kaut gan Luters savu darbību koncentrēja reliģijas jautājumu risināšanai, tika sacelts liels politisks tracis. Firsti izplatīja viņa tēzes un stimulēja vispārēju apspriešanu, tās sasaistot ar jautājumiem, kam nav nekāda sakara ar dogmatiku. Acīmredzot pāvests Leo X vairst neuzticējās Vācijas politiķiem un nolēma ķeizara kroni uzlikt Spānijas karalim Kārlim V, kas par *Svētās Romas impērijas* ķeizaru kļuva, būdams karalis zemē, **kur saule vairst nenorient**.

Loģiski spriežot, toreiz Eiropā televīzijas kompānijas CBN (kas, starp citu, būtiski palīdzēja Baltijas valstīm pasargāties no atkārtota svešvaras terora un Krievijai no komunistu varas recidīva) nebija, tāpēc nevarēja zināt, kas notiek tālajās zemēs, kādā veidā jaunais ķeizars bija kļuvis par globālu diktatoru, kā arī to, ka viņa impērijas *ķristīgā* misija svešumā ir vēstures mēslu kaudzē aizgājušās Bizantijas misijas precīza kopija, un tāpēc varēja rasties ilūzija par Kārli V kā kristiānisma labvēli. Tāpēc ir likumsakarīgi, ka vikings necentās savaldīt firstus. Taču no malas izskatījās, ka jukas riko reformators, un sekoja Romas atbildes iniciatīva – bulla, ka Lutera

uzskati ir herētiski, un tika izteikti draudi ar ekskomunikāciju. Luters šo dokumentu publiski svinīgi sadedzināja, un 1521. gadā pāvests viņu ekskomunicēja [19; 202].

No slepeno operāciju likumsakarību viedokļa par labu Romas Katoļu Baznīcai runā tas, ka Mārtiņa Lutera uzaicinājums uz Romu bija saistīts ar pāvesta Leo X patiesu interesi par viņa idejām Baznīcas reformai. Pāvesta legātu vizīte personīgi pie Lutera un viņu atklātā polemika sakarā ar tēzēm parāda, ka Romai nebūtu nekādu problēmu saņemt ciet reformatoru, ja tās Svētā Inkvizīcija būtu patiešām teroristiska organizācija. Galu galā, ja Inkvizīcija tiešām būtu pārņēmusi visu līdzekļu arsenālu no Bizantijas slepenpolīcijas, Mārtiņam Luteram paslēpties no slepenajiem okšķeriem nebūtu nekādu izredžu arī bēguļojot. Taču tās rīcībā joprojām bija nevis nāvessods, bet gan ekskomunikācija kā augstākais soda mērs, un reformators tika sodīts tikai par necieņas pilno izturēšanos pret pāvesta bullu, nevis par uzskatiem, kurus ar brīdinājumu tika piedāvāts pārskatīt.

Vēlāk Luters, redzot konflikta sekas, sāka nopietni izstrādāt atjaunotās baznīcas koncepciju. Atšķirībā no Romas Katoļu Baznīcas teokrātiski hierarhiskās struktūras radās liberālas reliģiskas kopienas projekts, kas kļuva par **Evaņģēliski Luteriskās Baznīcas** organizatorisko pamatu. Pēc islama parauga tika izstrādāta amorfa struktūra bez centralizētas vadības. Tāpēc formāli tās pilnīga pārņemšana principiāli vairs nebija iespējama. Tiesa gan, ne tikai zvēra darbi Vācijā, bet arī sārti un kauna stabi pie daudzām luterāņu baznīcām Latvijā it kā kompromitē luterānismu, un tas rod viennozīmīgu nosodījumu visai konfesijai Ernesta Brastiņa darbos pretstatā labvēlībai pret Romas Katoļu Baznīcu zemtekstā. Taču, raugoties no otras puses, līdzvērtīgi noziegumi Rietumeiropā tika strādāti arī it kā Romas Katoļu Baznīcas vārdā tās tišai diskreditācijai.

Domājams, ka Lutera izstrādnēs pāvests Leo X sākotnēji saredzēja interesantu ideju, ka amorfās struktūras apstākļos vikingi būs spiesti katrā draudzē par priesteri dabūt savu cilvēku. Un tiešām – kur pie miljonu ticīgo masas atrast tik daudz ļaundaru? Tas ir neiespējami, un tāpēc pēc gadsimtiem vikingi luterāņus lika mierā.

Jau 1521. gadā Vormsā notika politiska šķelšanās it kā reliģisku domstarpību dēļ. Toreiz ķeizars Kārlis V garantēja Lutera personības

neaizskaramību ar iegānu viņam dot iespēju sniegt savus paskaidrojumus par *izteikumiem pret baznīcu*. Taču garantijām nebija nekādas vērtības, jo Vormsā tika izsludināts *edikts*, kas vēlreiz Mārtiņu Luteru izsludināja par ķeceri (kāda gan daļa būtu zemes ķēniņam šādā veidā jaukties teologu kompetencē?) un viņu nostādīja ārpus likuma [30; 176.]. Tas izprovocēja radikālu sektu veidošanos Vācijā. Ulrihs Cvinglijs Šveicē reformēja baznīcu, slēdza klosterus, atcēla celibātu un atļāva noturēt dievkalpojumus nacionālajā valodā. 1524. gadā reformācija sasniedza Livoniju. 1527. gadā Vesteras riksdags par labu Zviedrijas valstij atsavināja baznīcas īpašumus. 1528. gadā reformācija uzvarēja Šveicē.

Tikmēr Vācijā acimredzami notika spēku pārgrupēšanās un tika sadalītas lomas – vieniem vikingu firstiem vajadzēja tēlot *uzticību* Romas pāvestam, citiem it kā *atbalstīt* Luteru. Pēc šādas nodalīšanās tika izraisīts 1524. gada Zemnieku karš, kura uzdevums bija izpostīt Vāciju, tāpat kā Simtgadu karš saplosīja Franciju, bet Sarkanās un Baltās rozēs karš – Angliju. Pēc kara izraisītāju ieceres par asinīm atbildība bija jāuzņemas Mārtiņam Luteram, tāpēc viņam bija rezervēta virspavēlnieka vieta *piekritēju* karaspēkā. Vikingiem tas bija vajadzīgs lielāka jucekļa radīšanai, un, kad firsti dalīja lomas, reformators bija vajadzīgs tikai kā pievilcīgs simbols, kaut arī ar amorālas politikas nosodišanu viņš tiem ļoti traucēja. Tomēr Luters, redzēdams viņu asiņainās izdarības, noraidīja Zemnieku kara dalībnieku lūgumu uzņemties sacelšanās vadību.

Lai Luteru piespiestu iekļauties politiskajās spēlītēs, tika tēloti slepenpolīcijas tīkojumi viņu arestēt. *Meklējamais* patvērās Saksonijas kūrfirsta Frīdriha pilī Vartburgā, kurš par to ieguva reformatora glābēja imidžu. Vēl pirms Jana Husa vikingu apsēstajās zemēs dega ne tikai kristiānismu diskreditējošie *raganu* un *burvju* sārta. Tika dedzināti arī *ķeceri*. Zemnieku kara laikā sadismam vispār vairs nebija robežu, jo abas karojošās puses izcēlās ar velnišķīgu izdomu. Un abām pusēm bija viens un tas pats rokraksts. Nedega tikai Mārtiņš Luters – viņš joprojām bija vajadzīgs grēkāža lomai.

Firsti iedomājās, ka kristiānisms ir neatgriezeniski uzvarēts. 1526. gadā viņi patvaļīgi izlēma, ka katrs firsts savā teritorijā ir tiesīgs ieviest ticību pēc saviem ieskatiem. Kad šis lēmums tika īstenots, shizmas un konfrontācijas padziļināšanai firsti tikpat ātri

1529. gadā izlēma, ka līdz ekumeniskajam koncilam tas neesot pieļaujams. Seši firsti protestēja, un šis gads kļuva par protestantisma dzimšanas gadu, kas lika pamatu plaīnai Romas Katoļu Baznīcā. Bet turki okupēja Ungāriju un jau ielenca Vīni.

Sinhroni turpinājās ažiotaža ap Lutera priekšlikumiem. Anglijas karalis Indriķis VIII speciāli sarakstīja grāmatu pret Lutera, par ko saņēma *ticības aizstāvja titulu*. To rakstīja cilvēks, kurš pats 1529. gadā pretēji pastāvošajam aizliegumam izlēma šķirt laulību ar pāvesta Klementa VII radniecī Aragonas Katrīnu. Saņēmis pāvesta noraidījumu, karalis 1531. gadā atšķēla Anglijas katoļus no Romas un pats uzurpēja garīgo varu valstī. Anglijas kristiānisms bija sagūstīts tāpat, kā tas notika Bizantijā un Krievijā. Un Anglija drīz vien kļuva par lielāko un amorālāko koloniālo impēriju pasaulē.

1530. gadā protestanti Augsburgas reihstāgam visai piesardzīgi izklāstīja savas pamattēzes **Augsburgas ticības apliecinājumā**, taču Kārlis V atteicās tās izskatīt un izlēma ar protestantiem nekādās sarunās neielasties, pieprasot, lai luterāņi atgriežas katoļticībā, kaut gan šādi jautājumi bija pāvesta, nevis ķeizara kompetencē.

Uz karstām pēdām 1531. gadā protestantu valstis dibināja Šmalkaldenas savienību, bet tas bija laiks, kad turki jau bija Vīnes pievārtē. 1534. gadā jau pastāvēja anabaptistu draudze, kas Minsterē dibināja terora metodēm pārvaldītu sociālrevolucionāru valsti. (Vai tas bija eksperiments pirms Parīzes komūnas un PSRS?) Pēc gada, asiņaini izrēķinoties, firsti to likvidēja. Kamēr vikingi veicināja turku ekspansiju, lietuviešu karaspēks apturēja uzbrukumu Vīnei, un 1533. gadā Austrija noslēdza mieru ar Turciju. [9; 85., 86.]

1536. gadā Dānija īstenoja reformāciju, bet Francija tikmēr zem tirdzniecības līguma maska noslēdza savienību ar Turciju. Šai pašā laikā savus uzskatus Šveicē publicēja **Žans Kalvins** grāmatā *Pamācība kristīgajā ticībā*. Kalvinismam raksturīgs ir republikānisms, monarhijas (diktatūras) noliegums. Taču tā nav atgriešanās pie eiropiešu tradicionālā dzīves stila, jo, kā redzējām, republika kā demokrātijas imitācija vēsturiski radās senajā Romā ar slēptu nolūku atjaunot blēžu diktatūru.

1540. gadā Vācijas ķeizars bija spiests slēgt līgumu ar Turciju un atteikties no savas flotes Vidusjūrā, ko turki kontrolēja jau no 1538. gada.

Katoļu Baznīcā reformas no augšas sākās tikai pāvesta Pāvila III laikā (vald. 1534 – 1549). 1545. gada 13. decembrī tika sasaukts Trientas koncils. Mārtiņš Luters bija gatavs piedalīties koncilā, izteikt savu viedokli un, iespējams, piekāpties arī dažos principiālajos jautājumos, taču viņš slimības dēļ nespēja piedalīties tā darbā. 1546. gada 18. februārī viņš mira. Vēlme piedalīties koncilā apliecina, ka viņš netiecās sašķelt kristiānismu un ka ar firstu luterānismu viņam nav nekā kopīga. Viņš noraidīja arī jebkuru sadarbības iespēju ar Cvingliju un Kalvīnu. Tas nozīmē, ka reformators luterānismu nemaz nedomāja dibināt kā reliģisku konfesiju. Taču viedokļi šajā sakarā ir pretrunīgi. Luterāņi Mārtiņu Luteru uzskata par atjaunotās Baznīcas pamatlicēju, kaut gan šāds uzskats neaptver visu protestantisko pasauli. Savukārt katoļi viņu uzskata par grēcinieku, kas lauza celibāta zvērestu un apprecēja tikpat grēcīgu bijušo mūķeni [19; 202.].

Pirms Trientas arī Ziemeļeiropa savu zemju luterānismu neuzskatīja par kādu atsevišķu konfesiju un prasīja sasaukt vispārējo koncilu.

Lutera epopejā tie, kas uzskata par labo toni lamāt Romas katoļus vai lamāt luterāņus, acīmredzot ir konformisma gūstā, jo šādai attieksmei nav pamata nedz vienai, nedz otrai pusei. Piemēram, Zviedrija nekad nekļuva par amorālu koloniālu lielvalsti, bet Grenlande joprojām arī šodien ir Dānijas Karalistes sastāvdaļa, no kuras kolonija neizrāda vēlmi šķirties arī pēc globālā koloniālisma sabrukuma. Arī Romas Katoļu Baznīca pretstatā XX gadsimtā daudzviet izplatītajiem uzskatiem nekad nav bijusi teroristiska organizācija – pat Krusta karu laikā nē.

Pāvests Jūlijs III (Džanmarija Čoki del Monte; vald. 1550 – 1555) sasauca Trientas koncilu otrajā periodā 1551. – 1552. gadā. Tā noslēguma posmā pēc Kārļa V uzvaras pār Šmalkaldenas savienību ieradās protestanti. Tā kā iepriekšējos koncila periodos tika lemti ticības jautājumi un rituālu problēmas, protestanti pieprasīja atcelt iepriekš pieņemtos dekrētus un nepieņemt jaunus, līdz ieradīsies viņu teologi. Šī prasība acīmredzami ir loģiska un antishizmatiska. Taču otrā prasība – pacelt koncilu virs pāvesta – bija nereāla, jo šis jautājums jau agrāk bija izlemts galīgi. Tāpēc tai bija lielā mērā provokatīvs raksturs, un pāvests aizliedza turpināt sarunas ar pro-

testantiem. Luterāņi bez lieka trokšņa tika atstumti no Romas Katoļu Baznīcas [19; 220.]. Pāvesta reakcija savukārt izraisīja pretreakciju, un sākās *luterāņu* firstu sacelšanās, kas beidzās ar Kārļa V sakāvi un Augsburgas mieru. Šī miera noteikumi noteica, ka *Confessio Augustana* (luterānisms) tiek Vācijā atzīta par līdztiesīgu katoļticībai, taču firsti nosaka ticību reģionos, nevis pavalstnieki vadās no savas pārlicības.

Tātad Eiropas sašķelšanos izraisīja firstu politiskās spēles. Tādējādi 19. ekumeniskā koncila II periodā šīs spēlītes pilnīgi atšķēla protestantus no Kristus mantojuma un iespējām tikt vēlētiem par apustuļa Pētera pēcnācējiem. Toreiz tas bija politisks risinājums, jo Eiropas vikingu apsēstās valstis radīja visai lielas problēmas katoļu iekšējās lietās. Bet sektu lavīna parādīja, ka liberālismam vēl īstais brīdis nebija nobriedis.

Dabīgs būtu jautājums – kas bija Mārtiņš Luters?

Viņš pēc izcelsmes bija vācietis, kalnrača dēls, kurš gatavojās studēt jurisprudenci. Pēc viņa tiešā tuvumā notikuša zibens spēriena mainīja savus plānus, pievērsoties teoloģijai un kļūstot par augustīniešu mūku. Kā spējīgs teologs Luters drīz vien kļuva par priesteri. Par vienu no viņa grēkiem pretinieki uzskata labo darbu noliegumu. Taču praksē luterāņi nav atkāpušies no katoliskajiem labajiem darbiem – tiek praktizētas lūgšanas, ticīgie tiek audzināti bauslībā, parasta lieta ir arī labdarīgie ziedojumi. Nav pieredzēts, ka luterāņi mirušos atstātu neapraktus.

Tas ir pretrunā ar Lutera koncepciju un nozīmē to, ka mūsdienu luterānismu cilvēki izveidoja paši, vadoties no Evaņģēliju un Lutera izstrādņu radošā potenciāla. Luterānismu kā atsevišķu konfesiju tās *autors* iepriekš neplānoja, kaut arī izskatās, ka bija doma izstrādāt principiāli jaunu reliģiju – pēc diskusijām ar Romu Luters mēģināja izstrādāt jaunu teoloģisku teoriju, sarakstot Vācu Bībeli 25 sējumos. Kas tur bija teikts, nekad neuzzināsim, jo, būdams profesionāls teologs, viņš šo darbu pats iznīcināja un pēc tam savām izstrādņēm par pamatu ņēma Evaņģēlijus. Viņa darbības galvenais motīvs bija tikt saprastam Romā un veikt pretkoruptīvas reformas visā Romas Katoļu Baznīcā, nevis dibināt atsevišķu konfesiju.

Sekoja pārsteigums – 1555. gadā par pāvestu tika ievēlēts **kar-**
dināls Karafa – Pāvils IV, kurš, būdams sūtnis Spānijā, vēroja karaliskās *inkvizīcijas* darbu. Atgriezies Romā, viņš izveidoja

lielinkvizīcijas komisiju pēc Spānijas parauga un, ticis pāvesta tronī, laida to darbā pret vikingiem. Īpašu vērību Pāvils IV piešķīra ideoloģijai, par ko īsi, taču visai precīzi liecina Andris Rubenis:

Pirmais visai katoļu baznīcai obligātais grāmatu aizliegums "Index auctorum et librorum prohibitorum" (1559) uzskaitīja 48 ķecerīgus Bībeles tulkojumus; melnajā sarakstā tika iekļauts 61 izdevējs un grāmatu iespiedējs. Katrs katolis nākotnē drīkstēja lasīt tikai tās grāmatas, kas bija nodrukātas pēc baznīcas atļaujas "Imprimatur". Tā kā centīgais Pāvils IV bija uzrādījis arī ļoti daudzas gluži nevainīgas grāmatas, viņa katalogu 1564. g. aizvietoja visaptverošais "Index Tridentum". Kopš 1571. gada darbojās pastāvīga komisija, kas aizliegto grāmatu sarakstu periodiski revidēja un publicēja. [30; 191.]

Ar Pāvilu IV sākās Romas Katoļu Baznīcas lēna, taču konsekventa atdzimšana. Toties sākās nevajadzīgā cīņa par *pareizāku* ticēšanu starp katoļiem un luterāņiem, kas ilga līdz pat XX gadsimta vidum.

Koncila III periods **pāvesta Pija IV** (vald. 1559 – 1565) laikā ritēja konformisma garā. Acīmredzot juku laiki iedzina bailes tikt atzītam par ķeceri. Tika noteikts stingrs un krāšņi teatralizēts liturģiskais rituāls, stingri reglamentēta katoļu morālā dzīve. Tajā laikā notikušie svētbilžu grautiņi bija vērsti pret kristiānisma estetizācijas centieniem, bet šādos aktos bija ieinteresēti vikingi. Jebkuras pozitīvas reformas bija saliedējošs faktors, tāpēc vikingi tām pretī lika tā saukto *apgaismību* un ar to kristiānismu veiksmīgi diskreditēja, atšķēla kristiešus un daudzus noveda līdz ateismam, kam nekas nav svēts un kas neuzliek nekādus morālus ierobežojumus.

Reformas saglabāja Romas Katoļu Baznīcas pēctecību no apustuļa Pēterā, tāpēc kristiānisma saites ar Kristu netika sarautas. Augstās prasības un garīdznieku īpašā sagatavotība tagad pilnīgi izslēdza kristiānisma pretinieku iekļūšanas varbūtību pāvesta tronī. Tomēr starp Romas katoļiem un luterāņiem nav saskatāmas tik dziļas pretrunas, kas tiem traucētu atkalapvienošanos.

Arī pēc katoliskās reformācijas turpinājās Romas Katoļu Baznīcas plosīšana. Kardināla mantiju līdzās kristiešiem guva arī vikingi. Piemēram, Francijā **hercogs Gīzs** tīkoja pēc varas un Valuā nama nomaiņas. To pašu centās slepeni sasniegt arī **Navaras hercogu Burbonu nams**, kuram mērķa sasniegšanai piemērots līdzeklis likās protestantisms.

Francijā sāka izplatīties kalvinisma modifikācija – hugenotisms.

Kaut arī kalvinisti bija karojošie republikāņi, Burboni par to nebēdāja – viņiem bija svarīgi izraisīt jukas, un hugenoti šim nolūkam bija piemērots materiāls. Tai pašā laikā Dienvidfrancijā, hugenotu apdzīvotajā Provansā, bija apmeties talantīgs ārsts un zinātnieks **Mišels Nostradams**, no Spānijas antisemitiskā terora bēgušā ebreja un francūzietes dēls, kura uzvārdu mēdz skaidrot [38; 9.] ar iespējamo kristīšanu Dievmātes baznīcā (*Notra Dame*), kaut gan šķiet, ka to varētu iztulkot kā *Noster Adamus – mūsu cilvēks*. Būdams sabiedrīks un interesants, viņš drīz iesaistījās vietējā *augstākajā* sabiedrībā un kļuva tur par savu cilvēku. Kā augstskolas mācībspēks vēl pirms kardināla Karafas ievēlēšanas par pāvestu Nostradams jau bija iesaistīts graužošās literatūras meklējumos un neherētiskā bibliotēku fonda izveidošanā. Kardināls kā paša radītās Svētās Kancelejas jeb lielinkvizīcijas priekšnieks šo darbu acīmredzami vadīja centralizēti, tam piesaistot augsti kvalificētu profesūru. Iespējams, ka renesanses laika morālā degradācija un Makjavelli teorija tik dziļi demoralizēja sabiedrību, ka ļaunprātīgi un masveidīgi tika izmantotas arī okultās zināšanas.

Tā Mišels Nostradams tika pie okultām zināšanām, un ar tām viņš, jautrs nebēdnis būdams, šokēja Provansas sabiedrību. Joki tika uztverti nopietni, un jādomā, ka tas stimulēja Nostradama prieku būt sabiedrības uzmanības centrā. Ticis pie astroloģijas grāmatām, viņš uzsāka arī mēģinājumus pēc debesu spīdekļiem izskaitļot nākotni. Neapšaubāmi, spīdekļiem ir ietekme uz procesiem virs zemes, dažkārt tā ir lielāka, nekā varam iedomāties, un tāpēc likumsakarību noskaidrošana var tikai veicināt arvien precīzākas prognozes. Taču pēc tām pareģot fatālus procesus ir absurds, jo cilvēku brīvā griba ir tikai daļēji atkarīga no nedzīvās matērijas. Arī pats zilēšanas mehānisms pēc zvaigznēm ir absurds – tā pamatā ir pēc aprēķināta zvaigžņu stāvokļa atrast kaut kādas sakritības pagātnē, pēc tam atrast likumsakarības starp notikumiem un spīdekļu stāvokli, un tad šādas atziņas izmantot nākotnes paredzēšanai.

Astroloģija bija pazīstama jau sirmā senatnē un tika veiksmīgi izmantota dažādās civilizācijās. Taču tam bija savas robežas, kaut arī tika mēģināts paredzēt likteņus. Tomēr neviens no senajiem astroloģiem, kas šo zinātni bija apguvis līdz pamatiem, nav

mēģinājis ieskatīties nākotnes dziļumos, jo Keplera un Ņūtona debesu mehānikas pētījumi bija vēl tālā nākotnē, bet planētu kustības anomālijas toreiz bija neaprēķināmas. Toties Nostradams, kurš ar astroloģiju iepazinās pavisam, pildot baznīcas uzdevumu, nevis mērķtiecīgi studējot, to neņēma vērā un krita azartā noskaidrot cilvēces nākotnes norises. Viņš hipotētisko (nevis pierādīto) spīdekļu stāvokli salīdzināja ar Bībeles notikumiem un izskaitļoja likumsakarības. Viņš neapstājās arī tad, kad izskaitļoja nezināmas planētas – Neptūna atklāšanu nākotnē, kuras ietekme līdz šim netika ņemta vērā, bet Neptūna trajektorijas anomālijas izraisīto Urānu un Plutonu viņš savās centūrījās tā arī nesaskatīja. Pētījumi turpinājās tik ilgi, cik to ļāva aktīvais dzīves mūžs, un tāpēc pareģojumi aptver laiku no 1555. līdz 3797. gadam. Nostradams pārtrauca šo bezjēdzību tikai tad, kad pārliecinājās, ka pārsvarā nepiepildījās jau tas, kam it kā bija jānotiek viņa dzīves laikā.

Okultie triki Nostradamam nesa plašu slavu, un pēc Indriķa II uzaicinājuma viņš 1556. gada 15. augustā ieradās Parīzē. Indriķis II, kurš astroloģijā bija pārkāps par viesi, drīz saprata, ka te ir darīšanas ar pašpārliecinātu šarlatānu, un zaudēja interesi par viņu. Taču karaļa sieva **Katrina Mediči** mānīcīgās bailēs uzklusēja jaunizcepto astrologu – Indriķim II esot jāsargā acis, bet Valuā nams beigšot pastāvēt pēc tam, kad visi trīs dēli būs sēdējuši karaļa tronī [38; 10.].

Provansa bija hugenotu centrs, tāpēc šos *pareģojumus* zināja arī Burboni. Iespējams, ka pēc viņu pasūtījuma 1559. gadā turnīrā trenēta roka izdūra karaļa Indriķa II (dzīv. 1519 – 1559) aci. Pēc desmit dienām viņš mira. Nākamajā gadā mīklaini gāja bojā arī viņa dēls karalis Fransuā II (dzīv. 1544 – 1560).

Tas bija laiks, kad Francijā sākās ticību kari, par kuru sākuma gadu joprojām vēsturniekiem nav īstas skaidrības. Tiek norādīti dažādi laiki, parasti sākot no 1562. gada: 1562. – 1594., 1562. – 1596., 1562. – 1598. gads, bet dažkārt par sākumu tiek norādīts 1560. un pat 1559. gads. Ja jau pat mūsdienām tik tuvos laikos ir neskaidrības tik nozīmīgā notikumā, jādodomā, ka šai jucekli ir ieinteresētās aprindas. Tas acīmredzami ir izdarīts Katrīnas Mediči (kā vikingu konkurējošā klana) un, protams, Romas Katoļu Baznīcas diskreditācijai. Taču nenoliedzams ir tas, ka, pretēji vikingu

ieinteresētībai ar postošajiem kariem sēt nāvi un postu Francijas laukos, Katrīna Mediči aktīvi iestājās par katoļu un hugenotu samierināšanu, līdz kari tiešām tika pārtraukti. Šeit iedarbojās karalienes–mātes traģisma pilnais liktenis – viņa bija zaudējusi vīru spēku briedumā un nepilngadīgu dēlu. Lai pasargātu abus jaunākos dēlus un neļautu piepildīties ļaunajam pareģojumam, bija vajadzīga drošība, bet to varēja nest tikai miers. Tobrīd, 1560. gadā, karalim Kārlim IX bija tikai 10 gadi, Indriķim – 9, bet hugenotu priekšgalā bija 29 gadus vecais princis Kondē no Burbonu nama. Tā kā Burboni šādā situācijā bija bīstami konkurenti, bet pēc Kondē nāves to priekšgalā nostājās pārliecinātais republikānis admirālis Koliņī, Katrīna Mediči izlēma mīkstināt attiecības, apprecinot savu meitu Margaritu (princesi Margo) ar vienu no hugenotu ietekmīgākajām personām – 19 gadus veco Indriķi Burbonu. Taču kāzu diena 1572. gada 24. augustā (**Bērtuļa nakts** no 23. uz 24. augustu) pārvērtās par asiņainu slaktiņu. Tā izraisīšanā tiek apsūdzēti kardināls Gīzs un Katrīna Mediči, kas rīkojās ar 22 gadus vecā karaļa Kārļa IX klusu piekrišanu. Kā cēlonis Bērtuļa naktij tiek nosaukta ziņa par gaidāmo hugenotu sacelšanos ar nolūku nonāvēt Kārli IX un dibināt republiku [2; 4. sēj., 321.].

No kurienes šāda ziņa varēja nākt? Šādas informācijas noplūdē jeb izdomājuma izplatīšanā bija ieinteresēta viena persona – Indriķis Burbons, kuram republikāņi hugenoti bija vajadzīgi tikai jukām, nevis republikas dibināšanai. Tāpēc ir visai ticami, ka jebkurā gadījumā princim Indriķim Burbonam bija vajadzīgs pilsoņu karš, jo tad karaļa Kārļa IX un prinča Indriķa dzīvības būtu nopietni apdraudētas. Tālākais būtu atkarīgs no veiksmes kaujās un slepenajās operācijās, arī izredzes tikt pašam tronī. Dīvaini ir tas, ka Bērtuļa naktī ar baltiem krustiem atzīmētajos mājokļos lauzās satracinātu slepkavu bari un nogalināja visus, kurus atrada uz vietas, bet Gīzu un Katrīnas Mediči tuvumā esošais Indriķis Burbons palika dzīvs. Viņam it kā tika dota iespēja *pāriet katoļticībā*. Kāpēc viņam vienīgajam no tūkstošiem nāves kandidātu tika dota šāda privilēģija, ja karaļa pilī pārējie hugenoti tika nogalināti uz vietas?

Tiesa, operācija tika veikta tik lielā mērogā, ka nekāda tūlītēja pretreakcija nebija iespējama, un Kārlis IX tika noindēts 1574. gada 30. maijā pavisam citos apstākļos. Pēc pastāvošā viedokļa, ka-

ralienei – mātei esot misējies, kad viņa esot gribējusi nogalināt Indriķi Burbonu, taču tie ir tikai pieņēmumi bez pierādījumiem. Toties troņa slepenais pretendents atkal bija *brīnumaini* izglābies un guvis divkārtēja cietēja vainagu, vairojot savas izredzes uz troni. Taču viņam traucēja konkurenti – Gīzi. Kardināls Gīzs kopš Indriķa II nāves jau bija kļuvis par faktisko valdnieku un virzīja lietas ar pārliecību, ka viņa nams pārmantos izmirušā Valuā nama varu. Vēl viņam varēja traucēt tikai Indriķis Burbons kā Indriķa III svainis un Katrīnas Mediči znots.

Pēc karaļa pavēles Gīzu klana vīrieši pēkšņi tika noslepkavoti. Šāds pavērsiens liek apšaubīt aizdomas par Katrīnas Mediči atentāta mēģinājumu pret znotu, jo pēc tam sekoja notikums, no kā viņa visvairāk baidījās un ko, gudra sieviete būdama, spētu prognozēt.

Bērtuļa nakts izprovocēja hugenotu karus provincēs, bet Gīzu noslepkavošana izraisīja Katoļu Līgas sacelšanos Parīzē. Karaliene-māte, kas savu pēdējo dēlu sargāja kā acuraugu ceturtdaļgadsimtu, mira 1589. gada 5. janvārī, redzot, ka pār viņa galvu krājas briesmu mākoņi. 1589. gadā 2. augustā mūku ordenī iefiltrētais aģents Klemāns izdarīja atentātu pret pēdējo Valuā karali Indriķi III. **Burboni, kuru rokās bija Nostradama pareģojumi, izmantoja tos kā rīcības plānu**, bet tā piepildīšanās izraisīja jaunu māņticības uzliesmojumu Eiropā.

Ar intrigām karaļa troni sasniegušais Indriķis IV Burbons gribēja tajā nostiprināties. To varēja panākt tikai ar mieru, un 1598. gadā tika izdots Nantes edikts, sakarā ar kuru tika pārtraukta protestantu diskriminācija. Viņam bija vajadzīga arī nauda, tomēr izpostītajā Francijā to nebija kur ņemt, bet aplaupāmo koloniju zelta kanāli vēl nebija pārtverti. Ar nōdokļu paaugstināšanu varēja tikai nokaitināt tautu. 1600. gadā arī viņš ieprecējās naudīgajā Mediči klanā, ņemot par sievu **Mariju Mediči** (dzīv. 1573 – 1642). Cerības deva 1604. gadā saktā Kanādas kolonizācija. Taču Indriķa IV un Marijas Mediči dēls Ludviķis (dzīv. 1601 – 1643) vēl nebija sasniedzis 9 gadu vecumu, kad 1610. gadā jezuītu vidē iefiltrētais mūks Ravaljaks veica atentātu pret karali. Tas bija signāls *feodāļu* dumpjiem un kariem. Bet Marija Mediči līdz 1614. gadam uzņēmās reģentes lomu un nosargāja **Ludviķi XIII**. Kardināls hercogs Rišeljē

un kardināls Mazarīni bija tie, kas Francijā izveidoja un nostiprināja diktatūru pēc senās Romas impērijas parauga. Šī diktatūra saturēja Franciju unitārā valstī un ir pazīstama vēsturē kā absolūtisms.

Pēc Ludviķa XIII nāves, viņa sieva, **Austrijas Anna** (dzīv. 1601 – 1666), kļuvusi par četrgadīgā (!) karaļa **Ludviķa XVI** (dzīv. 1638 – 1715) reģenti, faktisko valsts vadību nodeva Mazarīni.

To, kādus spēkus viņš pārstāvēja, parāda priekšteča politikas turpinājums ar neskaitāmu cilvēku asinīm, kolonizācijas attīstību, nodokļu politiku un Francijas vikingu hegemoniju ārpolitikā. Kā troņmantnieka audzinātājs viņš samaitāja **Ludviķi**. Jaunais uzdzīvotājs ieņēma pozu – **valsts esmu es**. Viņa tuvā apkaime bija tik pazemota, ka lišķīgi sauca jaunekli par **karali-sauli**.

1635. gadā Ludviķis XIII iegādājās Versaļu un tās pili izmantoja kā medību namiņu. Ar laiku auga kāre pēc kaut kā sevišķa, un jau gallikānisko kardinālu laikā tika izplānots uzbūvēt fantastiski krāšņu pili, tika izstrādāti nepieredzēti dārgi projekti. Par spīti merkantilisma politikai, kolonijās zagto vērtību bija par maz. Tāpēc auga nodokļi. Pēc Mazarīni nāves sākās tiešie Versaļas celtniecības darbi. Pagānu dievību skulptūras nu jau atklāti demonstrēja vikingu izcelsmi no Romas vergturiem.

Krāšņajam Versaļas bordelim bija vajadzīgs uzdzīves personāls. Tika paplašināts galms un izstrādātas *izsmalcinātas* ceremonijas.

Tā bija savdabīga gaisotne, kur arhitektūras un mākslas šedevri sadzīvoja ar utu pilnām parūkām, netīriem traukiem, rokām un miesu, kā arī ar sviedru, alkohola, pūdera un smaržu aromātu kakofoniju. Bet Ludviķa XIV izpriecu kārei nebija robežu. Izklaides objektus meklējot, karalis ar dekrētu stingri noteica sievietēm baznīcas apmeklēt maksimāli dekolētotos tērpos. Dievbijīgām sievietēm tas bija smags trieciens un slēdza ceļu uz baznīcu, bet vecākām paaudzēm tā bija pat traģēdija.

Diktatūra attīstījās arī Anglijā un apogeju sasniedza **Tjūdorū** dinastijas laikā. Pirms tam Lankasteri un Jorki bija izkāvuši viens otru, un Tjūdoriem nebija konkurentu. Tāpēc **Indriķis VII** varēja netraucēti graut pamatiedzīvotāju mikrostruktūru reformu ceļā bez pilsoņu karu izraisīšanas. Rīkot pilsoņu karus vai ļaut radiem no citām zemēm pasīrot Anglijā, bija visai riskanti, jo ziemeļos no tās bija neatkarīgā Skotija, kur joprojām saglabājās eiropiešu senais

dzīves stils, bet līdz ar to tā bija varena valsts, kas bija stiprāka par visu Eiropas lielvalstu vikingu armijām kopā.

Vikingu diktatūras un Skotijas attiecību priekšvēsture ir visai miglaina. Iebrukuši Anglijā 1066. gadā, normandieši mēģināja iekarot arī Skotiju, taču tas acīmredzami nav izdevies, jo vēsturnieki runā, ka **skotu karalis Malkolns III** it kā esot sevi atzinis par normandiešu vasali. Šāds apgalvojums acīmredzot ir balstīts uz vikingu tradicionāliem vēstures viltojumiem, jo, pirmkārt, Skotijai nebija adekvāta iemesla atzīt sevi par pirātu vasāļiem. Otrkārt, ja laupītāji bija tik stipri, ka uzveica arī Skotiju, kālab viņi anektēja tikai Angliju?

Bez neskaitāmajiem sīkākiem *kniebieniem* rūpīgi sagatavots iebrukums Skotijā tika atkārtots 1296. – 1314. gadā, taču Anglijas karaspēks tika sakauts un padzīts. Mēģinājumi sagrābt Skotiju arī 1322. gadā beidzās neveiksmīgi. 1371. gadā pie varas nāca Stjuartu dinastija. Arī ar to vikingi nespēja tikt galā, tāpēc Tjūdoru laikā tika mainīta taktika un meklētas iespējas saradoties ar Stjuartiem.

Indriķis VII Tjūdors (dzīv. 1457– 1509) bija Lankasteru atzars un tronī tika 1485. gadā pēc **Jorku karaļa Ričarda III** sakāves [11; 324.]. Kā Valuā nama bojāejas laikabiedrs viņš veica profilaktiskus pasākumus savai personīgajai drošībai, dibinot 1587. gadā **Zvaigžņu palātu** (ārkārtējo tiesu *sazvērestību* izmeklēšanai) un konfiscēja politisko pretinieku zemes īpašumus, tostarp atņēma Anglijas pamatiedzīvotāju zemi. Ģeogrāfiskie *atklājumi* deva iespējas vikingiem paplašināt savas teritorijas uz citu kontinentu rēķina bez savstarpēji iznīcinošiem kariem radu lokā, tāpēc Indriķis VII veicināja flotes attīstību kolonizācijai un *tirdzniecībai* (proti, citos kontinentos zagtā transportēšanai uz metropoli). Gandrīz vienlaikus ar Krievijas caru Ivanu III Indriķis VII ieviesa verdzības pirmo stadiju (1495. gada statūti), kas paredzēja no zemes padzīto cilvēku pārdošanu verdzībā par klaiņošanu un ubagošanu. Par atkārtotu klaiņošanu un ubagošanu bija paredzēta verdzība uz mūžu, bet par trešo reizi – nāvesods. Tas bija izsmalcināts paņēmiens *likumīgi* un pakāpeniski atjaunot verdzības iekārtu, kas Anglijā bija pārtraukta kopš vandāļu iebrukuma Romas impērijā V gadsimta sākumā.

Indriķis VIII (dzīv. 1491 – 1547) turpināja tēva iesākto Anglijas

žņaugšanu un sasniedza personīgās diktatūras kalngalus. 1534. gadā, kā bija minēts, viņš ar paša inspirēto parlamenta lēmumu uzurpēja garīgo varu pār Anglijas kristiešiem, kam par iemeslu bija vēlme šķirties no **Aragonas Katrīnas** un precēties ar **Annū Boleinu**. No pirmās piedzima *princese Marija*, no otrās – *princese Elizabete*, un tomēr abām sievietēm tika nocirstas galvas. Trešā sieva – **Džēna Seimore**, *prinča Eduarda* māte, mira dzemdībās. Pavisam Indriķim VIII oficiāli bija sešas sievas [Turpat.].

Terors ar *jauno likumdošanu* (1536 un 1547) sasniedza nepieredzētus apmērus. No zemes padzītie ļaudis, kuriem par klaiņošanu un ubagošanu tagad draudēja sevišķi bargs sods, apvienojās bandās laupīšanai un zagšanai, lai varētu izdzīvot un uzturēt ģimenes. Tagad pat par sīku zādzību cilvēki tika kārti, bet tas savukārt deformēja tiesību zinātni ar maldīgu pieņēmumu, ka soda bardzība it kā neesot efektīvs līdzeklis pret noziedzību, jo, kamēr kāra notiesātos, tikmēr citi izmisumā un bezizejas stāvoklī iedzītie bēdu brāļi aptīrīja kabatas eksekūcijas skatītājiem. (Tas arī šodien juridisko augstskolu studentiem bez iedziļināšanās tā laika situācijā tiek pasniegts kā pamācošs piemērs nāvēssodu neefektivitātei.)

Bet tikmēr Indriķis VIII uzticamus sauszemes un jūras laupītājus, kas sevi parādīja kā padevīgus karakalpus Eiropas un koloniālajos karos, virzīja kā **jauno muižniecību** un dāvāja tiem lielus zemes gabalus un augstus titulus. Arī viņš, būdams baznīcas augstākais galva, savā pilī bordeli noveda līdz apbrīnojamiem padibeņu cienīgiem dziļumiem.

Indriķi VIII nomainīja gandrīz desmit gadus vecais dēls Eduards VI (dzīv. 1537 – 1553), par kuru Marks Tvens uzrakstīja romantisku grāmatu *Princis un ubaga zēns*. 1547. gadā, kad puika kāpa tronī, tika sakauts skotu karaspēks pie Pinkijas. Viņa valdīšanas laikam raksturīgas katoļu un zemnieku sacelšanās, kā arī eklektiskas reformas. Šķiet, viņš kritis par sazvērestības upuri, jo nemākulīgās reformas tautas dzīvi uzlabot nevarēja, taču vikingu mafijai tās traucēja. Ja karalim pretī runāt nedrīkstēja, stāvokli *labot* varēja tikai viņa nāve [11; 218.].

Aizvainota par mātes nodevīgo noslepkavošanu, nākamā karaliene Marija I (dzīv. 1516 – 1558) pakļāva teroram sava tēva atbalstītājus un restaurēja katolicismu.

Indriķa VIII un Marijas I laikmetam ir raksturīga Krievijas vikingu ekspansija austrumu un dienvidu virzienā centienos pārraut islama blokādi, kas traucēja globālajai vergturu politikai. Šajā laikā tika okupēta un iznīcināta Kazaņas haniste.

Marijas I nāves gadā, kad Romas Katoļu Baznīcas centrā bija iesāktas iekšējās reformas, Ivans IV uzsāka Livonijas karu ar nolūku likvidēt neatkarīgo Livoniju un arī atvērt sev jūras ceļu uz tālajiem kontinentiem to kolonizācijai.

Anglijā un Krievijā praktiski vienlaicīgi uzsākta verdzības iekārtas izveide pēc senās Romas parauga un izveidoti modernie slepenie dienesti pēc Bizantijas shēmas. Arī asiņainais terors pret pamatiedzīvotājiem kā vienā, tā otrā zemē izprovocēja iedzīvotāju klaiņošanu, ubagošanu, strauju inducētas noziedzības kāpumu un inteliģences iznīcināšanu.

Karaliene Elizabete I (dzīv. 1533 – 1603) restaurēja anglikānismu un turpināja tēva noziedzīgo politiku. Pamatiedzīvotāju padzišana no zemes pastiprinājās, un ār vēl cietsirdīgāku *likumdošanu* viņi tika nostādīti galējā bezizejas stāvoklī, bet tas savukārt tika izmantots genocīda pastiprināšanai. Tikmēr Amerikā kolonizatori masveidā slepkavoja indiāņus, jo tos nebija iespējams padarīt par vergiem. Tāpēc tika ievesti nēģeri, kam tālajā zemē nebija kur palikt, un ceļš uz mājām bija slēgts. Anglijā kopš normaņu iekarojumiem pirātisms tikai pierima pēc apjoma, bet *ģeogrāfisko atklājumu laikmetā* atkal strauji paplašinājās.

Elizabetes I noziegumi parasti tiek notušēti ar *uzvaru* pār Spānijas **Neuzvaramo Armādu**, ko palīdzēja izcīnīt vētra Anglijas piekrastē.

Vārdos Eiropas vikingu klani nosodīja un apkaroja pirātismu, tādējādi publiski norobežojoties no šī apkaunojošā noziegumu veida. Taču visos vergturu pēcteču galmos pastāvēja **kaperu** prakse – licence (!) uz pirātismu pret naidīgas vai konkurējošas valsts tirdzniecības floti. Spānijas un Portugāles karaļi sadalīja savā starpā ietekmes sfēras tālajās zemēs, bet nereaģēja uz Francijas karaļa protestu – sak, Ādams tādu testamentu neesot rakstījis. Un jau 1522. gadā Francijas karaļa pirāti aplaupīja ar **konkistadora Kortesa** zagtajām bagātībām pildītos kuģus. Bet Anglijas flibustieri darbojās ne tikai uz kuģu ceļiem.

Pirāts **Frensiss Dreiks** 1572. gadā sagrāba Panamu un pārtvēra

tur Spānijas vikingu sauszemes karavānas ar peruāņiem zagto zeltu un sudrabu. 1577. – 1580. gadā atkārtojot Magelāna ceļojumu ap Zemeslodi, viņš pēc Ugunszemes šauruma caurbraukšanas pirāta Hastingsa tradīciju garā Čīles, Peru un Panamas krastos grāva un laupīja pilsētas un ostas. Bandīta laupījumu lauvas tiesa tika viņa patronesei karalienei Elizabetei I. Atšķirībā no citiem pirātiem šī noziedznieka skandalozi atstātās pēdas bija tik lielas, ka valdniece pat nezināja, ko darīt – pakārt par tik rupju darbu vai sagaidīt kārtējo ekspedīciju ar lielu godu. Taču mantkārība ņēma virsroku, un Dreiks 1588. gadā tika godalgots ar viceadmirāļa titulu. Tai pašā gadā viņš jau bija Anglijas flotes pavēlnieks, kas tika sūtīta pret Neuzvaramo Armādu [24; 344., 345.].

Ar Anglijas atbalstu 1673. gadā Ludviķis XIV koalīcijā ar Zviedriju karoja pret Austriju, Spāniju, Brandenburgu un Holandi, taču tas netraucēja cita rakstura aktivitātēm slepenajā diplomātijā. Francijas kabineta ministrs markīzs de Senelē ap 1684. gadu rakstīja komisāram, ka *tie nepareizi spriež par flibustieriem, ka nevajag iznīcināt spāņu floti, jo tā citām nācijām nes vairāk labuma nekā pašai Spānijai, ka Francijai no tās ir liels labums, tāpēc flibustierus vajag novirzīt no jūras uzbrukumiem un padarīt par mierīgiem zemkopjiem.* [24; 26.]

Vikingu laikmetā tika izraisīta nemitīgu karu sērija, kurā konsekvēnti tika ierautas nevikingu zemes – Zviedrija, Norvēģija, Dānija, Nīderlande, Lietuva, Polija, Livonija, Ungārija, tjurki, sibīrieši. Šī politika tika īstenota ar nemitīgām, ārēji šķietami nekonsekvēntām partneru maiņām, kuras atgādina bērnu ķildas, kad viņi iet uz citām trepēm spēlēties. Krita brīvas valstis, taču vikingu zemes palika kā bijušas. Lūk, militāro konfliktu pārskats līdz Pētera I laikam:

- 1494 – 1559. Itālijas kari,
- 1501 – 1502. Krievija – Livonija,
- 1515. Francija – Šveice,
- 1521. Francija – Habsburgu valstis,
- 1524 – 1525. Zemnieku karš Vācijā,
- 1531. Reliģiskais karš Šveicē,
- 1531. Protestantu valstu savienība pret katoļiem,
- 1538. Katoļu firstu savienība pret protestantu savienību,
- 1541 – 1559. Francija – Vācija un Anglija,

1552. Krievija – Kazaņa,
 1555 – 1557. Krievija – Zviedrija,
 1556. Krievija – Astrahaņa,
 1558 – 1583. Krievija – Livonija,
 1562 – 1598. Francijas hugenotu kari,
 1563 – 1570. Zviedrija – Dānija un Norvēģija,
 1570 – 1595. Krievija – Zviedrija,
 1570. Krievija – Krīma,
 1572 – 1579. Spānija – Nīderlande,
 1580. Portugālei uzspiesta savienība ar Spāniju,
 1582 – 1639. Krievija – Sibīrijas tautas līdz Tālajiem Austrumiem,
 1585 – 1609. Spānija – Dienvidnīderlande,
 1588 – 1604. Spānija – Anglija,
 1590 – 1593. Krievija – Zviedrija,
 1593. Anglija – Īrija,
 1599 – 1629. Polija – Zviedrija,
 1605 – 1617. Krievija – Zviedrija,
 1611. Zviedrija – Dānija,
 1618 – 1648. Trīsdesmitgadu karš, kas sākās starp protestantiem un katoļiem, līdz iesaistījās dažādas valstis un karš izvērās par karu starp Franciju un Habsburgu valstīm,
 1632 – 1634. Krievija – Polija,
 1640. Portugāle tiek vaļā no Spānijas,
 1642 – 1651. Anglijā pilsoņu karš,
 1652 – 1654. Anglija – Holande,
 1654 – 1667. Krievija – Polija, Zviedrija un Livonija,
 1657 – 1659. Anglija un Francija – Spānija,
 1657 – 1660. Dānija – Zviedrija,
 1665 – 1667. Anglija – Holande,
 1667 – 1668. Devolūcijas karš
 1672 – 1678. Anglija un Francija – Holande,
 1673 – 1678. Anglija, Francija un Zviedrija – Austrija, Spānija, Brandenburga, Holande un Dānija,
 1676 – 1681. Pirmais no daudzajiem Krievijas – Turcijas kariem,
 1681. Francija – Strasburga,
 1681. Pret Austriju saceļas ungāri un aicina palīgā turkus,
 1686. Austrija – Ungārija,

1689 – 1697. Karš par Pfalcas mantojumu,
1692. Francija neveiksmīgi mēģina iebrukt Anglijā,
1695. Krievija – Turcija (Pētera I ekspansionisms).

Elizabetes I laiks daiļliteratūrā tiek raksturots ar **Marijas Stjuartes** arestu un nogalināšanu it kā par sazvērestību organizēšanu pret Anglijas karalieni. Salīdzinot ar to saistītus datumus un notikumus, atklājas zīmīga aina.

Kā bija minēts, Stjuarti Britu salās bija viena no likumīgajām eiropiešu dižciltīgo dinastijām, kuru nespēja apšaubīt arī vikingu bara likumi. Tā gadsimtos noturēja savu zemi neatkarīgu no pirātiem. Tā kā Angliju apdzīvoja radniecīga tauta, tai zaudējot savus līderus, būtu vajadzīga Stjuartu palīdzība. Tāpēc ar valdošo namu saradošanos laupītāji guva iespēju pretendēt uz Skotijas troni, taču arī Stjuarti tagad bija tiesīgi uz Anglijas troni pat pēc pirātu *likumiem*.

Marija Stjuarte (dzīv. 1542 – 1587) par Skotijas karalieni kļuva nedēļu veca. Taču faktiski valdīja no 1561. līdz 1567. gadam. 1548. gadā viņa apprecējās ar Indriķa II un Katrīnas Mediči dēlu Fransuā un pārcēlās uz Franciju. Pēc Indriķa II nāves viņa kļuva par Francijas karalieni kā Fransuā II sieva. Pēc vīra nāves 1561. gadā Marija atgriezās Skotijā. Iespējams, ka ar svītā esošajiem hugenotiem Skotijā tika ievazāta vikingu ietekmes aģentūra, kas 1567. gadā karalieni gāza [11; 429.].

Atteikusies no troņa par labu dēlam **Jēkabam VI**, viņa meklēja patvērumu Anglijā pie savas tantes **Elizabetes I** (Elizabete I bija Indriķa VII mazmeita, Marija Stjuarte – mazmazmeita), taču par spīti radniecīgām saitēm tika nekavējoties ieslodzīta cietumā. Kā iegāns tiek minēts Marijas Stjuartes it kā agrākās pretenzijas uz Anglijas troni. Tomēr tas ir apšaubāmi, jo tad Marija nemeklētu glābiņu pie sāncensēs. Otrkārt, pametot Skotijas troni un iepretoties Valuā namā, viņa neuzrādīja ne mazāko valdītāri. Treškārt, pēc gāšanas viņa pat necentās apspiest dumpīgos galminiekus – to izdarīja bez viņas. Tātad viņas *vaina* bija **dižciltīgo asiņu dominantē pār vikingu asinīm**. Izdomāts ir arī arguments par Marijas Stjuartes organizētajām sazvērestībām pret Elizabeti I. Tā kā Marija nebija saistīta ar vikingiem un to kriminālajām struktūrām, viņai tādu iespēju nebija. Bet, ja būtu, tad būtu arī iespēja izbēgt no cietuma.

Elizabetes I valdīšanas laika finālā uz ceļiem nospiestajā parlamentā sāka briest opozīcija, kas aizstāvēja **parlamenta privilēģijas** pret **kroņa prerogatīvām**. Vikingi bija vairākumā, taču arī viņiem ļoti gribējās gūt kādas privilēģijas. Tas vienoja opozīciju un pozīciju, kas galu galā pēc Elizabetes I nāves nodrošināja **Jēkaba VI Stjuarta** pasludināšanu par Anglijas karali **Jēkabu I** (dzīv. 1566 – 1625). Tādā ceļā bija iespējams pievienot Skotiju Anglijai bez kaujas, jo militāri centieni līdz šim bija bijuši veltīgi. Un tiešām, ar Jēkaba I kronēšanu notika Anglijas un Skotijas brīvprātīga apvienošanās (ūnija).

Viņa dēls **Kārlis I**, tāpat kā tēvs, uzsāka cīņu pret vikingsiem (*jauno muižniecību* un *jauno pilsonību*), taču parlaments bija pārāk piesārņots ar pirātiem, tāpēc lieta nonāca līdz atklātai konfrontācijai. Spēku pārsvars bija Kārļa I pusē, tālab vikingu aģentūra izplatīja kristiānisma herēzi – **puritānismu**, kas prasīja paaugstinātu fanātismu un vienotību.

Stjuartu dinastija sāka vikingu mežonīgo likumu demontāžu, un jau Kārļa I laikā 1638. gadā ar likumu bija aizliegta spīdzināšana nopratinot [9; 96.].

Reducējot konfliktu ar karali uz reliģiskām domstarpībām, vikingsi **Olivera Kromvela** vadībā uzsāka sacelšanos, kas pārauga pilsoņu karā. Kārlis I 1640. gadā krita gūstā, un 1649. gadā parlaments viņu *notiesāja* uz nāvi. Vikingu kundzība tika atjaunota, bet Olivera Kromvels, kuram nebija *juridiska* pamata kronēties, kļuva par nekronētu diktatoru *nepietiekamas dižciltības* dēļ. Viņš atsāka Indriķa VIII un Elizabetes I pirātisma un terora politiku.

Pēc O. Kromvela nāves Anglijā notika restaurācija, kas atjaunoja vikingisma demontāžu, par spīti daudzu parlamentā un lordu krēslos sasēdušu pirātu pēcnācēju pretestībai. 1679. gadā tika izdots likums par personas brīvību, aizliedzot bez iemesla arestēt cilvēkus. Parlamenta mērs bija pilns, un 1689. gadā tika pieņemts karaļa varu ierobežojošs likums, kas noteica parlamenta politisko prioritāti. 1715. gadā tika izbeigti *raganu* tiesu procesi, 1783. gadā atzīta ASV neatkarība (koloniālisma demontāžas precedents!), bet 1807. gadā aizliegta vergu tirdzniecība (vikingu galvenais peļņas avots). 1833. gadā aizliedza verdzību visā Britu impērijā. 1837. gadā sākās *viktoriānisma laikmets*, bet jau 1851. gadā Londonā Vispasaules izstādē Anglija demonstrē pārticību un varenību [9; 100.–125.].

Pirātisms kā valsts politikas sastāvdaļa bija visās vikingu apsēstajās zemēs, tai skaitā arī Krievijā. I. Cvetkovs raksta:

Ziemeļu kara (1700 – 1721) laikā ar 1716. gada senāta ukazu bija paredzēts izsniegt pasēs poručīkiem Ledženskim un podporučīkam Lourensam Berlongenam, "lai ar kuģiem **"Nataļja"** un **"Diāna"** viņi kaperētu zviedru kuģus". Pētera I valdīšanas pēdējos gados izdotajos Jūras statūtos un Reglamentā līdz sīkumiem izklāstīti noteikumi par balvām kara kuģiem ar piebildi, ka tie attiecas uz balvām, ko izdarīja "kaperi no privātpersonām, kas bruņojušies par savu naudu". Šie noteikumi bija pārņemti Admirālkolēģijas Reglamentā 1765. gadā un tika attīstīti Katrīnas II līgumos ar ārvalstīm, un konkrēti 1787. gada 31. decembra **"Noteikumos par Krievijas privātiem kreiseriem"**, kas izdoti sakarā ar karu pret Turciju un Zviedriju.

Ir zināms, ka 1805. gadā admirālis D. Senavins ar krievu valdības atļauju izdeva kaperu apliecības Jonijas salu iedzīvotājiem cīņai pret franču kuģiem.

Tā jau ir atslēga, lai atšifrētu organizētās noziedzības izcelsmi, būtību un spēka struktūru šķietamo nespēju ar to tikt galā [24; 351.].

Krievijā kopš Rjurika bandas pārceļšanās uz Novgorodu līdz Pēterim I tika praktizēts tikai sauszemes marodierisms. Pirātisms uz jūras, kā redzējam I. Cvetkova liecībā, sākās tikai ar Pēteri I, kurš izcirta logu uz Eiropu.

No vēstures zinām, ka viņu mācīja rietumu lietpratēji – **F.Leforts, P.Gordons, J.Brjuss** un citi.

Leforts (dzīv. 1655.–1699.) dzimis Ženēvā, pēc dienesta Francijas un Nīderlandes armijās pārcēlies uz Krieviju, piedalījies tās militārajās avantūrās svešu zemju sagrābšanā un ar to 1689. gadā tuvinājies Pēterim I.

Gordons (dzīv. 1635.–1699.) pēc izcelsmes it kā skots, kurš 1655.–1661. gadā dienēja zviedru un poļu armijās un tāpēc zināja to stiprās un vājās vietas. Pēc tam pārcēlās uz Krieviju, piedalījās tās kara avantūrās, bet 1689. gadā kā Butirku pulka komandieris atbalstīja Pētera I galma apvērsumu.

Brjuss (dzīv. 1670.–1735) dzimis dižciltīgu skotu emigrantu ģimenē, kas Krievijā ieradās 1647. gadā (Kromvela diktatūras laiks). Piedalījies militārās avantūrās, tostarp arī Ziemeļu karā.

Leforts varētu būt avantūrists, taču iespējams, ka viņam bija jānodod Francijas un Nīderlandes armijas pieredze Krievijai un jāveicina tās *ietekmes sfēru* sagrābšana. Bet tas, kāpēc te ir iejaukti

arī skoti, pagaidām ir mīkla. Brjūss acīmredzami bija zināmā mērā asimilējies un uzskatīja Krieviju par otro dzimteni. Gordons, šķiet, bija ietekmes aģents, kura iespējamais uzdevums bija sniegt Krievijai praktisku palīdzību tās *ietekmes sfēru* drīzākai pakļaušanai, kurā ietilpa Zviedrija, Livonija, Lietuvas un Polijas ūnija.

Tā kā te pieminēta Nīderlande, būtu jāmin arī tas, ka tā taktiski atbrīvojās no vikingu jūga ar 1572. gadā (Bērtuļa nakts laiks Francijā) sāktu revolūciju pret Spānijas jūgu. Pēc uzvaras tā kļuva par brīvu valsti, kur sākās tautas labklājība un tika cienītas cilvēka tiesības. Zīmīgi, ka par ārējās tirdzniecības prioritāti tā izvēlējās Baltijas valstis – Nīderlande no tām izkonkurēja Hanzas Savienību, kura atradās Vācijas ķeizara ietekmes sfērā. Tāpēc Leforta dienests Nīderlandē pirms migrēšanas uz Krieviju ir visai nepatīkama pazīme, kas varēja apdraudēt arī Flandrijas piekrastes reģionu.

Tai pašā laikā Nīderlandē darbojās spēcīga vikingu aģentūra un, iespējams, ka varas kungi *nesaskatīja* draudus civilizācijai, ko var nest Pētera I apmācība kuģu būvē. Tur viesmīlīgi uzņēma *dīvaino* caru, kurš gribēja strādāt ar cirvi un āmuru. Toties viņa apmācības Anglijā, šķiet, nebija saistītas ar darba prasmes izkopšanu, jo Pēteris I pats neizdomātu pacelt pirātismu valsts uzturētās organizētās noziedzības likumdošanas līmenī ar profesionālu militāru un civilu bandītu iesaistišanu, kā arī izveidot tiem laikiem modernu lielvalsts pārvaldes struktūru ar visu valsts politisko policiju – **Slepeno Kanceleju**, par kuras upuri krita arī viņa dēls Aleksejs.

Pēteris I pēc neveiksmīgiem mēģinājumiem pieglaimoties pāvestam pats izdarīja Krievijas Pareizticīgās Baznīcas reformu – atrada lišķīgu popu, iecēla to par patriarhu, sevi nosauca par Baznīcas galvu un lika sevi kronēt par ķeizaru.

Izglītības un zinātnes attīstība vikingiem bija saistīta ar nepieciešamību izstrādāt izsmalcinātākas verdzības formas, kas nodrošinātu viņu varas monopolu un mazinātu pretestības izpausmes pamatiedzīvotāju vidē. Šim nolūkam tika izdarīti dziļi pētījumi. Dabaszinātņu jomā tiem bija nozīme fiziskā darba atvieglošanai, lai vairotu vikingu mafijas bagātības bez pretestību provocējošas vardarbības pret strādājošajiem. Sociālo un ekonomisko pētījumu apzināts vai neapzināts mērķis bija atrast likumsakarības šķiru sabiedrības nostiprināšanai, lai pamatie-

dzīvotāji atzītu vikingu režīmu par Dieva dotu un samierinātos ar viņiem norādīto vietu sabiedrībā. Vēstures zinātnes attīstībai bija mērķtiecīgi jāapstrādā vēstures pirmavoti, lai vikingu īpašais stāvoklis sabiedrībā un cilvēku iedalījums kārtās vai šķirās izskatītos kā dabiska procesa produkts, kā Dieva iestādījums. Viss, kas liecina par Eiropas pamatiedzīvotāju patieso vēsturi, to kultūras tradīcijām un gara mantojumu, bija jāizdzēš no zinātnes uz visiem laikiem, lai nekad un nevienam neienāktu prātā apšaubīt pastāvošās kārtības likumību un būtu grūti atklāt vikingu varas monopola kriminālo izcelsmi. Šo pasākumu kopumu sauc par *apgaismību*, un verdzības mīkstināšanas pasākumu dēļ tie šobrīd laicīgajā vēstures literatūrā tiek uztverti kā pozitīva parādība.

Viens no *apgaismības* pasākumiem bija vēstures pirmavotu vērtēšanas monopolizācija. Tādējādi tika sastādītas enciklopēdijas un citādas skaidrojošās vārdnīcas, kā arī rakstītas milzu grāmatas, kur konkrēta fenomena skaidrošanai tika izmantoti tie fakti, kas atbilst sasniedzamajam mērķim vai sastādītāja subjektīvajiem uzskatiem. Bet tiem neatbilstoši vai neizprotami fakti tika atmesti vai noklusēti.

Raksturīgi, ka arī XVIII gadsimtā turpinājās *ķeceru* un *raganu* sārti. Tikmēr zinātnieki un filozofi izstrādāja veselas teorijas deisma un pat ateisma laukā, un par to neviens vajāts netika.

Zemnieku padzišana no zemes jau Tjūdorū laikā pierādīja savu efektivitāti – pamatiedzīvotājiem masveidīgi zuda iespēja nodot jaunajai paaudzei gadsimtos krāto saimniekošanas un izdzīvošanas pieredzi, kā arī saglabāt garīgo mantojumu. Tjūdorū pieredzi izmantoja Romānovu mafija – bez iztikas palikušiem cilvēkiem atlika vairs tikai ubagot, bet, kad arī tas tika liegts, nācās zagt un laupīt, bet pajumti meklēt pamestajos graustos, zaņķos un izgāztuvēs. Laimīgāki bija tie, kas iemanījās atrast darbu pilsētnieku darbnīcās, taču šis darbs nespēja uzturēt ģimenes, bet jo vairāk dzimtas normālu pastāvēšanu. Tas nozīmē, ka likumdošanas līmenī tika veikts pasākumu komplekss nacionālās lumpenizācijas veicināšanai un nācīgas nostumšanai zem izdzīvošanas robežas, jo cilvēks, pat atradis darbu, bija atkarīgs no sava kunga labvēlības (ja tāds kungs atradās). Palicis viens, viņš izdzīvot vairs nespēja, jo prata darbu tikai šauras specialitātes ietvaros.

Romānovu mafijai bija arī Rjurikoviču pieredze – cilvēku izdauzīšana no apdzīvotām vietām ar IX gadsimta metodēm – ar uzbrukumiem, masu slepkavībām, dedzināšanām un izsūtīšanām tika nodrošināta kazaku apmetņu un bandu piespiedu veidošanās. Taču šādas metodes ar atgriezenisku saiti apdraudēja pašus vikingus. Lai kristiānisms neklūtu par vienojošu līdzekli, tika veikti shizmatiski pasākumi, saskaldot un mākslīgi formējot jaunveidojamo krievu nāciju divās nesamierināmās grupās – vecticībniekos un *īsteni pareizi* ticīgajos. Vecticībniekiem, kazakiem un dažādiem arteļiem līdzī tika sūtīti ietekmes aģenti. Kad paaudžu vēsturiskā atmiņa bija vājināta zem kritiskā līmeņa, cariskie slepenie dienesti uzsāka rotaļas ar atlikušajiem, piešķirot tiem zemi pagaidu lietošanai un butaforiskus militārus paaugstinājumus. Pretī viņi guva verdzisku pateicību un uzticīgu kalpošanu.

Pēc šādas cilvēku apstrādes programmas sekoja kriminalizētu elementu piespiedu izsūtīšana uz reģioniem, kur vietējos iedzīvotājus nebija iespējams piespiest vergot. 1709. gadā Pēteris I sāka *nevēlamos elementus* izsūtīt uz Sibīriju [9; 104.]. Turp tika sūtīti pirmām kārtām zviedru karagūstekņi un ukraiņi no Poltavas. Lai viņu ciešanu mērs gūtu īpaši sadistisku vērienu, viņiem līdzī sūtīja arī nelabojamus kriminālnoziedzniekus. Šie eksperimenti nebija tikai vienkārša izraidīšana uz tāliem reģioniem vien. Sibīrijā tika veidotas koncentrācijas nometnes, sava veida piespiedu kopmītnes, kur ārzemniekiem bija jādzīvo kopā ar pazudušajiem un jācieš to varmācība.

Pēc 1788. gada Krievijas vikingu pieredzi pārņēma Anglijas vikingi, kas Austrālijā dibināja apmetni dumpiniekiem, čartistiem un citiem politiski represētajiem. Piesātinot šāda veida apmetnes ar noziedzniekiem, kuri izauguši graustos un izgāztuvēs, tika meklēti paņēmieni veidot noturīgu verga morāli baltajos cilvēkos, jo ASV Neatkarības karš rādīja, ka ar nēģeriem eksperiments bija neveiksmīgs.

Tomēr arī šie eksperimenti cieta neveiksmi. Un cilvēku daba pierādīja, ka tā labprātāk uzņem labo, nevis ļauno. Izsūtītie un arī *sodu* izcietušie agri vai vēlu atgriezās pie dabiskā dzīves veida. Sibīrijā un Austrālijā civilizācijas attīstība sākas pēc tiem nemainīgajiem cilvēku dabas likumiem, kas nāk no Ādama grēkā krišanas laikiem, un tur sāka veidoties normāla civilizācija.

XVIII gadsimta beigās Eiropā izveidojās principiāli jauna politiska situācija arī Eiropā. **Lielā franču revolūcija** atklāja, ka vikings, cenšoties pārveidot tautas par vergiem, ir cietuši smagu neveiksmi. Viņu izveidotā šķiru jeb kārtu sabiedrība tagad bija indikators visu Francijā iedzīvojušos pirātu pēcnācēju tvarstīšanai un giljotinēšanai. Bandītu apkarošanas sistēma sākotnēji darbojās nevainojami, jo pat pārgērbtus aristokrātus uz ceļa katrs varēja atpazīt pēc manierēm, runas stila un kosmētikas. Revolūcijas dižvīri tomēr netika galā ar visiem Francijas vikingiem – to izjauca karalisko slepeno dienestu aģentu tīkls, kas, no vienas puses, centās revolūcijas teroru novest līdz absurdam, paplašinot upuru loku ar garīdzniecības un *politiski neuzticamo* vajāšanām, līdz beidzot pret Maratu tika rīkots atentāts, bet Robespjēru un citus apsūdzēja valsts nodevībā un *revolūcijas vārdā* nekavējoties giljotinēja.

To **varam uzskatīt par Dieva sodu**, jo Bībelē teikts, ka katrs, kas nogalinās Kainu, tiks nolādēts līdz septītajai paaudzei, un tāpēc pašdarbība šajā laukā nav pieļaujama. Droši vien būtu bijis prātīgāk Ludviķi XVI un viņa kompāniju laist uz laukiem rakt kartupeļus un lūgt Dievu piedot grēkus, nevis aprūpēt tiem mocekļu oreolu. Šajā ziņā ASV Neatkarības karš pirms Lielās franču revolūcijas būtu bijis labs piemērs nepārcensties ar asinsizliešanu, ja vien to kāds būtu ņēmis vērā.

Lielā franču revolūcija vikingos izraisīja paniku un steidzināja uz radikāliem pasākumiem. 1795. gadā Krievija, Vācija un Austrija steidzami saplosīja Lietuvas – Polijas valsti, kas tobrīd bija gandrīz vienīgais Kristum uzticīgais militārpolitiskais spēks Eiropā.

No otras puses, aģentu tīkls tagad uzsāka kampaņu par humānismu un apelēja pie Francijas pilsoņu sirdsapziņas. Tādējādi tika novērsta sabiedrības uzmanība no vikingiem, un daļa no šiem salašņām izglābās.

Kaut gan sākotnēji katolicisms pēc XVI gadsimta pamazām atkāpās un tanī it kā palikušās Eiropas lielvalstis demonstratīvi nepakļāvās pāvesta varai, tās ietekme lēnām, taču konsekvēnti atkal sāka atjaunoties. Un jau XIX gadsimtā, kad Romas Katoļu Baznīcas vadība Eiropā vēl atradās izolācijā un vikingu valstu apdraudējumā, pateicoties tās misionāru darbībai un ASV piemēram, Latīņamerikas kolonijas sāk atšķēlties no metropolēm.

No zemēm, kur dominēja protestantisms, vikingu jūgā nonāca tikai Somija un Livonija.

Islama zemes XIX gadsimtā piedzīvoja smagus zaudējumus, un daudzas no tām kļuva par vikingu laupījumu, it īpaši arābu pasaule. Tomēr Persija un Turcija sekmīgi turējās pret Krievijas, bet Afganistāna pret Anglijas ekspansiju.

Pēc Napoleona sagraves vikingi kontrolēja visu Eiropu, izņemot Vatikānu, Lielbritāniju, Īriju, Skandināviju, Beniluksa valstis, Islandi un Turcijas okupētās zemes.

Var rasties iebildumi, ka Islande ir zeme, kur vikingi atraduši mājvietu pirms gadu tūkstoša. Kā pierādījumu var piesaukt kaut vai paražu saukties vārdā un tēva vārdā bez paaudzēs mantotiem uzvārdiem, kas ir vikingu ietekmes pazīme. Tas, kas toreiz notika, ir gan sāgās aprakstīts, tomēr miglā tīts. Taču pastāv varbūtība, ka Islandes pamatiedzīvotāji spēja iznīcināt pirātu flotes kuģus un strupceļā nonākušie vikingi bargajos klimatiskajos apstākļos izdzīvošanai humanizējās un saplūda ar vietējiem iedzīvotājiem, līdz beigu beigās pilnīgi asimilējās. Un tagad Islande ir augsti attīstīta civilizēta zeme.

No cerībām okupēt Skandināviju arī XIX un XX gadsimtā vikingiem bija jāatsakās. XX gadsimtā sātana dejas šajās zemēs vairs nav reāli iespējamās.

Francijas Lielā revolūcija ar vikingu fizisku iznīcināšanu pārbaudīja Krievijas valdošās aprindas, un tas radīja pieprasījumu pēc radikālām reformām. Cara uzdevumā 1809. gadā **M. Speranskis** (dziv. 1772 – 1839) izstrādāja valsts pārbūves programmu. Tā būtībā bija vikingu politisko privilēģiju saglabāšanas taktika ar politisku tiesību piešķiršanu vidusšķīrai – tirgotājiem, pilsoņiem un valsts zemniekiem, proti, sociāli aktīvajai pamatiedzīvotāju masai, kuras analogs Francijā 1789. gadā realizēja revolūciju. Pēc M. Speranska plāna, tiesību paplašināšana šai iedzīvotāju daļai novērstu tās iespējamo neapmierinātību ar pastāvošo iekārtu. Reformu plāns paredzēja arī pakāpeniskus atvieglojumus vergiem (dzimtcilvēkiem, strādniekiem, kalpiem), mīkstinot vulgāro verdzību ar rūpniecības, tirdzniecības un tendenciozas, prātu aptumšojošas izglītības attīstību. Tā kā politisko tiesību paplašināšana skāra nevingu slāņus (*vidusšķiru*), tās izraisīja neapmierinātību, jo faktiski bondu

diktatūras absolūtisms tiktu ierobežots ar zināmām nevikingu demokrātiskajām tiesībām. Par šādu *ķecerību* bija sašutuši daudzi kriminokrātijas atbalstītāji, arī Karamzins. M. Speranskis tika izsūtīts trimdā uz Nižņijnovgorodu, pēc tam uz Permu kā valsts nodevējs. Kad viņš *labojās* un nostājās absolūtisma diktatūras pozīcijās, tad tika iecelts par Sibīrijas ģenerālgubernatoru un atgriezās valdībā.

Lomonosova izstrādnes tika selektīvi atsijātas un pilnveidotas vikingu vēsturnieku darbos, starp kuriem īpaši ievērojams bija **Nikolajs Karamzins** (dzīv. 1766 – 1826). Krievu valodas nostiprināšanai Krievijā viņš izvēlējās uz jūtu pasauli īpaši iedarbīgu estētisko programmu – sentimentālismu, kas spēja nomākt tautu vēsturisko atmiņu. Vienlaicīgi viņš reanimēja *normaņu teoriju*, kuru atmetot M. Lomonosovs Krievijas monarhu gandrīz atšķēla no Eiropas vikingu mafijas. Vikingu kundzības attaisnošanai un pamatošanai Krievijā N. Karamzins sākotnēji izmantoja vēsturiskās daiļliteratūras žanru, piemēram, uzspiežot pārliecību par vikingu patvaldnieku neizbēgamo uzvaru un to noziegumu attaisnošanu stāstā *Marfa Posadņica jeb Novgorodas pakļaušana*, kur tendenciozi parādīta somugru republikas iznīcināšanu Krievijas ziemeļos. Francijas revolūcija un bonapartisms viņu spieda meklēt jaunus risinājumus un vēl aktīvāk deldēt tautas vēsturisko atmiņu. Šim nolūkam, izmantojot senās hronikas un tendenciozi atsijājot faktus, viņš sarakstīja **Krievijas valsts vēsturi** kā emocionālu prozas darbu, kur negatīvi tiek pasniegtas tautu brīvības cīņas.

Kriminokrātijas stiprināšanai N. Karamzins aizguva vikingu filozofiju Rietumos izstrādātajā racionālisma metodē – cilvēces vēsture esot vispasaules progresa vēsture. Progresa pamatā esot saprāta cīņa ar maldiem (saprāts, pēc Karamzina viedokļa, ir viss, kas stiprina kriminokrātijas hegemoniju). Karamzins vēsturē saskatīja zinātni, kuras aicinājums ir virzīt cilvēku darbību, un, kā šodien redzam, viņa iecere ir izdevusies – krievi, dzīvodami uz iztikas robežas, jo projām kā savu patriotisko pienākumu pārsvarā redz mafijas apsēstās impērijas viengabalainības saglabāšanu un tās paplašināšanu.

Karamzina darbību vērtējot, pat impēriskā *Lielā padomju enciklopēdija* ir spiesta atzīt:

Viņš pirmo reizi izmantoja lielu daudzumu vēsturisku dokumentu, tai skaitā

Troickas, Lavrentjevas, Ipatjevas hronikas, Dvinskas grāmatas, Tiesībniekus, ārzemnieku liecības utt. Izvilkumus no dokumentiem Karamzins iekļāva savas "Vēstures" plašajās piezīmēs, kas ilgu laiku spēlēja savdabīga arhīva lomu. Tomēr "Vēstures" tekstā viņš bieži atkāpās no avotiem vai deva priekšroku mazāk ticamiem avotiem par labu saviem politiskiem mērķiem un monarhistiskajai vēstures koncepcijai vai arī vēlēdamies "atdzīvīnāt" un "izdalīt" notikumus. [2; 11. sēj., 399.]

Normāli izsakoties, tas nozīmē, ka Karamzins apzināti viltojis vēsturi. Karamzina afēra kļuva par Krievijas valsts oficiālo vēstures versiju un lika pamatu slāvofilijai, kas veicināja tādas deformētas nacionālās pašapziņas un karojošā šovinisma attīstību, kas savienota ar krievu sentēvu un to varonīgās cīņas nozākāšanu.

Tikmēr Francijas revolūcijas un kontrrevolūcijas savstarpējā cīņa uznesa varas virsotnē izlēcēju **Napoleonu Bonapartu**, kuru vikingi caur militāristu (*bruņinieku*) aprindām bīdīja uz diktatora krēslu. Viņš, balstīdamies uz šauru ekstrēmistisku domubiedru grupu, iecerēja dibināt **savu impēriju**, kas spētu konkurēt ar pastāvošajiem monarhu režīmiem. Vikingu tradīcijā, ka ķeizara kroni galvā liek pāvests, Bonaparts saskatīja ceļu savu tīkojumu legītimizācijai. Viņš sagūstīja pāvestu un ar Kūriju un arhīviem atveda uz Parīzi. Taču, nespēdams piespiest pāvestu uzlikt ķeizara kroni, to izdarīja pats, un tas bija iemesls Napoleona atzīšanai par uzurpatoru. Šīm izdarībām bija smagas sekas – vikingi rēstaurēja varu Francijā.

Napoleons acīmredzami bija pārvērtējis savas spējas, par ambīcijām samaksāja ar savu brīvību un nāvi trimdā Helēnas salā. Pēc restaurācijas Vatikānam atdotie arhīvi izrādījās pamatīgi izzagti.

XIX gadsimts kā revolūciju laikmets parādīja, ka vikingi par agru bija sevi atklājuši un tagad maksāja par to ar savām asinīm. Savukārt strādnieki neprata paši no dabas paņemt to, kas ir vajadzīgs izdzīvošanai. Viņi jau bija pieradināti pie domas, ka kādam ir jāgādā, lai viņiem būtu darbs. Par šo darbu viņi saņem tik lielu algu, lai varētu izdzīvot līdz nākamajai algai. Bet tā ir balansēšana uz dzīvības un nāves robežas. Tālākie eksperimenti parādīja, ka visumā tā ir politiski inerta masa, kam rūp tikai dienišķā maize. Nepietiekamā izglītība un psihi graužošais monotons darbs bija tās lamatas, kurās bija jāiekrīt strādniekiem, lai tos padarītu par vergiem uz mūžu. Taču viņu masas kļuva ārkārtīgi bīstamas vikingu

valdniekiem – tiklīdz pacietības mērs lūzt, saimniekiem klājas plāni.

Atlika padomāt, kā iznīcināt šīs cilvēku masas, un radās nākamais risinājums – masu slepkavības karā ar modernizētu ieroču palīdzību. Šim nolūkam visā Eiropā tika radītas darba vietas ieroču un kara mašīnu ražošanai, un nu strādnieki pelnīja sev maizi ar nāves masveida ražošanu sev un saviem bērniem. Viņiem citas izejas nebija. Eiropa tika bruņota savu iedzīvotāju plānveida izkaušanai. Lai izslēgtu starta kapitāla nekontrolējamu uzkrāšanu, tika organizēta uzskaitē statistikas veidā. Sabiedrību apdzirdīja un demoralizēja. Tika pasludināta obligātā karaklausība un kazarmu režīms. Tika ieviesta papirnauda, ar kuras palīdzību, izdarot inflāciju, ir iespējams iznīcināt iedzīvotāju uzkrājumus. Šiem pašiem mērķiem kalpo bankas.

Tādā veidā tika gatavots Pirmais pasaules karš.

11. NODAĻA

**PIRMAIS PASAULES
KARŠ**

PIRMAIS PASAULES
KARS

No 1814. gada septembra līdz 1815. gada jūnijam Vinē notika **uzvarētāju kongress**. Lai gan piedalījās visas Eiropas valstis (arī Francija), izņemot Turciju (Itālijas un Vācijas tad nemaz nebija), lēmumus tajā diktēja Anglija* kopā ar Krieviju, Austriju un Prūsiju, pēc sava prāta pārkārtojot Eiropas karti. Tūlīt pēc tam 1815. gada 26. septembrī dibināta sazvēnieciska augstākā līmeņa organizācija ar izteikti zaimojošu nosaukumu – **Svētā savienība**, kur noteicošais svars bija Krievijas, Austrijas un Prūsijas vikingu elitei. Tās mērķis bija ar terora metodēm pasargāt vikingu klanus no tautu dusmu izvirduma un saglabāt vikingu varas monopolu. Noteicēja un Eiropas žandarma lomu uzņēmas Aleksandrs I, kura pārvaldītajā Krievijā līdz ar Katrīnas II 1785. gada dekrētu jau bija izveidota pilnvērtīga vergturu valsts.

Anglijas parlamenta sadarbība ar *Svēto savienību* noveda pie tā, ka jau 1819. gadā Londonā notika provokatīvi asiņaina izrēķināšanās ar strādnieku mierīgo demonstrāciju (*Piterlo*). No 1821. līdz 1823. gadam tika apspiesti visai mēreni revolūcijas mēģinājumi Neapolē, Pjemontā, Spānijā un Portugālē. Un tad saprātīgie spēki Anglijā panāca savas valsts atteikšanos no sadarbības ar *Svēto savienību*.

Šāds pavērsiens Eiropas vergturus pamatīgi satrauca, jo, tā

---

* Visvairāk no Napoleona kariem tiešām ieguva Anglija, kas 200 gadus bija cīnījies ar Holandi par kundzību jūrās. Tagad, tiklīdz pēdējo sagrāba Francija, angļi nekavējoties ieņēma holandiešu kolonijas Dienvidamerikā (vienīgā britu teritorija šajā kontinentā), Dienvidāfrikā (Kapsēmi), Indijas okeānā (Ceilonu) un dažas salas Malakas jūras šaurumā (arī vēlāko Singapūru). Atjaunojot nelielas valsts neatkarību, liktos, ka kaut ko vajadzētu arī atdot, tomēr tas nenotika: kā kompensāciju Holandei piešķīra... Beļģiju (piedevām nodibinot monarhiju). Līdzīgi kongress Krievijai uzdāvāja lielāko daļu Rietumpolijas (ar Varšavu); Besarābiju un Somiju (Zviedrijai kā kompensāciju iedalot... Norvēģiju). Bešā nepalika arī Prūsija un Austrija, bet Francija zaudēja visas iekarotās teritorijas. - Red.

vien šķiet, *Svētās savienības* slepeno apspriežu protokolus un kuluāru pļāpāšanu jau toreiz **kaut kur** rūpīgi pētīja. Britu slepenajiem dienestiem bija pamats to darīt, jo pirms pusgadsimta kolonijās ieviestā muita izgaismoja Krievijas specifisko (domājams – graujošo) eksporta un importa preci, kas viennozīmīgi liecināja par tās apšaubāmajām interesēm aiz partnervalsts muguras.

Aleksandrs I uz Lielbritānijas transformāciju antisātanisma virzienā reaģēja ar masonu organizācijas aizliegumu Krievijā un viņu nežēlīgu vajāšanu, kaut gan viņš pats pirms tam bija masonisma dedzīgs piekritējs. Jo garīgais apvērsums apdraudēja masonisma sātanisko dabu. Kaut gan tuvošanās hierarhijas augstākajai virsotnei joprojām prasīja tādas masonu izdarības, pēc kurām ceļa uz grēku piedošanu vairs nav, tomēr iesaistoties tajā arvien lielākām masām, bez kuru palīdzības Kaina–Hama ciltij nav ko sapņot par globālo kundzību, labais cilvēka garā arī šeit varēja ņemt virsroku. Šādas varbūtības iespēju apstiprināja arī masonu līdzdalība Lielajā franču revolūcijā.

Krievu mafijas ideologs Aleksandrs Dugins Aleksandra I vārdu saista ar slepeno *Eirāziešu ordeni*, kura būtību XIX gadsimta beigās sabiedrībai darīja zināmu angļu zinātnieks un politiskais eksperts Helfords Makinders (dzīv. 1861 – 1947). Tad par jaunizceptā ordeņa esamību un tā slepeno politiku jau publicēja grāmatas un pat runāja Lielbritānijas Parlamentā.

Acīmredzot pēc Lielbritānijas humanizēšanās Kaina–Hama pēcteči meklēja vikingu centram citu rezidenci. Izvēlējās Krieviju. Tur tika dibināts *Eirāziešu ordenis* kā alternatīva ne visai drošajām masonu ložām, kaut arī tās savu destruktīvo dabu nebija zaudējušas. Principā *eirāzieši* ir Kaina–Hama cilts mantinieki, bet ordenis – masonisma reformētais variants ar to pašu veco tieksmi atņemt cilvēkam Dieva doto un pašiem Viņa vietā kļūt par pasaules valdniekiem, kuri visus labumus pievāc sev un ļaudīm izsniedz tikai tik, cik tas ir nepieciešams, lai viņi nemirtu badā un varētu apkalpot šos kungus, ja tas ir nepieciešams. Cilvēkam ģeopolitiskajā perspektīvā paredzēta mājlopa loma – kuru saimnieks grib, to apmīļo un labāk pabaro, un kuru grib – to nesodīti nokauj. Tas bija slepens Romas impērijas politikas turpinājums, ko tagad ir spiests atzīt arī A. Dugins:

Atbildot uz Makindera atklātajām atziņām, kas izgaismoja „atlantistu” planetārās stratēģijas noslēpumus, kuri ar saknēm aiziet gadsimtu dziļumos, krievu un vācu eirāzieši 20. gados (domāts XX gadsimts, kad pēc Pirmā pasaules kara eirāzieši bija spiesti radikāli mainīt stratēģiju un taktiku – O.G.) atklāja alternatīvās kontinentālās stratēģijas loģiku, sauszemes „impēriskās idejas” noslēpumu, Romas stafeti, kura neredzami iedvesmoja autoritāri–ideālistisko, kopienu–heroiskā pasaules uzskata lielvalstis – no Kārļa Lielā (šeit A. Dugins blefo, jo ķeizaram ar pirātiem nebija nekā kopīga – O.G.) līdz Svētajai Savienībai, kuru ierosināja lielais krievu cars Aleksandrs Pirmais, dziļais eirāziešu mistiķis.

Eirāziešu ideja ir tikpat globāla kā atlantiskā, un arī tai bija neskaitāmi „slepenie aģenti” visās vēsturiskajās valstīs un nācijās. (Šo atklāsmi mums ir jāņem vērā, vērtējot Saeimas deputātu un valdības darbību, jo nav būtiskas atšķirības kaitējuma ziņā, ja viņu vidū ir slepeni ietekmes aģenti vai ar svešu ideoloģiju sirgstošie nevēlami. – O.G.) Visi, kas nenogurstoši „strādāja” eirāziešu savienības labā, tie, kas gadsimtos traucēja individuālistisko, egalitisko un liberāli–demokrātisko koncepciju (kuras atjauno tipiski pūnisko „ekonomikas primātu pār politiku” garu) izplatībai uz kontinenta, kas tiecās apvienot lielās eirāziešu tautas zem Austrumu zīmes, nevis Rietumu zīmes – lai tie būtu Čingizhāna Austrumi, Krievijas Austrumi vai Vācijas Austrumi – viņi visi bija „eirāziešu aģenti”, īpašas ģeopolitiskās doktrīnas nesēji, „kontinenta karavīri”, „Sauszemes karavīri”.

Eirāziešu slepenā biedrība, Eirāziešu Ordenis, sākas visnotaļ ne no manifesta „Dosimies uz Austrumiem” autoriem vai Kārļa Haushofera „Ģeopolitiskā žurnāla”. Tā drīzāk bija pašatklāšanās, zināmu zināšanu izeja virspusē, kuras pastāvēja kopš neatminamiem laikiem kopā ar atbilstošām slepenajām biedrībām un „ietekmes aģentu” tīklu. Tāpat kā Makindera gadījumā, kura piederība slepenajām biedrībām ir vēsturiski noskaidrota (A. Dugins to nepierāda – O.G.). [39; 94., 95.]

Eirāzijas Ordenis pret Atlantikas Ordeni, Mūžīgā Roma pret Mūžīgo Kartāgu. Okultais pūniešu karš, neredzami ilgstošais gadutūkstošos. Planetārā Sauszemes savvērestība pret Jūru, Zemes – pret Ūdeni, Autoritārisma un Idejas – pret Demokrātiju un Matēriju.

Ko A. Dugins bija domājis ar Atlantikas Ordeni? Paskaidrojums viņš nesniedz, taču no konteksta var saprast, ka tas ir nevis kāda slepena organizācija, bet gan nosacīts savdabīgs maiss, kur tiek sabāzti visi impērisma pretinieki:

Svarīgi pasvītrot, ka par „atlantistiem” var būt kā „kreisie”, tā „labējie”, kā „ateisti”, tā arī „ticīgie”, kā „patrioti”, tā arī „kosmopolīti”, jo ģeopolitiskais pasaules uzskats stāv viņpus visām parciālajām nacionālajām un politiskajām atšķirībām. [39; 94.]

Eirāziešu ordeņa sakarā ir svarīgi pasvītrot, ka tā ir slepena konservatīva apvienība, kur Kaina–Hama cilts pārstāvji ieņem valdošu vietu hierarhiskajā struktūrā. Zemākajām struktūrām tiek vervēti vai arī, viņiem pašiem nezinot, izmantoti naivuļi no pārējiem ļaudīm. Šis Tuvo Austrumu sātānisma struktūrai pakārtotās organizācijas pamatspēki ir dislocēti galvenokārt Krievijā, taču tas nenozīmē, ka ar ordeni ir jāidentificē visa krievu tauta, un to pasvītrot arī A.Dugins:

Tēze „asinis augstākas par augsni” (krievu kontekstā tas nozīmē „slāvismu”, „panslāvismu”) pirmo reizi atklāja visu savu divdomību Pirmā pasaules kara laikā, kad Krievija, iestājoties savienībā ar Atlantijas valstīm, ar angļiem, francūžiem un amerikāņiem centienos atbrīvot „brāļus–slāvus” no turkiem ne tikai sāka karot pret saviem dabiskajiem ģeopolitiskajiem sabiedrotajiem – Vāciju un Austriju – bet arī pati bija ievilkta revolūcijas un pilsoņu kara katastrofā. Krievu „slāvisms” praksē sakā strādāt „atlantistu” labā, Atlantai un „neokartāgiešu civilizācijas” tipam, kas iemiesojās tirdzniecības–koloniālajā, individuālistiskajā angļu–sakšu modelī. Nav jābrīnās, ka ķeizara Nikolaja II „patriotu–panslāvistu” aprindās vairums bija angļu izlūkdienesta darbinieku vai, vienkāršāk runājot, „atlantisko ietekmes agentu”. Interesanti atcerēties epizodi no krievu patriota atamana Pētera Krasnova romāna „No divgalvainā ērgļa līdz sarkanajam karogam”, kur Pirmā pasaules kara karstumā galvenajam varonim pulkvedim Sabļinam tiek vaicāts: „Sakiet atklāti, pulkvedi, ko jūs uzskatāt par mūsu īsto ienaidnieku?”. Bet viņš viennozīmīgi atbild: „Angliju!”, kaut arī šī pārlicība viņam netraucē godīgi un vīrišķīgi karot par Anglijas interesēm pret Vāciju atbilstoši pienākumam būt uzticīgam eirāziešu ķeizaram. Krasnova romāna varonis ir ideāla krievu patriota–eirāzieša paraugs, loģiskas „augne augstāka par asinīm” piemērs, kurš bija raksturīgs grāfam Vitem, baronam Ungernam–Šternbergam, noslēpumainajai organizācijai „Baltikum”, kura sastāvēja no cara ģimenei līdz pēdējai stundai uzticīgiem Baltijas aristokrātiem (tāpat kā vispārējā nodevības haosā caram palika uzticīgs tekinu kņazs ar savu divīziju, kas aprakstīts tajā pašā Krasnova romānā). Pārsteidzoši, cik varonīgi un cēli 1917. gadā uzvedās aziāti, tjurki, vācieši un citi „cittautieši”, kas uzticīgi kalpoja Caram un Impērijai, kalpoja Eirāzijai,

„augšnei”, „kontinentam”, un kā tas kontrastēja ar daudziem „slāviem” (acīmredzot A.Dugins šeit cenšas „kaunināt” krievus – O.G.), „panslāvistiem”, kuri drīz aizmirsa par „Konstantinopoli” un „balkānu brāļiem” un aizbēga no Krievijas, pametot Caru un Tēviju, uz „atlantiskās” ietekmes zemēm, pie Rietumu Okeāna, pie Ūdens, nododot ne tikai Dzimteni, bet arī Romas Lielo Ideju, krievu Trešo Romu, Maskavu. [39; 97.]

A.Dugins, protams, neappraksta eirāziešu mafijas dibināšanas procedūru un vairāk runā par tās iekšējiem procesiem pēc Pirmā pasaules kara, taču no viņa grāmatās var saprast, ka tas ir tas pats masonisms, tikai citā kultūrē, ar dziļāku konspirāciju un stabilāku hierarhiju, kuru izveidoja Aleksandrs I. Taču citētie vārdi, kaut arī izteikti pārgudrām frāzēm, sniedz apstiprinājumu hipotēzei, ka Krievijas un Vācijas impēriskās aprindas joprojām ir vienotas, jo, piemēram, ne tikai Pirmajā, bet arī Otrajā pasaules karā tās bija sabiedrotās – to aplicina joprojām nedēnonsētais Molotova–Ribentropa pakts, kā arī citas šī kara divainības. Skaidrību šajā šķietamajā absurda varam atrast, turpinot vēstures notikumu analīzi. Tad sapratīsim, ka šīs milzu kautuves – pasaules kari bija vērsti pirmām kārtām pret vācu, krievu un citām tautām to genofonda būtiskai mazināšanai, nevis diplomātišku domstarpību risināšanai.

Tātad ...

1821. gadā Aleksandrs I okupēja Aļasku Amerikas kontinentā.

Šis pirātisma akts, kā arī mēģinājumi apspiest Latīņamerikas iedzīvotāju brīvības centienus un citas noziedzīgas Eiropas vāreno izrīcības 1823. gadā saņēma **ASV** pretsparu – tā nāca klajā ar **Monro doktrīnu**, kas brīdināja Eiropas lielvalstis nejaukties Rietumu puslodes lietās.

Arī notikumi Eiropā vikingiem neko dižu nesolīja. Baltijas tautas ne bez Eiropas sabiedriskās domas atbalsta vismaz savās zemēs jau 1817. gadā piespieda caru atcelt verdzību. Pēc tam nācās 1861. gadā atcelt verdzību arī visā Krievijā. Nebija miera arī okupētajā Polijā. Anglijā, piemēram, 1824. gadā ar likumu tika atļauta arod biedrību dibināšana, un 1825. gadā jau tapa tredjūnijas. 1830. gadā Francijā notika Jūlija revolūcija. Ziemeļkaukāza tautas joprojām nenolika ieročus cīņā pret Ziemeļu laupītāju pārspēku. Eiropa jau slīdēja ārā no pirātu rokām. Tikai Francijas 1848. gada revolūcija izdarīja pakalpojumu vikingiem, varas virsotnē uznesot

Napoleona I brāļadēlu **Lui Napoleonu Bonapartu**, kurš ņēma vēra sava onkuļa – paškronētā ķeizara bēdīgo pieredzi un tāpēc bija piekāpīgāks.

Anglijas atteikšanās no tiesībām bez iemesla apcietināt un spīdzināt pavalstniekus izmainīja no Bizantijas mantoto slepeno dienestu ētisko kvalitāti. (Šodien krievu izlūki to apskauž, jo britu speciālo dienestu transformācija uzlaboja informācijas ieguves tehnoloģiju un radikāli palielināja slepeno aģentu drošību – viņu iekrišana tagad ir iespējama gandrīz tikai informācijas noplūdes gadījumos no Centra.)

Britu iekšējās politikas, tostarp arī izlūkdienestu, humanizācija pēc koloniju zaudēšanas Ziemeļamerikā un ASV neatkarības pasludināšanas krasi samazināja aģentu iekrišanas varbūtību un cēla darba efektivitāti. Tas bija sevišķi svarīgi slepenu nolīgumu gadījumos. Tāpēc vikingi pret britu izlūkdienestiem vairs nejutās droši arī dziļi slepenajās masonu ložās, jo izšķirošais bija ne tikai to centra atrašanās Londonā. Kā šķietami apolitiska organizācija masonisms bija piesātināts ar visdažādāko politisko uzskatu un ticību pārstāvjiem. Angļi, protams, nebija izņēmums un bija plaši pārstāvēti.

Arvien vairāk pieauga strādnieku nemieri, līdz 1848. gadā tie aptvēra gandrīz visu Eiropu no Francijas līdz Ungārijai. Taču strādnieku sociālais prestižs bija zems (vergi paliek vergi). Viņiem nebija nedz izglītības, nedz izpratnes politikā, tāpēc paši izveidot kaut kādu politisku partiju tie nespēja, bet izmisums bija tik milzīgs, ka strādniekus varēja viegli sakūdit. Kad vēsturiskie apstākļi piespieda aristokrātus vispār atteikties no vulgārās verdzības formas un bezzemnieku skaits sāka hipertrofēti palielināties, lieko cilvēku masu iznīcināšanas problēma kļuva sevišķi aktuāla, jo darīšanas taču bija ar cilvēkiem, kuri novesti līdz izmisumam un tāpēc var apdraudēt pat visapsargātākos monarhus. Tika meklēti blēži un avantūristi, kuri uzņemtos līderu lomu, un, uzdodami sevi par strādnieku aizstāvjiem, veikli izcīnītu lielāka vai mazāka strādnieku loka simpātijas un atbalstu.

Eirāziešu ordeni tika veikti priekšdarbi šo tik bīstamo cilvēku masu savaldīšanai un iznīcināšanai, sākotnēji viņu pašsavaldīšanas nolūkiem priekšplānā izbīdot padevīgus satrapus. Šim nolūkam vispiemērotākā varēja būt kāda it kā strādnieku grupa vai pat partija.

Par tādas partijas sagatavošanas procesu *atlantistu spiegi* neinteresēsies, jo it kā no šī slāņa nākušo kustību neuztvers nopietni. Risks būt atmaskotiem manipulācijās ar cilvēku psihi bija minimāls, jo strādnieki pēc savas būtības tajos laikos bija lumpenizēti zērniki, kas iztikai meklēja darbu pilsētās.

Ideja veidot *strādnieku* partijas varēja būt atvasināta no britu arodbiedrību fenomena. (Principā harmoniskā valstī, kur vēlētie pārstāvji godprātīgi pildītu savus pienākumus pret vēlētājiem, strādniekiem arodbiedrības nebūtu vajadzīgas.)

Tai laikā nebija iespējamās nekādas strādnieku partijas vai vismaz tā sauktie strādnieku (arī marksistiskie) pulciņi šķiru cīņas teorijas, politiskās ekonomijas un filozofijas apguvei, jo strādnieki bija neizglītoti un strādāja līdz pat 16 stundām dienā, saņemot niecīgu algu, kuru svētdienās pēc dievkalpojuma baznīcā atstāja krogū. Pat nedzērājiem pēc nogurdinošas darba nedēļas vajadzēja atpūsties, pirms uzaususi jauna darba diena. Visur valdīja bīstamība, netīrība un hronisks nogurums. Tā bija principiāli jauna verdzības sistēma, kur pātagas vietā bija bada nāves draudi, un tie darba devējiem atrisināja daudzas problēmas – nebija vajadzības vergus pirkt, viņi paši nāca meklēt darbu. Nevajadzēja uzturēt vergu aploku ar apsardzi un bēgļu pēdu dzinējiem – strādniekiem nebija kurp bēgt. Nebija jāmaksā kukuļi žandarmērijai, lai tā meklētu bēgļus, – strādnieki paši bija laimīgi dabūt pajumti barakā.

Strādnieki nevarēja un neprata dibināt partijas. Tām nebija un nevarēja būt nekā kopīga ar strādnieku šķiru. Partijas veidoja piedzīvojumu meklētāji, kas izmantoja strādnieku bēdīgo stāvokli savtīgās interesēs uz izraisīto juku rēķina. Tās veidoja fabrikantu uzpirkti ļaudis cīņai pret konkurentiem, jo strādnieku dumpji bija tik briesmīgi un nežēlīgi, ka bankrotēja rūpnieki un krita pat valdības. Arī policijas aparātam bija izdevīgi dibināt šādas partijas totālai kontrolei pār visu tautu. Tāpēc vikingiem Prudons, Bakuņins, Markss un Engelss bija patiesi vērtīgi atradumi, kas godprātīgi izpildīja speciālo pasūtījumu.

Vikingu zinātnieku mērķtiecīgie pētījumi daudzu gadsimtu laikā un viņu atklātie dabas likumi viesā cerības, ka nākotnē vispār varēs iztikt bez dzīvajiem vergiem, jo viņus aizstās tehnika. Ķīmijas un bioķīmijas attīstība radīja pārliecību, ka nākotnē varēs iztikt arī bez

laukstrādniekiem – rūpnīcās varēs ražot pat tādus pārtikas produktus, ko daba nav spējusi dot. Šāda lidināšanās nepiepildāmu sapņu pasaulē deva impulsu militāri–rūpnieciskā kompleksa attīstībai, lai *lieko* cilvēku masas pašas sev saražotu nāvi – masu iznīcināšanas līdzekļus, – viņi taču tik un tā nav nekādi aristokrāti, kas būtu pelnījuši tiesības dzīvot. Šādu mērķu finansēšanai vikings netaupīja gadsimtos salaupīto zeltu – militārie pasūtījumi nāca kā no pārpilnības raga.

Radās akūta nepieciešamība kontrolēt strādnieku šķiru, lai nenotiktu šaujamo masveida noplūde un nekontrolēta izrēķināšanās ar rūpnīcu un muižu lielīpašniekiem. Arī tas bija izdarāms ar *strādnieku* partiju palīdzību. Slepējiem dienestiem ar aģentūras starpniecību kļuva zināmi sociāli aktīvākie strādnieki. Ar viņu piesaistīšanu šķietami politiskajā darbībā partiju līderi – politiskās policijas okškeri – zināja pilnīgi visu par katru strādnieku. Partijām pat tika ļauts zagt ieročus un veidot slepenus arsenālus, jo tie tik un tā visi bija policijas kontrolē.

Slepenie dienesti zināja strādnieku psiholoģiju un viņu stāvokli, tāpēc, dibinot *strādnieku partiju*, aģenti ar aģitāciju un propagandu tūdaļ piesaistīja strādnieku uzmanību ar situācijas un strādnieku vajadzību *dziļu izpratni*. Viņi iedarbojās suģestējoši pat ar nereāliem konkrētu risinājumu piedāvājumiem stāvokļa uzlabošanai, jo naīvie strādnieki nespēja pat iedomāties, ka tiem ir darīšanas ar labi sagatavotiem un izglītotiem afēristiem. Viņi uzticējās skaistajiem vārdiem un komplimentiem – sak, *jūs barojat parazitāru šķiru, kura to neprot novērtēt, pilsētas un rūpnīcas ir celtas ar jūsu rokām, tāpēc patiesie to īpašnieki esat jūs, kuri visu zināt un protat, tikai uz jums balstās pasaule, un jūs esat cienīgi pār to valdīt*. Labākas iedarbības labad šad tad tika izspēlēti aresti un tiesas procesi, kas piešķīra šādām partijām cietēja oreolu un vairoja strādnieku simpātijas – kā lai neuzticas aģitatoriem, kas tik pareizi runā! Ja uz makšķeres uzķērušies strādnieki cīņai par taisnīgu valstību iekārto slepenus arsenālus baraku pagrābos vai maizes ceptuvē un gadiem ilgi viņus policija netraucē, tas tikai vairo ticību partijas vadoņiem un rada prieku vēl aktīvāk darboties. Taču tas bija vēltīgs darbs, jo viss bija pilnīgā policijas kontrolē un tās modrajā uzraudzībā. Bet, tā kā gāzt pastāvošo režīmu varot, tikai visiem rīkojoties saskaņoti, partijas disciplīna prasa,

lai nebūtu nekādas pašdarbības bez vadoņu ziņas (proti, bez slepeno dienestu vadības sankcijas). Tādējādi sociāli aktīvākie strādnieki bija iesaistīti policijas ieklānotajā *nelegālajā* darbībā, to enerģija tika izlādēta neauglīgā revolūciju gatavošanas darbā, un tāpēc viņi vairs nevarēja būt par cēloni stihiskajiem dumpjiem un nevadāmajai lavīnveidīgajai notikumu attīstībai.

Kas tad bija tie *labākie strādnieku šķiras dēli*, kam šie naivuļi tik ļoti uzticējās un viņu vārdā bija gatavi ziedot pat savu dzīvību? Lūk, daži no viņiem.

Pjērs Žozefs Prudons (dzīv. 1809 – 1865). Aldara dēls. Bakalaura, tipogrāfijas līdzīpašnieks.

Mihails Bakuņins (dzīv. 1814 – 1876). Muižnieks, krievu armijas virsnieks.

Kārlis Heinrihs Mordehajs (Kārlis Markss) (dzīv. 1818 – 1883). Advokāta dēls. Ekonomists, audzis franču un vācu Apgaismības ietekmē.

Fridrihs Engelss (dzīv. 1820 – 1895). Tekstilfabrikanta dēls.

Ferdinands Lasals (dzīv. 1825 – 1864). Bagāta zīda tirgotāja dēls. Advokāts.

Vilhelms Lībknehts (dzīv. 1826 – 1900). Ierēdņa dēls. Mācījies Berlīnes, Gīsenes un Maburgas universitātēs.

Pjotrs Kropotkins (dzīv. 1842 – 1921). Ģenerāļa, senas kņazu dzimtas izcelsmes bagāta muižnieka dēls, sociologs, ģeogrāfs un ģeologs, ķeizara kambarpāžs, beidzis Pāžu korpusu, dienējis Amūras kazaku karaspēkā, bijis Austrumsibīrijas ģenerālgubernatora īpašu uzdevumu ierēdnis, pētījis Ziemeļmandžūriju, Austrumsajānu ziemeļu nogāzi, Patomas kalnieni un Vitimas plakankalni Krievijas ģeogrāfijas biedrības ietvaros (pareizāk būtu teikt – spiegošanas nolūkos), dienējis Krievijas iekšlietu ministrijas statistikas pārvaldē.

Vera Zasuliča (dzīv. 1849 – 1919). Muižniece.

Sofija Perovska (dzīv. 1853 – 1881). Muižniece.

Roza Luksemburga (dzīv. 1871 – 1919). Kapitālista meita.

Kārlis Lībknehts (dzīv. 1871 – 1919). V. Lībknehta dēls. Advokāts, mācījies Leipcigas un Berlīnes universitātēs.

Jūlijs Cederbaums (Martovs) (dzīv. 1873 – 1923). Tirgotāja dēls. Mācījies ģimnāzijā.

Vladimirs Uljanovs (Leņins) (dzīv. 1870 – 1924). Skolu inspektora

dēls. Pēc padomju īpatnējā tiesiskā žargona – līdz 1917. gadam nekur nestrādājošs parazitisks elements. Muižnieks.

Fēlikss Dzeržinskis (dzīv. 1877 – 1926). Muižnieks.

Levs Broņislavs (Trockis) (dzīv. 1879 – 1940). Bagāta muižas nomnieka dēls.

Aleksandrs Kerenskis (dzīv. 1881 – 1970). Muižnieks.

Benito Musolini (dzīv. 1883 – 1945). Skolotājs.

Marija Spiridonova (dzīv. 1884 – 1941). Muižniece.

Ādolfs Šiklgrūbers (Hitlers) (dzīv. 1889 – 1945). Muitas ierēdņa dēls. Gleznotājs un militārais izlūks.

Josifs Džugašvili (Staļins) (dzīv. 1879 – 1953). Kņaza un amatnieka sievas dēls. Par nesekmību izmests no garīgā semināra. Profesionāls bandīts un cara ohrankas aģents.

Antonio Gramši (dzīv. 1891 – 1937). Sīka ierēdņa dēls, mācījies Turīnas universitātē.

Palmiro Toljati (dzīv. 1893 – 1964). Ierēdņa dēls.

Kā redzam, tā bija raiba avantūristu kompānija, tikai strādnieku starp viņiem nebija. Tie visi bija dēkaiņi un ekscentriķi, kas šādu dzīves ceļu izvēlējušies jau agrā jaunībā. Tā kā XIX gadsimts bija piesātināts ar studentu brīvdomību (turīgāko zemnieku pieplūdes dēļ, jo, tiklīdz topošajai inteliģencei cēlās pašcieņa, viņi nevēlējās samierināties ar savu kārtas stāvokli šķiru sabiedrībā) un nemieriem, augstākās mācību iestādes atradās īpašā slepeno dienestu politiskās policijas uzraudzībā, un tā vervēja aģentūru studiju biedru slepenai izspiegošanai. Šie slepenie ziņu pienesēji, kam bija īpašas spējas specifisku uzdevumu izpildē, drīz kļuva par piemērotu materiālu arī strādnieku uzraudzīšanai ar *strādnieku partiju* metodi.

Savukārt sociāli pasīvais strādnieku vairākums ar biklajiem protestiem pret pastāvošo netaisnību nekādas briesmas režīmam sagādāt nevarēja. Pēc 1848. gada revolūcijas Eiropas valstīs vairs nopietnu stādnieku nemieru nebija. Taču, pēc komunistu versijas, 1848. gadā tikai sākās vēsturiski nozīmīgākie notikumi, jo savā jaunības trakumā Kārlis Markss un Frīdrihs Engelss nāca klajā ar huligānisko darbu *Komunistiskās partijas manifests*, kam bija liela demoralizējoša ietekme. Abi autori jau kaut ko bija aizguvuši no anarhisma tēva Prudona. Nopietnāki strādnieku trači tika aplūstināti

līdz pat 1905. gada revolūcijai Krievijā. Visasākās akcijas vairs bija tikai streiki, kas šad tad izputināja to vai citu uzņēmēju.

No kurienes ir nācis šis bēdīgi slavenais Markss–Mordehajs? Minējumus ļauj izdarīt *Ebreju enciklopēdija* [12; 11. sēj., 303.]:

Mordehajs – asīriešu izcelsmes vārds, saistīts ar Marduķa vārdu – vienas Bābeles dievības vārdu. Viena no galvenajām personām Esteres grāmatā. 3

Pēc slepenās cīņas loģikas savā laikā babilonieši, nepaļaudamies vairs uz maģijas, kabalisma, masonisma un citām sātanisma izdarībām un atzīstot savu it kā *pagaidu* bezspēcību Dieva priekšā, darbojās reāli iespējamām metodēm – uzspiežot savu atpazīšanas sistēmu, lai pašiem būtu minimāla kļūdu varbūtība. Tāpēc, no vienas puses spriežot, varam domāt, ka Kārlis Markss nekad nav bijis jūdaistu pēctecis. No otras puses – ebreji pēc gadsimtu ilgajām ciešanām tiecas reģistrēt gudrākos tautiešus nacionālā prestiža celšanai. Bet Marksa prāta spējas tiešām nevar noniecināt. Viņš ir turpinājis attīstīt makjavelismu, bet ar Krievijā aizliegto 18 *gadsimta slepenās diplomātijas vēsturi* viņš sevi ir it kā reabilitējis. Vai šis darbs bija tikai maska būt labam vieniem un otriem? Šobrīd mēs to nezinām, taču viņa *Kapitāls* ir lieliska mācību grāmata mūsdienu komunistiem un *biezajiem* blēdišanās teorijā.

Ka Marksa ebrejiskās saknes ir apšaubāmas, to apstiprina tā pati *Ebreju enciklopēdija*:

Ebrejisms Marksam nav reliģisks vai nacionāls jēdziens, tas ir šķirisks un ir ekvivalents ar buržuāziju. Markss vārdu „kapitālisms” bieži lietoja tad, kad gribēja teikt „jūdaisms” un otrādi. [12; 10. sēj., 631.–633.]

Visas ebreju nācijas identifikācija ar kapitālistu šķiru var būt izskaidrojama ar to, ka Markss absolūti nezināja ne tikai Krievijas, Rumānijas un Galicijas ebreju dzīvi un zināja tikai tos nedaudzos buržuāzijas pārstāvjus, kas 40. gados Vācijā un citās Rietumeiropas valstīs sāka spēlēt lomu tirdzniecībā, rūpniecībā un finansēs. Markss ļoti nenozīmīgu grupu uztvēra kā visu nāciju.

Tātad Kārlis Markss ir semīts pēc izcelsmes, taču nekādā ziņā ne ebrejs, un ebrejiem būtu drošāk no šī dižgara norobežoties.

Kad *strādnieku partijas* ar lozungiem un it kā pieņemamām programmām spēja piesaistīt un neitralizēt sociāli aktīvo strādniecības daļu, **Eirāziešu ordenis** uzsāka nākamo programmas punktu – sagatavot strādnieku masu fiziskas iznīcināšanas akciju ar liela pasaules kara palīdzību.

Šim nolūkam Eiropā bija jāatjauno Vācijas impērija, kura, tā arī nekļuvusi par unitāru valsti Svētās Romas impērijas ietvaros, pēc Napoleona kariem bija pilnīgi izjukusi neskaitāmu valstu mozaikā. Aristokrāts Oto Bismarks nadzīgi ķērās pie darba. Lai daudzos desmitus miljonu lielgabalgaļas centneru sekmīgāk iesaistītu nākamajā karā, viņš vācu zemes vardarbīgi apvienoja vienotā impērijā.

Tajā pašā laikā Krievija drudzaini paplašināja impērijas robežas uz austrumiem un dienvidiem, jo Vidusāzijā un Persijā arī bija lielas iznīcināmo cilvēku rezerves. Sevišķi nozīmīgi nākamajā karā bija iesaistīt varonīgās Ziemeļu un Dienvidu Kaukāza tautas – čerkesus, armēņus, gruzīnus, azerbaidžāņus, lezģīnus, čečenus un citas, kuras parādīja izcilas kaujasspējas pretestībā Krievijas impērijas tīkotājiem pēc viņu zemēm. Vilinoša bija Japānas pievienošana un rusifikācija – tur cilvēku bija gandrīz tik pat, cik visā Krievijas impērijā. Nogalinātos rusificētos un nerusificētos Krievijas Eiropas daļas iedzīvotājus pēc tam varētu aizstāt ar vergiem no šīm salām. Jau sen klīda koloniālie dēķu romāni un *zinātniskie* pētījumi par krāsainās rases tumsonību, aprobežotību un derīgumu tikai melnajam darbam. Japāņi pēc ārējām pazīmēm atšķīrās no baltās rases, ar tiem varētu aizstāt iznīcinātos krievus, tjurkus, somugrus, baltus, ģermāņus un romāņus. Viņus varētu turēt rūpnieciskajos rezervātos, kas ražotu visādas mašīnas. Ja kāds aizbēgs, to būs viegli noķert. Pēc ASV pilsoņu kara pieredzes bija redzams, kas jādara, lai nākotnē nākamie vergi vairs nekad nepaceltu galvas.

Un Ķīna! Nu, tas taču ir kaut kas! Tomēr šis kumoss ir par lielu, un lielvaras to sadalīja ietekmes sfērās, kuru genofonds būtu mazināms, sarīdot uz karu savā starpā. Un tad eksotiskajās zemēs vietējiem iedzīvotājiem atņemtajos mājokļos orgijās varētu kavēt laiku aristokrāti, kam vairs nebūtu jābaidās, ka jauna *Lielā franču revolūcija* viņiem pārtrauks bezgalīgos *svētkus*.

Taču iepriekš ir jāsarāžo smago ieroču un spridzekļiem pildītu lādiņu neskaitāms kvantums ar daudzkārtēju rezervi, lai katrs vesels vīrietis, ticis frontē, ietu bojā vai tiktu fiziski un garīgi tā sakropļots, ka vairs nebūtu ilgdzīvotājs. Kropļi pēckara posta apstākļos paši mirtu no slimībām vai bada nāvē. Tāpēc tika pārkārtotas Obuhova, Tulas, Krupa un citas rūpnīcas intensīva kara gatavošanai.

Nāves rūpnīcas strādāja ar pilnu jaudu visā Eiropā, bet sociāldemokrātiskās un sociālistiskās partijas musināja strādniekus ar fantastiskajām teorijām un solītās taisnīguma revolūcijas rīkošanas termiņu vilka garumā. Papildus tam tika radītas arī nacionālistiskas partijas, kas kurināja pārspīlētu patriotismu un nacionālo uzpūtību, piesātinātu ar galēju šovinismu. Tikmēr strādnieki krita militāri-rūpnieciskā kompleksa lamatās viens pēc otra, jo tur labāk maksāja. Rūpes par dienišķo maizi vairs nebija tik aktuālas. Viņi nesaprata, ka ražo nāvi sev un saviem bērniem. Sociālisti to neskaidroja.

Krievijas vikingi bija tik pat skaidri saredzami kā rojālisti Lielās franču revolūcijas laikā. Tāpēc vēl XIX gadsimtā Krievijā no intelīģences sāka veidot butaforisku muižniecību, kura nāca no turīgākajiem zemniekiem pēc verdzības iekārtas atcelšanas 1861. gadā. Tā, piemēram, *muižnieka* titulu par vikingiem verdziski padevīgas paaudzes audzināšanu dabūja brīvlaistā verga dēls skolu inspektors Iļja Uļjanovs, Ļeņina tēvs. Par līdzīgiem nopelniem *muižnieka* kārtā tika ieskaitīts arī Fjodors Kerenskis, nākamā Krievijas premjerministra Aleksandra Kerenska tēvs, Uļjanova draugs.

Kamēr vēl pasaules karš nebija pietiekami sagatavots, atlika Eirāziešu ordeņa ietvaros sakārtot koalīcijas, lai starp tām būtu līdzsvars, protams, ievēkot avantūrā arī nevingu valstis, – tās bija spiestas pieņemt spēles noteikumus hronisku agresijas draudu dēļ. Kamēr vēl nebija pietiekami daudz munīcijas, spēku izmēģināšanai tika izraisīti lokāli kari dažādās kombinācijās optimālāko koalīciju izveides projektam.

Jau 1853. gadā Krievija iebruka Turcijā, bet 1854. gadā Francija un Anglija devās turkiem palīgā. Šī *palīdzība* nebija stratēģiska, jo, ja jau karš ir pieteikts, agresora savaldīšanai būtu loģiski Krievijai mesties virsū caur Baltijas jūru. Tātad šeit notika tikai iznīcinoša kara mēģinājums. Krievijas virsnieki tomēr izrādījās vāji karotāji, un milzu impērija nespēja aizstāvēt *poligonu* – Sevastopoli. Piedevām tajā laikā izgudrotā fotogrāfija izgaismoja agrāk slavas dziesmām apdziedāto karu pretīgumu. Bet Krievijas impērijai atlika tikai trenēties kaujās pret brīvajām tautām Kaukāza un Vidusāzijas reģionā, kā arī mēroties spēkiem ar spēcīgo Persiju.

Pārsteigumu atnesa arī Francijas militārās spējas. 1870. gadā iesāktais prūšu – franču karš parādīja, ka šī zeme nemaz nav nopietna karotāja, jo vācieši strauji virzījās uz Parīzi. Taču arī tas bija tikai eksperiments nākamajam spēku sadalījumam. To pierāda notikumi pēc Napoleona III gūstā krišanas. Parīzē tika pasludināta *komūna*, un tur sākās *revolucionāri* pārkārtojumi. Varētu likties, ka jukas pretinieka nometnē būtu īstais moments straujai ofensīvai, taču Bismarks karaspēka virzību apturēja, un tas tālāk virzījās vēža gaitā tikai ar tādu aprēķinu, lai nobloķētu *dumpīgo* parīziešu bēgšanu, ne vairāk. Šāda virzība Parīzē nekādu paniku neizraisīja – tur *strādnieku* partijas izrēķinājās ar pilsoņiem, atņemot viņu iekrātās vērtības, labākos dzīvokļus un izsaimniekojot pārtikas noliktavu krājumus. Tikmēr franču pavēlnieks Tjērs vēroja *sociālistiskās revolūcijas* eksperimentu, koncentrēja karaspēku Versaļā un, kad materiāli pārdomām bija pietiekami iekrāti, ar strauju triecienu komūnas eksperimentu pārtrauca. Ar to vācu – prūšu karš beidzās. Skata pēc Vācijai pievienoja nelielu gabaliņu no Austrumfrancijas, un vācu karaspēks atstāja okupētās teritorijas. Rietumu frontes nākamā kara teātris brīvdomīgās Francijas teritorijā bija piešaudīts.

Šāda veida lokālie kari lika vairākkārt pārkārtot Eiropas lielvalstu militāro savienību līgumus optimālākas kombinācijas meklējumos, un nu likās, ka var jau sākt pasaules karu. Taču nepatīkamu pārsteigumu Eirāziešu ordenim atnesa Japāna – tā negribēja kļūt par rusu īpašumu, apkaunojoši atpalikušās Krievijas sastāvdaļu, un noslīcināja visu Krievijas kara floti, kurai bija jāizsēdina desants Uzlecošās Saules zemes salās. Tā kā bez flotes nav nekāda karošana, pasaules karš bija jāatliek. Tam sekoja slepena divu *eirāziešu* – brālēnu Nikolaja II un Viļuma II tikšanās uz kara kuģa pie Kronštates. Tas, ko viņi tur lēma, joprojām paliek noslēpums. Ir zināms tikai tas, ka puses parakstīja kaut kādu nenožīmīgu, taču Krievijas impērijai it kā neizdevīgu līgumu, kura laušana pēc tam noderēja pasaules kara patieso cēloņu slēpšanai.

Krievija pārāk vēlu atcēla vulgārās verdzības formu – tikai 1861. gadā. Tāpēc nomocītie Krievijas zemnieki nebija nekādi karotāji, jo viņi nekā par ārpasauli nezināja, un uzkurināt naidu cīņās sparam ar patriotiskiem saukļiem bija problemātiski. Pēc Pugačova sacelšanās apspiešanas cilvēki tik ļoti bija pieradināti pie sociālās

pasivitātes, ka zemu klanījās katram puslīdz ciešami apgērbtam kungam, bet karavīram obligātā pašapziņa dusēja saldā miegā. Tāpēc Krievijā bija nepieciešams vārda tiešajā nozīmē izveidot proletariātu – strādnieku šķiru, uz ko spētu iedarboties pseidostrādnieku partijas. Taču, aizklīstot uz pilsētu rūpnīcām, zemnieku psiholoģija nemainījās – tik ļoti viņi bija pieraduši pie pazemojumiem. Bija vajadzīgas paaudžu nomaiņas un kriminālās vides terors.

Pasaules kara gatavošanai nozīmīgs pasākums bija masu psihozes kurināšana un sociālā kriminalizācija. Jau XIX gadsimta nogalē ohranka izstrādāja viltotus **Cionas gudro protokolus**, tos palaida masu metienā Rietumeiropā, bet pēc tam it kā tulkojuma veidā izplatīja Krievijā. Ebreju grautiņi uz šo *protokolu* fona cēla lielkrievu šovinisma līmeni. Tas bija visai veiksmīgs paņēmieni totāla civilizācijas graušanas kara psiholoģiskai sagatavošanai, jo attīstīja nežēlību pret cilvēkiem, pret kuriem nav iemesla personīgam naidam.

Trešai Romai Amerika ar brīvdomības piemēru bija kā dadzis acī. Tāpēc Aleksandrs II tai atdeva Aļasku, kad tur bija nostiprinājusies krievu diaspora ar specifiski sagatavotiem priesteriem priekšgalā. Drīz pēc tam ASV tika *aplaimota* arī ar kārtējo herēzi – jehovismu – mācību; kas nāk no senās Romas impērijas slepenpolicista Montāna un laika gaitā ir pilnveidojusies. Pēc pastāvošās versijas **Jehovas liecinieku organizācijas pirmsākumi it kā esot meklējami 1879. gadā**, kad kāds **Rasels** sāka izdot aktīvi izplatāmā žurnāla **Sargtornis** priekštecī **Zion's Watch Tower and Herald of Christ's Presence**. Patiesībā šo **sektu izveidoja krievu artilērijas kapteinis Nikolajs Iljins XIX gadsimta 50. gados Urālos** [12; 8. sēj., 543.–545.]. Lieki atgādināt, ka tajā laikā Krievijas vidienē kaut kāds subjekts nevarēja uzdrošināties pēc savas iniciatīvas sākt sludināt kaut ko tādu, kas būtu pretrunā ar pareizticību. Viņš tūdaļ būtu guvis ķecera reputāciju ar visām no tā izrietošām sekām. Bet šinī gadījumā **teologu sāka nesodīti tēlot militārists**, kurš ir zvērējis caram, pareizticībai un tēvijai. Ņemot vērā, ka Krievijas virsnieku pienākums ir darboties *tēvijas labā* arī pēc atvaļināšanas no karadienesta, šķiet neapšaubāmi, ka Iljins veica slepeno dienestu uzdevumu, kura sākotnējais mērķis bija pakļaut garīgi kontrolei

ebreju diasporu. Tomēr Iļjinam neizdevās piemulķot nevienu pašu ebreju, toties daudzi pareizticīgie, it īpaši kalnrūpniecības strādnieki, uzķērās uz izmestās ēsmas [12; 8. sēj., 545.], un ar to pierādījās, ka jehovisms var būt visai efektīvs līdzeklis kristiānisma graušanai.

Šodien jehovistiem jau ir iekrāta **viltuspraviešu plejāde** – **Džozefs Rezerfords, Nātans Knorrs** un tagadējais viņu garīgais diktators **Frederiks Francs**. Viņi sola *pestīšanu* tikai 144 000 cilvēku, kuri esot pieminēti Jāņa Atklāsmes grāmatā. Tomēr jau 1990. gadā afēristi bija ievilinājuši savos valgos 4 553 721 aktīvu locekli. (Naīvie jehovisti nav pamanījuši, ka tikai 3% apmātības apsēstajiem tiek solīta paradīze, tas nozīmē, ka katram 31 no 32 viņu *ticīgajiem* sagtorņu priekšnieki jau ir ierādījuši vietu ellē.) Jehovas liecinieku jājamzirdziņš ir tas pats vecais Arija aprobētais Kristus dievišķās dabas noliegums. Bet metodikas īpatnības balstās uz manipulācijām ar cilvēku domāšanu, virzot to atklātā antikristiānisma un antisemitisma gultnē. Sevišķi intensīvi tiek piekopts patvaļīgs Svēto Rakstu teksta traktējums, ko papildina klaji izdomājumi bez jebkāda sakara ar Bībeles tekstu. Lūk, piemērs no *Sargtorņa* 1995. gada 1. novembra numura:

Gadsimtiem ilgi kristīgās pasaules baznīcas ir rīkojušās līdzīgi atkritušiem jūdiem, kas sadusmoja Jehovu. (Ecēhiēla 8:3,17,18). Drīz Dievs Jehova rīkosies – viņš liks rasties pārsteidzošai domai ANO locekļu sirdīs. Šīs domas ietekmē politiskās varas izpostīs kristīgo pasauli, kā arī pārējo viltus reliģijas daļu. (Atklāsme 17:16,17)

Pirmavotos ir pavisam citādi vārdi:

Tad viņš izstiepa it kā roku un satvēra mani pie manas galvas matiem. Dieva spēks pacēla mani starp zemi un debesīm un aiznesa mani aizrautības stāvoklī uz Jeruzalemi pie iekšējā pagalma vārtiem uz ziemeļu pusi, kur stāvēja tas elka tēls, kas to Kungu kaitināja un sāpināja. (Ec. 8:3)

Un Viņš man sacīja: "Vai tu to redzi, cilvēka bērns? Vai tad Jūdas namam nepietiek šo nelietību, ko tie dara, ka tie vēl pilda visu zemi ar varas darbiem un vienmēr Manī rada dusmas? Un nu skaties: viņi tur zaļus laurus sev pie deguna.

Tādēļ Es celšos pret tiem ar bardzību, mana acs tos neuzlūkos ar līdzcietību, un Es tos nesaudzēšu. Un, kaut tie ar stipru balsi kliegtu Man ausīs, Es tos tomēr neuzklausišu." (Ec. 8:17,18)

Kāds sakars kristiešiem un jūdiem ar sen notikušu kāda Jūdas nama vienu morālās degradācijas epizodi? Te taču pieminēti konkrēta cilvēka dzimtas grēki, nevis nācijas vai reliģijas nebūšanas! Arī Jāņa Atklāsmes grāmatā nekādi ANO un mūsdienu valdību pieminējumi nav atrodam. Minētajā citātā ir atrodams tikai lāsts senajai Romas impērijai, un tas apskatīts šī darba 4. nodaļā.

Un tomēr *Sargtornī* mudž šādi domugraudi ar neslēptu politisku mērķi graut kristiānismu.

Pēc kaunpilnās sakāves Japānas–Krievijas karā sekoja izprovocētā 1905. gada revolūcija. Arī tā parādīja, ka Krievija karam nav gatava – nelielas kazaku melnsimtnieku bandas ar nagaikām un karātavām bez īpašām grūtībām nomierināja dumpīgās gubernas, kamēr citur vispār nebija nekāda priekšstata par notikumiem Krievijas lielākajās pilsētās un civilizētākajos novados. Eksāmenu izturēja tikai okupētās Baltijas valstis, kur vēl 1907. gadā turpinājās mežabrāļu partizānu karš.

1905. gada revolūcijai nebija izteiktu līderu un saskaņotas rīcības starp nemieru pārņemtajiem reģioniem. Vieni strādnieki cēla barikādes un šaudījās ar valdības karaspēku, bet citi – vien mītiņoja, staigāja ar lozungiem, prasot maizi, 8 stundu darbadienu, un kļiedza – *Nost patvaldību!* Varu savās rokās ņēma tikai pašvaldību līmenī (pēc seno demokrātiju parauga), taču nebija skaidrs, kas dos maizi un īsāku darbadienu, ja nebūs cariskās patvaldības. Tomēr kaut kādas nopietnākas pašvaldību formas sāka veidoties gandrīz vai tikai Baltijas zemēs, taču arī te revolūcija sākās tik pēkšņi un stihiski, ka nebija viegli orientēties, ko īsti uzsākt, jo iepriekš šādai situācijai nekas nebija izplānots. Stihisku pret darbību vikingu režīmam izprovocēja latviešu strādnieku ļaunprātīga apšaušana, kad viņi devās protesta demonstrācijā sakarā ar slaktiņu Ziemas pils laukumā Pēterburgā 1905. gada 9. janvārī. Toties divus gadus ilga partizānu karš pret Krieviju parādīja, ka Baltija it nemaz nav rusificējusies, un ka šādi eksperimenti varētu beigties ar okupēto Baltijas zemju zaudēšanu. Tas acīmredzot noteica nākamā pasaules kara stratēģiju – frontes līnijai bija jāiet cauri Baltijai. Tai jāvirzās lēni, lai visi iedzīvotāji uz ilgu laiku dotos bēgļu gaitās un zeme būtu tik ļoti izpostīta, ka tautai vairs nebūtu iespējams pie tās atgriezties.

Tikai pēc daudziem gadiem atbildību par 1905. gada revolūciju uzņēmās komunistiskā partija, kas pašglorifikācijai skaidroja to tā, ka gandrīz vai bija jāsaprot – *Krievijas un starptautiskā proletariāta vadonis Ļeņins* no Rietumeiropas kūrortu zonām esot vadījis operatīvo situāciju, tostarp *dodot rīkojumus, kur Maskavas Krasnaja Presnā novietot to vai citu lielgabalu un kura Maša Vaņam pienesīs patronas.*

Krievijā karam un politiskās fasādes nomaiņai gatavi bija tikai slepenie dienesti, it sevišķi ohranka un militārā izlūkošana. Tie intensīvi veidoja, audzināja un šķēla partijas, līdz atrada optimālāko variantu – sagatavot redzamās politiskās varas pārņemšanai sociāldemokrātijas meņševiku spārnu un sociālistus–revolucionārus. Visas partijas tika rūpīgi pieslīpētas slepenās novērošanas un līdzdalības ceļā, līdz tika atlasīti piemēroti cilvēki visu partiju virsotnēs. Ar aizliegtā augļa metodi tika izplatītas un propogandētas sociālisma idejas, it īpaši marksisms. Protams, trešā daļa no Marksa un Engelsa darbiem tika atfiltrēta un krieviski netika tulkota nedz ohrankas laboratorijās, nedz partiju dīkdieņu pulciņos, nedz arī vēlāk, komunistiskā režīma laikā.

Strādnieku prasība pēc maizes valdošajām *eirāziešu* aprindām deva ierosmi padomāt, ka bez tās ražot nāvi milzīgos apjomos ir problemātiski, bet karot ilgus gadus jo vairāk. Otrkārt, ne mazāk stratēģiski svarīgi bija gaidāmā kara dalībniekiem radīt apstākļus, lai viņiem būtu par ko karot. Šī jautājuma risinājums bija uzticēts talantīgajam tautsaimniekam Stolipinam. Viņš veica tādas reformas, ka dažu gadu laikā strauji cēlās labklājība. Taču viņa centība bija tik pārmērīga, ka varēja sākties spontāna krievu kultūras līmeņa celšanās, un pret viņu tika rīkoti vairāki atentāti. Pēc pēdējā – sekmīgā – cara galmā bija noliegts Stolipina vārdu pat pieminēt. Viņš savu bija paveicis – agrāk nospiestajos krievu zemnieciņos pamodās saimnieka gars, interese radīt un vairot savas bagātības. Tagad, ja nāks karavīri no svešām zemēm un valdība zemniekiem iestāstīs, ka *iebrucēji* viņiem visu grib atņemt, krievi cīnīsies kā lauvas.

Mes redzam, ka Pasaules karš tika gatavots ļoti rūpīgi un ārkārtīgi slepeni, lai to priekšlaicīgi neatšifrētu *Eirāziešu* ordenim nepiederīgās valstis un pašmāju nevingu izcelsmes valdības locekļi. Krievijā tika izveidota valsts Dome, kur politiskajām partijām bija

paredzēta grēkāža loma, kam pēc kara būtu jāatbild par daudzajiem upuriem. Vācijā un Austroungārijā partijas jau sen lēma ārējās un iekšējās politikas jautājumus, un, kaut arī faktiski tās nespēja ietekmēt notikumu gaitu, to saukšanai pie atbildības bija iekrāti materiāli vēl pirms kara. Tāpēc arī Krievijā Dome strādāja stingrā slepeno dienestu uzraudzībā, lai nenotiktu tāda valsts demokrati-zācija kā Anglijā, bet jo vairāk nebija pieļaujams pārņemt ASV paraugu.

Savdabīga bija kara psihozes kurināšanas maniere. Vēl ilgi pirms Pasaules kara Rietumeiropā tika izplatīta koloniāli-rasistiska literatūra par mežoniem citos kontinentos. Kaut kā šeit iederas filozofa Frīdriha Nīčes huligāniskais, kaut arī mākslinieciski augstvērtīgais darbs *Tā runāja Zaratustra*. Bet Krievijā tika kurināta militāra histērija sakarā ar Napoleona karagājiena simtgadi – tika būvēti monumenti, un šajos pasākumos iesaistījās arī Krievijas Pareizticīgo Baznīcas vadība, **par godu karam** ceļot fantastiski krāšņu dievnamu, ko zaimojoši nosauca Kristus Pestītāja vārdā. Aiz šī pasākumu kompleksa ir saskatāma pirms simt gadiem notikušā kara vešanas paņēmieni propagandā – tēlotāja māksla ar estētisku spēku uzskatāmi rādīja (piemēram, F. Rubo panorāmas) abu pretī stāvošo karojošo pušu blīvo izvietojumu uz atklāta lauka un savstarpējo apšaudi ar šauteņu un artilērijas uguni. Paralēli tam tika propagandētas kavalērijas ierindas, kas drosmīgi metās virsū pretiniekam. Nākamā kara dalībniekiem bija jārada asociācijas, ka tieši šādā veidā, kādā tika sakauts Napoleons, varēs gūt uzvaru arī gaidāmajā karā.

Tās bija efektīvas lamatas, jo XX gadsimta ieroči vairs nebija tās bises; kuru pārlādēšanai vajadzēja laiku, un ar kurām, rūpīgi tēmējot, trāpīt pat cilvēku pūlī bija visai grūti. Arī lielgabalu šāviņi tagad ar šrapneliem un šķembām spēja noklāt vērā ņemamu platību. Arhaiskie kaujas paņēmieni modernās kaujas tehnikas laikmetā dotu iespēju iznīcināt daudz vairāk cilvēku.

1914. gada 1. augustā sākās Pasaules karš. Galu galā Krievijai, kur pirms gada tika vesta nikna pretfrānču propaganda, sava vājuma dēļ nācās tomēr uzstāties kā Francijas sabiedrotajai pret Vāciju. Tā kā Vācija bija sevišķi stipra, tika izveidota trejsavienība – Vācija, Austroungārija un Itālija. Bija iespējams paredzēt, ka vācu un tās

sabiedroto virsniecība godprātīgi centīsies veikt savas tautas izkaušanas patriotisko pienākumu. Tāpēc viņu lielās kaujas spējas un meistarība bija jākompensē ar karu divās frontēs. Tā vācu tauta tika iespiesta Antantes spīlēs – no vienas puses Francija, Anglija un ASV, no otras puses – Krievija. Vācija bija īpašs vikingu uzmanības objekts, jo gadsimtos neviens ķeizars nespēja pilnvērtīgi to kontrolēt un stūrēt pēc saviem ieskatiem, kā arī pārveidot par unitāru tautu sakausējumu. Katrā novadā bija sava valoda un savas sentēvu paražas. Tā joprojām bija arī Eiropas kultūras centrs. Vācija bija jāsagrauj un jānoved līdz Krievijas tautu izmisuma līmenim, lai brīvdomība no tās vairs mūžam neizstarotu.

Kad karš jau bija sācies, vēlreiz tika pārskatīts koalīciju sastāvs, un Itāliju izslēdza no trejsavienības. Vācijai un Austrijai bija pietiekami daudz spēka ilgstošam karam, taču, ja karo Itālija, ārpus spēles paliek Turcija. Bet tur taču arī ir desmitiem miljonu cilvēku! Antantes pusē tā karot nevarēja, jo Krievija bija Turcijas vēsturiskā ienaidniece, bet trejsavienībā tai bija sabojātas attiecības ar Itāliju. Turcijas neitralitātes gadījumā tās iedzīvotājus kara genocīds neskartu. *Eirāziešu ordenim* tas nebūtu pieņemami.

Šī kara raksturīgākā iezīme – pozīciju karš, kur cilvēkiem vasaras svelmē un ziemas salā bija jānīkst ierakumos un jānakšņo mitrās blindāžās. Tā laika karadarbības shēmu izpēte atstāj iespaidu, ka visās Eiropas frontēs vairs nebija neviena gudra virsnieka un ģenerāļa. Tas, protams, ir nereāli, taču nejēdzīgie taktiskie risinājumi nāca no augšas abās karojošās pusēs un radīja vispārēja stulbuma efektu, jo pa visu frontes līniju izklīdētā vienmērīgā karavīru līnija bija viegli pārraujama. To Pasaules kara militāristi nevarēja nezināt. Starp citu, to pierādīja A. Brusilovs Galīcijā, kā arī latviešu strēlnieki Ziemassvētku kauju laikā. Joprojām starp tā laika notikumu pētniekiem pastāv viedoklis, ka krievu ģenerālštābs bija pārdevies vāciešiem un tur bija nejēgas.

Pirmkārt, latviešu virsnieki, kuri izstrādāja Ziemassvētku kauju operāciju, kopā ar krieviem bija mācījušies krievu karaskolās, kurās pasniedza krievu ģenerālštāba virsnieki. Tāpēc pieņēmums par nejēgām krievu ģenerālštābā neiztur kritiku.

Otrkārt, šīs latviešu uzvaras lokālajās kaujās varēja it kā būt laba skola vācu virsniecībai. Taču arī vācu puse karošanas stilu

nemainīja. Vai tas varētu liecināt, ka arī vācu ģenerālštābs bija nejēgu un krievu spiegu apsēsts? Tas nozīmē, ka pozīciju karš bija plānots karā iesaukto vīriešu apzinātai izslepkavošanai abās pusēs. Tā bija šaha spēle, kur galvenie spēlētāji bija Pēterburgā un Berlīnē, bet figūras – dzīvi cilvēki. Arī nošautais Stolipins savu darbu bija paveicis spoži – tagad varēja karot ilgi, jo Krievijā bija tik daudz pārtikas, ka tās karavīri Pasaules kara gados neizskatījās pēc bada cietējiem, un Krievijas speciālās vienības varēja nodrošināt ar maizi, sviestu, gaļu, speķi un sāli arī pretinieka neskaitāmās armijas. Pirms atkāpšanās piefrontes noliktavas vienmēr tika piekrautas ar fantastiskiem krievu pārtikas krājumiem, kuri bija domāti vāciešiem.

Pozīciju karš nesa daudz posta un prasīja milzīgus cilvēku upurus. Zemes auglīgā virskārta tika izjaukta ar ierakumiem, blindāžām un sprādzienu bedrēm, augsne piesārņota ar mīnām, nesprāgušiem lādiņiem, šķembām un dzeloņdrātīm. Taču tas tomēr nedeva cerētos rezultātus padarīt Eiropu par tuksnesi. Gatavojot pasaules genocīda karu, gadiem ilgi ražojot un krājot iznīcināšanas līdzekļus, spēlmaņi nespēja paredzēt, ka tāds šķietami nenozīmīgs pasākums kā ierakumu būve 1904. gadā Krievijas – Japānas kara laikā gūs tik plašu izplatību. Šī prakse pasargāja daudzu miljonu cilvēku dzīvības abās karojošās pusēs, un pompozā 1812. gada kara jubileja Krievijā bija velti izšķiesta nauda.

Bija saražots tik daudz dažāda kalibra ieroču un munīcijas, ka bezierakumu apstākļos ar tiem būtu iespējama visu karā iesaukto vīru nogalināšana tiešajā tēmējumā. Protams, varēja aizliegt karavīriem rakt ierakumus, taču jāņem vērā, ka, lai arī līdz cik lielum absurdam bija iedresēta militārā disciplīna, šāds aizliegums varētu izprovocēt nevikingu virsnieku un ģenerāļu dumpi visās frontēs.

Acīmredzami Eiropas vikingsiem šī spēlīte sāka apnikt, jo karā ievainotie un sakropļotie krievi atgriezās mājās un savu spēju robežās atsāka apstrādāt zemi. Krievijas maizes un gaļas joprojām pietika gan krievu, gan vācu armijai. Arī kara materiālu rūpniecība strādāja ar pilniem apgriezieniem, taču tikai retais šrapnelis vai šāvīnš trāpīja ierakumos, kur bija patvērušies karavīri. Viņu prasme izdzīvot briesmu brīžos ik dienas pilnveidojās. Un tā pozīciju karā varēja kauties līdz bezgalībai, bet aizsaulē cilvēku dzīvību miljoni gāja neiedomājami gausi. Arī gāzes nelīdzēja – tika izgudrotas

gāzmaskas. Protams, desmitiem miljonu cilvēku mira nepelnītajā nāvē, bet citi desmiti miljonu izdzīvoja. Tas nebija nedz plānots, nedz gribēts. Taču genocīdu turpināt kļuva problemātiski, kad 1917. gada sākumā Krievijai sāka pietrūkt pārtikas un tai vairs nebija ko dot arī Centrālās Eiropas koalīcijai.

Kara izraisītājus pārņēma bailes, jo, stihiski pārtrūkstot karadarbībai, cilvēki, kuri ne tikai joprojām ir spējīgi nest ieročus, bet arī guvuši kara un nežēlības rūdījumu, var pārdomāt notikušo – sak, vai tad kaut kāds draņķa Habsburgu vai Hohencollernu princis bija to vērts, lai izraisītu šādu vispasaules slaktiņu? Vikingiem steidzami bija jānozūd no redzamās politiskās skatuves, politiskajā fasādē izbīdot savus ielikteņus, citādi Lielās franču revolūcijas giljotīnas recidīvs varētu kļūt par realitāti.

Ar politiskās fasādes nodošanu *strādnieku* partijām vajadzēja pasteigties, jo rietumu frontē jau tika gatavots reāls plāns Vācijas sagrāvei – Francija un ASV bija republikas, ko vikingi ar slepenajām operācijām un ietekmes aģentūru pēc šāda kara visai vāji varētu ietekmēt. Arī Anglijas parlaments lielā mērā bija ārpus efektīvas vikingu kontroles. Steidzami bija jāizsit Krievija no dalības karā, lai Vācija varētu liekās divīzijas pārsviet uz rietumu fronti. Un, ja pirmā vairs nekaros, tai ir jāatdod visas neaizskaramo krājumu rezerves otrajai. Tumšajā Krievijā liekos cilvēku miljonus bija iespējams aplaktēt arī citādām metodēm, piemēram, ar pilsoņu karu un totālu badu. Taču tam varētu sekot cara stihiska gāšana. Vikingiem šāds risinājums nevarēja būt pa prātam.

Nikolajs II no vikingu viedokļa bija nejēga – viņam nebija izpratnes nedz politikā, nedz ekonomikā, nedz kara lietās. Iesaistoties slepenajā savvērestībā ar Vācijas un Austrijas ķeizariem un izraisot pasaules mēroga genocīda karu, viņš nebija līdz galam konsekvents. Tā vietā, lai personīgi piedalītos ģenerālstāba sēdēs un vadītu tautu masveida iznīcināšanas operācijas, viņš mocījās sirdsapziņas pārmetumos, lūdza Dieva piedošanu par sarīkoto globālo asinspirti un klaiņoja pa hospitāļiem, vaimanājot par neskaitāmajiem sakropļotajiem jaunekļiem, kuru ciešanās bija arī paša vaina. Piedevām viņš vēl uzklusēja kaut kāda Sibīrijas klaidoņa Rasputina un savas sievas padomus, nevis ģenerāļus un padomniekus. Bet monarha radniecība ar Dānijas un Anglijas karaļnamiem varēja

būt par cēloni Krievijas transformācijai humanizācijas virzienā pēc Stjuartu režīma parauga. Arī troņmantnieks nebija perspektīvs – princis Aleksejs bija smagi slims, un tālab no viņa nekāds dižais barvedis nebūtu iznācis.

Februāra revolūcijas priekšvakarā bez cara ziņas Pēterburgai domāto maizi nosūtīja uz piefrontes noliktavām, armija saņēma pavēli steigami atkāpties. Ziņas par pārtikas krīzi nekavējoties tika izplatītas pa galvaspilsētu. Vācieši dabūja pēdējās trofejas, bet Petrogradā ohranka caur saviem aģentiem – sētniekiem un rūpnīcu meistariem – sarīkoja masu demonstrācijas, kamēr ģenerāļu hunta uz šāda fona piespieda caru atteikties no troņa.

Stihiskas tautas dusmas un cara pakļaušanās tautas gribai tika lieliski imitēta. Nevienam pat prātā nevarēja ienākt, ka situāciju visā impērijā kontrolēja tie paši vikingu slepenie dienesti: ohranka caru aizstāja ar Pagaidu valdību. Masu demonstrāciju un militārās huntas saskaņotība bija tik laba, ka cara gāšana patiešām **izskatās pēc iekšējā apvērsuma pašā Eirāziešu ordenī**. Šoreiz tas bija labi sagatavots – ar Napoleona piemēru kārdinātās dekabristu huntas 1825. gada kļūdas netika pielaistas. Taču kara radītais posts bija tik liels bet galvenais darbs – atbrīvoties no liekajiem cilvēkiem – vēl nebija izdarīts. Vajadzēja politiskā teātra priekšplānā izbīdīt statistus, kas pēc tam atbildētu par visu. Arī par savvērestību pret *likumīgiem* monarhiem.

Joka pēc steigami tika atceltas kārtas, iedzīvotāji atzīti par vienlīdzīgiem pilsoņiem un visi tagad saucās par kungiem. Ar to tika novērsta iespējamās briesmas giljotinēt *augstlabdzimtības*, kaut gan stihiskas revolūcijas gadījumam bija iepriekš sagatavota butaforiskā *muižnieku* kārta, kurai būtu jāuztver represijas uz sevi, ja sāktos augstāko kārtu vajāšanas.

Vēl pirms Pasaules kara valsts dome tika piesātināta ar *strādnieku* partiju deputātiem – vīriem ar apaļu vēderiņu. Starp šiem vīriem bija maz tādu kā Kerenskis, kurš vismaz izskatījās pēc badā turēta mocekļa. Iespējams, ka tieši tāpēc Aleksandram Kerenskim tika dāvāts premjerministra amats. Taču viņš bija audzināts kā **rusu** apsēstās Krievijas patriots un lielkrievu šovinists, kam *vienotās un nedalāmās* impērijas ideja bija augstāka pat par amatu. Kā kvalificēts jurists viņš apzinājās starptautisko līgumu nozīmi – Krievija ar

aizņēmumiem bija saistīta ar Antanti, bet parādi ir jāatmaksā. Tas nozīmē, ka viņš nesaprata, ko grib aizkulišu diriģenti, tāpēc saņēma brīdinājumu – stingrajā pretizlūkošanas tikla uzraudzībā esošā armija uzsāka brāļošanos ar vācu karavīriem visā frontē.

Armijā pat starp augstākajiem virsniekiem nospiedošais vairākums bija nevingu izcelsmes krievi. Atšķirībā no vikingiem krievi dzīvoja lielkrievu nācijas uzvaras ilūzijās, tāpēc Kerenskim apturēt brāļošanos ar ložmetēju palīdzību nebija grūti. 1917. gada jūnijā viņš izvirzīja lozungu par karu līdz uzvarai un uzsāka sekmīgu uzbrukumu, nesot smagus zaudējumus Vācijas armijai, vienlaicīgi dodot iespēju Antantei attīstīt operācijas rietumu frontē. Ar to Kerenskis savai valdīšanai parakstīja nāves spriedumu, jo vikingiem bija rezerves variants – Ļeņina boļševiku sīkpartija. Tā pulcēja aptaurētus fanātiķus, kurus pilnīgi apmierināja vadoņa diktatoriskais vadības stils. Ar īpašām prāta spējām šī partija neizcēlās – strādniekiem domātajās lapelēs (sākumā *Iskrā*, vēlāk *Pravdā*) tās skribenti rakstīja pārgudrus sacerējumus, piesātinot tekstus ar fantastiskām idejām un sarežģītiem prātojumiem, kuri vispārējās lasītneprasmes sabiedrībā nebija saprotami. Tos intensīvi studēja tikai ohranka, dažkārt imitējot boļševiku vajāšanas un iesēdinot cietumā vienu otru aktivistu, lai cilvēki redzētu, ka šī partija ir opozīcijā.

Lai gan komunistu propaganda centās idealizēt šos muižniekus – *strādniekus*, iztēlojot viņus kā varoņus, kuri skaistās nākotnes idejas vārdā esot pametuši savas ligzdas un gājuši ciest par tautu, tas tomēr neatbilda cilvēku psiholoģijai. Viņi strādniekiem varēja palīdzēt citādi – ar labdarību, darba un izpeļņas nodrošinājumu, dzīves apstākļu uzlabojumu, izglītošanu. Ja muižnieki–dēkaiņi tikai jaunības trakumā būtu pametuši mājas, sasniedzot 30 – 40 gadu vecumu, viņi atgrieztos mājās kā pazudušie dēli, palūgtu piedošanu un turpinātu kārtas stāvoklim cienīgu dzīvi. Taču politiskā darbība viņiem bija uzdevums uz mūžu, un pat par atkāpšanos no politiskās līnijas partijas ietvaros draudēja bargs sods (piemēram, Sofija Perovska tika pakārta). Ja viņi godprātīgi pildīja savu *šķirisko* misiju, tika krasi saīsināts *soda laiks* ar ohrankas imitēto *bēgšanu*.

Tiešām, vai, bēgot no trimdas, par slaistu izaugušais Ļeņins būtu spējīgs patstāvīgi pārvarēt Sibīrijas sniegtos milzu plašumus? Ja

boļševiku partija tiešām būtu strādnieku partija, tai nebūtu līdzekļu pat viena cilvēka izvešanai no Sibīrijas. Taču no turienes boļševiki *bēga* viens pēc otra, un vadošais kodols katru reizi tika pārcelts uz Rietumeiropas kūrortiem. Staļinam kā *zemas* izcelsmes cilvēkam šādu iespēju nebija, taču arī viņam jāva šķērsot Krievijas robežu dalībai boļševiku kongresā. Pārējā laikā viņam bija *darbiņš* Krievijas teritorijā. Savukārt F. Dzeržinskim bija īpaši slepens uzdevums – personīgi komplektēt kadrus starp noziedzniekiem, taču kūrorti arī viņam neizpalika.

Visai interesanta lieta ir sarkano bandītu glorifikācijas paņēmieni. Arī Jurijs Germana apoloģētiskais raksts *Ledus un liesma* it kā padara melnu par baltu, taču tā dziļāka analīze grauj padomju vēsturnieku veidotos priekšstatus par Dzeržinski. Šeit viscaur vērojams nemitīgi uzspiežamais, taču lietas apstākļiem neatbilstošais superčekista personības un rīcības raksturojums:

Viņš necieta patētiku, tomēr rakstīja:

„Es nevaru nodibināt sakarus ..., redzu, ka citas izejas nav, – nāksies pašam braukt turp, citādi jādzīvo pastāvīgās, nepārtrauktās mokās. Mēs esam pilnīgi atrauti. Tā es strādāt nevaru, tad jau labāk iekrišana ...” [40; 9.]

Ir arī citas pārles, piemēram:

Kaut arī viņš bija neparasti labsirdīgs, viņš nepiedeva pat vismazāko kļūdu, ja tā varēja izjaukt konspirāciju un līdz ar to kaitēt partijai. [40; 10., 11.]

Pēc karātavu humora izskatās šādi domu graudi, it īpaši, ja zinām patiesību ne tikai no aculiecinieku un cietušo liecībām, bet arī no materiāliem, ko perestrojkas laikā paši komunisti atklāti publicēja par čekistu zvēribām:

„Kad viens no Ārkārtējās komisijas darbiniekiem iesita arestētam kontrrevolucionāram, Dzeržinskis pavēlēja šo darbinieku sodīt un pats uzstājās kā apsūdzētājs,” – atceras VĀK bijusī darbiniece M. Broslova. [40; 23.]

Visai miglaina ir Dzeržinska biogrāfija čekistu vēsturnieku skatījumā. Tā ir infantilisma pilna, un izskatās, ka viņa biedri neko nopietnu par viņu nav zinājuši:

„Nav precīzi nosakāms, kad tieši Dzeržinskis kļuva par revolūcijas kareivi. Vēl zēns būdams, viņš dziļi pārdzīvoja tirānijas, šovinisma un gara nabadzības dažādas izpausmes, cilvēka personības pazemošanu, sociālo un nacionālo nevienlīdzību – visu to, kas bija cariskās Krievijas būtība.

Taču viņš nebija tikai skumjš vērotājs, bet gan aktīvi, trauksmaini darbojās, nerēķinādamies ne ar kādiem viņam iespējamiem bēdīgiem rezultātiem.

Jau ģimnāzista gados Dzeržinskis kļuva profesionāls revolucionārs. Un pilnīgi apzināti viņš vienmēr izvēlējās sev pašu grūtāko, pašu bīstamāko uzdevumu.

... Dembi Veļkos atklāta partijas Varšavas starprajonu konference. Policija ielenc konferences dalībniekus. Šai brīdī visi dzird Dzeržinska mierīgo balsi: „Biedri! Ātri dodiet man visu nelegālo, kas jums ir līdzī. Man aresta gadījumā nav ko zaudēt.”

Demonstrācijas apšaušanas laikā Varšavā, kad grāfs Pšezdeckis aprautā balsī komandēja: „Uguni, vēlreiz uguni! Uz dumpiniekiem uguni!” – pagrīdnieks Dzeržinskis glāba ievainotos, slēpdams tos no šāvējiem namu vārtos un pagalmos, smagāk cietušos palīdzēja ievietot slimnīcās.

Uz galvojuma pamata atbrīvots no cietuma, Felikss Edmundovičs jau nākamajā dienā ieradās tā paša cietuma satikšanās istabā un caur restēm ilgi sarunājās ar saviem ieslodzījuma biedriem, viņu sievām, mātēm un bērniem. [40; 8., 9.]

Šeit katrā rindkopā ir mīkla. Dzeržinskis kā profesionāls revolucionārs nav pratis pabeigt ģimnāziju. Nenopietni izskatās nākošā rindkopa, jo piedalīšanās pretvalstiskajā konferencē pati par sevi ir kompromitējošs fakts. Kālab tādā gadījumā tikai Dzeržinskim vienīgajam policijas ielenkumā nav ko zaudēt? Vai demonstrācijas apšaušanas laikā tikai Dzeržinskis tiešām bija vienīgais, kas zināja, ko darīt ar ievainotajiem? Kas par šo Fēlikšu Edmundoviču Dzeržinski galvoja, un kas ļāva viņam ilgstoši tikties ar ieslodzītajiem? Kāpēc pat ieslodzīto bērni, mātes un sievas bija aiz restēm, bet Fēlikss Edmundovičs ne?

Lūk, vēl viens interesants blefošanas tehnoloģijas paraugs:

Vienmēr, visu mūžu viņš atradās „ciņas ugunī”. 1909. gada rudenī viņu izsūta uz mūža katorgu Sibīrijā un atņem īpašuma tiesības, taču Dzeržinskis pēc nedēļas aizbēg no Jeņisejas guberņas Kanskas apriņķa Tasejevas ciema. Divdesmit septiņu gadu vecumā jau piecas reizes bijis cietumā un katorgā, viņa veselība nopietni iedragāta. Pakļaudamies partijas biedru prasībai, Dzeržinskis dodas uz Kapri salu, kur iepazīstas ar Maksimu Gorkiju. [40; 9.]

Vai nebūtu godīgāk teikt, ka Dzeržinskis Jeņisejas guberņas trimdā nekad nav bijis?

Arī Kapri salā Dzeržinskis nepazīst atpūtu. Šeit sāk veidoties viņa – nākamā Viskrievijas Ārkārtējās komisijas (čēkas – O.G.) vadītāja iezīmes. 1910. gada

4. februārī, pētot materiālus par provokācijām pagrīdes organizācijās, Felikss Edmundovičs raksta: „Skaidri redzu, ka pašreizējos pagrīdes apstākļos, līdz tam laikam, kamēr neizdosies atklāt un izolēt provokatorus, nepieciešams organizēt kaut ko līdzīgu izmeklēšanas nodaļai...” [Turpat.]

Tā tad cilvēks ar iedragātu veselību pāris mēnešu laikā esot izgājis cauri sniegotajai taigai, ticies ar biedriem un pēc īpašuma konfiskācijas bez graša kabatā nokļuvis uz Vidusjūras salas. Tas taču ir absurds! Te acīmredzami kaut kas nav kārtībā ar reāliem faktiem, tāpēc šī pedofila–sadista biogrāfijas pamatā ir nevis tā laika tiesu un žandarmērijas materiāli, bet gan patētiski vārdi no viņa dienasgrāmatām, vēstulēm un līdzdalībnieku atmiņām. Visticamāk, ka Kapri salā atradās ohrankas mācību centrs, kur viens no mācību spēkiem varēja būt Maksims Gorkijs, kura biogrāfijā tāpat ir daudz neskaidrību. No šī *revolūcijas vētrasputna* autobiogrāfijas izriet, ka viņu it kā esot mācījis lasīt un rakstīt vectēvs – pļēgurs un psihopāts, bet turpmākās *universitātes* bija Gorkija klaidoņa dzīves laikā redzētais. Vai ar to bija pietiekami, lai varētu kļūt par miljonāru un tādu rakstnieku, kura darbus nevar uzskatīt par diletanta grafomānijas augļiem?

Sergo Bērija raksta, ka M. Gorkijs bija adoptējis Jakova Sverdlova brāli Zinoviju Sverdlovu, piešķirot viņam savu uzvārdu – Peškovs [41; 136., 137.]. Kas īstenībā bija Gorkijs? Šobrīd tas ir noslēpums, jo vairāk, ja cilvēku muļķošanai un nomierināšanai viņš rakstīja cildinošas atsauksmes par padomijas nāves noietnēm, kuras personīgi bija apmeklējis. Un kāpēc pirms lielā 1937. gada terora tomēr tika uzskatīts par lietderīgu viņu novākt?

Pēc mācībām Kapri salā Dzeržinskis vada komisiju, kas izmeklē to personu lietu, kas tiek turētas aizdomās provokāciju rīkošanā. Un ohranka zina par šo viņa darbību. [40; 10.] Atmetot tādas apoloģētiski patētiskas sēnalas kā „pagrīdnieks Dzeržinskis, kurš izbēdzis no cariskās katorgas, ir bīstams cariskajai ohrankai”, nav grūti atšifrēt, ka tas bija viņš, nevis Ļeņins, kas boļševiku partijā ieviesa diktatorisku režīmu, kvalificēti terorizējot bandas tīklos ievilinātos strādniekus un naivākos inteliģentus.

Tāpēc kā anekdote izskatās šāda epizode [40; 20.]:

1917. gada 14. martu Dzeržinskis sagaidīja Butirkos Maskavā. Šajā dienā revolucionārie strādnieki, uzlauzuši cietuma vārtus, atbrīvoja politiskos katordzniekus, starp tiem arī Dzeržinski, un uz rokām iznesa viņu uz ielas.

Varam nešaubīties, ka cilvēku, kurš ne vienu pašu dienu nebija strādājis rūpnīcā, strādnieki nemaz nepazīna. Uz rokām viņu iznesa par strādniekiem pārgērbtie žandarmi.

Uz Dzeržinska biogrāfijas fona visai interesants ir kāds padomju varas laika tips, vārdā Ļoņka Pantelejevs:

Ne Pantelejeva ārējais izskats, ne atbildes un paskaidrojumi sliktu iespaidu nerada. Petrogradas tipogrāfiju strādnieks Pantelejevs līdz šim ne reizes nav sodīts un vispār dzīvojis godīgi. Viņš brīvprātīgi iestājies tikko nodibinātajā Sarkanajā Armijā un devies uz Narvas fronti. Tur viņš kriet gūstā, taču drīz izbēg un atkal iestājas armijas rindās. Pēc demobilizācijas pāriet VĀK (čeka – O.G.) dienestā. 1921. gadā viņu uz aizdomu pamata apcietina par ielaušanos, taču pierādījumu trūkuma dēļ atbrīvo. Nokļūt atpakaļ iepriekšējā dienestā viņam neizdodas, un recidīvista Belova sabiedrībā viņš soli pa solim no godīga cilvēka kļūst par īstu ielaušanās speciālistu. [40; 138.]

Dzīvē viss var gadīties. Nav liels brīnums, ja arī godīgs cilvēks nolaižas līdz noziedznieka līmenim. Taču Pantelejeva epopejā ir aizdomīgi, ka viņam vienmēr izdevās aizbēgt no vajātājiem pat tribunāla laikā:

Lai gan Pantelejevu un Gavrikovu pastiprināti apsargāja, viņi kopā ar diviem draugiem, arī bandītiem, izbēguši no trešā labošanas nama. Bēgšana notikusi naktī no desmitā uz vienpadsmito novembra. Bēgšanas brīdī visā cietumā nodzisisis elektrība. Lai gan visās četrās galerijās dežurēja posteņi, noziedznieki no ceturta stāva pa riņķa kāpnēm nokāpuši lejā un pa koridoru pagājuši garām galvenajam posteņim. Tālāk viņi, neviena nemanīti, izgājuši cauri satikšanās istabai, izsītuši logu un nokļuvuši pagalmā, bet pēc tam laimīgi pārrāpušies pāri divu asu augstajam žogam uz ielu un pazuduši. Ir pamats domāt, ka bēgšana notikusi ar kāda brīvībā esoša drauga palīdzību. [40; 139.]

Cik jauki bija organizēta pastiprinātā apsardze, taču tās pūles izjauca kaut kāds brīvībā esošais draugs? Blēņas! Čekists Pantelejevs pildīja kriminālā terora uzdevumus, un tāpēc viņam tika dota iespēja bēgt no čekistu nagiem, tāpat kā savā laikā Dzeržinskim no ohrankas kazemātiem. Čekists–bandīts līdz mūža galam sodu par noziegumiem nesaņēma. Vai viņš mira no nejaušas lodes? Ticamāk, ka pēc šāda treniņa saņēma dokumentus uz sveša vārda un devās pildīt kādu īpašu čekas uzdevumu.

Dzeržinska pastiprinātā interese par bērniem ir īpašas analīzes vērtā, jo viņš bija ne tikai ohrankas aģents, bet arī pedofils, un, kā to var redzēt no viņa vēlākām aktivitātēm specifisku bērnu namu izveidē, ar sadistisku orientāciju:

Dzeržinskis prata mīlēt svešus bērnus. Šis cilvēks, kurš nepazīna sentimentalitāti, jau 1902. gadā rakstīja savai mātai Aldonai: „Nezinu, kādēļ mīlu bērnus kā nevienu citu. Es nekad nevarētu iemīlēt sievieti tā, kā mīlu viņus. Un es domāju, ka savus bērnus es nevarētu mīlēt vairāk kā svešus.

Sevišķi grūtos brīžos es sapņoju, ka esmu pieņēmis bērnu, atradeni, auklējot ar viņu un mums ir labi ..." [40; 20.]

Tātad jau 25 gadu vecumā dzelzs Fēliksa personā civilizācijai bija darišana ar vienu no visnegēlīgākajām seksuālajām perversijām, jo Dzeržinskis pašrocīgi rakstītajā vēstulē mīlestībā pret **svešiem** bērniem kā vīrietis iejauc erotiku, piesaucot sievieti salīdzinājumam. Tā vairs nav pedagoga vai vispār jebkura inteligenta cilvēka neerotiskā mīla pret mazajām, neaizsargātajām būtnēm. Tātad dzelzs Fēlikss bija bīstams kriminālelements.

Un tāpēc arī tuberkulozi viņš dabūja ne jau cietumā, nēsājot uz kamiešiem kādu slimnieku Rosolu pastaigu stundās [40; 13., 14.]. Dzeržinskis staigāja pa zaņķiem, kur bāreņi meklēja kādu maizes garozu un pajumti, jo šo vidi, izrādās, viņš ļoti labi pazīst.

Citā vēstulē viņš rakstīja:

„Dzīvē esmu ticis ar bērniem, maziem, nevarīgiem, bet jau ar pieauguša cilvēka skatienu un runu – ak, tas ir šausmīgi! Nabadzība, ģimenes siltuma un mātes trūkums, iela un dzertuves pārvērš šos bērnus mocekļos, jo viņi savā jaunajā, mazajā ķermenī jau nes dzīves indi – samaitātību. Tas ir drausmīgi!” [40; 7.]

Superčekista īpašā interese par bērniem ļauj izskaidrot psiholoģiskos motīvus, kālab vēlāk viņš tik centīgi piekopa teroru, ka par bāreņiem kļuva miljoni bērnu, bet pēc tam viņi tika vardarbīgi ieslodzīti bērnu namos, – tātad Dzeržinskis šajā lietā bija personīgi ieinteresēts, jo bez vecākiem palikušos bērnus neviens nemeklēs. Seksuālās izmantošanas fakti var tikt noslēpti pat ar slepkavībām. Bet pedofilija kā tuberkulozes cēlonis (kontaktējoties ar slimiem bērniem) ļauj saskatīt viņa patieso *cietumnieka* biogrāfiju un aptvert, ka Dzeržinska aresti bija tikai butaforiski triki.

Taču drīz pienāca kārtā plebeju pulkam – boļševiku partijai atstrādāt Rietumeiropas kūrortos jauki tērēto naudu un burvīgi pavadīto laiku. Pienāca laiks viņus reklamēt, un ohranka 1917. gada jūlijā Petrogradā rīkoja skandalozu boļševiku demonstrāciju. Tas bija brīdinājums Kerenskim par jūnija ofensīvu Austrumu frontē. Taču Kerenskis bija nelokāms – boļševiku demonstrāciju plāva ar ložmetējiem, bet līderi Ļeņinu izsludināja par valsts noziedznieku, kura meklēšanā personīgi iesaistījās **Andrejs Višinskis**.

Meklēšana notika savdabīgi – **Alilujevs ar Staļinu** (kuri arī it kā

esot bijuši policijas uzskaitē kā bīstami valsts noziedznieki) personīgi nogādāja Ļeņinu uz Razļivu padzīvot svaigā gaisā kāda Jemeljanova rentētajā tālākā pļavā siena būdā, padzert pienu, uzkost speķīti un parakstīt kārtējos *nemirstīgos* darbus, jo, muižnieks būdams, kā *strādnieks* viņš sienu un labību pļaut neprata, bet nekā cita ko darīt nebija.

Bija jānogaida laiciņš, kamēr tiks nobriedināta situācija varas pārņemšanai. Krievus vajadzēja pieradināt pie agrāk nedzirdētā uzvārda – Ļeņins, jo viņam kūrortu priekš bija beigušies un slazds aizcirtās. No šī brīža viņam uz ārzemēm ceļš slēgts uz visiem laikiem. Atbilstoši Vācijas impēriskās bankas 1917. gada 2. marta pavēlei Nr.7433 Ļeņins un viņa komanda bija saņēmuši godalgu miljons marku vērtībā pretkara propagandai Krievijā [42; 95.]. Atkāpties nebija iespējams, jo darījums saturēja nepārprotamas valsts nodevības pazīmes. Tiklīdz Ļeņins vai kāds no viņa kompānijas bēgtu, tūdaļ notikušais tiktu celts dienas gaismā un sāktos skaļš tiesas process. Viņiem tiktu inkriminēta arī krievu un vācu brāļošānās frontē no Baltijas līdz Melnajai jūrai, kas bija noticis fakts neatkarīgi no tā, vai to tik plašā mērogā vispār spēja organizēt boļševiku sīkpartijas demagogu saujiņa.

Andrejs Januarovičs Višinskis, būdams augsts politiski–represīvā aparāta ierēdnis, nevarēja nezināt, kur slēpās vienīgais meklējamais no boļševikiem. Taču Ļeņina vajāšanas trokšņa imitāciju viņš sacēla lielu. Vēlāk tika nošauti visi, kas kaut minimāli bija saistīti ar Ļeņinu un Staļinu neatkarīgi no draudzīgām vai naidīgām attiecībām ar vadoņiem. Tikai ne Višinskis.

Kādā no *Perestrojkas glasnosķ* laika *Pravdas* numuriem bija raksts par to, ka 1902. gadā Batumi par demonstrācijas rīkošanu pret sociāldemokrātiem bija ierosināta prāva. Aizstāvim tika norikoti labākie Krievijas advokāti. Tanī laikā Andrejs Višinskis bija students un mācību vietā nodarbojās ar palaidnībām. Januarijs Višinskis esot palūdzis advokātu komandas vadītājam nerātno dēlu paņemt līdzī un dot ierosmi interesei par jurista profesiju. Andrejs Višinskis bija paņemts līdzī, taču visi advokāti bija nodarbināti ar klientiem, un darboties ar viņu nebija laika. Tomēr sensacionālais process palaidni ieinteresēja, bet lieku klientu nebija. Tāpēc jauneklis starp kriminālnoziedzniekiem sameklēja visinteliģentāko banku laupītāju Josifu Džugašvili – vēlāko Staļinu, kazuistiski padarīja viņu par politiski tiesājamo, pārcēla pie sociāldemokrātiem un panāca attiecīgi mikstāku spriedumu. Tomēr šī versija ir

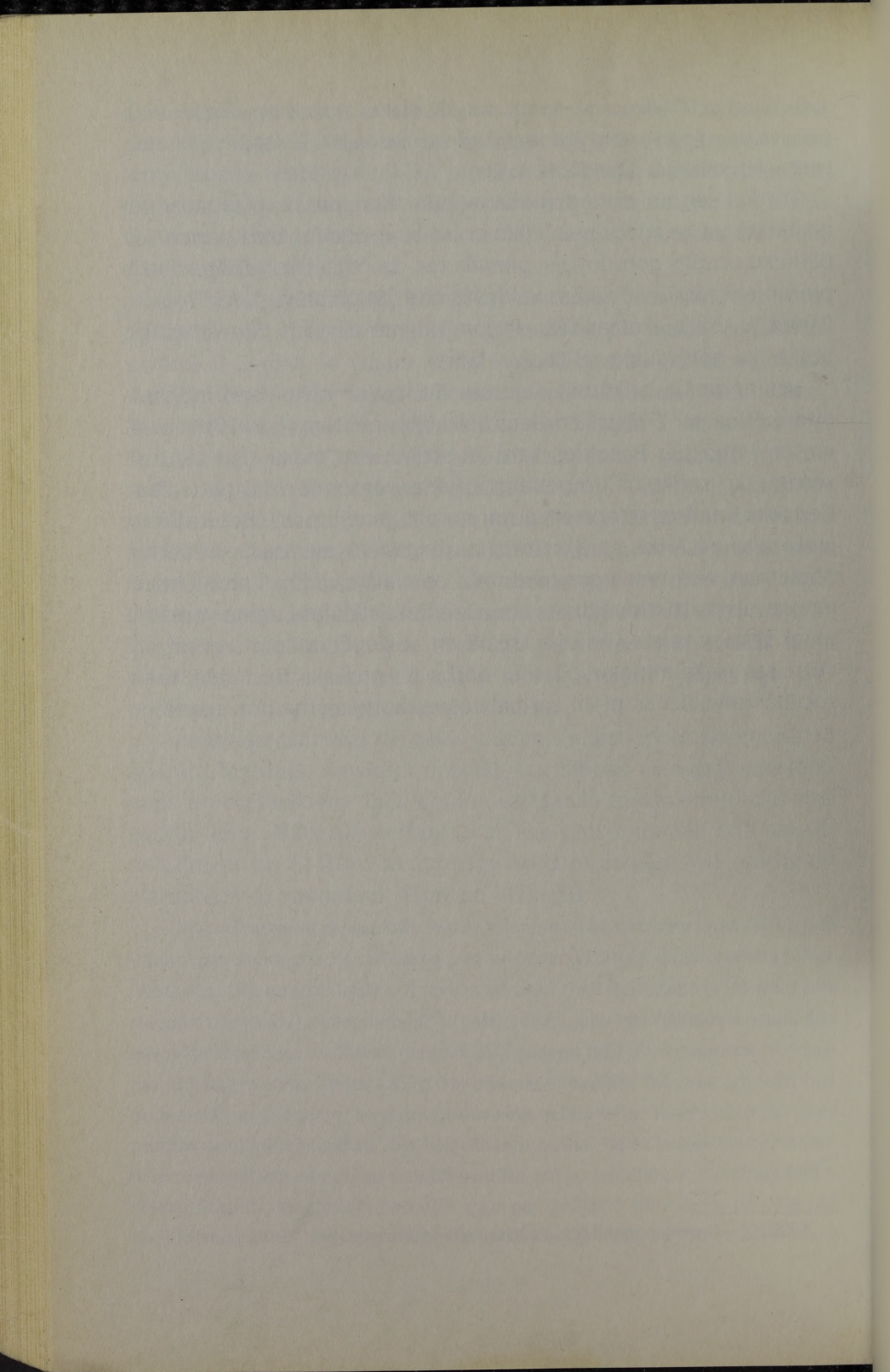
apšaubāma, jo D.Volkogonovs sniedz ziņas, ka Staļins ar sociāldemokrātiem bija sapinies jau no 1898. gada. Viņš laupīja partijas uzdevumā, jo KSDSP* pēc savas būtības bija krimināla organizācija. Banda.

To, ka Ļeņina nobēdzināšana bija tikai pasākums, lai viņu neatklātu un neizdotu nejaušam policijas iecirknim kāds paziņa vai pārlieku centīgs gorodovojs, pierāda tas, ka boļševiku *vajāšanu* laikā pie viņiem *pārgāja* koalīcijas valdošās partijas pārstāvis Ļevs Trockis. *Pārbēdzējs* tika piekomandēts oratora talanta dēļ, kas būs vajadzīgs boļševiku apvērsuma imitācijas laikā.

Ļeņins zināja, ar ko bija sapinies. To izgaismo viņa apbrīnojamā informētība par Eirāziešu ordeņa aizkulišu spēlītēm – jau 1914. gadā viņš rakstīja par Pasaules karu kā strādnieku masu tīšu slepkavošanu, ko sarīkojuši imperiālisti. Šajos vārdos ir dziļa patiesība. Bez seku analīzes to aptvert nevarētu pat ģeniāli prāti. Bet Razļivas *jauko dieniņu* laikā sarakstītais darbs *Valsts un revolūcija* atklāj nopietnas, vērā ņemamas pārdomas par valsts vadības problēmām un par valsts attīstību līdz tās atmiršanai. Te atklājas Ļeņina nopietni plāni sēsties valsts vadītāja krēslā un apslēpti nodomi apvest ap stūri savus saimniekus. Tiesa, darbs ir utopisks un naivs, taču sociālās revolūcijas plāni tur balstās uz humānisma principiem.

---

* KSDSP – Krievijas sociāldemokrātiskā strādnieku partija.

1 2 . N O D A Ğ A

DIKTATORI

DIKTATOR

1917. gada 7. novembra naktī armija Kerenskim vairs nepakļāvās, bet armiju, kā zināms, vienmēr stingri kontrolē sazaroti pretizlūkošanas tīkli, kuru rīcībā ir *stukači* un provokatori. Un tomēr armija kopā ar jūras spēkiem esot *padevusies* kaut kāda Trocka un dažu citu aģitatoru musināšanai un bez kavēšanās braši dēvusies šturmet pagaidu valdības rezidenci – Ziemas pili. (Tātad oktobra apvērsumu izdarīja pretizlūkošanas dienests.) Valdība tika arestēta, bet pretoties nespējīgos pils aizstāvjus saņēma ciet. Jaunos zēnus – junkurus nošāva uzreiz, bet sievietes no plintnieču vienības vispirms uz vietas grupveidā izvaroja, pēc tam tās šajā pašā nolūkā tika vadātas pa kazarmām un pēc tam nogalinātas. Tādā veidā visa Krievija līdz 1917. gada beigām bez lieka trokšņa tika nodota līdz tam nevienam nezināmās lielinieku sīkpartijas rokās.

Tātad ne jau boļševiki izdarīja apvērsumu, bet gan slepeno dienestu kontrolētā armija. Padomju varu visā impērijā izkārtoja dziļi ešelonētā ohranka, kurai aģenti bija katrā pilsētas namā un katrā lauku sādžā. Tāpēc uzskats, ka Ļeņins izdarīja revolūciju ar vācu izlūkdienesta dotajiem miljoniem, ir absurds. Pat pie tā laika naudas vērtības par šo summu varēja nopirkt labu muižu, rūpnīcas vai namus, taču ne organizēt padomju varu tik hipertrofētā lielvalstī, kāda bija Krievija. Piedevām šī nauda bija izsniegta un iztērēta citiem mērķiem – miera propagandai Krievijā boļševiku partijas reklāmas labad.

Acīmredzami šeit ir darīšanas ar vikingu trešo kārtu – tā sauktajiem *bruņiniekiem*, kuriem pēc Lielās franču revolūcijas bija jāuzņemas galvenais pirātu midžeņa glābšanas darbs.

B.Šapoņnikovs savos memuāros raksta par kādas Zlokozovu dzimtas tirdzniecības namu, tekstilfabriku, Tobolas – Irtišas kuģniecību, vīna fabriku un monopolu, kūr tēvs iekārtojies par ierēdni. Acīmredzot tā vajadzēja, jo tēva tēvam bija tumša un neizprotama biogrāfija – līdz 1852. gadam viņš esot bijis Donas

kazaks [43; 35.]. Ja cilvēks varēja tik pēkšņi atstāt ierasto dabisko vidi, domājams, ka kazaks viņš nekad nav bijis. Drīzāk viņš varētu būt vikingu spiegs, kurš iefiltrēts starp kazakiem un gaidāmo notikumu dēļ atsaukts, jo ļoti aizdomīgi, ka par dzīvi kazaku vidē nedz vectēvs, nedz tēvs it kā nekad neesot stāstījuši. Ar bruņniecības lomas iznīkšanu uz jaunu ieroču veidu fona šī kārtā palika bez ierastās nodarbes un ieslīga tirdzniecības mahinācijās vai atrada citu nodarbošanos. Bijušo cara pulkvedi, vēlāko padomju savienības maršalu, PSRS ģenerālštāba priekšnieku Borisu Šapošņikovu neviens *neuzdrošinājās* 1937. gadā nošaut vai kara sākumā nosūtīt uz Gulagu par kādreizējo kalpošanu caram.

Krievu laikraksts *Soveršenno sekretno* rakstīja par kādu cara laika augstas pakāpes militārās izlūkošanas rezidentu **Ačalovu**, kurš vadīja izlūkošanu Austroungārijā un Vācijā vēl pirms Pirmā pasaules kara. Pirms Otrā pasaules kara režīms nomainīja vairākas spiegu paaudzes, bet viņš 1942. gadā dabūja ģenerālleitnanta pakāpi. Par simttūkstoš somu un viena miliona krievu karavīru dzīvībām Krievijas–Somijas karā (1939 – 1940) bez soda palika Timošenko. Par bezjēdzīgiem uzbrukumiem vācu tankiem ar zirgiem un zobeniem nesodīts palika turkmēņu tautas slepkava Budjonnijs. Tātad uz nošauto karavīru masu fona tomēr bija kāda neaizskarama grupa, kura varēja reāli izdarīt pat tādus nodarījumus, kas pārējiem tika nepatiesi inkriminēti kā noziegums.

GRU (VČK ārējās militārās izlūkošanas sastāvdaļa) komunistiskajam režīmam pielāgoja kāds ārējās spiegošanas speciālists **Aralovs**, nevis izveidoja no jauna Bērziņš, kā to meģināja iestāstīt poststaļiniskie krievu vēsturnieki. Šai sakarā A. Dugins raksta:

Interesanta ir viena detaļa – visi GRU vadītāji, kas pirms Lielā Tēvijas kara (domāts PSRS – Vācijas karš 1941 – 1945 – O.G.) nomainīja Aralovu, tika nošauti. Uzskaitīsim viņus: O. A. Stigga, A. M. Nikonovs, J. K. Bērziņš, I. S. Urickis, N. I. Ježovs, I. I. Proskurovs. Viņi (izņemot ģenerāli Proskurovu) nebija armijas kadri, viņi visi darbojās pret eirāziešu ideju, taču tas netraucēja, lai GRU paliktu tīri eirāziska organizācija, kas slepeni virzās uz lielā kontinentālā projekta īstenošanu. [39; 108.]

Lūk, vēl kādus starptautiskās sazvērestības sakarus tālākā nākotnē atklāj A. Dugins:

Pēc Žana Parvulesko datiem, sākot ar 40. gadu otro pusi, eirāziešu

ģeopolitiskā lobija izšķirošā figūra PSRS bija ģenerālpulkvedis Sergejs Matveja dēls Štemenko (dzīv. 1907 – 1976). Viņa galvenie aizbildņi bija maršals Žukovs un ģenerālis Aleksandrs Poskrebiševs (kurš pēc dažiem avotiem pie Staļina pildīja to misiju, kādu ģermanofilo ideju realizācijai veica Bormans pie Hitlera). [39; 110.]

Tātad par Staļina personīgo sekretāru uzskatītais Poskrebiševs bija vikings un uzraugs, kas dienu un nakti novēroja diktatoru. Taču vēl interesantāka ir sekojoša atklāsme [39; 102]:

Un šeit ir runa nevis par dubultaģentiem, bet gan par augstāko ģeopolitisko interešu vienību. Vācijā GRU stājās kontaktos ar kādu Valteru Nikolai, "Ebreju jautājuma biroja" šefu. Pateicoties viņam, GRU tiek klāt pie Abvēra, SS un SD augstākās vadības. Šī tīkla galvenā figūra bija pats Martins Bormans. (Šo faktu zināja sabiedrotie pēc izmeklēšanas Nirnbergas procesā, un daudzi no viņiem bija pārliecināti, ka pēc 1945. gada Bormans paslēpās PSRS. Ir droši zināms, ka Valters Nikolai patiesi 1945. gadā pārgāja pie krieviem).

Starp citu, visai interesants ir **Bormana** kā eirāzieša pieminējums, jo 1996. gadā izskanēja radioziņas par to, ka kāds no speciālo vienību virsniekiem 1945. gadā **V.Čērčila** (arī viņš!) uzdevumā esot izglābis šo bonzu un nogādājis līdz Latīņamerikai, kur nacistu partijas galva 1959. gadā miris ar vēzi*. Tas atklāj ne tikai to, ka V.Čērčils nav bijis labāks par K.Filbiju, bet parāda jaunā gaismā viņa 1946. gada 5. marta runas jēgu ASV pilsētā Fultonā. Toreiz viņš izteicās, ka karu bijis paredzēts turpināt līdz 1946. gada beigām, taču to nācies beigt ātrāk uz aizdomu pamata, ka vācieši esot tuvu atombumbas izgatavošanai.

Kā redzam, pasaules karos starp Krievijas un Vācijas aizkulišu bonzām bija nevis diplomātiskais karš, bet gan slepena sadarbība vienotu noziedzīgu mērķu sasniegšanai un apkaušanai nolemto apmūļkošanai.

Tāpēc jau toreiz Ļeņinam kā plebejam pēc izcelsmes uzreiz tika norādīta viņa vieta – kā sunim. Kremļa greznības apstākļos viņa darba kabinets bija līdz absurdam askētisks, kas uz karā izšķiesto kolosālo summu un lielvalsts nepieciešamās reprezentācijas minimuma fona bija pagalam nožēlojams. Šāds darba kabinets un dzīvoklītis pie rietumu kūrortiem, hoteljiem un bordeļiem pieradi-

---

* Pēc citiem datiem - 1975. gadā.

nātajam Ļeņinam bija izsmiekls. A.Latiševs sniedz pavisam dīvainu vadona un viņa valdības darba vietas dizaina un darba stila ainu:

Viens no pirmajiem padomju tirdzniecības pārstāvjiem Itālijā un viens no pirmajiem padomju darbiniekiem, kurš palika ārzemēs uz neatgriešanos, vecais boļševīks Aleksandrs Naglovskis, kurš labi pazina Ļeņinu no 1905. – 1907. gada krievu revolūcijas sākuma, šādi aprakstīja Ļeņiniskās Tautas Komisāru Padomes sēžu "demokrātiskumu": "Pie sienas, kura bija kopīga ar Ļeņina kabinetu, stāvēja parasts kancelejas galds, aiz kura sēdēja Ļeņins ... Uz beņķiem Ļeņina galda priekšā kā skolnieki aiz skolas soliem sēdēja tautas komisāri un uz sēdi izsauktie redzami partijnieki. Tādi beņķi stāvēja arī gar sienām... uz tiem klusi un rāmi sēdēja tautas komisāri, viņu vietnieki, partijnieki. Vispār tā bija klase ar visai neiecietīgu un brīžiem niknu skolotāju, kurš "skolniekus" aprāva ar neiedomājami rupjiem uzbrēcieniem, kaut gan "skolēni" sava "skolotāja" priekšā vispār uzvedās priekšzīmīgi. Ne par vienu nopietnu jautājumu neviens nekad neuzdrošinājās uzstāties "pret Ļjiču", vienīgais izņēmums bija Trockis... Ļeņina patvaldība bija absolūta... Parasti vispārējo debašu laikā Ļeņins lielāko tiesu uzvedās bez ceremonijām. Viņš debātes nekad neklausījās. Debašu laikā staigāja. Izgāja. Ienāca. Kādam piesēdās un nekautrējoties skaļi sarunājās. Tikai debašu beigās viņš ieņēma savu parasto vietu un īsi teica: "Tātad, biedri, es domāju, ka šo jautājumu jārisina tā." Pēc tam sekoja ar debatēm pilnīgi nesaistītais "ļeņiniskais" jautājuma risinājums. Tas vienmēr bez iebildumiem tūdaļ tika pieņemts. Ļeņina Tautas Komisāru Padomē nebija vairāk "viedokļu brīvību" kā ministru kancelejā pie Musolini vai Hitlera. [42; 81.]

Komunistu laikos Ļeņina darbistaba Maskavas Kremlī bija pārvērsta par piligrimu apmeklējumiem domātu svētvieta. Iekārtojums pat ar minimālu spožumu neizcēlās, taču to vēlāk daudzinaja kā pieticības paraugu un proletariāta drauga cildeno piemēru. Pārējiem uz beņķiem sasēdinātajiem partijas un valdības bonzām pat prātā neienāca, ka ne jau Ļeņins visu lem. Ja tur tiešām apspriestu Ļeņina personīgos priekšlikumus, viņam būtu interesanti uzklaut arī citu kritiskās piezīmes.

Ka patiesais stāvokļa noteicējs bija kāds cits, rāda arī salto Staļina uzskatos. Pēc 1917. gada apvērsuma Staļins kā nacionālo lietu komisārs jau no pirmās dienas ķērās pie nacionālo autonomiju sakārtošanas atbilstoši savām pirmsrevolūcijas publikācijām un sagatavoja Krievijas karti atbilstoši toreizējam faktiskajam tautu

izvietojumam. Taču pēc trim dienām viņš šo karti bez ārēji redzama iemesla pārtaisīja par *labu* krieviem, pamatīgi *apcērpjot* nekrievu tautu teritorijas. Šāds salto varēja notikt tikai nepārvarama spiediena ietekmē. Arī vēlāk visi viņa agrāk pat pareizi teiktie un rakstītie vārdi nacionālajā jautājumā tika padarīti par blefu, kā arī tika degradēts autonomizācijas jēdziens – ar to sāka saprast nevis neatkarību, bet gan tikai šķietami atvieglotu pilnīgu pakļautību. Arī Staļinam Kremli vēlāk bija ierādīts pieticīgs četrstabu dzīvoklis ar masīvām mēbelēm, no kurām divas istabas izmantoja viņš pats ar sievu, bet pārējās divas – viņa trīs bērni. Kad dēls **Jakovs** krita vācu gūstā, Staļins it kā *negribēja* viņu apmainīt pret **feldmaršalu Paulusu**, bet dēls **Vasilijs** pēc tēva nāves tūdaļ bez nopietna iemesla tika apcietināts un pēc noņemšanas Kazaņā drīz mīklainos apstākļos mira. Tikai meita **Svetlana**, apprecoties ar ārzemnieku, aizbrauca no Krievijas un izglābās. Tāpēc runāt par varas koncentrāciju viņa rokās nav nopietni, jo viņš nespēja pat saviem bērniem nodrošināt puslīdz ciešamu nākotni.

PSKP vēsturē komunistu apoloģēti militāro apvērsumu noklusē, tā vietā ar milzu liekvārdības plūdiem un daudzām nenozīmīgām epizodēm cildina Ļeņina *ģeniālo* prātu, bet neatklāj nevienu būtisku epizodi, kas to apstiprinātu. Pat komunistu mākslas darbos redzam, kā toreiz *proletariāta vadonis* purināja bērnu autiņus, ēda zupu un naktī bez apsardzes brauca uz Smoļniju taisīt *revolūciju*. (Starp citu, Ļeņina nakts brauciens varēja būt reāls, jo nav izslēgts, ka kāds cits muļķis gribēja iesēsties viņa iecerētajā pseidopatvaldnieka krēslā.) Apoloģēti apraksta Ļeņina lielo devumu tautas izglītošanā (lasītneprasmes likvidācijā), GOELRO plāna īstenošanā (tam laikam ļoti jaudīgu elektrostaciju būve, kad vēl nebija pierimis pilsoņu karš) un Krievijas radiofikācijā (avīze bez papīra). Tas viss šķiet pozitīvs ieguldījums. Taču drīz vien visā padomju impērijā vairojās lasītpratēji, un cenzūras apstākļos radio kļuva par līdzekli krievu zombēšanai un nekrievu rusifikācijai. Bet elektroenerģija, kam būtu jāaizstāj iznīcināmie strādnieki un zemnieki, kļuva par līdzekli nāvi nesošās produkcijas forsētai ražošanai Otram pasaules karam.

Bet Ļeņinam tagad bija jāpilda solītais – **imperiālistisko karu pārvērst par pilsoņu karu**. Krievijas genofonds bija jāsamazina kaut vai šādā ceļā.

Vispirms bija jādod iespēja Vācijas ķeizaram karot vienā frontē. Šim nolūkam Ļeņins, tiklīdz bija ticis par valdības galvu, izdeva dekrētu par mieru. Cilvēki, slavēdami boļševikus, atstāja fronti un devās mājās. Tikmēr Vācija austrumu frontē izvietoja zemessargus – vecāka gadagājuma ļaudis, kuri aktīvajai karadarbībai vairs nebija derīgi, bet kaujas spējīgās divīzijas nosūtīja uz rietumu fronti. *Vienpusējā* pamiera laikā Vācijas ķeizars respektēja Krievijas vikingu vajadzības – ļāva ar Ļeņina rokām pārkārtot no cara mantoto ohranku un to pārveidot par ultrateroristisku organizāciju – **Krievijas Ārkārtējo komisiju cīņai pret kontrrevolūciju un kaitniecību** (VČK jeb čeku). Masveida terora programma tika formulēta drīz pēc 7. novembra apvērsuma. Ar Ļeņina roku tika uzrakstīts raksts ar nevainīgu nosaukumu – *Kā organizēt sacensību*, kur bija ieteikumi, kā visā impērijā izvērst asiņainu izrēķināšanos, izveidot koncentrācijas nometnes, ņemt ķilniekus, katru desmito publiski nošaut utt. Padomju laikā izdotajos Ļeņina kopotajos rakstos ir vesela kolekcija vairāku sējumu apjomā ar šāda rakstura telegrammām, vēstulēm, zīmītēm un garāka žanra pamācībām.

1917. gada 20. decembrī **strādnieka Dzeržinska** vadībā tika pārkārtota cara ohranka. Šī teroristiskā organizācija sāka nokaitēt iekšpolitisko situāciju līdz pilsoņu karam.

Krievijā sākās briesmīga nāves plauja, jo par kontrrevolucionāriem elementiem un strādnieku šķiras ienaidniekiem tika nosaukti visi, par kuriem bija aizdomas, ka viņiem no cara laikiem ir saglabājies zelta rublis vai kabatas pulkstenis. Čekisti arestēja, spīdzināja, izdarīja kratīšanas, bet pēc tam ar revolucionārā tribunāla *spriedumu* vai pat vispār bez tiesas cilvēki tika nošauti. Uz āru nedrīkstēja izplūst nekāda informācija, kas liecinātu par to, ka cīņa ar mistisku kontrrevolūciju ir visparastākā kriminālā laupīšana. Tāpēc šāva arī tos, no kuriem ne ar kādām zvēribām nebija iespējams izspiest pat kapara grasi, lai tik neviens neuzzinātu terora patieso mērķi.

Asins plūdu straujākai palielināšanai Ļeņins šķirisko žargonu par strādniekiem un kapitālistiem nomainīja pret terminiem – **nabagie un bagātie**. Tas no carisma laikiem mantoto strikto kārtu struktūru padarīja relatīvu un pavēra ceļu vispārējam teroram pat visnabadzīgākajos Krievijas tautu slāņos. Vienas karotes un bļodas

īpašnieks varēja uzskatīt par bagātnieku tādu, kam bija tāda *nevajadzīga greznība* kā dakšiņa, un ziņot par viņu čekai. Bet čitkārt arī pats bija tiesīgs veikt represīvas sankcijas pret šo *bagātnieku*. Tā tika palaistas vaļā slūžas agresīvai skaudībai un sadzīves konfliktu risināšanai ar zvēriem līdzekļiem. Un *lieko* cilvēku masas pašas sevi iznīcināja.

Pietika kādam noskaust pulksteni kaimiņa kabatā vai vecu, izļurkātu velosipēdu – un čekisti tūdaļ bija klāt. Šo grabažu īpašnieku gaidīja droša nāve, bet mantas tika realizētas. Čekistiem nebija vajadzības stāvēt tirgū un vērot neskaitāmos konfiscēto nieku pircējus – arī par tiem ziņoja kādi nenovīdīgi skauģi, un ar to pietika, lai represīvais aparāts izdarītu secinājumus, ka tam vai citam cilvēkam ir jābūt kādam liekam grasim, ja viņš var atļauties nopirkt kaut ko tādu, kas nav nepieciešams, lai paglābtos no bada nāves.

Taču šis pārbūves dēļ tika izlaists no redzesloka kāds būtisks moments – pēc *dekrēta par mieru* mājās aizgāja arī intendandienesta karaspēka karavīri, kas pirms tam ar miltu maisiem un citiem produktiem piepildīja frontes iecirkņu noliktavas vācu puses vajadzībām.

Bet vācu karavīri taču arī joprojām gribēja ēst, un šis jautājums bija jāatrisina, citādi rietumu frontē slaktiņš varēja kuru katru mirkli beigties. Šai sakarā steidzami tika uzsāktas **Brest – Lītovskas miera sarunas**, kur Trockā vadītā padomju delegācija nemaz netaisījās slēgt pamieru, bet tikai radīt apstākļus, lai vācieši varētu ieņemt Krievijas maizes klēti – Ukrainu, Baltkrieviju un Baltijas valstis. Tīkmēr ieņemtajās pozīcijās palikušās krievu armijas atliekas saņēma steidzamu pavēli izformēties. Par to Trockis ziņoja vācu pusei, un vācu zemessargi uzsāka ieņemt krievu pašatbrīvotās zemes. Šādā ceļā Vācijai tika atdotas Rumānijas naftas atradnes, Ukraina, Baltkrievija, Baltija. Tikai latviešu strēlnieki, noticējuši Karamzina leģendai par vācu agresiju XIII gadsimtā, pēc pašu iniciatīvas stājās Vācijas zemessardzei pretī un apturēja tās virzību Petrogradas virzienā.

Tikai pēc tam, kad Vācija ieņēma plašas teritorijas, kur joprojām atradās milzīgi produktu krājumi un auglīgas zemes un bija nodrošinātas iespējas turpināt karu, tika noslēgts miers, kas leģitimēja jauno stratēģisko stāvokli un nodrošināja pilnvērtīgu (cik

nu tas vairs bija iespējams) slaktiņu Rietumos. Šī afēra izskatījās neglīti, un tāpēc Ļeņins pasteidzās norobežoties no notikušā, Trockim dodot *stingri principiālu partijisku vērtējumu*, publiski nolamājot viņu par Jūdu, taču atstājot kara ministra amatā, nemaz nerunājot par nodošanu tribunālam.

Tikmēr vācu zemessargu *ofensīva* radīja ilūziju par briesmām Krievijai, un tas deva iegānu mobilizācijām it kā pret ārējo agresiju, bet patiesībā mobilizētos izmantoja čekistu zvērību izprovocētajā pilsoņu karā. Tā tika veikli neutralizēts fiktīvais *dekrēts par mieru*. Cariskie ģenerāļi, kas negribēja sevi diskreditēt, sadarbojoties ar Ļeņina lumpeniem, ar milzu spēkiem no visām pusēm tuvojās Maskavai. Kritiskā brīdī, kad šķita, ka vairs nekas nespēj glābt teroristisko boļševiku režīmu, Ļeņins nāca klajā ar uzsaukumu **Sociālistiskā tēvija briesmās**, un boļševiku varā palikušajā pleķītī tika mobilizēti strādnieki, nabadzīgie zemnieki un bezzemnieki, kas, pēc komunistu versijas Marksa un Ļeņina ideju iedvesmoti, satrieca baltgvardus un visā impērijā iedibināja padomju varu. Visi dabas resursiem bagātie stratēģiskie reģioni nonāca baltgvardu rokās. Stratēģiski boļševikiem pilsoņu karš bija neizbēgami jāzaudē, jo viņiem nebija kurināmā kara rūpnīcu darbināšanai, pārtikas un citu resursu kara vešanai, bet sarkanā armija bija mežonīgu un neapmācītu lumpenu bars, kamēr baltajā armijā bija nesamērīgs profesionālo virsnieku potenciāls un Pasaules karā rūditie ierindas veterāni.

Taču, lai cik tas nebūtu dīvaini no karamākslas viedokļa, baltgvardu uzvaras gājiens uz Maskavu sekmīgi ritēja tikai līdz Jekaterinburgas ieņemšanai, kur notika it kā ar šo ofensīvu saistītā cariskās ģimenes slepkavība. Tiklīdz noziegums tika izmeklēts un bija pierādīta boļševiku partijas vaina, kara *laimē* pārsvērās uz otru pusī.

No slepeno operāciju analīzes redzes leņķa šeit var viennozīmīgi saskatīt kaut kādas organizētas slepenas cilvēku grupas vienotu virsvadību pār abām frontē karojošajām pusēm. Ir acīmredzami, ka Jekaterinburga bija jānodod baltajiem tālab, lai ar sarkano lumpenu rokām novāktu Nikolaju II un viņa dēlu Alekseju – potenciālo caru.

Kad Nikolajs II bija iznīcināts, balto ģenerālštābu dokumentācija nepārtraukti ceļoja uz sarkano štābiem. Ohranka sarkano kalpībā atdeva arī profesionālus militāristus, piemēram, Tuhačevski, Bliheru

un vēl vienu otru, kas prata strādāt ar šādu dokumentāciju, jo sarkanās armijas vadība bija diletantu – Trocka, Staļina un citu *strādnieku* rokās, bet kaujas spējīgu karaspēku veidoja tikai viena latviešu, viena ungāru un viena ķīniešu divīzija. Tas bija piliens jūrā, ar ko baltos uzveikt nebija iespējams.

Bez šaubām, cariskās verdzības jūgā nomocītie krievi bija vāji karotāji, un viens latvietis vai ķīnietis varēja droši stāvēt pret desmit krieviem. (Līdzīgs fenomens bija vērojams arī Krievijas–Somijas karā XX gadsimta vidū un Krievijas–Čečenijas karā XX gadsimta nogalē. Tātad ne jau latviešu un ķīniešu neapšaubāmi patiesā varonība bija noteicošais, bet gan paradigma, uz kuras balstījās cīņas motīvi.) Taču ne jau pret simtu! Vai pat pret tūkstoti! Turklāt latviešu un krievu virsnieki mācījās vienās un tajās pašās kara skolās, un tālab spēku samērs tomēr būtu vērtējams kā līdzīgs pret līdzīgu. Tomēr tas ir vēsturisks fakts – krievu pilsoņu kara frontēs izklieģētie latviešu bataljoni bez nopietniem zaudējumiem grāva baltgvardu armijas. Taču arī te laikam nebija nekāda brīnuma – ohrankas aģentūra līdz ar latviešu vai ķīniešu ierašanos tai vai citā frontes iecirknī tūda] izplatīja paniskas baumas baltgvardu cīņas spara vājināšanai. Un baltie bēga, nemaz neiesaistoties kaujā.

Taču pēdējā kaujā pie Perekopa latviešu strēlnieki krita visi līdz pēdējam cilvēkam. Kas bija noticis? Latviešu strēlnieki, uzzinājuši no viņiem slēpto patiesību par Latvijas Republikas nodibināšanu, izteica vēlmi atgriezties dzimtenē. Nav zināms, no kādiem norādījumiem vadījās boļševiki, bet viņi nolēma latviešus iznīcināt. Viņi pierunāja savus nesenos karakalpus palīdzēt pēdējā kaujā satriekt Vrangeļa armijas nožēlojamās atliekas, kuras sedza Sevastopolē notiekošo bēgļu iekāpšanu kuģos emigrācijai uz ārzemēm. Šoreiz latviešiem bija sniegtas maldinošas ziņas, un viņi tika raidīti frontālā uzbrukumā, bet vrangeliem bija nodevīgi pasniegts patiesais latviešu strēlnieku uzbrukuma plāns. Tikai tā var izskaidrot Perekopa tragēdiju.

Vikingu diktāts Ļeņinam ļāva Vācijas ķeizaram turpināt karu līdz pat 1918. gada novembrim, jo vācu rīcībā atkal bija nafta, maize un droša aizmugure austrumos. Boļševisms Krievijā nodrošināja plānoto teroru visā impērijā bez Vācijas palīdzības. Tā kā vikingi kontrolēja abas pilsoņu karā ierautās puses, masu teroru

īstenoja gan sarkanie, gan baltie. Un krievi vairs nezināja, kuru pusi atbalstīt, jo abas puses rīkojās vienādi. Arī vācu okupētajās teritorijās nebija labāk. Piemēram, Latvijā vācu žandarmērija, bet pēc Versaļas miera līguma bermontieši Andrieva Niedras fiktīvās valdības aizsegā veica masveida arestus un izpildīja nelikumīgus nāvessodus ar tādu pašu centību kā boļševiki.

1918. gada 18. novembrī proklamēto republiku kā īpaši izcilu notikumu Latvijā ne visi uztvēra nopietni, jo tas notika vācu kara spēka klātbūtnē, kurš gan pēc kapitulācijas bija bez virsvadības, pavēles nesaņēma un nīka bezdarbībā. Tika pārtraukts arī terors. Jaunajai valdībai ar titāniskām pūlēm nācās komplektēt tiesību aizsardzības struktūras. Arī bruņoto spēku veidošana ritēja gausi. Līdz Jaunajam gadam tika izveidots tikai nepilns bataljons.

Tajā paša laikā par Pētera Stučkas marionešu padomju valdību Latvijā zināja gandrīz vai katrs jau tad, kad viņš Valkā tēloja no svešvarām neatkarīgu darbaļaužu interešu aizstāvi. 1919. gada 3. janvārī viņam piekomandētie sarkano strēlnieku pulki ienāca Rīgā bez viena šāviena. No Kalpaka bataljona daudzi dezertēja, un Latvijai palika vairs tikai viena rota, kura bija spiesta bez kaujas atstāt Rīgu. Strādnieki un zemnieki ar sajūsmu sagaidīja komunistus, bet dezertieri no Latvijas bataljona pārgāja pretinieka pusē. Boļševiki gandrīz sasniedza Liepāju. Viscaur cilvēki ar sajūsmu gāja uz mītiņiem klausīties aģitatorus – **rūpnīcas strādniekiem!, zemi zemniekiem!, brīvību, brālību, taisnību!, visu varu padomēm!** Taču parasti pirmais mītiņš bija arī pēdējais – ticība komunistiem un vēlme tos atbalstīt zuda līdz ar revolucionāro tribunālu izveidi, masveida arestiem un slepkavībām. Atšķirībā no visnotaļ simpātiskajiem komunistu solījumiem un to deklarētās programmas, kura visnomaļākos nostūrus sasniedza ilgi pirms **sarkanās armijas** ienākšanas, par teroru cilvēki uzzināja tikai tad, kad tas sāka reāli darboties viņu dzīvesvietā, skarot kaimiņus un radus. Tas parasti notika trešajā dienā pēc *strādnieku – zemnieku* sarkanās armijas ierašanās, tiklīdz tika iekārtota vietējā padomju vara. Arī šeit ir saskatāmi pierādījumi stabilam un sazarotam ohrankas tīklam, kas baumu līdzekļiem sniedza iedzīvotājiem selektīvu informāciju par komunistiem.

Stučkas kontrolētajā teritorijā Latvijā, kur masu genocīds tika veikts ar *revolucionāro tribunālu* starpniecību, viena šāda *tribunāla*

priekšniece bija kāda sešpadsmitgadīga ģimnāziste, kas bez izmeklēšanas aizmūrētajiem piesprieda nāvessodus, pati piedalījās spīdzināšanās pirms un pēc *piespriedā* soda un ar sadistisku baudu noraudzījās eksekūcijās. Apvienotas plintnieču vienībās un kriminālajās izdarībās iesaistītas tika arī citas sievietes ar sadistiskām nosliecēm.

Kad kļuva skaidrs, ka Latvijas Republikas dibinātāji rīkojas godīgiem līdzekļiem, Latvijas armija kļuva par spēku, kas uzveica sarkano nezvēru. Nodevēja Stučkas karaspēkā sākās masveida dezertēšana, un sarkano latviešu strēlnieku atliekas tika steidzami aizsuktas uz Krieviju. Nelīdzēja arī māņu gājiens ar vikinga fon der Golca un viņa rokaspuiša Bermonta–Avālova karaspēka iesaistīšanos tautvaldības nožņaugšanai. Liela loma Latvijas atbrīvošanā bija Lielbritānijas, Francijas, Igaunijas, Somijas un Polijas draudzīgam atbalstam.

Arī Krievijā spēle uz cilvēku zemiskumu ne vienmēr izdevās. Pa visu Krieviju jau 1918. gadā sākās spontāni zemnieku nemieri, par to liecina A.Latiševa atrastais dokuments.

Uz Penzu. 11/VIII–1918.g.

Biedriem Kurajevam, Bošam, Minkinam un citiem Penzas komunistiem.

Biedri! Piecu pagastu kulaku sacelšanās ir jānovēd līdz **nesaudzīgai** apspiešanai. To prasa visas revolūcijas intereses, jo tagad ir **sākta** pēdējā izšķ(īrošā) kauja ar kulakiem. Paraugš ir jādod.

1) Pakārt (noteikti pakārt, lai **tauta** redzētu) **ne mazāk par 100** izteiktiem kulakiem, bagātniekus, asinssūcējus.

2) Publicēt viņu vārdus.

3) Atņemt viņiem **visu** maizi.

4) Noteikt ķīlniekus – atbilstoši vakardienas telegrammai.

Izdarīt tā, lai simtu verstu apkaimē tauta redzētu, drebētu, zinātu, kliegtu: **žņaudz** un nožņaugš asinssūcējus kulakus.

Par saņemšanu dodiet telegrammu un **izpildiet**.

Jūsu Leņins.

P.S. Atrodiet **pēc iespējas cietākus** cilvēkus. [42; 57.]

Komunistiskās sabiedrības jauncelmses vārdā tika dibinātas **lauku nabagu komitejas**, kas uzvedināja čekistus uz katru, par kuru bija aizdomas, ka viņam varētu būt kaut kādas rezerves. Taču nodevēji

velti cerēja, ka no šīs mantības kaut kas tiks arī viņiem. Kad visi kaimiņi bija aplaupīti, nebija vairs neviena, kas pie baznīcas durvīm arī šo komiteju ubagojošajiem aktīvistiem pasniegtu kādu kapeiciņu. Izdzīvoja tikai tie, kas tomēr prata savlaicīgi nobēdzināt kādu rezervīti nebaltām dienām, bet palīdzēt tuvākajam viņi vairs neriskēja, jo nezināja, kurš labdarību var nosūdzēt komunistiem vai čekistiem. Taču tad no pilsētām nāca Dzeržinska zibenszelļi – profesionālu laupītāju bandas agrākās kriminālpolīcijas kratīšanas speciālistu vadībā, kas prata atklāt un atņemt pat rūpīgi nobēdzināto sēklas rezervi ar iegānu – tas esot vajadzīgs pilsētu nodrošināšanai ar pārtiku, lai strādnieku šķira spētu ražot ieročus pasaules revolūcijas uzvarai. Taču arī tas bija blefs. Pilsētās strādnieki un viņu ģimenes mira bada nāvē, un neviens nekādu maizes kumosu no komunistiskās varas nesaņēma. **Šādas laupīšanas akcijas komunistu apoloģēti sauca par kara komunismu.**

Zemniekiem atņemtās pārtikas un sēklas rezerves nonāca armijas fondā. Katrs, kas gribēja izdzīvot, varēja brīvprātīgi ierakstīties sarkanajos pulkos un tur dabūt balandu zupu ar sapelējušu maizes kripatu. Savukārt zelts aizgāja nezin kur, tikai ne maizes iepirkumiem ārzemēs, un tas netika taupīts vienīgi graužošajai darbībai starptautiskajā arēnā. Lūk, A.Latiševa sniegtais salaupīto līdzekļu izmantošanas piemērs starptautiskā pirātisma laukā:

Vēl 1920. gada sākumā "militārais speciālists" bijušais ģenerālis, militārais ģeogrāfs un zinātnieks austrumu zinībās, Sarkanās strādnieku–zemnieku armijas ģenerālštāba Akadēmijas priekšnieks no 1919. līdz 1921. gadam Andrejs Šnesarevs savās lekcijās teica, ka Vidējo Austrumu visu problēmu galvenais mezgls ir pusotra gadsimta ilgā sacensība starp Krieviju un Angliju. "No politiskā viedokļa," viņš pasvītvoja, "ar Vidējo Austrumu teritoriju ir jāsaprot teritorija, kurā ietilpst Indija kā pārvaldīšanas objekts. Bufervalstu grupa un milzīgā krievu Turkestāna ir operāciju sagatavošanas bāze Indijas ieņemšanai." Lai veiktu kara operācijas ar nolūku iziet līdz dienvidu jūrām, Šnesarevs paredzēja divus iespējamus maršrūtus: caur Afganistānu un tieši uz Indiju.

Protams, bez Sarkanās Armijas karagājieniem bija paredzēta arī vispusīga palīdzība vietējiem revolucionāriem. Tādējādi 1920. gada 20. septembra KKP(b) CK Plēnums izskatīja "Priekšlikumu par palīdzību Indijai ar ieročiem". Plēnums nolēma: "Atzīt par principiāli nepieciešamu dot ieročus un zeltu;

daudzumu un terminus noteikt pēc saskaņošanas ar attiecīgajiem resoriem ... Lēmuma izpildi kontrolēt Turkestānas komisijai." [42; 196.]

Tā tad komunistu politika ir carisma politikas turpinājums, un Krievijā tiešām bija nevis revolūcija, bet tikai politiskās fasādes nomaiņa. Par simt piecdesmit gadu ilgo slepeno cīņu ar Angliju Ņešarevs runā kā par pašu par sevi saprotamu lietu. Bet kas notika pirms 150 gadiem? Izrādās, ka toreiz Anglija visās kolonijās ieviesa muitu, un tā tagad zināja visu, ko ieveda vai izveda krievu imperiālisti. Tas savukārt stimulēja britu izlūkdienestu aktivitātes pret Krieviju kā nedrošu, pat bīstamu politisku partneri [9; 107.].

Šī politika bija nemainīga arī Ļeņina laikā (atkal A.Latiševa citēts dokuments):

*Visai mūsu Weltpolitik (pasaules politikai – A.L.) velnišķīgi svarīgi iekarot iezemiešu uzticību; trīskārt un četrkārt iekarot; **pierādīt**, ka mēs neesam imperiālisti, ka mēs **noslieci** uz to pusi **niecietisim**.*

Tas ir globāls jautājums, bez pārspēļējumiem globāls. Te ir jābūt arhistingriem. Tas atsauksies uz Indiju, uz Austrumiem, te jokot nedrīkst, te jābūt 1000 reižu piesardzīgiem. [42; 200.]

Kā izpaudās piesardzība, par to nepiesardzīgais grafomāns Ļeņins ir atstājis neskaitāmas pēdas. Un ne tikai viņš. A.Latiševs sniedz pilnā apjomā **A.Čapčajeva**, Kalmikijas strādājošās tautas deputātu padomes centrālās izpildkomitejas priekšsēdētāja, un **A.Amura–Sanana**, Kalmikijas nacionalitāšu tautas komisariāta daļas vadītāja, 1919. gada 14. jūlijā rakstītu dokumentu, kurā ir arī šādi vārdi:

Dziļi cienījamais biedri Ļeņin!

Tiecoties pamodināt snaudošos Austrumus un piesaistīt tos revolucionārajai kustībai, Krievijas Padomju Valdība uzstādīja sev par vistuvāko uzdevumu vispusīgi veicināt Eiropas imperiālistu paverdzināto tautu atbrīvošanu un, pirmkārt, sagraut angļu valdīšanu Indijā.

Lūk, tā! Krievijā plosās pilsoņu karš, cilvēki mirst badā, bet tās valdība raugās globālā mērogā. Un tam seko:

Šeit angļiem draud briesmas no musulmaņu pasaules, un atbilstoši tam tagad arī Krievijas. Padomju Valdība izvēlējās šo virzienu, lai iedarbotos uz angļiem caur aģitatoriem no musulmaņiem.

Taču no Krievijas uz Indiju ir arī cits ceļš, kas ved caur budistu Austrumiem – caur Mongoliju un Tibetu. Līdz šim pa šo tālo un grūto ceļu ik gadus vilkās tikai daudzās dievbijīgo piligrimu karavānas no dažādu mongoļu cilšu vides,

tai skaitā arī no Krievijas robežās dzīvojošajiem kalmikiem un burjatiem. Viņu nogurdinošā ceļojuma galamērķis bija Tibeta ar tās budistu svētnīcām un reliģiski filozofiskajām skolām, kas izplatīja zinību gaismu plaši pa Āziju, taču angļiem arī šeit rēgojās iespēja, ka dievlūdžēju karavāna pārvērtīsies par bruņotu vienību, kas pret viņiem rīkos sacelšanos starp pierobežas budistu ciltīm. Ir vispārzināms fakts, kā reaģēja Indijas angļu valdība, kad par Tibetas galvas tuvāko padomnieku kļuva ienācējs no Krievijas burjats Agvans Doržijevs, un galu galā tā veica riskantu gājienu neparasti grūtajos topogrāfiskajos apstākļos uz Tibetu un mierīgo iedzīvotāju iznīcināšanu, kas burtiski ar krūtīm (jo nebija ieroču) aizstāvēja pieeju savā zemē pret ienīstajiem svešzemniekiem....

Ar īpašiem līgumiem ar Ķīnas Bogdohanu, Krievijas caru un pašu Tibetu angļi sev nodrošināja iespēju kontrolēt tibetiešu lietas un šajā ceļā centās norobežot sevi no sarežģījumiem Indijas robežas plašā iecirknī, kur Tibetai blakus ir gara budistu zemju josla: Butāna, Sikima, Nepāla, Birma un Siāma. Šeit ir taisns ceļš uz visrevolucionārāk noskaņoto Indijas provinci – Bengāliju; Birma un Siāma dod iespējas pa sauszemi iekļūt vēl dziļāk angļu koloniālajos valdījumos, pat Indoķīnā... Sākumam daudz nevajadzēs, un pietiekami spēcīgu efektu var izsaukt arī ar maziem līdzekļiem.

Lūk, piemēram, iespējamā pasākumu shēma:

1. Aprīkot un caur Mongoliju un Tibetu nosūtīt kaut nelielu bruņoto spēku. Tā negaidītā parādīšanās neizraisīs īpašas nesaprašanās ar Centrālās Āzijas iezemiešiem, jo angļi un krievi viņus pieradināja pie dažādām militārām apsardzēm, kas pavada krievu konsulus un dižciltīgus militāristu ceļotājus. Taču brīvai iekļūšanai Tibetā, kā arī tādēļ, lai ceļā izvairītos no sarežģījumiem ar ķīniešu garnizoniem, ļoti svarīgi, lai šī nodaļa sastāvētu tikai no budistiem un varētu katrā vajadzīgā momentā tēlot mierīgu piligrimu karavānu, kas ceļo ar apsardzi pret vietējo laupītāju bandām.

2. Ar šo vienību jāsūta zināms daudzums ieroču – revolveri, šautenes un ložmetēji, kā arī dažāda munīcija izdalīšanai iedzīvotājiem pie Indijas robežām. Pēc tam atbilstoši pieredzei jāorganizē šo iedzīvotāju pareiza apgāde ar kara piederumiem, jo šobrīd pēc angļu pasākumiem viņiem nav iespējams dabūt modernus ieročus.

3. Iespāids no abiem iepriekšējiem pasākumiem krasi pieaugs, ja vienlaicīgi ar bruņotu vienību parādītos vismaz mierīga ekspedīcija, kas sastāvētu no eiropiešiem un darbotos, piemēram, zinātniskos nolūkos. Šādu ekspedīciju vēl pagājušajā gadā ar Ārlietu Tautas Komisariāta rūpēm bija paredzēts sūtīt uz Tibetu, pie kam tur vajadzēja piedalīties izciliem zinātniekiem no orientālistu

skaita, taču priekšlikums netika īstenots Čehoslovāku dumpja dēļ; ar sarkanā karaspēka iekļūšanu Sibīrijā šo jautājumu vēlams no jauna risināt.

4. Būtu vēlams, lai uz Tibetu brauktu arī minētais Agvans Doržijevs, kurš atrodas Kalmikijas stepē un kā padomju varas piekritējs varētu sniegt lielus pakalpojumus jauno ideju propagandai pašos Āzijas dziļumos...

Uz plāna ir rezolūcija: Manuprāt, nosūtīt Čičerinam pasākumu sagatavošanai. 16/VII. Ļeņins. [42; 191.–195.]

Agrāk slepenās operācijas tika atšifrētas, vadoties galvenokārt no to sekām un ņemot vērā KGB rokrakstu un darba stilu. Savukārt šoreiz mūsu rīcībā ir konkrēts dokuments, kas parāda, kādā veidā ļaunuma spēki **izmantoja aģentūru iefiltrēšanai islamā un budismā**. Ģenerāļa Sņesareva izteikumi un šī vēstule ļauj domāt, ka iepriekšējā nodaļā pieminētais jehovisms radās ohrankas slepenajās laboratorijās tikpat ciniskā veidā un pēc Reformācijas laikā izveidotās graužošās 7.dienas adventistu sektas parauga. Komunisma ērā radās modernāki kristīgās, islamiskās, jūdaiskās un citu ticību ētikas graušanas līdzekļi. 1942. gadā ASV ieklīda atklāts sātānisms un krišnaītisms, kas tur ienāca no Tuvajiem un Vidējiem Austrumiem savdabīgi piestrādātā veidā. Vēlāk uzradās arī mūnisti, Kristus draudzes un tamlīdzīgas Dieva pseidokalpu apvienības.

Tas, ka Ļeņins Čapčajeva dokumentu, intuitīvi šauboties, adresēja nevis Dzeržinskim, bet gan Čičerinam, rāda, ka saimnieki viņam joprojām ne visas kārtis bija atklājuši. Iespējams, ka *kalmiku vadonis* krievs A.Čapčajevs pats bija kļūdījies, adresējot plānu Ļeņinam. Iepazīšanās ar šāda veida noslēpumiem *proletariāta vadoni* tagad strikti nostādīja uz dzīvības un nāves robežas, un kaut kādu politisku kataklizmu gadījumā viņam vairs nebija izredžu aizbēgt pēc A.Ke-renska parauga. No otras puses, atklājas, ka arī Čičerins ir persona, ar kuru Ļeņinam kā Kremļa dispečerim ir jārēķinās kā ar vienu no saviem kaklakungiem.

Bet, lūk, vēl viens A.Latiševa publicētais 1919. gada dokuments, ko komunistu diktatūras laikā neviens nedrīkstēja redzēt un kurš netika iekļauts pat Ļeņina rakstu *pilnajā* izdevumā.

16/X

B(iedri) Eliava! Turkešānā ir nepieciešams steidzami izveidot kaut maziņu, taču patstāvīgu bāzi: ražot patronas (darbagaldus izsūtām), remontēt militāros piederumus, iegūt ogles, naftu, dzelzi.

Ar Rudzutaku es vienojos, ka viņš brauc 17/X un ved kaut ko. Ar visu spēku uzspiediet un ar šifru pa radio informējiet mani un **vēl, ko pienākas.**

Naudu mēs netaupīsim, sūtīsim pietiekami daudz zelta un ārvalstu zelta monētas, ja Jūs uzstāsiet, lai pirktu (no angļu kareivjiem un virsniekiem, no tirgotājiem caur Persiju u.tml.) militāro aprīkojumu, kā arī uzturēt sakarus ar Eiropu un Ameriku caur Persiju, Indiju utt. Šim nolūkam ir jāmeklē uzticami ļaudis, kas spēj aizkļūt līdz attiecīgiem piejūras punktiem un tur atrast sakarus ar neitrālo valstu kuģiem, ar tirgotājiem, **ar kontrabandīstiem un citiem.** Lietas jāved arhikonspiratīvi (kā pratām strādāt cara laikā). Ieroči, sakari ar Ameriku un Eiropu ir palīdzība Austrumiem cīņā pret imperiālismu. Ar arhiuzticamu gadījuma braucēju atsūtiet man Jūsu atbildi un apsvērumus, bet pa radio (ar šifru) informējiet mani par svarīgākajiem notikumiem un vajadzībām.

Sveiciens. Ļeņins. [42; 186., 187.]

Pie sabiedrības visaptverošās kriminalizācijas darba Fēlikss Dzeržinskis ķērās ar neredzētu degsmi. Viņa darbība attīstījās kā pēc iepriekš izstrādāta plāna – Pirmais pasaules karš, čekistu terors un Krievijas pilsoņu karš atstāja bez vecākiem, uzraudzības un iztikas bērnu masas, kuras mēģināja izdzīvot kā prata un spēja. Šie bērni apvienojās baros, organizēti (biežāk pieaugušo noziedznieku vadībā) piedalījās daždažādos noziegumos un tādā veidā krāja kriminālu pieredzi. Kad šī pieredze bija pietiekama, ar komunistu partijas un padomju valdības starpniecību šos bērnus vardarbīgi savāca kopā un deva viņiem izglītību (kriminalizācijas attīstībai tā ir ļoti nepieciešama). Šādai mazgadīgo noziedznieku videi piesaistīja tos bērnus, kuri klaidonības gados iztika ar ubagošanu, taču zagt un laupīt neiemācījās. Internātos šādi bērni tika daudzīti un pazemoti, līdz tie sāka klausīt kriminalizētos pusaudžus un apgūt arodu. Pēc tam sekoja komunistiskā terora gadi, kad politiski represēto vecāku bērni tika spīdzināti ar piespiedu ievietošanu šādā vidē. Šī vide lieti noderēja Otrā pasaules karā kā neizsmeļams avots diversantu grupām iesūtīšanai vācu aizmugurē un ar padomju varu neapmierināto terorizēšanai savā aizmugurē.

Īpaša vērība tika veltīta jaunatnes kriminalizācijai – tika veidotas komjauniešu šūniņas, kurām deva rokās ieročus un iesaistīja tās asiņainu piedzīvojumu meklējumos, it īpaši baznīcu un zemnieku

sētu grautiņos. Vēlāk šie komjaunieši, ja viņi izdzīvoja Staļina laika terorā, saņēma personālās pensijas un *mācīja dzīvot* nākamās jauniešu paaudzes.

Daudzi Krievijas iedzīvotāji, kuri gaidīja padomju varas krišanu kā glābiņu, bija spiesti griezties pie tās pēc palīdzības. Cietumi pamazām pildījās ar kriminālnoziedzniekiem, kuriem tika dota vaļa nīrgāties par politieslodzīto miljoniem. Kriminālie, kuri jau no bērnības bija pieraduši pie necilvēcīgiem dzīves apstākļiem, viegli panesa nebrīvi, bet netaisnīgi ieslodzītajiem kriminālais kontingents bija papildu ciešanu avots.

Starp klaidoņiem bija arī tādi, kuri netīkoja pēc dzīves kriminālajā vidē, taču viņu psihe bija pietiekami notrulināta internāta apstākļos. Nesauņēmuši normālu audzināšanu ģimenē, tie bija lielisks materiāls armijas, milicijas un čekas kadru papildināšanai. Šis kontingents īpaši noderēja, kad 1937. – 1938. gadā bija jānomaina vecais ohrankas sastāvs un pilsoņu kara laikā savervēti lumpeni. Pirmie par daudz zināja, bet otrs sāka mocīt sirdsapziņa par komunisma ideju vārdā pastrādātajiem noziegumiem. Uzlabojoties personīgajiem dzīves apstākļiem, viņiem *šķiru cīņas* eiforija sāka pāriet. Tāpēc oktobra *revolūcijas* liecinieki masveidā tika nošauti un aizstāti ar Dzeržinska *bērniem*, kuri savā trulumā spēja strādāt vēl šausmīgākus zvēra darbus par iepriekšējiem. Čekistu internātos audzēkņi nekad nedzirdēja dievvārdus un neko par kristīgo morāli. To sirdsapziņa nevarēja pamosties līdz pat mūža galam. Skaudībā Dzeržinska bērniem sirdis bija tik nocjetinātas, ka internātā izciestā savstarpējā nenovīdība un cietsirdība vairojās arī bez norādījumiem no augšas. Acīmredzami šie zēni bija īpaši vērtīgi, jo viņi netika represēti nedz armijā, nedz drošības policijā. Uz viņiem varēja paļauties, jo kazarmu režīms internātos iedresēja suniski verdzisku bijību pret varenāku kungu. Šis kontingents tika speciāli gatavots sabiedrības kriminalizācijai – ne jau velti tos tvarstīja Dzeržinska zibenszeļļi, nevis tāda paša afērista Lunačarska izglītības komisariāts.

Kriminalizējoties sabiedrībai, tā nonāca uz pašiznīcināšanās sliedēm, un reliģija šo procesu varēja traucēt. Beigu beigās Ļeņins kļuva par sātānisma centrālo figūru, kas vienlaicīgi bija padomju valdības galva un viens no kominternes vadošajiem bosiem. Kā

kominternists viņš vadīja tās graujošo darbību pret pasaules valstīm un tautām. Kā valdības galva viņš no kominternes norobežojās.

Reliģija ir opijs tautai – ar šādu Ļeņina lozungu komunisti uzsāka karagājieni jebkurai ētiskai sistēmai. Drīz vien valsts un speciālo dienestu struktūrās bija izveidotas īpašas reliģisko lietu vienības, kuras specializējās šo problēmu risināšanā. Par galveno speciālistu šajā jomā kļuva čekistu **ģenerālis Tučkovs**. Viņa rīcībā bija mantotais ohrankas spiegu tīkls garīdzniecībā un draudzēs, tāpēc operācijas ritēja gludi. Komunisti saņēma partijas norīkojumus uz garīdznieku vakancēm, bet starptautiskajā laukā vispasaules ticīgo forumos iedabūja tiešos čekas aģentus, kas ietekmēja reliģisko dzīvi globālā mērogā.

Čekisti, komunisti un komjaunieši saņēma norādījumus pakļaut teroram arī Krievijas pareizticību, taču tas skāra tikai to garīdzniecību, kura stingri ievēroja Svēto Rakstu priekšrakstus, jo morāli tīrie popi bija bīstamāki komunismam nekā amorālie un zaglīgie garīdznieki. Šī konfesija pēc cara Aleksandra II nāves sāka slīdēt ārā no laicīgās varas rokām. Nākamais ķeizars Aleksandrs III spēja tikai kā dzērājs soldafoniski pavēlēt forsēt rusifikāciju, taču problēmās neiedziļinājās, un tāpēc lietas gāja pašplūsmā. Bet Nikolajs II kļuva dievticīgs, un tas bija labvēlīgi Baznīcas pašattīrīšanās procesam.

Ir likumsakarīgi, ka **Krievijas Pareizticīgās Baznīcas pēdējais likumīgais patriarhs Tihons** sprediķos un vēstulēs Ļeņinam aprakstīja šausmas impērijā, pieprasīja atgriezties pie kristīgajām normām un **nolādēja komunistisko režīmu**. (Kaut gan Tihonu nav iespējams uzskatīt par svētu vīru, jo 1912. gadā viņš piedalījās Kristus Pestītāja katedrāles iesvētīšanā un līdz ar to kara histērijas kuri-nāšanā.) Par šo laiku A.Latiševs raksta:

Un tomēr kampaņa attīstījās Ļeņina izstrādātajā virzienā. 1922. gada 27. martā VCIK prezidijs apstiprināja valdības paziņojumu "**Par notikumiem Šujā sakarā ar baznīcas vērtību izņemšanu**". Ļeņina inspirētās baznīcu laupīšanas tikai 1922. gada pirmajā pusē valstī izraisīja vairāk nekā 1400 asiņainu sadursmju. Vairāk nekā 700 cilvēku, galvenokārt garīdznieki un mūki, tika saukti pie kriminālatbildības. Tika īstenots Ļeņina plāns sasaistīt notikumus Šujā ar Petrogradu, kur kopā ar arhimandritu Sergiju un citiem tika nošauts Petrogradas un Gdovas metropolīts Kazaņas Venjamins, kurš vēl

1918. gada janvāra vidū nosūtīja Ļeņinam vēstuli, kurā norādīja, ka plānotā projekta īstenošana par baznīcas atdalīšanu no valsts izraisīs ticīgo stihiskus nemierus. Šis brīdinājums izsauca vadoņa pretēju reakciju uz metropolīta vēstuli. Uz tās saglabājās Ļeņina rezolūcija Justīcijas komisariāta kolēģijai ar priekšrakstu paātrināt dekrēta izstrādi par baznīcas atdalīšanu no valsts.

Bet tieši metropolīts Venjamins svētīja boļševikus – locekļus no Viskrievijas komitejas palīdzībai badacietējiem, paziņojot: „Es pats dievlūdēju priekšā noņemšu Kazaņas Dievmātes ietērpus, ar saldām asarām apraudāšu un tos atdošu.” [42; 169.]

Šajos krievu vēsturnieka vārdos, kas balstās uz konkrētiem pierādījumiem, ir redzami ne tikai komunistu režīma noziegumi, bet arī apstiprinājums tam, ka masu genocīds tika organizēts tišām, jo nesaprast, ka pēc šāda dekrēta būs asa pretreakcija, nu nekādi nav iespējams. Vienīgais apstāklis, ar ko komunistiem nācās rēķināties, bija starptautiskā sabiedriskā doma, kas varētu krasi samazināt aklo padomju varas apjūsmotāju skaitu ārzemēs.

Veikt tiešas šankcijas pret patriarhu Ļeņins sākumā uzskatīja par nemērķtiecīgu. „Pašu patriarhu Tihonu, domāju, mērķtiecīgi neaiztikt, kaut arī viņš neapšaubāmi stāv visa šī vergturu dumpja priekšgalā,” viņš rakstīja. „Attiecībā uz viņu Valsts politiskajai pārvaldei (GPU – O.G.) ir jādod slepena direktīva, lai tieši šajā momentā visi šī darboņa sakari pēc iespējas precīzāk un sīkāk tiktu novēroti un atklāti. Uzlikt par pienākumu Dzeržinskim, Unšlihtam personīgi ik nedēļu par to ziņot Politbirojam.” Tomēr 1922. gada maija sākumā pēc Ļeņina priekšlikuma politbirojs nolēma: „Dot direktīvu Maskavas tribunālam:

1. Nekavējoties Tihonu saukt pie tiesas atbildības.
2. Pret popiem lietot augstāko soda mēru.”

Naktī uz 1922. g. 19. maiju patriarhu pārveda no Troickas podvorjas, kur viņš atradās mājas arestā, uz Donas klosteri. Šeit pilnā izolācijā no ārpusaules viņam nācās pavadīt veselu gadu. Pēc tam GPU Lubjankā vēl mēnesi. Boļševiki neuzdrošinājās nošaut patriarhu aiz bailēm no vētrains reakcijas ārzemēs. Piemēram, Anglija paziņoja, ka atsauks diplomātisko misiju, ja padomju valdība sāks 1923. gada aprīlī paredzēto prāvu pret patriarhu Tihonu. Ļeņins to paredzēja, kad 19. martā rakstīja, ka “pēc Dženovas izrādīsies vai var izrādīties, ka cietsirdīgie pasākumi pret reakcionāro garīdzniecību būs neracionāli, varbūt pat pārmērīgi bīstami. Tagad uzvara pār reakcionāro garīdzniecību mums pilnīgi nodrošināta.” [42; 169., 170.]

Raksturīgi, ka čekas aparāts spēja nodrošināt kvalificētu slepenu novērošanu un citādas slepenas operācijas, un tas tika izmantots arī starptautiska mēroga noziedzīgajās operācijās ne sliktāk kā senos laikos. Šim nolūkam tika izmantotas arī Krievijas Pareizticīgajai Baznīcai nolaupītās pasakainās vērtības, kuras, kā redzams no A.Latiševa grāmatas, tika iegūtas šādā ceļā:

KF Prezidenta politisko represiju upuru rehabilitācijas komisija izpētīja apskatāmās problēmas arhīvu materiālu masu. Uz šī pamata tās priekšsēdētājs Aleksandrs Jakovļevs 1995. gada 27. novembra preses konferencē ziņoja: "Garīdzniekus un mūkus nagloja pie dievnamu cara vārtiem, šāva un žņaudza, taisīja no viņiem ledus stabus, aplejot ar aukstu ūdeni. 20. gadu sākumā ar ieganstu palīdzēt Volgas bada cietējiem tika izņemts baznīcas īpašums divarpus miljardu zelta rubļu vērtībā. Taču pārtikas iepirkumiem, pēc mūsu datiem, tika iztērēts tikai viens miljons. Pārējā nauda nogūla partijas bosu ārzemju kontos vai tika virzīta pasaules revolūcijas vajadzībām." [42; 171.]

Krievijā attieksme pret Ļeņinu izmainījās tikai pēc komunistu režīma krišanas, savukārt pasaules un krievu vēsturnieku darbos ir tik ļoti iesēdies Staļina kā diktatora un tirāna stereotips, ka jebkurš dokuments tiek traktēts viennozīmīgi – ahā, atkal tas tautu tēvs... (Viņi abi tiešām bija noziedznieki, taču kriminālajā struktūrā noteicēji nebija.) Tostarp arī A.Latiševs saredz Staļina roku:

Ar slēptu Staļina atbalstu sāka veidoties "militārā opozīcija", kuras līderis bija arī Vorošilovs un kura sevi spilgti parādīja VIII partijas kongresā 1919. gada martā. Piecas dienas pēc Ļeņina sarunām ar Artjomu Trockis griezās pie valdības galvas pa tiešo vadu:

"Kas ir Caricina – par to lasiet Okulova (10. armijas un frontes Revolucionārās padomes loceklis – A.L.) ziņojumu, kur ir fakti un komisāru atskaites. Uzskatu Staļina atbalstu Caricinas strāvojumam par sevišķi bīstamu čūlu, kas ir bīstamāka par nodevību un militāro speciālistu nodevību ... Ruhimovičs – tas ir Vorošilova pseidonīms (domāta viņu vienādi negatīvā attieksme pret militāriem speciālistiem – A.L.); pēc mēneša nāksies strebt Caricinas putru ... Ruhimovičs nav viens, viņi stipri turas viens aiz otra, paceļot stulbumu līdz principa līmenim ... Lai nozīmē Artjomu, nevis Vorošilovu un ne Ruhimoviču. ... Vēlreiz lūdzu uzmanīgi izlasīt Okulova ziņojumā par Caricinas armiju to, kā Vorošilovs ar Staļina palīdzību to demoralizēja." [42; 278.]

Vēl viens A.Latiševa publicētais dokuments, šoreiz no Ļeņina:

Kad Staļins šāva cilvēkus Caricinā, es domāju, ka tā ir kļūda, ka nepareizi

šauj, un tie dokumenti, kurus citēja b. Vorošilovs, – viņi rāda X armijas masu varonību un, tostarp, arī b. Vorošilova uzvedībā...

... Biedrs Vorošilovs saka: mums nebija nekādu militāro speciālistu un mums ir 60 000 zaudējumu. Tas ir briesmīgi. Krievijas revolucionārās kustības vēsturē Caricinas armijas varonība ieņems vislielāko vietu, taču 60 000 zaudējumu un iztika bez militāriem...

Var noguldīt 60 000, taču no mūsu līnijas redzes viedokļa diez vai varam dot pat 60 000 (**Vorošilovs**: "Bet cik mēs nogalinājām?). Es labi zinu, cik jūs nogalinājāt, taču, b. Vorošilov, tā ir tā nelaime, ka mūsu uzmanība ir veltīta šai Caricinai ..." [42; 279., 280.]

Rādās, ka Ļeņinam un Staļinam vikingu slepenie tikli līdz galam nebija zināmi. Taču no otras puses te var saskatīt nevis piedošanu, bet gan slēptu spēku atbalstu abām karojošām pusēm nestajam genocīdam, jo Ļeņins tikai drebēja par savu ādu un uztraucās, ka ar šādiem zaudējumiem viņš var paspēlēt karu un nonākt čekas moku pagrabos. Tomēr uztraukumi bija lieki, jo kara iznākums bija slepeno dienestu ziņā un izplānots līdz galam. Cita lieta, ja tiek saudzēti cilvēki, tad gan pat augsta ranga čekistiem, pēc A.Latiševa datiem, draudēja briesmas:

Tādējādi 1919. gada 15. februārī Ļeņina vadībā Aizsardzības Padome nolēma: "Uzlikt par pienākumu Skļanskim, Markovam, Petrovskim un Dzeržinskim nekavējoties arestēt dažus izpildu un nabadzīgo komiteju locekļus tajās vietās, kur sniega tīrīšana ir neapmierinoša. Tajās vietās ņemt arī ķīlniekus no zemniekiem, lai viņus nošautu, ja sniegs netīrīts..." [42; 54.]

Ir arī tāds formulējums:

"Turpmāk ārkārtējo komisiju cīņai pret kontrrevolūciju (čeka – O.G.) priekšsēdētāji paši nekavējoties tiks arestēti gadījumā, ja arī turpmāk viņi nearestēs personas, kuras ir atbildīgas par Aizsardzības Padomes lēmuma cīņai pret sniega kupenām izpildi." [Turpat.]

Poststaļinisma ēras krievu vēsturnieki Vorošilova pastrādātās negēlības norakstīja uz viņa zemo izglītības līmeni. Tomēr diez vai var ticēt legendai, ka Vorošilovs bija metālists ar 2 klašu izglītību, jo viņa zīmīte Staļinam satur izglītota cilvēka žargonu:

2.XI 21.g.

Dārgais Josif Visarionovič!

Jau Maskavā es tev teicu par savu nodomu nomainīt savu "**ampluā**", bet tagad es to **nolēmu** stingri. Darbs Kara resorā man apriebies, un ne jau

tur ir **smaguma centrs**. Domāju, ka būšu derīgāks **civilajā jomā**. No tevis gaidu piekrišanu un draudzīgu atbalstu manam komandējumam CK priekšā. Gribas pastrādāt Donbasā, kurp lūdzu CK mani norīkot. Ņemšu jebkuru darbu un **ceru no jauna atdzimt**, citādi šeit sāku **nosūnot (garīgi)**.

Cieši apkampju. Tavs Vorošilovs. [42; 282.]

Donbass ir reģions, no kura pēc Vorošilova vizītes nāca jauna partijas elite. Tā pati, kas vēlāk nodzēra PSRS. Vorošilovs turp brauca vervēt provinciālus to visu veco boļševiku kadru nomaiņai, kuri savu vēsturisko uzdevumu būs paveikuši un 1937. gadā varēs doties pie miera uz viņpasauli. Vorošilovam nevajadzēja ilgi **atdzimt** – jau 1925. gadā viņš atgriezās **nosūnot** kara resorā kā kara ministrs jeb, tā laika terminoloģijā, kā aizsardzības lietu komisārs.

No A.Latiševa liecībām redzams, ka **Ļeņins griezās ar sūdzībām pie Molotova**. 1922. gada 24. janvārī viņš nosūdzēja Čičerinu par to, ka tas piedāvāja Konstitūcijā ienest nebūtiskas liberālas izmaiņas diplomātisko kontaktu atvieglošanai ar ASV. Proletariāta vadonis par šādu *ķecerību* prasīja reaģēt ar psihiatrisko teroru. Sakarus ar Vācijas, Austroungārijas un Krievijas kopīgo spiegu Kārli Mooru un viņa darbības finansiālo atbalstu kontrolēja V.Molotovs. Interesantu faktu atrodam arī A.Latiševa grāmatā par cilvēku izraidīšanu uz ārzemēm:

UKP(b) CK sekretārs D.Ļebeds 1922. g. 7. septembrī ziņoja "priekšniecībai" (pēdīnās acīmredzot tāpēc, ka toreiz PSRS nebija proklamēta un padomju Ukraina formāli bija neatkarīga valsts – O.G.) I.Staļinam, V.Kuibiševam un V.Molotovam, ka Ukrainā "izņemts" 70 cilvēku nosūtīšanai uz ārzemēm, daļu uz ziemeļiem. Tiesa, UKP(b) CK vispār uzskatīja par *nemērķtiecīgu* "sūtīt ukraiņu profesorus uz ārzemēm", pieņemot, ka tur arī bez viņiem izveidojies pietiekami stiprs emigrantu grupējums, un griezās pie KKP(b) CK ar lūgumu šo soda mēru mainīt pret izsūtījumu uz valsts tālākiem rajoniem. [42; 221.]

Ir saskatāms, ka Staļina un Kuibiševa pieminējums šajā vēstulē maskē patieso šādu operāciju rīkotāju – Molotovu, kura vārds asiņainu eksekūciju gadījumos praktiski nekur nav īpaši izcelts. Vēl vairāk, čekistiskais baumu aparāts deva vaļu cirkulēt pa impēriju tenkām, ka Molotovs esot bijis ārkārtīgi aprobežots un tikai tāpēc esot noturējies daudzus gadus kā Staļina rokaspuisis.

Šajā sakarībā pat A.Latiševs nonācis mīta *iebrauktajās sliedēs*, jo

viņa secinājumi neatbilst paša publicētajiem materiāliem un faktiem, kaut gan viņš uzskatāmi parāda Ļeņina zvēriskumu attiecībā arī pret pilsētniekiem:

Ja uzbrukums ir sākęts, vai nevar vēl mobilizēt 20 tūkstošus Petrogradas strādnieku plus 10 tūkstošus buržuju, nolikt viņu aizmugurē ložmetējus, nošaut dažus simtus un panākt masu spiedienu pret Judeniču? [42; 44., 45.]

Vārda *buržuāzija* etimoloģiskā jēga ir *pilsētnieki*. Ļeņina laikā šim vārdam tika piejaukts *augstāko un bagāto* šķiru jēdziens genocīda lielāka efekta nodrošināšanai. A.Latiševs kļūdījās tās pārstāvju *nežēlīgās* izraidīšanas no Krievijas vērtējumā, uzskatot to par terora paveidu, jo Ļeņins inteligenci iznīcināja ar eksekūcijām. Citētajā D.Ļebeda vēstulē Molotovam faktiski tiek runāts par to inteligences daļu, kura zem *izraidīšanas* maskas devās uz ārzemēm pildīt slepenos uzdevumus. Pārējos gaidīja čekas šautuves vai Solovku nāves noņemne. Pats A.Latiševs sniedz tam pierādījumu – Ļeņina 1920. gada 9. marta zīmīti attiecībā uz M.Gorkija civilsievas, bijušās Petrogradas teātru komisāres, kādu uzrādītu personu:

M.F.Andrejeva apgalvo, ka viņš melo (viņam ir daudz naudas un baltmaize). Laist nedrīkst: apmelos un palīdzēs baltajiem. [42; 206.]

Tāpēc arī D.Ļebeds bija velti uztraucies – *izraidīšanai* plānotās personas bija krievu spiegi, citādi Molotovam kā faktiskajam diktatoram un starptautisko norišu režisoram par viņām nebūtu nekādas intereses.

1919. gadā arī Vācijā sākās notikumu attīstība pēc Petrogradas scenārija, taču tur zināja, ko darīt, – sarkanā mafija momentāni tika sagrauta, bet noziedznieku barveži – **Kārlis Lībkehts** un **Roza Luksemburga** – nekavējoties nošauti. Tāpēc Eiropā tikai nelielu laiku varēja pastāvēt Bavārijas un Ungārijas padomju republikas, kur komunisti parādīja sevi kā Krievijas boļševikiem līdzvērtīgi slepkavas.

Krievijā, Vācijā un Ungārijā notikušā komunistiskā terora efekta mīkstināšanai pēc pilsoņu kara padomijā strauji mainījās politika liberalizācijas virzienā, iepriekš pastrādātos noziegumus norakstot uz kara rēķina. Jaunā ekonomiskā politika izpostītajai zemniecībai un izmocītajai strādniecībai nekādu atvieglojumu neatnesa, turpinājās apslēptais terors – pa klusam tika novākti kvalificētākie strādnieki, bet kā *tautas ienaidnieki* ar lielu troksni tika *tiesāti* tikai

tehniskās un radošās inteligences pārstāvji. Taču tas nenozīmē, ka Krievija bija atteikusies no terora iekšpolitikā. Ir atrasta ar Ļeņina roku rakstīta liecība, ka NEP nenozīmē atteikšanos no terora politikas, būšot pat ekonomiskais terors. Tomēr ar mutes aizbāšanas politiku tika nodrošināts, ka pasaulē redzēja tikai NEPa rosību, preču pieaugumu un mietpilsonības atdzimšanu. Šādos apstākļos vikingi uzsāka **sociālistiskā bloka** veidošanu Eiropā kā jaunu placdarmu nākamajam genocīda karam.

1922. gadā vikingu slepenie dienesti sagatavoja apstākļus Itālijas sociālistu (fašistu) nākšanai pie varas, kaut arī partija tam vēl gatava nebija. Pretizlūkošanas brašuļi notvēra **fašistu duči Benito Musolini** paslēptuvē ārpus Romas, izvilka dienas gaismā un lika tam doties taisni uz Romu pārņemt varu, jo pēc scenārija valdībai un deputātiem bija jābēg, tiklīdz fašisti tuvosies galvaspilsētai. Bailēs drebēdams, vikingu ielenkumā ar nodurtu galvu duče vilkās pa norādīto ceļu, bet viņam sekojošais fašistu bars, redzēdams savā līderī drosmīgu varoni, kas, nāvi nicinot, dodas pārņemt varu, sajūsmā un triumfā baurodams, priecīgi sekoja līdzi. Varbūt tas netiktu pamanīts, ja nebūtu dokumentālu fotogrāfiju un ja Musolini *varas* pirmajās dienās nebūtu bijis pārmērīgi plāpīgs. Viņš publiski paziņoja, ka ir *dižā vadoņa* Ļeņina skolnieks.

1923. gadā Ādolfa Hitlera nacionālsociālistiskie *strādnieki* sarīkoja alus puču Minhenē. Pedantiskie vācu policisti *strādnieku* dumpi apspieda, bet nīknākos nekārtību cēlājus ietupināja cietumā. Tagad par neprasmi izdarīt valsts apvērsumu arī Hitleram atlika vairs tikai savu vārdu darīt nemirstīgu ar līterāru darbību. Viņš (acīmredzot ne bez attiecīgu spēku līdzdalības un aktīvas redīgēšanas) uzrakstīja murgu pilno **Mein Kampf**, kur kā svarīgu dokumentu izmantoja Pēterburgas ohrankas safabricētos **Cionas gudro protokolus**. Vēl pirms Pirmā pasaules kara visai pasaulei bija zināma to dzimšanas vieta, un, jādodomā, ka arī Hitlers to nevarēja nezināt.

Ādolfs Hitlers kā profesionāls mākslinieks, ierindas karavīrs (dižkareivis) un militārs izlūks bija tāls no politikas un tiesību zinībām. Viņš teoretizēja tikai par ebreju jautājumiem un vācu *rases* pārkāpumu no absurda šovinisma pozīcijām, rīkoja izrādes ar nacistu partijas gājienu organizēšanu. Tomēr *teorētiskā* darbība nepalika bez

sekām – speciāli tika **diskreditēta rasu teorija kā zinātne**. (Šķiet, to pašu varētu teikt arī par ģenētikas kā zinātnes iznīcināšanu padomijā.)

Tā tad Vācijā sarkano (jeb brūno – krāsai šeit nav nekādas nozīmes) režīmu nebija iespējams uzspiest nedz ar komunistisko, nedz ar antikomunistisko propagandu. Tā kā ASV investēja līdzekļus Eiropā, it īpaši sakautā Vācija tām bija patikams biznesa objekts, bija nepieciešams sagraut tālā kontinenta ekonomiku – sak, lai nelien, kur nevajag. Vikingu rokās tagad bija aplaupīto krievu un pareizticīgās baznīcas vērtību miljardi. Tā bija vērā ņemama summa **ASV finansiālā pamata graušanai**. 1929. gadā tur tika izraisīta nepieredzēti dziļa krīze, kas pēc ķēdes reakcijas likumiem 1930. gadā sasniedza arī Eiropu. Cilvēki meklēja vainu objektīvajos ekonomikas likumos un gaidīja stipru roku, kas viņus paglābtu no krīzes posta. Šādos apstākļos ļoti efektīvs ir populisms, un Krievijas miljoni tagad kalpoja propagandai, lai pie varas vestu hitlerisko nacionālsociālistu *strādnieku* partiju. Zīmīgi, ka gan Višinskis, kurš vadīja *Ļeņina meklēšanu*, gan arī Millers, kurš apcietināja un pratināja Hitleru, vēlāk tika augstos valsts amatos un vadīja valsts terorisma akcijas visaugstākajā līmenī.

Tomēr *Ļeņinam* nebija lemts redzēt un priecāties par *strādnieka* Hitlera triumfa pilno nākšanu pie varas. To piedzīvoja Staļins, *Ļeņina* uzticamais draugs, jo nacionālais jautājums un varaskāre bija tie faktori, kas *proletariāta vadoni* pazudināja. **Vēlāk izplatāmā versija, ka Staļins būtu izsekojis un noindējis Ļeņinu**, ir apšaubāma, jo nākamo *tautu tēvu* *Ļeņins* bija pamanījis vēl gadsimta sākumā pēc visai sakarīgā raksta par nacionālo tēmu. Tieši tad sākās viņu draudzība. Staļins bija gruzīns, un kaukāziešu mentalitātei ir sveša nodevība. Staļina pieķeršanās *Ļeņinam* bija tik liela, ka pēc pirmās *valdības* sastādīšanas, kad fotogrāfs fiksēja šo *vēsturisko* brīdi, viņš vienīgais nevis cienīgi sēdēja pie galda kā visi pārējie komisāri (*ministri*), bet gan nostājās aiz sava *vadoņa* (elka) muguras. Sirsnīgo attiecību noliegums traucē saskatīt spēkus, kas stāvēja pāri viņiem.

Jau pirmajās dienās pēc 1917. gada apvērsuma Staļins kapitulēja nacionālajā jautājumā, bet *Ļeņinam* tā bija sāpīga personīga problēma (viņa dzīslās ritēja kalmiku, bulgāru /*tatāru*/, ebreju un zviedru asinis), jo viņš nevarēja neizjust diskrimināciju

arī pēc kristīšanās pareizticībā un tautības nomaiņas, t.i., pēc pārtapšanas par krievu. Domājams, tieši tāpēc 1922. gadā, kad tika sasaukts komunistu kongress nacionālā jautājuma risināšanai, Ļeņins personīgi uzņēmās to vadīt un lēmumos panāca savu formulējumu iekļaušanu. Tam neizbēgami bija jābeidzas dramatiski, un pēc mēneša Ļeņinu ķēra smadzeņu trieka. Te nu saskaramies ar Krievijas slepeno dienestu **psihiatrisko teroru**, kurš vēl caru laikos tika izmantots politisko pretinieku *savaldīšanai* (piemēram, Čaadajeva spīdzināšana ar ievietošanu trakomājā).

Šķiet, sākotnēji Ļeņins vēl neticēja, ka ar viņu var tik nikni izrēķināties, jo viņš apelēja pie sava saimnieka V.Molotova ar visai specifiskiem priekšlikumiem. Tas redzams no kādas A.Latiševa publicētās it kā no Gorkiem sūtītās telefonogrammas [42; 34.]:

Biedram Gorbunovam.

Lūdzu Jūs caur **Molotovu** CK sekretariātā ienest sekojošu priekšlikumu un paziņot, vai tā ir pieņemta: Sakarā ar Krestinska 18/III izbraukumu uz Maskavu ar vācu nervu slimību speciālistiem redzamu darbinieku apskatei – piedāvāt CK sekretariātam uzlikt par pienākumu tam ārstam, kuram ir jāapskata atbildīgi darbinieki (ja, par spīti daudzajiem CK lēmumiem, tāda ārsta nav, vajag nozīmēt īpašu ārstu, uzlikt par pienākumu sastādīt apskatāmo biedru sarakstu un veikt pasākumus, lai viņus atbraukušais ārsts savlaicīgi apskatītu un, ja vajag, aptaujātu tos krievu ārstus, kuri līdz šim šos biedrus ārstētu). Acīmredzami sarakstā ir jāiekļauj b.b. Čičerins, Osinskis, Trockis, Kameņevs, Staļins, Brjuhanovs un, neapšaubāmi, virkne citu biedru. Ļeņins.

Par Ļeņina ārstēšanas niansēm A.Latiševs izsakās šādi:

Ļeņina galvenais ārstējošais ārsts bija vācu neiropatologs O.Fersters, kurš saņēma lielus honorārus par vadoņa ārstēšanu. Nesen publicēta J.Staļina 1922. gada 3. jūnija vēstule KPFSR pilnvarotajam pārstāvim Berlīnē N.Krestinskim, t.i. drīz pēc Ļeņina pirmās smagās lēkmes. Tur, starp citu, norādīts: "Nekavējoties par pakalpojumu Fersteram izmaksāt piecus tūkstošus mārciņu sterliņu (50000 rub.) ... [42; 35.]

Kad vadonim aizliedza vispār interesēties par politiku un valsts lietām, viņam kļuva skaidrs, ko tas viss nozīmē. Arī par to A.Latiševs sniedz agrāk npublicētu Ļeņina vēstuli:

Tikai muļķi šeit var visu novelt uz politiskām sarunām. Ja es kādreiz uztraucos, tas notiek tikai savlaicīgu un kompetentu sarunu trūkuma dēļ. Ceru, Jūs to sapratīsiet un muļķa vācu profesoru un Ko atšūsiet. [42; 36.]

Pēc nedēļas tapa vēl viena vēstule [42; 36.]:

Padevīgi lūdzu mani atbrīvot no Klemperera (vācu terapeits – A.L.). Pārmērīgās rūpes un uzmanība var cilvēku izvest no pacietības un novest līdz nelaimei. Ja savādāk nevar, esmu ar mieru viņu sūtīt zinātniskajā komandējumā. Ļoti lūdzu atbrīvojiet mani no Ferstera. Esmu pāri mēram apmierināts ar saviem ārstiem Krameru un Koževņikovu. Krievu ļaudis nespēj izturēt vācu akurātību, bet Fersters un Klemperers konsultācijās piedalījās pietiekami.

Nav izslēgts, ka Ļeņins bija padarīts par izmēģinājumu trusīti, fizioloģisku un bioloģisku eksperimentu objektu.

Krievijas impērijas atjaunošana ar vardarbīgām metodēm notika jau bez Ļeņina. Pēc komunistu sākotnējās versijas nereti viņu uzdeva par PSRS dibinātāju, bet pēc 20. PSKP kongresa radās cits sižets – tiklīdz Ļeņins sāka atlabt, viņš uzzināja par Dzeržinska, Ordžonikidzes un Staļina noziegumiem Gruzijā, kur viņi vardarbīgi piespieda vietējo valdību *brīvprātīgi* pievienoties Krievijai. Par šo kriminālnoziegumu Ļeņins it kā esot protestējis, nodiktējot *Vēstuli kongresam*, kur kritizēja savus *biedrus* un jautājumu par **padomju sociālistisko republiku savienību** (visi vārdi ar maziem burtiem) nosauca par sasodītu (Ļeņina rakstu latviskajā tulkojumā ir ienests sagrozījums jeb interpolācija – *sasodīts* aizstāts ar *izdaudzina*). Nežēlastībā kritušā *vadoņa* apkaime veica pasākumus, lai ar šo vēstuli iepazītos pēc iespējās vairāk cilvēku, un to izplatīja kongresa delegātiem. Sekoja pretreakcija – Ļeņinam tika *ļauts* (iespējams, vardarbīgā ceļā vai ar draudiem) otrajā dienā pēc PSRS proklamēšanas atzīt *savu kļūdu* un partijas disciplīnas kārtībā slavēt to, ko vakar viņš tik asi lamāja.

Vēstule kongresam bija pēdējais nopietnākais izcilā grafomāna sacerējums, un to vēlāk nosauca **par vadoņa politisko testamentu**. Tomēr pēkšņā disciplīna vairs nespēja *vadoni* glābt, un viņu atkal esot ķērusi smadzeņu trieka. Ļeņins bija attapies par vēlu, kad pats bija veicis neskaitāmus noziegumus, bet slepenie spēki tagad uz varas fasādi varēja droši virzīt kādu no viņa biedriem, kam vairs nebija kur līgties, – izrēķināšanās ar draugu bija pārāk uzskatāma un pamācoša.

Ar to bija par maz. Destruktīvie spēki centās sanaidot saslimušo Ļeņinu ar Staļinu un izprovocēt konfliktu, par ko liecina *proletariāta vadoņa* nikna vēstule:

Stingri slepeni.

Personīgi.

Biedram Staļinam.

Kopija b.b. Kameņevam un Zinovjevam.

Godājamais b. Staļin! Jūs pielāvēt rupjību pasaukt manu sievu pie telefona un nolamāt viņu. Kaut arī viņa Jums izteica piekrišanu aizmirst runāto, tomēr šis fakts kļuva zināms caur viņu Zinovjevam un Kameņevam. Es netaisos to tik vienkārši aizmirst, kas pret mani ir izdarīts, un ko tur runāt, ka nodarījumu pret sievu es uzskatu par nodarījumu pret mani. Tāpēc lūdzu Jūs man darīt zināmu, vai esat ar mieru ņemt vārdus atpakaļ un atvainoties vai atzīstāt par labāku pārtraukt starp mums attiecības.

23. gada 5. martā.

Ar cieņu Ļeņins. [44]

Šī vēstule glabājās slepenajos arhīvos visus Staļina diktatūras gadus un gaidīja savu laiku publikācijai. Tas liek apšaubīt legendu, ka Ļeņina arhīvi pēc viņa nāves nonāca tautu tēva rokās un kontrolē. Staļina aresta gadījumā zīmīte būtu izmantota kā apsūdzības pierādījums. Bet arhīvā ir arī cita vēstule, kas ienes skaidrību konflikta būtībā:

7. martā 1923. gadā.

B. Ļeņinam no Staļina.

Tikai personīgi.

B. Ļeņin!

Pirms piecām nedēļām man bija saruna ar N. Konstantinovnu, kuru uzskatu ne tikai par Jūsu sievu, bet arī par savu vecu partijas biedreni, un teicu viņai (pa telefonu) apmēram sekojošo: "Ārsti aizliedza sniegt Iljičam politisku informāciju, uzskatot tādu režīmu par svarīgu līdzekli izārstēt viņu. Starp citu, Jūs, Naģežda Konstantinovna, izrādās, pārkāpjat šo režīmu, nedrīkst spēlēties ar Iljiča dzīvību" utt.

Es neuzskatu, ka šajos vārdos varētu saskatīt kaut ko rupju vai nepieļaujamu, kas pielaists "pret" Jums, jo nekādu citu mērķu, izņemot mērķi Jūsu ātrākai izveseļošanai, man nebija. Jo vairāk, es uzskatīju par savu pienākumu sekot, lai režīms tiktu ievērots. Mana izskaidrošanās ar N. Kon. apstiprināja, ka nekā cita, izņemot tukšus pārpratumus, šeit nebija un nevarēja būt.

Starp citu, ja Jūs uzskatāt, ka "attiecību" saglabāšanai man "jāatsauc"

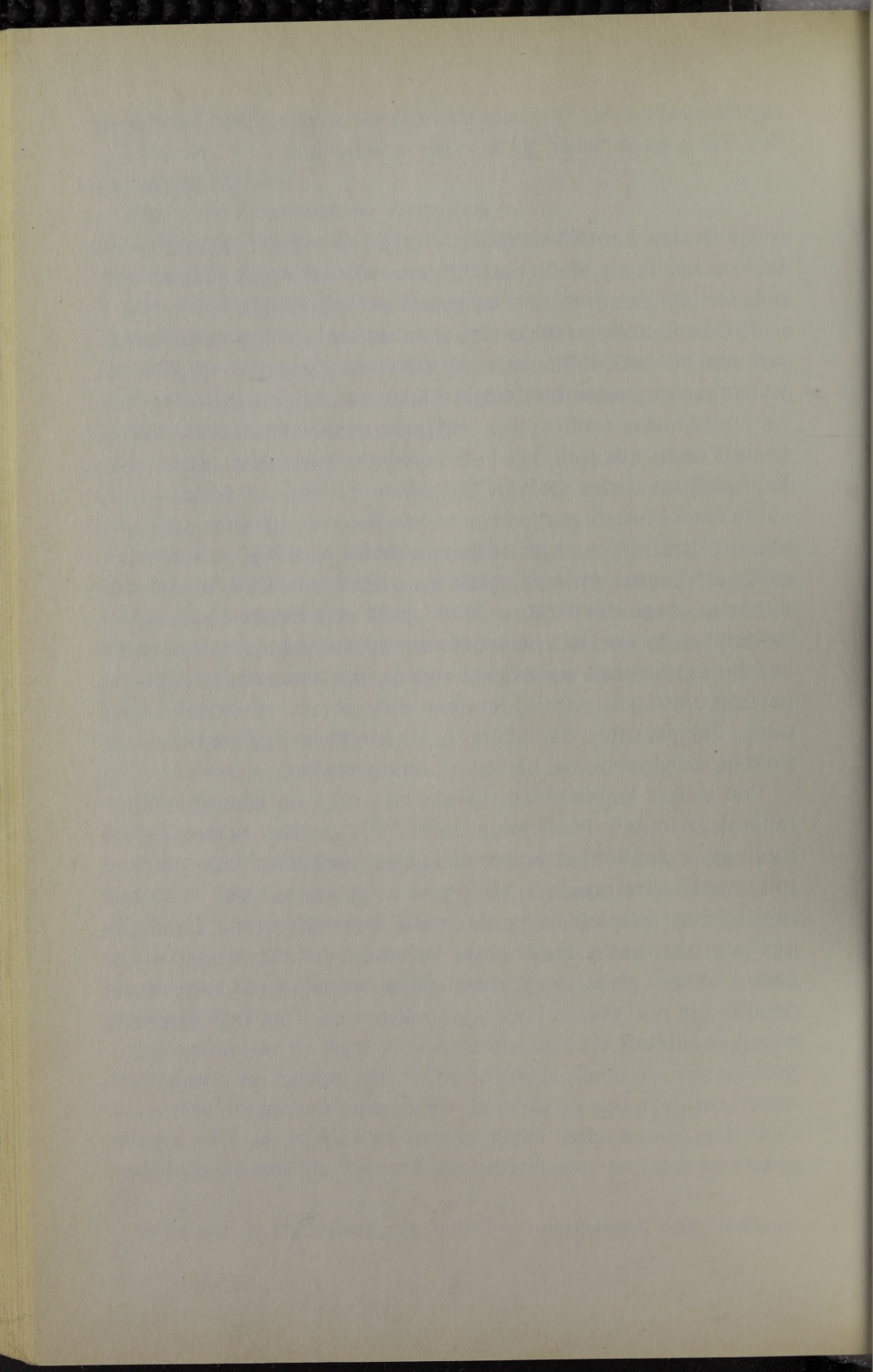
augstāk minētie vārdi, es to varu izdarīt, tomēr atsakos saprast, kas tur par lietu, kur ir mana "vainā" un ko vispār no manis grib.

J. Staļins. [44]

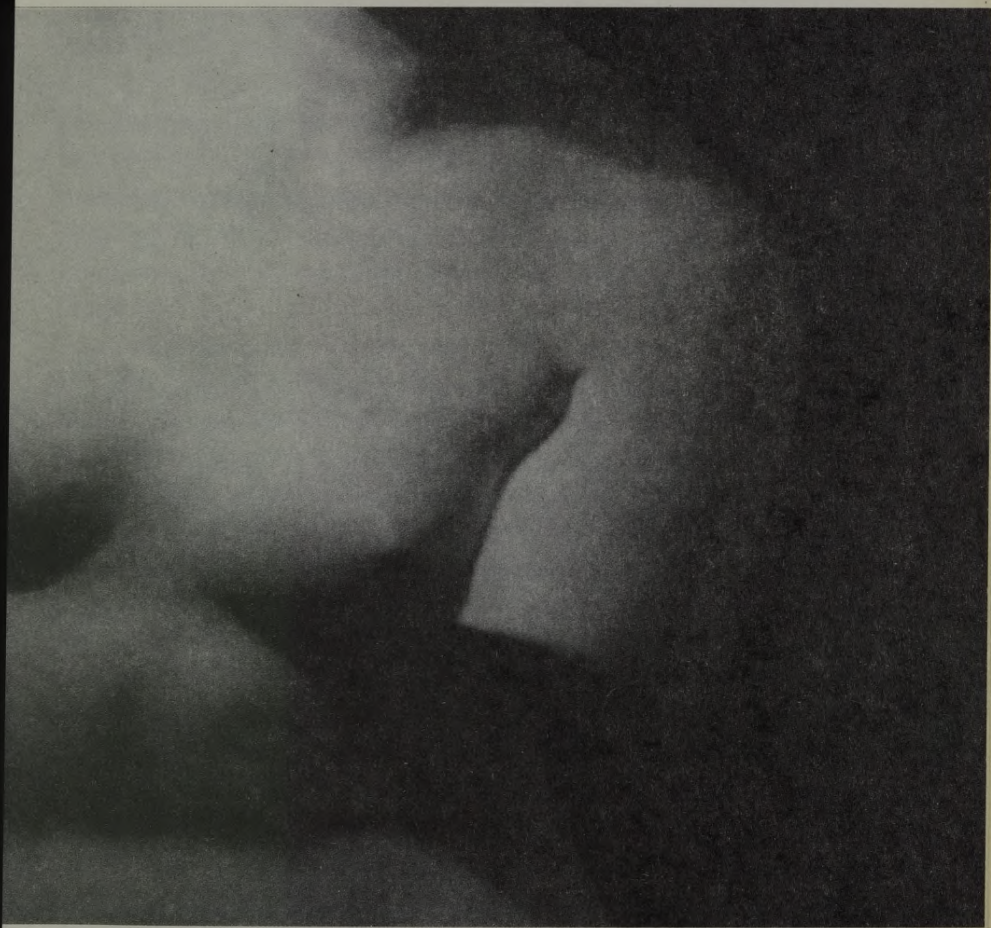
Kā liecina žurnālā *Izvešķija* CK KPSS (1989. Nr. 12) publicētā replika, Ļeņins ar Staļina atbildi iepazīstināts netika. Tāpēc kālab neticēt tam, kas ir rakstīts uz papīra ar Staļina roku?

Pēc Ļeņina nāves sākās viņa gara darbu koncentrēšana speciālajā marksisma–ļeņinisma institūtā it kā izdošanas vajadzībām. Visiem, ar ko *vadonis* bija sarakstījis vai pat kuru rīcībā bija kaut vai nenozīmīgas zīmītes, tika uzlikts par pienākumu tās kā *relikvijas* nosūtīt uz šo institūtu, kur liela komanda **Tovstuhas** vadībā veica lielu *pētīšanas* darbu. Dažkārt pēc sīkām zīmītēm uz ārzemēm tika sūtīta vesela čekistu ekspedīcija to izzagšanai vai atklātai laupīšanai pat ar asinsizliešanu. Līdz ar Ļeņina darbu *pilnā* krājuma izdošanu sākās arī **Ļeņina gvardes** aresti un fiziska iznīcināšana, kas kulmināciju sasniedza 1937. – 1938. gadā. Acīmredzmi bija svarīgi iznīcināt visus, kam bija personiski kontakti ar Ļeņinu, jo viņš zināja ļoti daudz un nebija zināms, vai viņš nav kādam uzticējis patiesību par komunistiskās partijas īstajiem diriģentiem. Noslēpums, protams, tiek garantēti saglabāts, ja iznīcināti visi potenciālie līdzzinātāji, arī viņu sievas, bērni un bērnbērni.

Pret visiem ļeņiniskajiem *bonzām* tika vākti un glabāti kompromitējoši materiāli. Postkomunistiskajā ērā izceltas gaismā Ļeņina rupjības, viņa slimības izķēmotās sejas fotogrāfija, kura pēc tam rotāja izcilā vēsturnieka D. Volkogonova grāmatas vāku. It kā esot saglabāti arī patoloģiskās anatomijas materiāli (viena smadzeņu puslode izkaltusi līdz valrieksta lielumam). Pavisam slepenajos Ļeņina fondos glabājās apmēram viena trešdaļa viņa darbu, kurus nublicēja pat *pilnajos* kopotajos rakstos un it kā bija paredzēts nekad nublicēt.

13. NODAĻA

**OTRAIS PASAULES
KARŠ**

OTRALS PARADISE
HARRIS

Staļinam tiek pārņemtas nāves nometnes, kas viņa laikā sasniedza apogeju. Tās tika dibinātas jau Ļeņina laikā. Viena no pirmajām briesmīgākajām nometnēm bija **Solovki** uz salas Baltajā jūrā. No tā laika nometņu tīkls (GULAG) nemitīgi auga, un par to, cik cilvēku tur tika nomocīts līdz nāvei, Krievija joprojām precīzas ziņas nesniedz.

Ar Staļina vārdu saistās arī Otrais pasaules karš. Viņa laikā cilvēces iznīcināšanas kara gatavošana ritēja jau pilnā sparā. Krievijā ar pilniem apgriezieniem darbojās iekšējā cilvēku gaļasmašīna. Itālijā pie varas jau bija fašisti. Hitlera iestumšana Vācijas varas fasādē vairs bija tikai laika jautājums. Gandrīz visās pasaules valstīs darbojās kominternes spiegu tīkli, kas provocēja iedzīvotāju neapmierinātību šo valstu aizsardzības spēju vājināšanai.

Komunistu diktatūras absurda teātrī nav skaidri saredzami Ļeņina un Staļina personīgie motīvi. Par pirmo I. Buničs izsakās, ka viņam esot bijusi kāre laupīt līdzekļus pasaules revolūcijas vajadzībām, kuru bijis nodoms sākt Šveicē. Par otro daudz rakstījis krievu vēsturnieks un bijušais GRU virsnieks Suvorovs – Staļins Otro pasaules karu plānojis kā pasaules revolūciju. Tā ir izpētes vērtā tēma, taču traucējošs faktors ir stereotipi. Pat ģenerālis Dmitrijs Volkogonovs kā vēsturnieks bija šo stereotipu varā, kuru efektu vēl vairāk pastiprina krievu militāristiem raksturīgais soldafonisms. Rakstot grāmatu par Staļinu, viņš par izejas punktu pieņēma, ka Staļins bija melns, bet Ļeņins balts. Nemitīgi un bez mēra lamājot pirmo, viņš bija neizpratnē – noticis brīnums – Staļins bija vienīgais, kas balsoja pret kadetu fizisku iznīcināšanu. Strādājot ar arhīviem, Volkogonovs atklāja, ka arī Ļeņins ir melns.

Tāpat kā Ļeņins, arī Staļins atradās psihiatra uzraudzībā. Viņa patrons **Vladimirs Behterevs** 1927. gadā tika nošauts par plāpāšanu, ka viņam esot jāapseko **paranoiķi ar izkaltušu roku** (Staļinam viena roka esot bijusi sašauta bankas laupīšanas laikā un pēc tam tā

kalta). Par spīti šādai diagnozei, **Vorošilovs** 1929. gadā ar boļševiku avīzē *Pravda* publicēto rakstu *Staļins un Sarkanā armija topošo tautu tēvu* aizstūma līdz *augstākā dieva* pjedestālam. Ar to sākās **Staļina personības kults**, un viņš tika apveltīts ar cildinošiem epitetiem – miesīgais tēvs, tautu tēvs, ģēnijs, vadonis, Ļeņina skolnieks un nemirstīgo darbu nenogurdināmais turpinātājs un tā joprojām. Savukārt maršals Žukovs memuāros izpļāpājās – Staļins esot izteicies, ka no avīzēm viņš dabūjot zināt, ka esot ģēnijs.

Pēc 1956. gada nosodot Staļinu un viņa personības kultu, ir kļuvis par tradīciju pieminēt viņa rezolūcijas uz garajiem nošaujamo sarakstiem – **VMN**, kas it kā būtu frāzes *visšaja mera nakazaņija – augstākais soda mērs* abreviatūra. Un tomēr šāds abreviatūras atšifrējums izsauc stipras šaubas, jo kādas gan viņam būtu tiesības spriest tiesu par cilvēku dzīvību un nāvi, ja šim nolūkam pastāvēja padomju tiesvedība, bet nāves pļaujas paātrināšanai tika iedibinātas trojkas. Nāves pļaujas laikā šo abreviatūru lietoja tikai čekisti, jo konveijers nedeva laiku katra upura dzīves noslēgumu formulēt ar pilnu tekstu, nemaz nerunājot par iespēju kaut joku pēc aprakstīt vismaz fiktīvu katra nošaujamā *vainu*. Bet Staļins taču bija tikai partijas ģenerālsekretārs, t.i., papīrvedis. Kāpēc šinī gadījumā abreviatūra būtu jāuztver kā nāvešpriedums, nevis, piemēram, kā rīkojums kādam partijas funkcionāram nāvei nolemtos izslēgt no komunistu partijas? Piemēram, Voronovam Mihailam Nikolaja dēlam vai Valerijam Mihaila dēlam Nikoļskim. Šādi personu iniciāļi taču arī veido baismīgo abreviatūru VMN.

Tā laika padomijā klīda baumas, ka Staļina netīrās biogrāfijas dēļ arī visi viņa draugi, paziņas un nelabvēļi tika apcietināti un nošauti. Taču te nav loģikas. Vai viņu vilināja vientulības perspektīva starp pavisam svešiem ļaudīm? Kāpēc daudzi svešinieki netika nošauti, ja *izmeklēšanas* laikā viņi varēja dabūt zināt visu par Staļinu? Višinskis, Vorošilovs un citi palika dzīvi, mira dabīgā nāvē.

Pēc Staļina nāves šīs ziņas tika izplatītas arī komunistu presē – sak, tirāns gribēja nepelnīti tīru pagātņi. Kā pierādījums tika piesaukti it kā viņa rediģētie darbi, piemēram, *J. Staļina īsā biogrāfija*, *VK(b)P vēsture (īsa kursa)* un citi apoloģētiski sacerējumi. Taču, ja salīdzinām viņa pirmskara un pēckara apoloģētiku, ir jūtama liela starpība. Pirms kara viņš, rediģējot šādus sacerējumus, esot sevi

glorificējis līdz riebumam. Pēc kara tur ieskanas tādas paškritiskas notis, kādas 1937. gadā bija par *cēloni* daudzu citu boļševiku nāvei. Tas nozīmē, ka *diktators* piedāvātos darbus par sevi un komunistu partiju *rediģēja* kāda sufliera – partijas ideologa – uzraudzībā un zem diktāta. Bet arhīvos un Ļeņina rakstos bija saglabājušās tik indīgas piezīmes pret Staļinu, ka brīžiem viņš izskatījās sliktāk par Buharinu, Zinovjevu, Kameņevu, Trocki.

Interesanti, ka noziedzīgo līgumu par Eiropas pārdalīšanu **1939. gada 23. augustā parakstīja nevis Staļins un Hitlers, bet gan mafijas augstākais līmenis – Molotovs un Ribentrops.** Acīmredzot tāpēc tam bija tik liels *spēks*, ka pat pēc tam, kad perestrojkas norieta posmā ap tā slepenajiem protokoliem tika sacelts troksnis, tie netika iznīcināti.

Zīmīgi, ka, tuvojoties PSRS – Vācijas karam, 1940. gada maijā premjerministrs Molotovs tika pazemināts par ārlietu ministru, bet Staļins paaugstināts par valdības galvu. Līdz tam pazeminājums Kremli nozīmēja vistuvāko ceļu uz čekas moku kambariem un neizbēgamu nāvi. Ar Molotovu nekas tamlīdzīgs nenotika. Kāpēc?

Atbildi varētu rosināt tas, ka Staļins apmeklētājus – komunistu politbiroja *bonzas*, valdības locekļus, pat čekistu vadītājus (**Jagodu, Ježovu un Bēriju**) – nekad nepieņēma vienatnē. Vienmēr viņam blakus atradās Molotovs vai Vorošilovs, bet īpašos gadījumos, kad pie *tautu tēva* ieradās kāds ārzemnieks, asistēja Višinskis – pat tad, ja apmeklētājs bija komunistu un kominternes spiegs. Pieņemšanā runāja tikai Staļins. Tiklīdz viņam bija grūtības ar atbildi, tūdaļ griezās pie sava *asistenta*: **Un ko par šo lietu domā biedrs Molotovs (Vorošilovs, Višinskis)?** Atbilde nekavējoties tika *atzīta* par vispareizāko risinājumu. **Tā tad – kurš kuru kontrolēja un kurš kuram diktēja?**

Sergo Bērija kā odiozākās personas nosauc Ždanovu, Ščerbakovu un Maļenkovu. Pēdējais dibināja sevišķi slepenu cietumu *Matrosskaja ķīšina*, kur pēc zvērigām pratināšanām dabūja galu nežēlastībā kritušie visaugstākie partijas un valdības *bonzas* [41; 111., 346.]. Izskatās, ka šīs personas noteica politiku un diktēja uzvedību ne tikai Staļinam, bet arī Molotovam un citiem *bonzām*.

Molotovs un Višinskis uz ārzemēm brauca kur un kad bija nepieciešams. Kad tika piestrādātas nākamā kara detaļas un

Molotovs brauca pie Ribentropa tās saskaņot, viņu Berlīnē sagaidīja ar orķestri un SS vīru godasardzi. Staļinam tas bija liegts – viņu no impērijas bez stingras uzraudzības nekad vairs neizlaida. Tāpat kā Ļeņins, arī viņš bija padarīts par Kremļa gūstekni, kuram tika ierādīts četrstabu dzīvoklis Kremli un nekad kā valstsvīram netika izsniegts pat puslīdz cienīgs uzvalks. Līdz karam viņš staigāja noplukušā pusbilitārā tērpā un kolhoza partorga cienīgā galvassegā. Otrā pasaules kara laikā viņam izsniedza maršala *pidžamu* ar lampasiem, taču ne civilista uzvalku.

Viņš kā *diktators* bija ārzemēs tikai divas reizes – **Teherānas un Potsdamas konferencē**. Abas reizes jau divus mēnešus pirms foruma ap viņa rezidenci tika veidots biezs čekistu tīkls daudzu kilometru rādiusā. Kādēļ? Lai novērstu uzbrukumu rezidencē vai pasargātu no atentāta? Čekistu tīkls nevar novērst bumbošanu no gaisa vai rezidences apšaudi ar tālšāvēja lielgabaliem. Šim nolūkam vajadzētu armijas kordonu ar zenītvienībām. Drīzāk tie varēja būt pasākumi pret Staļina bēgšanu. Un viņam tiešām nebija kur sprukt – pat valdības galvas statusā viņam nebija ne nožēlojamas pufošanas un vatēto bikšu, ar ko, ņodzinis ūsas un izmainījis frizūru, varētu nemanīti nozust no konferenču vietas vai no rezidencēm Krievijā. Maršala lampasi uz biksēm bija raksturīga pazīme, pēc kuras varētu biedru Staļinu bēgšanas gadījumā aizturēt sākumā kā *viltvārdi*, kurš esot pārgērbies par *tautu tēvu*, lai pēc tam *dziļās sērās* paziņotu par viņa pēkšņo nāvi.

Arī Volokolamskas un Ricas vasarnīcas no ārpuses bija stingri uzraudzītas. Tur aiz krūmiem Staļinam sekoja modras acis. Protams, pēc instrukcijas ne jau Staļinu bija jāķer viņa dievinātājiem – dažādu sugu čekistiem. Slepēnās cīņas loģikai ir savi likumi – modru apsargu uzdevums bija sekot, lai nekur neparādītos kāds *vadonim* pārsteidzoši līdzīgs *vācu spiegs*, proti, ir jānotver Staļins, ja viņš mēģina bēgt un parādās ārpus ierādītās zonas. Tad meklējamais ir jānogādā tur, kur vajag pēc instrukcijas. Bet tur jau nu zinās, ko darīt, jo augstākā priekšniecība taču ir gudrāka.

Kad Staļina meita Svetlana Allilujeva uzrakstīja memoriālus par dzīvi Kremli, sekoja vilšanās – viņa it kā neko sevišķu nepastāstīja. Taču patiesībā viņa atklāja ārkārtīgi daudz, no kā varēja secināt – Staļins apzinājās arī, ka sienām ir ausis. (Jau toreiz bija augsti

attīstīta noklausīšanās tehnika.) Tāpēc viņš mājās par saviem noslēpumiem un pārdzīvojumiem nekad nerunāja. Zīmīga epizode – Staļins, kurš bija mācījies par popu un kurš tiek uzskatīts par Kristus Pestītāja katedrāles spridzināšanas galveno vaininieku, nekad mājās nerunāja par reliģijas jautājumiem. Kāpēc? Ja viņš tiešām būtu sava laika antikrists Nr. 1, tad sekmes reliģiju graušanā būtu sagādājušas tādu prieku, ka triumfs nebūtu apvaldāms arī šaurajā ģimenes lokā. Viņa izturēšanās ģimenes lokā liecina par nemitīgu stresa stāvokli un paaugstinātu nervozitāti, kas ir raksturīga nebrīvam cilvēkam.

Svetlanas atmiņām piemīt skaidri izteikta negatīva attieksme pret Bēriju, kurš pēc komunistu versijas esot bijis tirāna rokaspūsis, taču vienlaicīgi esot tīkojis pēc viņa nāves un varas uzurpācijas. Bērija bija viens no tiem, ar kuru Staļins šad tad apmainījās domām gruzīniski, pastaigājoties pa vasarnīcas dārza celiņiem un dziedot **Suļiko**. Taču diez vai bija iespējama viņu savstarpējā uzticība, jo pat Bērija neredzēja patiesos saimniekus, bet Staļinam nebija iespējams pārliecināties, ka impērijas galvenais čekists nav provokators. Šķiet, *tautu tēvs* bija samierinājies ar likteni, tāpēc nemaz nemēģināja tam pretoties. No Svetlanas rakstītā var secināt, ka arī Staļins bijās no Bērijas.

Krievijai bija problēmas tajās valstīs, kur starp pašiem kominterniešiem nebija saskaņas. Piemēram, Dienvidslāvijā, uz kuru vēl Kijevas kņazi meta kāru skatu, vienotu graužošu sadarbību traucēja viņu etniskās domstarpības. Tāpēc šādi vīri tika aicināti uz Maskavu pāraudzināšanai, ko redzam Staļina didaktikas pilnajā runā vienā no spiegošanas koordinācijas centriem – Kominternē, kad viņš tikās ar Krievijas spiegiem, kas *apkalpo* Dienvidslāvijas reģionu:

Beigu beigās programmā ir jābūt arī speciālam punktam par nacionāli – teritoriālo autonomiju tām Dienvidslāvijas tautām, kuras neatradīs par vajadzīgu atdalīties no Dienvidslāvijas. Nav taisnība tiem, kas domā, ka tāda kombinācija ir jāizslēdz. Tas ir nepareizi. Zināmos apstākļos padomju revolūcijas rezultātā pilnīgi iespējams, ka dažas tautības negribēs izdalīties līdzīgi tam, kā tas bija pie mums Krievijā. Saprrotams, ka tādā gadījumā ir svarīgi, lai programmā būtu punkts par autonomiju, ņemot vērā dienvidslāvu valsts pārveidošanu autonomu nacionālu valstu federācijā uz padomju iekārtas pamatiem.

Tā tad tiesības uz atdalīšanos ir tām tautām, kas gribēs atdalīties, un tiesības uz autonomiju – tām tautām, kas atzīs par labāku palikt dienvidslāvu valsts ietvaros.

Lai nebūtu pārpratumu, jā saka, ka tiesības atdalīties nenozīmē pienākumu atdalīties. Nācija var izmantot šīs tiesības atdalīties, bet viņa to var arī neizmantot, ja viņa to negribēs, un ar to nedrīkst nerēķināties. Daži biedri tiesības atdalīties pārvērš par pienākumu, pieprasot, piemēram, no horvātiem atdalīšanos par katru cenu. [45]

Vispārīznīcinošu slaktiņu organizēt traucēja Versaļas miera līgums, kas Vācijai liedza uzturēt lielāku karaspēku, nekā tas ir nepieciešams iekšējās kārtības nodrošināšanai. Tāpēc Krievija slepeni gatavoja vācu kara speciālistus un deva viņiem iespēju izpētīt nākamo kara teātri uz vietas. Galvenais stratēģiskais uzdevums bija izkaisīt kaujas spējīgus vācu vīriešus pa plašo teritoriju un pēc tam likvidēt kā vācu nācijas genofondu.

Toreiz militārajā jomā Vācija bija stipri atpalikusi, un krievu palīdzība virsnieku sagatavošanā nespēja kompensēt nedz to laiku, kas bija zaudēts pēc Pirmā pasaules kara, nedz morālo depresiju, nedz arī karā iesaistāmo cilvēku skaitu. Savukārt Krievijas rīcībā bija milzīgs ohrankas piekomandēto cara laika virsnieku kontingents, kā arī pilsoņu karā rūdījumu guvušās cilvēku masas. Pirms kara stratēģiskā situācija bija tāda, ka Rietumu demokrātijas nevarēja sadarboties ar totalitārajiem režīmiem, un tas izslēdza iespēju cerēt uz tām kā uz Vācijas un Itālijas sabiedrotajām. Aristokrāti Čemberlens un Čērčils nespēja radikāli grozīt Lielbritānijas politiku, bet Rūzvelts nespēja pagriezt ASV izolacionistus ar seju pret sarkanajiem un brūnajiem. Turklāt vikingu režīma nomaiņa Spānijā beidzās neveiksmīgi – ģenerālis Franko sarkanos padzina un pats kļuva par diktatoru, bet pēc tam praktiski atteicās no sadarbības ar Hitleru. Tāpēc bija kaut kas steidzami jādara, lai nodrošinātu līdzsvaru ilgstošam iznīcināšanas karam. Doma, ka Krievija izprovocētu Rietumus atbalstīt Vāciju kā agresijas iesācēja, bija jāatmet, jo tad karš ritētu vienā frontē, bet tas nestu divreiz mazāk upuru.

Eirāziešu ordenis izlēma – Krievijai pašai sevi ir jāvējina, un sākās masu terors, kas ne vien samazināja tautas dzīvo spēku, bet bija

vērsts arī pret militārajiem kadriem. Tika iznīcināti spējīgākie un pieredzējušākie virsnieki. Viņi kļuva par mācību līdzekli NKVD (KGB) nagumaucēju treniņos sadismā, mērķtiecīgā spīdzināšanā un cietsirdības izkopšanā. Lai šie plāni nenāktu gaismā, tika iznīcināti arī vecie boļševiki un Ļeņina laika čekisti, jo, redzot absurda teātri, *idejiskie* komunisti varētu pamanīt, ka valdošo *bonzu* vārdi par skaisto nākotni un humāno sabiedrību ir pretrunā ar darbiem, kuru pamatā nu likta tīša pretdarbība cilvēku tiesībām uz dzīvi un laimi. Arī bez tā daudzi krievi bija aptvēruši, ka notiek ļaunprātības, un sāka organizēt pagrīdi, liekot lietā pieredzi, ko bija guvuši *strādnieku vadoņu* vadībā vēl cara laikā. Bet tas nav tālu arī no *Eirāziešu ordeņa* miklas atšifrējuma, jo iznīcināšanai paredzētajam kontingentam bija pietiekami daudz faktu deduktīvām pārdomām. Vecos boļševikus tagad varēja aizstāt ar jaunajiem lumpeniem, bet čekistus – ar Dzeržinska bērniem.

Genocīda sparatam uzņemot jaudīgus apgriezienus, tika vienlaikus atrisinātas arī citas problēmas.

Pirmkārt, cilvēku masveida iznīcināšanas karam bija nepieciešamas lielas izejvielu rezerves, tāpēc cilvēku masveida aresti tika pamatoti ar izdomātiem iemesliem, lai nodrošinātu darbaspēku šahtu, dzelzeļu, aerodromu un citu stratēģisku objektu būvei. Kā jau plānveida saimniecībā, republikām un apgabaliem tika noteikti kontrolskaitļi, cik katram no tiem jādod cilvēku ieslodzīšanai darba nometnēs to kontingenta atjaunošanai un papildināšanai.

Otrkārt, nāves nometņu draudi stiprināja uzspiesto elkdievību. Lai pasargātu sevi no briesmīgā likteņa, cilvēki neziņā dievināja Staļinu un komunistisko partiju un cerēja, ka ar to varas iestādes viņos redzēs lojālus pilsoņus. Cerības bija veltīgas, taču elku dievināšana kļuva par paradumu, bet pēc tam par pārliecību bez jebkādas pārliecināšanas.

Treškārt, šādi draudi jauno paaudzi forsēti audzināja vēlamā pašnāvnieku virzienā. Sarīdot mazgadīgos bērnus pret saviem vecākiem, režīms guva ne tikai papildu avotu lēģeru darbaspēka rezervju papildināšanai ar minimālām pūlēm, bet arī izslēdza iespēju, ka vecāki apjausto baismo patiesību stāstītu bērniem. Tas tika panākts, pa visu impēriju plaši izbazūnējot pienapuiku Pavļiku Morozovu kā varoni par to, ka viņš esot nosūdzējis savu tēvu kā

kulaku. Tas, kā tur īsti bija, ir vēstures noslēpums. Droši zināms, ka zēns ne ar ko īpašu neizcēlās un ka viņa tēvam bija mazāk īpašumu nekā mūsdienu postkomunistiskās Rīgas ubagam – karote, nazis, bļoda, galds, krēsls, gulta, matracis, spilvens, sakas bez zirga un vēl šādi tādi nieki. Taču pēc Pavļika Morozova nogalināšanas (nav zināms, kas to izdarīja – atriebīgais vectēvs vai čekisti) saceltais reklāmas troksnis padarīja visus bērnu vecākus piesardzīgus vairs nerunāt par politiku viņu klātbūtnē. Tā vietā tika cildināts Staļins un komunisti – katram gadījumam, lai bērns nevarētu apliecināt pretējo pratināšanas un spīdzināšanas laikā. Tas deva augļus – izauga jauna ar verga morāli inficēta paaudze, kas bija uzticīga falšajiem ideāliem. Tai vecāki pretējo iestāstīt vairs nespēja – viņi tika apvainoti tumsonībā un atpalcībā.

Ceturtkārt, terors likvidēja iespēju apvienoties tautām, kas vēlētos gāzt nīsto režīmu, jo neziņa par arestu iemesliem tā iebiedēja cilvēkus, ka viens otru nosūdzēja, lai pasargātu sevi no šķietamā provokatora jeb arī tādā veidā parādītu lojalitāti režīmam. Ne mazāka loma bija arī čekistu maldinošajiem gājieniem, apzināti piesaucot par apsūdzības lieciniekiem šādās izdarībās nevainīgas personas.

Piektkārt, nāves nometnes bija perspektīvas lielgabalgājas rezerves nāvinieku soda bataljoniem, par kuru apgādi ar pārtiku, munīciju un ieročiem īpaši rūpēties nevajadzēja. Pat tie, kuri apzinājās apsūdzības absurdu, bija pārliecināti, ka notikusi liktenīga kļūda, un tāpēc ar varonību kaujas laukā centās pierādīt savu lojalitāti režīmam. Citi savukārt, pēc smagas psihiskas traumas par apzināti netaisnīgu arestu juzdami slimīgu vainas kompleksu, centās izpirkt *savu vainu* pret Staļinu ar savām asinīm.

Sestkārt, ne katrs spēja izturēt sadismu kroņa aizkulisēs, tāpēc piekrita sadarboties ar boļševikiem. Tiklīdz viņi tam piekrita, tā kļuva par čekas vergiem uz mūžu.

Septītkārt, darba nometnes bija rusifikācijai nepakļāvīgo tautu perspektīvas garīgās iznīcināšanas un fiziskās nāves ģeneratori. Pamatā bija garīgu diversantu masveida iepludināšana brīvo tautu vidē. Ar Staļina 1937. gada 1. decembra sankciju sākās totāls genocīds pret latviešiem. Viņu tvarestīšanai noderēja gan partijas biedru kartotēkas, gan arī iepriekš tālredzīgi dibināto latviešu

kultūras biedrību dalībnieku reģistri. Vīrieši tika apsūdzēti *nodevībā* un *spiegošanā*, kam sekoja nošaušana. Sievietes un bērni it kā tika izklīdināti pa lēģeriem un bērnu namiem. Īsā laikā 200 000 cilvēku lielā diaspora tika gandrīz pilnīgi iznīcināta. Neskatoties uz to, drīz pēc Otrā pasaules kara sākuma, kad Krievija okupēja Baltijas valstis, Latvijā nez no kurienes masveidā iebruca tumši *latviešu komunistu* bari, kuru nospiedošais vairums līdz pat mūža galam neprata pareizi pateikt *labdien* un *paldies*. Viņiem iznāca tikai – *labdziņ* un *balbes* vai *paldziņes*. Kā noprotams, šie internacistu *eglicisu* un *klaucensu* priekšteči varēja iebrukt tikai ar viltotiem vai nošautajiem latviešiem nozagtiem dokumentiem.

Sacītais nenozīmē, ka būtu ar aizdomām jāraugās uz visiem Krievijas latviešiem, jo novados, kur bija liela krievu pretestība režīmam, bija iespējas paglābties ne tikai atsevišķām personām, bet arī veselām latviešu kolonijām. Bija daudz gadījumu, kad tas vai cits krievu uzņēmuma direktors vai pat partorgs brīdināja par gaidāmo arestu un ieteica paslēpties.

Bija vēl izsmalcinātākas formas. Daudziem latviešiem plašajā Krievijā meklēja dubultniekus. Pēc tam viņi tika iesēdināti vienā kamerā ar latvieti, lai mācītos individuālās izrunas īpatnības, nebrīves psiholoģijas ietekmētās personas vaļsirdības uzplūdu gaitā apgūtu uzvedības stereotipus un izzinātu zīmīgākās detaļas no jaunības dienu atmiņām. Lieki skaidrot, ka plāpīgākie latvieši tika nošauti nevis uzreiz pirms 1940. gada agresijas, bet gan vēlāk – 1942., 1943. un pat 1944. gadā. Tikmēr pirmskara Latvijā dūšīgi strādāja komunistiskā partija, kas par nelaimīgo radiem uz vietām ievāca ziņas, fotografēja viņus un apkārtējo peizāžu, lai čekas aģents varētu orientēties viņam absolūti svešajos apstākļos.

Ir puslīdz ticamas ziņas tikai par čekas likvidētajiem latviešu militāristiem un komunistu līdzskrējējiem – Jukumu Vācieti, Jēkabu Alksni, Robertu Eidemani, Jāni Rudzutaku un citiem –, ka viņi bija reāli latvieši, kam radi un paziņas dzīvoja Latvijā. Bet kas ir Viktors Alksnis – mankurts vai vikingu dzeguzēns? Jautājums nav retorisks, jo Krievijā 1938. gada genocīda laikā bija iespējas zagāt noslepckavoto latviešu dokumentus un biogrāfijas. Tāpēc bez pierādījumiem nevaram būt pārliecināti, ka viņš tiešām ir Jēkaba Alkšņa mazdēls, jo toreiz, kad komunistiskā partija Latvijā strādāja vaiga sviedros, vācot ziņas par upuru radiem, Krievijā tika meklēti

nošaujamo dubultnieki, kuru nelielās izskata atšķirības varētu tikt uztvertas kā laika zoba darbs, tika izzināts paziņu un draugu loks, kādas zīmīgas epizodes no pirmskara laikiem, pēc fotogrāfijām tika iegaumētas konkrētas personas – ja tuvākajā nākotnē neizdotos okupēt Latviju, tur tik un tā būtu vajadzīgs spēcīgs aģentu un diversantu tīkls. Taču starptautiskā stāvokļa dēļ 1940. gadā iebrukums bija veiksmīgs, un tad nu masām brauca krievu kolonizatori – sākumā ar svešiem dokumentiem, bet pēc tam arī, neslēpjot savu tautību, ar ieganstu sniegt kvalificētu *palīdzību* sociālisma celtniecībā.

Bez lēģeriem bija arī citas sociālās sātanizācijas formas. Visizsmalcinātākā no tām bija jaunā padomju pedagoģija, kur roku pielika neapšaubāmi talantīgais pedagogs **Antons Makarenko**. 1917. gadā guvis pilnvērtīgu pedagoga kvalifikāciju Poltavā (kāpēc šis pusmilitārās formas cienītājs netika mobilizēts Pirmā pasaules kara laikā?), viņš sākotnēji veica novērojumus un nopietnus pētījumus M. Gorkija nepilngadīgo noziedznieku kolonijā, bet pēc tam Dzeržinska bērnu namā. Kā čekistam viņam bija pilna vara pār bērniem un neierobežotas iespējas eksperimentiem ekstremālos apstākļos. A.Makarenko pedagoģijas zinātnē ienesa agrāk nezināmas likumsakarības, kuras pasaulē (tostarp pat komunistiskā režīma apstākļos) kalpoja un kalpo arī humānās pedagoģijas attīstībai. Taču ne jau tas bija viņa mērķis un uzdevums. Pētījumi mākslīgu tradīciju veidošanai un izstrādātie ieteikumi audzināšanai ģimenē bija mērķēti uz principiāli jaunas sabiedrības izveidi un katra indivīda zombēšanu ar nekritisku vadonisma un komunistiskās partijas kultu, ar bezgalīgu uzticību fantastiskajai komunisma idejai, savstarpēju neiecietību un izsekošanu, kā arī līdz galējai robežai pazeminātu paš aizsardzības instinktu un līdzcietību pret līdzcilvēkiem. A.Makarenko radīja **naida pedagoģiju** uz zinātniskiem pamatiem, un pēc PSRS–Vācijas kara viņam bija līdzvērtīgs sekotājs – Suhomļinskis, kurš viens pats pārspēja veselu PSRS Pedagoģisko zinātņu akadēmijas graužošo kolektīvu.

A.Makarenko darbības sekas bija tādas, ka čeka un sarkanā armija guva pilnīgi jaunu zombētu cilvēku papildinājumu, kuriem nav iepriekšējo paaudžu dzīves pieredzes, zināšanu un tradīciju, toties viņi vienmēr bija gatavi upurēt sevi un citus partijai un

padomju valdībai. Tas deva iespēju piesātināt armiju un KGB ar nekvalificētiem kadriem, kuri pat pret savu gribu darbojās tik nekvalificēti, ka genocīds plāva cilvēku miljonus paralēli apzinātajai terora politikai. A. Makarenko nebija Staļina izgudrojums, taču arī viņam drīz bija jādodas uz viņsauli, jo pārāk daudz zināja gan no vecās pedagoģijas, gan no čekas bērnu namu tehnoloģijas.

Staļina laikā apvienojot kriminālpoliciju (miliciju) ar *drošības* dienestu, tika iznīcināta kriminālistika kā tāda. Tas paātrināja *sociālistiskās sabiedrības* kriminalizāciju, jo tagad katrs milicis bija zem čekistu modrās uzraudzības. Un skaidra lieta, ka vecie kriminālistu kadri jau no carisma laikiem bija korumpēti un sadistiski ģēržimordas, viņi tika noslepkavoti kā cara režīma kalpi. To pašu ceļu uz viņsauli mēroja arī tie, kas noticēja komunistiskajai demagoģijai par godīgumu un nesamierināmību ar noziedzību kā kapitālisma palieku cilvēku apziņā. Pēc pirmā padomju kriminālpolicijas šefa Rikova aresta viņa portreti nozuda no milicijas kabinetu sienām, un tō vietā tika karinātas Feliksa Dzeržinska ģimenes. Pēc tam padomju milicija vairs nekad no čekistu nagiem neizspruka.

Arī tautsaimniecībā tika veikti nopietni pārkārtojumi – inženieri tika nosaukti par kaitniekiem, un tas deva *juridisku* pamatu viņus nošaut vai nosūtīt uz nāves nometnēm. Starp citu, nometnēs viņi bija vairāk vajadzīgi, jo tās kalpoja kara gatavošanai. Tikmēr lauksaimniecības ārdīšanai uz laukiem tika komandēti pilsētnieki, kuriem nebija ne mazākās sajēgas par zemkopja darba specifiku. Ar jauno tautsaimnieku–diletantu rokām tika veidotas tā sauktās kolektīvās saimniecības (kolhozi) un lauksaimniecības uzņēmumi (sovhozi), kur zem iegansta tuvināt laukus pilsētām tika apzagi cilvēki. Viņu darba augļi centralizēti aizgāja mafijas kloākā. Kolhozu metode ļāva organizēt cilvēku masveida mirstību pat tādā auglīgā zemē kā Ukraina. Te diletantu darbība bija tikai sekas, bet noziegums bija apzināti izplānots, jo par zemē nokritušas vārpas pacelšanu tika *tiesāti* un nošauti pat bērni.

Laikā, kad sakautā Vācija mocījās trūkumā un badā, Krievijā no 1918. līdz 1921. gadam pilsoņu kara laikā savairojās bezgala daudz tādu, kas guva kara vešanas praktiskās iemaņas. No krievu *patriotiskā* viedokļa tas it kā būtu *labi*, jo ar minimāliem zaudējumiem varētu visu pasauli padarīt par Krieviju. Taču tā būtu krievu nācijai, nevis

vikingu hegemonija. Te, lūk, ir 1937./1939. un vēlāko gadu genocīda jēga. 1937. gadā, kad tika gatavots šis karš, Krievijā sākās pieredzējušu un labi apmācītu militārpersonu fiziska iznīcināšana. Netika saudzēts pat Antonova sacelšanās zemnieku, neatkarību atguvušās Polijas pilsoņu un Kronštates karavīru slepkava Tuhačevskis. Viņa patiesais grēks bija tieksme gūt ātru uzvaru Eiropā ar tehniskiem līdzekļiem, un tas genocīda karam nemaz nebija vajadzīgs.

Tikmēr kominterne nostiprināja savus tīklus, bet Spānija kļuva par Otrā pasaules kara poligonu, kur tika pārbaudīta tā sauktā *antikominternes* pakta dalībnieču kaujas gatavība un spēja ilgstoši turēties pret krieviem. Eksāmens ritēja spīdoši, un tagad varēja sākt pasaules slaktiņu. Karš tika provocēts ar Vācijas izdomātām pretenzijām pret Čehoslovākiju – Sudetijas vācieši tiekot apspiesti (cik tas labi saskan ar šo pašu tumšo spēku pretenzijām pret Baltijas valstīm par *krievvalodīgo* mistisko apspiešanu XX gadsimta beigās!).

Šos pasākumus pavadīja tā sauktā antiimperiālistiskā histērija – visā pasaulē buržuji gribot nožņaupt pirmo strādnieku un zemnieku valsti pasaulē! Cilvēkus uz apdullinoša terora fona ar propagandas metodēm dresēja uz jaunu bezprincipu domāšanu, nereti piespiežot bērnus atteikties no vecākiem un vecākus no bērniem. Kad socioloģiskie pētījumi parādīja pietiekami stabilus rezultātus, divi vikingu aizkulišu līderi – Molotovs un Ribentrops – parakstīja paktu, kurš pēc 8 dienām sāka darboties kā Otrā pasaules kara programmas uvertūra.

Karš sākās ar klasiskiem vikingu paņēmieniem. Poļu armijas tērpos pārgērbti gestapovieši* ieņēma kādu Gleivicas vācu radiostaciju pie Polijas robežas un nolasīja provokatīvu uzsaukumu poļu valodā. Pēc tam uzbrucēji pie radiostacijas pameta dažus nošautus kriminālnoziedzniekus poļu armijas tērpos un pēc īsas apšaudes aizbrauca Polijas virzienā. Otrā rītā visas vācu avīzes bija pilnas ar nošauto attēliem, bet pa radio uzstājās Hitlers ar kara pieteikumu Polijai.

Tūdaļ pēc Molotova–Ribentropa pakta parakstīšanas čekas ģenerālis Serovs sāka rakstīt plānu par *padomju varai kaitīgo elementu*

---

* No *Geheime Staatspolizei* - Valsts slepenpolicija.

izvešanu no jaunokupētajām zemēm uz tālākajiem *padomju dzimtenes* reģioniem. Apsūdzības izdomāt vairs nebija laika, jo steidzami vajadzēja atbrīvot dzīvokļus gan pseidotautiešu varzai, gan migrantiem, gan vietējo iedzīvotāju izspiegotājiem un uzraugiem.

Līdzās *strādnieku partijām* bija slepena eirāziešu rezerve demokrātiskajās valstīs – **Čemberlens** ar Minhenes nolīgumu tuvināja Otro pasaules karu, arī **Čērčils** tikoja izkaroties. Bet **Trumens**, PSRS – Vācijas karam sākoties, paziņoja, ka ASV palīdzēsot tai pusei, kura būs tuvāk sakāvei. Ar Čemberlena un Čērčila *aristokrātisko* izcelsmi var daudz ko izskaidrot, taču viena otra ASV politika iesaistīšanās pirātu globālās politikas spēlēs ir visai bēdīga pazīme. Arī mūsdienās redzam, ka, tiklīdz ASV prezidenti uzsāk aktīvu politiku Krievijas agresivitātes savaldīšanai, tūdaļ sākas visādas vatergeistas, kas tos padara pielaidīgākus. Bet tas nozīmē, ka Rietumu demokrātijām ir lieli defekti, kas ļauj kominternei stūrēt to politiku.

Tā kā ASV, Anglija un Francija svārstījās, kuru no totalitārajiem režīmiem atbalstīt, nozieguma inspirētājiem nācās dot mājienu šīm valstīm – nav ko ilgi domāt, Vācija ir agresore. Šai spēlītei bija arī cita nozīme. Vācijai bija jāparāda savas patiesās kaujasspējas pret līdzvērtīgu lielvalsti, kura normālos apstākļos spētu turēties pretī agresoram.

Kad Polija jau bija sagrauta, Krievija okupēja tās austrumu apgabalus atbilstoši Molotova–Ribentropa pakta slepenajiem protokoliem. (Okupētajos reģionos tauta joprojām tur labā atmiņā poļu laikus un uzskata sevi par Polijas pilsoņiem, kas pārejā Baltkrievijā un Austrumukrainā ne visai tiek saprasts.) Lielbritānija pie-teica karu Vācijai, taču visai kūtri veica militāras operācijas. Šāda lietu virzība rādīja, ka pasaules karu izraisīt ir visai problemātiski, un Krievija uzsāka aktīvu karadarbību pret Somiju, katram gadījumam iepriekš sagatavojot afēristu grupu ar nodevēju (bet varbūt čekas upuri) Kūsinenu priekšgalā somu tautvaldības imitācijai.

Pēc avantūras Somijā sekoja *brīdinājums* Rumānijai, lai tā ieņemtu *pareizu* pozīciju, jo tās karalis nevēlējās ielaisties kopīgos darījumos ar hitleriskajiem politiķiem. Lai nodrošinātu tās nepārprotamu politiku – Vācijai taču būs vajadzīga nafta –, Krievija iebruka Besarābijā un to okupēja. Drīz krievi ielauzās arī Baltijas valstīs. Zinot šo zemju aizsardzības plānus, noziedznieki atdeva Lietuvai savā laikā Polijas

nokosto un pēc tam pašu pārokupēto Viļņas apgabalu. Tas iemidzināja Lietuvas valdības modrību – sak, biedrs Staļins nu gan ir kārtīgs čalis – un tās armija atstāja iepriekš sagatavotās aizsardzības pozīcijas gar veco robežu. Tas deva iespēju caur šo pašu apgabalu dzīt uz Baltijas valstīm ģenerāļa Pavlova bandas. Pēc tam jebkura pretestība agresoram būtu veltīga, un droši vien, ja tāda tiktu izrādīta, kļūtu Baltijas tautām liktenīga.

Otrā pasaules kara laikā organizētā noziedzība kā plaša spektra Eiropas tautu iznīcināšanas līdzeklis ir redzams kaut vai Latvijas piemērā – ar krievu okupācijas karaspēku ienāca ne tikai kabatzāgļi, laupītāji, slepkavas un izvarotāji, bet arī vesela izsmalcināto noziegumu meistarū armija ar uzdevumu veikt genocīdu un etnocīdu, ieņemot KGB, milicijas, saimniecisko vadītāju, namu pārvaldnieku un kadrudaļu priekšnieku amatus. Kopš tā laika esam piedzīvojuši tādus *latviešus* kā Kalnbērziņš, Pelše, Voss, Rubenis, Verro, Rubiks, Strautmanis un citi. Sevišķi *kolorīta* ir kara noziedznieka un Krievijas pilsoņa **Kārļa Pugo** persona, kura senči it kā esot bijuši Pogas, taču tautība viņa dēlam Borisam bija pēc apstākļiem – krievs, latvietis vai baltkrievs. (Pēc padomju likumiem bērni varēja izvēlēties tikai tēva vai mātes tautību.) Šo īpatņu patieso izcelsmi varētu apliecināt vai noraidīt ģenētiskā ekspertīze.

Joprojām atrodas prātnieki, kuri notikušajā vaino **Kārli Ulmani**, kurš ar 1934. gada 15. maijā izdarīto valsts apvērsumu esot tik ļoti diskreditējis valsti, ka padarījis to nepievilcīgu Rietumu demokrātijām. No vienas puses, viņiem it kā ir taisnība, jo diktatūra un vadonisms nav latviešu vēsturiskās mentalitātes tradīcija, bet gan balstījās uz tanī laikā izplatītā uzskata, ka tas ir moderns valsts pārvaldes stils. Savu lomu spēlēja arī pārpratumu pilnie uzskati par Latvijas vēsturi, kad runa bija par senajiem ķēniņiem, kuri tomēr nebija monarhi mūsdienu izpratnē, bet gan demokrātiski vēlēti tautas pārstāvji, kas pildīja visas tautas sapulces gribu, un negodprātīgus vai nespējīgus ķēniņus tauta varēja padzīt bez liekām ceremonijām.

No otras puses, Kārļa Ulmaņa kritiķiem absolūti nav taisnība, jo pat visdemokrātiskākā mūsdienu republika tomēr ir republika, nevis demokrātija, jo tautas pārstāvji tiek vēlēti aizklāti un tāpēc vēlēšanu komisijām ir iespējas viltot balsis – neviens cilvēks no

malas līdz šim nav mēģinājis pārbaudīt, cik godīgi tika skaitītas balsis, un centralizētās vēlēšanu komisijas ir tas līmenis, kur vēlēšanu iecirkņu rezultātus var vēl vairāk sagrozīt. Pēc vēlēšanām atlika bez steigas nomainīt vēlēšanu biļetenus un pielāgot to skaitu vēlēšanu protokoliem, lai neviens prokurors neko nespētu pierādīt. Bet partiju būšana ir zaņķis, kur var iefiltrēties svešas varas ietekmes aģenti, kas šādu izdevību arī nepalaiž garām. Tāpēc, padzenot partijas, Kārlis Ulmanis aizcirta durvis ietekmes aģentūrai un jūtami mazināja korupciju. Tas savukārt deva stimulu straujai tautsaimniecības attīstībai tik lielā mērā, ka pēc daudziem rādītājiem republika dažu gadu laikā ierindojās pirmajā desmitniekā, kas spodrināja Latvijas tēlu pasaulē tik lielā mērā, ka vairākums pasaules valstu neatzina Krievijas tiesības uz okupāciju un aneksiju, un okupanti pēc pusgadsimta *saimniekošanas* tomēr bija spiesti ar kaunu aiziet.

Ja ņemam vērā, ka pilnīgi tika izslepkavoti Somijas okupētās daļas iedzīvotāji, ir jāatzīst, ka Prezidentam Kārlim Ulmanim pārņemst nepretošanos krievu okupācijai 1940. gadā ir aplami, jo viņš, upurējot sevi, iebrucējiem atņēma iespēju izmantot karu kā iemeslu totālam genocīdam. Tāpēc Krievijai bija visai problemātiski saskaņot genocīdu un propagandistisko *atbrīvošanas* demagoģiju, un nācījas iznīcināšanu tā bija spiesta uzsākt ar kavēšanos un izmantot mazāk efektīvus līdzekļus. K.Ulmaņa laikam ir pavisam cita negācija – tā radīja ilūziju par diktatūras lielajām priekšrocībām un ticību labajam monarham. Tas ir bīstami, jo nekad iepriekš nevar zināt, kas jaunajam valdniekam prātā, un viņa patiesie nodomi parasti atklājas tad, kad ir jau par vēlu.

Arvīds Pelše, Kārlis Pugo un citi viltvārži uz Latviju brauca ar īpašiem uzdevumiem, un nav jābrīnās, ka Latvijas komunistisko partiju pēc vietējo iedzīvotāju izspiegošanas operācijām kominterne pasludināja par trockistisku. Bet *trockistus* gaidīja nāve, lai, pēc slepkavu prāta, nebūtu iespējams atšifrēt baismīgo noslēpumu. Arī Polijas komunistus kominterne izsludināja par trockistiem, un poļus šāva gan Krievijā kā *buržujus*, gan hitleriskajos lēģeros kā *nepilnvērtīgu* rasi.

Kārlis Pugo kā masu slepkavas krievu ģenerāļa Serova labā roka tika komandēts uz Latviju personīgi vadīt masu deportāciju akcijas 1941. gada 14. jūnijā. Tas bija starptautisko normu pārkāpums –

Krievija uz svešām valstīm sūtīja savus noziedzniekus laupīšanas akcijām, tika izvesti cilvēki, kurus kā turīgākos norādīja kominternes spiegi. Savukārt no **Represēto sarakstu** analīzes redzams, ka 1949. gada deportācija veikta vietas un telpu atbrīvošanai, lai vienmērīgi pa visu Latviju varētu izvietot no Krievijas iesūtītos uzraudzības spēkus un vietējos kangarus iedzīvotāju novērošanai un izspiegošanai [46]. Cietušie bez tiesas sprieduma un izmeklēšanas tika patvaļīgi nosaukti par šķiriski svešiem elementiem, noziedzniekiem un prostitutām. Bagātākos ļaudis aptīrīja un *attīrīja* arī tad, ja kāds augsti situēts okupantu *bonza* vai pašmāju kangars gribēja greznu dzīvokli.

Vēl negaidot šādu iznākumu, kopš 1940. gada 17. jūnija Latvijā sāka darboties liels skaits īpatnēju, savstarpēji neatkarīgu pašdarbīgu izlūkdienestu, kam, pretstatā ienaidnieka izplatītajām baumām, nebija nekāda sakara ar citu zemju attiecīgajiem dienestiem. Tos interesēja cita līmeņa fakti nekā smiet par krievu virsnieku un ģenerāļu muļķību un par viņu sievu tumsību (kuras, greznos nakstkreklus no izlauptajiem veikaliem noturējušas par lepniem tērpiem, Rīgas ielās demonstrēja sociālistiskās impērijas *bagātību*, staigājot sabiedriskās vietās šādā tērpā un apmeklējot koncertus un teātrus). Viņi ievāca ziņas par okupantiem un nodevējiem, vispusīgi novēroja ienaidnieku. Tas lieti noderēja bandītu sodīšanai arī ar mežabrāļu starpniecību. Tajā drūmajā 14. jūnija naktī daudzi melnajos sarakstos iekļuvušie paguva noslēpties, pateicoties varoņiem, kas bija iekļuvuši partijas un padomju iestādēs kā simulatīvi režīma atbalstītāji. Un bija arī gadījumi, kad šādos sarakstos tīšām tika ierakstīti tautas nodevēji, kurus pēc tam pa vagoniem personīgi meklēja Vilis Lācis ar nolūku viņus izpestīt.

Toreiz latvieši ticēja mītam par vācu septiņsimtgažu jūgu, un, ja Krievijas līderi tiešām būtu gatavojušies aizstāvēt savu zemi un tautu, latviešu karavīri būtu spēks, kas vācu karaspēku tik vienkārši neizlaistu cauri savai zemei, un tad nebūtu arī Ļeņingradas blokādes. Pretējā gadījumā Latvijas armijas karavīru sistematizēta aplaktēšana čekas moku pagrabos un deportācijas no Litenes kara nometnes kā krimināla akcija bija likumsakarīga.

1941. gada 22. jūnijā sākās PSRS – Vācijas karš, ko nez kāpēc Krievijā sauc par lielo tēvijas karu līdzīgi tam, kā tur dēvē Napoleona

iebrukumu un sākotnēji dēvēja arī Pirmo pasaules karu. Pirmās neveiksmes kaujas laukā tika izmantotas kā iegants virsnieku un ģenerāļu masveida nošaušanai, kaut gan faktiski, analizējot cīņu vēsturiskās kartes, varam saskatīt, ka eksekūcija patiesībā notika par pārmērīgu pretestību vācu ienākšanai. Karadarbībai sākoties, nošaušanai sagatavoto, taču vēl nenošauto virsnieku un ģenerāļu kārtējās partijas atradās Lubjankas, Butirku, Matrosskaja ķišina un citos kazemātos kā rezerve, jo stratēģija bija vērsta uz vācu zēnu izklīdināšanu Krievijas plašumos. Gadījumā, ja pārsvars būtu Vācijai, arī tad taču karš varētu beigties *nepiedodami* ātri. Tikai pēc tam, kad noskaidrojās, ka frontēs ir garantēts līdzsvars, kazemātos mocītie karavīri tika laisti brīvībā un sūtīti uz fronti.

Kara sākums atklāj, ka starp senās Romas vergturu pēcnācēju aristokrātu slāni un *bruņinieku* šķiru ir liela plaisa, jo otrie nezināja pirmo nodomus. Tas redzams A.Dugina apgalvojumā.

1937. gadā Heidrihs un Himlers slepenā ziņojumā Fīreru pārliecināja, ka Vācijas vairs nav Kominternes un citu graužošo darbību mērķis. Ribentropa – Molotova pakts bija eirāziešu panākumu virsotne. Taču pēdējā brīdī Okeāna Spēki ņēma virsroku. GRU un armijas eirāzieši – Vorošilovs, Timošenko, Žukovs, Goļikovs utt. – līdz pēdējam brīdim atteicās ticēt kara iespējai, jo eirāziešu (tātad rusofilā) lobija ietekme Trešajā reihā viņiem bija labi zināma. (Nacionālsociālistisko antislāvisko propagandu viņi uzskatīja par tik pat nebūtisku un paviršu kā marksistisko, demagoģisko, internacionālistisko retoriku PSRS). Ģenerālis Goļikovs (kurš slēpa savu muižniecisko izcelsmi un patieso dzimšanas laiku, kā arī patieso biogrāfiju tīri eirāzisku ordeniskās konspirācijas motīvu dēļ) pat sāka kliegt uz padotajiem, saņemot ziņas par vācu pāreju pār padomju robežām: "Angļu provokācija! Izmeklēt!" Viņš tobrīd vēl nezināja to, ko zināja Bormans – Nebūtība ņēma virsroku pār Esamību. [39; 103., 104.]

A.Dugins ir informēta persona, taču viņš pārstāv tikai bruņinieku šķiru. To rāda viņa neizpratne, kaut gan, kā redzam, viņš zina, ka paktu parakstīja ne jau Vorošilovs un Bormans vai Hitlers un Staļins, bet gan Molotovs un Ribentrops. Karš bija izplānots, un tam bija jānotiek. Ja tas tā nebūtu, Staļins vai Hitlers tiktu pakārti. Staļins šādu dzīves finālu gaidīja. Pēc kara sākuma viņš esot aizbēdzis uz savu vasarnīcu Volokolamskā gaidīt arestu ar sekojošu izrēķināšanos. Bet par kara sākumu radiatoru teica vikings Vjačeslavs Molotovs, un tikai pēc tam Staļinu esot atvedusi atpakaļ uz Kremli

lišķu komanda ar visai mīklainu personu – Mikojanu – priekšgalā, jo atbildība par gaidāmajiem upuriem arī šoreiz bija jāuzveļ uz vienu lielu muļķi. Delegācijai netika apslēpts Staļina šausmu un nolemtības pilnais skatiens, kas bez vārdiem liecināja par viņa pārliecību, ka tā ir atvadišanās no dzīves.

Sergo Bērija liecina, ka patiesību par Otrā pasaules kara sākumu nerakstīja ne tikai Hruščovs, bet pat Žukovs, kuru viņš nez kāpēc uzskata par kārtīgu cilvēku. Plāns *Barbarosa* savlaicīgi nonāca Lavrentija Bērijas rokās, ar to tika iepazīstināti ģenerālštāba pārstāvji, un viņš kopā ar Žukovu, Vasiļevski un diviem ģenerāļiem dokumentu nolika Staļinam uz galda. Spriežot pēc Sergo Bērijas grāmatas koncentrētā satura un izklāsta rakstura, viņam neticēt nav pamata [41; 165., 173.].

Tātad Staļins un vikingu bruņinieku kasta tiešām nezināja, ka cilvēku iznīcināšanas karš starp PSRS un Vāciju bija nopietni izplānots. Tāpēc viņš ļoti nervozēja un baidījās par sevi. To, cik viņš bija neinformēts un cik nopietni uztvēra savu atbildību par notiekošo, rāda arī viņa sūdzība Molotovam par Vorošilovu, kas nesen publicēta *Izvesķijā* CK KPSS [47]:

J. V. Staļina telegramma Valsts Aizsardzības Komitejas locekļiem V. M. Molotovam un G. M. Maļenkovam.

1941. g. 29. augustā.

Pilnīgi slepeni.

Šifrēt.

Ļeņingrada.

Pilsētas komitejas sekretāram Kuzņecovam – nodot Molotovam, Maļenkovam.

Tikko paziņoja, ka pretinieks ieņēmis Tosno. Ja tā turpināsies, baidos, ka Ļeņingrada tiks atdota idiotiski muļķīgi, bet visas Ļeņingradiešu divīzijas riskē krist gūstā. Ko dara Popovs un Vorošilovs? Viņi pat neziņo par pasākumiem, ko domā veikt pret šādām briesmām. Viņi aizņēmti ar jaunu atkāpšanās robežu meklējumiem, šeit viņi redz savu uzdevumu. No kurienes viņiem tik bezgalīgi liela pasivitāte un tiri laucinieciska padevība liktenim? Kas par cilvēkiem – nekā nevaru saprast! Tagad Ļeņingradā ir daudz tanku KV, daudz aviācijas, reaktīvo šāviņu. Kāpēc šie svarīgie

tehniskie līdzekļi nedarbojas iecirknī Ļubeņa – Tosno? Ko var padarīt vācu tankiem kāds kājnieku pulks, kas nostādīts pret vācu tankiem bez šiem tehniskajiem līdzekļiem? Kāpēc bagātā Ļeņingradas tehnika netiek izmantota šai izšķirošajā iecirknī? Vai tev neliekas, ka kāds tišām atver ceļu vāciešiem šajā izšķirošajā iecirknī? Kas par cilvēku ir Popovs? Ar ko nodarbojas Vorošilovs un kā izpaužas viņa palīdzība Ļeņingradai? Es rakstu tāpēc, ka ļoti uztraucos par man nesaprotamo Ļeņingradas pavēlniecības bezdarbību. Domāju, ka 29-jā tev jāizbrauc uz Maskavu. Lūdzu nekavēties.

Staļins.

Kāpēc diktators par Vorošilovu sūdzējās saviem padotajiem, nevis pavēlēja viņu uz vietas nošaut? Arī no partijas viedokļa visai divaini ir tas, ka Staļins kā komunistu partijas ģenerālsekretārs ar šādām problēmām griezās nevis politbirojā, bet gan pie atsevišķiem tā locekļiem. Kā redzams, par tišu militāru sabotāžu Vorošilovs netika sodīts. Tas bija tāpēc, ka noteicēji bija Maļenkovs un Molotovs, nevis Staļins. (Šāda veida dokumentiem raksturīgi, ka te subordinācijas konspirācija prasa adresātu pārskaitījumu no otra gala – no mazāk nozīmīgām personām līdz galvenajām.)

Cita Staļinam adresētā telegramma no Jāņa Kalnbērziņa un Viļa Lāča uzraugiem Rīgā parāda, ka bezatbildība bija sasniegusi galēju absurdu – Maskavas emisāri īsti nezināja, kurā okupētajā valstī atrodas [48]:

Telegramma no Rīgas

1941. g. 25. jūnijā.

Stingri slepeni.

Maskava, VK(b)P b. Staļinam.

Ļepājas, Rīgas pilsētu aizsardzības nodrošināšanai apbruņojam un organizējam pārbaudītu partijas aktīvu, komjaunatni un strādniekus. Garastāvoklis teicams, uzbrūkošs. Nepieciešams vairāk tanku un iznīcinātāju.

Lūdzam paātrināt pastiprinājuma piesūtīšanu, jo Ļibavas un Rīgas zaudēšanas gadījumā negatīvi ietekmēsies Lietuvas iedzīvotāju noskaņojums.

Latvijas K(b)P CK sekretārs Kalnbērziņš.

Latvijas PSR TKP priekšsēdētājs Lācis.

Pēc loģikas Jānim Kalnbērziņam kā noziedzniekam – iekļidenim un Vilim Lācim kā kangaram pirmajiem būtu jāatbild par baigā 1940. – 1941. gada boļševiku zvēribām, kā arī par 1941. gada 14. jūnija masu deportācijām. Tāpēc viņi nebija tik naivas telegrammas autori, kuri nezina, ka Rīga atrodas Latvijā, nevis Lietuvā, un bija aizņēmti ar nopietnākām problēmām [turpat]:

Telegramma no Rīgas

1941. g. 26. jūnijā.

Stingri slepeni.

Maskava, VK(b)P b. Staļinam.

Uzmanīga iepazīšanās ar stāvokli mūsu Ziemeļrietumu frontes iecirknī un ar Baltijas sevišķā kara apgabala štāba darbu atklāja, ka šeit mūsu rīcībā ir pietiekami spēki sekmīgai pretinieka uzbrukuma atvairīšanai, īpaši tas attiecas uz Liepājas iecirkni. Štābā netiek ievēroti darba organizācijas pamatnoteikumi. Starp atsevišķām karaspēka apvienībām nav sakaru, nav sadarbības, nav arī sadarbības starp atsevišķām šķirām (aviācija, kājnieki). Tā kā izlūki strādā slikti, aviācija bieži vien nevar humbot pretinieka kolonnas, jo štābs nezina, kam tās kolonnas pieder. Mēs veicam pasākumus kārtības uzturēšanai aizmugurē un palīdzības sniegšanai fronteī. Taču štāba neapmierinošā darba dēļ stāvoklis mūsu frontes iecirknī ir neapmierinošs.

Ciešākai partijas un padomju orgānu darba saskaņošanai ar pavēlniecību lūdzam frontes Kara padomes sastāvā kā pastāvīgu locekli iekļaut vienu no Latvijas K(b)P CK sekretāriem.

Lūdzam Jūsu norādījumus.

Latvijas K(b)P CK sekretārs Kalnbērziņš.

Latvijas PSR TKP priekšsēdētājs Lācis.

Noziedznieku bažām bija nopietns pamats, jo kara upuru vairošanai tiešām notika totāla sabotāža visā impērijas teritorijā. Šautenes tika sūtītas vienam frontes iecirknim, patronas – citam, un cilvēki uzbrukumā tika raidīti vai nu bez ieročiem, vai arī bez munīcijas. Tostarp arī Baltijas kara apgabalā vācu uzlidojumu laikā kara lidotāji saņēma pavēli slēpties, bet, kad kara lidlauks tika sabombardēts, ar atlikušajām lidmašīnām viņiem lika dzīties pakal vācu eskadriļām. Lieki skaidrot, ka šādu operāciju laikā krievi tika

noslicināti Baltijas jūrā. Ciešanu vairošanai aizmugurē tika mobilizēti arī visi vīri un zirgi no laukiem, un arklos tika jūgtas sievietes un bērni, jo partija prasīja maizi fronteī. Tā bija klaja nīrgāšanās par krievu tautu un, domājams, arī atriebība par tās tūkstošgadīgo pretestību vikingu režīmam.

Vērtīgu informāciju par krievu patiesajām nacionālajām interesēm laikrakstā *Diena* (1997, Nr 91) sniedz profesors Leons Taivans:

Atklājas, ka tādas kategorijas kā Krievijas militārā varenība satrauc tikai 7% iedzīvotāju. Pēc atgriešanās sociālistiskajā iekārtā alkst ne vairāk kā 13%. Tikai mazliet vairāk balsu ieguvušas tādas pozīcijas kā – Krievijai jābūt krievu tautas valstij (16%), Krievijai jāklūst par valsti, ap kuru veidosies jauna brīvprātīga bijušo padomju republiku savienība (19%), Krievijai jābūt spēcīgai militārai lielvalstij (21%).

Profesors šos datus ņem no socioloģisko pētījumu rezultātiem. KGB šādu informāciju iegūst no operatīviem ziņu avotiem diendienā un redz, ka pastāv kaut kas tāds, kas traucē jaunizveidoto nāciju zombēt ar verga morāli. Tāpēc ģimeņu izjaukšana, saimniecības dezorganizācija, politiskā demagoģija, neapmācītu karavīru sūtīšana uz fronti, apzināti aplama militāro operāciju plānošana ir pasākumu komplekss pārkausēšanai nepakļāvīgo krievu fiziskai iznīcināšanai. Tomēr carisma tūkstošgade un 70 komunistiskā režīma gadi, kā to redzam no L.Taivana vārdiem, nav devuši vēlamos rezultātus:

Pēc socioloģiskās aptaujas datiem, lielum lielais vairākums (52%) uzskata, ka Krievijai jāklūst par tādu valsti, kuras spēku un varenību nodrošina pilsoņu labklājības pieaugums.

Kaut gan lielvalsts ar milzu ierēdņu aparātu pat teorētiski nespēs nodrošināt visu pilsoņu labklājību, taču tendence runā par to, ka vikingi nav pratuši uzspiest citādus vērtību kritērijus. Neveiksmes iemeslus atklāj L.Taivans, un mēs varam redzēt, ka ģenerāļa Tučkova centieni nožņaut Krievijas Pareizticīgo Baznīcu ar čekistu ieplūdināšanu tās vadības augstākajās struktūrās ir bijis veltīgs darbs:

Likās, ka krievu pareizticībai kopš seniem laikiem ir bijušas svešas Rietumu vērtības, taču aptaujas materiāli liecina, ka Krievijas kristieši pozitīvi vērtē to, ka rietumvalstīs cilvēki izturas viens pret otru ar lielāku cieņu nekā Krievijā, ka tajās ir augstāka savstarpējo attiecību kultūra (60% aptaujāto kristiešu). SAI*

* SAI - Sabiedrisko aptauju institūts.

analītiķi savā informatīvi analītiskajā biļetenā **Krievu idejas** norāda: pareizticīgie kristieši viziteiktāk pārstāv antikomunistisko konservatīvismu, kas viņu apziņā organiski saplūst ar priekšstatiem par Rietumu dzīvesveida priekšrocībām.

Eirāziešu dusmas pret krieviem izraisa arī tas, ka viņi pārsvarā nepieņem impērismu, ko apliecina krievu militārisma apoloģētu gaušanās PSRS sabrukuma priekšvakarā:

„Pēdējā laikā valstī tiek nokaitēta atmosfēra. Tas īpaši atsaucas uz Padomju Armiju. Armiju nomelnoja no galvas līdz kājām...” – raksta kara dalībnieks I.V.Popovs (Maskava).

„Plurālisms tiek nomainīts pret pretpadomju izlēcieniem, tiešiem rupjiem uzbrukumiem pret Padomju Armiju. Vajag nosargāt tās autoritāti tautā no visādiem politikāņiem,” – uzskata A.P.Mediņins no Novosibirskas.

„Esmu sašutusi par uzbrukumiem armijai,” raksta R.V.Beļčenko no Vladivostokas ...

Lūk, piemērs – Penzas garnizona virsnieku un praporščiku sapulces aicinājums–rezolūcija: „Mēs negribam gadiem ilgi slaptīties pa svešiem kaktiem un dzīvokļiem. Pilsētas izpildkomitejas vadītāji uz mums raugās kā uz nelūgtiem iekļiņiem. Ik gadus pienākošos 2000 m² dzīvokļu garnizons nesaņem. Tāpēc dzīvoļu ekspluatācijas daļā sastāv uzskaitē vairāk nekā 400 bezpajumtnieku ģimeņu, bez tā slēgtajās kara pilsētiņās dzīvo vairāk nekā 300 ģimeņu, kuras zaudējušas attiecības ar PSRS Aizsardzības ministriju...”

„Pārsteidzošs fakts: cilvēki šinēšos, kuriem būtu jāpateicas par izdošanos apturēt starpnacionālā naida kurināšanu, nepieļaut brāļu asinsizliešanu, tiek pasludināti par „nacionālās neatkarības galvenajiem ienaidniekiem”, „okupantiem”, „kara noziedzniekiem”.” [49]

Tātad arī XX gadsimta nogalē eirāziešiem bija iegāns sūtīt krievus uz Čečenijas karu iznīcināšanai.

Pastāv uzskats, ka katrs, kurš runāja pretī Staļinam, nonāca Gulagā vai tika nošauts. Bet maršals **G. Žukovs** memuāros apraksta, kā viņš ar vārdiem cirtis Staļinam pretī, taču sankcijas tam nesevoja. Ar ko Žukovs bija labāks par represētajiem Rokosovski, Mereckovu vai Kuļiku? Tātad arī viņš bija īpaši privileģēts.

A.Dugins, pieminot *Zemes* (eirāziešu un viņu priekšteču) okulto karu pret Jūru (civilizāciju) no Pūniešu karu laikiem, šķiet, nav tālu no patiesības. Vēl Dzeržinska laikos čekisti dziļā slepenībā dibināja speciālu okulto daļu G.Bokija vadībā (nošauts 1937. gadā). Spēki,

kuri, noliedzot jebkuru neredzamo realitāti, uzņēmās veikt karojošā ateisma politiku sagrābtajās teritorijās, izrādījās visai mānīcīgi – divgalvaino ērgli kā impērijas simbolu nomainīja pret sarkanu piecstaru zvaigzni. Ko tas nozīmē, spriest ļauj šī simbola skaidrojums grāmatā *Okultisms un maģija*:

Pentagramma jeb piecstaru zvaigzne simbolizē attiecības starp cilvēku un astrālo pasauli. Tam ir divējāda nozīme: tā pauž vai nu cilvēka gribas varenību pār astrālu, jeb arī astrāla, instinkta, velna varenību pār cilvēku.

Atbilstoši tamī var iezīmēt divas figūras, ja pavērs virsotni augšup vai lejup. Pirmā gadījumā mēs iegūstam cilvēka figūru, bet otrā gadījumā velnu simbolizējošu āža galvas attēlu. [20; 53., 54.]

Savukārt sarkana krāsa pēc okultistu viedokļa simbolizē Marsu, sengrieķu kara dievības vārdā nosaukto planētu [20; 17.].

Iespējams, ka sātanisti bija iedomājušies sevi tik varenus, ka Dieva noliegumā gribēja pārspēt velnu. Mānīcības pilnais eksperiments 1991. gada augustā ar kaunu izgāzās.

Taču viņi nesmādēja arī reliģijas izmantošanu savu mērķu sasniegšanai, jo ar KGB ģenerāļa Tučkova sagūstītās Krievijas pareizticības līdzekļiem 1941. gadā veica maģiskus aktus pret padomju varai nepakļāvīgajiem ļeņingradiešiem. Toreiz, sākoties PSRS – Vācijas karam, maģi **ar Kazaņas Dievmātes svētbildi** rīkoja krusta gājienu ap Ļeņingradu. Rezultātā ar Vorošilova un Ždanova pūlēm vērmahts tika aizvadīts līdz šīs pilsētas pievārtei. Blokādes loku sadarbībā ar vācu militāristiem noslēdza maršals Žukovs. Galu galā pānikas un bada pārņemtajā pilsētā iestājās apātijas un nolemtības atmosfēra, bet ciešanas vēl vairāk pastiprināja čekistu terora trakošana. Lielā pilsēta gandrīz pilnīgi izmira. Vēlāk komunisti saviem upuriem uzcēla Piskarjovas memoriālu – tagad **DUSIET SALDI!** Bet Žukovs pēc tam gluži kā nejēga skaidroja, ka Ļeņingradas blokāde esot bijusi visnotaļ slavējama lieta, jo esot sasais-tījusi ievērojamus vērmahta spēkus, lai gan patiesībā nacisti Ļeņingradas pievārtē galvenokārt atstāja tikai vecus vīrus, bet kaujas spējīgās daļas atdeva Žukovam iznīcināšanai pie Staļin-gradas. Lūk, tā karoja!

Tikmēr popi-maģi ar asiņaino Kazaņas Dievmātes svētbildi apbraukāja pārējās pilsētas. Arī tur iestājās bads un pastiprinājās čekistu terors. Tikai Hruščova laikā pēc Molotova, Maļenkova,

Kaganoviča, Vorošilova, Žukova un citu *bonzu padzišanas* notika kusli mēģinājumi uzlabot dzīves līmeni, un, paaudzēm dzīvojot bez priekšstatiem par patiesu labklājību, nabaga krievi to uztvēra kā labklājības kalngalu, ko viņiem esot devusi komunistiskā partija un padomju vara. Taču arī tad ne visur bija manāmas uzlabošanās pazīmes.

Kaut arī faktiski Otrais pasaules karš beidzās 1994. gada 31. augustā*, par tā beigām oficiāli tiek uzskatīts 1945. gada 8. maijs, kad nacistiskais režīms kapitulēja. Ir acīmredzams, ka datumu nomaiņa ir politiski parocīga, jo ASV prezidents Rūzvelts un Lielbritānijas premjers Čērčils bija Eiropas pārdalīšanas pēc Otrā pasaules kara tiešie līdzdalībnieki. Toreiz, izpildot Krievijas ambīcijas uz teritorijas paplašināšanu, tās ziņā tika atstātas Austrumeiropas valstis, bet Austrumprūsija tika anektēta bez likumīga pamata un tautas piekrišanas.

Krievijai uz šādu dāvanu nebija pamata pretendēt tāpēc, ka pirmkārt, tā ir baltu zeme, līdz ar to nevar būt par Vācijas un Krievijas savstarpēju norēķinu līdzekli pat tad, ja tās iedzīvotāji kaut kad pārgājuši uz vācu valodas lietošanu sadzīvē un sākuši saukties par vāciešiem. Otrkārt, 1941. – 1945. gada Vācijas – Krievijas karš ir uzskatāms par draudzības maču, jo 1939. gada 23. augusta draudzības līgums netika denonsēts, bet tā slepenos protokolus par Eiropas pārdalīšanu PSRS glabāja kā miļū dokumentu, kas it kā rada starptautiski likumīgas tiesības. Tāpēc uzvarētāju apbalvošana veicama nevis ar svešām teritorijām, bet gan ar diplomiem un medaļām, kā tas pienākas sporta sacensībās. Treškārt, nevis prūšu tauta, bet gan nacisti, tāpat kā komunisti, savā pārvalditajā teritorijā ieviesa teroristisku, asiņainu diktatūru. Un tomēr noziedzīgais darījums notika, un krievu armija daļu no vietējiem iedzīvotājiem izraidīja, daļu deportēja uz vergu nometnēm Gulaga plašumos, bet pārējos vienkārši noslepkavoja. Kad etniskā *tīrīšana* bija paveikta, uz gataviem prūšu mājokļiem, viņu iedzīvi, iekopto zemi un dārziem tika aicināti krievu bezpajumtes klaiņotāji. Taču mantība netika atdota par brīvu – tev vērmahts sabombardēja māju Brjanskā, tāpēc tagad saņem gandarījumu! Nē! Par dzīvojamo platību un mantu

---

* Kad krievu karaspēks atstāja okupētās teritorijas.

bija jāmaksā. Taču kur ņemt naudu pēc kara izraisītās postažas un inflācijas? Tā bija tikai marodieriem, un to *iekrājumi* pildīja krievu militāristu un partijas bonzu kabatas, kuri iztirgoja prūšu tautas īpašumu, visbiežāk pat apejot Krievijas valsts kasi. Tādējādi Austrumprūsija, ko pārdēvēja par Kaļiņingradas apgabalu, kļuva par mežonīgas noziedzības perēkli un krievu militarisma placdarmu Baltijas valstu aizmugurē un Rietumeiropas tiešā tuvumā. Augstās noziedzības un fantastiskās militāristu koncentrācijas dēļ apgabals gadu desmitiem bija slēgta zona, kur nevarēja iebraukt bez speciālām caurlaidēm. Turklāt krievu kolonisti neprata uzturēt kārtībā prūšu mantu. Visi mājokļi, dārzi un lauki tika piegānīti un nolaisti līdz pēdējam. Katedrāles drupas, pie kuras apglabāts slavenais filozofs Imanuels Kants, kļuva par krievu kultūras vitrīnu – svētbildes un citas materiālās vērtības tika izlaupītas, baznīcas telpas atliekas kļuva par antisanitāru brīvdabas tualeti, kur arī sienas tika *izdaiļotas* ar zaimiem, krievu lamuvārdiem un pornogrāfiskiem, vulgāriem Krievijas staciju atejām raksturīgiem zīmējumiem. **(Vai arī čečenu zemi Krievija gribēja padarīt par šādas kultūras vitrīnu uz Āzijas kontinenta robežas?)**

Karš ar Vāciju tika izmantots ieganstam tjurku tautu un vācu diasporas iznīcināšanai ar genocīdu un deportācijām – it kā viņi esot gribējuši sadarboties ar *fašistiem*.

Arī nacisti bez žēlastības lietoja genocīdu pret ebrejiem, čigāniem, poļiem, baltkrieviem un dienvidslāviem. Netika saudzēti arī krievu, franču, angļu un citu tautu karagūstekņi, kaut gan PSRS un Hitlera laika Vācija karoja kā sabiedrotās, kuru draudzības līgums joprojām nav denonsēts. Masu slepkavību motivēšanai tika izmantota rasu teorijas perversā forma, kas cilvēci šķiro kungu, vergu un nepilnvērtīgajās rasēs. Šī teorija augstprātības un niknuma kurināšanai par kungu rasi nosauca ģermāņus, bet ar ģermāņiem bija jāsaprot tikai vācieši. Faktiski tā bija tautas krāpšana, jo vācu vīriešiem bija paredzēta nāve kaujas laukos.

Amizanti, ka vācu nacistu varas augstāko ešelonu pārstāvjus nekādi nevar uzskatīt par ģermāņu rases pašu proponēto labāko īpašību nesējiem.

Paralēli šiem notikumiem pieminēšanas vērta ir **Nikolaja Rēriha** un viņa dzimtas dēkainā dzīve. Ciltstēvs, Pēterburgā apguvis

karamzinisku vēstures zinātni un citādas *gudrības*, 1918. gadā emigrēja uz Ameriku, bet 1923. gadā savu dzīvi saistīja ar Indiju. Viņa darbība norisinājās apvidos, caur kuriem, kā nupat redzējām, bija vērsta komunistiskās Krievijas stratēģija ekspansijai pret Rietumeiropu un Ameriku. Tātad Ļeņiniskā Austrumu politika tika izstrādāta sen, un Ļeņins nav tās autors.

Rērihu klana darbībai ezoterikā ir raksturīgas dziļi ešelonētas manipulācijas ar Indijas reliģiju atziņām, veidojot fantastiskas agni jogas dzīvās ētikas un kosmiskās enerģijas teorijas, kuras daudzus ir novedušas pat līdz trakomājai. Tas dod pamatu secināt, ka komunistu ekspansija uz Rietumiem caur Austrumiem un Rēriha misija nav tikai sakritība vien. Acīmredzami Rēriham Tibetā bija jānomaina kāds cits rezidents, jo komunistisko pseidobudistu un pseidomusulmaņu fundamentālistu karavanas tika rīkotas jau tad, kad pilsoņu karš Krievijā vēl turpinājās. Jau toreiz ohrankas slepenās cīņas lielmeistariem tika dotas iespējas netraucēti emigrēt. Vienlaicīgi ap baltemigrantiem tika sacelta kņada – viņi esot strādnieku šķiras ienaidnieki, buržuji un muižnieki. Jo lielāku traci cēla sarkanā propaganda, jo lielāku uzticību šie blēži baudīja Rietumos. Taču, kad misija bija sekmīgi pabeigta, pret daudziem baltemigrantiem, tostarp arī pret Rērihu, Krievijā pēkšņi attieksme mainījās un viņu *kultūrvēsturiskā* darbība tika augstu novērtēta. Viņu zākāšanās tika apsūdzēts Staļins.

Rēriha darbībai ir liela rezonanse arī šodien, tās atbalsis ir sasniegušas Latviju, deformējot dievturību kā nacionālo tradīciju. Laikrakstā *Zintnieks* (1997, Nr 10) Gvido Tobis raksta:

Dievturības ārēji redzamā daļa ir latviskuma kopšana caur tradīcijām un paražām.

Tam nevar nepiekrīst. Taču tam tūdaļ seko kaut kas rērihisks:
leķšēji tas ir garīgs dvēseles pašattīstības ceļš caur sevis iepazīšanu, kam seko labāka pasaules izpratne.

Kā realizējama dvēseles pašattīstība, skaidrojuma nav. Toties rezultāts it kā esot garantēts bez pieredzes, izziņas un pētījumiem.

E.Brastiņš "*Cerokslī*" raksta, ka "*āriešu reliģijās svarīgākais – ne ticēšana, bet kulta pildīšana*". To var saprast kā dzīvesveidu, kā skatījumu, kura pamatā ir skaidra dzīves uztvere. Bez šīs skaidrības ticēšana maz ko dos, jo domas mainās kopā ar teorijām.

Lai pasargātos no rusifikācijas vai kādas citas bīstamas ietekmes un dotu iespēju deasimilēties gribošiem krieviem atpazīt savu sentēvu dzīvesveidu un nacionālās ētikas vērtības, dievturība kā latviskais laicīgs dzīvesveids ir absolūti nepieciešama. Ir nepieciešams vistuvākajā laikā ar nacionālās ētikas sistēmas restaurāciju izspiest un iznīdēt tās deformācijas, kuras tika ievazātas abu krievu jūgu un pēcokupācijas laikā. Taču tālab nevajag aizmiglot ticības jautājumus ar ateistiskām idejām, jo tas ir pārāk dārgs prieks, par ko cilvēku miljoni maksāja ar brīvību un asinīm. Dievturība teoloģijas laukā sen ir atpalikusi no monoteiskā kristiānisma un modernām dabaszinībām, tāpēc neatspoguļo realitāti, jo tā redz dievišķās atklāsmes elementus, nevis Dievu kopumā kā reālu daudzpusīgu personu Trīsvienību. Pērkons (Peruns), Jumis, Rūsiņš, Laima un citas dievības ir tikai atsevišķu īpašību personificējums, ko zināmā mērā varētu salīdzināt kaut vai ar cilvēka apzīmējumiem dažādās dzīves situācijās – laulībā viņš ir vīrs vai sieva, bērniem – tēvs vai māte, pie ārsta – pacients, vilcienā – pasažieris, teātrī – skatītājs, studijā – klausītājs, pie stūres – šoferis. Tāpēc atgriezties pie dievturības kā reliģijas ir arhaisms.

Ir jāņem vērā, ka senlatviešu dievturi brīvprātīgi pieņēma kristiānismu kā reliģiju un tautu vienotības saiti, līdz pat XIX gadsimta beigām dievturību saglabājot un attīstot kā nacionālo dzīvesveidu, nevis kā reliģiju. Tās apkarošana kopš XVII gadsimta bija saistīta nevis ar kristiānisma cīņu pret *pagānismu*, bet gan ar svešvaru nodomu iznīdēt vietējās tautas un viņu mentalitāti. Mūsdienās jautājuma nostādne par dievturības kā reliģijas restaurāciju kaut kādā veidā ir noklīdusi sāņus, un to rāda atsauce uz āriešu reliģiju īpatnībām. Ārieši ir indoirāņi, nevis indoeiropieši, un tāpēc šajā jomā atsauci uz viņiem labāk būtu atstāt "Mein Kampf" ideoloģiem un citiem tumsoņiem.

Bet Rēriha ietekmes ievazāšana tādā nacionālajā kultūrvēsturiskajā mantojumā kā dievturība ir viltīgs etnocīda politikas paveids. Tajā pašā avīzē Gunars Ratnieks raksta:

Sobrīd, kad Latvija tiešām ir brīva un iespēju pilna, latvietis vairs neprot dzīvot. Latvieša dvēsele, nojausmu pilna, nespēj iekļauties Rietumu tirgus ķnadas noteikumos. Arvien vairāk izvirzās nepieciešamība pēc principiem, kuri mūs organizētu dvēseliski brīvā sistēmā. Pašreizējā bezprincipu sistēma jau

novedusi mūs pesimismā. Latvietis pārtapis proletārietī, staigā bez santīma kabatā un nerunīgā viensētnieka daba neļauj atvērt sirdi un dvēseli līdzīgā nelaimē nonākušam. Īpašo kosmisko plūsmu apstākļos, kad fantāzija uzkurināta līdz beidzamai iespējai, latvietis ar aizdomām raugās uz katru pretimnācēju, gudrojot, kurš varētu būt krievu spiegs, kurš amerikāņu, kurš vācu utt.

Tātad – apvienoties, lai vienotu pašmērķa labad. Bet G. Ratnieka nacionālās nepilnvērtības komplekss un pesimisms ir rērihisma ietekmes (īpašas kosmiskās plūsmas) auglis. Šāds domāšanas veids tika plānots ohrankas un citu impērisko slepeno dienestu laboratorijās vēl pirms Ļeņina, kad tika izstrādāta āriešu pārākuma ideoloģija un bija iecerēts kristīgās pasaules vienotību graut ar Austrumu reliģiju elementu eklektisku spožumu. Tas nenozīmē, ka ir jānoliedz Austrumu kultūru sasniegumi. Piemēram, čakru teorija nav pretrunā ar fiziku. Atbilstoši tai ap cilvēku un viņa ķermeņa daļām pastāv kaut kāda neredzama un netaustāma substance. Slimības reizēs viena vai otra čakra it kā izzūd. Šīs čakras ir realitāte un to fizikālā jēga ir specifisks infrasarkanais spektrs, kura avots ir bioķīmiskie procesi organismā. Patoloģijas gadījumā šie procesi tiek traucēti, un čakras spektrālā aina izjūk.

Joprojām Austrumu mistiku, dzīvesveidu un reliģijas reklamē un izplata nevis austrumnieku garīguma lietpratēji, bet gan rietumu (tostarp arī krievu) izcelsmes ideoloģiskie manipulatori, kuriem diez vai pašiem ir saprotams tālo un seno tautu domāšanas veids šajā jomā. Pseidoaustrumu ezoteriskajā literatūrā mēs varam atrast apgalvojumus par reinkarnāciju, astrālo un mentālo plānu uzskaitījumus, dažādu it kā ezoterisko fenomenu konkrētu skaitu, taču tam visam pierādījumus meklēt ir veltīgi. Pseidoaustrumnieku demagogu propagandistiskās metodes pamatā ir apslēpta formula – *kurš redz, ka karalis ir kails, tas ir muļķis vai neder savam amatam.*

A. Dugins ir labs izziņas avots mūsdienu vikingu noziegumu un barvežu noskaidrošanai, tomēr viņš atklāj tikai vienu grupējumu, kurš tam šķiet simpātiskāks. Šinī gadījumā viņš parāda tikai Krievijas militāristu un Vācijas politikāņu slepeno sadarbību tautu iznīcināšanas stratēģijā. Toties ar naidu viņš runā par Krievijas KGB un Anglijas vikingiem, bet tādu nozīmīgu spiegošanas, ekonomisko un kultūras diversiju slepeno dienestu kā GRU viņš gandrīz vai

noklusē. Rodas ilūzija, ka GRU, kas kādreiz formāli bija ohrankas un VČK sastāvdaļa, un KGB it kā stāv pretī viena otrai un ģeopolitikā pārstāv pretējas intereses.

Otrais pasaules karš nesa milzu postījumus un paņēma daudz vairāk dzīvību nekā iepriekšējais. Taču gala mērķis – iznīcināt Eiropas nevingu civilizāciju – tomēr joprojām sasniegts netika. Vēl vairāk – Rietumeiropas brīvo valstu mozaika, sākotnēji pateicoties Maršala plānam, atjaunojās un sasniedza nepieredzētus augstumus, bet komunisti tikmēr tikai plāpāja par jauko dzīvi kōmunistmā un metodiski nīdēja unitāras impērijas gūstā esošās tautas.

Pēc 1938. gada Krievijā un komunistiskajā jūgā pēc hitleriešu kapitulācijas nonākušajās zemēs terors tiek saistīts ar Lavrentija Bērijas (dzīv. 1899 – 1953) vārdu. Izrādās, ka patiesībā kopš 1943. gada KGB šefs bija Merkulovs, no 1946. gada līdz 1951. gadam – Abakumovs, no 1951. gada līdz Staļina nāvei 1953. gadā – Ignatjevs [41; 94., 96.]. Savukārt Bērija pirmo reizi šo amatu ieņēma no 1938. gada beigām līdz 1943. gadam, bet otreiz pēc politbiroja spiediena esot atkal kļuvis par superčekistu 1953. gada martā. Kā liecina viņa dēls, Lavrentijs jau 1938. gada beigās esot mēģinājis apturēt represiju ratu un cīnījies pret ārpustiesu orgāniem. To pašu viņš esot darījis arī 1953. gadā [41; 74.]:

PSKP CK Prezidijā biedram G.Maļenkovam.

...Pārbaudot Mihoelsa lietu, noskaidrojās, ka 1948. gada februārī Minskā valsts drošības ministra Abakumova uzdevumā bijušais PSRS VDM vietnieks Ogoļcovs kopā ar bijušo Baltkrievijas PSR valsts drošības ministru Canavu veica nelikumīgu Mihoelsa likvidācijas operāciju.

Šajā sakarā PSRS IeM nopratināja Abakumovu un saņēma Ogoļcova un Canavas paskaidrojumus. Par šīs noziedzīgās operācijas apstākļiem Abakumovs paskaidroja: „Cik es atceros, 1948. gadā padomju valdības galva J.Staļins man deva steidzamu uzdevumu – PSRS VDM darbiniekiem steidzami organizēt Mihoelsa likvidāciju, uzticot izpildi speciālām personām. Tad bija zināms, ka Mihoelss ar viņa draugu, kura uzvārdu neatceros, ieradās Minskā. Kad par to ziņoja J.Staļinam, viņš tūdaļ deva rīkojumu tieši Minskā veikt likvidāciju...”

Kad Mihoelss bija likvidēts un par to bija ziņots J.Staļinam, viņš augstu novērtēja šo pasākumu un tā izpildītājus lika apbalvot ar ordeniem, kas arī tika izpildīts.” (Vienlaicīgi likvidēja arī PSRS VDM agentu V.Golubovu, kurš pavadīja Mihoelsu).

Bija vairāki Mihoelsa novākšanas varianti: a) autokatastrofa, b) sabraukt ar kravas automobili uz tukšākas ielas, c) tā kā abi varianti nedeļa garantijas, bija nolemts – caur aģentūru Mihoelsu naktī ielūgt ciemos pie kaut kādiem paziņām, padot mašīnu uz viesnīcu, kur viņš dzīvoja, aizvest viņu uz L.Canavas ārpuspilsētas vasarnīcas teritoriju, kur izdarīt likvidāciju, bet līķi pēc izvest uz tukšāku ielu, nolikt uz ceļa, kas ved uz viesnīcu, un pārbraukt ar kravas mašīnu... Tā tika izdarīts. Noslēpuma saglabāšanai novāca arī Golubovu, kurš ar Mihoelsu brauca ciemos... (vasarnīcā viņi tika sabraukti ar kravas mašīnu).

leM uzskata par nepieciešamu:

a) arestēt un saukt pie kriminālatbildības PSRS VDM vietn. S.Ogoļcovu un bijušo Baltkrievijas PSR VD ministru L.Canavu,

b) PSRS Augstākās Padomes Prezidija Dekrētu par Mihoelsa un Golubova slepkavības dalībnieku apbalvošanu atcelt.

2.IV.1953.g.

L.Bērija.

Sergo Bērija sniedz vēl vienu interesantu dokumentu attiecībā uz 1939. gadā Krievijā arestētā ASV pilsoņa Oginsa likteni pēc tam, kad amerikāņi pieprasīja viņa repatriāciju.

Pilnīgi slepeni.

PSRS Ministru Padome

1947. gada 21. maijā.

Biedram J.Staļinam.

Biedram V.Molotovam

... Oginsa parādīšanos ASV Padomju Savienībai naidīgas personas var izmantot aktīvai propagandai pret PSRS.

Izejot no tā, PSRS VDM uzskata par nepieciešamu likvidēt Isaju Oginsu, paziņojot amerikāņiem, ka Oginsis pēc tikšanās ar amerikāņu sūtniecības pārstāvjiem 1943. gada jūnijā bija atgriezts uz soda izciešanas vietu Noriļskā un tur 1946. gadā nomira slimnīcā sakarā ar plaušu tuberkulozes saasināšanos.

Noriļskas nometnes arhīvos mēs atspoguļosim Oginsa slimības procesu, viņam sniegto medicīnisko un cita veida palīdzību. Oginsa nāve tiks noformēta ar slimības vēsturi, ar līķa sekcijas aktu un apbedīšanas aktu.

Ņemot vērā, ka Oginsa sieva atrodas Ņujorkā, vairākkārt griezās mūsu konsulatā pēc izziņām par vīru, zina, ka viņš ir arestēts, uzskatām par mērķtiecīgu viņu izsaukt uz konsulātu un paziņot par vīra nāvi.

Lūdzu jūsu norādījumus.

Abakumovs

Atbilstoši norādījumi tika sniegti ...

S.Bērija apgalvo, ka viņa tēvs neesot neko darijis, lai arestēto Abakumovu pasargātu no soda. Šie dokumenti rāda, ka šādai attieksmei bija pamats un L.Bērija atklājas pavisam citā gaismā, kaut arī viņa dēls nenoliedz tēva zināmu līdzdalību sistēmas noziegumos, piemēram, balsošanā par represijām politbiroja,sēdēs. Šķiet, ka diez vai par to būtu sevišķi bargi jātiesā, – viena balss *pret* neko nemainītu, kad pašam ir iespējas izrādīt pretestību citiem līdzekļiem.

Tiesām, tas bija Bērija, kurš pēc Staļina nāves sāka forsētu PSRS demontāžu – visiem rusifikācijas politikas īstenošanai nekrievu *republikās* iesūtītajiem krievu komunistiem, kas nevižoja apgūt vietējo tautu valodas, bija jāatkāpjas no vadošiem amatiem un jāatgriežas Maskavā. Rietumu un Austrumu kontrastus zinošais Lavrentijs kā stratēģiskās izlūkošanas ilggadējais šefs nevarēja nesaprast, ka šādā ceļā viņš atvieglo visām impērijas sagūstītajām tautām centrālās centienus un nodrošina to iespējas izveidot civilizētu valstu mozaīku. Tātad Bērija apzinīgi tuvināja impērijas sagrāvi. Ka tas tā varētu būt, liecina arī viņa ticības pārliecību raksturojošs fakts – kad Sergo, skolā veiktās ateistiskās propagandas ietekmēts, mājās iznīcināja svētbildi, tēvs *atdzesēja* dēla ateistisko degsmi un pats izgatavoja jaunu [41; 8.].

Savukārt Sergo Bērija noliedz tēva nodomus izdarīt valsts apvērsumu un sagraut impēriju, apgalvojot, ka viņa darbība bijusi vērsta uz savienības stiprināšanu. No viņa grāmatas izriet, ka L.Bērija *pret* dēlu bija atklāts pat visdziļākajos impērijas noslēpumos. Izskatās, ka ar šādiem iestarpinājumiem S. Bērijas atmiņas tika izraibinātas, lai maskētu tēva stratēģisko mērķi. Varbūt tāpēc, ka dēls kā stratēģisko ieroču konstruktors atradās pastāvīgā KGB uzraudzībā [41; 40.].

Presē bieži vien tika akcentēts, ka L.Bērija ap Maskavu esot savilcis karaspēku un grasījies izdarīt militāro apvērsumu. Tikai pateicoties PSKP vadības modrībai, viņš esot arestēts, tiesāts, atzīts par vainīgu terorā, nodevībā, spiegošanā un neskaitāmos izvarošanas aktos, par ko 1953. gada decembrī nošauts. S.Bērija sniedz ticamāku versiju – 1953. gada 26. jūnijā Lavrentija Bērijas māju ieņēma padomju armijas apakšvienība, izmantojot bruņutrans-

portierus. Tad arī tika nošauts superčekists [41; 383.]. Šai versijai piešķir ticamību fakts, ka nevis iekšlietu ministrijai, bet aizsardzības ministrijai bija pakļauts karaspēks. Cietumsargi ir visai apšaubāms spēks, kuru varētu savilkst ap Maskavu, neriskējot, ka armijas izlūkošanas un pretizlūkošanas spēki to nepamanīs.

Ja mēs gribam kaut ko pārnest Bērijam, varam viņu nosodīt par līdzdalību (pareizāk – virsvadību) kodolieroču tehnoloģijas ražošanas noslēpumu zādzībā. Amerikāņu atombumba atturēja Krieviju no tūlītēja Trešā pasaules kara izraisīšanas. Tālab atomieroču medībās tika iesaistīti milzu līdzekļi un krievu superspiega **Sudoplatova** zellī. Ar **Fuksa, Rozenbergu** pāra un daudzu citu ziņotāju (Sudoplatovs savās atmiņās min, ka tādu bijis ap 300) nodevību kodolieroču noslēpums nonāca komunistu rokās. Protams, kodolieroči civilizācijai ir nepieciešami kā jebkura cita tehniska izstrādne, jo mēs nezinām, kāds kosmisks objekts tuvojas mūsu planētai. Taču politiku rokās tie ir bīstama rotaļlieta.

Arī pirmais kodolsprādziens acīmredzami ir uz viņa sirdsapziņas. Sākotnēji par izmēģinājuma trusīšiem tika izmantoti krievi nomaļākās sādžās, bet pēc tam arī citu tautu pārstāvji (radiācija ietekmē iedzimtību). Krievu prese perestrojkas laikā šajā noziegumā apsūdz Žukovu, taču viņam kā vikingam bija absolūti vienalga, kuras tautas pārstāvji iet bojā. To pierāda Otrais pasaules karš.

Gulaga gūstekņi tika nodarbināti milzīgu pārtikas pretatoma noliktavu būvē mūžīgā sasaluma zonās, kur sen bojā gājušo mamutu gaļa joprojām esot derīga uzturam. Būvēja arī pazemes pilsētas. Tāda pilsēta zem Maskavas enerģētiski un ar pārtiku nodrošina izdzīvošanu 30 000 cilvēkiem uz daudziem gadiem. Un šie dati parāda, kam tika būvēta šī pilsēta, jo 1959. gadā Maskavā bija 6 miljoni iedzīvotāju. Tāpat patvēruma nodrošinājums bija tikai *eirāziešiem*, viņu ģimenēm un sulaiņu komandai. Pārējiem 99,5% maskaviešu bija jāiet bojā kodolkara ugunīs. Bet, ja novērtējam Krievijas neskaitāmās pilsētas, ciematus un lauku sādžas, procenti būs vēl drausmīgāki. Lūk, cik tas ir vienkārši!

Lai sagatavotu rezerves civilizācijas pilnīgai iznīcināšanai Trešajā pasaules karā, bija vajadzīgs pagaidu miers, ko dotu starptautiskā saspilējuma mazināšana preventīvā kara novēršanai no *tās puses*.

Tas bez politieslodzīto brīvlaišanas nebija iespējams. Taču eirāzieši nedomāja likt mieru tautām. Sasprindzinājuma uzturēšanai sākās *politiskā* terora aizstāšana ar kriminālo teroru. Tādējādi 1953. gadā tika uzsākta nepieredzēti augstas organizētās noziedzības attīstība ar radikāliem pārkārtojumiem kriminālajā pasaulē. Staļins vairs nebija vajadzīgs. Jautājums bija, kā viņu novākt, un dzīves nogali viņš vadīja kā ieslodzītais, kuram pat ēdienu padeva pa lodziņu. Arī vasarnīcā politbiroja žūpības reizēs viņš bez uzraudzības netika atstāts*.

Pārtraucot masveida spīdzināšanas un ieviešot artistisku korektumu pret aizmēģinātajiem Hruščova laikā, KGB acīmredzami centās no sevis nomazgāt miljonu cilvēku asinis. Taču tas vairs necēla KGB prestižu pat tad, kad prerogatīva fabricēt lietas un spīdzināt cilvēkus bija vairs tikai milicijas ziņā. Nelīdzēja arī Andropova laikā cēlais čekistu kultūras līmenis un augstās prasības, jo nepopulārie politiskie pasūtījumi šādu pasākumu efektu tik un tā devalvēja.

Bija arī otrs apstākļis, kas lika mazināt atklāta terora mērogu. Līdz Staļina dzīves pēdējiem gadiem *iekšējais* genocīds it kā ritēja pēc plāna. Taču badā izmocīto pūli un komunistiskās propagandas apsēstos ļaudis bija par vēlu raidīt uz Trešā pasaules kara frontēm pret Amerikas un Anglijas kodolieročiem. Trešā Roma vairs nevarēja cerēt uz lētu globālu kundzību, jo ekonomiskais stāvoklis pēc terora gadu desmitiem bija zem kritiskās robežas. Tāpēc bija vajadzīga politiska un ekonomiska reforma, kas ļautu panākt un apsteigt Ameriku (protams, ne jau olu, gaļas un sviesta ražošanā, bet gan ieroču jomā).

Hruščova laikā pēc nelielas atelpas sākās jauna lejupslīde. Taču nebija vairs tik daudz to krievu, kas spētu saprast, ka traģisms ir sistēmā. Kazahstānas jaunapgūtajās zemēs, Novočerkaskā un citur cilvēki prasīja tikai minimālo, lai nebūtu jācieš mokošais bads. Taču arī uz šādu pieticību padomju vara atbildēja ar šāvieniem un politiskajām represijām. Tālab – ko tur vēl pieminēt divus gadus

---

* Jaunākie E. Radzinska pētījumi liecina, ka Staļins tiešām ticis novākts – skat. viņa grāmatu *Сталин*. М., 1997. – *Red.*

ilgo toreizējo tadžiku tautas varonīgo cīņu pret krievu tankiem un aviāciju (1953 – 1955) vai gruzīnu sacelšanos (1956), ja pašā Krievijā notika briesmu lietas.

Tāpat kā Ļeņins un Staļins, zem stingras uzraudzības atradās arī Hruščovs, Brežņevs, Andropovs un Čerņenko. Un tieši Hruščova un Brežņeva laikā nobrieda un nostiprinājās kominterne tik lielā mērā, ka atklātais miera laika terors vairs nebija vajadzīgs un komunistiskā partija nu jau bija lieka – vikingi bija atraduši principiāli citādu risinājumu. Kominternes redzamākais pavēlnieks **Suslovs** paguva izveidot adekvātu, graužošu un izturīgu sistēmu. Tiesa gan, kominterne pēc 1937. – 1938. gada genocīda ar terora lietām vairs nenodarbojās, un kad tika palaistas perestrojkas laika **Pavlova** naudas drukāšanas mašīnas, visas impērijas jūgā nokļuvušās tautas tika izģērbtas bez viena šāviena un novestas līdz bada robežai ļoti īsā laikā.

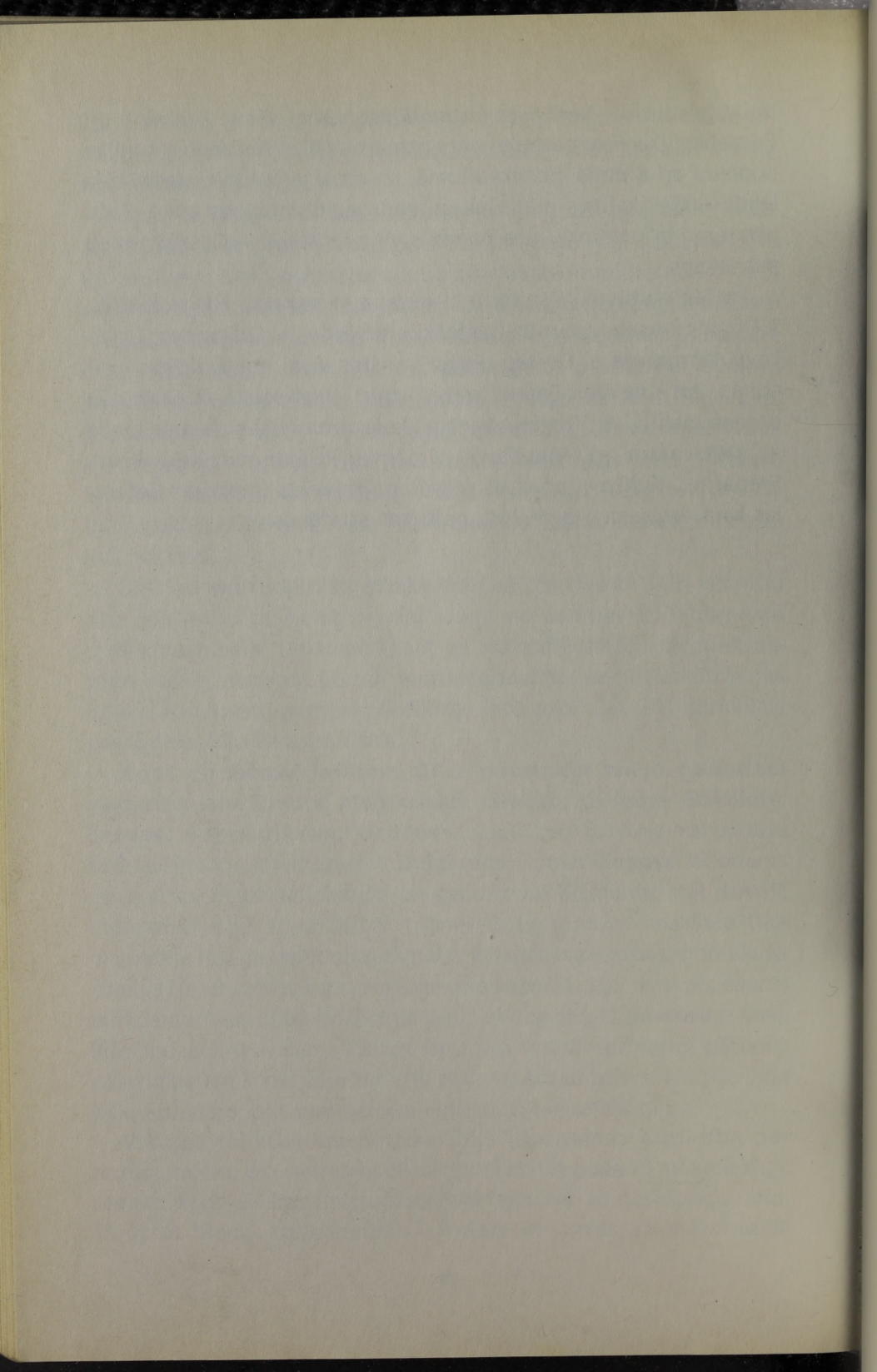
GRU savukārt joprojām palika ēnā, un pat daudzi KGB virsnieki bija pārliecināti, ka tā ir tikai viena no armijas izlūkdienesta struktūrvienībām. Un tomēr, kaut arī šīs trīs lielākās spiegu struktūras vadīja viena un tā pati eirāziešu mafija, pastāvēja ilūzija, ka KGB ir komunistu partijas politbiroja labā roka. Bet GRU formālais pavēlnieks bija kara ministrs.

Kopš Hruščova laikiem GRU pārzināja mūsu paaudzei vispārzināmie Žukovs, Maļinovskis, Grečko, Ustinovs, Sokolovs, Jazovs, Šapošņikovs, Gračovs. Taču par to diez vai zināja kādreizējais premjerministrs **Bulgaņins**. Kamēr **Žukovs**, tēlodams aizvainoto, nevainīgi cietušo un gandrīz vai disidentu, zaļi dzīvoja uzticamu zeļļu apsardzībā, tikmēr Bulgaņins no maršala tika degradēts līdz ģenerālpulkvedim bez jebkādas apsardzes, noplukušā šinelī gāja uz sievas kapu Novoģeviĉje kapsētā, kur, ik reizes asarās mirkdams, vientulībā izdzēra pa pudelei degvīna *Moskovskaja osobaja*, līdz nodzērās pavisam. Vikingi viņu lika mierā, turpretim pārlieku pašāvīgais Hruščovs bija zem tik stingras uzraudzības, ka, pēc viņa dēla atmiņām, pat tualetē bija iemontēti mikroraidītāji.

Vikingu ielikteņiem ne tikai bija jāuzņemas atbildība par noziegumiem, visi *strādnieku* diktatori allaž tika padarīti arī smieklīgi. Staļins, kurš XIX komunistu kongresā teica īsu un nesakarīgu runu, kā āksts beidza uzstāšanos ar Hitlera un savas *diktatūras* laikā

izplatīto saukli – **Nost kara kurinātājus!** Nāvīgi slimie Brežņevs un Čerņenko tika visai pasaulei par apsmieklu. Tikai Andropovs turējās nopietni arī Kremļa gūstekņa lomā, un droši vien tāpēc viņam bija lemts *valdīt* tikai trīs mēnešus un gadu gulēt slimības gultā. Taču pēc tam par izsmieklu tika padarīts viņa ieliktenis – Gorbačovs un pat Jelcins.

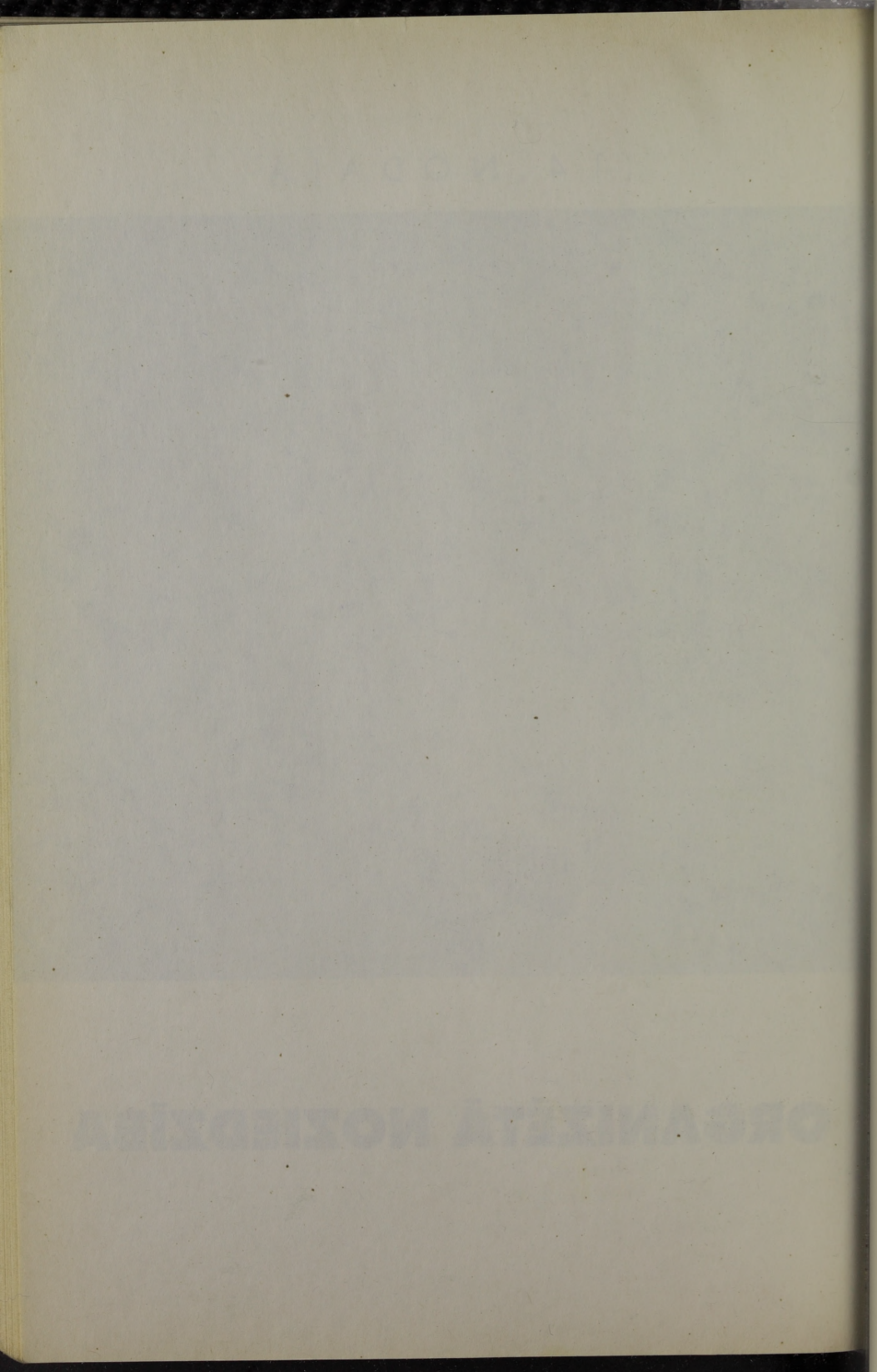
Patiesie stāvokļa saimnieki nemaz neizskatās tik smieklīgi. A.Dugins nosauc arī mūsdienīgākus uzvārdus – Lukjanovu, Ogarkovu, Ahromejevu, Grečko, Pugo un citas visai nepievilcīgas personas. Arī Krievijas Pareizticīgo Baznīcu viņš saista ar Eirāziešu ordeņa mafiju. Pēc Dugina sniegtās konspiroloģiskās shēmas tagad atšifrēt varam arī Primakovu, Gračovu, Romanovu, Koržakovu, Stepašinu, Kuļikovu un citus mūsdienu Krievijas impērijas Čečēnijas kara *varoņus* un agresīvās politikas stratēģus.

14. NODAĻA

ORGANIZĒTĀ NOZIEDZĪBA

Tātad cilvēces pēdējo 6000 gadu **vēsturei ir krimināls raksturs**, kas **pasauli padarīja par labā un ļaunā cīņas arēnu**. Akadā dzimušo sātānismu raksturo Kaina (Hama) cilts pēcnācēju stingrā saliedētība, īpatnējā morāle, sīkstā dzīvotspēja un konsekvētā tieksme pēc globālās kundzības. To, ka pastāv kaut kāda šobrīd joprojām nerasniedzama mafija, rāda arī Aleksandra Gurova pētījumi, kas izklāstīti grāmatā **Sarkanā mafija**.

Es ar Maskavas organizētās noziedzības apkarošanas pārvaldes darbinieku palīdzību mēģināju izsekot vienas bīstamas noziedznieku grupas iekšējo un ārējo sakaru sistēmu. Ar reketieru grupām, sedzējfirmām, vadošo posmu, finansēšanas avotiem viss bija skaidrs. Taču tālāk ķēde pārtrūka. Pat barveži nespēja paskaidrot, kurp un kam viņi caur starpniekiem pārsūtīja lielas naudas summas. Viņi zināja, ka nauda pārskaitīta aizsardzībai, kāda lēmuma pieņemšanai. Protams, mafijas augstākie ešloni ievēro konspirāciju, un milicijas darbinieki pagaidām nespēj izsekot visu sakaru ķēdīti. [50; 295.]

Gdļana un Ivanova izmeklētāju grupa konkrētus organizētās noziedzības līderus no PSRS augstākās politiskās varas ešloniem mēģināja dienas gaismā izvilkt. To, cik riskants bija šis pasākums, rāda fakts, ka tai darbs bija jāsāk no PSRS perifērijas – tālajā Uzbekijā dziļā slepenībā, lai Kremļis ar sava biezā okšķeru tīkla palīdzību to tik drīz nepamanītu. Taču drīz vien Krievijas drošības struktūrām tomēr izdevās grupu neitralizēt un izmeklēšanas datus noslēpt.

Augstāko mafiju pagaidām var izzināt tikai pēc tās darbības sekām, un **organizētās noziedzības** jēdziens joprojām ir it kā izplūdis. Sabiedrības lielākā daļa domā, ka tā ir tikai triviāli vulgārās kriminālās pasaules padibeņu konsolidācija, kur grupējas ne mazāk par diviem subjektiem. Šajā sakarā savas grāmatas nodaļā *Baiļu impērija* A.Gurovs sniedz šādu vēstures apskatu un savu jēdziena skaidrojumu:

Dīvaini, taču stabili noziedzīgas uzvedības attīstību veicināja soda mēru cietsirdība, par ko mūsu sabiedrībā arī šodien sapņo kā par labāko līdzekli

noziedzības apspiešanai. Ievērosim, ka kopš pirmā kodificētā tiesību avota no XII gadsimta Krievu tiesas (pareizāk būtu – Rusu tiesa – O. G.) izdošanas sods praktiski izslēdza audzināšanas rakstura elementus un kalpoja tikai vienam mērķim – iebaidīšanai. Un kad mūsu vispār neatriebīgie Krievijas pilsoņi atsaucas uz citu zemju piemēriem, kur zagļiem cirta rokas un tas it kā samazināja zādzības, viņi dziļi maldās.

Lieta ir tāda, ka dažādos vēsturiskajos laikmetos pēc formas, veidiem un mērķiem sodi atbilda sabiedrības ekonomiskajam un garīgajam stāvoklim, kurā dzīvoja cilvēki.

Kad Vācijā cirta rokas, arī Krievija nebija izņēmums. Krievu cara 1652. gada ukazs nāvēssoda vietā paredzēja zagli "nežēlīgi sist ar pletni un vienlaicīgi nocirst kreisās rokas pirkstu, bet pēc tam izsūtīt uz Sibīriju". 1662. gada ukazs par dažiem atkārtotiem noziegumiem sankcionēja abu kāju un kreisās rokas nociršanu. Mazliet vēlāk šī soda procedūra nelabojamiem atkal tika nomainīta pret nāvēssodu pakarot.

Protams, bija arī tīri policejiski profilaktiskie pasākumi. Tostarp, kad Rietumos noziedzniekus tetovēja, Krievzemē viņiem vienkārši norāva degunu, bet XVIII gadsimta vidū sāka uz pieres dedzināt zīmi "kat" (vēlāk to nomainīja pret zīmi "vor").

Sodu krājumā bija arī moku rats. Un, lūk, kas ir interesanti. Anglijā, bet pēc tam arī Krievijā vislielākais zādzību skaits tika novērots tieši zagļu publiskā nāvēssoda dienās, kad ieradās pietiekami daudz ziņkārīgo skatītāju.

Tādējādi, no vienas puses, uz pretlikumīgu rīcību cilvēkus mudināja nabadzība un patvaļa, bet, no otras puses, neiespējamība atgriezties pie vecā dzīvesveida, jo brīvprātīga padošanās varas iestādēm (tāpat kā aizturēšana) beidzās ar smagu fizisku sodu. Bet tas nevarēja nesaliedēt noziedzīgo pasauli – zādzības un bruņotas laupīšanas lielāko tiesu tika izdarītas grupveidā.

Neskatoties uz to, acīmredzami par organizēto noziedzību tajā vēstures posmā nevar runāt, kaut arī nav jāšaubās, ka laupītāju biedrībām bija savi barveži un sava disciplīna, zināmā mērā pat sava krimināla ētika. Tomēr šo bandu virzītājspēks bija vai nu atriebība, ko, piemēram, spilgti aprakstījis A. Puškīns stāstā "Dubrovskis", vai arī nepieciešamība sev sagādāt eksistences līdzekļus. Kā likums, šādas bandas ilgi nepastāvēja un nepārtapa par slēgtām kastām, kur noziedznieku profesija tiktu nodota mantojumā. Ir jāņem vērā, ka nospiedošais zemnieku vairākums bija nospiests un neizglītots, un tas atsaucās uz viņu noziedzīgās darbības raksturu. [50; 78.]

Doma ir skaidra – **organizētās noziedzības īpašā pazīme ir nevis**

vairāku personu saskaņota prettiesiska rīcība kā tāda, bet gan slēgta kasta, kas profesiju nodod mantojumā. Tomēr, par spīti faktam, ka A.Gurovs pēc paša pieredzes zina, ka pastāv kaut kāda mafija, kura ir saistīta ar aizsardzību un svarīgu lēmumu pieņemšanu, proti, ar valsts vadīšanu, viņš neuzdrošinās izdarīt tālākejošus secinājumus. Un priekšstati paliek uzskatu līmenī par organizētās noziedzības izcelsmi no mūsdienu lumpenizētajām aprindām. Tāpēc A.Gurovs bēdīgajai kriminogēnajai situācijai Krievijā meklē izskaidrojumus pat it kā iedzimtajos defektos.

Pēc oficiālas statistikas datiem, Krievijā dzimst līdz 17% debilu, vājprātīgu bērnu. Tas ir baismīgs skaitlis, kas ved uz nekuriem. Tiek uzskatīts, ka, rādītājam sasniedzot 18%, sabiedrībā sākas neatgriezeniski procesi. [50; 318.]

Diemžēl pēc Krievijas radio ziņām turienes lauku rajonos A. Gurova bēdīgā prognoze jau 1996. gadā sāka katastrofāli piepildīties. Tomēr augstais debilitātes procents nāk nevis no krievu senču gēniem, bet gan no paaudžu paaudzēs piedzīvotā nemitīgā stresa, hroniskas bezizejas stāvokļa izjūtas un komunistiskā režīma laikā plānveidīgi tīši sagrautās ekoloģijas. Tas ir pret krievu tautu vērstās genocīda politikas rezultāts. Tomēr A.Gurovs, runājot par *kriminālo ētiku*, ir nonācis apbrīnojami tuvu atrisinājumam, jo noziedzības pamatā tiešām ir ētikas defekti. Bet šos defektus rada komunistu gados izstrādātā naida pedagoģija, kas lielā mērā smeļ postulātus Krupskajas, Makarenko un Suhomļinska darbos. Ne velti ASV prezidents **Ronalds Reigans** savu vēsturisko misiju uzsāka ar skaidru PSRS definīciju, ka tā ir **ļauņuma impērija**, un no šādas nostādnes neatkāpās.

Ārpus ievēribas palika fakts, ka vulgāro noziedzību veicina krievu valdību nievājošā attieksme pret krievu tautu, kas nepārtraukti tiek pazemota, nīdēta ar teroru un kariem, ekonomiskiem un tiesiskiem spaidiem. Krievijas valdība un ietekmes aģenti joprojām klaigā par krievu *cilvēktiesību pārkāpumiem* citās valstīs, kamēr pati ar ģenerāļa **Gračova** zibenszeļļu rokām no zemes virsas praktiski noslaucīja par savu īpašumu uzskatīto Grozniju ar gandrīz visiem tanī palikušajiem krieviem.

Tātad A.Gurovs organizētās noziedzības saknes nav saskatījis. Viņš neredz, ka arī triviālā noziedzība ir viens no tās paveidiem, kas 1953. gadā sāka attīstīties principiāli jaunā kvalitātē.

Nevis komunistu humanizēšanā, bet gan militārā līdzsvara trūkumā bija cēlonis Hruščova atkusnim. Taču, pirms politeslodzītajiem dot brīvīšanu, bija jāsakārto kriminālās struktūras, kas tautu uzraudzītu un ietekmētu bez valsts oficiālo institūciju atklātas dalības.

Tagad ir pieņemts par labo toni toreizējā kriminālnoziedznieku amnestijā vainot superčekistu Lavrentiju Bēriju. Viņš lēģeros esot atstājis politeslodzītos, bet izlaidis kriminālnoziedzniekus, lai viņi ņirgātos par tautu. Taču patiesībā 1953. gada 27. marta dekrētu par kriminālnoziedznieku amnestiju parakstījis vikings un Eirāziešu ordeņa brālis – PSRS Augstākās Padomes priekšsēdētājs **Klimentis Vorošilovs**:

1. *Atbrīvot visus sodītos ar soda laiku līdz 5 gadiem.*
2. *Visus sodītos par amatnoziegumiem, saimnieciskajiem un daļēji militāriem.*
3. *Sievietes ar bērniem līdz 10 gadiem un grūtnieces līdz 18 gadiem, vīriešus, vecākus par 55 gadiem, sievietes, vecākas par 50 gadiem, kā arī slimos ar nedziedināmām slimībām.*
4. *Tiem, kam sods lielāks par 5 gadiem, samazināt uz pusi.*
5. *Izbeigt izmeklējamās lietas un neizskatīt tās pēc tās pašas shēmas.*
6. *Atbrīvojot no ieslodzījuma, dzēst sodāmību.*
7. *Neattiecināt amnestiju uz personām, kas notiesātas ar brīvības atņemšanu uz laiku, lielāku par 5 gadiem, par kontrrevolucionāriem noziegumiem, sociālistiskā īpašuma liela mēroga izlaušanās, bandītismu un slepkavību ar iepriekšēju nodomu.*

Padomju sabiedriskās un valsts iekārtas nostiprināšanās, iedzīvotāju labklājības un kultūras līmeņa celšanās rezultātā pieaugot pilsoņu apzinīgumam un viņu godīgai nostājai sava sabiedriskā pienākuma pildīšanā, nostiprinājusies likumība un sociālistiskā tiesiskā kārtība, kā arī ievērojami samazinājies noziedzību skaits valstī.

PSRS Augstākās Padomes Prezidijs uzskata, ka šādos apstākļos nav nepieciešams tālāk paturēt ieslodzījuma vietās personas, kuru noziegumi nav sevišķi bīstami un kuras ar savu apzinīgo darbu pierādījušas, ka viņas var atgriezties godīgā darba dzīvē un kļūt par derīgiem sabiedrības locekļiem.

PSRS Augstākās Padomes Prezidijs
Priekšsēdētājs
K.Vorošilovs.

PSRS Augstākās Padomes Sekretārs
N.Pegovs..

Krievijas pilsoņu un Otrā pasaules kara pieredze parādīja progresējošās kriminālās pasaules graujošo ietekmi uz sabiedrību kā genocīdu pastiprinošs faktors. Eirāziešu ordenī tās efekts nevarēja palikt nepamanīts. Tāpēc, Trešo pasaules karu gatavojot, šajā laikā tika veikts liels darbs, jo, iesaļojot Eiropā ar mobilizētajām bandītu masām, varētu ātri sagraut tās civilizāciju.

Tajā laikā krievu pētījumi masu iznīcināšanas līdzekļu izstrādes jomā guva kolosālus panākumus gan kodollādiņu daudzveidības, gan to nogādes līdzekļu iespēju ziņā. Kā tagad zināms, 50. gadu vidū vienīgi Krievijai bija transportējama ūdeņraža bumba – ASV gan savējo uzspriecināja agrāk, bet tā svēra 110 t!. Drīz pēc tam, 1957. gada 4. oktobrī, krievi palaida pirmo kosmisko raķeti un ievadīja orbītā Zemes mākslīgo pavadoni. Un tad sākās Krievijas muskuļu demonstrēšana – 50. gadu beigās un 60. gadu sākumā gandrīz izcēlās kodolkarš Tuvo Austrumu un Karību krīzes dēļ. Tika apgūtas jaunas zemes Kazahijā un citur kviešu, fantastisku krājumu ražošanai, un komunistu propaganda klaigāja par labklājības valstības uzcelšanu līdz 1980. gadam, jo beidzot tika puslīdz pārvarēta pārtikas krīze un tagad maizes pietika visiem. Taču kvieši kā stratēģiskais materiāls ir noderīgs munīcijas un raķešu degvielas ražošanai, tāpēc 60. gadu sākumā maizes pēkšņi pietrūka. Krievu barošanai tagad tos iepirka Amerikā, Kanādā un Austrālijā, bet Krievijas iedzīvotāji no pašu kviešiem ražoja nāvi saviem labdariem.

Ļeņina un Staļina laika pieredze rādīja, ka kriminālnoziedznieki ir efektīvs sabiedrības demoralizācijas līdzeklis, ko varētu izmantot nākamajā pasaules karā, ja arī kodolieroči nespētu izpildīt *vēsturisko* misiju. Tāpēc K. Vorošilova izsludinātā amnestija bija jauns cēliens sabiedrības kriminalizācijā, lai nepieļautu krievu nācīgas dabisko pašattīrīšanos no kriminālajiem elementiem.

Pasākums bija velnišķīgi smalki iecerēts, jo ne katram apmelo-tajam vai nejausi par noziedznieku kļuvušajam bija apstākļi uzsākt jaunu dzīvi. Daudzi bija zaudējuši tuviniekus kara un represiju dēļ, citus ģimenes atpakaļ nepieņēma un radi no viņiem novērsās. Milīcijas palīdzība *paklupušajiem* skaista izskatījās tikai komunistiskajā propagandā. Reti kurš milīcijas ierēdnis godprātīgi izpildīja likumā noteiktos pienākumus iekārtot dzīves un darba apstākļus no ieslodzījuma vietām atbrīvotajiem. Līdz ar to par patvēruma vietu

atraidītajiem kļuva visu padomju impērijas pilsētu un lauku rajonu zaņķi. Bet par to ir jāmaksā kā par jebkuru pakalpojumu. Ja nav ar ko maksāt, jāpilda klaušas, izdarot tos vai citus pasūtījuma noziegumus. Cietumā iet negribētāji bija spiesti maksāt tik lielus meslus milīcijai, ka atlikušo zagto grašu pietika tikai pāris dienu uzdzīvei ar homoseksuālistiem un prostitūtām. Milīcija no savas puses zaņķus sargāja no iekrišanas, brīdinot par plānotām un neplānotām pārbaudēm, kā arī nostiepjot laiku pēc izsaukuma tik ilgi, ka notikuma vietā ir grūti cerēt sastapt cietušos vai lieciniekus. Galvenais zaņķu aizsardzības līdzeklis bija apgalvojums, ka tur kaut kādus izbēgušus noziedzniekus it kā gaida šajā vidē iefiltrētie aģenti. Ar to varēja attaisnot noķerto noziedznieku tūlītēju atbrīvošanu. Tomēr mūžīgi pastāvēt noziedznieku zaņķi nevarēja sabiedriskās domas dēļ. Tāpēc kriminālais faktors tika uzturēts ar priekšlaicīgas notiesāto atbrīvošanas rotācijas paņēmieniem.

Tā visā impērijā sākās kriminālais terors, līdz Ļeņingradas strādnieki piespieda partijas *bonzas* piekrist brīvprātīgo kārtības sargu vienību dibināšanai cīņai pret šādu teroru. Komunistu partija, kas propagandēja ideju par valsts atmiršanu komunismā un tās funkciju pāriešanu tautas rokās, nu bija sprukās – tai nebija pretargumentu nepieļaut šādu vienību izveidi. Nezinot vikingu patieso politiku, arī Hruščovs no partijas kongresa tribīnes tās pasteidzās nosaukt par slavējamu tautas iniciatīvas izpausmi.

Toreiz partijas līdera vārdi bija impulss visām partijas organizācijām rīkoties, lai tik nedabūtu sukas par nepietiekamu centību un partijas ģenerālās līnijas ignorēšanu. Tāpēc visā impērijā steigā tika dibinātas *družinņiku* kārtības sargu vienības, kas organizētos baros ķemmēja parkus, dzertuves un zaņķus, piekāva katru nozieguma vietā pieķerto tik lielā mērā, ka bandīti uzskatīja par laimi nonākt milīcijas rokās – tā viņus aizsargāja no tautas dusmām un iespējamās izrēķināšanās. Toties milīcijai un augstāk stāvošajai mafijai tā bija katastrofa, jo *uzraugāmie* zaņķi nu vairs nenesa ienākumus.

Tāpēc steidzīgi bija jāglābj tas, kas vēl glābjams. Nogalinātie vai smagi sakropļotie kriminālnoziedznieki kļuva par ieganstu tiesas procesiem pret kārtības sargiem – notikusi patvaļa, pilnvaru pārsniegšana! Padomju valdība steidzami izlēma, ka no šī brīža

kārtības sargiem ir jādabojas padomju milicijas uzraudzībā un vadībā. Tika ieviesta jauna kārtība – pirms dežūras kārtības sargiem bija jānoklausās milicijas inspektoru vai speciāli algotu atvaļināto milicijas virsnieku instruktažās, kur tika stāstīti šausmu stāsti par noziedznieku nodarīto postu tautai un padomju valstij. Šādām instrukcijām bija jārada iespaids, ka milicija, kas visu zina, esot ieinteresēta nopietni apkarot noziedzību un nodrošināt *sociālistisko likumību*. Tai pašā laikā kārtības sargi tika brīdināti pret jebkādu patvaļu vai iniciatīvu. Patrulēšanu pilsētu ielās tagad noteica milicija – cilvēki tika organizēti divu triju cilvēku grupās, un tām bija noteikti konkrēti pārvietošanās maršruti.

Šādas grupas vairs neriskēja tuvoties 5 – 10 cilvēku bandām pat tad, ja tās acīmredzami strādāja noziegumus. Viņu spēkos bija vairs tikai izsaukt miliciju no telefona–automāta, taču, kamēr milicijas grupa ieradās, bandīti jau bija paguvuši pabeigt savu *darbu* un nozūst nezināmā virzienā. Bez steigas ieradusies milicija tik plātīja rokas un skaļi izteica sašutumu par bandītu cinismu. Nereti kārtības sargiem līdzī gāja kāds milicijas seržants vai leitnants, kurš grupu veda pa vismierīgākajiem ceļiem vai arī uz tādiem zaņķiem, kur bija acīmredzama neloyalitāte pret miliciju. Taču galvenais kārtības sargu pienākums bija iereibušu strādnieku vai inteliģentu nodošana milicijas dežūrdalās. Tur likuma *sargi* aizturētajiem aptīrija kabatas un nogādāja uz atskurbtuvi. Tie, kas protestēja vai pretojās, tika notiesāti uz brīvības atņemšanu par necieņu pret padomju varu.

Kopš amnestijas sākās kriminālās pasaules reorganizācija. No tā brīža kriminālieslodzīto kolonijas tika metodiski komplektētas, hierarhizētas un pakļautas vienotai vadībai no augšas. Tika izstrādāta specifiska *galdu struktūra*, kur līderpozīcijas ieņēma milicijas aģenti no visbīstamāko noziedznieku kontingenta ar nelabojamo un viscietsirdīgāko rīkļurāvēju reputāciju, kam noziedzīgajā pasaulē bija liela ietekme. Viņus atbalstīja iekšlietu orgāni, kriminālos līderus informējot par katru jaunienācēju līdz pēdējam sīkumam. Par sadarbību cietumsargi *pirmos galdus* godalgoja ar tiesībām nestrādāt, saņemt degvīnu, narkotikas, glabāt ieročus un naudu, satikšanos ar prostitutām. Par to no viņiem tika prasīta pilnīga hegemonija kamerās, precīza informācija par visu

dzirdēto, redzēto, nojausto. Viesmīlība pret saistītiem ar padomju varu noziedzniekiem bija obligāta.

Pirmo galdu uzdevumos bija arī izrēķināšanās ar tiem, kuri izrādīja pretestību milicijai vai izmeklēšanā bija snieguši ziņas par varas pārstāvju vai to favorītu līdzdalību noziegumos. Pēc amnestijas ieslodzījuma vietās visā padomju impērijā tika ieviesta savdabīga notiesāto *iesvētīšanas* procedūra, kura saucas par *pierakstīšanos* jeb uzņemšanu cietumnieku saimē. Šo procedūru *pirmo galdu* uzdevumā vada *otrie galdi* – līderu rokaižas un rokaspuīši. Viņi uzdod jautājumus par notiesātā personību, par izdarītā nozieguma saturu un detaļām, par jautājumiem, kuri atrodami milicijas un KGB dosjē mapītē pat tad, ja izmeklēšanas un tiesu procesos tie nav uzdoti un krimināllietā nefigurē. Jaunievestie ieslodzīto priekšā tiek nežēlīgi sisti. Dažkārt tas noved līdz nāvei vai kroplībai, taču tāda ir sistēmas prasība – notiesātajam ir jāzina, ka viņš vairs nepieder sev, bet gan kriminālajai pasaulei, kurai ir vajadzīgi izturīgi īpatņi. Ja *pierakstāmais* kritīs milicijas nagos pēc kopīgi veiktā nozieguma, viņš turpmāk prātis turēt mēli par būtisko. Izturībai spīdzināšanas laikā ir liela nozīme, jo milicija nav homogēna krimināla vide – tur bija savstarpēji konkurējoši mafiozi grupējumi un arī godīgi darbinieki. Mežonīgā piekaušana *pierakstīšanās* laikā ir sava veida sāpju sliekšņa paaugstināšanas paņēmieni. Ja cietumā ir gūts rūdiņums, tad vieglāk ir panesamas spīdzināšanas milicijas moku kambaros, bet nāves gadījumi, aknas plīsumi, nieru atsišana – tā nav liela nelaime, noziedznieki nav jāžēlo, bet zobu zaudējumi ir labojama lieta – ēst taču var arī ar protēzēm.

Nemot vērā, ka starp recidīvistiem ir daudz milicijas *stukaču*, civiliedzīvotājiem noziedzniekus pārmācīt nav brīv, jo civilie *nezinīši* taču nezina, kuru drīkst sist un kuru ne. Piemēram, kāds laupītājs, daudzkārtējs slepkava, izvarotājs un zaglis, neskatoties uz daudzajiem cietumā pavadītajiem gadiem, bija **loti vērtīgs** milicijas *stukačs*. Ne jau velti pēc kārtējām slepkavībām viņš tika sveikā cauri, viņa vietā ar spīdzināšanu tika piespiesti atzīties citi. Nāk prātā skandalozs gadījums kādā konkrētā lietā – tika notiesāti trīs Aizkraukles iedzīvotāji. Vienam no viņiem pat tika piespriests nāvessods. Baltkrievijā pat vairāki šādi spriedumi nevainīgajiem tika izpildīti viena sērijslepkavas noziegumu slēpšanai.

Aiz pārgalvības, citkārt pavisam bez vainas, bērni nonāca konfliktā ar miliciju, un pēc tam tā bieži vien šantažēja vecākus arī ar neesošu nodarījumu pierakstījumiem. Tā bija jaunā cietumnieku rezerve, kuru pēc intensīvas audzināšanas, imitācijas milicijas nepilngadīgo lietu inspektori tuvināja bērnu kolonijām, bet tas jau bija ceļš uz profesionālās noziedzības pasauli. Ja safabricētie pierādījumi izskatījās neapgāžami, pieviltie vecāki mēģināja jauniešus pasargāt no cietuma, iemaksājot krietnu naudas žūksni kādam ietekmīgam milicijas *bonzam*.

Taču nonākušajiem milicijas redzeslokā bija maz izredžu no tā izrauties, jo noziedzības augšupeja bija plānota. Visā impērijā un tās okupētajās valstīs notika intensīva cietumu celtniecība. Piemēram, Jēkabpilī kā 1976. – 1980. gada piecgades triecienceltne tika būvēts dzelzsbetona maiss ar nosaukumu OC-78/13. Viens no LPSR iekšlietu ministra vietniekiem regulāri apmeklēja šo jaunbūvi un tīksminājās, ka 2000. gadā noziedzība pieaugšot tik un tik reižu, tāpēc vajadzēsot vēl veselu lērumu šādu maisu.

Tajā laikā sākās *pirmsperestrojkas* struktūru sakārtošana, un Latvijā to veica Maskavas emisārs Krievijas pilsonis **Boriss Pugo** Kārļa dēls kā viens no kriminalizācijas padziļināšanas aktivistiem. Viņa aktīvā darbība mūsu zemē sākās 1977. gadā KGB filiāles priekšsēdētāja Longina Avdjukēviča vietnieka amatā. Toreiz it kā spontāni sākās *farcovščiku* kustība, kas visā impērijā tirgojās ar kontrabandas precēm. Latvijas ostas kļuva par vārtiem, caur kuriem ieplūda neskaitāmas kuģu kravas ar džinsa audumu un drēbēm, japāņu elektronikas izstrādājumiem, videokasetēm un daudziem citiem labumiem. Apstākļos, kad milicija tvarstīja un sodīja cilvēkus, ja tie uzdrošinājās tirgū pārdot savu personīgo mēteli vai šalli, Rīgas centrā pie *Laimas* pulksteņa četru *tiesībsargājošo* orgānu acu priekšā ritēja raita tirdzniecība ar kontrabandas precēm. Tā kā Avdjukēvičs gaidīja pensiju un vairs bija tikai nomināls KGB rīkļurāvēju komandieris, faktiskais čekas rīkotājs bija Pugo. Uzraudzīt jūras vārtus bija KGB pienākumos, taču tā uzraudzīja vien kontrabandas kanālus no svešām acīm. Tāpēc varam tikai minēt, cik miljardu dolāru aizgāja caur viņa rokām uz vikingu kasi.

Bet milicijas joprojām visiemīlotākais sirojumu laiks pa ielām bija algas izmaksu dienas uzņēmumu un iestāžu tuvumā, kad viegli

iereibušos cilvēkus tvarstīja uz ielas un nogādāja milicijā, kur tika sastādīts protokols par augstu reibuma pakāpi. Upurim tika atņemta visa nopelnītā nauda un pat pusizdzertās pudeles. Laupījumu parasti sadalīja šādā veidā: naudu pievāca milicijas daļas priekšnieks – dežūrdaļas darbinieki parasti neriskēja kaut daļu no tās noslēpt un piesavināties, jo bija iespējamās cietušo sūdzības. Tāpēc, ja cietušo nosauktā summa sakrita ar priekšniekam atdoto, pret cietušo tika vērstas sankcijas par padomju varas un milicijas apmelošanu. Ja tā nesakrita, tad dežūrdaļas darbinieki bieži vien saņēma sodu. Savukārt nolaupītās alkohola pudeles daļēji izdzēra dežūrdaļas un nakts operatīvie darbinieki, pārējais tika atdots staršinam, kurš laupījumu pēc tam dalīja – neatvērtās pudeles izsniedza milicijas virsniekiem, pusizdzertās dabūja milicijas staršinas un seržanti. Aizturētie strādnieki un intelīģence tika nogādāta atskurbtuvē, kur bija vēl papildus jāsamaksā par *medicīniskajiem pakalpojumiem* (aukstu dušu un piespiedu naktsmājām uz cietas lāvas atskurbtuves kamerā) un pēc tam uz milicijas ziņojuma pamata jācieš pazemojumi un materiālie zaudējumi darbavietā. Līdz pat Brežņeva nāvei milicija aplaupīja un piekāva aizturētos. Nākot pie varas Andropovam, visā impērijas teritorijā šāda prakse pēkšņi tika pārtraukta. Tas rāda, ka organizētās noziedzības komplekss ir viegli vadāms, ja jau pat tāda bruņota banda, kāda bija padomju milicija, vienā naktī pēc Andropova rīkojuma saņemšanas visā impērijā nekavējoties un vienlaicīgi pārtrauca aizturēto cilvēku kabatu aptīrīšanu un pat pusizdzerto pudeļu atņemšanu. Tātad miliči bija skrūvītes organizētajā noziedzībā – piedevām viszemākais un pazemotākais posms, kas stāv tikai mazliet augstāk par lumpenu zaņķiem, jo ne pirmie, ne otrie lielāku laupījuma kumosu sev atstāt nedrīkstēja. Ne jau velti daudz godīgu cilvēku milicijā ilgi nespēja noturēties – ja paši savlaicīgi neaizgāja no dienesta, viņi tika drīz padzīti vai nonāca cietumā, kur tos *mācīja* turēt muti par *tiesību aizsardzības* sistēmā redzēto un dzirdēto.

Pēc Andropova nāves marodierisms atkal atsākās.

Ne mazāka bija padomju tiesībsargātāju loma narkobiznesa attīstībā. Sākumā bikli, taču pēc Hruščova lamām par Rietumu *agresoriem un revanšistiem*, kuriem esot jāuzvelk trakokrekls, kā arī pēc Kosigina radiorunas, kurā viņš Staļina meitu Svetlanu Alilujevu

nosauca par psihiski slimu, arvien aktīvāk tika pielietotas represiju psihiatriskās metodes. Par to upuriem kļuva politisko anekdošu izplatītāji, par politisko darbību aizdomās turētie un tie, kas sūdzējās par noziedzīgajiem padomju varas orgāniem un to pārstāvjiem. Upurus ar tiesas lēmumu vai bez tā piespiedu kārtā ievietoja psihiatriskajās iestādēs. Šādu procedūru regulēja slepeni normatīvie akti.

Ja upuris pārāk labi zināja likumus un tāpēc viņam pat fiktīvu vainu nevarēja pierādīt, tādu ievietot kopā ar noziedzniekiem vienā kamerā nebija vēlams. Tāpēc šādi *trakie* bez tiesas sprieduma tika ievietoti trakomājā uz prokuratūras vai milicijas ierēdņa sūdzības pamata, protams, ar KGB ziņu un PSKP funkcionāru atbalstu. Psihiatriskajās slimnīcās ieslodzītos pakļāva forsētai narkotisko vielu iedarbībai, līdz viņi nonāca spēcīgā atkarībā no tām. Pēc atbrīvošanas piespiedu narkomāniem bija jāapmeklē dispansers. Ja režīma upuris izvairījās no *ārstēšanās*, viņš ar milicijas palīdzību tika atkārtoti ievietots trakomājā. Dispanseri nekādu palīdzību saindētajiem pacientiem nesniedza – tur krasi samazināja narkotiku devas, un tas cietušajiem izraisīja mokošas absistences izjūtas. Upuris bija spiests par kukuli no ārsta–slepkavas izlūgties vismaz ierasto devu. Citkārt piespiedu narkomāni meklēja alternatīvus ceļus narkotisko vielu iegādei vai izgatavošanai un atrada tos ne tikai magoņu salmiņu novārijumos vai toksisku vielu ostīšanā.

Dažkārt, lai pasargātos no iekļūšanas kriminālajā vidē, tika meklēti ceļi izgādāt psihiski slimā diagnozi. Taču tās bija lamatas – daudzi ar narkotikām apstrādātie jaunieši paši sāka demonstratīvi lietot šo balto nāvi brīvprātīgi, kā protesta formu. Beigu beigās viņi ievilkās narkomānijā un iesaistīja arī savus draugus. Tādā veidā narkomānija drīz kļuva par masveida parādību. Un ak, kas par naudu gāja pa hierarhiju uz augšu, ja Latvijā par narkomāniem kļuva desmitiem tūkstošu jaunekļu! Bet PSRS impērijas mērogā šī noziedzīgā biznesa ienākumi simtkāršojās.

Krievija un tās okupētās valstis tika kriminalizētas kara vajadzībām. Kāpēc tomēr kodolkarš nenotika? Atklājās, ka krieviskās paviršības dēļ sagatavotie konservi, no kuriem pazemes patvertnēs gadu desmitiem pasaules *varenajiem* būtu jāpārtiek, sāka bojāties, un beigu beigās tos izsniedza armijai kā *neaižskaramos krājumus*, bet visvairāk

cietušos realizēja civilajā tirdzniecībā. Savukārt ģenētikas, ekoloģijas un bioloģijas zinātņu attīstība atklāja jaunas cilvēku izdzīvošanas problēmas, kuru dēļ pazemē paslēptajai *izredzēto kohortai* pēc kodolkara saglabātajai dzīvībai nebūtu nekādas vērtības.

Zinātnieku aprēķini rāda, ka pēc kodolkara uz zemes iestātos kodolziema (atmosfēras temperatūras pazemināšanās līdz -200°C), kas ilgtu simtiem gadu, līdz Sauli aizsedzošie putekļi nosēstos. Krievijai no kodolkara plāniem bija jāatsakās pavisam, jo nekādi enerģētiskie krājumi pazemes iemītniekiem negarantēja zemes virsmas atdzišanas kompensāciju. Bet tad bija jāatsakās arī no komunistiskās partijas pakalpojumiem, jo nevar taču līdz bezgalībai cilvēkus muļķot ar utopiskām pasakām. Tāpēc atkal bija jāga pastiprināt sabiedrības kriminalizāciju un veikt genocīdu klasiskajām metodēm. Zināmas cerības uz īsu mirkli deva Gorbačova pieminētais kodolreaktors **Zemes saule**, kas pats atražo un vairo enerģiju. Taču pēc Černobiļas katastrofas arī tās izplēnēja, jo Krievija, attīstot militāri rūpniecisko kompleksu, pārējās jomās bija neglābjami atpalikusi un vairs nespēja īsā laikā patstāvīgi atrisināt pat reaktora drošības problēmas.

Pirmie kriminālās pasaules reformas augļi bija tie, ka sākās totāla krievu armijas kriminalizācija. 60. gados ar fiktīvu ieganstu parādīt pasaulei Krievijas mīermīlību notika radikāla armijas reforma – no tās tika demobilizēta lielākā daļa kara veterānu, kura spēja apmācīt kareivjus izdzīvošanai kaujas apstākļos. No tās tika padzīti arī stulbi virsnieki, kuri bija pārāk primitīvi un ticēja tam, ka komunistiskā partija esot gandrīz vai augstas ētikas etalons, un tāpēc ar neatlaidīgu principialitāti prasīja, lai karavīri ievērotu partijas formāli deklarētās ētiskās normas. Mundieri nācās novilkt arī virsniekiem ar 2 – 6 klašu izglītību, kuri vadījās nevis no padomju skolā iedīdītās komunistiskās mācību programmas, bet gan no savas praktiskās dzīves pieredzes. Pēc tam aktīvā dienesta laiks tika samazināts par vienu gadu, arī iesaukamo vecums tika izmainīts no 19 uz 18 gadiem. Tika ieviests izglītības un sodāmības cenzs, pārtraucot iesaukt karadienestā personas ar zemāku izglītību par astoņām klasēm un tiesātos par kriminālnoziedzumiem. Pēc tam sekoja kara ministra R.Maļinovska slepena pavēle par partijas politisko darbu armijā, kas paredzēja vienu dienu nedēļā veltīt

politiskajai apdullināšanai ar partijas *bonzu* nesakarīgo runu un odiozāko Ļeņina rakstu studēšanu. Nodarbības militārās meistarības celšanai un saimnieciski darbi nodarbībām atvēlētajā laikā tika stingri aizliegti, pat ar vainīgo sodīšanu.

Aizsardzības ministrijas ģenerālštābā zināja, ko darīja, jo kara skolās un akadēmijās militārā pedagoģija ir obligāts mācību priekšmets. Augstākie bonzas nevarēja nezināt, ka zēni tikai 21 gada vecumā sasniedz personības briedumu. Tāpēc šī vecuma grupa no aktīvā dienesta tika masveidā izslēgta, un tā vēl savu pašcieņu aizstāvēt neprotošie jaunekļi nonāca vidē, kur izjaukta iepriekšējā paradigma. Kaut arī vecā krievu armijas sistēma bija ārkārtīgi krimināla, tika gatavota augsne jaunam kvalitatīvam kriminalizācijas lēcienveidīgam pieaugumam.

Sātaniskā izdoma atrada risinājumu laikā, kad komunistiskais režīms vairs nespēja nodrošināt bruņojuma kvalitatīvu pārsvaru pār Rietumu armijām. Tā kā krievu valdnieki nemitīgi meta skatu uz visām pusēm jau caru laikos, nekad netika novērsta uzmanība arī no stratēģijas Austrumu reģionos. Ļeņina laikā kvalitatīvās izmaiņas Austrumu politikas līdzekļos vēl pirms Otrā pasaules kara nesa augļus. Šajās zemēs ne tikai iefiltrējās slepenie Krievijas ietekmes aģentu tīkli, bet arī tika veikti pasākumi legālajai graujošajai darbībai, tur dibinot un aktivizējot komunistiskās partijas.

Šādā veidā Krievijas slepeno dienestu tiešajā vadībā un kontrolē Ķīnā pie varas tika izbīdīts **Mao Czeduns**, bet Ziemeļkorejā – **Kim Ir Sens**. Kad bija jānovāc Staļins, lieki bija arī caur viņu it kā saistītie pasaules valstu komunistiskie līderi. Pirmais aizgāja nebūtībā Klements Gotvalds no Čehoslovākijas, viņam sekoja Moriss Torezs, Palmiro Toljati un vesela plejāde citu priekšnieku, kuru pakalpojumi stabilo alternatīvu dēļ nu jau bija lieki. Taču Tālo Austrumu politikā eirāziešu vikingi pārrēķinājās, nenovērtējot šo tautu mentalitāti. Ķīnieši, piemēram, Mao Czedunā saskatīja kaut ko vairāk nekā tikai nesaprotamo komunistu līderi, un, domājams, tieši tāpēc viņš izglābās, toties attiecības starp Ķīnu un Krieviju bija sabojātas. Vēl vairāk, savas valsts drošības labā Mao Czeduns rīkoja *kultūras revolūciju*, kuras gaitā, uz dažiem gadiem upurējot valsts ekonomisko stabilitāti, tika sagrauts viss Krievijas ietekmes aģentu tīkls.

Ķīna vairs nevarēja būt par Krievijas stratēģisko sabiedroto, ar

kuras līdzdalību varētu nožņaugt Indiju, Irānu, Afganistānu un citas reģiona valstis. Taču krievi jau bija rūpīgi sagatavojušies iebrukumam Afganistānā. Turkmēnijas pilsētā Mari bija uzbūvēts fantastiski apjomīgs kara aerodroms, bet robežciematiņa Kuškas virzienā izveidota augstas klases šoseja, kura bija derīga visjaudīgākās kara tehnikas transportam uz dienvidu robežām, kaut gan šādām vajadzībām sausajos periodos varēja izmantot arī sablietēto un saules izdedzināto Karakuma tuksneša virsmu. Lietus periodos Karakums, tiesa, kļuva necaurbraucams, jo **staļiniskā lielā komunisma celtniecības plānā** ietvaros turienes klimats bija stratēģiski tālredzīgi sagandēts – būvējot Karakuma kanālu no Amudarjas upes līdz Kaspijas jūrai, sājā tuksneša augsne tika piesūcināta ar ūdeni, tādējādi radikāli izmainot dabas apstākļus. Tas nozīmē, ka kara gadījumā afgāņiem un irāņiem būtu apgrūtinātas iespējamās atmaksas vai stratēģiskās operācijas šajā reģionā.

Ka tas bija kara ceļš, liecināja tas, ka daži simti metru no aerodroma civilā sektora līdz Mari pilsētas robežai netika noasfaltēti, un lietus laikā tur bija dubļu jūra. Arī skats no tās puse bija necils – pret turkmēņu tautu vērsta aparteīds šajā pusē bija atstājis vietējiem iedzīvotājiem geto ar graustiem un neasfaltētām ielām, bet mājas un žogi bija būvēti no gadījuma materiāliem. Tāpēc, kad **Hruščovs draudzējās ar Neru**, lieta nonāca līdz absurdam. Toreiz, izlasījis avižu pīli par Mari kokvilņas audzētāju lielajiem sasniegumiem komunisma materiāli tehniskās bāzes taisīšanā, **komunisti Nr. 1** pats izlēma tos parādīt viesim no Indijas un pastāstīt par sociālistiskās sistēmas priekšrocībām salīdzinājumā ar kapitālistisko. Kaut gan no lidostas līdz pilsētas centram bija apmēram pusotra – divi kilometri, pilsētas tēviem bija kauns rādīt šādu pilsētas fasādi. Ar militāristiem tika saskaņots augstos viesus pilsētā ievest nevis no ziemeļiem, bet gan vest pa kara ceļa 40 kilometru garo cilpu un iebraukt pilsētas centrā no dienvidu puses, kur migrantiem bija sabūvēti puslīdz ciešami (Krievijas impērijas apstākļiem) namu kvartāli ar asfaltētām ielām un kaut cik jaušamu infrastruktūru.

To, cik nopietni šajā reģionā notika gatavošanās uzbrukumam Indijas okeāna virzienā, rāda tas, ka pēc šosejas izbūves 60. gados tika montēta dubultīga četru dzīslu koaksiālo kabeļu līnija KGB 8.

galvenās pārvaldes uzraudzībā. Šis augstvērtīgais kabelis spēja nodrošināt 1 000 000 vienlaicīgu telefona sarunu bloku tikai pa vienu dzīslu vien. Šo būvi izjauca krievu, armēņu un azerbaidžāņu strādnieku naidis pret KGB slepenajiem plāniem, kas bija par cēloni jau pirmās kārtas sabotāžai posmā starp Mari un Bairamali, jo, loģiski spriežot, bija paredzams kaut kas nelabs jau tāpēc vien, ka šādu kabeli būvēja nevis ar kara rūpnīcām piesātinātajā Krievijas vidienē, bet gan tuksnešainajā apvidū, kur pat vīnogu un arbūzu audzētāju saimnieciskā rosība ir visai vāja. Atlika brīnīties – vai Maskava uz šo *aizmigušo* reģionu grasās sūtīt sešpadsmit miljonus čekistu, kas tuksnesī 40 kilometru garajā joslā tvarstīs astoņus miljonus amerikāņu spiegu? Otrs apstāklis, kas pazudināja šī kabeļa būvi, bija ierēdniecības puve un korupcija. Tā izmantoja KGB pasūtījuma finansu atvieglojumus naudas pārplūpēšanai savās kabatās un nodevās uzdzīvei. Galu galā vainīgie ierēdņi no KGB un civilajām aprindām tika sodīti ar brīvības atņemšanu un pat ar nāvi, bet KGB saņēma stingru rīkojumu turpmāk eksperimentāli nepārbaudītas lietas bruņojumā nelietot. No tā brīža modernāko bruņojumā sāka saņemt tikai armija. Izņēmums, protams, bija specifiska tehnika, par kuru armijnieki nedrīkstēja pat nojaust.

Paralēli militārās agresijas gatavošanai tika pastiprināts arī aģentūras darbs. Krievu diplomātija stiprināja *draudzīgās* attiecības ar Afganistānu, tās karalim Muhamedam Daudam tika teikti glaimu vārdi. Pierobežas afgāņiem tika ļauts pāriet PSRS robežu preču iepirkšanai, taču no padomju zonas pāriet robežu kurš katrs nevarēja – krievu robežsargi PSRS iedzīvotājus ārā nelaida. Kuškas ciemats tika padarīts par paraugvietu, kur bija tāda preču pārpilnība, kas Maskavas krieviem pat sapņos nerādījās. Tam bija jārada ilūzija par augsto dzīves līmeni sociālistiskajā iekārtā un jāizraisa skaudība. Attiecīgi pateicības un uzticības apliecinājumu žesti nāca no afgāņu puses, kas liecina par pilnīgu modrības iemidzināšanu un deva iespējas Krievijai pa Kuškas *logu* iesūtīt neskaitāmus spieģus ar visdažādākajiem uzdevumiem. Galu galā karalis tika gāzts. Pie varas nāca Taraki un Amins, bet 1979. gada nogalē krievu desanta divīzijas pārkāpa robežu un okupēja Afganistānu.

Šis *ierobežotais kontingents* tika arī attiecīgi sagatavots. Jau 60. gadu vidū krievu armijā pilnā sparā zēla narkomānija, bet pirms iebrukuma

Afganistānā sākās pastiprināta kriminalizācija. Bija atcelts izglītības un sodāmības cenzs, visās karaspēka daļās tika iepludināti kriminālnoziedznieki, kas cietumnieku iekšējo režīmu pārnesa uz kazarmām, un līdz ar to parādījās tāds fenomens kā *ģedovščina*. Tā ātrākai ieviešanai armijas pretizlūkošanas virsnieki pārkārtoja ziņu pienesēju struktūru un caur provokatoriem uzsāka karavīru intensīvu pazemošanu un jebkuras pašcieņas izpausmes apspiešanu. Sevišķi sāpīgi to izjuta cilvēki, kuri bija ieguvuši vidējo izglītību un kuriem bija augstāks emocionālās jūtības līmenis. Kad cilvēku psihe pēc bezmiega nakšu terora tika notrulināta un viss cilvēcīgais bija izsists, tika uzsākta Afganistānas kampaņa. Pēc krievu ģenerālštāba ieceres, šādi apstrādātai varzai vajadzēja izrādīt īpašu cietsirdību pret afgāņiem. Taču arī tik rūpīgi sagatavošanas darbi nenesa vēlamos rezultātus. Afgāņu zemnieki patvērās Pakistānā un Irānā, tur bēgļu nometnēs apguva karamākslu un uzsāka partizānu karu, kas beidzās ar to, ka pēc 9 gadiem un 2 mēnešiem iebrucējiem šī neuzvarētā zeme bija ar negodu jāatstāj. 10 terora gadus tika iznīcināts *tikai* viens miljons cilvēku. No genocīda ar militāru spēku svešās zemēs vismaz uz kādu laiku bija jāatsakās, jo samaitātie krievu virsnieki pārsvarā domāja par marodēšanu, narkobiznesu un citādiem bagātību ieguves ceļiem, ieskaitot pat valsts kases apzagšanu. Tā krievu Austrumu politika cieta krahu, kad jau likās – Ļeņina idejas turpina dzīvot un triumfēt.

Attiecību pasliktināšanās ar Ķīnu bija par cēloni militāri stratēģiskā dzelzceļa BAM būvei paralēli esošajai Transsibīrijas maģistrālei. Vairāku simtu kilometru dziļumā taiga bija kļuvusi par vismodernākā bruņojuma fantastiska daudzuma arsenālu. Taču tas tā arī pagaidām palika neizmantots. Neveiksmes Ļeņinskās Austrumu politikas īstenošanā galīgi sagrāva Krievijas potenciālu. **Graujoša bija arī ASV prezidentu reakcija uz krievu zvēribām Afganistānā – Dž.Kārtera doktrīna *apbruņot PSRS līdz nāvei un R.Reigana Stratēģiskā aizsardzības iniciatīva*** potenciālos globālos kungus galīgi izsita no sliedēm. Tagad eirāziešiem bija jāizdomā kaut kas jauns. Perspektīvs plāns bija izmest komunistus vēstures mēslainē un varas fasādē vest citus spēkus un iegūt pasaules uzticību pret Krieviju, lai pasaule, kura juta alerģiju pret komunistiem, lētticīgi iekristu ekonomiskā terora lamatās.

Tā sākās perestrojkas laika pārkārtojumi, kuri bija jau izplānoti Brežņeva ēras beigu posmā un bija jāīsteno **Andropova** vārda aizsegā. Taču viņam bija pārāk lielas diktatora ambīcijas, un viņš tika novākts. Acīmredzot eirāziešiem bija vajadzīga atelpa, tāpēc uz gadu diktatora imitācija tika uzticēta pusdzīvajam **Čerņenko**. Kad plāns bija vēlreiz rūpīgi apsvērts, pie varas tika vests **Gorbačovs**, kuram bija jāpalaiž vaļā perestrojkas sviras. Krievijā un okupētajās zemēs bija jāveido daudzpartiju sistēma, kas spētu maldināt Rietumus un atvērt to naudas makus. Pasaules neiecietība pret Baltijas valstu okupāciju un PSRS kontroli pār Austrumeiropas zemēm diktēja nepieciešamību krieviem aiziet no šīm zemēm. Un tomēr okupantiem to darīt ļoti negribējās. Vismaz Baltiju viņi gribēja atstāt kā placdarmu ekspansijai rietumu virzienā. Un sākās brīvības ilūziju spēlīte.

Taču brīvības ilūzijai noticēja arī Krievijas sagrābtajās zemēs. Pirmie ar konkrētām taisnīgām prasībām 1986. gadā iznāca uz ielas Alma-Atas studenti. Iekšlietu resora rikļurāvēju komandas tūdaļ laida darbā teroru.

Savukārt Latvijā 1987. gada 14. jūnijā, traģiskajā masu deportāciju gadadienā, pienāca īstais brīdis **Alfrēdam Rubikam** kā komunistu ieliktenim sarīkot provokatoriskus ritenbraukšanas svētkus. Paralēli rubiksvētkiem Rīgas Bastejkalnā pulcējās **Helsinki-86** grupa, kas, beidzoties velosipēdistu sacensībām, atklāti devās uz Brīvības pieminekli nolikt ziedus svešvaras upuru piemiņai. Sevišķi efektīvi izskatījās divu jaunu cilvēku pāris – Eva Biteniece un Rolands Silaraups – krāšņos tautastērpos gājiena priekšgalā. Šis gājieni pretstatā 1986. gada Alma-Atas studentu demonstrācijas asiņainajai apspiešanai beidzās tikai ar impulsīvāko jauniešu īslaicīgu aizturēšanu. Kāpēc? Rietumi neprasa brīvību visām Krievijas sagūstītajām tautām – tas attiecas tikai uz Baltiju un Viduseiropu.

Gods un slava brīvības cīnītājiem, kuri tobrīd to uzdrošinājās, apzinoties, ka tas varētu dārgi maksāt. Taču apstākļu analīze neatstāj vietu šaubām, ka šī gājiena patiesie iedvesmotāji un organizatori bija KGB virsnieki, kuru aģenti bija iefiltrēti starp drosmīgajiem *helsinkiiešiem*. Slepēnās operācijas atmasko tas, ka, kamēr milicija novēroja grupu Bastejkalnā un pa rāciju ziņoja par

katru demonstrantu soli, tikmēr visuzinošās KGB zibenszeļļi simulēja šīs grupas drudžainu meklēšanu Vecrīgas pavārtēs un pagalmos – viņi, nabadziņi, neesot zinājuši, ka pulcēšanās vieta ir Bastejkalnā, kaut gan čekistu rīcībā bez aģentūras ir arī noklausīšanās ierīču arsenāls, iespēja *uzlikt astes* un tamlīdzīgi. Bet tas dod iemeslu skatīt vēl dziļāk. Kāpēc *helsinkieši* riskēja ar jauniešiem, kuriem, pēc čekas tradīcijām, šis gājiens varēja beigties bēdīgi? Par Evu ir skaidrs – viņas radu loks bija bez kompromisiem. Bet Rolands, ņemot vērā viņa cieto raksturu, tika apzināti provocēts uz darbību, iepriekš viņu nokaitinot ar apzināti nepatiesu tiesas spriedumu un brīvības atņemšanu. Tātad krāšņais gājiens tika inspirēts, prasmīgi izmantojot cilvēku psiholoģiskās īpatnības.

Atliek jautāt – kālab bija vajadzīgi tik sarežģīti manevri? Okupanti 1940. gadā ienāca Latvijā dažu stundu laikā. Kālab viņi tik pat ātri nevarētu aizvēkties atpakaļ uz savu midzeni? Tur jau ir tā lieta, ka no Baltijas placdarma viņi nedomā atteikties. Viņi aizvācās no šīm zemēm, lai kādreiz tomēr atgrieztos, bet tam bija jāsapratavo jauna tipa aģentu tīkli, kas nodrošinātu impērijas atgriešanos izsmalcinātākiem līdzekļiem. Okupanti, kamēr nebija sakārtojuši pagrīdes tīklus un iefiltrējuši ietekmes aģentus jaunizveidotajās partijās, nekur projām nebrauca. Tas ir cēlonis, ka Saeimā nereti tiek izdoti tādi likumi, kuru stulbums ir saprotams pat analfabētiem.

1987. gada 23. augustā notika butaforiski skandaloza Helsinku–86 aizturēšana, lai dotu iespēju kādam agrāk tiesātam (cietumi bija viena no efektīvākajām aģentu vervēšanas vietām) homoseksuālistam uzņemties līdera lomu protesta mītiņā pret Molotova–Ribentropa paktu. Līdz šim saskaņā ar instrukciju KGB un milicija politiski *neuzticamas* personas *profilaktiski* aizturēja dažas dienas pirms okupantu svētkiem, vēlēšanām un citiem gadījumiem, kad it kā varētu notikt protesta akcijas. Ja šoreiz tracis tika rīkots tā, lai jau sapulcējusies tauta redzētu notiekošo, acīmredzot arī šie notikumi pie Brīvības pieminekļa tika rīkoti pēc KGB plāna.

KGB dezinformācijas dienesti uzsāka aktīvu propagandas kampaņu, izplatot izdomājumus par **nelikumīgajiem bruņotajiem formējumiem** Baltijas zemēs. Tika izdarītas kratīšanas kolekcionāru dzīvokļos, un avīzēs tika publicētas sarūsējušu auksto un šaujāmieroču fotogrāfijas. Kaut arī to kvalitāte un daudzums nebija

pietiekošs pat sikām kriminālām akcijām, propagandas mašīna gatavoja pasaules sabiedrisko domu, lai vēlāk attaisnotu plānoto genocīdu.

Paralēli operācijām Baltijā KGB veica akcijas arī pret citām tautām – tika veiksmīgi izprovocēti turku–meshetīnu grautiņi Vidusāzijā un armēņu grautiņi Baku un Sumgaitā, jo pēc plāna visai PSRS teritorijai bija jāatdzimst unitāras Krievijas veidolā, kur līdz globālās kundzības ērai tiesības uz eksistēšanu būtu vairs tikai krievi un pārkrievotiem cittauniešiem.

Igaunijas komunistu centrālkomitejā tika apspriesti varianti **tautas frontes** izveidei, ideju pārtvēra arī Latvijas un Lietuvas komunistu līderi. Sākās partiju un kustību dzimšanas laiks. No tā laika redzamajām šāda tipa organizācijām **vienīgā ārpus KGB vadības un kontroles bija tā skolnieku grupa, kura čekistus pārsteidza nesagatavotus ar piketiem pie okupantu Baltijas kara apgabala štāba.**

Visus drūmos okupācijas gadus tautas nesamierinājās ar svešzemnieku jūgu, un bija daudz gaišu prātu, kas meklēja un atrada savu vietu režīma apstākļos, simulējot lojalitāti Kremļa *bonzām*. Tādi bija ne tikai radošās inteligences un tehniskajās aprindās. Viņi bija iekļuvuši arī partijā, par spīti tās nemitīgajai cīņai par savu rindu *tīrību*. Pateicoties viņam, Pugo un citu *bonzu* uzraudzībā dibinātās Tautas frontes Igaunijā, Latvijā un Lietuvā (Sajūdis) izkļuva no totālas čekistu kontroles. Un organizētā noziedzība veica pretpasākumus, dibinot interfrontes. Latvijā šim nolūkam iesūtīja pulkvedi Lopatinu.

Perestrojkas un postkomunisma ērai ir raksturīga jaunbagātnieku rašanās, un ļoti zīmīgi ir tas, ka lielākajiem bizneza dūžiem ir krimināla pagātne. Pārsvārā viņi ir dabūjuši dažus gadus caur KGB vai OBHSS pasēdēt ieslodzījumā par ekonomiskiem noziegumiem. Šķiet, mantas konfiskācija, kas šādos gadījumos ir neizbēgama, neatstāj ne mazākās cerības iekrāt starta kapitālu. Paradokss, vai ne? Tomēr te nav nekā pārdabiska, jo jaunbagātnieku kasta ir KGB roku darbs. Cietumos sēdināšana nebija sods, bet gan topošo *naudas maisu* ievadīšana kriminālajā pasaulē, kura tiek nodota viņu rīcībā. Tas ir vecs triks, jo pēc šīs shēmas savā laikā *dzīvē* tika ievadīts Dzeržinskis un citi nākamie čekas nagumaucēji.

Pamācošs uzskates līdzeklis ir kāds KGB virsnieka dēls, kas jau

padomju varas gados dabūjis pasēdēt Grīvas cietumā par sevišķi bīstamu valsts noziegumu – kontrabandu. Raksturīgi, ka okupācijas laikā, neraugoties uz ieslodzīto naidu pret padomju varas kalpiem un viņu atvasēm, šis čekistēns bija neaizskarams – viņš vienmēr bija gludi noskuvies, iesmaržojies ar izmeklētām ārzemju smaržām un baudīja nelegālas tiesības turēt pie sevis citiem notiesātajiem aizliegtus priekšmetus.

Kaut arī pēc biogrāfijas datiem viņš ir nevēga un praktiski nevienu dienu padomju varas laikā nav strādājis obligāto *sabiedriski derīgo* darbu, viņa darbībā ir jūtams labi sagatavota tautsaimniecības, jurista un slepeno operāciju speciālista rokraksts. Zinot, ka zaņķi nav mācību iestādes, bet gan dzertuves, ielasmeitu un homoseksuālistu midzeņi, var secināt, ka šis čekistēns ir dabūjis kvalificētu augstāko izglītību slepeno dienestu speciālajās augstākajās mācību iestādēs. Viņam bija apmācības iespējas arī padomju Krievijas impērijā. Laiku šim nolūkam varēja izbrīvēt ar ieganstu, ka bandas barvedis it kā izbraucis uz ārzemēm kontaktu dibināšanai turienes noziedznieku pasaulē un pētīt tirgus konjunktūru. Patiesībā viņam nekādi kontakti ar ārzemju bandām arī šodien nav jāmeklē un tirgus konjunktūra nav jāpēta – šo informāciju sniedz Krievijas ārējās politikās un ekonomiskās izlūkošanas dienesti no KGB, GRU un kominternes.

Tāpat kā kādreiz Uļjanovam, Šiklgrūberam, Dzeržinskim un citiem, jaunajiem čekistēniem bija jāpārņem līderu pozīcijas kriminālajā pasaulē. Šajā gadījumā neredzama roka un slepenības režīms parūpējās par to, lai pat cietumu kameru *pirmie galdi* nezinātu nākamo šīs pasaules vareno patieso izcelsmi. Iekšlietu politorgānu uzdevums bija viņus padarīt par cienījamiem zēniem kriminālajā pasaulē. Cietums arī ir šīs pasaules autoritāšu *biogrāfijas rotājums* – jaunie čekistēni esot padomju varas pretinieki, kas tiesāti par komunistu saimnieciskās sistēmas graušanu. Kā pierādījumu savai nepiederībai Krievijas drošības orgāniem trīs gadu cietumsodu par valsts līdzekļu izšķērdēšanu piesauc arī kāds bijušais saimnieciskais prorektors.

Pēc šo skandalozo figūru darbības vēriena ar dolāru miljonu neskaitāmo plūsmu ir jāšaubās par viņu nejaušo sasaistīšanos ar kriminālo pasauli. Pirmais ar visizdevīgāko kontrabandu, bet otrs –

ar studentu un profesūras apzagšanu tik un tā nevarēja iekrāt miljonus starta kapitālam, jo lauvas tiesa caur B.Pugo meslu veidā aizgāja Maskavas mafijai. Starta kapitālu ir iespējams dabūt tikai organizēti no KGB melnās kases, un tās izmantošana arī šodien joprojām tiek stingri kontrolēta.

Arī ieslodzījums nevienam no postkomunisma ekonomiskajiem blēžiem nebija traucēklis mācībām. Pietika izdarīt kaut ko tādu, par ko pienākas karceris, un tad uzvesties tā, lai šāds sods tiktu vairākkārt pagarināts. Tāpēc pēc cietumu noteikumiem uz karceri neatļautus pārtikas pienesumus izdara visnospiestākā ieslodzīto kasta – *piektie galdī*, kas nav tik atjautīgi, lai uztvertu, ka tur sēž statisti – cietumsargs vai no ārpuses uzaicināts milicis, kas ārdās pa kameru un promisesošā ieslodzītā vietā par šķietamo klātbūtni dod ziņu pa *sienu telegrāfu*. Tikmēr tūpošie *kapitālisti* smeļas gudrības kaut kur nokonspirētās padomju mācību iestādēs Maskavas apkaimē vai citur, bet vakaros un naktīs mīlē nosmiņķētas meitenes KGB kōpmītnēs.

Raksturīgi, ka šāda tipa svešzemniekiem ir ... Latvijas pilsoņa pase. Paradoksāli ir tas, ka noziedzīgā ceļā iegūtā pilsonība nav ceļazīme uz kriminālatbildību, bet gan cerība uz ministra vietu vai uz deputāta vietu Saeimā. Vai tā būtu tiesiska bezpalīdzība? Diez vai. Tā ir likumdošanas un tiesību aizsardzības institūcijās esošās ārvalsts ietekmes aģentūras klātbūtne. Pārņemot svešzemnieku *profesionālus* darbam policijā, Latvijas valdība nav ņēmusi vērā to, ka padomju milicija patiesībā jau kopš Staļina laiku sākumiem bija pārtapusi par KGB filiāli.

Visai īpatnēja organizētās noziedzības shēma atklājās ar OMON (milicijas specvienību) izveidi. To struktūrveidojumi un darba stils tika savlaicīgi pētīts un pilnveidots, un Alma-Ata bija tās izmēģinājumu poligons. Latvijā eksperimentiem tika izvēlēts Kirova rajons Rīgā, kurš atšķīrās ar to, ka šeit, par spīti apartheida politikai, joprojām bija okupantiem *nelabvēlīga* etniskā situācija – rajonu apdzīvo ap 40% latviešu. Pārceļoties Borisam Pugo uz Rīgu par KGB faktisko barvedi, par *kriminālmeklēšanas* bataljona komandieri tika iecelts migrants ar tumšu biogrāfiju un lielu stāžu latviešu *buržuāzisko* nacionālistu apkarošanā. Viņš izstrādāja turpmākā OMONA darbības metodes un stilu Latvijas apstākļiem.

Čekistu un komunistu izdots provokatīvais PSKP centrālkomitejas politbiroja paziņojums **Par politisko situāciju Baltijas padomju republikās** bija acīmredzama gatavošanās masu slepkavībām un to attaisnošanai. Maskavas plānotais Baltijas tautu genocīds izjuka tāpēc, ka Latvijas un Igaunijas Tautas frontēs un Lietuvas kustībā Sajūdis provokatīvie elementi nespēja pārtvert iniciatīvu un virzīt šīs kustības uz atklātu bruņotu konfrontāciju ar okupācijas varu. Piemēram, Latvijā vairāk uzklausi nevis populistiskos kūditājus, bet gan **Visvalža Lāča** nevardarbīgās pretestības koncepciju un KGB stiķus pārzinošā **Jura Bojāra** metodiskos ieteikumus, kas apgrūtināja pretinieka centienus pamatot atklāta genocīda izraisīšanu.

Taču impērijā jau tika veikti eksperimenti armijas pielietošanai pret mierīgajiem iedzīvotājiem – ģenerāļa Rodionova (vēlākais aizsardzības ministrs) vadībā Tbilisi cilvēkus sita ar sapieru lāpstiņām, uz tiem tika raidītas lodes un gāzu strūkļas. Kaut arī rezonanse tikko pasludinātā *glasnostj* kursa apstākļos bija skandaloza, tomēr KGB un GRU stūrgalvīgi turpināja savu politiku – 1991. gada janvārī rīkoja uzbrukumu televīzijas tornim Viļņā un Iekšlietu ministrijai Rīgā. Bandītu rīcība tika dokumentēta videoierakstos un parādīta pasaules valstu televīzijas kompānijās, un Maskava bija spiesta noziegumu atlikt uz vēlāku laiku. Tiesa, Rīgā noziedznieki mēģināja informācijas noplūdi apturēt, tiešā tēmējumā apšaujot žurnālistus.

1991. gada augustā Kremļa *bonzām* izdevās izvest armiju ielās, bet turpmākā notikumu attīstība parādīja, ka tie nespēj vadīt nedz armiju, nedz tautu, un komunistu režīms Maskavā krita. Taču tālākā notikumu attīstība rāda, ka ir notikusi tikai fasādes maiņa.

Šai ziņā OMON ir tāds pats indikators, kas izgaismo Krievijas aizkulišu režisorus, kā savā laikā opričņiku, strēļu, ohrankas un visu sugu čekistu fenomens. Zīmīgi, ka OMON bandīti sākuma stadijā zem iegansta piepelnīties dibināja *kooperatīvu* ar pašatmaskojošu nosaukumu **Viking**, kas vedina uz domām par barvežu iespējamām tiešajām saitēm ar Rjurikovičiem un Romanoviem.

Perestrojkas laikā, kad partijas un saimnieciskā nomenklatūra atklāti uzsāka saražoto labumu forsētu piesavināšanos un ministru padomes *bonzas* steidzīgi lika sev uzbūvēt komfortablu namu Valdemāra ielā, dzīvokļu sadalē iejaucās Alfrēds Rubiks, kurš

panāca, lai šai namā dabūtu dzīvokļus arī divi iekļideņi no Krievijas tikai par to, ka viņi ir karojuši Afganistānā. Viens no šiem starptautiskajiem bandītiem bija **Česlavs Mļinņiks**, kurš pēc tam tika iecelts par OMON barvedi Rīgā. Vēlāk intervijā viņš atzinās, ka Kremli varējis iekļūt jebkurā laikā un viņam nebija pat jānodod pistole, bet tā savukārt esot rosinājusi svārstīties – nošaut vai nenošaut Gorbačovu. Ja bruņotam bandītam milicijas kapteiņa *čīnā* bija ļauts pat PSRS prezidenta klātbūtnē staigāt ar ieroci, jādodomā, šis Mļinņiks ir vikings un noziedzīgās politikas aktīvs realizētājs.

Arī Rubika poliskā izcelsme it kā no kādas Daugavpils poļu *paņenkas* un poļu tautības Latvijas armijas seržanta ir visai apšaubāma. Pirmkārt, nav dzirdētas laikabiedru liecības par šo *paņenku* un seržantu. Otrkārt, Rubiks tagad skaitās latvietis ar interesantu biogrāfisku leģendu – viņa audzītēvs it kā esot bijis latviešu leģionārs. Tomēr, ja tā būtu taisnība, Alfrēds Rubiks jau no tiņu gadiem netiktu pielaists vadīt pat klases komjauniešu pirmorganizāciju, taču pie toreizējās biogrāfiju rūpīgās pārbaudes šis *latvietis* jau pēc vidusskolas bija iecelts par Kirova rajona komjauniešu pirmo barvedi. Tāpēc tā rūpes par Mļinņiku varētu būt saistītas ar kopīgu pirātisku izcelsmi. To neapgāžami varētu apliecināt vai noliegt tikai izmeklēšana*.

Taču būtu aplam domāt, ka čekisti ir darbojušies tikai tagad un tikai okupētajās teritorijās, sakārtojot struktūras un tīklus. Ļeņiniskais kominternes globālais plāns paredzēja sazarotu struktūru izveidi lienošajam vikingu komunismam pa visiem iespējamajiem caurumiem. Tāpēc nav jābrīnās, ka KGB taustekļi ir ielavījušies pat PBLA aprindās, kura daudz darīja, lai Latvija atgūtu neatkarību. Šādu taustekļu esamību pierāda dažu aktīvo dalībnieku politiskās aktivitātes svešvaras lobisma virzienā.

Mūsu nelaime nav tikai tur vien, ka valstī tika pēkšņi pārtraukta 1991. gada pučistu sāktā darbības izpēte, kam sekoja komunistu atlasītās un čekistu rūpīgi pārbaudītās nomenklatūras atstāšana savās vietās, paralizējot saimniecisko rosību. Ne mazāk bīstama ir emigrācijas biznesmeņu apzināta vai neapzināta sadarbība ar Latvijā atstātajiem krievu militāri-rūpnieciskā kompleksa emisā-

* Pirātiskai izcelsmei tā nelīdzēs! – Red.

riem (pat tad, ja šie kungi ir pilsoņi un skaitās latvieši), kuru darbība un nodomi vēl nekur nav pētīti. Akla uzticēšanās emigrācijas tautiešiem gandrīz beidzās ar visas Latvijas naudas aizplūšanu kaut kādai apšaubāmai SIA Vācijā un nodrošināja genocīdu ar īpatnēju pensiju likumu, kuram roku pielika tautietis no Austrālijas.

Uzticēšanās čekistu ekonomisko diversiju speciālistu izveidotajām bankām un firmām noveda pie neattaisnotas rūpnīcu slēgšanas, bezdarba pieauguma,niecīgām algām un pensijām, kā arī biznesā darboties gribošu Latvijas pilsoņu saimniecisko struktūru sagrāves. Vai grūti saskatīt KGB pirkstu pat Filbija un Eimsa fenomenā? Arī prezidenta B.Klintonu uzstāšanās pie Brīvības pieminekļa Rīgā par krievvalodīgajiem varēja būt saistīta ar to, ka viņš bija saskāries ar diskreditācijas draudiem, ja kaut kas nepatika Krievijai. Baltijas Hartas parakstīšanas un Irākas krīzes laikā uzradās visādas *monikas* ar saviem orālajiem sekšiem un datorgrafiskajiem *dokumentālajiem pierādījumiem*.

Organizētās noziedzības kontekstā ir interesants viens it kā *demokrātisks* elitārās nomenklatūras pārstāvis – **Jevgeņijs Primakovs**, kurš PSKP 19. konferencē (1988. g.) kategoriski pieprasīja kadru rotāciju impērijas it kā nacionālo pretrunu piespiedu risināšanai. Viņa prasība nekrievu nomenklatūristus ik pēc laiciņa pārcelt darbā uz citiem reģioniem bija virzīta uz piespiedu rusifikāciju un impērijā atlikušo nāciju metodisku iznīcināšanu. Impēriskā nacionālās intelīģences asimilācijas politika pēc Maķedonijas Aleksandra parauga ar kadru rotācijas metodi ir viņa izgudrojums *perestrojkas* apstākļos, un viņa publiskie izteikumi *demokrātiskā* ārlietu ministra amatā nebūt neliecina, ka viņš tiešām būtu pārtapis par demokrātu. Tolaik šis melnsimtnieks bija PSRS Zinātņu akadēmijas Pasaules ekonomikas un starptautisko attiecību institūta direktors. Varētu likties, ka institūta uzdevums (spriežot pēc nosaukuma) bija pētīt pasaules ekonomikas pieredzi un starptautisko attiecību problēmas, lai gūtās atziņas varētu izmantot PSRS saimnieciskajam uzplaukumam un starptautiskā prestiža celšanai. Tomēr patiesība ir tāda, ka tik pretenciozs nosaukums ir tikai maska šī institūta un, protams, arī Zinātņu akadēmijas patiesajiem darbības virzieniem – slepenajām operācijām, jo visai drīz ar pilniem apgriezieniem sāka darboties **finansu blēža Pavlova** (finansu ministra, premjerministra un 1991. gada pučista) naudas

drukāšanas mašīnas, kas PSRS iedzīvotāju iekrājumus (pat *zārka* naudu) isā laika posmā pārvērta nederīgā makulatūrā. Vai tas būtu J. Primakova *zinātniskās darbības* augstākais sasniegums, ja padomju varas norietam raksturīga forsēta inflācija, atklātas nekustamā un kustamā īpašuma zādības un rekets? Tātad viņu ne jau nu kā ekonomistu un diletantu izlūkošanas darbā pēcpuča Krievijā iecēla par ārējās spiegošanas lielmeistaru. 1991. gada Liča kara laikā Primakovs it kā nebija nekāds ārpolitikis, taču viņš cirkulēja starp valstīm, glābdams asiņaino Sadama Huseina režīmu no sagrāves. Un savu panāca. Ja ņemam vērā, ka netālu no Bagdādes ir Akada – sātānisma dzimtene – un Krievijā ārpolitika un ārējā spiegošana ir tradicionāla vikingu prerogatīva, seko ... Bet kam lieki vārdi? Primakova izteikumi par krievu diskrimināciju Baltijas valstīs rada iespaidu, ka visi viņu informējošie ārējās spiegošanas aparāta darbinieki ir muļķi, jeb arī viņš pats nesaprot, ko runā. Taču tas ir maldīgs priekšstats, jo viņš tikai tēlo tādu, kurš ir viegli maldināms un pats nekā nesaprot. Primakovs gatavo attaisnojumu agresīvai politikai, bet, ja tā viņa dzīves laikā izgāzīsies, nākamajām starptautisko pirātu bandu paaudzēm būs pamatojums jauniem noziegumiem.

Bet kādu Krievijas nākotni redz viens no visinformētākajiem Krievijas parlamenta deputātiem **V. Žirinovskis**? Viņš ir saistīts ar ietekmīgu politiķu, darījumu, militāristu, politiskās un kriminālās policijas aprindām un tāpēc zina impērijas slepeno politisko stratēģiju. Tā tiek atklāta grāmatā *Pēdējais vagonis uz ziemeļiem*:

*Es padomāju: "Vajag izdarīt visu, lai tiešām krievi nāktu." Nevis ēstu no bļodām, sēžot uz tankiem, bet gan lepnī mielotos visrespektablākajos Eiropas un Amerikas restorānos; lai krievu firmas būtu vispēcīgākās Eiropā; lai **Gazprom** visu Eiropu nosēdinātu uz mūsu gāzi, bet **Agrohim** piepildītu visu pasauli ar mūsu minerālmēsliem, lai krievu aktierus pazītu visdraņķīgākās amerikāņu pilsētes ielās; lai Hārlemā katrs nēģeris zinātu, ka ar krievu mafiju ir veltīgi spēkoties; lai katra Austrālijas meitene izjustu fizisku uzbudinājumu, dzirdot vārdu **krievs**, jo zinātu, ka krievi ir vistemperamentīgākie, visbagātākie, visdevīgākie; lai krievu prezidenta televīzijas runas laikā visā pasaulē būtu tukšas ielas. [51; 21.] (Izcēlumi mani – O.G.)*

V. Žirinovskim diemžēl nav iemācīta izpratne par pieklājīgu izteiksmes stilu un viņa nākotnes prognozes acīmredzami ir utopiskas – mafijai tās ētisko īpatnību dēļ ir velti sapņot par Austrālijas meitenēm, jo tai arī turpmāk būs jāiztiek tikai ar vissenākās

profesijas loka intīmajiem pakalpojumiem. Taču citāts atsedz viņa vadīto Krievijas politiskās opozīcijas spēku saites ar krievu mafiju, kura ir kļuvusi skandalozi slavena visā pasaulē pozīcijas politisko spēku valdīšanas laikā.

Mūsdienu ieroču tehnikas līmenis pasaules sagrābšanas politiku ar militāriem līdzekļiem padara par riskantu, pašnāvniecisku pasākumu. Tāpēc ir loģiska V.Žirinovska izplāpātā Krievijas slepenās politikas stratēģija cīņā par globālo kundzību – padarīt civilizāciju atkarīgu no tās dabas resursiem un krievu mafijas.

Vai pasaulē atradīsies tik daudz respektablu restorānu, kur ikdienas dīkdienībā naudu un laiku varētu notriekt 180 vai pat 200 miljonu krievu? Un kur ņemt naudu? Krievijā saimnieciskā rosība XX gadsimta beigās taču ir vēl vairāk paralizēta nekā komunistu diktatūras gados! Tomēr tā nebūtu liela nelaime, jo V.Žirinovskis redz it kā apslēpto zelta dzīslu tērēšanai restorānos un intīmo pakalpojumu apmaksai:

Bet kur palīka tie Rietumiem mīlie padomju ierēdņi, kas par firmu dāvinātiem videomagnetofoniem risināja jebkuru jautājumu? Tagadējie taču prasa miljoniem dolāru skaidrā naudā, čemodānā ... [51; 20.]

Kontekstā ir redzams, ka krievu mafija ir cieši saistīta ar politiskajiem spēkiem. Tāpēc Krievijas politikai joprojām ir krimināls raksturs. Šeit būtu jāņem vērā, ka V.Žirinovskis ir vienīgais krievu politiķis, kas ar infantilu vientiesību sapratnes robežās gandrīz vienmēr nosauc lietas īstajos vārdos. Tas nozīmē, ka **runa par visbagātākajiem krieviem attiecas tikai uz mafiju**. Izspiedēji būšot tie *temperamentīgie* un *devīgie* restorānu un citādu pakalpojumu klienti, jo *čemodānu* nauda, kas tikšot nodzerta, nav domāta krievu nospiedošajam vairākumam. Par to lai neviens nesapņo, ka kukuļņēmēji šādā ceļā gūto naudu sadalīs starp tautiešiem! Šādi līdzekļi netiek uzskaitīti, un par tiem nodokļus nemaksā. Tie arī turpmāk nebūs pieejami tiem krieviem, kas saņem zemas algas un pasakaini niecīgas pensijas.

Tātad krievs un krievs nav viens un tas pats. Vienam tiek reāli materiāli labumi, citam kails lepnums par piederību milzīgai nācijai bez jebkāda materiāla seguma. Un tomēr loloto *krievisko* sapņu īstenošanai V.Žirinovskis iesaka priekšnoteikumus:

Bet tas kļūs iespējams, ja krievi nekad nešaus uz krieviem. Ne ar kādu iegāstu. [51; 21.]

Tas nav tikai mājiens uz 1994. gada oktobrī notikušo Krievijas prezidenta un parlamenta sadursmi. Te acīmredzami ir domāta

nācijas saskaņas nepieciešamība tādas šķiru sabiedrības ietvaros, kur krievu mafija ir pretstatīta krievu tautai. Šķietama saskaņa šodien it kā tiek nodrošināta ar Krievijas slepeno dienestu totālu kontroli pār katru par krievu kļuvušo cilvēku. Tāpat kā carisma apstākļos, katrā pilsētas daudzstāvu namā, individuālo māju masīvos un lauku ciemos joprojām ir slepeni uzraugi, kas novēro krievus un seko, lai viņi vairs nekad neaizklīstu no krieviskuma un nesāktu deasimilāciju.

Un izskatās, ka uzraugi strādā ne bez panākumiem. Viņi nemanāmi, taču konsekventi ietekmē uzraugāmo krievu domāšanu. Piemēram, ja uzraugs ir to Krievijas politiskās policijas spēku kalps, kam pēc slepeno dienestu spēles noteikumiem ir jāatbalsta Žirinovskis, viss nams (masīvs vai ciemats) nobalsos par šo kandidātu. Ja uzraugs kalpo tiem, kam ir jāatbalsta Zjuganovs, balsošanas rezultāti būs par labu komunistiem. Ja uzrauga sfērā ir Jeļcina atbalstīšana, arī tā tiks izpildīta.

Ārzemēs dzīvojošo krievu diasporas uzraudzībai ir īpaša sistēma. Piemēram, simt dzīvokļu namā 90 dzīvokļos dzīvo migranti. Viņu uzraugs vienmēr ir ārēji erudīts cilvēks, kurš slepeno dienestu priekšrakstu ietvaros ir *visu zinošs* un *protošs*, un visdažādākajās jomās var sniegt it kā loģiskus izskaidrojumus, pie kura katram ir patīkami griezties pēc padoma. Viņš, uzmanīgi izklausot sarunbiedra viedokli, krāj materiālus dosjē par katru cilvēku. Bet pēc tam nevienam pat neienāk prātā, ka tā vai cita persona ir *sodīta* ar to, ka viņai apzagts dzīvoklis, piekauta uz ielas vai noslepkavota *nenoskaidrotos apstākļos* tieši par atklātību pret šo patīkamo sarunu biedru – uzraugu. Tandēmā ar uzraugu parasti ir iesaistīts kāds zaglis un pļēgurs, ko sarežģītā birokrātiskā sistēma ir ievietojusi kādā no šī nama dzīvokļiem, un tas, atbaidot vietējos iedzīvotājus, met ēnu uz pārējo 87 dzīvokļu *krieviski runājošajiem*, tādējādi vājinot krievu nekontrolētos kontaktus ar cittautiešiem.

Krievijas tautiešu slepenās uzraudzības mehānisms balstās uz lepnuma uzturēšanas par piederību *lielai nācijai* un *lielai valstij*. Ar šādu apziņu saistītā psiholoģiskā barjera ir tik spēcīga, ka krievi labprātāk piecieš kauna pilnos pazemojumus un to pašu prasa no Krievijas nekrieviem, nekā uzdrošinās meklēt risinājumus individualitātes attīstībai līdz mūsdienu Eiropas tautu līmenim.

Viens no efektīvākajiem līdzekļiem krievu garīgajai paverdzināšanai joprojām ir Krievijas Pareizticīgās Baznīcas augstākā vadība. Tā joprojām ir KGB uzraudzībā, un to pierāda fakts, ka **patriarhs Aleksijs II apgānīja** XX gadsimta nogali **dienvidslāvu zemju** apmeklējuma laikā ar atbalstu serbu teroristiem, kuri, kā rādīja vēlākie notikumi, pārstāv nevis serbu tautu, bet ir Kremļa ietekmes aģentūra. Pāvesta Jāņa Pāvila II priekšlikumu miera nodrošināšanai noturēt kopīgu dievalpojumu viņš vīzdegunīgi noraidīja, bet Irānas parlamenta vadītāju Nuri sagaidīja tikpat sirsnīgi kā Primakovs un Jeļcins. Tātad viņš ir saistīts ar Jeņinisko Austrumu politiku, ar vikingu politiku

Bandītisma atbalsta motīvi kļūst skaidri no **I.Lipšas** raksta:

1992. gadā visnotaļ interesantas lietas zināmas darīja Krievijas parlamenta komisija, kas bija izveidota augusta puča izmeklēšanai. Tā vērsa Krievu pareizticīgās baznīcas hierarhu uzmanību uz to, ka "PSKP CK un PSRS VDK orgāni antikonstitucionālā kārtā izmanto virkni baznīcas orgānu savu mērķu sasniegšanā, vervējot un iesūtot tajos VDK (KGB – O.G.) aģentūru". Piemēram, pa baznīcas ārlietu nodaļas līniju uz ārzemēm brauca un VDK vadības uzdevumus pildīja nebūt ne ierindas garīdznieki – aģenti ar iesaukām Svjatoslavs, Alamants, Mihailovs, Topāzs, Nesterovičs, Kuzņecovs, Ogņevs, Jesaulenko un citi.

Prese ir nosaukusi dažu Maskavas patriarhāta arhiereju iesaukas: Kalugas arhibīskaps Kliments esot "strādājis" kā aģents Topāzs, Voronežas metropolīts Metodijs – aģents Pāvels, Minskas metropolīts Filarets – Ostrovskis, Smoļenskas un Kaļiņingradas metropolīts Kirils – Mihailovs, metropolīts Juvenālijs – Alamants, metropolīts Pitirims – Abats.

Minētās komisijas locekļi uzskata, ka metropolīta Pitrima vizīte pie ārpus likuma pasludinātā valsts noziedznieka Borisa Pugo 1991. gada 21. augustā, diplomātiskā valodā runājot, ir atzišanās "de facto".

„Kļuvis zināms arī tas, kas slēpjas zem patriarha kokaļiem (galvassegām), saukdamies mūka Aleksija vārdā," apgalvo izdevums "Suzdaļas svēceļotājs". „Tas ir pazīstamais VDK aģents Drozdovs." Igaunijas PSR VDK 4. nodaļas arhīvi liecina, ka aģents Drozdovs (dzimis 1929. gadā) ir savervēts jau 1958. gadā. Pēc mācītāja politiķa Gleba Jakuņina ziņām, **Krievu pareizticīgās baznīcas patriarhs Aleksijs II ir vienīgais no pareizticīgo garīdzniekiem, kas ir saņēmis VDK goda rakstu „par ipašiem nopelniem operatīvajā darbā” (1988. gadā).** (Izcēlums mans – O.G.) [52.]

Tiešām ir briesmīgi, ja gandrīz simt miljonu cilvēku aptverošās konfesijas priekšgalā ir čekists un organizētās noziedzības aktīvist! Tomēr situāciju pārmērīgi dramatisēt nevajadzētu, jo, kā bija minēts, arī pareizticība balstās uz Evaņģēlijiem, un tāpēc kristīgās morāles uzvara ir neizbēgama. To pierāda vēstures gaita, jo gan Ivana IV, gan Ļeņina laikā redzējām spilgtus piemērus, ka tieši patriarhs ir tas, kas pat savu dzīvību upurē, lai ļaunuma apsēstos valdniekus sauktu pie prāta.

Tāpēc nebūtu jābrīnās, ka **Latvijas Pareizticīgā Baznīca, kas nospiedošā pārsvarā apkalpo valsti dzīvojošos krievus, pārejas periodā nospēlēja miera nesējas lomu – tās popi baznīcās teica sprediķus, kas jūtami vājināja aizspriedumus pret latviešu tautu un stipri mazināja krievu iekšējo baiļu spriedzi valsts neatkarības atjaunošanas laikā.** Tas izjauca internacistu mājienu un kūdišanu veidā plānoto asinsizliešanu starp Latvijā dzīvojošajām tautībām.

Bet Krievijā joprojām tiek turpinātas vecās grēkāžu formēšanas tradīcijas arī publicistikā. Piemēram, A.Dugins, neko īpaši uzbāzīgi neuzspiežot, mīklu minēšanu viltīgi atstājot lasītājiem, pasniedz tā sauktās *konspiroloģiskās variācijas*. Viņš nosauc **masonu, ebreju, baņķieru, trūcīgo (boļševiku), mondiālistu un sektu** sazvērestības. Toties ar trāpīgiem, it kā uz objektivitāti pretendējošiem komentāriem viņš vikingu radīto **Eirāziešu ordeni** glorificē uz šo konspiroloģisko modeļu fona.

Krievija joprojām nav mainījusies, un organizētā noziedzība joprojām ir impēriskās valsts politikas pamatu pamats:

Aģentūras Reuter reportieris pēc tikšanās ar cilvēkiem, kas pabijuši Krievijas armijas ieņemtajā Samašku ciemā, ziņo, ka tur acīmredzami notikusi nežēlīga civiliedzīvotāju slepkavošana.

Starptautiskā Sarkanā Krusta darbinieks Žans Pols Korbo, kas apmeklēja ciemu pirmdien, divas dienas pēc tā krišanas, stāstīja, ka ielās joprojām gul daudz nogalināto.

Krievijas armija vērsusi ieročus pret civiliedzīvotājiem aplenktajā ciemā. "To nevar citādi nosaukt kā tikai par genocīdu," teica Krievijas cilvēktiesību aizstāvja Sergeja Kovaļova pārstāvis Aleksandrs Gurjanovs.

Bēgļi, pametuši ciemu, stāsta par pašu pieredzētajām zvērībām. 39 gadus vecā Raisa Huseinova saka, ka kareivji nometuši viņu septiņus gadus veco dēliņu zem braucoša bruņutransportiera kāpurķēdēm un pēc tam likuši viņai

pacelt samalto ķermenīti. Tad tie ienesuši viņas mājā benzīna kannu, mēģinājuši viņu piespiest to aizdedzināt, bet beidzot paši pielaiduši mājai uguni.

Arī nogalinātie samesti bedrēs, aplieti ar benzīnu un sadedzināti. "Viņi staigāja pa mājām laupīdami un dedzinādami," stāsta kāds cits bēglis.

Visi jauna un vidēja gadagājuma vīrieši, kas bija palikuši Samaškos, arestēti un aizvesti. [53]

Kā redzam, Krievijas militāristu kriminālā daba nav ne par mata tiesu mainījusies arī pēc impērijas *demokratizācijas*. Kādu to redzēja vēl joprojām dzīvie latviešu vecāko paaudžu liecinieki 1919. gadā un pēc 1940. gada krievu okupācijas, tāda šī daba ir palikusi arī šodien. Un, šķiet, tā nav nejaušība, ka pēc komunistu sarkanās zvaigznes režīma krišanas **atkal pāri Krievijai un tās joprojām sagūstītajām tautām izplesti mirušās Midijas impērijas Siāmas diviņu ērgļa spārni**, kura konfigurācija iekļaujas apgrieztas piecstaru zvaigznes – sātanisma simbola – kontūrās, jo tam divas galvas, kājas un aste aiziet katra uz savu pusi [20; 54].

Taču sātanisms nevar bezgalīgi ilgi terorizēt civilizāciju, jo Bībelē ir teikts:

Bet kas pastāv līdz galam, tas tiks izglābts. Un šīs valstības evaņģēlijs tiks sludināts visā pasaulē par liecību visām tautām, un tad nāks gals. (Mt 24:13–14)

Tas nozīmē, ka krāsainās metalurģijas rītausmā dzimušo ļaunumu pārvarēsim, ja visas tautas saņems evaņģēlija liecību. Garīgi šeit it kā viss ir skaidrs, taču laicīgajā plāksnē acīmredzami prātus mulsina tas, ka pēc tam būšot gals, kaut gan nekur nav teikts par sekojošo **tūlītējo** galu. To cilvēki piedomāja paši un tāpēc joprojām sevi spīdzina ar šādām iedomām no paaudzes uz paaudzi. Cilvēks šajā ziņā ir dīvaina būtne, kas, zinot par savas fiziskās eksistences neizbēgamo galu, vairāk uztraucas par vispārējo pasaules galu, nevis par saviem pēcnāves norēķiniem.

Ja tiešām Saules enerģētisko resursu pietiek vēl desmit miljardiem gadu, tas nozīmē, ka uz mūsu planētas vien ir dotas iespējas dzīvot vēl 300 – 400 miljoniem paaudžu. Bet bez Saules sistēmas vēl eksistē neskaitāmas zvaigžņu miriādes kosmiskajās dzīlēs ar to neizsmeļamiem enerģijas krājumiem.

Lūk, ko saka Jānis Vaivars:

Pagāniskie miti piešķir mūžību matērijai, ne dieviem, bet Radīšanas

grāmatas inspirētais autors māca, ka viss kosmoss pret Dievu ir radības attiecībās; blakus šim Dievam nav nevienas citas dievības, bet tikai radības. Debess spīdekļi nav nekādas dievības; tie nav tāpēc, lai cilvēks tiem kalpotu, bet gan, lai tie kalpotu cilvēkam. Tie nenosaka cilvēka likteni, kā ir domājuši babilonieši, bet tikai atdala dienu no nakts un ir par laiku zīmēm. Tāpat Radīšanas grāmatā teiktais par dzīvnieku radīšanu ir kontrastā ar senajos austrumos izplatīto dzīvnieku kultu. Prof. Dr. Herberta Hāga vārdiem runājot, radīšanas apraksts ir ne tikai slavas dziesma Dieva lielumam, bet arī cilvēka lielumam. Kā visi Svētie Raksti, tā arī radīšanas apraksts visu uzmanību galā veltī cilvēkam, lai noteiktu viņa attiecības gan ar Dievu, gan pret citiem cilvēkiem. Jau radīšanas apraksta uzbūve un sevišķi vārdi – „Audziet un vairojieties, un piepildiet zemi. Pakļaujiet to sev un valdiet pār jūras zivīm un debesu putniem, un visiem dzīvniekiem, kas kustas virs zemes” (1:28) – rāda, ka cilvēks ir visas radības kungs. Pāri cilvēkam ir tikai Dievs. Cilvēks stāv vidū starp Dievu un pasauli, pie tam vairāk uz Dieva, ne pasaules pusi. Tikai pār vienu radību cilvēkam nav dota nekāda vara, t.i., pār citiem cilvēkiem, kas tāpat ir radīti pēc Dieva attēla. Radīšanas aprakstā rādītā vīrieša un sievietes vienādā cienība ir toreizējiem austrumiem pilnīgi sveša lieta. [7; 93., 94.]

Protams, šai pasaulei gals ir neizbēgams un, kā savā laikā ir secinājis filozofs un ķīmiķis Ostvalds, tas var iestāties pēc entropijas likuma siltuma nāves dēļ. Bet tā jau ir nepārrēdzama nākotne, par kuru mums nav jālauza galva:

Debess un zeme zudīs, bet mani vārdi nekad nezudīs. Bet dienu un stundu neviens nezina, ne debesu eņģeļi, ne Dēls, kā vien Tēvs. (Mt 24:35–36)

Tātad Kristus otrā atnākšana laicīgajā skatījumā nozīmē paradīzes atjaunošanu zemes virsū, kur vairs nebūs ļaunuma starp cilvēkiem. Bet tas ir panākams ar impērisma apkarošanu, visu lielvalstu sašķelšanu nelielās demokrātiskās valstiņās, kādas pastāvēja Senajā Grieķijā pirms Maķedonijas ekspansijas vai Livonijā pirms XIII gadsimta, lai būtu iespējama visu iedzīvotāju līdzdalība likumu lemšanā, kuri paši deleģētu savus pārstāvjus uz starptautiskajām institūcijām.

pacelt samalto ķermenīti. Tad tie ienesuši viņas mājā benzīna kannu, mēģinājuši viņu piespiest to aizdedzināt, bet beidzot paši pielaiduši mājai uguni.

Arī nogalinātie samesti bedrēs, aplieti ar benzīnu un sadedzināti. "Viņi staigāja pa mājām laupīdami un dedzinādami," stāsta kāds cits bēglis.

Visi jauna un vidēja gadagājuma vīrieši, kas bija palikuši Samaškos, arestēti un aizvesti. [53]

Kā redzam, Krievijas militāristu kriminālā daba nav ne par mata tiesu mainījusies arī pēc impērijas demokratizācijas. Kādu to redzēja vēl joprojām dzīvie latviešu vecāko paaudžu liecinieki 1919. gadā un pēc 1940. gada krievu okupācijas, tāda šī daba ir palikusi arī šodien. Un, šķiet, tā nav nejaušība, ka pēc komunistu sarkanās zvaigznes režīma krišanas **atkal pāri Krievijai un tās joprojām sagūstītajām tautām izplesti mirušās Midijas impērijas Siāmas dviņu ērgļa spārni**, kura konfigurācija iekļaujas apgrieztas piecstaru zvaigznes – sātānisma simbola – kontūrās, jo tam divas galvas, kājas un aste aiziet katra uz savu pusi [20; 54].

Taču sātānisms nevar bezgalīgi ilgi terorizēt civilizāciju, jo Bībelē ir teikts:

Bet kas pastāv līdz galam, tas tiks izglābts. Un šis valstības evaņģēlijs tiks sludināts visā pasaulē par liecību visām tautām, un tad nāks gals. (Mt 24:13–14)

Tas nozīmē, ka krāsainās metalurģijas rītausmā dzimušo ļaunumu pārvarēsim, ja visas tautas saņems evaņģēlija liecību. Garīgi šeit it kā viss ir skaidrs, taču laicīgajā plāksnē acīmredzami prātus mulšina tas, ka pēc tam būšot gals, kaut gan nekur nav teikts par sekojošo **tūlītējo** galu. To cilvēki piedomāja paši un tāpēc joprojām sevi spīdzina ar šādām iedomām no paaudzes uz paaudzi. Cilvēks šajā ziņā ir dīvaina būtne, kas, zinot par savas fiziskās eksistences neizbēgamo galu, vairāk uztraucas par vispārējo pasaules galu, nevis par saviem pēcnāves norēķiniem.

Ja tiešām Saules enerģētisko resursu pietiek vēl desmit miljardiem gadu, tas nozīmē, ka uz mūsu planētas vien ir dotas iespējas dzīvot vēl 300 – 400 miljoniem paaudžu. Bet bez Saules sistēmas vēl eksistē neskaitāmas zvaigžņu miriādes kosmiskajās dzīlēs ar to neizmējamiem enerģijas krājumiem.

Lūk, ko saka Jānis Vaivars:

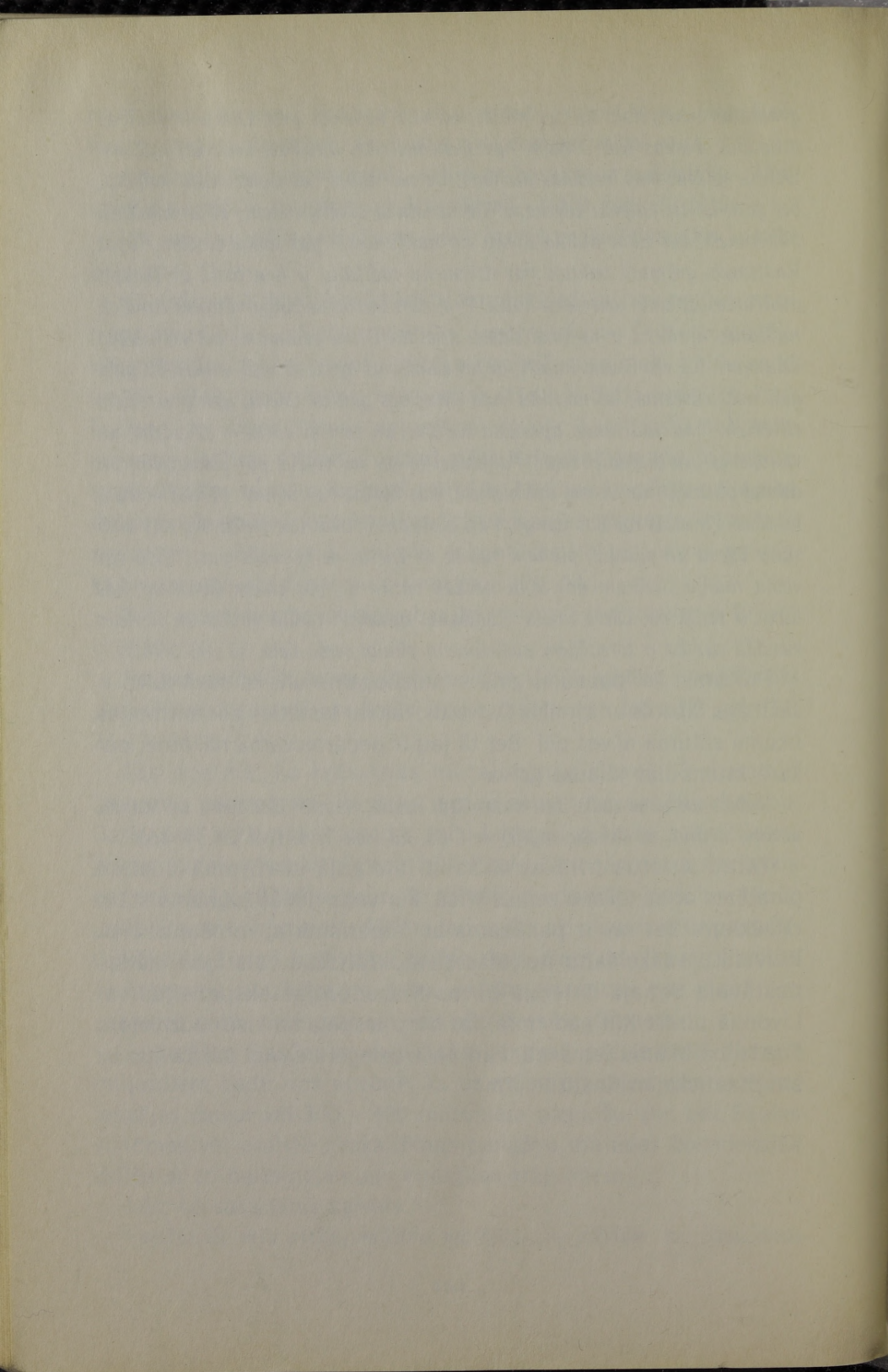
Pagāniskie mīti piešķir mūžību matērijai, ne dieviem, bet Radīšanas

grāmatas inspirētais autors māca, ka viss kosmoss pret Dievu ir radības attiecībās; blakus šim Dievam nav nevienas citas dievības, bet tikai radības. Debess spīdekļi nav nekādas dievības; tie nav tāpēc, lai cilvēks tiem kalpotu, bet gan, lai tie kalpotu cilvēkam. Tie nenosaka cilvēka likteni, kā ir domājuši babilonieši, bet tikai atdala dienu no nakts un ir par laiku zīmēm. Tāpat Radīšanas grāmatā teiktais par dzīvnieku radīšanu ir kontrastā ar senajos austrumos izplatīto dzīvnieku kultu. Prof. Dr. Herberta Hāga vārdiem runājot, radīšanas apraksts ir ne tikai slavas dziesma Dieva lielumam, bet arī cilvēka lielumam. Kā visi Svētie Raksti, tā arī radīšanas apraksts visu uzmanību galu galā veltī cilvēkam, lai noteiktu viņa attiecības gan ar Dievu, gan pret citiem cilvēkiem. Jau radīšanas apraksta uzbūve un sevišķi vārdi – „Audziet un vairojieties, un piepildiet zemi. Pakļaujiet to sev un valdiet pār jūras zivīm un debesu putniem, un visiem dzīvniekiem, kas kustas virs zemes” (1:28) – rāda, ka cilvēks ir visas radības kungs. Pāri cilvēkam ir tikai Dievs. Cilvēks stāv vidū starp Dievu un pasauli, pie tam vairāk uz Dieva, ne pasaules pusi. Tikai pār vienu radību cilvēkam nav dota nekāda vara, t.i., pār citiem cilvēkiem, kas tāpat ir radīti pēc Dieva attēla. Radīšanas aprakstā rādītā vīriša un sievietes vienādā cienība ir toreizējiem austrumiem pilnīgi sveša lieta. [7; 93., 94.]

Protams, šai pasaulei gals ir neizbēgams un, kā savā laikā ir secinājis filozofs un ķīmiķis Ostvalds, tas var iestāties pēc entropijas likuma siltuma nāves dēļ. Bet tā jau ir nepārrēdzama nākotne, par kuru mums nav jālauza galva:

Debess un zeme zudīs, bet mani vārdi nekad nezudīs. Bet dienu un stundu neviens nezina, ne debesu eņģeļi, ne Dēls, kā vien Tēvs. (Mt 24:35–36)

Tātad Kristus otrā atnākšana laicīgajā skatījumā nozīmē paradīzes atjaunošanu zemes virsū, kur vairs nebūs ļaunuma starp cilvēkiem. Bet tas ir panākams ar impērisma apkarošanu, visu lielvalstu sašķelšanu nelielās demokrātiskās valstiņās, kādas pastāvēja Senajā Grieķijā pirms Maķedonijas ekspansijas vai Livonijā pirms XIII gadsimta, lai būtu iespējama visu iedzīvotāju līdzdalība likumu lemšanā, kuri paši deleģētu savus pārstāvjus uz starptautiskajām institūcijām.

L I T E R A T Ū R A

1. Разин, История военного искусства, М., 1957.
2. Lielā padomju enciklopēdija, (krievu val.), 21. sēj., М., 1975.
3. Джон Баррон, КГБ сегодня, невидимые щупальца, S.-P., 1992.
4. Известия ЦК КПСС, Информационный ежемесячный журнал, 1990. Nr 11.
5. A. Švābe, Latvijas vēsture, I. daļa, R., Avots, 1990.
6. Эндрию Х., Гордиевский О. КГБ. История внешнеполитических операций от Ленина до Горбачева, Notā Bene, 1992.
7. Vaivars J. Mūsu ticības dārgmanta. Liepāja.
8. Latvijas Padomju Enciklopēdija, R., 1982.
9. Arvo Megi. Eiropas tautu hronika. R., 1995.
10. Библия, Brisele, 1973.
11. The Nuttall Encyclopaedia, Frederick Warne & CO. LTD: London, Frederick Warne & CO. INC: New York, 1956 (718),
12. Еврейская Энциклопедия, S.-P., ap 1910. - 1915.
13. Менли П.Холл. Энциклопедическое изложение масонской, герметической, каббалистической и розенкрейцеровской символической психологии. Novovosibirska, „Nauka”, 1992.
14. Чарлз Уильям Гекертон, Тайные общества всех времен и всех стран (Издание Е.Н.Ахматовой. С-Петербург, 1876), М., 1993.
15. Laikraksts *Rīgas Balss*, 1997. g. 6. augustā, Nr. 150 (12023).
16. Моммзен Т., История Рима, S.-P., 1993.
17. Ганс Лихт, Сексуальная жизнь в Древней Греции, 1995.
18. Indulis Ķēniņš, Seno laiku vēsture, II daļa, R., Zvaigzne ABC, 1994.
19. Henriks Trūps, Katoļu Baznīcas vēsture, R., Avots, 1992.
20. Окультизм и магия, Москва, Товарищество „Клещников, Комаров и К°”, 1993.
21. Latvijas Likteņgadi II, krājums R, 1988.

22. Kosidovskis Z., Evaņģēlistu stāsti, R., Zinātne, 1982.
23. Donīni A., Kristietisma sākumi, R., 1984.
24. Архенгольд Ф., История морских разбойников Средиземного моря и Океана, М., 1992.
25. Viduslaiku vēsture I daļa R.: Zvaigzne. 1971.
26. Коран, М.; Новый стиль, 1990.
27. Как была крещена Русь, krājums M., 1990.
28. Военная Энциклопедия, S.-P., 1914.
29. Шпренгер Я. и Инститорис Г., Молот ведьм, М., 1990.
30. Rubenis A. Dzīve un kultūra Eiropā renesanses un reformācijas laikmetā. R., Zvaigzne ABC, 1997.
31. Керсновский А. История русской армии, М., Голос, 1992.
32. Острогорский М. Учебник русской истории. S.-P., 1913.
33. Энциклопедический словарь, XXXA sēj., 60. gr., S.-P., 1900. 584. - 591. lpp.
34. Volkovs V. Krievi Latvijā. R., 1996.
35. Indriķa hronika, R., 1993.
36. Latvijas Vēstures Institūta žurnāls, R., 1994. Nr. 3.
37. Latvijas vēsture, R., LU, 1994, Nr. 1(12).
38. Мир глазами Нострадамуса. Нострадамус глазами историков, R., ~1995.
39. Дугин А., Конспирология, М., 1993.
40. Ķekisti, krājums R., Liesma, 1969.
41. Серго Берия, Мой отец - Лаврентий Берия, М., Современник, 1994.
42. Латышев А.Г. Рассекреченный Ленин, М., МАРТ, 1996.
43. Маршал Советского Союза Б. М. Шапошников. Воспоминания. Военные трубы. М., Воениздат, 1972.
44. Известия ЦК КПСС. Информационный ежемесячный журнал, 1989, Nr. 12, 192. - 193. lpp.
45. Сталин И. Собрание сочинений. М., 1953.
46. Latvijas arhīvi. Pielikums: Represēto saraksts, 1949., R., 1995.
47. Известия ЦК КПСС. Информационный ежемесячный журнал, 1990, Nr. 9, 213. lpp.
48. Известия ЦК КПСС. Информационный ежемесячный журнал, 1990, Nr. 6, 205., 206. lpp.

49. Известия ЦК КПСС. Информационный ежемесячный журнал, 1990, Nr. 11, 138.-143. lpp.
50. Гуров А. Красная мафия, М., Самоцвет, 1995.
51. Владимир Жириновский, Последний вагон на север, М., 1996.
52. Rigas Balss, 1996. gada 21. oktobrī.
53. Neatkarīgā Cīņa, 1995., Nr 84.

Valters Jergs Langbeins **«SFINKSAS SINDROMS»**

Heopsa piramīdas pakājē, izcirsta viengabala klintī, majestātiski atdusas 57 m gara un 20 m augsta sfinksa – mīklainākais cilvēka roku darinājums. Gadu tūkstošiem senus sfinksveida būvņu veidojumus var aplūkot arheoloģijas muzejos.

Vai vismaz 5000 gadu vecie putnu, čūsku, dažādu zvēru un cilvēka hibrīdi, milzu figūras Lieldienu salās un Ēģiptē ir vienīgi cilvēka iztēlē radušies tēli?

Grāmatas autors Valters Jergs Langbeins (1954) ir teologs, studējis protestantismu, tulkojis apjomīgas nodaļas no senebreju valodā sarakstītās Vecās Derības un Kumranas rokrakstus. Speciālistu vidū viņš tiek uzskatīts par ekspertu aizvēsturiskās astronautikas jomā.

Pamatojoties uz Bībeles skaidrojumiem, seno indiāņu nostāstiem, arheoloģijas pētījumiem, autors nešaubās, ka cilvēkus radījuši dievi – zvaigžņu kuģotāji (astronauti) ar ģēnu inženierijas palīdzību.

Autors raksta:

«Šī grāmata ir mēģinājums dažu labu neērtu fakti
iesaistīt mūsu Zemes vēstures brīnumainajā mozaikā.
Tas, protams, izraisa dažu labu radikālu grozījumu.

Es atkārtāju: pirms daudziem gadu tūkstošiem citplanētieši no Visuma ieradās uz Zemes. Viņi radīja cilvēku «izmēģinājumu laboratorijā Zeme» un eksperimentēja arī ar spokainiem monstriem, kurus radīja mākslīgi. Šie dievi–astronauti tagad ir atgriezušies uz Zemes. Ko mēs no viņiem varam sagaidīt? Vai mums no viņiem jābaidās?

Visuma dievi savas kārtis neatklāj. Es domāju, ka cilvēce atrodas sava izšķirošā pārbaudījuma priekšā. Mēs varam izdzīvot tikai tad, ja izturēsimies kā inteliģenta suga.

No šī vērtējuma var būt atkarīgs, kā dievi–astronauti, kuri atgriezušies uz Zemes, pret mums izturēsies turpmāk – kā pret inteliģentām būtnēm, kas uztveramas nopietni, vai kā pret materiālu, kuru pētī, ar kuru eksperimentē, bet ar kuru nedibina kontaktus?

Vai mums beidzot izdosies stāties sakaros ar astronautiem no Visuma? Ja jā, tad mūs gaida tādi atklājumi, kas tik radikāli ietekmēs un grozīs mūsu dzīvi, ka mēs to laikam nevaram iedomāties pat vispārdrōšākajos sapņos.»

Izdevniecība «Avots»
Realizācijas daļa
Aspazijas bulv. 24, tālr. 7212612

Redaktors Uldis Bormanis
Korektore Ilze Čerņevska
Datormaketētāja Lilija Rimicāne

Reģistrācijas apl. Nr. 000330791. Formāts 60×90/16.
Izdevniecība «Avots» SIA, Aspazijas bulv. 24, Rīgā LV 1050.
Iespiesta «Tip. Ogrē» SIA, Brīvības ielā 31, Ogrē LV 5001

Gujāns O.

Par ko klusē vēsture. – R.: Avots, 1998. – 469 lpp.

Šajā darbā neviens fakts nav izdomāts, autors tos vienīgi sakārtojis hronoloģiskā un loģiskā kārtībā, centies atšķetināt un sniegt principiāli jaunu vēsturisko notikumu izvērtējumu. Tas dod jaunu un mazliet neparastu, tomēr loģiski iespējamu (pieļaujamu) vēstures versiju. Autors aicina nemocīt cittautiešus ar jautājumiem par Latvijas senvēsturi, jo izrādās, ka mēs paši līdz galam nezinām savas tautas patieso vēsturi.

3.
OBLIGĀTAIS
EKSEMP

LĀTVIJAS NĀCIONĀLĀ BIBLIOTEKA

0304045034

98-4
L 135

ŠAJĀ DARBĀ NEVIENS FAKTS NAV IZDOMĀTS,
AUTORS TOS VIENĪGI SAKĀRTOJIS HRONOLOĢISKĀ
UN LOĢISKĀ KĀRTĪBĀ, CENTIES ATŠĶETINĀT UN
SNIEGT PRINCIPIĀLI JAUNU VĒSTURISKO NOTIKUMU
IZVĒRTĒJUMU. TAS DOD JAUNU UN MAZLIET
NEPARASTU, TOMĒR LOĢISKI IESPĒJAMU
(PIEĻAUJAMU) VĒSTURES VERSIJU. AUTORS AICINA
NEMOCĪT CITTAUTIEŠUS AR JAUTĀJUMIEM PAR
LATVIJAS SENVĒSTURI, JO IZRĀDĀS, KA MĒS PAŠI LĪDZ
GALAM NEZINĀM SAVAS TAUTAS PATIESO VĒSTURI.